VICTOR SUVOROV

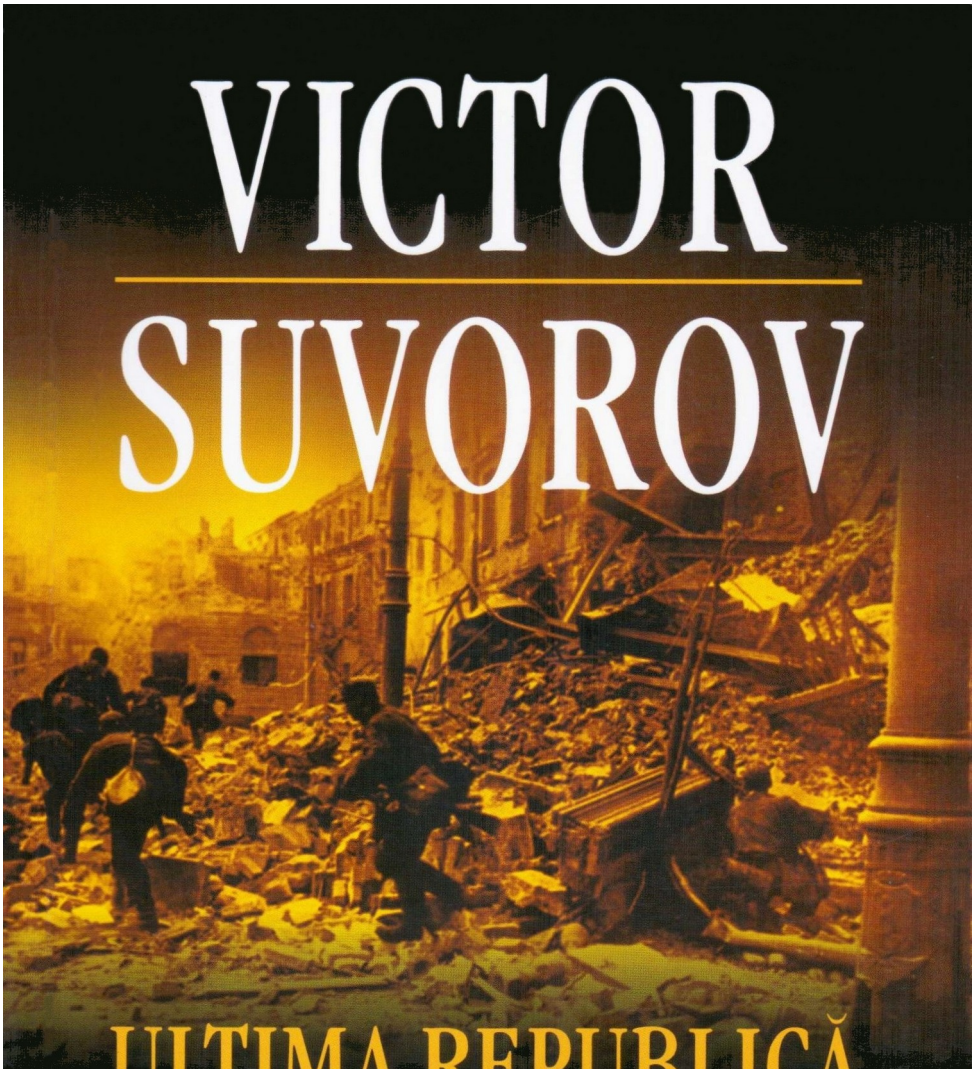

ULTIMA REPUBLICĂ

•••

Dezastrul

POLIROM

VIKTOR SUVOROV

ULTIMA REPUBLICĂ

●●●

Dezastrul

Victor Suvorov (fost ofiţer al Direcţiei generale de informaţii a Ministerului Apărării din Uniunea Sovietică) a rămas pe viaţă stigmatizat ca trădător deoarece, după ce a furat secretele Apusului în timpul războiului rece, a aflat adevărul despre „războiul sfînt” şi s-a stabilit în Occident. Alte volume traduse la Editura Polirom: *Spărgătorul de gheaţă. Cine a declanşat al doilea război mondial?* (2010); *Ziua M* (2011); *Epurarea. De ce a decapitat Stalin armata?* (2011); *Ultima republică,* I: *De ce a pierdut Uniunea Sovietică al doilea război mondial?* (2010); *Ultima republică,* II: *Cauza sfîntă* (2011).

POLIROM 2011

Viktor Suvorov, 2010

Lista abrevierilor

Aghitprop – (Secţia de) Agitaţie şi Propagandă
APN – Academia de Ştiinţe Pedagogice
Cekist – De la CK, Comisia Extraordinară pentru Lupta cu Contrarevoluţia şi Sabotajul (1918-1922), mai tîrziu NKVD, apoi KGB
DOT – punct de foc permanent (cazemată)
FSB – Serviciul Federal de Securitate al Federaţiei Ruse (succesorul KGB)
GARF – Arhiva de Stat a Federaţiei Ruse
GB – Securitatea Statului (de exemplu, maior GB)
GULAG – Direcţia de Stat a Lagărelor
ГГК – Colonie de Muncă Corecţională
komandarm – comandant de armată
komdiv – comandant de divizie
komkor – comandant de corp de armată
KOVO – Regiunea militară specială Kiev
LVO – Regiunea militară Leningrad
MVD – Ministerul de Interne
NKO – Comisariatul Poporului pentru Apărare
NKGB – Comisariatul Poporului pentru Securitatea Statului
NKVD – Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne (precursor al KGB)
OGIZ – Uniunea Editurilor de Stat (1930-1949)
OGPU – Direcţia Politică de Stat Unificată (de pe lîngă Sovietul Comisarilor Poporului – 1922-1934)
PTO – (de) Apărare Antitanc
PVO – Apărare Antiaeriană
RGK – Rezerva Comandamentului Central
RGVA – Arhiva Militară a Statului Rus
RKKA – Armata Roşie a Muncitorilor şi Ţăranilor
RKP – Partidul Comunist din Rusia (bolşevic)
ROA – Armata Rusă de Eliberare
RVS – Consiliul Revoluţionar Militar (1918-1934)
SNK – Sovietul Comisarilor Poporului
SVE – Enciclopedia Militară Sovietică

ŢAMO – Arhiva Centrală a Ministerului Apărării
ŢVMA – Arhiva Centrală a Flotei Militare
UR – Raion fortificat
VDV – Trupele de desant aerian
VIJ – Revista de istorie militară
VKP (b) – Partidul Comunist Unional (al bolşevicilor)
VMT – Flota Maritimă Militară
Voenizdat – Editura Militară
VVS – Forţele Militare Aeriene

În loc de prefaţă

Hitler avea steag roşu.

Şi Stalin avea steag roşu.

Hitler conducea în numele clasei muncitoare, partidul lui Hitler se numea „muncitoresc”.

Stalin conducea tot în numele clasei muncitoare, sistemul său de conducere se numea oficial „dictatura proletariatului”.

Hitler ura democraţia şi lupta împotriva ei.

Stalin ura democraţia şi lupta împotriva ei.

Hitler construia socialismul.

Şi Stalin construia socialismul.

Hitler considera că drumul său spre socialism era unicul adevărat, toate celelalte căi fiind denaturări.

Şi Stalin considera că drumul său către socialism era unicul adevărat, toate celelalte căi nefiind decît o deviere de la direcţia de bază.

Hitler îi nimicea fără cruţare pe tovarăşii de luptă care se abăteau de la calea dreaptă, de exemplu, pe Rehm şi pe cei din anturajul acestuia.

Stalin îi nimicea şi el fără cruţare pe toţi cei care se abăteau de la calea dreaptă.

Hitler avea un plan cvadrianual.

Stalin – unul cincinal.

Hitler avea un singur partid la putere, celelalte erau în puşcării.

Şi Stalin avea un singur partid la putere, celelalte erau în puşcării.

Partidul lui Hitler se afla deasupra statului, ţara era condusă de liderii de partid.

Şi partidul lui Stalin se afla deasupra statului, ţara era condusă de liderii de partid.

Congresele partidului lui Hitler au fost transformate în grandioase reprezentaţii.

Şi ale lui Stalin la fel.

Principalele sărbători în imperiul lui Stalin: 1 mai, 7-8 noiembrie.

În imperiul lui Hitler: 1 mai, 8-9 noiembrie.

Hitler îi avea pe *Hitlerjungend*, tinerii hitlerişti.

Stalin avea Comsomolul, tinerii stalinişti.

Stalin se numea oficial Führer, iar Hitler, Cîrmaci. Pardon: Stalin – Cîrmaci, iar Hitler – Führer. În traducere e acelaşi lucru.

Lui Hitler îi plăceau construcţiile grandioase. La Berlin a pus temelia celei mai mari clădiri din lume – Marele Dom. Cupola clădirii avea 250 m în diametru. Sala principală trebuia să cuprindă între 150 000 şi 180 000 de oameni.

Şi lui Stalin îi plăceau clădirile grandioase. La Moscova a pus temelia celei mai mari clădiri din lume – Palatul Sovietelor. Sala principală a lui Stalin era mai mică, însă întreaga clădire era cu mult mai înaltă. O construcţie cu înălţimea de 400 de metri era ca un fel de soclu, peste care se înălţa o statuie a lui Lenin de 100 de metri. În total, clădirea avea 500 de metri. Lucrările la proiectele Marelui Dom de la Berlin şi al Palatului Sovietelor de la Moscova s-au desfăşurat concomitent.

Hitler planifica să demoleze Berlinul, iar pe locul lui să construiască un oraş nou format din clădiri ciclopice.

Stalin planifica să demoleze Moscova, iar pe locul ei să construiască un oraş nou format din clădiri ciclopice.

Hitler era un alogen în Germania. Se născuse în Austria şi a primit cetăţenia germană cu puţin timp înainte de a veni la putere.

Stalin era un alogen în Rusia. Nu era rus, nici măcar slav.

Uneori, foarte rar, Stalin invita oaspeţi străini în apartamentul său de la Kremlin, iar aceştia erau adînc tulburaţi de simplitatea ambianţei: o masă simplă, un dulap, un pat de fier, o pătură soldăţească.

Hitler a ordonat să apară în presă fotografia locuinţei sale. Lumea a fost adînc tulburată de simplitatea ambianţei: o masă simplă, un dulap, un pat de fier, o pătură soldăţească. Diferenţa era că Stalin avea pe pătura gri nişte dungi negre; Hitler – nişte dungi albe.

Dar, în locuri singuratice, în mijlocul unei naturi fermecătoare, Stalin îşi ridicase reşedinţe-fortăreţe comode şi bine apărate, care nu aduceau nicidecum cu chilia unui sihastru.

În locuri singuratice, în mijlocul unei naturi fermecătoare, Hitler îşi ridicase reşedinţe-fortăreţe inaccesibile, fără să cruţe la construcţia lor nici granitul, nici marmura. Aceste reşedinţe nu aduceau nici pe departe cu chilia unui sihastru.

Iubita lui Hitler, Geli Raubal, era cu 19 ani mai tînără decît el.

Iubita lui Stalin, Nadejda Allilueva, era cu 22 de ani mai tînără decît el.

Geli Raubal s-a sinucis.

Nadejda Allilueva s-a sinucis şi ea.

Geli Raubal s-a împuşcat cu pistolul lui Hitler.

Nadejda, cu pistolul lui Stalin.

Împrejurările morţii lui Geli Raubal sînt misterioase. Se spune că a ucis-o Hitler.

Împrejurările morţii Nadejdei Allilueva sînt misterioase. Se spune că a ucis-o Stalin.

Hitler spunea una, dar făcea alta. Ca şi Stalin.

Hitler şi-a început guvernarea sub lozinca „Germania vrea pace”. Pe urmă a cucerit jumătate din Europa.

Stalin se lupta pentru „securitatea colectivă” în Europa, neprecupeţind pentru aceasta nici forţe, nici mijloace. Pe urmă a cucerit jumătate din Europa.

Hitler avea Gestapo-ul.

Stalin avea NKVD-ul.

Hitler a avut Auschwitz, Buchenwald, Dachau. Stalin a avut GULAG-ul.

Hitler a avut Babi Yar. Stalin – Katîn.

Hitler a lichidat milioane de oameni. Şi Stalin – milioane.

Hitler nu-şi punea decoraţii, nici Stalin nu-şi punea.

Hitler umbla cu uniformă semimilitară fără semne distinctive.

Şi Stalin purta uniformă semimilitară fără semne distinctive. Se poate obiecta că după aceea Stalin a poftit la titlul de mareşal, la lampasuri de mareşal şi la epoleţi de aur. Aşa este. Dar Stalin şi-a însuşit titlul de mareşal în 1943, după victoria de la Stalingrad, cînd a devenit absolut clar că Hitler a pierdut războiul. În momentul conferirii titlului de mareşal Stalin avea 63 de ani. A îmbrăcat prima dată uniforma de mareşal în timpul Conferinţei de la Teheran, cînd s-a întîlnit cu Roosevelt şi Churchill. Nu-l putem compara pe Stalin cu Hitler în această privinţă, pentru că pur şi simplu Hitler nu a trăit pînă la această vîrstă, pînă la astfel de întîlniri şi pînă la astfel de victorii.

În rest, toate coincid. Stalin nu avea barbă, dar avea celebrele sale mustăţi.

Hitler nu avea nici el barbă, dar avea celebra sa mustăcioară.

În ce constă diferenţa?

Diferenţa constă în forma mustăţilor.

Diferenţa mai rezidă şi în faptul că lumea a considerat că acţiunile lui Hitler au fost cumplite fărădelegi, iar acţiunile lui Stalin luptă pentru pace şi progres.

Lumea l-a urît pe Hitler şi l-a compătimit pe Stalin.

Hitler a cucerit jumătate din Europa şi tot restul lumii i-a declarat război. Stalin a cucerit jumătate din Europa şi întreaga lume i-a trimis felicitări.

Pentru că Hitler nu a putut să menţină ţările cucerite

din Europa, Occidentul i-a scufundat vasele de război, a bombardat oraşele germane şi a desantat pe continentul european o armată puternică.

Pentru că Stalin a putut cuceri şi menţine cealaltă jumătate a Europei, Occidentul i-a dăruit mii de nave de război, mii de avioane şi tancuri de luptă, sute de mii de maşini de luptă dintre cele mai bune din lume, milioane de tone de combustibil de înaltă calitate, muniţii, alimente etc. etc.

Atunci cum de s-a întîmplat că Stalin a pierdut războiul, pe care l-a pregătit toată viaţa lui? De ce intrarea Uniunii Sovietice în al doilea război mondial, în august 1939, a fost atît de strălucitoare, iar sfîrşitul atît de trist? De ce al doilea război mondial s-a încheiat pentru Uniunea Sovietică cu o aşa-numită măreaţă victorie, care s-a dovedit a fi mai rea decît orice înfrîngere?

Capitolul 1

Despre experienţa canonizată

> *Stalin nu intenţiona să atace pe nimeni. Aceasta este convingerea mea fermă. Şi tot ceea ce se numeşte expansiune şi tot felul de operaţiuni de război, toate au avut ţeluri vădit paşnice, deşi, fireşte, prin mijloace militare.*
>
> Elena Sianova, *Eho Moskvî,* 21 iulie 2008

1

Istoria războiului sovieto-german nu se va scrie niciodată.

Pe arhive nu te poţi bizui. Acestea au fost „curăţate”

demult şi definitiv. Iar cercetătorii nu au acces la ceea ce a mai rămas din ele.

De aceea, răspunsul la problema privind cauzele înfrîngerii Uniunii Sovietice în al doilea război mondial rămîne să fie căutat în memoriile mareşalilor şi generalilor stalinişti. În primul rînd în memoriile lui Jukov. Dintre toţi cei care ne-au transmis memorii el este cel mai important. La începutul războiului el conducea Creierul Armatei. Toate informaţiile, toate secretele erau în mîinile lui. De aceea, memoriile lui Jukov sînt sursa cea mai importantă.

Problema e că la fiecare nouă ediţie a amintirilor lui Jukov nivelul de ticăloşie creşte „neabătut", iar infamiile se îndesesc. Fără să ne bazăm pe ultimele ediţii, în care josnicia devine de neînchipuit, ne referim la modelele cele mai timpurii de „reinterpretare" a materialului deja scris, demonstrat şi publicat.

O prelucrare radicală a textului iniţial a început imediat după apariţia primei ediţii. De aceea, a doua ediţie s-a deosebit frapant de prima.

În prima ediţie se afirma, de exemplu, că la nivelul conducerii superioare a Armatei Roşii se vedea clar caracterul viitorului război: „Teoria militară a acelor ani, exprimată în lucrări, în prelegeri, fixată în regulamente, era în totalitate, cum se zice, la nivelul timpului" *(Amintiri şi cugetări,* M., APN, 1969, p. 215).

Însă ediţia a doua a fost completată cu afirmaţia că, în problema respectivă, existau neclarităţi la nivelul conducerii superioare a Armatei Roşii:

> Sînt întrebat uneori de ce la începutul războiului cu Germania fascistă noi nu am fost practic pregătiţi pe deplin pentru purtarea unui război şi pentru conducerea trupelor pe fronturi. În primul rînd, cred că se va spune, pe bună dreptate, că multe dintre cadrele de conducere de atunci de la Comisariatul Poporului pentru Apărare şi de la Statul-Major General au canonizat prea mult experienţa primului război mondial. Majoritatea celor din corpul de comandă al echipei operativ-strategice, inclusiv conducerea Statului-Major General, a înţeles din punct de vedere teoretic schimbările

care s-au petrecut în caracterul şi mijloacele desfăşurării luptei în cel de-al doilea război mondial. Cu toate acestea, în realitate, ei s-au pregătit pentru purtarea unui război după vechea schemă *(Amintiri şi cugetări,* M., APN, 1975, vol. I, p.319).

Vasăzică, iată dezlegarea enigmei grandiosului dezastru: „multe dintre cadrele de conducere de atunci de la Comisariatul Poporului pentru Apărare şi de la Statul-Major General” s-au dovedit a fi nişte proşti. Teoria militară era la nivelul timpului, dar ea exista doar în sine, iar conducătorii superiori ai Armatei Roşii au canonizat experienţa primului război mondial şi s-au pregătit să ducă războiul după vechile reţete şi scenarii.

Bine zis.

Pentru cei care nu pricep.

Să luăm aminte la o neconcordanţă stilistică măruntă, pe care puţini o observă. Să mai citim o dată textul. Să ignorăm sintagma „nu pe deplin”. Un echivalent al expresiei este „unele neajunsuri”, ceea ce înseamnă eşec total.

Jukov întreabă: de ce *noi* nu ne-am pregătit de conducerea războiului…

Şi răspunde: *ei* s-au pregătit să ducă războiul după vechea schemă.

2

De pregătirea ţării de război răspunde Comisariatului Poporului pentru Apărare şi structura lui de bază – Statul-Major General. Dar iată că rezultă că războiul a fost pregătit de nişte „ei” necunoscuţi. Iar „genialul conducător” de oşti, care era şef al Statului-Major General şi locţiitor al Comisarului poporului pentru apărare, a dispărut ca măgarul în ceaţă.

Nişte „ei” lipsiţi de har s-au pregătit să lupte după reţete depăşite, din primul război mondial. În conducerea superioară militară domnea o idioţenie crasă, iar genialul

şef al Statului-Major General nu avea nici o legătură cu toată această debilitate mintală. El, marele conducător, dă în vileag cu mînie: „ei” nu şi-au dat seama de nimic.

Iar noi întrebăm: el însuşi s-a conformat sau nu reţetelor şi schemelor depăşite din primul război mondial?

Un om onest, în situaţia dată, trebuie să-şi precizeze clar locul în privinţa celor petrecute. Trebuie să-şi definească poziţia.

Sau trebuie să recunoască drept şi cinstit: da, eu, Jukov, nu am înţeles nimic, am respectat concepţiile învechite în ceea ce priveşte caracterul viitorului război. De la mine, şeful Statului-Major General, neînţelegerea s-a răspîndit în jos, în lung şi-n lat. De aceea, cînd, în primăvara lui 1941, s-au elaborat sub conducerea mea planurile operative ale Statului-Major General, s-au făcut greşeli, care au dus la ruşinosul dezastru şi la înfrîngerea Uniunii Sovietice în al doilea război mondial, au condus la aşa-numita „măreaţă victorie”, după care degradarea şi dispariţia poporului rus şi a altor popoare ale măreţei republici au devenit ireversibile.

Sau, dimpotrivă: eu, Jukov, am înţeles totul corect, dar Armata Roşie era condusă de debili mintal (Ivanov, Petrov, Sidorov), care aveau concepţii învechite.

În al doilea caz trebuia să prezinte documente care să-i demaşte pe Ivanov, Petrov şi Sidorov şi să arate că înţeleptul şi viteazul Jukov a luptat din toate puterile împotriva susţinătorilor concepţiilor depăşite, dar nu a izbutit să învingă.

3

În orice colectiv există legi nescrise. Una dintre regulile cele mai ferme pentru orice grup de oameni, din orice epocă, este: nimeni nu are dreptul să facă acuzaţii fără să invoce dovezi. Cu atît mai puţin nu se pot face acuzaţii unei majorităţi, fără să fie numit cineva anume.

Imaginaţi-vă că într-o cazarmă se găseşte un „isteţ”, pe care îl ia gura pe dinainte: majoritatea dintre voi e formată

din hoţi! Imediat i se închide gura! Sau că într-o celulă cineva zice: majoritatea dintre voi e formată din „ciripitori” şi „javre”…

Va fi luat la bătaie. Căci trebuie să răspundă în faţa colectivului.

Aşadar: Jukov a declarat că tovarăşii săi de luptă, comandanţi şi subordonaţi, erau nişte nepricepuţi care nu au înţeles cele mai simple lucruri. Nu a dat nume. A afirmat doar că aceştia erau majoritatea. Astfel, acuzaţia i-a vizat pe toţi. Apucă-te atunci şi demonstrează că tu nu eşti nătîng ca şi ceilalţi, că tu nu faci parte din majoritate.

Ar mai fi mers dacă Jukov numea excepţiile. Uite, Cijikov şi Pîjikov au înţeles totul corect. Atunci, scoţînd din lista generală numele celor competenţi, am fi rămas cu cei incompetenţi. Dar Jukov îi viza pe toţi: cică nu aveam de ce să facem vreo excepţie, toţi erau la fel.

În afară de Jukov însuşi.

Scriind „ei”, Jukov nu s-a inclus în lista înapoiaţilor.

Iar noi, care am fost de acord temporar cu „marele strateg” că majoritatea comandanţilor superiori ai Armatei Roşii erau cretini, încercăm să găsim măcar unele excepţii.

Iată conducerea superioară a Statului-Major General în prima jumătate a anului 1941:

Şeful Statului-Major General – general de armată G.K. Jukov;

Prim locţiitor al Statului-Major General – general-locotenent N.F. Vatunin;

Locţiitori:

General-locotenent V.D. Sokolovski, pentru probleme de mobilizare;

General-locotenent F.I. Golikov, pentru informaţii;

Comisar de corp de armată S.K. Kojevnikov, pentru balivernele politice.

Kojevnikov e exclus de la început. Activitatea lui la Statul-Major General consta în a-i controla pe generali: să nu bea votcă (sau să bea cu măsură) şi să-i citească, în schimb, pe clasicii marxism-leninismului.

Dacă comisarul de corp de armată Kojevnikov era un

cretin, dacă îşi imagina anapoda caracterul viitorului război, nu era nimic grav. Nu el determina caracterul viitorului război.

Nici locţiitorul şefului Statului-Major General, generalul-locotenent Golikov nu determina caracterul viitorului război. Munca lui era să strîngă informaţii despre inamic. Dar nu el hotăra cum să o scoată la capăt cu inamicul. În afară de aceasta, amintind şi cugetînd despre război, Jukov uita cu îndîrjire să-l numească pe Golikov ca locţiitor al său. Dacă este să ne încredem în memoriile lui Jukov, nu a existat nici un Golikov în subordinea sa.

Generalul-locotenent Sokolovski cade şi el. Acesta era locţiitor pe probleme de mobilizare. Nici el nu determina caracterul viitorului război. Iar de obligaţiile sale s-a achitat: în prima săptămînă de război, în starea de haos general, de prăbuşire şi panică, a reuşit să asigure un contingent de peste cinci milioane de rezervişti, înlocuind în esenţă Armata Roşie regulată, care era distrusă, cu o nouă armată. În cursul războiului, Sokolovski s-a aflat în funcţii superioare de Stat-Major şi de comandament, deseori sub comanda directă a lui Jukov. În bătălia de la Moscova a fost şeful Statului-Major al Frontului de Vest, front condus de Jukov. În timpul operaţiunii de la Berlin a fost locţiitor al comandantului Frontului 1 belarus, care era comandat de Jukov. După război, Sokolovski a primit titlul de mareşal. Jukov nu a avut niciodată pretenţii faţă de Sokolovski. Jukov nu a afirmat niciodată că Sokolovski nu ar fi înţeles esenţa războiului.

Avem un prim rezultat: şeful Statului-Major General are un prim-locţiitor şi trei locţiitori. Pe toţi trei locţiitorii (Kojevnikov, Golikov şi Sokolovski) îi ştergem din lista neagră a lui Jukov. Chiar dacă ar fi fost proşti şi nu ar fi înţeles într-adevăr nimic, tot nu li se poate imputa dezastrul. Aceştia nu au avut o legătură directă cu problemele conducerii războiului şi ale fronturilor în luptă.

Planurile de război au fost pregătite de:

– generalul de armată Jukov, şeful Statului-Major General;

– generalul-locotenent N.F. Vatunin, prim-locţiitor al şefului Statului-Major General;

– generalul-locotenent G.K. Malandin, şeful Direcţiei Operative a Statului-Major General.

Să-i examinăm cu atenţie.

Generalul-locotenent Vatunin a fost unul dintre cei mai bine instruiţi şi talentaţi comandanţi sovietici. A absolvit o şcoală militară, după care a urmat şcoala militară superioară, Academia Militară „Frunze”, apoi facultatea operativă a aceleiaşi academii şi Academia Militară a Statului-Major General – două şcoli militare şi trei academii. S-a arătat a fi un strateg de seamă, s-a distins atît în funcţiile de stat-major, cît şi în cele de comandă.

Generalul-locotenent Vatunin a fost numit în funcţia de prim-locţiitor al şefului Statului-Major General al Armatei Roşii la începutul lui 1941. În acel moment nu împlinise încă 40 de ani.

În timpul războiului nu a suferit înfrîngeri. Comandînd un grup operativ în toamna lui 1941, a contraatacat corpul de armată al lui Manstein, ceea ce a dus la salvarea Leningradului de o cucerire iminentă (Jukov s-a împăunat apoi cu gloria de salvator al Leningradului).

În operaţiunea strategică ofensivă de la Stalingrad, Vatunin a comandat Frontul de Sud-Vest. Împreună cu Rokossovski a închis inelul încercuirii.

În bătălia de la Kursk, Vatunin a comandat Frontul voronejean, care a suportat unul dintre cele două atacuri directe ale tancurilor germane. Şi a rezistat. A trecut apoi la o contraofensivă decisivă.

După aceea, Vatunin a comandat cu succes Frontul 1 ucrainean, pentru forţarea Niprului şi eliberarea Kievului. Acest front a acţionat pe direcţia principală a războiului: Stalingrad – Berlin. Acestui front i-a fost sortit să asalteze Berlinul. Însă fără Vatunin.

În februarie 1944, generalul de armată Vatunin a fost

grav rănit. În locul său frontul a fost condus de Jukov, Vatunin decedînd în spital. Fără nici o îndoială că Vatunin ar fi fost încă din 1944 mareşal, Erou al Uniunii Sovietice, cavaler al ordinului „Victoria”. A fost unul dintre cei trei mari viteji ai epocii staliniste: Rokossovski, Vatunin, Cerneahovski. Nimeni nu i-a reproşat vreodată lui Vatunin neînţelegerea esenţei războiului, acceptarea oarbă a unor scheme şi stereotipuri depăşite.

Acum să vedem cine era şeful Direcţiei operative, generalul-locotenent Malandin.

Direcţia operativă este ceva în genul unei secţii de montaj. De lucrat lucrează o întreagă uzină, dar produsul finit iese numai dintr-o secţie. Tot astfel întregul Stat-Major, în speţă cel General, lucrează numai în interesul unei singure subunităţi – al Direcţiei operative. Produsul finit, adică planurile de război, iese numai de aici. Există şi alte direcţii ale Statului-Major General: de informaţii, de organizare, de mobilizare, topografică, de completare a trupelor şi altele. Dar acestea nu determină caracterul viitorului război şi nu planifică războiul.

Toată planificarea războiului se afla în mîinile celor trei conducători: Jukov, Vatunin, Malandin. Toată planificarea războiului trecea pe la ei. Acesta era filtrul principal. Fără permisiunea lor nici o hîrtie care privea planurile viitorului război nu putea ieşi din Statul-Major General.

Toţi trei şi-au asumat aceste obligaţii de la 1 februarie 1941. Este interesant de văzut ce erau ei cu o lună mai devreme.

La 1 ianuarie 1941, Jukov era comandantul trupelor regiunii militare speciale Kiev.

Vatunin era şeful statului-major al regiunii militare speciale Kiev.

Malandin era locţiitorul şefului statului-major al regiunii militare speciale Kiev.

Stalin considera corect că, în caz de schimbare a unei direcţii, nu era suficient să fie schimbat doar conducătorul principal al unui departament anume. Trebuia schimbată toată echipa acestuia. De regulă, la numirea într-o nouă

funcţie, Stalin îi dădea noului conducător posibilitatea de a-şi alege singur colaboratorii. Exact aşa a procedat la 13 ianuarie 1941: l-a numit pe Jukov şef al Statului-Major General şi i-a dat dreptul să-şi formeze echipa. Alături de alţii, Jukov şi-a adus de la Kiev ajutoarele cele mai apropiate, Vatunin şi Malandin, iar aceştia, la rîndul lor, şi-au adus oamenii de încredere.

Jukov i-a „adus" de la Kiev la Moscova pe mulţi alţi generali. S-a creat impresia că întreg efectivul de comandă al statului-major al KOVO se mutase la Statul-Major General. De exemplu, generalul-maior N.L. Nikitin, şeful Secţiei de mobilizare a KOVO, a ocupat postul de şef al Direcţiei de mobilizare a Statului-Major General. Generalul-maior S.I. Şîreaev, şeful secţiei pentru raioanele fortificate de la statul-major al KOVO, a fost numit şef al secţiei pentru raioanele fortificate de la Statul-Major General. Şi lista este lungă.

Iar dacă efectivul de comandă al Statului-Major General a fost completat cu oameni care, aşa cum afirmă Jukov, nu înţelegeau caracterul războiului modern, atunci trebuie să-l luăm la întrebări pentru aceasta nu pe nu ştiu ce nătărău, ci pe Mareşalul Victoriei: pe aceşti oameni el singur i-a ales şi a completat cu ei conducerea superioară a Statului-Major General.

Jukov a pus oamenii săi nu numai la Statul-Major General, ci şi în alte structuri-cheie ale Comisariatului Poporului pentru Apărare. De exemplu, în ajunul războiului, la recomandarea lui Jukov, şeful artileriei regiunii militare Kiev, generalul-locotenent de artilerie N.D. Iakovlev, a devenit şef al Direcţiei principale a NKO. Şi dacă el a canonizat experienţa primului război mondial, aceasta s-a petrecut numai datorită lui Jukov, care l-a pus într-un post atît de înalt în artileria sovietică.

Să lăsăm gluma la o parte: nici despre Nikolai Feodorovici Vatunin, nici despre Gherman Kapitonovici Malandin, nici despre Nikolai Dmitrievici Iakovlev nu s-a dovedit că ar fi reprodus orbeşte experienţa primului război mondial. Afirmaţia lui Jukov cum că unii comandanţi din

Armata Roşie s-ar fi cramponat de experienţa primului război mondial este o calomnie murdară. Nici unul dintre apărătorii genialităţii lui Jukov nu a reuşit pînă acum să numească vreun general al Armatei Roşii, care ar fi urmat în teorie sau practică această experienţă.

5

Să urcăm o treaptă mai sus şi să ajungem în sferele militare superioare. La conducerea Comisariatului Poporului pentru Apărare.

Comisariatul Poporului pentru Apărare este o structură grandioasă. Cu toate acestea, la vîrful piramidei nu este loc pentru gloată.

Înainte de război, comisarul poporului pentru apărare era mareşalul Uniunii Sovietice, S.K. Timoşenko.

Mareşalul Uniunii Sovietice M.S. Budionnîi era prim-locţiitorul său.

În afară de acesta, mareşalul Timoşenko mai avea în subordine patru locţiitori:

— generalul de armată G.K. Jukov, şeful Statului-Major General;

— mareşalul Uniunii Sovietice G.I. Kulik, locţiitor pe probleme de artilerie;

— mareşalul Uniunii Sovietice B.M. Şapoşnikov, locţiitor pentru raioanele fortificate;

— generalul de armată K.I. Mereţkov, locţiitor pentru pregătirea de luptă.

Nu putem să-l suspectăm pe Mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko că s-a pregătit să poarte războiul după schemele din primul război mondial. Nu există temeiuri în acest sens.

După războiul civil, Timoşenko a slujit în principal în raioanele militare belarus şi Kiev, în funcţiile de comandant al corpului de cavalerie, de locţiitor al comandantului regiunii şi de comandant al regiunii. Chiar în aceste regiuni militare s-au elaborat noile metode de desfăşurare a

războiului. Chiar în aceste regiuni şi cu participarea activă a lui Timoşenko s-au desfăşurat grandioasele manevre militare de rupere a frontului de către trupele de blindate şi cu desant aerian de mii de persoane. Aceste manevre nu mai aminteau nici pe departe de primul război mondial.

În septembrie 1939, Armata Roşie a intrat în al doilea război mondial. Timoşenko comanda Frontul ucrainean, care avea în componenţă trei armate (a IV-a, a VI-a şi a XII-a). Frontul ucrainean împreună cu cel belarus a lovit în spatele armatei poloneze, care încerca eroic să oprească ofensiva lui Hitler înspre răsărit. Armata a XII-a a Frontului ucrainean, avînd în efectiv un corp de tancuri şi două corpuri de cavalerie, trei divizii de puşcaşi şi de aviaţie militară, era în esenţă o grupare mobilă de front.

Să lăsăm la o parte problemele de politică şi morală. Ne interesează dacă mareşalul Timoşenko se baza sau nu pe practica din primul război mondial. Aşadar, operaţiunile fronturilor sovietice din toamna lui 1939 n-au avut nimic comun cu primul război mondial.

În ianuarie 1940, toate trupele care erau blocate de troienele Finlandei înaintea Liniei Mannerheim şi pe alte direcţii au fost unificate din ordinul lui Stalin în Frontul de Nord-Vest. Stalin l-a numit comandant al acestui Front pe Timoşenko. Iar acesta a schimbat decisiv situaţia. Sub comanda lui Timoşenko, Frontul de Nord-Vest a spart Linia Mannerheim. Timoşenko a primit titlul de Erou al Uniunii Sovietice, iar la două luni după încheierea războiului de iarnă a fost ridicat la rangul de mareşal al Uniunii Sovietice şi a fost numit comisar al poporului pentru apărare al URSS.

Spargerea unei linii de fortificaţii din beton armat era o noutate în întreaga lume. Anterior, nimeni nu avusese o asemenea experienţă. Spargerea Liniei Mannerheim nu se poate încadra nicicum în practica primului război mondial. În acel război nu au existat astfel de linii.

Ocupînd funcţia de comisar al poporului al URSS, mareşalul Uniunii Sovietice Timoşenko a pregătit Armata Roşie pentru spargerea rapidă şi decisivă a aliniamentelor defensive fortificate cu beton armat, pentru realizarea unor

breşe în interiorul teritoriului inamic. Depun mărturie despre aceasta documentele desecretizate. Cel mai important dintre acestea este o cuvîntare finală a mareşalului Timoşenko la consfătuirea efectivului superior de comandă al Armatei Roşii, din 31 decembrie 1940.

Iată fragmentul cel mai important din această cuvîntare, credo-ul mareşalului:

> Armata Roşie şi comandamentul nostru superior trebuie să fie în stare de pregătire atît pentru operaţiuni în condiţii de manevră, cît şi pentru spargerea încă de la începutul războiului a liniilor defensive moderne din beton armat, cu scopul de a extinde relativ repede această breşă, de a ieşi în spaţiul de manevră şi de a folosi pe deplin superioritatea formaţiunilor mobile în războiul de manevră... Tempoul ridicat al operaţiunii se asigură prin utilizarea pe scară largă a formaţiunilor motomecanizate şi de aviaţie, folosite pentru a da prima lovitură şi pentru extinderea fără întrerupere a atacului în adîncime *(În ajunul războiului*, materialele consfătuirii efectivului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940, Terra, Moscova, 1993, pp.339-240).

Ar fi trebuit să spună: trebuie să ne pregătim de respingerea unei agresiuni, de apărarea propriei ţări. Dar Timoşenko nu a spus aşa ceva şi e clar că nici nu se gîndea.

Sau ar fi putut să spună: trebuie să fim gata atît pentru apărare, cît şi pentru atac. Dar nici aşa nu a spus comisarul poporului Timoşenko. Poziţia lui era: trebuie să fim gata atît pentru un atac împotriva unui inamic slab (asupra României), cît şi împotriva unui inamic puternic, care se ascunde în spatele unor fortificaţii din beton armat (precum trupele germane din Prusia Orientală). Timoşenko le cerea trupelor să se pregătească atît pentru spargerea zonelor defensive din beton armat ale inamicului, care nu erau şi nu puteau fi pe teritoriul sovietic, cît şi pentru înaintarea rapidă în spatele frontului inamic. Exact acest lucru îl făcuse cu puţin timp înainte (şi cu succes) în Finlanda şi în Polonia. Acum urma la rînd altcineva.

Că mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko nu

canoniza experienţa din primul război mondial se vede din ordinele, indicaţiile şi cuvîntările sale rostite în spatele uşilor închise. Şi mai grăitoare sînt acţiunile lui. Un exemplu: la 21 martie 1941, mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko i-a trimis lui Stalin planurile de construcţie ale aerodromurilor în raioanele de frontieră. La 24 martie s-a adoptat o hotărîre a CC al VKP (b) şi a SNK al URSS prin care activitatea de construire de aerodromuri pentru Armata Roşie era condusă de NKVD. Pentru punerea în aplicare a acestei hotărîri s-a creat în cadrul NKVD, prin Ordinul nr. 00328, Direcţia principală de construcţii de aerodromuri (GUAS).

S-au deschis concomitent 254 de şantiere pentru construirea de aerodromuri. În majoritate erau în apropierea teritoriilor „eliberate" ale Lituaniei, Letoniei, Estoniei, Ucrainei de Vest, Moldovei, Belarusiei de Vest. Pe fiecare aerodrom s-a construit o piaţă betonată de decolare-aterizare cu dimensiunea de 1200 x 80 m. La construcţii au participat 199 674 de deţinuţi din ITK, 44 490 din lagăre, 51 920 de condamnaţi la munci corecţionale, 16 017 prizonieri de război (GARF, fond 9414, opis 1, dosar 1165, filele 32-45).

Un singur exemplu e suficient pentru a arăta că Mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko nu a pregătit războiul după scenariile primului război. În primul război mondial nu existau piste betonate de decolare-aterizare. Mai ales nu atîtea.

Este clar, planurile de război nu au fost descoperite niciodată. Cercetătorii au reuşit să găsească numai ciorne nesemnate şi neconfirmate de nimeni. Dar şi atît este destul. Ciornele acestea sînt de fapt schiţe ale unor planuri de atac prin surprindere împotriva Germaniei. Nimeni nu a reuşit să găsească pînă acum planurile unor operaţiuni defensive. Nici măcar ciorne ale acestora.

Şi încă ceva: ciornele planurilor de atac asupra Germaniei, chiar neconfirmate şi nesemnate, ne fac să ne amintim un lucru simplu: nici măcar un comandant de batalion nu întocmeşte documente. Pentru aceasta are la

dispoziţie un stat-major care i le pregăteşte. Orice document pregătit de statul-major este semnat în primul rînd de şeful de stat-major. Abia după aceea de comandant.

Chiar dacă va reuşi cineva să găsească la un moment dat un document care să arate că mareşalul Timoşenko a folosit practici din primul război mondial, nu vă grăbiţi să jubilaţi de răul altuia. Amintiţi-vă că Semion Konstantinovici Timoşenko nu a alcătuit el însuşi nici un document. De asta s-a ocupat şeful Statului-Major General. Încercaţi să vă amintiţi numele lui...

6

Am abordat chestiunea comisarului poporului pentru apărare.

Dar acesta avea un prim-locţiitor, pe mareşalul Uniunii Sovietice, M.S. Budionnîi, de care propaganda roşie nu oboseşte să facă haz. Căci, vai, e clar că acesta se crampona de practicile din primul război.

Voi demonstra mai jos că Budionnîi nu se baza pe această practică. Pentru moment o să explic doar rolul prim-locţiitorului. După o tradiţie demult instaurată, prim-locţiitorul era dublura comandantului. Acest lucru este valabil şi în cazul prim-locţiitorului comisarului de apărare. Comisarul poporului mergea la Kremlin, la aplicaţiile militare, la poligonul de tragere, în recunoaştere în zona frontierei de stat, iar în locul său rămînea prim-locţiitorul. Acesta putea şi era obligat să soluţioneze problemele apărute numai în spiritul comisarului poporului. Altminteri, ar fi apărut discordanţe. Altminteri, verticala puterii se rupea în două. Astfel că prim-locţiitorul şi şeful său erau ca o singură fiinţă, chiar dacă aceasta avea două chipuri. Prim-locţiitorul comisarului de apărare, mareşalul Uniunii Sovietice Budionnîi, nu putea şi nu avea dreptul să impună viziunea sa în detrimentul celei a comisarului poporului Timoşenko.

Trebuie să repetăm mereu toate acestea, ca să

subliniem încă o dată: sînt două figuri-cheie în Comisariatul Poporului pentru Apărare – comisarul poporului şi şeful Statului-Major General. În acel moment erau Timoşenko şi Jukov. Însă nicidecum Budionnîi.

În Armata Roşie şefia nu corespunea gradului militar, ci funcţiei ocupate. De exemplu, în vara lui 1941, Corpul 15 infanterie din Armata a V-a era comandat de colonelul I.I. Fediuninski, iar locţiitorii săi şi comandanţii de divizii erau generali: erau la cheremul lui, îi dădeau onorul colonelului şi îi ascultau cu supunere toate înjurăturile.

Aşadar, din cinci locţiitori ai comisarului poporului pentru apărare trei erau mareşali. În pofida acestui fapt, generalul de armată Jukov era cel mai mare dintre ei.

Şi iată de ce.

Artileria este zeul războiului. Obligaţiile locţiitorului pe probleme de artilerie al comisarului poporului pentru apărare constau în planificarea căilor de dezvoltare a artileriei, conducerea activităţii birourilor de proiectare şi a poligoanelor de încercare, plasarea comenzilor la uzinele de armament, primirea producţiei finite, repartizarea ei la trupe şi în depozite, pregătirea cadrelor de artilerişti, conducerea selecţiei şi repartizării cadrelor, pregătirea rezervei efectivului şi a bazei materiale în caz de război etc. etc.

Trebuie spus că Grigori Ivanovici Kulik s-a achitat cum se cuvine de toate obligaţiile. Artilerişti de talia lui nu se găseau nici în Germania, nici în Marea Britanie, nici în SUA, nici în Japonia, iar o artilerie de campanie atît de puternică nu a existat în nici o ţară a lumii, nici la începutul războiului, nici în cursul său şi nici în etapa sa finală.

Însă locţiitorul pe probleme de artilerie al comisarului poporului pentru apărare, Mareşalul Uniunii Sovietice Kulik, nu avea nimic de-a face cu soluţionarea problemei, dacă să deplaseze la graniţă artileria grea şi de mare putere sau dacă să o retragă pe Nipru. În acest caz, hotărîrea a fost luată de Statul-Major General: dacă plănuim chiar din prima clipă a războiului o înaintare energică peste graniţă, atunci este clar că vom deplasa toată artileria la graniţă.

În problemele de amplasare a rezervelor strategice de muniţie cuvîntul hotărîtor i-a aparţinut Statului-Major General. Dacă Statul-Major General planifica atacul principal de la intrîndul de la Lvov spre Cracovia şi mai departe la Breslau, atunci e clar pentru oricine că rezervele trebuiau acumulate acolo, la graniţă. În soluţionarea acestei probleme, locţiitorul pentru probleme de artilerie al comisarului poporului pentru apărare trebuia doar să facă în aşa fel încît muniţiile, calibrele şi tipurile necesare, în cantităţile cerute, să se afle la timpul indicat în raioanele corespunzătoare.

La fel în celelalte privinţe. Dacă războiul se plănuia pentru un teritoriu străin, dacă trebuia să se spargă zonele de fortificaţii din beton-armat, atunci Statul-Major General comanda proiectile care să străpungă betonul. Sarcina locţiitorului pentru probleme de artilerie era să proiecteze astfel de proiectile, să le încerce, să efectueze repartizarea comenzilor, livrarea şi depozitarea, să controleze respectarea acestor operaţiuni, să-i pregătească pe artilerişti pentru utilizarea acestor muniţii. Nu trebuie uitat nici faptul că aceste proiectile aveau o altă traiectorie: de aceea, trebuiau elaborate pentru ele tabele corespunzătoare de tragere. Şi reţelele la înălţătoarele optice trebuie să fie altele. Deci trebuia schimbată toată aparatura optică pentru mii de tunuri…

Dacă ne pregătim să stăvilim tancurile inamicului, nu avem nevoie de proiectile care să spargă betonul, ci de proiectile perforante pentru blindaje…

Apropo, din memoriile lui Jukov se desprind următoarele: războiul începuse şi era nevoie de o mulţime de proiectile perforante. Dar acestea nu se găseau. „Marele comandant de oşti” a luat atunci o hotărîre îndrăzneaţă: să tragă în tancuri cu proiectile antibeton! Ia te uită!… e isteţ! Numai că a uitat să explice că, înainte de război, ceruse să se fabrice proiectile antibeton, în loc de proiectile perforante. Cine avea nevoie de proiectile care să străpungă betonul, dacă pe teritoriul nostru nu sînt şi nu pot fi construcţii inamice de beton?

Repet ideea: Grigori Ivanovici Kulik era mareşal, însă nu el stabilea caracterul viitorului război. Chiar dacă el ar fi avut opinii depăşite asupra caracterului viitorului război, n-ar fi fost mare pagubă. Nu de el depindea planificarea operaţiunilor de luptă. Cu aceste probleme se ocupa Statul-Major General.

Locţiitorul pentru raioanele fortificate al comisarului poporului pentru apărare, Mareşalul Uniunii Sovietice Şapoşnikov, depindea şi el în toate problemele de bază de planurile Statului-Major General. Dacă Statul-Major General nu intenţiona să se apere pe teritoriul propriu, atunci fortificaţiile de pe *Linia Stalin* nu mai erau necesare. Atunci nimeni nu ar mai fi permis locţiitorului pentru raioanele fortificate să cheltuie aiurea mijloace pentru întreţinerea unor fortificaţii inutile. Apoi, dacă Jukov a planificat să atace din intrîndul de la Lvov spre Cracovia, atunci nu are nevoie de multe fortificaţii în zona Lvovului. De aceea, ele au fost construite aici în număr foarte mic sau nu au fost construite deloc.

Şi pregătirea de luptă depindea în totalitate de planurile de război, adică de ceea ce punea la cale Statul-Major General. Dacă planurile erau ofensive, atunci, în conformitate cu acestea, locţiitorul pentru pregătirea de luptă al comisarului poporului pentru apărare, generalul de armată Mereţkov, învăţa trupele să forţeze rîuri, să penetreze zonele fortificate, să rupă frontul cu formaţiuni puternice de tancuri, să desanteze aerian şi de pe mare. Iar să se apere învăţau numai acele trupe care se aflau în Extremul Orient şi în Transcaucazia.

Toţi locţiitorii comisarului poporului pentru apărare, inclusiv prim-locţiitorul, cu toate meritele, decoraţiile şi titlurile lor, nu puteau avea o influenţă mai mare în problemele determinării caracterului viitorului război decît comisarul poporului pentru apărare şi şeful Statului-Major General.

Şi atunci ne întrebăm: la care dintre comandanţii superiori ai Comisariatului Poporului pentru Apărare se referea Jukov cînd spunea că nu au înţeles esenţa

războiului modern? Pe cine avea în vedere cînd foloseşte misteriosul „ei”?

7

Corpul superior de comandă al Armatei Roşii a fost format pe întreaga durată a celui de-al doilea război mondial de cavalerişti. Printre aceştia: mareşalii Uniunii Sovietice Budionnîi, Voroşilov, Malinovski, Mereţkov, Rokossovski, Timoşenko, generalii de armată Bagramian, Sokolovski, Eremenko, care, după război, au devenit mareşali.

Comandanţii de la trupele de tancuri au fost numiţi dintre cavalerişti: Rîbalko, Bogdanov, Katukov, Romanenko, Leliuşenko.

După războiul civil, cavaleria a dat un impuls evoluţiei trupelor de tancuri sovietice nu numai în direcţia susţinerii infanteriei, ci în primul rînd în direcţia înfiinţării unor puternice şi independente formaţiuni de tancuri în vederea unui impetuos război de manevră.

Evoluţia Armatei Roşii după războiul civil contrazice născocirile lui Jukov şi ale colaboratorilor lui.

Armata Roşie nu a rămas la practica din primul război mondial. Grăitoare este evoluţia trupelor de tancuri blindate. Armata Roşie a început să alcătuiască, pentru prima dată în lume, formaţiuni puternice de tancuri, pentru impetuoase acţiuni independente, pentru purtarea unui război de manevră, nu pe poziţii, şi pentru atacuri nimicitoare în spatele frontului inamic.

Încă din 1930, pentru prima oară în lume, Armata Roşie a înfiinţat trupe de desant aerian. La începutul celui de-al doilea război mondial, aceasta dispunea de un număr de paraşutişti-desantişti mai mare decît numărul celor din toate ţările lumii luate la un loc. Atunci cine se mai încumetă să afirme că ai noştri urmau experienţa din primul război mondial?

Armata Roşie era singura din lume înzestrată cu

avioane de asalt blindate. Destinaţia acestui avion era susţinerea cu foc a breşei făcute de tancuri în frontul inamicului, pentru a se ajunge în spatele acestuia.

Armata Roşie era singura din lume care avea în dotare tancuri pentru marşuri rapide pe autostrăzi. Au acestea vreo legătură cu experienţa din primul război mondial?

Armata Roşie era singura din lume care era înzestrată cu tancuri transportoare-amfibie într-un număr apreciabil. Şi acestea sînt din primul război mondial?

Afirmaţiile lui Jukov despre deplina incapacitate a strategiei sovietice în ajunul invaziei germane demonstrează doar un singur lucru: el nu cunoştea nimic despre strategia sovietică. Pur şi simplu nu era la curent cu realizările sovietice.

Dacă Jukov însuşi nu a canonizat experienţa primului război mondial, ci altcineva, atunci se iveşte o întrebare incomodă: de ce „marele strateg", înţelegînd acest lucru, nu l-a comunicat nici conducerii superioare, nici celor din anturajul său, nici subordonaţilor? De ce a tăcut?

În decembrie 1940 a avut loc consfătuirea corpului superior de comandă al Armatei Roşii. A participat şi Stalin, dar nu s-a amestecat în lucrările consfătuirii. Fiecare a putut spune ce a vrut. Tocmai de aceea a convocat Stalin consfătuirea: ca să-şi asculte comandanţii. De ce Jukov nu s-a folosit de acest moment? De ce nu a spus că unii comandanţi se cramponau de practicile depăşite din primul război mondial? De ce nu i-a îndemnat să privească lucrurile în spirit nou?

Din ianuarie 1941, de cînd a primit postul de şef al Statului-Major General, Jukov era obligat să-i informeze despre această stare de lucruri pe Stalin, Biroul Politic, pe comisarul poporului pentru apărare, pe subordonaţii săi. Trebuia să-i scrie un memorandum lui Stalin: la noi războiul se pregăteşte după schemele depăşite din primul război mondial. Jukov trebuia să convoace o nouă consfătuire a corpului de comandă al Armatei Roşii şi să-i informeze categoric pe toţi comandanţii de regiuni militare, de flote, de armate şi de flotile că trebuie să se pregătească de un

nou tip de război, iar nu de unul deja depăşit.

*

Iată o întrebare pentru toţi apărătorii genialităţii lui Jukov: unde e documentul? Dumneavoastră domnilor-tovarăşi aveţi acces la toate arhivele secrete. Poftim, căutaţi memorandumul lui Jukov, prezentaţi ordinele lui în care se spune că unii muncesc în mod eronat după vechile scheme. Unde sînt aceste documente?

Nu există.

Pur şi simplu pentru că genialul demascator a devenit tare deştept după bătaie. Iar în 1941 a tăcut chitic.

Capitolul 2

Despre şanţuri şi tranşee

Din cîmpul de observaţie al conducerii militare a ieşit practic analiza apărării strategice, întrucît viitoarele operaţiuni ale Armatei Sovietice şi ale Flotei Militare apăreau aproape exclusiv ca ofensive.

Istoria celui de-al doilea război mondial (1939-1945), vol. I-XII, M., Voenizdat, 1973-1982, vol. III, p.415.

1

Să recunoaştem că primul război mondial a fost lipsit de noimă. Multă mizerie, mult sînge, puţin sens. O autodistrugere a naţiunilor. O sinucidere a Europei.

În urma primului război mondial Imperiul Rus s-a năruit. S-a făcut zob. Exact ca o oală de lut trîntită de pămînt.

Curînd s-au tăiat picioarele Germaniei şi Austro-Ungariei. Războiul s-a încheiat cu stricăciuni, cu foamete, cu fărădelegi ale gloatelor, cu răzmeriţe şi revoluţii, cu decăderea moravurilor, cu explozia criminalităţii şi banditismului, cu fenomenul prostituţiei de masă, cu epidemii de tifos, holeră, sifilis, cu înmulţirea şobolanilor şi păduchilor. În cele trei mari imperii a fost distrus cu totul mecanismul puterii de stat. Străzile oraşelor erau pline de şchiopi, vagabonzi impertinenţi, oameni fără căpătîi, tîrfe ieftine, borfaşi, şarlatani şi escroci. Nu era bine să ieşi noaptea pe sub felinarele sparte. Oricum acestea nu luminau.

Vechea măreţie era batjocorită şi înecată în mizerie şi în sînge.

Apropo, şi Franţa a fost foarte aproape de aceste lucruri. Dar a avut mare noroc. Chiar la finalul victorios, în Franţa au debarcat trupele americane. Ele au constituit acea ultimă povară care a făcut să se prăbuşească puterea germană. În urma soldaţilor, pe continentul european au năvălit businessmenii americani. Dacă este cerere, va fi şi ofertă. Cererea era ca un vîrtej de apă format în urma unei nave care se scufundă. Afacerile americanilor mergeau de minune: Europa cumpăra totul!

Astfel, Franţa a avut din belşug pîine, unt, zahăr şi carne. Dacă nu era foamete, nu era nici revoluţie. În afară de aceasta, lumea de rînd e bucuroasă: noi am învins! Dacă n-ar fi fost conservele americane, ar fi fost revoluţie. S-ar fi tăiat capete. Francezii nu cunosc o plăcere mai mare decît tăierea capetelor în Place de la Concorde.

Dar în 1918 au nutrit sentimente mai bune.

În Marea Britanie a fost la fel de bine: bucuria victoriei şi conserva americană. Lucru foarte important: pe teritoriul britanic nu a fost război. Nu au fost distrugeri. În plus, trupele britanice s-au întors acasă fără armament. Înainte de a se întoarce pe vas, soldatului i se luau puşca şi cartuşele…

Dar chiar şi în Marea Britanie după primul război mondial era cît pe ce să se aprindă revolta. Era destul

greva generală, cînd se bloca întreg transportul, se opreau fabricile şi minele, se închideau magazinele, spitalele, şcolile, cînd mulţimea înfuriată venea în stradă.

Dar Rusia nu a avut norocul celorlalte. Soldatul nostru, ca milioanele de confraţi ai săi, lăsînd de izbelişte tranşeele, a plecat acasă fără să-şi uite puşca şi cartuşele. E greu să o tîrîi. E lungă. De aceea, soldatul nostru descurcăreţ a făcut din puşcă o carabină. Aceasta se face în felul următor. Se retează patul armei. Asta-i simplu. Pe urmă trebuie să retezi o bucată din ţeavă. Asta-i mai greu. Oţelul din care sînt făcute ţevile este deosebit de dur. Apoi, pe ciotul de ţeavă rămas a trebuit să pună o nouă cătare. Pentru aceasta se topeşte plumb dintr-un glonţ şi se toarnă o picătură de plumb la capătul ţevii. Dacă această picătură cade greşit, se prelinge. Cea care cade exact în mijloc se întăreşte. Asta-i tot. Putea începe războiul civil.

Iar acesta a fost o vîlvătaie atît de înfricoşătoare, încît groaza primului război mondial părea un basm feeric.

2

Ce anume a dus la acest rezultat?

De ce primul război mondial a avut un curs atît de ciudat, un final atît de trist şi consecinţe atît de sinistre?

Acesta nu a fost deloc aşa cum a fost reprezentat şi planificat în birourile sus-puse. Strategii din toate ţările au greşit. Nici unul dintre aceştia nu a dorit şi nu s-a pregătit pentru un astfel de război. Nimeni nu a presupus şi nu a prevăzut că războiul va aluneca înspre un măcel întins pe ani lungi. Toţi s-au pregătit pentru un alt război.

Pe inamic îl poţi nimici sau îl poţi slei de puteri.

În conformitate cu acestea, există strategia distrugerii şi strategia epuizării forţelor, a uzurii. E ca o luptă pe ring. Există două variante.

Fie îţi loveşti adversarul, iar acesta, clănţănind din dinţi, se clatină şi se împleteceşte între frînghiile din colţul cel mai depărtat.

Fie adversarii se reped neputincioşi unul asupra altuia. Li se taie picioarele amîndurora. Unul îl loveşte pe celălalt cu mănuşa în spinare. Celălalt răspunde. Dar nu au puteri. Dacă unul va cădea, nici celălalt nu va rămîne în picioare, căci nu mai are reazem.

În afară de aceste două variante poate apărea un număr imens de combinaţii diverse, dar toate acestea sînt doar variaţii la temele epuizării forţelor sau distrugerii.

Generalilor le place strategia distrugerii. Şi nu pentru că aceasta este frumoasă. Problema este că războiului nu-i place timpul îndelungat. Aşa a spus înţeleptul chinez Sun Tzu acum două mii de ani. Războiul prelungit istoveşte armata şi populaţia, distruge economia, goleşte vistieria, duce la degradarea morală şi clatină pilonii de bază ai societăţii. De aceea, cel mai bine este să înfrîngi inamicul repede şi definitiv. Fără să prelungeşti războiul.

Din timpul războiului franco-prusac, adică de la începutul anilor ’70 ai secolului al XIX-lea, la statele-majore ale principalelor ţări europene se pregăteau planuri de distrugere, însă primul război mondial a ajuns să fie un război de epuizare a forţelor. Generalii s-au pregătit pentru manevra decisivă, pentru marşurile victorioase. Însă după o scurtă perioadă de război de manevră, toate armatele au intrat într-o luptă poziţională fără ieşire. Stăpîna cîmpului de luptă a devenit mitraliera. Aceasta împroşca atît foc, încît putea să oprească orice trupe de infanterie şi cavalerie în ofensivă. Cine nu reuşea să se ferească de focul ei ucigător pierea.

Trebuie să adăugăm în spiritul dreptăţii că mitralierele au fost ajutate cu mult succes de puştile cu încărcător. În evoluţia ei, arma de infanterie a depăşit acea limită nenorocită, în care încărcarea armei necesita mai mult timp decît ochirea. Acum, puşcaşul putea trage cu precizie la sute de metri, iar pentru reîncărcarea armei era nevoie doar de cîteva secunde. Aceasta a dat puşcaşilor aflaţi în apărare posibilitatea de a nimici şi de a opri chiar şi fără mitraliere masele atacatorilor.

Să mai adăugăm la aceasta şi tunurile de campanie cu

cadenţă rapidă, care loveau şi lichidau orice concentrare de trupe neprotejată.

Salvarea s-a găsit în pământ. Fără nici un fel de comenzi şi indicaţii, toate armatele s-au oprit deodată. În ciuda planurilor şi proiectelor generalilor. În pofida dispoziţiilor şi ordinelor înţeleptelor state-majore.

Soldaţii din toate armatele aflate în luptă, fără să mai aştepte ordine, au început să se vîre în pământ. Pe ambele părţi ale fronturilor se petrecea acelaşi lucru. Un acelaşi proces. Şanţurile de adăpost erau legate prin tranşee, iar tranşeele prin căi de comunicaţie. Înaintea tranşeelor se întindea sîrmă ghimpată. După primul rînd de tranşee se săpa un al doilea rînd. După acesta, un al treilea. Apoi un al patrulea…

Inamicul nu putea fi scos din tranşee decît cu obuziere. Acestea făceau ravagii. Răspunsul la lătratul lor duşmănos a fost extinderea pe mai departe a sistemului de şanţuri şi tranşee. Armatele se vîrau mai adînc în pământ, măreau parapeţii, întăreau malul tranşeei cu crengi, cu nuiele, cu scînduri, îşi făceau bazine de colectare a apei, acopereau porţiuni ale tranşeei cu bîrne şi puneau deasupra pământ, săpau noi şanţuri, împleteau noi reţele de sîrmă ghimpată, fortificau refugiile şi adăposturile cu un al doilea rînd de buşteni, cu un al treilea, cu un al şaptelea, cu un al doisprezecelea…

Nemţii, ruşii, francezii, austriecii au intrat în primul război mondial cu speranţa plăcută a nimicirii rapide a inamicilor lor. Dar „Măria Sa Mitraliera” a potolit ardoarea tuturor doritorilor de victorii strălucite şi rapide. Mitraliera i-a stăvilit pe toţi atacatorii, pe toţi i-a liniştit. Scurta perioadă de manevră a fost înlocuită cu o şedere pe loc lungă de patru ani. Pe Frontul de Vest nimic nou. Pe cel de răsărit, la fel.

Măreţele planuri strategice nu s-au înfăptuit, marile bătălii s-au prefăcut în mii, zeci şi sute de mii de lupte mărunte şi monotone într-un singur loc. Strategia a degenerat în hărţuieli fără sfîrşit, în care au pierit milioane de oameni; nimeni nu a obţinut nici un avantaj din aceste

hărţuieli. Exprimîndu-ne fără eleganţă, războiul s-a transformat într-o buşeală soldăţească. Talentaţii strategi s-au simţit ca nişte afacerişti de bursă pe o piaţă de nimic: cunoştinţele, talentul şi experienţa lor nu şi-au găsit aplicaţie. Aici erau alte comandamente, alte reguli şi legi.

Toate acestea au dus la un măcel întins pe mai mulţi ani: crunt, deznădăjduit şi fără noimă. Ideea era cine rezistă mai mult.

Primul război mondial s-a purtat de către soldaţi, plutonieri şi gradele inferioare în tranşee, iar generalii nu şi-au găsit de lucru în acest război. Situaţia seamănă cu aceea a unui vizionar, care se bagă într-un butoi şi cheamă omenirea să-şi unească forţele pentru realizarea unui ţel măreţ... Iar pe lîngă trece mulţimea indiferentă: fiecare are grijile lui. La fel a fost şi în primul război mondial: soldaţii se măcelăreau, se sfîrtecau, se tăiau unii pe alţii, fără să ştie că cineva, undeva, într-un birou sus-pus, trasează cu creionul săgeţi frumoase ale atacurilor şi încercuirilor. Războiul s-a desfăşurat în esenţă fără participarea generalilor. Toate calculele şi planurile generalilor s-au împotmolit în noroaiele de pe cîmpurile ciopîrţite de proiectile.

3

Chiar de la începutul secolului XX, în cursul războiului ruso-japonez, a apărut concepţia de front compact. Acesta reprezenta o fîşie defensivă, ocupată pe toată întinderea de trupe, acoperită cu guri de foc şi de obstacole genistice. Primul exemplu: în 1905, frontul compact al Armatei a III-a ruse se întindea pe o distanţă de 155 de kilometri.

În cursul primului război mondial, zecile de kilometri de front compact s-au transformat în mii. Iar sîrma ghimpată – în zece, douăzeci, ba chiar cincizeci de rînduri, iar după aceste rînduri urmau prima tranşee, a doua, apoi a treia şi aşa mai departe...

În noiembrie 1915, prin prima tranşee a armatei ruse

puteai străbate distanţa de la Marea Baltică la Marea Neagră. Prin prima tranşee a armatei germane de pe Frontul de Vest puteai merge de la litoralul Mării Nordului pînă la graniţele Elveţiei. Şi pe frontul franco-britanic era la fel. Toate armatele combatante îşi amenajau în bîrloguri adînci punctele de comandă şi spitalele, depozitele de muniţii şi bisericile, bucătăriile, brutăriile, spălătoriile, staţiile electrice şi punctele de aprovizionare cu apă, toaletele, cizmăriile, centrele de transmisiuni, serviciile de poştă, băile, casele (mai bine zis blindajele) de toleranţă şi toate celelalte, fără de care un organism militar sănătos nu poate funcţiona.

Mi-a fost dat să văd odată un film despre poziţiile germane; se filmase dintr-un aeroplan francez. Era ceva de neînchipuit. Era un adevărată păienjeniş de tranşee de la prima linie pînă la cîţiva kilometri în adîncime. Totul era completat de gropile făcute pe parcursul anilor de tirurile de artilerie. Artileria lătra furibund, dar nu era cu putinţă să spargă această apărare.

Întrebare: de ce nu a rîs nimeni de Jukov după ce acesta a scris o prostie epocală în capodopera sa, anume că întreaga conducere superioară a Armatei Roşii s-a bazat orbeşte pe experienţa din primul război mondial şi s-a pregătit să ducă războiul după vechile tactici? Arătaţi-mi acea apărare sovietică imbatabilă din 1941 – de la mare la mare, cu tranşee întinse pe zeci şi zeci de rînduri, cu sîrmă ghimpată impenetrabilă, cu blindaje şi adăposturi, cu puncte de comandă şi de transmisiuni subterane, cu lazarete şi spălătorii, cu closete acoperite cu cinci straturi de blindaj şi cu bordeie pentru învăţămîntul politic în loc de case de toleranţă de campanie. Arătaţi-mi acea fîşie defensivă ocupată de trupe pe toată distanţa, acoperită cu guri de foc şi cu bariere genistice. Nu de la Marea Baltică pînă la Marea Neagră, nici măcar de 1 000 de kilometri, de 500, de 100. Arătaţi-mi orice fîşie defensivă compactă, fie şi de 10 kilometri, ocupată cu trupe care să fie gata să respingă ofensiva inamicului.

În primăvara lui 1941, Armata Roşie nu şi-a acoperit

poziţiile defensive cu sîrmă ghimpată. Ea nici nu a construit astfel de poziţii. Tot ceea ce s-a construit înainte a fost abandonat în vara lui 1941 ca nefolositor, a fost acoperit cu pămînt, pe care au crescut buruieni. Sîrmă ghimpată era doar pe graniţă, iar aceasta nu era sîrmă armatei, ci a cekiştilor. Grănicerii au scos-o şi au înfaşurat-o în bobine.

Şi cu tranşeele s-a întîmplat acelaşi lucru. Să-mi spună vreun ideolog oficial de la Kremlin numărul vreunei divizii de infanterie sovietice care a săpat tranşee înainte de război şi a ocupat poziţii de apărare. Deocamdată nimeni nu a reuşit să găsească nici o armată sovietică, nici un corp de armată, nici o divizie, nici un regiment care să stea în tranşee în ajunul războiului. De aici rezultă că nici un comandant de armată, nici un comandant de corp de armată, de divizie, de regiment etc. nu s-au bazat pe experienţa din primul război mondial.

Nu numai că *Regulamentul de campanie* (şi PU-36, şi PU-39), *Regulamentul de luptă al infanteriei* (BUP), *Îndrumarul pentru asigurarea genistică a operaţiunilor* şi toate celelalte documente după care se ghidau trupele şi statele-majore nu recomandau să se sape tranşee, dar chiar interziceau acest lucru. Un locaş pentru un singur trăgător sau pentru doi – iată baza apărării, dar numai pentru scurt timp şi numai pentru direcţiile secundare. Teoretic. În practică, soldaţii din majoritatea unităţilor de infanterie nu aveau nici măcar lopată. Din documentele de luptă, din memoriile generalilor, din povestirile veteranilor se prefigurează următorul tablou: cînd se trăgeau salve ucigătoare, infanteria îşi săpa tranşee cu ajutorul căştilor. Geniştii aveau lopeţi, dar infanteria nu avea nimic ca să se ascundă de focul inamicului.

Cum putem lega aceste realităţi de urmarea obtuză a practicilor din primul război mondial?

4

În anii ’20 şi ’30 Alexandr Andreevici Svecin, un renumit

istoric militar şi teoretician al strategiei, propunea ca invazia inamicului să fie întîmpinată cu un sistem defensiv, să fie scoase din luptă tancurile inamicului, să fie zdrobite diviziile acestuia, inamicul să fie epuizat, să-şi cheltuie rezervele, combustibilul, muniţiile, să îşi extindă la maximum comunicaţiile, iar numai după aceea să se treacă la contraatac.

Svecin judeca simplu: te urmăreşte un bivol furios, iar tu te adăposteşti într-un bordei. Trage uşa după tine! Lasă-l să împungă cu coarnele în uşă! Lasă să-şi înfigă coarnele! Abia atunci vine momentul prielnic. Nu te pripi să ieşi înaintea lui, chiar dacă ai o furcă sau un topor. Poţi să ai ghinion. Poţi să ataci duşmanul numai dacă acesta este slab. Sau dacă doarme. Dar dacă este puternic, trebuie să-l întîmpini cu defensiva. Una impenetrabilă, de netrecut.

În ce constă înţelepciunea aici? Ttebuie să fii strateg ca să înţelegi aceste lucruri? E destul să vezi filmul *Ceapaev*. Mai bine zis, cel mai spectaculos şi cel mai dramatic episod: inamicul merge în pas cadenţat, în ritmul tobelor: puternic, bine instruit, disciplinat, încrezător în sine şi în victorie. Deasupra coloanelor flutură drapelul negru cu craniu argintiu. Are rost oare să năvăleşti asupra acestui duşman?

Nu, nu are rost. Anka, mitralioarea, lasă inamicul să se apropie, iar apoi, de la cea mai mică distanţă posibilă, deschide focul şi împrăştie formaţiunea de luptă a duşmanului. Şi numai după ce acesta îşi pierde cumpătul, după ce planurile lui sînt date peste cap, ordinea de luptă la fel, abia atunci apare ca o furtună de după un deal Ceapaev Vasili Ivanovich: pe calul său aprig, într-o şarjă avîntată de cavalerie...

Şi face prăpăd în jurul său.

Svecin propunea să se acţioneze întocmai şi în cazul unui mare război...

Lingăul netalentat şi carieristul Tuhacevski îl învinuia pe Svecin de stări de spirit defetiste şi de complicitate cu duşmanul. Tuhacevski a declanşat persecuţii sadice împotriva lui Svecin şi împotriva tuturor celor care aveau îndrăzneala să amintească de apărare. Tuhacevski

conducea banda ticăloasă a celor asemenea lui: calomniatori analfabeţi, cu frunţi înguste şi dedaţi la rele. Asupra inteligentului teoretician Svecin, care a cutezat să privească adevărul în ochi şi să aibă propria opinie, s-a abătut o cascadă de jigniri, de clevetiri şi denunţuri la OGPU-NKVD: Svecin intenţionează să dea iniţiativa în mîinile duşmanului, e o diversiune strategică!

În final, Svecin a fost arestat, condamnat şi închis, apoi eliberat, arestat a doua oară, condamnat şi împuşcat.

În 1937 a fost împuşcat şi Tuhacevski, dar nicidecum pentru teoriile şi acţiunile lui dăunătoare, ci pentru pregătirea unei lovituri de stat. Teoriile absurde ale lui Tuhacevski nu au avut de suferit. Şi-au găsit imitatori şi continuatori. Unul dintre aceştia este Jukov: să atacăm! să atacăm! să atacăm!

Abia Hitler, cînd a dat lovitura năucitoare, l-a forţat să se dezmeticească.

La 15 iulie 1941 a căzut oraşul Smolensk. În această zonă Dvina de Vest şi Niprul curg paralel, de la est spre vest, formînd un coridor către Moscova. Apoi Dvina o ia brusc spre nord, Niprul spre sud. Dvina şi Niprul sînt puternice cursuri de apă şi bariere naturale, pe care o conducere competentă putea opri orice invazie. Doar în zona Smolenskului rămîne, geografic vorbind, un loc de trecere spre Moscova. În strategie, această zonă se numeşte Poarta Smolenskului. În toate timpurile, căderea Smolenskului a însemnat că inamicul a făcut o breşă, iar drumul spre Moscova era deschis.

Exact acest lucru s-a întîmplat în vara lui ’41. Nu a trecut o lună de război, iar inamicul era la porţile Capitalei, iar în calea lui nu era nici un rîu mare, nici un canal, nici un raion fortificat, fie acesta şi neterminat sau abandonat. Conducerea Armatei Roşii a reacţionat la această întorsătură a evenimentelor printr-o hotărîre corectă:

> S-a dat o directivă a Statului-Major General privind rezistenţa în apărare. Iar dacă în acea situaţie directiva ar fi fost aplicată şi pe limitele ocupate s-ar fi realizat o apărare

> eşalonată în adîncime, avansarea incisivă a inamicului spre Moscova nu ar fi avut loc. Însă trupelor li se cerea permanent să întreprindă dese operaţiuni ofensive, prin care acestea nu hărţuiau atît pe inamic, cît se vlăguiau pe sine *(Krasnaia Zvezda*, 1 decembrie 2006).

Se pun aici mai multe întrebări.

De ce directiva de trecere la rezistenţa în defensivă s-a dat abia la 15 iulie? De ce nu s-a dat pe 22 iunie? De ce o asemenea directivă nu s-a dat pe 21 iunie, cînd, după cum ne încredinţează Jukov, nu mai era nici o îndoială şi devenise limpede că atacul nu putea fi evitat? De ce această directivă nu s-a dat pe 1 februarie 1941, în ziua în care Jukov a primit funcţia de şef al Statului-Major General.

Şi dacă aceasta s-a emis, în sfîrşit, pe 15 iulie, atunci care idiot cerea trupelor „să întreprindă dese operaţiuni ofensive, prin care acestea nu hărţuiau atît pe inamic, cît se vlăguiau pe sine”? Şi cum a reacţionat la aceste operaţiuni şeful Statului-Major General, generalul de armată G.K. Jukov, dacă a văzut că cineva a îndrăznit să nu execute directiva lui?

El nu a reacţionat în nici un fel.

El însuşi a zădărnicit executarea propriei directive. Pe de o parte, directiva lui Jukov spunea: să săpaţi în pămînt! Pe de alta, ordinele lui Jukov erau: hai-hai! Ura! Înainte!

Chiar şi după ce Stalin l-a izgonit pe Jukov din Statul-Major General (din pricina inaderenţei profesionale totale pentru munca de stat-major) şi l-a trimis la Elnia, „marele strateg” a făcut aceleaşi lucruri: şi-a trimis diviziile, corpurile de armată şi armatele în atacuri sinucigaşe:

> Ca şi la începutul războiului, toate rezervele existente şi necesare nu s-au folosit pentru dezvoltarea adîncimii apărării, ci pentru întărirea formaţiunilor din primul eşalon şi lansarea de contraatacuri şi contralovituri, care, în condiţiile supremaţiei inamicului în aer şi ale unei dotări cu guri de foc insuficiente, nu au dat rezultate pozitive *(Krasnaia Zvezda*, 1 decembrie 2006).

5

Dacă soldatul cu puşca sau cu mitraliera porneşte la atac, corpul său este expus total la gloanţe şi schije. Nu poate să care prea multă muniţie, gîfîie şi îşi pierde puterile, execută foc din mers sau oprindu-se puţin (adică fără sau aproape fără foc ochit). El execută foc asupra unor ţinte care se văd prost sau nu se văd deloc. După fiecare nou dîmb i se deschide o nouă imagine, pe care trebuie să o cuprindă cu privirea, să o evalueze, după care să ia o hotărîre. Sub un foc ucigător.

Dar cel care stă în tranşee are muniţie îndeajuns. Are corpul ferit de gloanţe şi în mare măsură de schije. Nu se teme de tanc. Acesta trece pe deasupra tranşeei, dărîmă pereţii acesteia într-un loc şi atît. Cel din şanţ poate executa foc ochit. Îşi păstrează forţele intacte, respiră normal, cunoaşte locul din faţa sa, distanţa pînă la obiective este măsurată…

Cel care stă în tranşee poate folosi mitraliera. Are o rezervă inepuizabilă de cartuşe şi poate secera batalioane întregi de infanterişti inamici. Atacatorul îşi tîrîie mitraliera după el. Şi rezerva de cartuşe. Iar acestea sînt foarte grele. Mitraliera trebuie mai întîi instalată… Pînă ce o instalezi inamicul te ciuruie. În arhivele Wermacht-ului din Freiburg există documente înfiorătoare despre multe cazuri de dementă ale mitraliorilor nemţi. Hans seceră o sută de Ivani, încă o sută şi încă o sută. Iar aceştia tot cad şi tot cad. Acesta nu-i război. Aceasta-i nebunie. Din cauza nebuniei jukoviene Hanşii nemţi s-au scrîntit.

Pe înălţimile Siniavinsk de lîngă Sankt-Petersburg, de pildă, sînt îngropaţi 128 390 de soldaţi şi comandanţi sovietici. S-ar părea că pierderile sînt neînsemnate. Ce ne costă să trecem în nefiinţă 128 000 de bărbaţi? Noi nu ţinem la preţ. O să facă nevestele noastre alţii. Însă chiar şi *Krasnaia Zvezda* (11 decembrie 2001) recunoaşte că aici nu au fost luaţi în evidenţă şi înmormîntaţi decît cîţiva dintre cei care au pierit. Craniile şi oasele celorlalţi s-au împrăştiat peste tot.

Aici s-au apărat două regimente germane ale Diviziei 28 infanterie uşoară. Regimentele s-au ascuns în pământ. Ca şi în primul război mondial, nemţii au săpat şanţuri, tranşee, căi de comunicaţie, au înălţat blindaje şi puncte de foc construite din pământ şi lemn, au căptuşit tranşeele cu bîrne, au acoperit porţiuni de tranşee, transformîndu-le în galerii subterane, le-au camuflat, au împrejmuit zona cu sîrmă ghimpată şi cîmpuri de mine, au construit puncte de foc false şi poziţii ale unor baterii false…

Dar Ivanii ieşeau mereu înainte, tot înainte. În ’41, în ’42, în ’43. Iar Hanşii nemţi îi secerau mereu. Nu pierdeau vremea.

Aceasta nu s-a întîmplat numai la înălţimile Siniavinsk…

Paradoxul constă în faptul că, în 1941, armata germană atacatoare a înfrînt Armata Roşie cu ajutorul apărării. Cînd au întîmpinat rezistenţă, nemţii s-au oprit imediat şi au săpat cu sîrg şanţuri şi tranşee, după principiul: sudoarea economiseşte sîngele, mai bine zece metri de tranşee, decît un metru de mormînt. Iar Armata Roşie sub conducerea genialului Jukov a căzut în cursă.

Scoţînd din luptă tancurile sovietice cu foc de pe loc, altfel spus cu metoda mitralioarei Anka, secerînd infanteria, nemţii treceau mai departe fără să întîmpine rezistenţă. Iar cînd întîmpinau rezistenţă, se opreau imediat, se băgau în pământ şi totul se repeta iar şi iar.

Armata Roşie dispunea de toate avantajele apărării, dar s-a autodistrus vreme de doi ani cu atacuri şi contraatacuri.

6

Dar viaţa te învaţă.

La 13 octombrie 1941, în faţa catastrofei iminente, Stalin a ordonat să fie formate ZECE ARMATE de geniu, completate din robii GULAG-ului, să se pună în fruntea acestora călăii-comandanţi de lagăr de rang înalt. De pildă, Armata a X-a genişti era comandată de maiorul de securitate M.M. Malţev (maiorul GB avea două romburi la

petliţe şi corespundea unui comandant de divizie de armată). Armata a III-a genişti era comandată de celebrul constructor al tuturor canalelor staliniste de la Belomor la Volgo-Don, locţiitorul şefului GULAG-ului, maiorul de securitate a statului I.D. Rappoport.

Înainte de a se încheia formarea lor, armatele de genişti s-au băgat în pămînt. Acestea şi-au construit nenumărate blindaje, întărituri pentru tragere, poziţii de artilerie, puncte acoperite de observaţie şi comandă, au instalat bariere de sîrmă şi de mine pe o distanţă nemaiîntîlnită, au săpat sute şi mii de kilometri de tranşee şi şanţuri antitanc pe mai multe rînduri de la Arhanghelsk pînă la Astrahan. Ele au permis oprirea nemţilor la zidurile Moscovei în decembrie 1941.

Apoi a început contraofensiva sovietică, care a avut din nou un final sîngeros pentru Armata Roşie. Pînă şi *Krasnaia Zvezda* (1 decembrie 2006) a fost nevoită să recunoască: „Din păcate, la ofensiva de iarnă ulterioară, din ianuarie-martie 1942, operaţiunile noastre ofensive precipitate şi nepregătite nu au dat rezultatele scontate şi au provocat pierderi nejustificat de mari”.

Păcat că *Krasnaia Zvezda* a lăsat în umbră numele „măreţului şi genialului comandant de oşti”, care a mînat ca la abator sute de mii de soldaţi şi comandanţi în aceste „operaţiuni ofensive precipitate şi nepregătite, care nu au dat rezultatele scontate şi au provocat pierderi nejustificat de mari”.

Iar dacă la aceste operaţiuni „genialul comandant de oşti” a fost îndemnat de prostănacul de Stalin, atunci unde este mult preamărita principialitate a numitului „geniu al strategiei”?

În primăvara lui 1942 a fost înecată în sînge încă o grandioasă operaţiune ofensivă în zona Harkovului. Ca rezultat, pe flancul de sud al frontului sovieto-german a apărut o breşă gigantică, care nu a fost ocupată de trupele Armatei Roşii. În această breşă au pătruns armatele germane. Drumul către Volga şi către Caucazul de Nord era deschis.

Experienţa a constrîns din nou Armata Roşie să-şi amintească de apărare. La sfîrşitul verii lui 1942, pe căile de acces spre Stalingrad s-au construit patru centuri de fortificaţie: una exterioară, una mediană, una interioară şi una urbană. Trupele sovietice au vlăguit în lupte istovitoare inamicul şi numai după aceea au trecut la contraatac: au obţinut o grandioasă victorie care nu se va stinge în veac.

În anul următor, la Arcul Kurskului, fronturile central şi vorojenean au ridicat cîte 5-6 fîşii defensive una după alta. În spate, trupele frontului de stepă au ridicat încă o fîşie de apărare, iar dincolo de ea, pe malul stîng al Donului, s-a construit fîşia defensivă de stat. Adîncimea totală a dotării genistice a zonei atingea 250-300 de kilometri. Teoretic era imposibil să spargi o asemenea apărare (în condiţiile unei conduceri pricepute şi fermităţii trupelor aflate în apărare).

Să fi avut în 1941 măcar o jumătate sau o treime din această apărare!

Experienţa războiului a demonstrat că Svecin avea dreptate. În 1943, comandamentul sovietic a cedat în mod intenţionat iniţiativa inamicului: haideţi, atacaţi, să vedem ce o să obţineţi. Noi o să vă măcinăm aşa cum a făcut Anka mitralioarea, iar după aceea vă vom distruge.

După război Jukov se împăuna: eu i-am sugerat lui Stalin cum trebuia să acţioneze în 1943! Să-i întîmpinăm cu linii de apărare!

Hotărîrea era cu adevărat înţeleaptă. Dar unde a fost această înţelepciune în 1941? S-a manifestat cam tîrziu. Cei doi ani de atacuri nesăbuite împotriva unui inamic puternic au secătuit ţara şi armata; de aceea, în al treilea an a trebuit să se reanalizeze totul. Atunci Jukov (mai corect, cineva din Statul-Major General) şi-a adus aminte de teoria lui Svecin: de ce să nu stăm în apărare, de ce să nu lăsăm iniţiativa inamicului, de ce să nu-i scoatem din luptă tancurile, de ce să nu-i sleim forţele în lupte istovitoare, iar după aceea să trecem la atac?

Aşa s-a şi făcut. Ca urmare, au frînt o dată pentru totdeauna coloana trupelor de tancuri germane şi le-au pus în imposibilitatea de a mai ataca.

Iar Jukov s-a dat drept mare înţelept cu înţelepciunea lui Svecin.

7

Primul război mondial a fost un măcel odios, sinistru, fără nici o rază de speranţă.

Însă experienţa realizării fîşiilor defensive impenetrabile a fost de nepreţuit. În anii ’30 trebuia ca această apărare să fie studiată şi să se tragă concluzii. Trebuia să se elimine ceea ce era inutil şi să se adauge ceea ce impuneau vremurile noi. Şanţurile şi tranşeele din primul război mondial au trecut examenul de trăinicie. Trebuia doar ca drumurile de acces către ele să fie acoperite cu cîmpuri de mine antitanc şi antiinfanterie, să se completeze trupele cu artilerie antiaeriană şi antitanc. În rest, ele nu creau nici un impediment, dacă voiam să ne apărăm pămîntul ţării. Oricît de tont ar fi fost descris ţarul Nicolae, acesta nu i-a lăsat pe germani în Moscova, la Kiev, la Smolensk şi Piter.

Chiar dacă în cursul celui de-al doilea război mondial infanteria nu ar fi avut mine sau tunuri antitanc nu ar fi fost deloc simplu să fie scoasă afară din şanţuri, tranşee şi blindaje. Ce se schimbase în 1941 în comparaţie cu primul război mondial? Aviaţia se ridicase la un alt nivel de evoluţie, apăruseră numeroase tancuri. Însă nici tancurile, nici aviaţia nu erau capabile să pricinuiască prea mult rău armatelor, care se puteau ascunde sub pămînt.

Dezastrul din 1941 nu s-a petrecut din cauză că Armata Roşie s-a bizuit pe experienţa din primul război mondial, urmînd-o orbeşte, ci din cauză că experienţa din primul război, experienţa de apărare la nivel strategic a fost respinsă, ridiculizată, batjocorită şi uitată.

Dacă cineva s-ar fi bizuit pe această experienţă, în vara lui 1941 soldaţii ar fi avut lopeţi. Căci această unealtă nu lipsea de pe măreţele şantiere comuniste din patria socialistă.

Dacă cineva s-ar fi bizuit pe experienţa din primul

război mondial, dacă cineva ar fi canonizat această experienţă, la 22 iunie 1941 armata germană s-ar fi lovit de o apărare impenetrabilă. Iar Ivanii i-ar fi secerat pe Hanşi, aşa cum Hanşii i-au secerat pe Ivani la înălţimile Siniavinsk.

În 1943, în cîmp deschis, sub focul inamicului, Armata Roşie a făcut linii de apărare timp de trei luni. Sprijinindu-se pe acestea, a putut să respingă atacurile extrem de violente ale trupelor germane dotate cu tancuri grele. Să ne imaginăm ce apărare s-ar fi putut pregăti nu în trei luni, ci în douăzeci de ani, din 1920 pînă în 1941.

În război inamicul vede tot, observă tot, împiedică lucrările cu ajutorul focului. În general, e imposibil să foloseşti tehnica genistică pe poziţiile înaintate. Trebuie să faci totul cu braţele. Dar dacă nu s-ar fi ignorat practicile din primul război mondial, s-ar fi construit apărarea în timp de pace, fără să se intre în conflict cu inamicul, folosindu-se tehnica genistică cea mai avansată. Şi ar fi existat două fronturi compacte de la mare la mare: de-a lungul vechii graniţe şi de-a lungul celei noi.

Dacă în 1943 armata germană nu a putut penetra nici măcar cu tancuri grele o apărare ridicată în trei luni, atunci cum ar fi izbutit în 1941 să spargă o apărare ridicată cu eforturi perseverente vreme de douăzeci de ani? Şi fără tancuri grele?

În ajunul invaziei germane în Uniunea Sovietică nu s-au pregătit şi nici măcar nu s-au proiectat operaţiuni defensive la scară de front sau strategică. Mai mult de atît, această problemă nici nu a fost analizată din punct de vedere teoretic.

În 1940, în Uniunea Sovietică erau numai trei generali cu cinci stele la petliţe: Jukov, Mereşkov şi Tîulenev. Stalin îl cunoştea pe Tiulenev încă din timpul războiului civil. În decembrie 1940, la consfătuirea corpului superior de comandă, generalul de armată Tiulenev a declarat că nu aveam teorii de apărare *(În ajunul războiului. Materialele consfătuirii corpului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940*, Moscova, Terra, 1993, p.209).

La două săptămîni după aceasta, Stalin l-a numit pe

Jukov şef al Statului-Major General, iar după două săptămîni Jukov a intrat în funcţie. Destinul i-a oferit o ocazie unică „marelui strateg”.

După relatările lui Jukov, Stalin se temea îngrozitor de război. În afară de aceasta, vechiul tovarăş de luptă al lui Stalin, generalul de armată Tiulenev, a declarat deschis, în prezenţa întregului corp superior de comandă al Armatei Roşii, că în Armata Roşie apărarea la scară strategică nu a fost analizată nici măcar la nivel teoretic.

Jukov ar fi trebuit să se folosească de acest moment.

Ar fi trebuit să-i sugereze lui Stalin ce trebuie să facă, unde să caute salvarea.

Să fi făcut măcar ceva! Şi în plan teoretic, şi în plan practic.

Să fi dat ordin subordonaţilor săi de la Statul-Major General, de la statele-majore ale regiunilor militare şi armatelor să pregătească variante ale unor operaţiuni defensive şi ale unor contralovituri.

Să fi anunţat un concurs printre profesorii şi cursanţii academiilor militare pentru crearea unei teorii simple, clare şi bine gîndite a unui război defensiv.

Să fi ordonat trupelor să sape şanţuri şi tranşee. Din februarie 1941 şi pînă la atacul german ar fi reuşit să sape ceva mai mult decît la arcul de la Kursk.

Dar ce a făcut Jukov?

Nu a făcut nimic pentru apărarea ţării.

Iar după război a acuzat întreg corpul superior de comandă de neînţelegerea esenţei războiului: „ei” nu au pregătit războiul cum trebuie.

Armata Roşie a fost denigrată de indivizi de toate soiurile şi nuanţele. Armata Roşie a fost batjocorită de ticăloşi de toate culorile şi rangurile. Însă nimănui nu i-a trecut prin minte să o acuze de faptul că, urmînd orbeşte practica din primul război mondial, în vara lui 1941 a îngrădit cu sîrmă ghimpată, ca într-un păienjeniş, Karelia, Pribaltica, Belarusul, Ucraina şi Moldova, că a săpat mii de kilometri de tranşee, că a ridicat sute de mii de puncte de foc şi blindaje.

Nu a acuzat-o pentru că acest lucru nu s-a întîmplat!

La aşa ceva s-a gîndit numai Jukov. Însă acuzaţiile sale sînt neîntemeiate şi prosteşti. Este clar că Jukov nu ştia ce reprezentase primul război mondial, nu ascultase relatările combatanţilor, nu văzuse jurnalele filmate ale epocii. Şi nu îl citise pe Remarque.

În Duma de Stat a Rusiei s-a făcut o propunere de adoptare a unei legi pentru apărarea adevărului istoric despre al doilea război mondial faţă de orice încercări de deformare, denaturare şi falsificare.

Propunerea este corectă şi bine-venită. E timpul ca puterea să o folosească. E timpul să-i lovim prin lege pe toţi ticăloşii şi escrocii care defăimează armata şi poporul. Firește, trebuie să începem cu memoriile lui Jukov. Declaraţia lui Jukov şi a nenumăraţilor săi coautori cum că „majoritatea lucrătorilor cu funcţii de conducere ai Comisariatului Poporului pentru Apărare şi ai Statului-Major General au canonizat prea mult experienţa primului război mondial” reprezintă o denaturare a adevărului istoric şi o defăimare premeditată a Armatei Roşii.

*

Generalul de armată Gareev, un apărător furibund al lui Jukov şi Tuhacevski, afirmă cu privire la anul 1941: „Nu au fost executate nici măcar lucrările genistice prioritare. Încă din 1930 aceiaşi ideologi au venit cu lozinca potrivit căreia sistemul de tranşee e o rămăşiţă din primul război mondial. Spuneau că pentru soldatul revoluţionar nu erau necesare tranşee” *(Krasnaia Zvezda*, 1 decembrie 2006).

Păcat că generalul Gareev nu-i numeşte pe „ideologii” strategiei revoluţionar-ofensive. Nişte nătîngi fără nume şi grad au renunţat la tranşee, fapt ce a dus la dezastrul care a urmat.

Iată şcoala tuhacevsko-jukovo-gareeviană în toată splendoarea ei. Scopul principal al acestei frăţii ştiinţifico-strategice este să ne prezinte pe noi toţi ca fiind nişte

nerozi.

Reiese că înainte de război şi în prima perioadă a sa Armata Roşie, din vina unor cretini necunoscuţi, a renunţat total la tranşee, adică a respins în totalitate experienţa primului război mondial. Concluzia: vai, cît de proşti sînt ruşii ăştia!

Totul e corect. Aşa a şi fost. Însă acelaşi Gareev îl elogiază pe Jukov care declarase în întreaga lume că Armata Roşie, din vina unor nătărăi anonimi, a rămas împotmolită în experienţa primului război mondial, la care nu a vrut să renunţe cu nici un chip.

Iar concluzia e aceeaşi: vai, cît de proşti sînt ruşii ăştia!

Capitolul 3

Cine se raporta strict la experienţa din primul război?

Principalul aspect trebuie să-l constituie factorul surpriză.
I.V. Stalin, Cuvîntare la consfătuirea corpului superior de comandă al Armatei Roşii de la CC al VKP (b) din 16 aprilie 1940

1

Încă din toamna lui 1914, generalii din toate ţările se întrebau: ce-i de făcut?

Ca să scoţi războiul din impasul poziţional, trebuia să spargi cumva frontul inamicului şi să pătrunzi într-un spaţiu larg de operare.

Dar nu se reuşea spargerea frontului.

Trebuia scoasă infanteria inamică din tranşee. Pentru

aceasta, trebuia să se concentreze o cantitate uriaşă de artilerie pe porţiuni înguste ale frontului şi să se tragă asupra tranşeelor săptămîni întregi, uneori chiar luni. Însă nici inamicul nu era prost. Dacă noi îi loveam apărarea într-un anumit raion, însemna că în spatele acestuia el începea să sape noi tranşee şi să le completeze cu carne de tun proaspătă. Noi puteam sparge o linie de tranşee, a doua, a treia, dar inamicul reuşea să sape încă zece linii în spatele poziţiilor cucerite de noi...

Printre puţinele excepţii a fost breşa lui Brusilov. În vara lui 1916, Frontul de Sud-Vest aflat sub comanda generalului de cavalerie A.A. Brusilov a rupt apărarea inamicului pe un front de 500 de kilometri şi-o adîncime de 60-150 de kilometri.

Brusilov a găsit soluţia: a spart frontul austro-ungar nu pe o singură direcţie, ci concomitent pe patru direcţii. Iar pe fiecare direcţie erau cîte două sau trei sectoare de breşă răspîndite în spaţiu. Erau în total unsprezece astfel de sectoare. În afară de ele, mai erau şi şase false. Inamicul nu ştia care dintre ele era principal. Acest lucru nu-l ştia, de fapt, nici Brusilov însuşi. Calculul său era următorul: toate cele unsprezece sectoare sînt principale! Să spargă frontul concomitent peste tot, iar dacă inamicul şi-ar trimite toate rezervele într-un singur loc, Brusilov ar obţine succesul în alt loc. Aşa s-a şi întîmplat. Brusilov a rupt frontul. Ba chiar în cîteva sectoare simultan! Ca să evite încercuirea, inamicul a fost nevoit să-şi retragă rapid trupele pe un front uriaş de 500 de kilometri.

Însă a apărut o altă problemă: în breşa formată trebuiau introduse imediat numeroase trupe mobile. Exprimîndu-ne mai plastic, Brusilov făcuse o gaură în armura inamică, iar acum trebuia să înfigă în această gaură ceva mai ascuţit, mai ghimpos sau mai tăios ca să poate străpunge măruntaiele inamicului. Iar acest lucru trebuia făcut rapid, altminteri inamicul ar fi lichidat breşa.

În acele timpuri puteau purta lupta independent numai infanteria şi cavaleria. Celelalte tipuri de trupe susţineau şi asigurau acţiunile celor două. Pentru intrarea în breşă era

nevoie de o cavalerie numeroasă. Aceasta ar fi putut să înainteze în spatele frontului Austro-Ungariei şi Germaniei. Dar Brusilov avea puţine trupe de cavalerie. Nu era vina lui. Şefii sus-puşi trebuiau să asigure unităţi mobile puternice.

Comandamentul superior nu dispunea de un număr suficient de rezerve strategice pentru direcţia respectivă, pe care să le poată arunca în luptă pentru a pătrunde în spaţiul operaţional. În afară de aceasta, breşa Frontului de Sud-Vest nu era susţinută de alte fronturi.

Epuizîndu-şi posibilităţile ofensive, Frontul de Sud-Vest s-a oprit într-un nou şir de poziţii fortificate, fiind nevoit să se ascundă din nou în pămînt.

Dar chiar şi fără intrarea în luptă a unor numeroase trupe mobile, ruptura frontului făcută de Brusilov a fost un succes răsunător. Imperiul Austro-Ungar a primit o lovitură mortală, de pe urma căreia nu şi-a mai putut reveni niciodată. Şi Germania a simţit apropierea sfîrşitului. În decembrie 1916 Kaiser-ul german s-a adresat inamicilor săi cu propunerea de încetare a războiului şi de încheiere a păcii.

Însă propunerea lui a fost respinsă atît de ţarul rus, cît şi de aliaţii occidentali.

2

Breşa lui Brusilov putea duce la încheierea victorioasă a războiului, dar Imperiul Rus intrase deja în putrefacţie. După jumătate de an de la această victorie strălucită monarhia s-a prăbuşit. Fără nici o influenţă din exterior. Rusia s-a cufundat în haos şi a ieşit curînd din războiul mondial. Nu a ieşit pentru că avea forţe puţine, ci pentru că putrezise la cap. Se ştie că totul de acolo se împute…

În conformitate cu visurile, planurile şi proiectele lui Lenin, războiul s-a transformat dintr-un război imperialist într-unul civil.

Prin anvergura sa spaţială, prin numărul de jertfe şi distrugeri, prin modalităţile prin care a fost purtat războiul

civil din Rusia s-a deosebit tranşant de primul război mondial. Pentru ţările din Europa Centrală, primul război mondial a fost o nenorocire îngrozitoare: în toate ţările, inclusiv în Rusia, au murit zece milioane de oameni.

Cu toate acestea, războiul civil din Rusia a eclipsat efectul primului război mondial şi l-a mutat în plan secundar. După războiul civil, popoarele Rusiei îşi aminteau de primul război mondial ca de nişte vremuri de linişte, cînd totul era minunat. Au fost victime ale războiului, dar acestea erau neînsemnate. Dacă se împart cele zece milioane de victime la toate ţările combatante, mai există oare vreun motiv să ne amintim în vreun fel de acel război?

Războaiele civile se disting prin cruzimi fără de margini. Într-un război obişnuit, atunci cînd istovesc să lupte, părţile au posibilitatea de a se retrage pe teritoriile lor. Însă în războiul civil adversarii nu au unde să plece. Teritoriul este unul pentru toţi. De aceea, pentru ca una dintre forţe să obţină victoria, trebuie să nimicească sau să alunge din ţară toate celelalte forţe. În cursul războiului civil din Rusia a fost distrus şi lichidat tot ceea ce se putea distruge şi lichida, de la uzine şi poduri pînă la familii, şcoli şi puterea de stat.

Dacă analizăm războiul civil din Rusia nu ca pe o încercare de sinucidere naţională, ci din punctul de vedere al artei militare, ajungem inevitabil la următoarea concluzie: ţinînd cont de modalităţile de luptă, acesta a reprezentat un gigantic pas înainte.

S-a ajuns la faptul că, în noiembrie 1918, toate ţările combatante (în afara Rusiei) au încheiat războiul într-un impas poziţional. Practic, pe aceleaşi fîşii pe care armatele le-au săpat în toamna lui 1914. Din experienţa primului război mondial s-a tras o concluzie care părea unică şi inevitabilă: următorul război va fi tot poziţional, apărarea modernă nu poate fi penetrată. Generalii primului război mondial au hotărît că trebuia să ne pregătim de un nou război poziţional, static, de tranşee. Experienţa lui Brusilov nu a fost încadrată în reguli, ci la excepţii, şi a fost uitată.

Într-o serie de ţări europene, de exemplu în Franţa,

experienţa primului război mondial a fost considerată ca singura corectă. Din această experienţă s-a tras concluzia că „apărarea este mai puternică decît atacul”. Întreaga pregătire a ţării pentru viitorul război s-a redus la intensificarea apărării poziţionale de-a lungul graniţelor.

Însă nimic asemănător nu s-a întîmplat în imensele spaţii ale răvăşitului Imperiu Rus. Nimeni nu a recunoscut şi nu a canonizat experienţa primului război mondial. Pur şi simplu pentru că urmarea primului război pentru Rusia a fost cruntul război civil, care, prin caracterul şi anvergura lui, nu a semănat deloc cu primul război mondial.

Iar dacă se poate vorbi de un ataşament al comandanţilor roşii faţă de vechea practică, atunci trebuie să vorbim de practica războiului civil, nicidecum despre experienţa din primul război mondial.

3

Războaiele sînt poziţionale şi de manevră. Între aceste două limite există o mulţime nenumărată de diferite combinaţii, în care operaţiunile de manevră se substituie celor poziţionale, şi invers.

Primul război mondial este cel mai grăitor model, dus pînă la limita extremă şi pînă la absurd, de război poziţional.

Războiul civil din Rusia este cazul exact opus. Unde mai poţi găsi un exemplu de război terestru, care să fi bîntuit într-un spaţiu întins de la Varşovia şi Lvov pîna la Omsk, Habarovsk, Vladivostok şi Nahodka, de la Arhanghelsk, Kotlas şi Murmansk pîna la Odessa şi Herson, de la Riga şi Piter pînă la Baku, Taşkent şi Buhara?

Primul război mondial a fost o şedere pe loc. Primul război mondial nu a afectat în principal teritoriul participanţilor: Rusia, Germania, Austria, Franţa, Marea Britanie. Fronturile s-au stabilizat aproximativ în zonele frontierelor de stat. În spatele fronturilor nu au fost mari distrugeri. Armatele de milioane de oameni se sfîşiau

reciproc. Dar în spatele liniei de front se desfăşura o viaţă normală: uzinele scoteau fum pe coşuri, locomotivele şuierau, vitrinele de pe Nevski Prospekt străluceau în lumini orbitoare, în Pigalle Moulin Rouge îşi flutura liniştită aripile, iar damele de companie dansau cancan.

Simbolul primului război mondial, esenţa şi expresia lui vizuală este tranşeea.

Iar simbolul războiului civil este taceanka[1] cu mitralieră a lui Nestor Ivanovici Mahno, care avea în spate o plăcuţă, prinsă în cuişoare de argint, cu deviza caustică „Prinde din urmă canalia!”, iar în faţă – „Pune mîna pe canalie!”.

Trebuie să recunoaştem: războiul civil a fost de manevră nu pentru că ai noştri erau mai deştepţi decît alţii. Ci pentru că Rusia e cea mai mare ţară din lume, iar aceasta s-a transformat într-un cîmp de luptă. Nu poţi să acoperi cu tranşee o asemenea ţară. Nu avem atîţia oameni. Apărarea nu putea fi compactă. Deci adversarii pătrundeau în spatele frontului unuia sau altuia, ocoleau nodurile de rezistenţă şi flancurile. Războiul civil din Rusia s-a caracterizat prin absenţa unor fronturi compacte. A fost o manevrare impetuoasă a unor colosale mase militare mobile. Au fost învăluiri şi încercuiri, înaintări curajoase cu ieşiri în flancuri şi în spatele frontului inamic.

Au fost şanţuri, au fost tranşee. Dar acestea nu erau esenţiale. Esenţiale erau spatele frontului şi flancurile deschise, atît cele proprii, cît şi cele ale inamicului. Esenţială era manevra energică prin surprindere, atacul acolo unde inamicul se aştepta cel mai puţin.

Războiul civil din Rusia a indicat o ieşire din impasul poziţional, a făcut să renască în toată frumuseţea şi strălucirea secretul manevrei, care părea pierdut pentru totdeauna pe cîmpurile primului război mondial.

4

[1] Căruţă uşoară folosită în Ucraina şi Kuban, pe care în timpul războiului civil s-a ataşat o mitralieră. A fost folosită în mod special de N.I. Mahno (1888-1934), un lider anarho-comunist, care a acţionat în estul Ucrainei.

După cum am arătat deja, pînă la apariţia tancurilor numai două tipuri de trupe puteau să ducă acţiuni de luptă independente: cavaleria şi infanteria.

Infanteria este universală, dar este atrasă mai mult de formele mai puţin mobile ale războiului.

Cavaleria înseamnă manevră şi mobilitate.

Toate celelalte tipuri de trupe, începînd cu artileria, sînt foarte importante, dar nu sînt capabile să ducă independent acţiuni de luptă.

Acum nu ne referim la războiul purtat pe mare şi în aer. Dacă rămînem pe pămînt, atunci primul război mondial a fost un război al infanteriei. Se înţelege, cu participarea masivă a artileriei, a geniştilor, a transmisioniştilor, a chimiştilor etc.

În acest război cavaleria a vegetat în spatele fronturilor şi nu a avut o influenţă hotărîtoare asupra mersului şi bilanţului războiului.

Dar în războiul civil din Rusia, mult mai crud, mai devastator şi mai sîngeros, cavaleria a fost o forţă hotărîtoare. A căpătat o firească şi inevitabilă importanţă. Cavaleria corespundea în cel mai înalt grad unui război de manevră. Unităţile şi formaţiunile de cavalerie au crescut ca număr şi s-au extins. Micile detaşamente de cavalerie s-au contopit în escadroane, iar acestea în regimente, brigăzi, divizii şi corpuri de cavalerie.

Pentru a se bucura de succes, un război de manevră avea nevoie de un instrument corespunzător: trupele de cavalerie. Să uităm acel tablou pe care ni l-a zugrăvit propaganda roşie: Budionnîi merge în galop, agită sabia… Să luăm aminte la altul: numai mobilitatea aduce victoria. Aşa a spus Sun Tzu, iar Guderian a repetat acest lucru după două mii de ani.

Şi iată mobilitatea însăşi – armata de cavalerie! Aceasta este o masă mobilă strategică, capabilă să apară, ca factor surpriză, acolo unde nu te aştepţi, capabilă să se deplaseze năvalnic pe sute de kilometri. Să ne amintim de regruparea Armatei I de cavalerie din raionul Maikop în raionul Umani, la 1 200 de kilometri distanţă.

Iar acţiunile de luptă ale armatelor de cavalerie nu sînt un măcel, ci în primul rînd o manevră energică în adîncime, prin care masa trupelor acţionează asupra inamicului nu prin capacitatea de foc, ci prin însăşi deplasarea sa. În iunie 1920, Armata I de cavalerie a ieşit în spatele frontului Armatei a III-a poloneze, prin aceasta silind-o să rămînă la Kiev. Acesta este cel mai clar exemplu de strategie a operaţiunilor indirecte.

Fiecare armată de cavalerie era dotată cu o putere de foc uriaşă pentru acele vremuri. Era dotată şi chiar supradotată cu mitraliere. În afară de aceasta, armatele de cavalerie dispuneau de artilerie, maşini blindate, trenuri blindate, aviaţie proprie şi chiar tancuri.

Efectivul de luptă al armatelor de cavalerie nu era permanent. Aceste armate erau mereu angajate în lupte. Efectivul lor se mărea sau se micşora. În mod obişnuit, într-o armată de cavalerie, pe lîngă unităţile şi formaţiunile de cavalerie, mai erau: cam 50 de tunuri, 30-40 de maşini blindate, 10-15 avioane, de la 3 pînă la 7 trenuri blindate, între 200 şi 400 de mitraliere, care se instalau nu numai pe *taceanka*, ci şi pe camioane sau maşini uşoare.

Armata de cavalerie a fost acel instrument pe care nu l-a deţinut Brusilov. Dacă în 1916 Brusilov ar fi avut Armatele I sau a II-a de cavalerie (ori ambele), o lovitură energică asupra coaliţiei germano – austro-ungare putea deveni mortală: istoria ar fi luat-o pe un cu totul alt drum…

Dar ţarul Nicolae nu a avut grijă să înfiinţeze mari unităţi mobile; Brusilov a spart poarta, dar nu a avut cine să treacă prin ea.

De înfiinţarea unor puternice formaţiuni mobile s-a ocupat tovarăşul Stalin. Armata I de cavalerie este copilul său. Această armată a fost creată de alţi oameni, dar fără susţinerea în eşaloanele superioare ale puterii ideea nu putea supravieţui. Stalin a apreciat ideea şi a susţinut-o.

Este interesant că Tuhacevski nu a înfiinţat nimic asemănător şi nu a susţinut asemenea idei. Dar Tuhacevski a văzut că unităţile mobile puternice joacă un rol important în războiul de manevră şi a cerut: Armata I de cavalerie!

Voia şi el să fie considerat într-o anume măsură comandant de oşti şi să obţină victorii!

5

Jukov a declarat că toţi comandanţii roşii se bizuiau pe experienţa din primul război mondial, adică pe şanţuri şi tranşee. Pe cantonarea timp de mai mulţi ani pe o singură poziţie. Pe formele poziţionale de luptă.

Aceasta este o calomnie mîrşavă împotriva armatei sale, împotriva tovarăşilor săi de luptă. Căci spiritul războiului de manevră a dominat în Armata Roşie din prima zi a naşterii sale. Este imposibil să incluzi sau să înscrii armata de cavalerie în canoanele primului război mondial.

Armata de cavalerie înseamnă manevră, înseamnă *blitzkrieg*! Dă Varşovia! Predă Berlinul! Să năvălim în Crimeea!

De ce trebuie să considerăm practica din primul război mondial mai presus de practica din războiul civil?

Cine era Stalin în primul război mondial? A petrecut el o zi sau un ceas în tranşee? Nu. Dar în războiul civil tovarăşul Stalin a fost membru al RVS al Republicii, membru al RVS al Fronturilor de Sud, de Vest şi de Sud-Vest. Stalin a avut funcţii militare de conducere şi a mers la Ţariţîn, la Sankt-Petersburg, la Lvov. Au fost succese, victorii, au fost erori, dezastre, catastrofe. Pe scurt a experimentat multe. Care experienţă avea să o ţină minte Stalin: cea străină sau cea proprie? Care experienţă era mai aproape de Stalin: a primului război mondial uitat, în care el nu a fost, care s-a încheiat cu capitularea ruşinoasă a ţării, s-au experienţa de neuitat a victoriilor grandioase şi a înfrîngerilor amare, experienţa războiului care s-a încheiat cu victoria împotriva nenumăraţilor duşmani, care l-a dus pe culmile unei puteri personale nelimitate, nemaiîntîlnite în istorie?

Timp de trei ani destinul l-a purtat pe Stalin pe fronturile războiului civil. A consiliat şi a direcţionat, a împuşcat şi a decorat, a cerut, a demonstrat, s-a certat nu

numai cu comandanţii de fronturi, ci şi cu Lenin, cu Sklianski, chiar şi cu Troţki. Ce experienţă putea fructifica Stalin: a războiului în care nu a fost, sau experienţa războiului civil la care participase?

Iată cum se raporta Stalin la primul război mondial:

> Încă din timpul războiului a ieşit la iveală trădarea ministrului de război ţarist Suhomlinov, care s-a dovedit a fi în legătură cu spioni germani. Suhomlinov executa sarcinile primite de la serviciul de spionaj german de a întrerupe aprovizionarea frontului cu proiectile, de a nu trimite tunuri pe front, de a nu asigura armatei puşti. Unii miniştri şi generali ţarişti şi-au dat tacit concursul la succesele armatei germane: împreună cu ţarina, aflată în legătură cu nemţii, au dezvăluit acestora secrete militare. Nu este de mirare că armata ţaristă a suferit înfrîngeri şi a fost obligată să se retragă.

Sînt rînduri din geniala creaţie a tovarăşului Stalin, creaţie care a apărut în momentul finalului victorios al Marii Purificări din 1937-1938 şi s-a transformat în sfîntă scriptură pentru fiecare bolşevic. Titlul cărţii: *Istoria Partidului Comunist Unional (al bolşevicilor). Curs scurt* (Moscova, OGIZ, 1938, pp.167-168). Un pas în lături de la acest text canonic era considerat o trădare. Escorta te împuşca fără avertisment.

Cine ar mai fi cutezat după Marea Vărsare de Sînge să pomenească fie şi numai un cuvînt bun despre primul război mondial şi să discute în treacăt despre practicile lui?

6

Nu numai Stalin a respins categoric practica şanţurilor şi tranşeelor.

Preşedintele Comitetului de apărare de pe lîngă SNK al URSS, mareşalul Uniunii Sovietice Voroşilov, nu a participat la primul război mondial, însă în războiul civil a comandat un detaşament de partizani, o divizie, trei armate, succesiv (a V-a, a X-a şi a XIV-a), Frontul Ucrainean, a fost membru

al Consiliului militar al Armatei I de cavalerie. Iar armata de cavalerie este acel ceva care a lipsit în primul război mondial.

Mareşalul Uniunii Sovietice Timoşenko, comisar al poporului pentru apărare, a fost soldat în primul război mondial, iar în războiul civil – soldat, comandant de pluton, comandant al unui detaşament de mitraliori, al unui escadron, al unui regiment, al unei brigăzi. A terminat războiul cu funcţia de comandant de divizie. Dar nu o divizie simplă, ci de cavalerie, componentă a Armatei de cavalerie. Putea el să pună experienţa din primul război mondial mai presus de experienţa din războiul civil?

Mareşalul Uniunii Sovietice Budionnîi, prim-locţiitor al comisarului poporului pentru apărare, era subofiţer, comandant de pluton. În războiul civil, Budionnîi a fost: comandant de detaşament de partizani, de regiment, de brigadă, de divizie, de corp de armată, comandant de armată. Însă nu comanda o armată care lîncezea în tranşee, ci una care executa sarcini operative, uneori şi strategice, prin manevre nimicitoare. Repet întrebarea: care experienţă este mai scumpă pentru Budionnîi, practica de a comanda un pluton de cavalerie în primul război mondial, cînd cavaleria era silită să vegeteze, sau experienţa de a comanda prima armată de cavalerie din lume, aşa cum fusese în timpurile lui Ginghis-Han, cînd se cutremurau zidurile capitalelor europene la duduitul copitelor?

Mareşalul Uniunii Sovietice Kulik, locţiitor al comisarului poporului pentru apărare, a fost în primul război mondial subofiţer de pluton, iar în războiul civil – şef al artileriei armatei. Din nou, nu o simplă armată, ci armata cea mai mobilă din lume.

Generalul de armată K.A. Mereţkov, locţiitor al comisarului poporului pentru apărare, a fost un simplu subofiţer în primul război mondial, iar în Războiul civil a fost adjunct de şef al statului-major de divizie.

Iese din acest tipar mareşalul Uniunii Sovietice B.M. Şapoşnikov, locţiitor al comisarului poporului pentru

apărare. În primul război mondial a fost colonel ţarist. Dar şi el a făcut un salt impresionant în războiul civil: şef al Direcţiei de informaţii a Statului-Major al Sovietului militar superior al Republicii. Se poate convinge personal că Şapoşnikov nu a canonizat experienţa din primul război mondial oricine citeşte cartea lui *Creierul armatei*.

Aşadar, cine din conducerea Comisariatului Poporului pentru Apărare a glorificat experienţa primului război mondial?

Dar la Statul-Major General? Verificaţi biografiile lui Vatunin, Malandin, Golikov, Vasilevski, Sokolovski, citiţi-le lucrările şi memoriile. Nu există nici o aluzie la ataşamentul faţă de experienţa primului război mondial nici înainte de război, nici după.

Se pot verifica toţi comandanţii regiunilor militare de pe frontieră, dar şi din interiorul ţării. Acelaşi tablou. În 1941, chiar dacă pomenea despre practica din primul război mondial, corpul de comandă al Armatei Roşii reducea totul la traiul de mizerie din tranşee, la anostul schimb de focuri şi la atacurile la baionetă lipsite de noimă. Însă în războiul civil de manevră aceşti comandanţi au condus în operaţiuni importante companii, batalioane, escadroane, regimente, divizii şi chiar corpuri de armată şi armate.

Cine dintre aceştia a canonizat experienţa primului război mondial?

Întreaga propagandă a Uniunii Sovietice pînă în 1941 s-a hrănit din spiritul războiului civil. Cărţi, filme, articole, versuri, cîntece – toate au acest subiect. Am amintit deja de filmul *Ceapaev*. Dar au fost filme şi despre Kotovski, Şciors, Frunze, Parhomenko, despre Voroşilov şi Budionnîi; au fost şi cîteva despre tovarăşul Stalin. Cînd primul război mondial a fost prezentat în filme, totul apărea în tonuri întunecate. Manualele de istorie militară separau distinct obiectul în două părţi inegale: secţiunea mai mică aborda tot ce fusese în trecut, începînd cu faraonii şi pînă la 1918; secţiunea mai mare era războiului civil din Rusia.

Primul război mondial a fost supus în Uniunea Sovietică unei critici nimicitoare şi tendenţioase: generali ţarişti lipsiţi

de talent, măcel sîngeros, absurd etc. etc. Ştiinţa militară sovietică a reţinut din primul război mondial numai acele episoade considerate excepţii de la regula generală, care au contrazis prin caracterul lor întregul spirit al primului război mondial. Printre aceste episoade a fost şi breşa lui Brusilov.

Brusilov însuşi a transmis această experienţă, el însuşi a tras concluzii din erori şi eşecuri. El a făcut breşa, dar cine trebuia să pătrundă prin ea? Concluzia lui Brusilov era că în viitorul război vor fi necesare puternice unităţi mobile, care să se avînte în breşă şi să iasă în spaţiul larg operaţional. Dacă la începutul războiului ar fi existat posibilitatea să se pătrundă pe teritoriul inamicului înainte ca acesta să reuşească să-şi desfăşoare armata şi să pună bazele unui front compact, atunci trebuia să se profite de această posibilitate, adică să nu se rateze momentul, ci să se între în luptă cu toată energia.

7

Să-i examinăm acum pe acei „mulţi dintre conducătorii de atunci ai Comisariatului Poporului pentru Apărare şi ai Statului-Major General”, care, după spusele lui Jukov, au canonizat experienţa primului război mondial. Cine erau aceştia?

Conducerea superioară a Comisariatului Poporului pentru Apărare era formată din însuşi comisarul, mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko, şi locţiitorii săi. Am vorbit deja despre comisar şi despre locţiitorii săi. Să mergem mai departe.

În componenţa Comisariatului Poporului pentru Apărare intrau: Statul-Major General, şapte direcţii principale şi treizeci de direcţii separate.

Direcţiile principale ale Comisariatului erau:

— de propagandă politică;

— de autoblindate;

— de artilerie;

— VVS;
— PVO;
— de genistică;
— de intendenţă.

Care dintre lucrătorii acestor structuri putea canoniza experienţa primului război mondial?

Şeful direcţiei principale de autoblindate, generalul-locotenent de trupe de tancuri I.N. Fedorenko? Nicidecum. Pur şi simplu pentru că în primul război mondial nu existau nici un fel de tancuri. De aceea, nu exista nici experienţa aplicării practice a strategiilor pentru trupele de tancuri. Nu avea ce să canonizeze. Şi nimeni dintre subordonaţii generalului Fedorenko nu avea cum să se bizuie pe o experienţă inexistentă.

Şeful direcţiei principale PVO, generalul-colonel de artilerie N.N. Voronov, să fi canonizat această experienţă? Nu. Pentru că şi el, şi subordonaţii lui nu aveau ce canoniza.

A canonizat generalul-locotenent P.F. Jigariov, şeful direcţiei principale VVS? E greu de crezut. Pentru că între VVS din 1914 şi cele din 1941 diferenţa era ca de la pământ la cer. La începutul lui iunie 1941, Jigariov avea 79 de divizii de aviaţie. Iar în Rusia, pe toată durata primului război mondial, nu a fost nici una. De aceea, Jigariov şi subordonaţii săi nu se puteau uita în urmă în 1914, ca să caute acolo răspunsuri la problemele ivite. Nu se găseau acolo răspunsuri. Generalii de aviaţie nu se puteau bizui pe această experienţă. Nu aveau pe ce se bizui.

VVS se aflau în 1941 într-o cu totul altă etapă de dezvoltare. Ca şi artileria. Şi trupele de genistică erau cu totul altele: erau orientate înspre executarea unor sarcini cu totul diferite; structura lor, dotarea şi tehnica specială se deosebeau net de cele din primul război mondial.

Chiar şi direcţia principală de intendenţă a Comisariatului funcţiona în conformitate cu alte principii şi standarde. Întregul sistem de asigurare a Armatei Roşii cu materiale, alimente, resurse financiare şi de altă natură se deosebea în esenţă şi în principiu de sistemele corespunzătoare din Armata Rusă.

Rămîne numai comisarul de armată de rangul I A.I. Zaporojeţ, şeful direcţiei principale pentru propaganda politică. Dar nici acesta nu poate fi suspectat. În primul război mondial, de propaganda politică în Armata Rusă se ocupa preotul militar de regiment. El chema pe fiii patriei să-şi verse sîngele pentru credinţă, ţar şi ocina străbună. Tovarăşul Zaporojeţ se ţinea cu tărie de poveţele lui Marx: proletarii nu au patrie! Patria noastră este întreaga lume. Şi să fi încercat cineva să pună la îndoială dreptatea unicei căi...

Coborînd cu o treaptă mai jos în ierarhie, la diversele direcţii ale Comisariatului, avem şi aici acelaşi tablou: şeful direcţiei de aprovizionare cu combustibil, generalul-maior de trupe de tancuri P.V. Kotov, nu putea să canonizeze experienţa primului război mondial, deoarece în acest război nu a existat un sistem de aprovizionare centralizat al armatei cu sute de mii de tone de materiale combustibile.

Nici şeful direcţiei de transmisiuni, generalul-maior al trupelor de transmisiuni N.I. Gapici, nu poate fi suspectat. Din acelaşi motiv.

Treceţi în revistă mai departe direcţiile şi departamentele, iar eu vă voi spune dinainte rezultatul.

În 1941, corpul de comandă al Armatei Roşii era format din oameni, care crescuseră şi se ridicaseră în cursul războiului civil. Iar dacă este să-i învinuim de ataşamentul faţă de practica veche, trebuie să vorbim de practica războiului civil. Nicidecum de cea din primul război.

*

Memoriile lui Jukov sînt elogiate de generali şi mareşali, de doctori în ştiinţe şi academicieni.

Din aceasta rezultă că ei:

– ori nu-şi imaginează, nici măcar aproximativ, ceea ce a reprezentat primul război mondial;

– ori nu s-au învrednicit să ia cunoştinţă de capodopera elogiată.

Capitolul 4

Despre şovăială

Polonia a încetat să mai existe după 17 zile. Operaţiunile în Belgia şi Olanda s-au încheiat după 15 zile. Operaţiunile din Franţa, pînă la capitularea ei, s-au încheiat după 17 zile. Trei cifre cu caracter tipic, care nu pot să nu mi se impună ca un posibil număr în calculele operaţiunii noastre ofensive.

General-colonel de trupe de tancuri D.G. Pavlov, comandantul trupelor regiunii militare speciale de vest, 27 decembrie 1940, *În ajunul războiului. Materialele consfătuirii corpului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940*, Terra, Moscova, 1993, p.255

1

În perioada de început a celui de-al doilea război mondial, Germania şi-a zdrobit inamicii prin atacuri năucitoare.

Blitzkrieg nu înseamnă numai un război rapid. E o lovitură fulgerătoare ca o descărcare electrică paralizantă.

Întreaga Europă Centrală a fost subjugată şi paralizată tocmai cu astfel de lovituri nimicitoare; în bătălie a intrat prin surprindere întreaga putere de luptă a unei armate uriaşe şi a unei aviaţii la fel de mari.

În primii doi ani ai celui de-al doilea război mondial, Uniunea Sovietică a rămas în afara marii încăierări. Generalii şi mareşalii sovietici au urmărit totul de pe margine. Au fost martorii modului în care Hitler a zdrobit Polonia, Belgia, Franţa şi alte ţări. Toţi au văzut: Hitler cucereşte ţară după ţară, introducînd brusc în acţiune toate forţele deodată. În prima zi. În primul ceas.

În 1939, în 1940, în prima jumătate a lui 1941 strategii sovietici au avut posibilitatea să se convingă că august 1914 nu se va repeta. Germania nu mai intenţiona să piardă cele mai preţioase zile şi ore la începutul războiului,

Germania lovea mortal din primele clipe.

Aşadar: în primii doi ani ai celui de-al doilea război mondial generalii sovietici au reuşit sau nu să înţeleagă cum acţiona armata lui Hitler?

Un răspuns îl dă „marele conducător de oşti” al tuturor timpurilor şi popoarelor, mareşalul Uniunii Sovietice G.K. Jukov:

> Aflîndu-mă la Academia Statului-Major, care era sub îndrumarea mea, m-am putut convinge încă o dată că, în ajunul războiului, la catedrele militare, în literatura de specialitate, în planurile de învăţămînt şi în lucrările cursanţilor se prezenta teoria militară modernă, care lua în calcul într-o măsură considerabilă experienţa celui de-al doilea război mondial abia început. Cursanţii sînt deprinşi cu ideea că războaiele nu se declară în epoca actuală, că agresorul tinde să aibă de partea sa superioritatea atacului prin surprindere. S-a adoptat necesitatea ca în operaţiune să intre încă de la început forţele principale ale adversarilor care se află faţă în faţă, cu toate consecinţele strategice şi operative ce decurg de aici *(Amintiri şi cugetări,* M., APN, 1969, p.215).

Jukov afirmă extrem de precis şi răspicat că în 1941 era clar pentru fiecare că, în caz de război, se va trece din primul moment la o ciocnire a forţelor principale ale părţilor aflate în luptă. Fără nici o şovăire. Fără a se pierde ore şi minute preţioase în perioada de început.

Academia Statului-Major General a ajuns sub controlul direct al lui Jukov la 1 februarie 1941, în momentul în care el a primit funcţia de şef al Statului-Major General. Prin urmare, spusele din respectivul pasaj se referă la perioada dintre 1 februarie şi 21 iunie 1941. Înainte de aceasta, Academia nu era subordonată lui Jukov. După 21 iunie, nu-i mai păsa de Academie.

Dar în această perioadă nu se putea vorbi despre nu ştiu ce confruntare abstractă, ci numai despre războiul dintre Germania şi Uniunea Sovietică. În acel moment, Armata Roşie nu avea alţi inamici în Europa. Iar în Asia

războiul nu se prevedea. Divizii, corpuri de armată şi chiar armate întregi au fost transferate în prima jumătate a lui 1941 din zona asiatică a ţării în cea europeană.

Aşadar, Jukov însuşi înţelesese cît se poate de bine că războiul dintre Germania şi Uniunea Sovietică va începe brusc printr-o ciocnire a forţelor principale. Acest lucru a fost înţeles şi de subordonaţii lui Jukov, comandanţii de la Statul-Major General. În afară de Statul-Major General, această idee era limpede pentru toţi. Aşa înţelegeau lucrurile profesorii de la academii; ideea era transmisă cursanţilor la cursuri şi la lecţiile practice. Faptul era acceptat ca fiind necesar; nimeni nu contesta acest lucru. Jukov personal controla, verifica şi ştia precis: la toate nivelurile chestiunea era limpede.

Cu toate acestea…

2

Cu toate acestea, după abia nouă pagini din „cea mai adevărată carte despre război", „marele comandant de oşti" face pe neaşteptate un stînga-mprejur hotărît. Îşi schimbă opinia cu alta opusă:

> La elaborarea planurilor operative din primăvara lui 1941, practic nu au fost luate în calcul în totalitate noile modalităţi de purtare a războiului în perioada iniţială. Comisariatul Poporului pentru Apărare şi Statul-Major General considerau că războiul între state mari, cum sînt Germania şi Uniunea Sovietică, poate începe conform schemei existente înainte: forţele principale intră în luptă la cîteva zile după luptele de la frontieră" *(Amintiri şi cugetări,* M., APN, 1969, p.224).

Aceasta este obişnuita duplicitate a lui Jukov. Dialectica marxistă: Jukov cugetă şi aşa, şi aşa.

Pe de o parte, pentru Jukov însuşi, pentru conducerea militară superioară a Armatei Roşii şi pentru toţi ceilalţi, pînă la profesorii şi cursanţii de la academii inclusiv, era absolut clar că „încă de la început, în operaţiune intră

principalele forţe ale adversarilor care se află faţă în faţă”.

Pe de altă parte, Comisariatul Poporului pentru Apărare şi Statul-Major General considerau că „forţele principale intră în luptă la cîteva zile după luptele de la frontieră”.

Pe de o parte, „teoria militară a acelor ani era la nivelul timpului”.

Pe de alta, la sfîrşitul anului al doilea din cel de-al doilea război mondial pentru strategii sovietici din primăvara lui 1941 erau neclare lucruri dintre cele mai simple, pe care generalii din toate armatele le pricepuseră încă din august 1914, din prima lună a primului război mondial: să nu ratezi ocazia, să loveşti mortal, altminteri vei pierde!

Să admitem că unii răuvoitori au cenzurat memoriile lui Jukov „cel mai cel”. Fie şi aşa. Dar oare l-a forţat cineva pe Jukov să scrie pe o pagină ceva, iar după abia nouă pagini să se contrazică? Oare vreun „obscurantist” i-a cerut lui Jukov să se dezică de sine?

Nu-i nevoie să se susţină că după moartea strategului aceşti obscurantişti au introdus aceste prostii în „cea mai adevărată carte”. Toate aceste lucruri au fost publicate în prima ediţie, în timpul vieţii lui Jukov.

3

În a doua ediţie a *Amintirilor şi cugetărilor* a dispărut fraza-cheie: „S-a adoptat necesitatea ca în operaţiune să intre încă de la început forţele principale ale adversarilor care se află faţă în faţă, cu toate consecinţele strategice şi operative ce decurg de aici”. Sensul s-a schimbat pînă la a deveni contrar. Rezultă că viitorii strategi au studiat cu totul alte scenarii:

> Aflîndu-mă la Academia Statului-Major, care era sub îndrumarea mea, m-am putut convinge încă o dată că, în ajunul războiului, la catedrele militare, în literatura de specialitate, în planurile de învăţămînt şi în lucrările cursanţilor se prezenta teoria militară modernă care lua în calcul, într-o măsură considerabilă, experienţa celui de-al

doilea război mondial abia început. *Se sublinia caracterul înverşunat, crunt al luptei, posibilitatea de a fi de lungă durată şi necesitatea mobilizării eforturilor întregului popor (Amintiri şi cugetări,* M., APM, 1975, vol.I, p.230. O nouă propoziţie introdusă de mine – V.S.).

Din acest text a căzut ideea că războiul în epoca actuală nu se declară, că agresorul tinde să aibă de partea sa toate avantajele atacului prin surprindere; de asemenea, nu se mai spunea că în operaţiune intrau chiar de la început forţele principale. În loc de aceasta, rezultă că cursanţilor de la academii li se implementa ideea posibilităţii unui război lung.

E o minciună. Orice cititor poate găsi dezminţirea în orice ediţie a memoriilor lui Jukov. Jukov însuşi povesteşte, nu o dată, că nu se prevedea un război lung. La sfîrşitul lui decembrie 1940, Stalin a convocat o consfătuire a corpului superior de comandă al Armatei Roşii. Unele materiale ale consfătuirii au fost desecretizate. După jumătate de secol. Unele vor fi desecretizate după o altă jumătate de secol. O parte dintre ele nu va fi desecretizată niciodată: a fost distrusă încă din octombrie 1941.

Materialul desecretizat este pe deplin suficient pentru a se înţelege clar stările de spirit care dominau în eşaloanele superioare ale corpului de comandă al Armatei Roşii.

Generalul-colonel al trupelor de tancuri D.G. Pavlov, de exemplu, considera că pentru înfrîngerea Germaniei sînt necesare 15-17 zile. Nimeni, inclusiv Jukov, nu l-a contrazis pe Pavlov. Aşadar, despre ce şovăială este vorba, dacă după două săptămîni şi jumătate se prevedeau atacuri vijelioase de tancuri care să intre în valea Rinului?

Apropo, tovarăşul Stalin nu numai că era de acord cu aceasta, dar chiar susţinea în totalitate aceste opinii. La o lună după consfătuire, Pavlov a primit de la Stalin a cincea stea la petliţe. În acel moment, în Rusia erau cinci mareşali ai Uniunii Sovietice şi trei generali de armată. Acordîndu-le lui Apanasenko şi Pavlov gradul de general de armată, Stalin i-a pus pe aceeaşi treaptă cu Jukov şi i-a introdus în primii zece comandanţi militari superiori ai Armatei Roşii.

Acest lucru se putea întîmpla numai dacă Stalin împărtăşea şi aproba pe deplin opinia lui Pavlov în ceea ce priveşte distrugerea rapidă şi definitivă a Germaniei într-un război nimicitor de scurtă durată.

Toţi considerau la fel: „Într-o singură privinţă erau cu toţii de comun acord: dacă va veni un război, acesta va fi scurt şi se va încheia cu distrugerea totală a inamicului. Aşa fuseserăm instruiţi" (Generalul de armată M.I. Kazakov, *Deasupra hărţii fostelor bătălii,* Moscova, Voenizdat, 1971, p.6).

Generalul-locotenent de aviaţie L.V. Joludev vorbeşte despre „încrederea firească pentru fiecare militar şi patriot sovietic într-o victorie rapidă şi hotărîtoare asupra duşmanului". Aflat între milioanele de soldaţi şi ofiţeri sovietici, care la mijlocul lui iunie 1941 erau duşi în secret la război, Joludev a auzit despre începutul acestuia într-un vagon de tren: „Trebuie să ne grăbim, ca să reuşim să luăm parte măcar la luptele finale de distrugere a inamicului" *(Escadrila de oţel*, Voenizdat, Moscova, 1972, p.45).

Oricine poate găsi numeroase astfel de afirmaţii. Dar nimeni nu va putea găsi mărturii ale pregătirii unui război îndelungat. Nici ziarele, nici radioul, nici Stalin însuşi, în discursurile oficiale sau în consfătuirile strict secrete, nu au vorbit despre un război lung. Acesta a fost născocit *post factum* de Jukov. Sau de cei care au scris această carte.

4

Să vedem istoria chestiunii.

În primul război mondial, toate statele combatante importante au irosit şanse nepreţuite de a obţine victorii strălucite, de a-şi distruge inamicul rapid şi definitiv. Războiul se declara, dar în nici o ţară nu se făcuse mobilizarea generală. La frontiere se confruntau avangărzile şi unităţile de acoperire. Dar forţele principale nu erau pregătite!

Pentru armata germană, drumul spre Paris era deschis.

Germanii puteau ocoli fortificaţiile şi putea desfiinţa uşor barajele fragile. Armata germană putea ajunge la Paris şi putea cuceri oraşul în primele săptămîni de război, dacă nu chiar în primele zile. Problema consta doar în faptul că armata germană nu era mobilizată.

Mobilizarea s-a făcut într-un timp record.

Totuşi, au fost 17 zile… Dar în aceste zile francezii nu au dormit. S-au mobilizat. Iar acum Germania era gata, dar situaţia nu mai era aceeaşi. Situaţia se schimbase radical. Momentul a fost ratat.

Şi ruşii au avut o mare şansă; la fel şi austriecii, şi francezii. Toţi au avut oportunităţi, dar nimeni nu a reuşit să se folosească de ele.

Primul război mondial a însemnat o scurtă perioadă de acţiuni de manevră, după care toate armatele ţărilor europene s-au cantonat într-un schimb reciproc de focuri. Armatele s-au ascuns în pămînt, au stat patru ani în tranşee, împrăştiind unii asupra altora gaze toxice, ucigîndu-se reciproc prin furibunde atacuri la baionetă, dar inutile, prin torente de focuri de artilerie. Primul război mondial intrase într-o fundătură.

Încă din toamna lui 1914 generalii tuturor armatelor erau întristaţi: ah, dacă în prima zi a războiului aş fi avut la dispoziţie mai multe trupe, cîte nu aş fi făcut… Eh!

Cea dintîi lecţie a primului război mondial a fost însuşită de mulţi: să nu ratezi momentul! Să nu mai admiţi niciodată şovăieli în etapa iniţială a războiului! Trebuie să faci în aşa fel încît, în prima zi a viitorului război, în mîinile strategului să se afle suficiente forţe, dacă nu toată armata mobilizată (acesta e un ideal de neatins), pentru a avea garanţia luării iniţiativei strategice.

5

Începînd cu anii ’20, experienţa tristă a perioadei iniţiale a primului război mondial a fost studiată cu grijă de conducerea Armatei Roşii. Teoreticienii şi practicienii ruşi ai

strategiei au acordat o atenţie deosebită tocmai primelor zile şi ore ale viitorului război. Măcar data viitoare să nu ratăm momentul!

Fostul colonel al Statului-Major General al Armatei Ruse Boris Mihailovici Şapoşnikov a publicat la sfîrşitul anilor ’20 cartea *Creierul armatei*. Principala idee este enunţată în partea a treia: să nu se admită şovăieli! Să nu se irosească clipele de început, acelea care decid soarta războiului! Mobilizarea să se împartă în două. Prima parte, secretă, să se facă înainte de război. Tot ce este mai bun în ţară să fie recrutat în secret în armată înainte de începerea operaţiunilor militare, camuflînd totul prin necesitatea instrucţiei sau prin măruntele conflicte de frontieră. Acest efectiv să se concentreze la graniţe şi să lovească chiar din prima clipă a marelui război cu toată puterea, aşa încît să soluţioneze definitiv sau în cea mai mare măsură rezultatul întregii campanii. Armata de cadre desfăşurată înainte de război trebuie să se infiltreze în teritoriul inamic, iar aceste acţiuni vor fi acoperirea mobilizării generale. Acum se vor putea recruta milioane de oameni, iar pe măsură ce vor fi pregătite se vor introduce în luptă noi divizii, corpuri de armată şi armate…

În partea finală a cărţii *Creierul armatei* se spune cu patos: să se mobilizeze în secret armata şi să se introducă în luptă prin surprindere întreaga ei putere de distrugere. Şapoşnikov se pronunţa împotriva oricăror încercări de a pierde secunde preţioase în perioada de început.

Stalin aprecia meritele cărţii lui Şapoşnikov. Împărtăşea pe deplin opiniile lui Şapoşnikov. Iar acest lucru este confirmat de întreaga evoluţie a Armatei Roşii, începînd în mod special din august 1939. Stalin l-a ridicat pe Şapoşnikov pe cele mai înalte culmi ale puterii militare, numindu-l şef al Statului-Major General şi înmînîndu-i titlul de mareşal al Uniunii Sovietice (după războiul din Finlanda l-a retrogradat pe Şapoşnikov în funcţia de locţiitor pentru raioanele fortificate al comisarului poporului de apărare, dar încă din iulie 1941 l-a readus în funcţia de şef al Statului-Major General).

Şapoşnikov a fost promovat mai presus de ceilalţi mareşali. Stalin l-a făcut pe Şapoşnikov un fel de consilier personal al său în probleme de război. Oficial, dar şi în relaţiile particulare, Stalin îl aprecia pe Şapoşnikov şi îl respecta în mod deosebit.

Ideile lui Şapoşnikov erau împărtăşite de toţi teoreticienii şi practicienii militari sovietici. Subliniez: de *toţi*. În primul război mondial, oportunităţile strategice nu au fost speculate de părţile combatante, greşelile strategilor au fost atît de evidente, încît nici nu se punea problema, ar fi fost ridicol, unei confruntări cu ideile lui Şapoşnikov.

Triandafillov, Isserson, Krasilnikov, Melikov, Lapcinski, Şilovski, Venţov şi mulţi alţi teoreticieni sovietici ai războiului au propagat aceleaşi idei, clarificîndu-le şi completîndu-se reciproc.

Aceste idei au fost susţinute pe faţă în presa comunistă:

> O însemnătate deosebită la declanşarea războiului se acordă surprinderii strategice, iniţiativei în demararea acţiunilor de luptă, care oferă avantaje operaţionale uriaşe pentru atacator… Declanşarea războiului este, în calculele stategilor, un atac prin surprindere al aviaţiei de bombardament greu asupra centrelor de importanţă vitală ale ţării, combinat cu pătrunderea în adîncime a unor mari trupe motomecanizate sau de cavalerie, susţinute de aviaţia uşoară de luptă. Atacurile în viitorul război trebuie să fie dispuse încă din primele ore pe aproape întreg teritoriul ţării inamice (*Pravda*, 20 mai 1932).

Uneori aceste declaraţii erau mascate de… frunze de viţă: cică aşa se pregătesc să acţioneze viclenii noştri duşmani. Dar, chiar şi sub această formă se strecoară indicii, care arată că nu este vorba totuşi despre perfizii duşmani, ci despre intenţiile cinstite ale Armatei Roşii.

Să citim încă o dată textul. Despre ce este vorba? După primul război mondial, nimeni în Europa nu avea trupe numeroase de cavalerie. Excepţii în anii ’30: Uniunea Sovietică şi Polonia. Dar Polonia iese din calcul, întrucît

restul textului nu are nici o legătură cu Polonia. În Polonia, de exemplu, nu exista aviaţie de bombardament greu. Prin urmare, în acest fel nu putea acţiona decît Armata Roşie.

În al doilea rînd, se spunea că în primele ore ale războiului atacurile trebuie să fie dispuse „pe aproape întreg teritoriul ţării inamice”. Cu toată puterea şi viclenia inamicului, acesta nu putea în nici un caz să-şi dispună atacurile în toată Uniunea Sovietică. Dar Uniunea Sovietică putea.

De fapt, cel mai adesea astfel de tratate s-au publicat fără nici un fel de frunză de viţă:

> Apărarea noastră înseamnă ofensivă. Armata Roşie nu va rămîne nici un singur ceas la hotare, nu va bate pasul pe loc, ci va năvăli ca un torent de oţel asupra teritoriului celor care au provocat război… Duşmanul nu va reuşi să treacă graniţa sovietică… Armata noastră Roşie i-o va lua înainte… Nu vom aştepta lovitura lui, ci noi înşine îl vom lovi primii cu toată puterea noastră nimicitoare (*Krasnaia Zvezda*, 17 noiembrie 1938).

Şi în cărţi se spune acelaşi lucru, şi în filme. „Contele roşu”, Alexei Tolstoi a scris povestirea *Alianţa celor cinci*, îndrăgită de Stalin:

> …Legea istoriei este legea războiului. Acela care nu atacă lovind mortal piere. Acela care aşteaptă cînd este atacat piere. Acela care nu îl întrece pe inamic în vastitatea planului de război piere… Pînă şi copiii cunosc faptul că în urma războiului merge tîrîş-grăbiş revoluţia…

Pentru astfel de povestiri tovarăşul Stalin l-a onorat pe „contele roşu” cu înalta cinstire de a fi biograful personal al „marelui cîrmaci”.

De astfel de declaraţii erau pline ziarele sovietice. De la orice tribună se strigau numai astfel de lozinci.

Aşa era propaganda…

Oare în presă se spunea una, iar în documentele secrete altceva? Nicidecum. Şi în documentele secrete se spunea acelaşi lucru. Şi în cele ultrasecrete. Din 1918 pînă

în 1941. Şi în academiile militare se preda exact acelaşi lucru. Numai acest lucru. Iar în statele-majore sovietice se elaborau numai astfel de planuri.

Încă de la 20 aprilie 1932, Sovietul militar revoluţionar al URSS, după ce a ascultat raportul lui A.I. Egorov, şeful Statului-Major al RKKA, viitorul mareşal al Uniunii Sovietice, a hotărît că protejarea efectivului mobilizat se va face prin metoda invadării teritoriului inamicului. Principala idee a raportului: să nu i se dea inamicului posibilitatea de a-şi mobiliza armata, să fie atacat atunci cînd încă nu e pregătit de luptă, altfel spus, să atacăm primii.

Iată şi *Instructajul pentru lupta în adîncime* publicat în 1935:

> Caracterul surprinzător constă în alegerea timpului, a metodelor şi mijloacelor acţiunilor de luptă, care să permită să se atace atunci cînd inamicul este mai puţin pregătit să respingă atacul, şi astfel să i se paralizeze voinţa de a se împotrivi organizat. Caracterul surprinzător se realizează prin anticiparea atacului inamicului...

În 1940 s-a publicat cartea comandantului de brigadă G.S. Isserson *Noile forme de luptă*. Principala idee a cărţii: „Este nevoie ca efectul surprinderii să fie atît de uluitor, încît să îl priveze pe inamic de posibilitatea materială de a-şi organiza apărarea. Cu alte cuvinte, intrarea în război trebuie să capete caracterul unei lovituri ameţitoare şi zdrobitoare”.

În acelaşi an a avut loc consfătuirea secretă a corpului de comandă al flotei. A luat cuvîntul primul-locţiitor al comisarului poporului al VMF, amiralul I. Isakov. În istoria noastră numai trei oameni au primit titlul de amiral al flotei Uniunii Sovietice. Isakov este unul dintre cei trei: a obţinut acest titlu ceva mai tîrziu. Credo-ul său: „Învinge acela care anticipează... să-l lovească pe inamic, încercînd să o ia înainte... fără să se ţină legat de doctrinele şi înţelegerile vechi” (ŢVMA, fond 1, dosar 40243, f.44). Apropo, acest lucru este valabil şi în modul în care tovarăşul Stalin, mareşalii, generalii şi amiralii lui intenţionau să respecte pe

mai departe pactul de neagresiune cu Germania.

Despre acest lucru a vorbit şi Stalin însuşi. În aprilie 1940 a convocat la CC al VKP (b) corpul superior de comandă şi a declarat: trebuie să fie prin surprindere! Aceste cuvinte nu erau propagandă. Nu erau pentru urechile duşmanilor. Ele au fost spuse în cercul său, în mare secret. Materialele acestei consfătuiri au fost desecretizate abia după 59 de ani şi aceasta doar pentru că Uniunea Sovietică a intrat în putrefacţie şi s-a dezintegrat.

6

Tot ceea ce spuneau conducătorii, generalii, amiralii şi mareşalii noştri la consfătuiri strict secrete eu am citit încă din copilărie la scriitorul meu preferat, A. Tolstoi. Numai că la „contele roşu” cuvintele despre atacul prin surprindere erau rostite de personajele negative, care voiau să pună mîna pe putere în întreaga lume, iar la consfătuirile secrete aceleaşi cuvinte erau rostite de personajele noastre pozitive sovietice, care voiau să pună mîna pe putere în întreaga lume.

În *Pravda*, dezvăluirile despre atacul prin surprindere, despre începerea unui război fără declararea lui oficială erau parcă abstracte, ţineau de toate ţările lumii; se spune că în întreaga lume se vorbea despre asta. Însă în documentele secrete aceste lucruri ţineau exclusiv de acţiunile Armatei Roşii: posibilitatea unui atac prin surprindere asupra noastră era exclusă, dar un atac prin surprindere asupra inamicului nostru era considerat unica variantă posibilă a începerii unui război rapid şi iminent.

Unii istorici mai aşteaptă încă să li se deschidă uşile arhivelor. Eu îi sfătuiesc să nu mai aştepte acea luminoasă zi. În revista *Voina i revoliuţia*, care apărea la începutul anilor ’20, există materiale suficiente pentru o înţelegere deplină a cauzelor războiului, a cursului şi rezultatului său. Căci şi la noi, ca şi la Hitler, tot ce conţineau directivele secrete din 1941 s-a strigat în gura mare din orice balcon,

de pe orice acoperiş, s-a scris pe fiecare gard, s-a publicat deschis, s-a tipărit în milioane de exemplare şi s-a împrăştiat în mulţime din aeroplane în zbor…

Dar, iată, fostul locţiitor al şefului KGB, generalul de armată F. Bobkov, declara: tot ceea ce s-a pregătit în Uniunea Sovietică s-a făcut pentru orice eventualitate! „Orice Stat-Major General poate şi trebuie să elaboreze cele mai diverse variante ale acţiunilor de luptă…” (*Krasnaia Zvezda*, 10 martie 2005).

O astfel de declaraţie, tovarăşe general, ar putea fi foarte convingătoare. În anumite condiţii…

Dacă în Uniunea Sovietică ar fi existat aceste „diverse variante”. De exemplu, dacă ar fi fost elaborat un plan de apărare a ţării. Dacă în noaptea de 22 iunie 1941 acesta ar fi intrat în acţiune. Dacă la 22 iunie Armata Roşie ar fi întîmpinat inamicul în acelaşi fel în care a întîmpinat ofensiva germană de la arcul Kursk la doi ani după aceea.

Numai atunci, tovarăşe general, s-ar putea spune că: au fost elaborate planurile de respingere a agresiunii, iar în afară de acestea, pentru orice eventualitate, au mai fost şi „diverse variante ale acţiunilor de luptă”.

Dar în Uniunea Sovietică nu s-a remarcat o asemenea varietate de soluţii. Pentru orice eventualitate a fost elaborat un singur plan în detaliu al zdrobirii Europei. Iar pînă acum nimeni nu a izbutit să descopere alte planuri.

Iar acum, tovarăşe general, răsfoiţi memoriile lui Jukov, toate cele treisprezece ediţii, şi încercaţi să găsiţi vreo informaţie despre faptul că la 22 iunie 1941 Jukov i-a cerut lui Stalin permisiunea de a pune în acţiune planul de război.

Nu există aşa ceva. Căutaţi, nu veţi găsi!

Încercaţi să găsiţi vreo informaţie potrivit căreia Jukov a dat ordin comandanţilor de toate gradele să deschidă „plicurile roşii”.

Nu există.

Nu aveau ce pune în acţiune, în seifurile comandanţilor nu existau „cele mai diverse variante ale acţiunilor de luptă”. Jukov ştia acest lucru, de aceea nici nu i-a cerut lui Stalin permisiunea de a pune în aplicare planurile elaborate

din timp.

7

Jukov a afirmat că toţi comandanţii militari superiori ai Armatei Roşii (în afară de el) erau nişte idioţi. După doi ani de la declanşarea celui de-al doilea război mondial ei nu au reuşit nici măcar să ia în calcul experienţa perioadei de început a primului război mondial. Acesta este un cadou generos al celor ce întocmesc memorii. Ei au apreciat acest lucru aşa cum se cuvine şi au scris pe coperta capodoperei lui Jukov: „Un magnific document al epocii!”.

Din făcătura jukoviană rezultă că bieţii ruşi nici în 1941 nu înţeleseseră ceea ce devenise clar pentru toţi încă din august 1914. Această descoperire a lui Jukov este repetată de mîzgălitorii de hîrtie occidentali cu sentimentul unei profunde satisfacţii. Aceştia savurează: vedeţi, cît de nepricepuţi erau strategii lui Stalin! Fireşte, n-au planificat nici o invazie! Ce să planifice, cînd erau atît de înapoiaţi! Nu erau capabili de nimic! Despre ce invazie putea fi vorba, dacă Armata Roşie se bizuia pe opinii învechite şi se lovea cu capul de zid exact ca un orb!

Iar prietenii plătiţi de peste hotare repetă ca nişte papagali: dacă însuşi Jukov afirma că ruşii nu erau capabili de nimic, înseamnă că aşa şi era. Strategii lor nepricepuţi au crezut că războiul împotriva Germaniei va începe după aceeaşi schemă ca şi în primul război mondial. Aceştia erau prizonierii concepţiilor şi opiniilor lor învechite.

Întreaga lume rîde de noi. În 1914 s-a pierdut timp nu pentru că generalii noştri erau neghiobi. Pur şi simplu nu aveau în subordine trupe suficiente. Dar în 1941 lucrurile stăteau cu totul altfel. Armata Germaniei era mobilizată în totalitate, iar partea sedentară a armatei era desfăşurată. Statul-Major General sovietic cunoştea acest lucru. Faptul este confirmat de documente. Cititorul occidental se miră: oare ruşii chiar credeau ca armata germană, mobilizată total şi desfăşurată, va lovi în etape – mai întîi cu degetul

mic, apoi cu arătătorul şi abia la urmă cu palma peste obraz?

Însă şi Armata Roşie a anului ’41 reprezenta în sine o forţă indiscutabilă.

După opinia mea, cea mai bună analiză a Armatei Ruse din primul război mondial a facut-o generalul N.N. Golovin în *Eforturile militare ale Rusiei în războiul mondial* (TOI, Paris, 1939). În toamna lui 1914, cifra înrolaţilor în Armata Rusă după încheierea mobilizării a ajuns la 4,7 milioane de soldaţi şi ofiţeri.

Iar Stalin, avînd practic aceeaşi populaţie ca şi ţarul Nicolae, ţinea sub arme la 21 iunie 1941, *înainte* de începerea mobilizării generale, 5,7 milioane de combatanţi şi comandanţi *(Krasnaia Zvezda*, 20 iunie 2000).

Aceasta este cifra oficială. Dar nu s-au luat în calcul trupele NKVD şi NKGB. În realitate, erau mai mulţi soldaţi în armata stalinistă.

Masele gigantice ale trupelor sovietice au fost deplasate preponderent înspre graniţe. Am văzut aceasta cînd am vorbit despre Brest. Oricine poate găsi astfel de exemple.

Îl citesc străinii pe Jukov. Şi se miră: cît de naivi sînt ruşii! La Brest au trei divizii, inclusiv una de tancuri. Oare au crezut că la începutul războiului vor lupta cîte 10-15 oameni de fiecare divizie, iar ceilalţi se vor bronza la soare?

Însă exact aşa prezintă Jukov lucrurile.

În august 1914, aviaţia militară nu a jucat practic nici un rol. Însă în al doilea război mondial aceasta a jucat un rol decisiv: cine domină în aer, acela domină şi în luptă terestră. În primii doi ani ai războiului Germania a înfrînt Polonia, Belgia, Olanda, Danemarca, Norvegia, Franţa, Grecia, Iugoslavia, trupele britanice de pe continent. Peste tot s-a repetat unul şi acelaşi scenariu: atac prin surprindere asupra aerodromurilor.

Jukov însă ne conturează următorul tablou: la Comisariatul Poporului pentru Apărare şi la Statul-Major General se aflau nişte nepricepuţi care credeau că va veni la început numai un avion nemţesc, va bombarda şi va pleca. Apoi, două. În următoarea zi, cinci. Şi abia după

cîteva zile vor intra în luptă forţele principale ale aviaţiei.

Ca de obicei, Jukov se exclude. Nu spune nimic despre viziunea sa personală. Dar generalii şi mareşalii care erau în anturajul lui Jukov, dacă este să credem în născocirile lui Jukov, îşi reprezentau în acest fel începutul războiului.

*

Slugoilor bine hrăniţi de peste hotare, care ţin isonul acestei concepţii, le convine foarte bine să se admire pe sine pe temeiul prostiei noastre. Îi bucură în special faptul că în Armata Roşie e recunoscut ca strateg cel care nu este „măreţul strateg" al tuturor timpurilor şi popoarelor.

Capitolul 5

Despre răspunderea personală

De planificarea strategică, de organizarea conducerii trupelor răspunde în primul rînd Statul-Major General, şeful acestuia, însă acum nu-i place să-şi amintească de acest lucru. Fireşte că acum e lesne să arunci totul pe seama lui Stalin, Timoşenko şi Budionnîi cu Voroşilov.

Amiralul flotei Uniunii Sovietice N.G. Kuzneţov, *Krasnaia Zvezda*, 24 iulie 2004

1

Trebuie să ţinem cont de un lucru.

Jukov spunea că în Armata Roşie problema perioadei iniţiale a războiului a fost înţeleasă corect. În acest context, a subliniat că el însuşi a receptat corect problema şi s-a

convins personal nu numai că generalii şi ofiţerii Statului-Major General înţelegeau corect totul, ci şi că viitoarea generaţie de strategi era îndreptată pe calea cea dreaptă. Jukov a fost personal la Academia Statului-Major General şi a avut posibilitatea să se convingă încă o dată că acolo lucrurile mergeau bine. Profesorii şi instructorii erau la înălţime, instruiau viitoarea generaţie de ofiţeri şi generali a Statului-Major General, luînd în calcul ultima experienţă a celui de-al doilea război mondial, care se afla în desfăşurare.

După cîteva pagini însă Jukov îşi schimbă opinia: vorbeşte despre neînţelegerea strigătoare la cer a aceleiaşi probleme. Dar nu este vorba despre profesorii şi cursanţii de la academii, ci de comandanţii militari superiori de la Comisariatul Poporului pentru Apărare şi de la Statul-Major General, cei care au elaborat planurile de război şi care nu au înţeles principiile cele mai simple, nu şi-au însuşit cele mai elementare lucruri.

Jukov a demonstrat întregii lumi înfiorătoarea înapoiere a ştiinţei militare şi a artei militare sovietice: „...La elaborarea planurilor operative din primăvara lui 1941, practic nu au fost luate în considerare...”. Nişte indivizi necunoscuţi, fără nume, grad sau funcţie, au elaborat în primăvara lui 1941 planurile Statului-Major General. Aceşti nepricepuţi nu au luat în considerare ceea ce era mai important... Ei, nişte incompetenţi, au considerat că războiul va începe cu ofense de ambele părţi, apoi „pe cîmpia întinsă/şi de cetine cuprinsă” va apărea o liftă spurcată şi un viteaz de-al nostru. Şi abia după aceea, la două săptămîni, ba chiar peste una-două luni vor intra treptat în luptă forţele principale.

„Comisariatul Poporului pentru Apărare şi Statul-Major General au considerat că...”

Dar nu ne interesează ce a considerat un Comisariat abstract şi un Stat-Major la fel de abstract. Concret, cum a elaborat planurile?

În textul lui Jukov nu se precizează nimic. Planurile s-au elaborat în primăvara lui 1941. În acest moment, şeful

Statului-Major General era Jukov. Atunci ar fi putut recunoaşte: eu nu am înţeles nimic, nu am luat în calcul, nu mi-am dat seama, nu am analizat pînă la capăt, nu m-am gîndit, nu mi-am imaginat. Dar nu s-a întîmplat aşa. Cineva este vinovat, dar nu şeful Statului-Major General, care avea ca principală însărcinare elaborarea planurilor de război.

2

La Statul-Major General activează mii de oameni. Şi tot atîtea opinii şi judecăţi. Chiar şi mai multe: un singur om poate avea păreri diferite cu privire la una şi aceeaşi problemă. Aceste păreri se dezbat, se precizează, se cristalizează în anumite idei, planuri şi proiecte. Şeful Statului-Major General ascultă sfaturile şi opiniile subordonaţilor săi – şefii de direcţii, departamente şi subdepartamente. Unele sfaturi şi opinii le elimină şi le resping, pe altele le acceptă parţial sau total.

Însă şeful Statului-Major General nu poate şi nu trebuie să se abată de la opinia Statului-Major General. Nu are dreptul să spună: uite, incompetenţii de la Statul-Major General nu au înţeles nimic.

Statul-Major General nu poate gîndi într-un fel, iar şeful Statului-Major General în alt fel. Dacă se întîmplă astfel, ori şeful Statului-Major General trebuie să fie de acord şi să recunoască predominarea inteligenţei colective a creierului armatei, ori este obligat să impună acestuia voinţa sa, să-i demaşte pe susţinătorii unor opinii şi tendinţe greşite, să-i desfiinţeze din punct de vedere teoretic şi să-i dea afară din posturi, pentru a nu-l stingheri în muncă.

Sau conduci colectivul, îi îndrumi munca şi răspunzi pentru rezultate, sau pleci din acest post; nu e cazul să ocupi un loc pe care nu îl meriţi.

Să micşorăm mental situaţia de o mie de ori. Iată, un tînăr locotenent îşi pregăteşte plutonul pentru luptă. În acest caz pot fi două alternative:

— evaluează situaţia, ia o hotărîre şi dă un ordin, iar

plutonul luptă în conformitate cu acest ordin;

— nişte sergenţi trecuţi prin război îi sugerează locotenentului că nu trebuie să lupte aşa cum l-au învăţat în şcoală: o să ducă plutonul de rîpă, soldaţii nu vor executa cum trebuie ordinul, locotenentul va ajunge la tribunal... dacă se mai întoarce viu din luptă.

Locotenentul are de ales:

— ori ţine morţiş la ideile sale;

— ori, reflectînd, este de acord cu subordonaţii săi mai experimentaţi.

Nu lasă comanda plutonului în mîinile lor. În nici un caz. Pur şi simplu a ascultat părerea lor, a apreciat-o, a fost de acord cu ea, iar acum comandă în numele său subunitatea încredinţată. Şi nu e nimic ruşinos în aceasta. Numai că trebuie să se acţioneze în felul următor: să nu-şi exprime opinia proprie pînă ce nu ascultă opinia subordonaţilor. Iar după ce o ascultă, cumpănind lucrurile şi evaluînd priceperea subordonaţilor, poate spune: gîndim la fel, exact asta voiam să propun şi eu.

Iar dacă executanţii nu înţelegeau nici o iotă, de ce genialul comandant nu i-a înlocuit cu alţii care înţelegeau? Să fi fost din rîndul profesorilor sau chiar al cursanţilor Academiei Statului-Major General, unde, după afirmaţia lui Jukov, domina o clarviziune deosebită în problemele caracterului perioadei iniţiale a viitorului război.

Iar Vasilevski şi Anisov, dacă nu au înţeles esenţa războiului modern, trebuiau trimişi la alma mă-sii, pardon, mama mater (!?).

Să mai prindă la minte.

4

Cînd vine vorba despre victorii, la Jukov apar două persoane care fac toate planurile.

El însuşi.

Şi Vasilevski.

Stau aplecaţi deasupra hărţii şi analizează. Cel mai

adesea face el singur totul, chiar fără Vasilevski. Aruncă o privire pe hartă, anticipează planurile viclene ale vrăjmaşilor şi schiţează planul. Şi nu i-a parte la această trebuşoară nici unul dintre miile de generali şi ofiţeri. Nici o direcţie sau un departament.

Însă în prima jumătate a lui 1941 lucrurile s-au petrecut altfel: Comisariatul Poporului pentru Apărare şi Statul-Major General au considerat greşit...

Acum să ne mai amintim încă o dată povestirile lui Jukov despre jocurile strategice pe hartă din ianuarie 1941. Jukov, după spusele lui, a luptat pentru nemţi şi a atacat cu forţele principale fără nici o şovăire. În a opta zi de operaţiuni pe hartă, Jukov, anticipînd proiectele lui Hitler şi ale generalilor săi, a distrus cîteva armate ale primului eşalon strategic al Armatei Roşii şi a ieşit spre Baranovici în spatele Frontului de Vest. Dacă tempoul deplasării sale impetuoase nu s-ar fi poticnit într-un joc strategic artificial, Jukov ar fi zdrobit Frontul de Vest şi mai repede.

Să credem această relatare: „marele strateg" a prevăzut foarte clar că în primele ore ale războiului nemţii vor arunca în luptă forţele principale. Şi iată că Stalin, entuziasmat de talentul lui Jukov, îl pune pe „marele strateg" în postul de şef al Statului-Major General cu sarcina de a pregăti planurile de respingere a agresiunii, pe care Jukov a anticipat-o în toate detaliile. Din această relatare rezultă inevitabil că Jukov nu numai că a înţeles totul corect, ci şi că a reuşit să-l convingă şi pe Stalin: nu va fi nici o şovăire la începutul războiului, nemţii vor strînge în cleşte Frontul de Vest.

Şi iată situaţia:

— Jukov (dacă e să-l credem) a înţeles clar că armata germană va ataca cu toată puterea, fără nici o uvertură;

— Jukov a determinat absolut precis direcţia loviturii principale a germanilor;

— Jukov îl avea ca aliat şi ocrotitor pe însuşi Stalin;

— între şefi avea un vechi tovarăş de luptă, pe mareşalul Timoşenko, cu care nu a avut divergenţe;

— a avut colaboratorii pe care i-a ales el însuşi;

— alte persoane, fie şi cu titlul de mareşali ai Uniunii Sovietice şi în funcţii de locţiitori ai comisarului poporului pentru apărare, nu aveau acces la elaborarea planurilor de război, adică nu puteau stînjeni activitatea creatoare a „marelui strateg”.

Însă, cu toate acestea, nu au existat planuri de apărare a ţării la Statul-Major General. De nici un fel. Şi nici la statele-majore inferioare.

Iar vinovaţi de aceasta sînt nişte indivizi nenumiţi, care au canonizat obtuz practica din primul război mondial, care s-au aşteptat la nişte acţiuni anemice ale nemţilor în perioada de început a războiului, care nu s-au folosit de susţinerea lui Stalin, n-au fost admişi la elaborarea planurilor de război.

4

Caracterul ipocrit al memoriilor lui Jukov se maturizează odată cu anii.

Iertaţi-mă, dar sînt obligat să repet ceea ce stă scris în prima ediţie:

> La elaborarea planurilor operative din primăvara lui 1941, practic nu au fost luate în calcul în totalitate noile modalităţi de purtare a războiului în perioada iniţială. Comisariatul Poporului pentru Apărare şi Statul-Major General considerau că războiul între state mari, cum sînt Germania şi Uniunea Sovietică, poate începe conform schemei existente anterior: forţele principale intră în luptă la cîteva zile după luptele de la frontieră *(Amintiri şi cugetări*, M., APN, 1969, p.224).

Dar iată ce a apărut în a doua şi în următoarele ediţii. Citiţi cu atenţie:

> La elaborarea planurilor operative din primăvara lui 1941, practic nu au fost luate în calcul în totalitate noile modalităţi de purtare a războiului în perioada iniţială. Comisarul poporului pentru apărare şi Statul-Major General considerau că războiul între state mari, cum sînt Germania şi Uniunea

Sovietică, poate începe conform schemei existente anterior: forţele principale intră în luptă la cîteva zile după luptele de la frontieră *(Amintiri şi cugetări,* M., APN, 1969, p.224).

Comparaţi! Aţi observat diferenţa? Aţi evaluat-o!?

Diavolul se ascunde în lucrurile mărunte! Luaţi seama la detalii! Textul din al doilea fragment este prelucrat în mod esenţial! Din el s-au scos trei litere!

A fost: „Comisariatul Poporului pentru Apărare”, adică o structură de mai multe mii de oameni.

A devenit: „Comisarul poporului pentru apărare”, adică uţ singur om.

Dacă Jukov ar fi fost cît de cît onest, ar fi scris: recunosc, nu am înţeles nimic în domeniul strategiei; de aceea, la elaborarea planurilor din primăvara lui 1941 am tras chiulul.

Dar onestitatea nu figurează în registrul virtuţilor jukoviene, de aceea în prima ediţie vina pentru absenţa totală a planurilor a fost împărţită frăţeşte între cele două structuri. În rîndul vinovaţilor au căzut două colective uriaşe: Comisariatul Poporului pentru Apărare şi Statul-Major General. Fără a se indica persoanele.

Însă în a doua ediţie vinovaţii erau:

— din întreg Comisariatul Poporului pentru Apărare era vinovat doar un singur om – comisarul poporului pentru apărare, adică mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko;

— iar la Statul-Major General nu s-au găsit vinovaţi.

Toţi sînt vinovaţi.

La Comisariatul Poporului pentru Apărare mareşalul Timoşenko era responsabil individual şi personal, iar la Statul-Major General generalul de armată Jukov era responsabil colectiv şi impersonal.

În această repartizare a vinovăţiilor, „genialul strateg” nu şi-a rezervat nici un loc pentru sine.

5

Absenţa planurilor de apărare a statului nu e o

neglijenţă şi o simplă eroare. Este o crimă de stat deosebit de gravă. Este o trădare a armatei, a poporului, a patriei, a datoriei ostăşeşti. Este o vînzare de ţară.

„Marele strateg” loveşte în comandantul său, în tovarăşul său de luptă: comisarul poporului pentru apărare e vinovat de toate! El este răspunzător personal. Pentru mine, în Statul-Major General răspunderea o poartă toţi, inclusiv desenatorii, decodificatorii, dactilografele, gărzile, fochiştii şi femeile de serviciu.

Mişelia constă în următorul fapt. Comisarul poporului pentru apărare are o foarte mare responsabilitate: de la obielele pentru diviziile din Extremul Orient pînă la repartizarea armamentului şi dotarea cu cele mai noi modele de arme, de la disciplina corpului ofiţeresc din garnizoanele siberiene pînă la comanda pentru fabricarea unui nou tip de muniţie, de la pregătirea politică a corpului superior de comandă pînă la elaborarea unui nou regulament de front, de la starea efectivului de cai al diviziilor de cavalerie pînă la asigurarea cu locuinţe a pensionarilor militari, de la calculul financiar pe semestrul trecut pînă la planurile de perspectivă ale dezvoltării forţelor armate.

De asemenea, el răspunde de planurile de război. Dar aceasta este doar una dintre numeroasele sale obligaţii.

Însă şeful Statului-Major General răspunde în primul rînd tocmai de ele, de aceste planuri. El le pregăteşte pentru comisarul poporului pentru apărare. Iar dacă comisarul poporului pentru apărare este vinovat, să scrie el însuşi despre aceasta. Iar şeful Statului-Major General să răspundă pentru sine.

*

Dacă Jukov ar fi fost un om onest, atunci el, ca şef al Statului-Major General, trebuia să-şi asume vina pentru lipsa planurilor de apărare a ţării, prin urmare şi vina pentru dezastrul Armatei Roşii din vara lui 1941 şi pentru

înfrîngerea Uniunii Sovietice în al doilea război mondial.

Dacă Jukov ar fi fost un ticălos mărunt de rangul al treilea, ar fi împărţit responsabilitatea: vinovaţi sîntem eu şi comisarul poporului pentru apărare...

Dacă Jukov ar fi fost un ticălos de rangul al doilea, atunci l-ar fi implicat mai mult pe comisarul poporului pentru apărare: nu eu şi el sîntem vinovaţi, ci el şi, într-o oarecare măsură, eu.

Dacă Jukov ar fi fost un ticălos de prim rang, atunci (ca în prima ediţie a memoriilor sale) s-ar fi dezis de răspunderea personală şi s-ar fi ascuns în spatele colectivelor uriaşe de la Comisariatul Poporului pentru Apărare şi de la Statul-Major General: ei, incompetenţii, n-au înţeles nimic...

Însă începînd cu cea de-a doua ediţie, se prelinge printre pagini izul greţos al neruşinării şi ticăloşiei fără de margini ale lui Jukov. La Comisariatul Poporului pentru Apărare el nu recunoaşte nici o răspundere colectivă. Vinovat este un singur om: mareşalul Timoşenko. Iar la Statul-Major General este vinovată o entitate imprecisă, care nu are nume, funcţie sau ceva în comun cu „marele conducător” al tuturor timpurilor şi popoarelor.

Toţi sînt vinovaţi de absenţa planurilor de război.

În afară de principalul planificator.

Capitolul 6

Socialism într-o singură ţară?

URSS se află într-o încercuire capitalistă. Conflictul dintre lumea socialismului şi a capitalismului este inevitabil... Leninismul ne învaţă că ţara socialismului, folosind situaţia internaţională favorabilă, trebuie şi este obligată să ia iniţiativa unor operaţiuni militare ofensive împotriva

încercuirii capitaliste în scopul extinderii frontului socialismului... În aceste condiţii, lozinca leninistă „pe pămînt străin să apărăm pămîntul nostru” se poate converti în orice moment în acţiuni practice.

Directiva Direcţiei centrale de propagandă politică a Armatei Roşii, 15 mai 1941 (RŢHIDNI, fond 88, opis 1, dosar 898, f.21)

Lumea socialismului şi-a dispersat metastazele proprii pe întreaga planetă, dăruind URSS-ului decenii de „donări de sînge” epuizante. Ultimii treizeci de ani ai puterii sovietice sînt, în esenţă, o întruchipare clasică a politicii de „scîrnă congelată”, de susţinere şi conservare a unui sistem neviabil pe seama unei irosiri extreme a averii naţionale a Rusiei.

Literaturnaia gazeta, 20 noiembrie 1996

1

În capitalism un om exploatează un alt om.

Iar în socialism e invers.

De milenii oamenii visează la egalitate, fraternitate şi fericire. Dar încercările de a înfăptui acest vis s-au încheiat întotdeauna, din diverse motive, printr-un fiasco, prin dementă şi sălbăticire, prin dezmăţul gloatelor, prin vărsare de sînge şi triumful ticăloşilor.

În 1917, Rusia a pornit în căutarea căilor fericirii generale.

Problema e că, pe această cale, ca pe un derdeluş, nu te mai poţi opri. Te duci pînă la capăt. Pînă la fericirea generală.

Capii revoluţiei socialiste, Lenin şi Troţki, au înţeles absolut clar, au afirmat precis şi categoric că nu se poate construi o viaţă fericită numai într-un singur stat considerat separat. Edificarea fericirii generale este posibilă numai la scară planetară. Statul socialist trebuie ori să piară, ori să convertească întreaga lume la calea socialismului.

Logica era de neclintit: dacă muncitorii şi ţăranii au cucerit puterea într-o singură ţară, dacă au instaurat la ei

acasă o viaţă fericită, aceasta devine un exemplu pentru muncitorii şi ţăranii din restul lumii. Şi ei încearcă să răstoarne puterea capitalului în ţările lor. Dar burjuii nu vor să se despartă cu nici un chip de puterea lor, să renunţe la palatele lor şi la averile furate.

Pentru a preîntîmpina revoluţiile din ţările lor, burjuii vor fi siliţi să nimicească Republica Sovietelor – prima insulă a fericirii muncitoreşti în oceanul mondial de amar şi lacrimi.

> Existenţa de lungă durată a Republicii Sovietice alături de statele imperialiste este lipsită de sens. În final, ori una, ori cealaltă va învinge (V.I. Lenin, *Congresul al optulea al RKP (b). Procese-verbale*, Moscova, 1959, p.17).

Lenin şi Troţki au văzut calea salvării Rusiei Sovietice numai în revoluţia mondială: dacă socialismul se va extinde în întreaga lume, atunci muncitorii şi ţăranii din întreaga lume nu vor mai avea duşmani; atunci nimeni nu va mai atenta la voinţa lor, la soarta lor fericită.

Iată de ce Lenin şi Stalin au făcut nenumărate încercări de a dezlănţui războaie revoluţionare atît în Europa, cît şi în Asia. Au înfiinţat Cominternul – statul-major al revoluţiei mondiale. Ei au considerat ca fiind absolut inevitabil războiul dintre Uniunea Sovietică şi restul lumii, s-au pregătit pentru acest război, au aprins focul acestuia şi l-au aţîţat.

Unii lideri ai revoluţiei nu s-au lecuit niciodată de romantismul revoluţionar. În mintea altor lideri acest romantism a pierit cît se poate de repede. O a treia categorie nu a suferit niciodată de această boală. Numai s-a prefăcut.

Însă şi cei din prima categorie, şi cei din a doua, şi cei din a treia aveau în faţă una şi aceeaşi problemă: socialismul nu poate rezista mult timp într-o singură ţară. Şi nici măcar într-un grup de ţări. El trebuie să se extindă cumva în întreaga lume.

Sînt multe cauze pentru aceasta.

Una dintre ele: într-o ţară normală, economia este guvernată de concurenţa cea mai sălbatică.

Supravieţuieşte numai acela care este capabil să producă cele mai bune mărfuri în orice cantităţi cerute şi la cele mai scăzute preţuri. De aceea, orice proprietar de fabrică este obligat să renunţe la producerea unor fiare de călcat şi cratiţe, a unor pantaloni şi bretele, a unor automobile şi tractoare, toate abia intrate în producţie, iar în locul lor să organizeze producţia unor mărfuri de calitate şi mai înaltă. Cine întîrzie o zi ajunge la sapă de lemn. În aceste condiţii, orice proprietar de uzină sau fabrică trebuie să lupte nu numai cu concurentul din oraşul vecin, ci şi cu cel din insula Hokaido, care implementează nu ştiu ce produs, sau cu cel de la marginea oraşului Milano, care pregăteşte un produs nou în uzina sa.

În statul socialist toată economia stă sub controlul statului, adică sub controlul guvernului, adică al funcţionarilor guvernamentali, adică sub controlul birocraţiei. Într-o asemenea structură nu poate exista concurenţă. Din principiu. Nimeni nu are nevoie de ea. Dacă în interiorul statului nu există o luptă cruntă pentru reînnoirea permanentă, pentru calitatea producţiei, pentru scăderea cheltuielilor, atunci pe piaţa internaţională mărfurile „Made în DDR” sau „Made în USSR” nu vor provoca entuziasm. Atunci statul socialist este nevoit să-şi vîndă resursele sau să-şi vîndă în pierdere produsele proaste şi învechite.

Şi încă ceva: proprietarul uzinei îşi riscă banii săi, uzina sa. O singură greşeală sau un ghinion pur şi simplu (o criză mondială sau o calamitate naturală, de pildă) te scoate din afacere, pregătind locul altuia mai inteligent, mai ager, mai imaginativ sau, pur şi simplu, mai norocos. Nimeni nu cere nici un fel de explicaţii, şi nici nu le primeşte.

În socialism, birocratul nu-şi riscă banii proprii. Totul aparţine statului, adică nimănui. Pentru o decizie incorectă, birocratul poate fi mustrat, dar poate fi şi iertat; uneori nu i se observa greşelile. Sau i se trec cu vederea. Important este să se descurce în faţa conducerii. Poate să prezinte o hotărîre incorectă ca fiind corectă sau chiar ca unica posibilă. Căci superiorul răspunde şi el de greşelile

subalternilor. Aşa că este mai folositor pentru superiori să nu observe greşelile subalternilor. Iar cînd le observă, e mai bine să le acopere. Aşa a şi fost mistificat principiul conducerii: de jos în sus...

Dacă producem mărfuri care nu ating calitativ nici pe departe standardele mondiale, ba le şi vindem la preţuri de nimic, atunci nici muncitorilor noştri nu le putem asigura un nivel de trai corespunzător. Şi atunci, clasa muncitoare din statul socialist începe să înţeleagă cum trăiesc proletarii nenorociţi şi oprimaţi din capitalismul aflat în putrefacţie. Foarte curînd ei descoperă cu mirare lucruri ciudate şi încep să pună întrebări nu prea comode...

Ce face meseriaşul de la ţară, dacă nu poate produce decît marfă proastă şi scumpă, nefiind capabil să se ridice la nivelul vecinului, care lucrează mai bine, mai repede şi mai ieftin?

Există două soluţii.

Prima: să declare faliment şi să încerce să înveţe o nouă meserie, eventual să pască porcii.

A doua: să îi producă, într-un fel sau altul, daune vecinului pentru ca producţia acestuia să ajungă la fel de proastă şi de scumpă. În cel mai bun caz, să dea foc la atelierul concurentului. Nu-i rău nici să-l pîndeşti şi să-l agresezi.

Ce fac înţelepţii conducători ai unui măreţ stat care au pus la cale sistemul economic neviabil al socialismului? Ce fac dacă economia lor nu rezistă concurenţei cu ţările dezvoltate, dacă aceasta nu este capabilă să asigure populaţiei un nivel de trai decent?

Conducătorii au două soluţii.

Prima: să recunoască faptul că drumul lor este greşit, să-şi declare falimentul. Şi să se angajeze la o turmă de porci.

A doua cale...

Problema constă doar în faptul că întreaga lume îi concurează...

Există domnişoare de companie.

Există gigolo de companie.

Există şi academicieni de companie. Academicieni de moravuri uşoare. Îşi duc veacul în zona Grădinii Alexandrovsk şi în Piaţa Lubiansk. Formează împreună unul dintre detaşamentele de slugoi de la Kremlin.

Aşadar, academicienii de companie sînt de acord în bună înţelegere cu faptul că Lenin şi Troţki au fost nişte fanatici ai revoluţiei mondiale. Nu numai teoreticieni, ci şi practicieni.

Aşa este, mai adaugă ei, însă la începutul anilor ’20 în Uniunea Sovietică puterea a fost preluată de Stalin. Acesta a concentrat în mîinile sale o autoritate nelimitată. Stalin a renunţat la ideea revoluţiei mondiale. El a construit socialismul într-o singură ţară… Prin urmare, nu intenţiona să atace pe nimeni.

Sună convingător.

Pentru cei care nu l-au citit pe Stalin.

Dar chiar fără să-l citeşti pe Stalin îţi poţi imagina că argumentul socialismului într-o singură ţară şchioapătă. Într-adevăr, Stalin a construit socialismul într-o singură ţară. La începutul anilor ’30 îşi încheiase proiectul. Stalin şi-a bifat acest punct din program. Atunci ce intenţiona să facă mai departe? Iată problema.

Aici mi se obiectează că în Uniunea Sovietică nu a fost nici un fel de socialism. A fost puterea totalitară a birocraţiei şi poliţiei secrete. Au fost lagărele de concentrare. Nimicirea în masă a oamenilor. Frontiera pusă sub lacăt. Armatele de turnători. Foametea. Lipsurile de tot felul. Rîndurile de kilometri. Acesta-i socialismul?

E socialismul.

Cel adevărat.

Socialismul – dacă este să-l urmăm pe tovarăşul Marx – înseamnă egalitate. Marx a indicat clar şi precis calea către egalitate: desfiinţarea proprietăţii private.

Stalin a continuat măreaţa cauză a lui Marx-Lenin-Troţki şi a desfiinţat proprietatea privată. Întreaga proprietate a devenit a întregului popor. A pus proprietatea sub controlul

statului. Altfel spus, sub controlul structurilor statului. Adică sub controlul funcţionarilor. Adică al birocraţiei.

Iar rîndurile de kilometri sînt o urmare directă a metodei birocratice (adică socialiste) de conducere a economiei. Şi lagărele de concentrare sînt o urmare inevitabilă a aceloraşi cauze. Ce ordonaţi să facem cu oamenii aceia care se pronunţă împotriva bunului plac al birocraţilor, adică împotriva conducerii economiei, adică împotriva socialismului, împotriva dreptăţii şi egalităţii?

Aceştia să fie reeducaţi. Prin muncă. Aşa s-au şi numit: corecţionale de muncă.

Apropo, Marx nu a făgăduit poporului o viaţă fără dominarea birocraţiei, a execuţiilor, a foametei, a frigului şi a statului la rînd. Citiţi lucrările lui. Căutaţi astfel de promisiuni. Scotociţi şi nu veţi găsi! A promis lagăre de concentrare. Şi le-a recomandat cu insistenţă.

Stalin a urmat poruncile lui Marx şi Lenin. După ce a asigurat o viaţă fericită popoarelor din ţara sa, el a privit înainte. Pentru el, principalul lucru era cum să apere libertatea şi fericirea dobîndite?

Iată planul lui Stalin:

> Proiectul propune în locul lozincii Statelor Unite ale Europei lozinca federaţiei republicilor sovietice din ţările dezvoltate şi colonii, care s-au desprins şi se desprind din sistemul imperialist, federaţie care se contrapune în lupta ei pentru socialismul mondial sistemului capitalist mondial (Cuvîntare la adunarea activului de partid al organizaţiei din Leningrad a VKP (b), 13 iulie 1928).

3

Lui Stalin nu-i ajungea numai Europa. Avea nevoie de un socialism la scară planetară. Calea către fericire este dreaptă: să rupă de sistemul capitalist atît ţările dezvoltare (nu numai pe cele europene), cît şi coloniile, să fie aşezate pe drumul socialismului şi să fie unificate într-o federaţie

care va duce lupta pentru biruinţă la scară planetară.

Aici sînt nevoit să-i amintesc din nou pe academicienii de companie şi explicaţiile lor privind cauzele izbucnirii celui de-al doilea război mondial. Numiţii academicieni ne trimit la o frază din cartea lui Hitler, din care reiese că acesta voia să se pricopsească cu pămînt la Răsărit.

Într-adevăr, o asemenea frază există în cartea lui Hitler. Dar să-i întrebăm pe academicieni: din întîmplare, l-aţi citit pe Marx? Dar pe Lenin şi Troţki? Dar pe Buharin şi Frunze? Dar pe Skleanski şi Zinoviev? Nu strică nici să luaţi cunoştinţă de lucrările tovarăşului Stalin.

Şi cine era Hiler în anii ’20, atunci cînd scria *Mein Kampf*? Cine îl cunoştea? Cine putea atunci garanta că va ajunge odată la putere?

Însă la mijlocul anilor ’20, Stalin era deja dictatorul cu puteri absolute al unei ţări uriaşe. Sub controlul lui Stalin erau resurse incalculabile, bogăţii nenumărate, o ţară total militarizată, o industrie orientată numai înspre producţia de armament, 170 de milioane de robi. În afară de aceasta, Stalin avea Cominternul – o organizaţie internaţională de ticăloşi vînduţi şi de renegaţi, gata să se ridice la ordinul Kremlinului împotriva intereselor propriilor ţări şi popoare, indivizi care desfăşurau o activitate subversivă împotriva tuturor ţărilor lumii.

Iar respectiva cuvîntare a lui Stalin nu e altceva decît o lămurire, pentru supuşii săi, a programului de luptă al Comintemului şi a ţelului său final: instaurarea puterii asupra întregii lumi.

Să ne înţelegem: visul de a avea unele teritorii în Răsărit este una, iar a avea întreaga lume e alta. E altă scară.

La pămînturi în Răsărit visa deţinutul Hitler, omorîndu-şi timpul pe priciul celulei, fără să aibă vreun mijloc de a-şi transforma visele în realitate.

Despre scopul principal al comuniştilor de a supune întreaga lume a vorbit dictatorul absolut al Uniunii Sovietice, avînd sub puterea sa un popor, o industrie, resurse inepuizabile, armata unei mari ţări şi o agentură

subversivă care număra cîteva mii de oameni, infiltrată în toate celelalte ţări ale lumii.

Nu vom polemiza dacă Stalin avea sau nu avea posibilitatea de a orienta Europa, Asia şi întreaga lume pe calea socialismului. Ce folos am avea din aceste polemici? Important e că Stalin însuşi credea în această posibilitate. Important e că el a subordonat total şi exclusiv interesele naţionale ale ţării şi poporului său intereselor internaţionale.

4

Stalin a afirmat necesitatea construirii socialismului la scară planetară încă din 1917, cînd efreitorul Hitler nici nu putea visa la pămînturi în Răsărit. Atunci Hitler ducea pe bicicletă rapoarte din spatele frontului spre linia întîi şi invers, iar Stalin era membru în guvernul Rusiei Sovietice.

Dar poate că Stalin şi-a schimbat după aceea atitudinea faţă de revoluţia mondială?

Nu. Nu şi-a schimbat-o. Pînă la moarte a rămas credincios idealurilor socialismului.

Dar în acest moment ne interesează ajunul celui de-al doilea război mondial. Deschideţi volumele lui Stalin, citiţi cuvîntările sale din acea perioadă. Stalin repetă insistent în toate lucrările, discursurile şi luările de cuvînt o idee principală: victoria deplină a socialismului într-o ţară este posibilă! Uniunea Sovietică este un exemplu strălucit în acest sens. În Uniunea Sovietică socialismul s-a edificat pe deplin.

Însă victoria deplină nu înseamnă încă victoria definitivă. Noi sîntem împresuraţi de vrăjmaşi, care încearcă prin forţa armelor să răstoarne regimul nostru, cel mai progresist regim din lume.

> Victoria definitivă a socialismului, în sensul garanţiei depline că nu se vor restaura relaţiile burgheze, este posibilă numai la scară internaţională (I.V. Stalin, *Pravda*, 14 februarie 1938).

Se poate aprecia faptul că Stalin nu s-a abătut cu nici un pas de la ideile lui Marx şi Lenin şi din activitatea sa.

Începînd cu 1918, Stalin, ca unul dintre liderii Rusiei Sovietice, a participat deosebit de activ la încercările de instaurare a regimului socialist în Azerbaidjan, Gruzia, Armenia, Finlanda, Germania, Polonia, Ungaria, Bulgaria, România, Austria, Italia, Mongolia, Argentina şi în alte ţări.

În 1924, la mormîntul lui Lenin, Stalin a jurat solemn să extindă Uniunea Sovietică. Şi s-a ţinut de cuvînt.

În a doua jumătate a anilor ’30, după ce a devenit stăpîn cu drepturi depline al Uniunii Sovietice, Stalin a încercat să impună socialismul în Spania.

În 1939 Stalin încearcă a doua oară, cu ajutorul forţei, să abată Finlanda pe calea socialismului.

În 1940 a abătut pe această cale Estonia, Lituania, Letonia, Moldova, Ucraina de Vest şi Belarusul de Vest, Bucovina de Nord. A cerut să i se dea controlul asupra Bulgariei, asupra strîmtorilor daneze pentru ieşirea la Marea Nordului, asupra strîmtorilor Bosfor şi Dardanele de la Marea Neagră, să i se dea baze în Golful Persic, teritorii la sud de Baku-Batumi, adică Turcia Orientală, Iranul de Nord şi Irakul.

În august 1941 Stalin a luat sub controlul său jumătate din Iran.

Hitler a subminat planurile lui Stalin. Însă imediat ce Stalin a respins ofensiva Germaniei, a pornit cu noi forţe să îndrepte ţările „eliberate” pe calea socialismului.

În 1944 – Bulgaria.

Mai departe – Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, România, Iugoslavia, Albania, Germania de Est…

Ar fi mers şi mai departe. Dar la americani a apărut Bomba. Numai astfel marşul victorios al Armatei Roşii a fost oprit.

A mai fost „Azerbaidjanul iranian”. Şi iarăşi, numai existenţa în arsenalul SUA a bombei atomice a salvat milioane de oameni de viaţa fericită în colhoz.

În ciuda bombei, tovarăşul Stalin a aşezat pe drumul dezvoltării socialiste CHINA! Iar asta nu-i o jucărie. Imediat

au apărut Coreea de Nord şi Vietnamul de Nord.

În 1949 s-a înfiinţat blocul militar NATO. Scopul său era pur practic: să apere Grecia şi Turcia de presiunea stalinistă.

Iar Stalin a organizat blocada Berlinului de Vest, adică a încercat să-l pună pe calea cea dreaptă.

Seamănă toate acestea cu socialismul într-o singură ţară?

5

Ucigîndu-l pe Stalin şi demascîndu-i crimele, acoliţii săi au continuat măreaţa cauză a lui Marx, Lenin, Troţki, Stalin.

Un fanatic al Revoluţiei Mondiale şi al subjugării întregii lumi a fost mareşalul Jukov. Pînă la el arma atomică a fost privită ca o armă de constrîngere la pace, de stăvilire a inamicului sau de răzbunare. Scopul armei atomice au fost oraşele-ostatice. Primul exemplu: Hiroshima.

În acest context, ofensiva, defensiva, războiul în sine îşi pierdeau sensul: ce se alege de victoriile pe front, dacă inamicul îngroapă în praf radioactiv oraşele noastre?

Iată însă că şi în Uniunea Sovietică a apărut arma atomică. Şi Jukov a dat glas: să transforme duşmanii oraşele noastre în cenuşă, noi vom ataca în continuare! Vom folosi arma noastră atomică nu numai pentru stăvilirea vrăjmaşului, nu numai pentru distrugerea oraşelor şi nimicirea poporului acestuia, ci şi pentru soluţionarea celei mai complicate probleme a războiului ofensiv – pentru ruperea frontului acestuia. Vom lovi cu muniţii speciale în defensiva lui şi vom introduce prin breşă, chiar prin epicentrul exploziei, sute de tancuri, mii de maşini, zeci de mii dintre soldaţii noştri!

Nu e posibil? E chiar foarte posibil! Uitaţi-vă, am să vă arăt!

Şi a arătat. A organizat aplicaţii în 1954. A construit apărarea inamicului. În tranşee a pus cîini, oi, berbeci, vaci, cai. A aruncat o bombă în zona defensivei. Norul radioactiv

s-a ridicat încet la orizont, praful se va aşeza ore întregi. Face să aşteptăm? Nu face. Inamicul poate închide breşa. La război timpul este mai preţios ca orice. Înainte, băieţi! Pe sub norul cel negru!

„Marele strateg" a făcut impotenţi 40 000 de militari sovietici tineri şi zdraveni. De dragul experimentului. Cu toate acestea, a demonstrat că arma atomică se poate folosi pe cîmpul de luptă pentru spargerea apărării inamicului. A fost chiar foarte simplu. Nu trebuie să aduni în secret sute de baterii de artilerie pe fîşie, nu trebuie să cari zeci de mii de tone de muniţii. În acest fel aplicăm deschis planul, în acest fel factorul surprindere îşi pierde importanţa. De ce mai avem nevoie de toate acestea, dacă ne descurcăm cu o singură bombă. Ai lovit! Înainte! Pentru fericirea pe întregul pămînt!

După aceste aplicaţii luptătorii pentru fericirea poporului şi-au venit în fire: nu e încă totul pierdut! Vom desprinde în continuare bucată după bucată din lumea capitalismului. Într-un loc pe calea complotului. În altul prin corupere. Dacă e nevoie, prin campanii eliberatoare!

Şi s-a pornit la drum. Algeria. Egiptul. Libia. Siria. Congo. Indonezia…

Ce nevoie avem de Indonezia?

Aşa au urmat – orice teritorii la Răsărit, la Apus, la sud. Numai la nord nu s-a mers. Pentru că mai la nord de Uniunea Sovietică nu e nimic. Mai la nord nu sălăşluiesc decît urşii.

Aşa s-au extins jukovii, andropovii, gorbaciovii, aşa s-au întins larg la sud, la vest şi la est, astfel încît strălucirea capodoperei lui Hitler s-a stins. Parcă poţi compara sărmana carte *Mein Kampf* cu *Programul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, adoptat la istoricul congres al XXII-lea al PCUS!

Adolf nu avea anvergură. Nu a ajuns pînă la enormitatea planurilor şi realizărilor noastre. Nu s-a întins pînă acolo. A visat Adolf teritorii în Cuba? Însă ai noştri au visat. Şi au făcut-o de poveste!

De dragul socialismului în Cuba tovarăşul Hruşciov era

gata să îngroape întreaga lume în praf de uraniu. Şi de ce aveam nevoie de Cuba? Din interes naţional? La noi în ţară jumătate din şcoli au closetul pe stradă. În pauze o fetiţă aleargă timp de 7-8 ierni la astfel de closete, apoi rămîne sterilă toată viaţa. Interesul naţional este să faci closete încălzite în şcoli. Interesul naţional este ca poporul să nu aibă de suferit. Însă noi tot trăncăneam de victoria socialismului în Venezuela. Ba încă de-am putea agăţa şi Chile la harabaua noastră. Pentru deplina fericire.

> În susţinerea mişcării comuniste şi de eliberare naţională din perioada 1950-1980 „s-au dat pe apa Sîmbetei" sute de miliarde de dolari fără nici un fel de rezultate finale pozitive pentru creşterea bunăstării populaţiei sovietice (*Krasnaia Zvezda*, 11-17 martie 2009).

N-au fost uitaţi nici duşmanii principali. Pe banii care nu ajungeau pentru spitalele şi şcolile sovietice se lăfăia Partidul Comunist din SUA. Şi încă multe altele asemenea lui. După prăbuşirea comunismului s-au publicat cîteva conturi: cîte milioane de dolari au fost date fraţilor francezi, cîte fraţilor brazilieni… Lista e lungă-lungă. Iar milioanele multe-multe. Şi asta în fiecare an. Zeci de ani. Iar listele sînt semnate de tovarăşii Andropov, Gorbaciov şi de alţi tovarăşi.

Explicaţi, tovarăşi academicieni, cum puteţi să ataşaţi aceste machiaverlîcuri la socialismul într-o singură ţară? Poftim, s-a construit într-o singură ţară, invidiat de întreaga lume. Dar nu. Au fost date tezaure întregi în stînga şi-n dreapta.

Iar cine n-a voit socialismul a fost călcat nu în picioare, ci de tancuri. Şi la noi, la Novocerkask, o demonstraţie a clasei muncitoare a fost înecată în sînge. Şi la Budapesta. Şi la Praga. Şi la Varşovia. Şi la Berlin.

Dacă socialismul este într-o singură ţară, atunci să se înece în sînge în unica ţară. Ce caută Polonia şi Ungaria aici?

Dar pentru fericirea generală conducătorii noştri au dat lapte şi miere. Pe cei pe care încă nu-i călcau cu tancurile, îi

ademeneau cu turtă dulce. Iată un exemplu. S-a declanşat odată în Marea Britanie o grevă a minerilor, iar minerii sovietici au trimis imediat ajutor frăţesc. În valută. Cu milioanele. Pentru victoria oamenilor muncii. Pentru zdrobirea capitalismului nenorocit!

Tot aici nişte diplomaţi sovietici în civil au ales cinci tovarăşi bine verificaţi din cadrul sindicatelor comuniste britanice, pe care i-au dus în sanatoriile sovietice pentru clasa muncitoare: poftim, desfătaţi-vă! Se întorc aceştia cu ochii cît cepele şi încep să povestească. Pe toate canalele BBC povestesc, înghiţindu-şi cuvintele, cum trăieşte clasa muncitoare biruitoare în Uniunea Sovietică: la Marea Neagră plajele sînt splendide, curate, iar în august sînt goale. Te odihneşti, capeţi puteri. Cutere şi iahturi stau la dispoziţie. Cu echipaje. Cu femei. Totul gratis. Apartamentele sînt super-lux, cîte cinci camere de persoană. Şampanie – gîrlă. Dacă vrea cineva whisky, e şi din acesta la discreţie. Iar haleala e peste cea de la cele mai bune restaurante din Edinburgh şi Bristol. Şi se dansează pînă dimineaţa. Cu nişte muieri bine… dotate. Iar florile, eh, e o mare de flori. Şi de-aţi vedea cum se odihnesc în URSS copiii oamenilor muncii! Cîtă grijă au de ei. Au doctori, psihologi, surori medicale, babysittere, antrenori şi ghizi…

Ei, dacă şi minerii din Marea Britanie ar avea un asemenea nivel de trai!

Iar tovarăşii de la Comitetul Central al PCUS lucrau pînă la epuizare întru slava fericirii întregii umanităţi. În 1979 tovarăşul B. Ponomarev, secretar al CC al PCUS, s-a lăudat public precum că între gurile de hrănit au intrat suplimentar în ultimii ani Vietnamul, Cambodgia, Laosul, Angola, Mozambicul, Guineea-Bissau, Etiopia, Nicaragua, Yemenul de Sud.

Nu a pomenit despre Afganistan. Nu a pomenit, pentru că rîndul Afganistanului nu venise încă. De-abia peste şase luni s-a pornit „eliberarea”.

Iar academicienii ne duc cu vorba că Stalin a renunţat la ideea Revoluţiei Mondiale. Numai că nu aduc dovezi.

Acum să amintim esenţialul.

La 22 iunie 1941 Hitler a dat o lovitură mortală Uniunii Sovietice. A rupt şira spinării crocodilului sovietic. După aceasta lovitură, lupta Uniunii Sovietice pentru cucerirea întregii lumi este reprezentată doar de nişte lupte de ariergardă ale unei armate înfrînte ruşinos. Toată vînzoleala de după război a conducătorilor şi strategilor de la Kremlin e doar un clănţănit neputincios de crocodil cu falca ruptă. Forţele Uniunii Sovietice au fost subminate, potenţialul militar distrus, sute de mii şi milioane de oameni, cei mai talentaţi, mai harnici, mai receptivi, mai curajoşi şi mai cinstiţi, au pierit într-un război de care poporul nu avea deloc nevoie. Dacă liderii de la Kremlin nu dezlănţuiau acest război, aceste milioane de oameni ar fi rămas în viaţă, ar fi muncit pentru binele ţării lor, ar fi lăsat urmaşi după ei.

Dar ei au pierit pe cîmpul de luptă. De aceea liderii lor au trebuit să continue lupta pentru supunerea tuturor popoarelor lumii, bazîndu-se numai pe forţele acelora care rămăseseră în viaţă.

După al doilea război mondial, pe Stalin şi pe toţi cei care au condus Uniunea Sovietică după el i-a stăvilit puterea nucleară americană, forţa economică, politică şi militară unificata a întregii lumi din Turcia pînă-n Norvegia, din SUA pînă-n Japonia.

Dar în primăvara lui 1941 nu exista puterea nucleară americană. Aceasta nu îl reţinea pe Stalin. Şi nu exista forţa unită a tuturor ţărilor. Dimpotrivă, lumea era scufundată în haosul celui de-al doilea război mondial. În aceste condiţii, America era aliată cu Stalin. La 27 mai 1941 preşedintele Roosevelt a declarat, într-o cuvîntare radiodifuzată către cetăţenii Americii, că SUA va ajuta orice ţară care va lupta împotriva Germaniei. Uniunea Sovietică încă nu lupta împotriva Germaniei, dar livrările de materiale strategice din SUA către Uniunea Sovietică se desfăşurau într-un ritm ascendent din toamna lui 1940.

Iată cînd era momentul pentru Stalin să înceapă campaniile eliberatoare victorioase.

Luînd în seamă aceste lucruri, propun: cauzele lui Jukov, Hruşciov, Brejnev, Andropov, Gorbaciov şi ale celorlalţi luptători pentru pace în întreaga lume să fie puse alături de rapacitatea criminală a lui Stalin şi de apetitul de pradă stalinist.

Pentru triumful socialismului pe întreaga planetă preabunul Jukov a nenorocit zeci de mii de soldaţi ai săi şi a iradiat mii de kilometri pătraţi din propriul teritoriu. Pentru aceasta iubitorul de pace Andropov a ucis pe liderii legali ai Ungariei şi Afganistanului, a trimis tancurile sovietice în această din urmă ţară. Pentru fericirea poporului muncitor Gorbaciov a realizat colectivizarea în Etiopia, ştiind dinainte că aceasta va duce la canibalismul de cadavre şi la copiii-schelete, cum a fost în Ucraina în timpul colectivizării.

Toţi conducătorii de după Stalin s-au sprijinit pe puterea ruinată a Uniunii Sovietice. Au fost opriţi de puterea unită a Occidentului, inclusiv cea nucleară.

Să ne imaginăm cît de departe ar fi ajuns tovarăşul Stalin, care se sprijinea pe forţa proaspătă a unei ţări mari. Pe Stalin nimeni nu-l oprea. America îl susţinea pe Stalin şi îl împingea de la spate să înceapă campania eliberatoare în Europa, garantîndu-i ajutorul militar, politic şi economic dezinteresat şi nelimitat...

7

În Uniunea Sovietică ideea lui Marx-Lenin-Troţki-Stalin, că victoria proletariatului poate fi asigurată numai prin Revoluţia Mondială, era clar receptată de toţi. O repetau liderii de toate rangurile, ideologii, agitatorii, scriitorii, poeţii.

În a doua jumătate a anilor ’30 în Uniunea Sovietică strălucea cu toată puterea ideea apărării fericirii noastre pe calea ajutorării fraţilor de clasă în lupta lor pentru un viitor fericit. Şi tunau pe cerul ţării stihuri meşteşugite şi cîntece

despre cum vom ajunge la Gange, depre Ultima Republică, despre Ultima înălţime, pe care luptătorii noştri vor împlînta stindardul roşu, despre Ultima bornă de la frontieră, pe care o vor desfiinţa soldaţii noştri:

Acuma pomenim îndureraţi
De fraţii noştri de peste hotare,
De soarta lor şi zilele amare.
O, te invidiez, băiatul meu!
Auzi tu cîntul lor de libertate?
Nu va mai fi în el amar şi nedreptate.
Pe-ntreg pămîntul ca într-o grădină însorită
Urmaşii vor trăi în munca cea slăvită.
Şi poate că odată, în anul două mii
Citi-vor ceste stihuri, cine poate şti?...

Mai departe continuă în acelaşi spirit.

E o creaţie a lui Valentin Lozin *(Stihuri despre viitor*, Politizdat, Leningrad, 1937). Poetul liber îl invidiază pe fiul său, căci acestuia îi va fi dat să vadă cu ochii săi fericirea tuturor popoarelor. Lui îi va fi dat să trăiască în unica familie socialistă fără graniţe şi stîlpi de frontieră. Dar şi generaţiile viitoare, citind versurile libere, îl vor invidia pe poet, care a avut parte să trăiască în epoca minunată a anului 1937 şi să fie contemporan cu Marele Cîrmaci, care a pregătit eliberarea umanităţii.

*

Strategia este servitoarea politicii.

Politica a dat un ordin strategiei: să pregătească teoria şi să asigure transpunerea în practică a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste în Uniunea Mondială a Republicilor Sovietice Socialiste.

Prima la rînd – Europa. Apoi – Asia. Mai departe – pretutindeni.

Comandanţii roşii nu aveau de ales. Nu cucereşti întreaga lume prin epuizare. Rămînea numai strategia

lichidării.

Capitolul 7

Operaţiunea în adîncime: începuturile

Şi cînd un ultim semn de frontieră
Soldaţii îl vor şterge, în drum spre noua eră,
Drapelul roşu fi-va-n sărbătoare,
Macii-şi vor deschide cupele în soare –
Obol al luptei clasei muncitoare.
În urma ta, măreaţă vatră,
Cincime proletară a planetei,
Veni-vor oamenii din lumea toată
La masa mare a biruinţei.
Valentin Lozin, *Stihuri despre viitor*, 1937

1

Chiar la finalul victorios al războiului civil, Armata Roşie a dat peste o apărare eşalonată în adîncime, pregătită dinainte, aproape inaccesibilă. Albii s-au adăpostit şi s-au întărit în Crimeea, iar intrarea în Crimeea se făcea printr-un istm îngust cu lungimea de 30 km, cu lăţimea totală în zona cea mai îngustă de 8 km. De-a lungul veacurilor Crimeea a avut mulţi stăpînitori. Fiecare nou stăpîn al peninsulei a întărit gîtuitura aceasta îngustă, pe care cuceritorii puteau să se strecoare pe teritoriul lui, a ridicat aici fortificaţii şi baraje. Veacuri îndelungate în istm au săpat toţi. De aici şi numele lui – Perekop (Săpătura). Mongolii au construit aici fortăreaţa Or-Kapi. După două sute de ani turcii au realizat aici o puternică linie de apărare, care a fost numită Valul Turc. Peste încă trei sute de ani Crimeea a fost cucerită de Ecaterina a II-a. Din ordinul ei, în 1783, generalii ruşi au pus

temelia cetăţii Perekop.

Perekop este un aliniament defensiv natural al Crimeii. Apărătorul nu are nevoie să-şi împrăştie forţele pe sute de kilometri, le poate concentra pe o porţiune îngustă, care a fost pregătită multe veacuri pentru apărare. În 1920 Crimeea era apărată de trupele albilor, care aveau o experienţă de mai mulţi ani a războiului. Şi ofiţerii, şi soldaţii de rînd ştiau că nu au unde bate în retragere, în spate este adîncul mării, iar să cazi prizonier la comisarii roşii nu e prea plăcut.

Toamna tîrziu Armata Roşie a desfăşurat succesiv două operaţiuni ofensive în adîncime, care au fost unite într-un singur plan: într-o săptămînă – o contraofensivă în Tavria de Nord, trei zile de pauză, după care o ofensivă cu o breşă în fortificaţiile de la Perekop şi cucerirea Crimeii. Operaţiunea a durat 11 zile.

Calea spre Crimeea era barată de un şanţ cu lungimea de 11 kilometri, cu adîncimea de 10 metri. Dincolo de şanţ era un val de pămînt cu lăţimea de 30-50 m la bază şi cu înălţimea de 10 metri. Şanţul era acoperit cu baraje din sîrmă ghimpată. În masa valului erau instalate puncte de foc. În toată zona se trăgea cu mitraliere dispuse pe mai multe rînduri şi cu foc de artilerie.

În spatele primei linii de apărare, la o distanţă de 20-25 de kilometri, se afla o a doua fîşie formată din şase rînduri de şanţuri şi tranşee.

În spatele frontului, dincolo de două linii de apărare, era concentrată o rezervă puternică, care avea în efectiv, pe lîngă infanterie, cavalerie şi artilerie, 14 trenuri blindate, 45 de maşini blindate şi tancuri.

În afară de calea prin Perekop, în Crimeea se mai putea trece prin cursul de apă Sivaş, ceea ce în traducere înseamnă Marea Stătută. Lăţimea prin locul cel mai accesibil e de 7 km. Adîncimea – cînd pînă la genunchi, cînd pînă la brîu, cînd aproape trei metri. Malurile sînt uşor înclinate şi mlăştinoase, fundul este nămolos, clisos. Ambarcaţiunile nu au ce face aici, sînt locuri compacte cu apă mică, limbi de nisip. Albii au luat din timp bărcile de pe

mal sau le-au distrus. Nu ai din ce face plute: jur-împrejur e stepa goală. Nici să treci prin vad nu e o mare plăcere: pe o cale de mulţi kilometri sînt o mulţime de locuri destul de adînci, care nu sînt jalonate cu nimic şi nu sînt trecute pe hartă.

Ostaşii roşii au trebuit să forţeze Sivaşul prin vad sub focul de pe malul inamic. Problema era complicată şi prin faptul că în noiembrie sufla un vînt rece, pătrunzător şi făcea valuri, temperatura scăzuse la 10-12 grade cu minus.

În trei zile ostaşii roşii au rupt apărarea la Perekop, după care au adus în breşa făcută grupări mobile – Armatele I şi a II-a de cavalerie. În afară de aceasta, pe o direcţie auxiliară a fost forţat Sivaşul, a fost spartă apărarea şi s-a introdus pe această direcţie în breşă Corpul 3 de cavalerie.

Cele trei grupări mobile, fără să se amestece în luptă, s-au avîntat vijelios spre porturile de la Marea Neagră…

2

Încă din momentul începerii primului război mondial Lenin a încercat „să transforme războiul imperialist în război civil”. Din păcate, istoria a mers tocmai pe această cale sîngeroasă, pe care o visa sifiliticul cu pronunţia graseată. Fără nici o întrerupere, Rusia a aterizat din primul război mondial în războiul civil. Războiul civil a fost pentru Rusia o consecinţă şi o continuare a primului război. De aceea comandanţii roşii, care au încheiat victorioşi războiul civil, au trecut în marea lor majoritate şi prin primul război.

Au văzut cele două războaie.

Şi au sesizat clar diferenţele.

În covîrşitoarea lor majoritate au fost simpli soldaţi sau cu grad de *unter*, de plutonier-major şi praporşcic în primul război mondial. Pentru ei primul război mondial a fost un măcel fără perspectivă, care a dus Rusia la o „pace murdară”, la capitulare, la ruşine naţională, la sălbăticie şi îndobitocire, la decăderea armatei şi a statului, la răfuielile

soldăţimii bete faţă de comandanţi. Însă chiar ei au condus aceste răfuieli, ei şi-au ridicat generalii în baionete…

Iar în războiul civil aceştia s-au ridicat de la opincă la vlădică, din mizerie la putere. Au primit comanda unor batalioane, regimente, brigăzi, divizii, corpuri de armată, armate şi fronturi. În cursul războiului civil au simţit gustul puterii nelimitate şi necontrolate. Au încheiat războiul victorioşi. Au devenit eroi.

Acum încercaţi să ghiciţi spre ce tip de război erau înclinaţi comandanţii roşii, după ce furtunile s-au risipit. Spre acela monoton, în tranşee, care se sfîrşeşte cu capitularea ruşinoasă, cu omorîrea comandanţilor de către soldăţimea turbată? Sau spre acela avîntat şi victorios, care s-a sfîrşit cu alungarea şi lichidarea atamanilor? Spre acela care se sfîrşeşte cu masacrarea comandanţilor sau spre acela care îi ridică pe ei pe culmile puterii şi gloriei?

Jukov povesteşte că, după încheierea victorioasă a războiului civil, comandanţii roşii nu au înţeles nimic. Toţi erau atraşi de tranşee, tuturor le plăcea războiul poziţional, care nu poate duce la nimic bun. Ei vedeau viitorul război numai în lumina experienţei primului război mondial, iar experienţa proprie a marşurilor victorioase pînă în porturile de la Marea Neagră, iar apoi şi pînă la Oceanul Pacific a fost repede şi definitiv uitată.

În această problemă, ca şi într-o serie de altele, nu-l cred pe Jukov.

Şi nici pe alţii nu-i sfătuiesc.

3

Problema caracterului viitorului război nici nu se punea în faţa comandanţilor roşii. Ei nu aveau de ales. După cum am stabilit deja, strategia este servitoarea politicii. Politica dă sarcini, generalii caută căi de rezolvare a acestor sarcini. Conducătorii Uniunii Sovietice au pus în faţa comandanţilor roşii o sarcină, care putea fi soluţionată numai printr-o ofensivă devastatoare, numai printr-un salt energic spre

oceane. Calea către Ultima Republică este asemenea căii lui Ginghis-Han către Ultima mare. Această sarcină nu se putea rezolva nici prin aşteptare, nici prin statul în tranşee.

Istorici grozav de serioşi vorbesc mulţimilor credule despre „socialismul într-o singură ţară”, despre faptul că Stalin ar fi renunţat la ideea Revoluţiei Mondiale, că acesta a respins ideea Ultimei republici. Atunci cine, lămuriţi-mă, ar fi permis în 1937 poeţilor liberi să ticluiască poeme despre „ultimul semn de frontieră”? Cine i-ar fi dat voie în 1939 lui Konstantin Simonov să trîmbiţeze în toate zările despre „ultimul oraş fascist, în care ultimul fascist va ridica mîinile în faţa tancului, pe care se va afla steagul roşu, chiar aşa, roşu”? Cine ar fi oferit poeţilor liberi Premiul Stalin pentru astfel de scrieri?

Pe de o parte, se vorbea de socialismul într-o singură ţară, pe de alta, despre faptul că vom ajunge pînă la Gange!

Cînd vorbesc despre proiectele staliniste, cercetătorii grozav de serioşi nu s-au învrednicit în prealabil să ia cunoştinţă de lucrările tovarăşului Stalin. După poveştile acestor serioşi, Stalin a fost cîndva revoluţionar, însă după aceea, mai aproape de război, s-a abătut de la calea revoluţionară.

Dar ia să spargem o nucşoară, ca să-i scoatem miezul: „Pentru lichidarea pericolului intervenţiei capitaliste este necesar să lichidăm încercuirea capitalistă, iar lichidarea încercuirii capitaliste este posibilă numai ca rezultat al revoluţiei proletare biruitoare cel puţin în cîteva ţări”.

Această formulare răspicată face parte din măreaţa operă a tovarăşului Stalin: *Istoria VKP (b). Curs scurt* (Gospolitizdat, Moscova, 1938, pp.261-262). Cartea a apărut la sfîrşitul anului 1938. Ce vreţi mai aproape de război! Iar primul tiraj a fost de 1 000 000 de exemplare. Au urmat milioane după milioane.

Printre toate celelalte, această carte a fost cea mai importantă. Exact cum tovarăşul Stalin se afla deasupra tuturor celorlalţi tovarăşi, ca şi cum nu ar fi fost înalte rangurile, funcţiile şi meritele lor. Capitolul despre

încercuirea capitalistă din această carte este concluziv şi cheia de boltă a cărţii. Toate capitolele precedente prezintă măreaţa cale parcursă, iar la final este ceea ce va trebui să se realizeze.

4

Cum să împletim la un loc socialismul într-o singură ţară şi lichidarea încercuirii capitaliste?

Chiar foarte simplu: mai întîi biruim într-o singură ţară, apoi în cele vecine, substituind încercuirea capitalistă cu cea socialistă.

Nu a trecut nici un an de la publicarea acestei măreţe creaţii a gîndirii marxist-leniniste, că tovarăşul Stalin a şi trecut la executarea planului de lichidare a celor din împrejurimi. În 1939 a anexat o bucată din Polonia, ca să asigure oamenilor muncii o viaţă fericită. În acelaşi an a încercat să lichideze încercuirea în Finlanda. Nu a izbutit. Însă după aceea a nimicit nenorocitul de capitalism din Estonia, Lituania, Letonia, Basarabia. Însă care era necazul? Au rămas alţii să încercuiască Uniunea Sovietică, acum era vecină Germania…

Stalin nu a renunţat la ideile sale pînă la sfîrşitul vieţii. Însă şi după moartea lui Stalin ideile sale au supravieţuit şi au biruit.

> Numai odată cu dispariţia statelor imperialiste vor dispărea încercările de intervenţii militare şi încercările conexate cu acestea de restaurare a capitalismului. Iar încercuirea capitalistă va dispărea numai ca rezultat al revoluţiei socialiste în principalele ţări capitaliste (Academia de Ştiinţe a URSS, *Materialismul istoric*, Gospolitizdat, Moscova, 1954, p.267, tiraj – 1 000 000 de exemplare).

În 1954, în jurul Uniunii Sovietice erau: Coreea muncitoare, China frăţească, eroicul Vietnam, Polonia populară, Primul stat socialist pe pămînt german, noile intrate pe calea socialismului – Cehoslovacia, Ungaria,

România, Bulgaria, Albania… Dar tot rămîneam în încercuire. Iar această încercuire trebuia lichidată în toate ţările capitaliste importante. Altfel nu se poate. Pînă ce nu vom ridica drapelul roşu în California, nu vom avea linişte.

După al doilea război mondial, avînd aliaţi China şi alte zece ţări, care acopereau Uniunea Sovietică din aproape toate părţile, liderii sovietici tot nu au putut dormi liniştiţi. Cum se simţea oare tovarăşul Stalin înainte de război, cînd se afla în singurătate? Bună treabă a făcut! A pregătit apărarea ţării, care nu poate fi asigurată decît prin extinderea socialismului în ţările vecine, iar acest lucru nu se putea face decît prin ofensivă.

Astfel încît comandanţii roşii nu au avut de ales: ei nu aveau voie decît să atace, decît să ducă pe baionetele lor fericirea pentru toate popoarele învecinate. Şi nu era nevoie să inventeze nimic. Au înţeles clar că principalul este ca, în perioada iniţială a războiului, chiar în primele zile şi ore ale acestuia, să nu repete scenariul din primul război mondial, adică să nu dea voie inamicului să-şi formeze un front compact.

Pentru aceasta trebuiau să aibă încă din primul moment al războiului o armată puternică, gata să treacă graniţa la primul semnal. Şi trebuiau să aibă mari formaţiuni mobile, ca să iasă înainte din zona de frontieră în spaţiul larg, unde nu este şi nu poate fi o apărare inexpugnabilă a inamicului. Cu alte cuvinte, problema constă în a deplasa puternic zonele de desfăşurare a luptelor cît se poate mai adînc în regiunile din spatele frontului ţării inamice. Se dejoacă astfel mobilizarea inamicului, se subminează transportul de materiale strategice, ocupînd zonele pe care inamicul le pregătise pentru apărare, totodată ocupînd şi depozitele pentru rezervele strategice, o serie de centre importante administrative, industriale şi de transport.

Totodată strategii sovietici nu au scăpat din vedere şi probabilitatea ca în faţa noastră să apară brusc o defensivă puternică, pregătită dinainte, ca în primul război mondial, sau chiar mai puternică, cum a fost la Perekop în 1920. De aceea strategii sovietici erau adepţii ideii unei artilerii

puternice. Trebuie spus că înaintea celui de-al doilea război mondial rolul artileriei în toate ţările lumii era subestimat. Excepţie făcea Uniunea Sovietică, care a intrat în cel de-al doilea război mondial cu cea mai puternică artilerie din lume, atît cantitativ, cît şi calitativ.

Alături de activitatea de realizare a unei artilerii puternice, adică a instrumentului principal de spargere a apărării, s-a desfăşurat şi o intensă activitate de cercetare pentru căutarea unor mijloace care să permită penetrarea oricărei defensive, chiar şi a celei teoretic impenetrabile.

5

Comandanţii roşii cunoşteau din proprie experienţă că unităţile şi formaţiunile de cavalerie puternice sînt capabile să rezolve nu numai problemele operative, ci şi cele strategice uneori. Folosirea corpurilor de cavalerie şi a armatelor de cavalerie în războiul civil a arătat oamenilor inteligenţi unica direcţie posibilă de dezvoltare a artei operative şi a strategiei.

Armata de cavalerie a războiului civil este aproape armata de tancuri a celui de-al doilea război mondial. Cu toate deosebirile dintre ele, masele de cavalerie şi de tancuri au mult mai multe lucruri în comun: saltul rapid în breşă rupt de masele lente de infanterie sau de cele din spatele frontului propriu, înaintarea fulgerătoare în adîncime, ocolirea prin flanc a apărării inamice, obţinerea succesului prin dinamică, nu prin executarea focului. Dar principalul este viteza: să se acţioneze în toate rapid, pentru ca inamicul să întîrzie mereu.

În războiul civil corpurile şi armatele de cavalerie au fost un adevărat instrument al *blitzkrieg*-ului. Atunci acest termen nu era cunoscut pe scară largă, dar comandanţii roşii au folosit masele de cavalerie exact aşa cum au fost folosite după aceea masele de tancuri: masiv, surprinzător, pe zone înguste, energic şi în adîncime maximă.

Comandanţii de cavalerie au înţeles mult mai bine decît

colegii lor de la infanterie însemnătatea factorului surpriză, a încercuirii şi învăluirii în adîncime, a loviturii în flanc şi în spatele frontului.

Caracterul acţiunilor diviziilor, corpurilor de armată şi armatelor de cavalerie în războiul civil, însuşi stilul de gîndire al comandanţilor acestor formaţiuni mobile corespundeau caracterului acţiunilor corpurilor de armată mecanizate şi armatelor de tancuri din al doilea război mondial: raid în spatele frontului inamic, fără să ia în seamă propriile flancuri descoperite, fără să se angreneze în lupte de durată, ocolind focarele de rezistenţă printr-o manevră energică.

Nu este deloc întîmplător că cei mai buni comandanţi din al doilea război mondial proveneau din cavalerie. De la corpurile şi armatele de cavalerie, cu densitate mare de mitraliere, de artilerie mobilă, de blindate, de trenuri blindate şi avioane, este o jumătate de pas pînă la corpurile de armată mecanizate şi armatele de tancuri. Se micşorează numărul de cai, se adaugă blindate. Dar principiile utilizării lor în luptă nu au de ce se schimba. Sînt aceleaşi.

*

Cei care proveneau din cavalerie în Armata Roşie dominau pe cei care proveneau de la infanterie. Primilor nu trebuia să le explici că numai mobilitatea aduce victoria. Ei cunoşteau acest lucru, neavînd nevoie să se uite în manualele de strategie.

Printre cavalerişti erau şi proşti. Dar unde nu sînt? Dar noi am fost învăţaţi să socotim pe toţi cavaleriştii nişte idioţi. Şi să începem chiar de la vîrf, cu Voroşilov şi Budionnîi. Cu toate acestea, Voroşilov şi Budionnîi au înţeles războiul de manevrare ceva mai bine decît generalii francezi, britanici şi germani, care pe parcursul primului război mondial au stat în state-majore departe de front, astfel că nu au avut experienţa războiului de manevrare.

Capitolul 8

Cine a inventat *blitzkrieg*-ul?

Chiar ruşii au propus pentru prima dată ideea masării marilor unităţi mobile.

General-colonel F. Halder, şeful Statului-Major General al trupelor terestre ale Germaniei, *Jurnal de front*, însemnarea din 23 iunie 1941

Demoralizarea totală a trupelor noastre s-a petrecut şi pentru că planurile lui Stalin au fost planurile poporului. În orice caz, ale unei considerabile părţi a acestuia... Un complex imoral-agresiv al sufletului poporului a provocat acea neputinţă a voinţei, care în război duce întotdeauna la înfrîngeri, dacă o campanie se transformă dintr-o „mare plimbare" într-o luptă extenuantă. Poporul era pregătit să lupte pe teritoriul inamicului, comandanţii noştri militari visau la fel ca şi cei germani la blitzkrieg. *Dar nu a ieşit totul atît de bine... Apărarea neaşteptată de trupe şi popor s-a transformat într-o retragere totală pe întregul front.*

A.B. Zubov, *Kontinent*, 1995, nr.84

1

După război unii hitlerişti, care nu au fost bătuţi cum trebuie, au născocit o mulţime de istorii buimăcitoare despre război. Printre acestea este şi următoarea: noi, generalii germani, am inventat *blitzkrieg*-ul, iar prostănacii de ruşi au preluat ideea noastră. Cică maimuţele nu pot decît imita.

Poveştile, cum că ideea *blitzkrieg*-ului s-a născut în Germania, au fost îmbrăţişate de mii de specialişti din Marea Britanie, SUA, Franţa. Germanul, deşi fost duşman, pentru britanic, american sau francez este totuşi om al Occidentului, este al lor. De aceea realizările nemţilor (dar nu şi crimele lor) sînt considerate de locuitorii din Europa Occidentală şi din America de Nord propriile lor realizări:

cică, noi, civilizaţii, am inventat *blitzkrieg*-ul, iar mărginiţii Ivani nu pot decît să copieze.

Iată ce spune general-feldmareşalul E. von Manstein, unul dintre cei mai ticăloşi şi mai laşi tîrîie-sabie hitlerişti. Acesta povesteşte despre operaţiunea strategică ofensivă de la Stalingrad şi despre corpurile sovietice de tancuri, care au fost introduse în breşă. Manstein apreciază foarte mult acţiunile corpurilor staliniste de tancuri. Şi adaugă: ruşii au învăţat toate acestea de la noi (Manstein, *Victoriile pierdute*, ACT, Moscova, 1999, p.357).

Uimitoare nu este obrăznicia ticălosului hitlerist, ci reacţia comentatorilor. Am răsfoit memoriile lui Manstein în limbile engleză şi franceză: nu există observaţii referitoare la această afirmaţie. Memoriile lui Manstein au fost publicate şi în limba rusă. În lămuririle, anexele şi completările care au fost pregătite de istoricii ruşi, se află informaţii mai interesante decît chiar în textul lui Manstein. Însă Manstein afirmă că Armata Roşie a învăţat să folosească grupurile de tancuri de la nemţi, dar înţelepţii noştri experţi nu obiectează cu nimic… Sînt de acord cu această afirmaţie. Istoricii ruşi grozav de serioşi (şi nu numai istorici), ascultînd aceste vorbe, clatină din cap resemnaţi.

Iată însă nu o acceptare tăcută, ci o apărare activă a înţelepciunii strategice a hitleriştilor: „Puternice breşe realizate de tancuri în frontul inamicului, însoţite de atacuri masive de aviaţie… aceste procedee făceau parte din inovaţiile incontestabile, despre care trebuie să vorbim direct, fără ocolişuri”. Un oarecare Grigori Axelrod elogiază hitlerismul în acest fel (*Rossiiskaia gazeta*, 7 august 1995).

Redacţia acestei reviste este formată din oameni care urăsc tot ce este rusesc, care defăimează Rusia şi poporul rus. În orice ţară normală o astfel de revistă ar fi fost de mult interzisă. Poliţia ar fi descoperit de mult cine stă în spatele redactorilor acesteia şi cine comandă astfel de articole.

Dar în Rusia se poate.

Astfel de afirmaţii găsim într-o mulţime de reviste

ruseşti de orientare marxisto-hitleristă, dar şi în altele de peste hotare.

2

Ca să lămurim problema copierii, să ne referim la fapte.

Comandanţii roşii aveau experienţa războiului de manevră în spaţii nemărginite. Ei au luptat într-un astfel de război de la începutul lui 1918 şi pînă la sfîrşitul lui 1920. În Siberia, în Asia Centrală, în Extremul Orient războiul a continuat şi după aceasta.

Ofiţerii şi generalii germani nu au cunoscut experienţa războiului de manevră înainte de începerea celui de-al doilea război mondial.

În cursul războiului civil în Armata Roşie s-au înfiinţat puternice şi mari unităţi mobile: divizii de cavalerie, corpuri de armată şi armate de cavalerie. Principiile folosirii lor în luptă nu s-au deosebit practic de principiile aplicării corpurilor de armată mecanizate şi a armatelor de tancuri din al doilea război mondial.

Astfel de formaţiuni mobile nu existau în Germania. Evident că nu exista nici experienţă în folosirea lor.

În 1926 a fost publicată în Uniunea Sovietică o carte a lui Vladimir Triandafillov: *Anvergura operaţiunilor armatelor moderne*. După aceasta Triandafillov a publicat cartea *Caracterul operaţiunilor armatelor moderne*.

Aceste volume stau la baza teoriei Operaţiunii în adîncime. Esenţa teoriei constă în zdrobirea simultană a apărării inamicului prin atacuri pe toată adîncimea, în efectuarea unei breşe pe o direcţie aleasă, urmată de dezvoltarea impetuoasă a succesului tactic într-unul operativ prin intermediul desantării aeriene şi a introducerii în luptă a ERP (eşalonul de dezvoltare a breşei), adică a unei grupări mobile puternice, care are la bază tancuri.

În cărţile lui Triandafillov era cuprinsă încă de pe atunci întreaga concepţie viitoare a celebrelor operaţiuni strategice ofensive: de la Stalingrad, de la Lvov-

Sandomirsk, din Belarus, de pe linia Iaşi-Chişinău, Vistula-Oder, din Manciuria.

Triandafillov nu a fost numai un mare teoretician militar. El a ocupat funcţia de şef al direcţiei operative a statului-major al RKKA şi de locţiitor al şefului statului-major al RKKA. Cărţile lui nu sînt nişte exerciţii de gînditor din birou, ci cercetările fundamentale ale unui comandant, care a răspuns personal de căutarea unor direcţii de perspectivă ale dezvoltării Armatei Roşii, de planurile de aplicare a acestora în viitoarele războaie.

Nimic asemănător, egal sau cît de cît apropiat de lucrările lui Triandafillov nu a apărut în Germania şi în nici o altă ţară, nici atunci, nici mai tîrziu.

În 1929, la aplicaţiile regiunii militare belaruse, în prezenţa ataşaţilor militari străini, printre care şi cel german, s-a verificat pentru prima dată în practica mondială principiul folosirii masate (concentrate) a tancurilor pentru atacul energic în adîncime după spargerea apărării inamicului. Aplicaţiile au fost conduse de K.E. Voroşilov, B.M. Şapoşnikov, V.K. Triandafillov.

În acest timp în Germania nu exista nici teoria aplicării tancurilor în luptă, nici măcar tancurile. Nici unul.

Din timpul lui Hruşciov s-a luat obiceiul să se alipească la realizările lui Triandafillov şi Tuhacevski în calitate ba de protector, ba de consultant, ba de coautor al teoriei Operaţiunii în adîncime. Însă cărţile lui Triandafillov reprezintă o execuţie a ideilor lui Tuhacevski şi a fanteziilor lui adacadabrante. Cărţile lui Triandafillov au fost scrise ca „răspunsul nostru dat lui Tuhacevski”. Şi moartea lui Triandafillov într-o ciudată catastrofa aviatică a fost socotită de mulţi contemporani ca o răzbunare a lui Tuhacevski. Pînă acum această catastrofă stă ca o umbră pe biografia „stelei din pleiadă”.

La 2 august 1930, la aplicaţiile din Regiunea militară Moscova, a debarcat pentru prima dată în practica mondială un desant paraşutat pentru soluţionarea unei sarcini de luptă în spatele frontului unui inamic convenţional. Această zi este considerată ziua naşterii VDV

şi punctul de pornire al evoluţiei lor impetuoase. Nici în Germania, nici în alte ţări ale lumii nu existau pe atunci trupe de desant aerian.

Aşadar, cine pe cine a copiat?

La 20 aprilie 1932 şeful statului-major al RKKA, viitorul mareşal al Uniunii Sovietice A.I. Egorov, a prezentat Sovietului militar revoluţionar al URSS raportul „Tactica şi arta operativă a RKKA în noua etapă”. Deşi în titlu se vorbeşte numai de tactică şi de arta operativă, în raport erau abordate şi problemele fundamentale ale strategiei. Cei interesaţi pot citi raportul în totalitate. Eu însă, ca să nu-mi devină cartea plictisitoare şi necitibilă, mă voi limita la un minim de citate din acest document epocal:

> Mari unităţi motomecanizate în corelaţie cu mase de cavalerie şi cu aviaţie, susţinute în primele zile ale luptelor de frontieră de unităţi de infanterie, pătrund pe teritoriul inamicului. Scopurile de bază ale grupărilor de invazie:
>
> a) lichidarea unităţilor de acoperire;
>
> b) întreruperea în raioanele de graniţă a mobilizării şi a formării unor noi unităţi;
>
> c) cucerirea şi lichidarea rezervelor pregătite de inamic pentru război şi menţinerea zonelor cu valoare operativă indicate în ordinul de luptă ca unul dintre scopurile principale ale pătrunderii în adîncime pe teritoriul inamicului (...).
>
> La organizarea operaţiunii, la orientarea trupelor trebuie să se ţină seama ca, la sfîrşitul primelor 24 de ore sau cel tîrziu la începutul următoarelor 24 de ore, să fie atacată cu trupe terestre o asemenea adîncime a dispozitivului operativ al inamicului, care să ducă la spargerea totală a frontului inamic (...).
>
> Adîncimea pătrunderii în primele două zile – pînă la 80-100 km.

După cum vedem, ideea fundamentală este atacul prin surprindere al inamicului, care nu a încheiat mobilizarea şi nu este pregătit să respingă invazia. Nici o şovăire, nici o aşteptare – spargerea totală a frontului inamic şi o avansare rapidă de 80-100 kilometri cu grupuri de pătrundere pe teritoriul inamic, în prima zi de război!

La 20 aprilie 1932, cînd şeful statului-major al RKKA a prezentat raportul, Adolf Hitler şi-a sărbătorit ziua de naştere. Nu a fost o zi prea veselă. Căci anul 1932 a fost pentru Hitler unul de eşecuri neîntrerupte şi de crunte înfrîngeri. Zi de zi lucrurile mergeau tot mai rău. La 6 decembrie 1932 Goebbels nota în jurnalul său: „În organizaţie domină o grea depresie. Toţi sîntem descurajaţi, în primul rînd din cauza prăbuşirii partidului”.

Armata Germaniei era în acel an minusculă. Rezervişti nu erau deloc. În caz de război nu avea cine să fie înrolat. Generalii germani nici măcar nu visau la astfel de spargeri ale frontului în prima zi de război. Pe atunci nu aveau nici tancuri, nici aviaţie, nici artilerie grea… Nu puteau să strîngă nici prea multă infanterie şi cavalerie.

Citim cîteva propoziţii din raportul şefului statului-major al RKKA şi cădem pe gînduri. Ceva e din cale afară de cunoscut aici. Unde am mai văzut acest tablou? Ah, da. La 22 iunie 1941…

Scoateţi din document numele şefului statului-major al RKKA, după aceea întreg textul fără modificări se poate folosi pentru descrierea a ceea ce s-a întîmplat la graniţa vestică sovietică într-o minunată dimineaţă de vară.

Comandanţii roşii puneau la cale împotriva Europei exact ceea ce Hitler a făcut împotriva lor în 1941.

Comandanţii roşii plănuiau astfel de acţiuni în anii cînd Marea Britanie era ocupată cu păstrarea ţinuturilor de peste mări şi oceane, forţele ei armate fiind orientate către acestea. Franţa era pe atunci ataşată exclusiv de strategia defensivă. Iar în Germania Hitler încă nu venise la putere. Şi nici nu spera cine ştie ce.

3

În februarie 1933 statul-major al RKKA a trimis trupelor un îndrumar oficial: „Indicaţii temporare de organizare a luptei în adîncime”.

În septembrie 1935 s-au desfăşurat aplicaţii, care au

intrat în istoria Armatei Roşii sub denumirea de Marile manevre de la Kiev. În cele două părţi au participat 65 000 de soldaţi şi comandanţi, 1 012 tancuri, 608 avioane, 305 tunuri. Despre aceste manevre s-a făcut filmul documentar *Lupta pentru Kiev*. În cursul manevrelor s-a făcut o breşă în apărare cu ajutorul unui corp de infanterişti, sprijiniţi de tancuri de la infanteria de susţinere nemijlocită (NPP) şi de artileria Rezervei Comandamentului. Apărarea inamicului convenţional a fost ruptă, în breşă s-a introdus o grupare mobilă, care avea în efectiv 754 de tancuri. Atacul s-a efectuat pe o adîncime de peste 230 de kilometri. Pentru prima dată în practica mondială s-a realizat un desant aerian, dar de data aceasta nu un mic detaşament, ci un întreg regiment de paraşutişti (1 188 de oameni). S-au desantat două regimente cu artilerie şi cu tancuri uşoare.

Teoria lui Triandafillov a fost verificată în practică. Trupele şi statele-majore au căpătat experienţa desfăşurării Operaţiunii în adîncime.

Aplicaţii asemănătoare s-au desfăşurat în Regiunile militare Moscova, Privoljie, Leningrad şi în altele.

Iată însă cum stătea treaba în Germania.

> La ultimele aplicaţii de dinainte de război ale comandamentului de stat-major, care au avut loc în primăvara lui 1939, desfăşurate sub conducerea şefului Statului-Major General al trupelor terestre, a fost prelucrată pentru prima dată problema aplicării masate pe cîmpul de luptă a diviziilor şi corpurilor de armată motorizate. În toamna lui 1939 trebuiau să aibă loc sub conducerea şefului trupelor mobile mari aplicaţii de toamnă ale marilor unităţi motorizate… (B. Muller-Hillebrandt, *Trupele terestre ale Germaniei*, vol.1, Moscova, p.157)

Să explic ce înseamnă aplicaţii ale comandamentului de stat-major (KŞU). Comandanţii şi statele-majore ies pe cîmp şi poartă bătălia, comandînd nişte trupe imaginare: uite, eu deplasez colo o divizie, dincolo – alta. Dar trupe nu sînt. Un stup, dar fără albine. Marile KŞU sînt apreciate pentru că se pot desfăşura atît primăvara, cît şi vara: învăţăm să

conducem trupele, însă trupele nu mărşăluiesc pe cîmpuri. Iar după strîngerea recoltei, cînd ciorile de cîmp zboară, pădurea se desfrunzeşte şi cîmpurile rămîn pustii, te poţi zbengui în spaţiul larg şi cu trupele adevărate.

În Germania erau planificate primele manevre cu mari unităţi de trupe mobile în toamna lui 1939, dar războiul le-a zădărnicit.

Aşadar, în Germania acţiunile unor mari unităţi mecanizate s-au prelucrat prima dată teoretic, pe hărţi, în toamna lui 1939.

Cu trupe adevărate – niciodată.

Am afirmat nu o dată că Germania a intrat în al doilea război mondial fără pregătire. Să nu credeţi că am exagerat. Iată dovada.

În august 1939, în stepele Mongoliei, marile unităţi ale Armatei Roşii au distrus fulgerător Armata aVI-a japoneză: un foc de artilerie nimicitor, executat prin surprindere, atacuri ale aviaţiei, infanteria cu tancuri de la susţinerea nemijlocită, urmînd barajului de foc, sparge apărarea, iar grupările mobile puternice de tancuri de mare viteză avansează în adîncime.

Domnilor proprietari ai revistelor *Rodina*, *Rossiiskaia gazeta*, *Krasnaia Zvezda*, dumneavoastră consideraţi ignorante popoarele Uniunii Sovietice, capabile, asemeni maimuţelor, doar să imite experienţa străinilor. Explicaţi cititorilor dumneavoastră, nu mie, cum au reuşit maimuţele roşii în august 1939 să copieze experienţa rasei superioare, dacă în Germania primele aplicaţii cu puternice formaţiuni de tancuri se planificau să se desfăşoare abia în septembrie şi octombrie 1939? Dacă aceste manevre au fost proiectate, dar nu s-au mai desfăşurat niciodată?

4

Pe baza experienţei aplicaţiilor şi manevrelor desfăşurate în 1936 în Regiunile militare Kiev, belarusă şi în celelalte s-a adoptat Regulamentul temporar de campanie

al RKKA (PU-36).

Operaţiunea în adîncime constituie esenţa şi conţinutul de bază al acestui regulament.

Să spunem iarăşi: nici în Germania, nici în oricare altă ţară nu exista pe atunci o asemenea teorie fixată în regulamente.

Aici mă vor înţepa unii: dar regulamentul e temporar!

Corect. Dar nici un altul nu exista pe atunci. Regulamentul e temporar, dar se execută obligatoriu. Şi este timpul să descurcăm iţele: de ce era temporar.

Era perioada unei dezvoltări vijelioase a armatei. Se ducea o luptă aspră de opinii. Fiecare considera că punctul său de vedere este unicul corect, fiecare îşi apăra opinia. În toiul luptei se foloseau şi procedee deloc cinstite. Uneori adversarii de idei îşi aruncau reciproc acuzaţii extrem de grele, căutînd să se lege de fleacuri. De aceea fiecare îşi lua măsuri de siguranţă prin folosirea unor termeni ca „preliminar", „temporar" etc.

În caz de atacuri putea întotdeauna să se eschiveze, declarînd că aceasta nu este varianta definitivă. S-a ajuns pînă acolo că a fost tipărit şi trimis la trupe un Regulament de campanie al anului 1941 (PU-41), scriindu-se sub titlu: proiect.

Apropo, însuşi tovarăşul Stalin a dat tonul la aceasta: *Istoria VKP (b)*. Curs scurt. Stalin avea mulţi adversari. Şi pe faţă, şi ascunşi. Puteau să-i caute nod în papură: uite, nu ai reflectat cum trebuie chestia asta! Iar Geniul Tuturor Timpurilor şi Popoarelor avea răspunsul pregătit dinainte: e doar un curs scurt!

Dar unde e cel complet? Asta era problema, că nu exista cursul complet şi nici nu se prevedea. Este cel scurt, aşa că fiţi mulţumiţi de el.

Exact la fel stăteau lucrurile şi cu regulamentele, instrucţiile şi îndrumările: erau temporare, preliminare, în proiect. Dar erau obligatoriu de executat, neexistînd altele.

Principalul constă în faptul că toate aceste regulamente, instrucţii şi îndrumătoare sînt destul de asemănătoare. Toate au orientat Armata Roşie *spre*

desfăşurarea unor vijelioase operaţiuni ofensive. Iată însă că nu existau deloc regulamente cu recomandări privind structurarea unei apărări la scară strategică, privind respingerea atacurilor agresorului şi contraatacurile, privind retragerea în caz de insucces. Nici sub formă preliminară, nici temporară, nici în proiecte.

5

Dacă tot a fost vorba despre copiere, să analizăm diferenţele între abordarea germană şi cea sovietică privitoare la operaţiunile strategice ofensive.

Blitzkrieg-ul se caracterizează prin tendinţa de a muta acţiunile de luptă de pe linia frontului în adîncimea spatelui frontului inamicului. *Blitzkrieg*-ul reprezintă un salt vijelios în spaţiile largi, acolo unde nu sînt trupele inamicului. *Blitzkrieg-ul* înseamnă asigurarea victoriei nu prin foc şi luptă în principal, ci prin manevră: să ieşi rapid pe acele fîşii şi în acele zone astfel ca inamicul să fie silit să se predea fără împotrivire... În această problemă era o concordanţă de păreri între generalii sovietici şi cei germani.

Dar concordanţele se termină aici.

Şi încep diferenţele.

Comandanţii sovietici au judecat în felul următor: nu e rău să-l luăm pe nepregătite pe inamic. Dar se poate şi să ne lovim de o apărare rezistentă. Ce se va întîmpla cu tancurile, dacă le lansăm asupra unei apărări pregătite din timp? Corect. Acestea vor suferi pierderi uriaşe, fără să pricinuiască mari pagube inamicului, care stă în şanţuri şi tranşee. În primul război mondial nici americanii, nici austriecii, nici nemţii, nici francezii sau britanicii nu au reuşit în mare să spargă tranşeele obişnuite. Ce va fi în noul război, cînd vor trebui sparte linii de tranşee întărite cu structuri defensive de beton armat?

Fără să scape din vedere această posibilitate, comandanţii roşii au elaborat, pe lîngă teoria saltului vijelios în adîncimea teritoriului inamic, şi teoria spargerii

unei apărări inexpugnabile. Teoria spargerii apărării a devenit parte componentă a teoriei şi practicii Operaţiunii în adîncime.

A fost definită şi verificată în nenumărate manevre: dacă inamicul se află în apărare, atunci locul puternicelor formaţiuni de tancuri mobile nu este în primul eşalon, ci în al doilea. Nu acestea sparg apărarea inamicului, ci formaţiunile de trupe comune. Principala forţă de distrugere este artileria, spargerea se face de către infanterie, care are atît propriile ei tancuri, cît şi tancurile de susţinere. Iar formaţiunile mobile puternice aşteaptă. Nu-şi cheltuiesc forţele la spargere sau le cheltuiesc numai în caz extrem, chiar în ultimul moment, pentru încheierea spargerii.

În conformitate cu aceste concluzii, Armata Roşie a primit în dotare, chiar în ajunul războiului, în calitate de instrumente de spargere, următoarele: obuzierul M-30 de 122 mm, model 1938, cel mai bun din lume; aruncătorul de mine de 120 mm, model 1938, cel mai bun din lume; obuzierul-tun ML-20 de 152 mm, model 1937; obuzierul B-4 de 203 mm, model 1931, cunoscut în lume ca „Barosul lui Stalin”, şi multe alte tunuri de artilerie remarcabile.

Armata germană nu şi-a însuşit teoria spargerii apărării, a acordat puţină atenţie dezvoltării artileriei de campanie. Artileria de campanie a rămas în cea mai mare parte la nivelul primului război mondial.

Avînd o artilerie de campanie puternică, în principal de obuziere, Armata Roşie cerea şi maşini de tracţiune de prima clasă. Şi le-a primit. „Komsomoleţ”-ul uşor, blindat, un tractor al tunului antitanc de 45 mm, şi „Voroşiloveţ”-ul, tractorul celor mai grele sisteme de artilerie, sînt cele două puncte extreme ale diapazonului. Aceste două maşini de tracţiune, ca şi toate celelalte din diapazonul dintre ele, erau maşini remarcabile pentru timpul lor.

Corespunzător teoriei spargerii, s-a creat pentru infanteria sovietică tancul special de infanterie T-26, iar infanteria a primit pînă la refuz aceste tancuri.

În armata germană infanteria nu avea tancuri proprii.

Pentru întărirea infanteriei, care atacă pe direcţiile principale, în Uniunea Sovietică s-au realizat tancuri speciale de spargere, tancuri de întărire calitativă a infanteriei: la început T-28 şi T-35, apoi, în locul lor, KV şi KV-2.

În Germania nu existau tancuri de spargere.

Avînd teoria şi instrumentul de spargere, Armata Roşie a spart în final (deşi uneori cu greutate) orice apărare teoretic impenetrabilă: de la cea de campanie japoneză din stepele toride ale Mongoliei şi de la înzăpezita *Linie Mannerheim* pînă la barajele fortificate de pe înălţimile Zeelovsk, la intrîndurile în Berlin şi la raioanele fortificate japoneze din Manciuria.

Şi încă o deosebire fundamentală. Armatele de tancuri în Uniunea Sovietică erau cu adevărat armate de tancuri, căci la baza lor stăteau formaţiuni şi unităţi de tancuri cu mijloacele necesare de întărire şi susţinere.

În armata germană, prin „grupare de tancuri”, mai apoi „armată de tancuri”, se înţelegea o formaţiune uriaşă, care era formată la bază din divizii de infanterie. În componenţa acestei grupări existau şi divizii de tancuri, dar acestea erau în minoritate.

6

Acum să încercăm să surprindem diferenţa dintre procedeele de folosire a unităţilor şi marilor unităţi mobile.

Fiecare grupare sau armată de tancuri germană primea o bandă independentă de atac. În acest fel acţiunile fiecărei grupări sau armate erau imobilizate de această bandă. Pe de o parte, – să nu ieşi din ea, pe de alta, răspunzi de tot ce se petrece în banda ta!

În Armata Roşie tăierea benzilor revenea fronturilor, armatelor comune, corpurilor şi diviziilor de infanterie. După ce spărgeau apărarea inamicului cu forţele formaţiunilor comune, comandanţii sovietici introduceau formaţiunile mobile în breşa eliberată sau aproape eliberată

de inamic. Formaţiunile mobile sovietice, adică armatele de tancuri, grupările mecanizate de cavalerie şi corpurile de armată mecanizate, de cavalerie şi de tancuri nu tăiau benzile pentru atac.

Dacă gruparea mobilă acţiona în interesul unei armate comune, atunci putea să manevreze independent pe toată banda de atac a acestei armate. Dacă ea acţiona în interesul unui front, primea o libertate şi mai mare de acţiune. Comandantul unui corp de armată mecanizat sau al unei armate de tancuri sovietice avea libertate de manevră pe spaţii uriaşe. Grija lui este să spargă frontul cît mai repede şi cît mai departe. Pe el nu-l doare capul să zdrobească focarele de rezistenţă mai mari sau mai mici, care rămîn în spate. În urma grupărilor de tancuri mobile atacă armatele comune, corpurile şi diviziile de infanterie. Aceasta este responsabilitatea lor, acestea vor curăţa focarele de rezistenţă.

Comandantul german de acelaşi rang şi în aceeaşi situaţie trebuia să rupă frontul înainte, dar să nu uite totodată şi de spatele frontului: să stingă focarele de rezistenţă rămase, să „perie” pădurile, să prindă partizanii, să escorteze prizonierii, să organizeze tabere pentru ei, să refacă podurile şi şoselele, să lase garnizoane în oraşele şi aşezările cucerite, să organizeze serviciul de comendatură… Mai pe scurt, el trebuie să-şi distribuie atenţia şi forţele pe o mulţime de sarcini diferite, distrăgîndu-se de la sarcina principală.

Nu-i de invidiat.

În armata germană trupele de tancuri erau forţa de şoc principală în ofensivă. Acestea erau folosite în primul eşalon pentru spargerea apărării. Ele aduceau succes, dar numai atîta timp cît inamicul era găsit nepregătit, cît înaintea tancurilor germane în ofensivă nu se aflau apărări rezistente eşalonate în adîncime.

În armata germană nu exista nici teoria spargerii apărării, nici instrumentul corespunzător pentru înfăptuirea acesteia. De aceea, cînd a întîmpinat o apărare solidă, armata germană a derapat mereu. Acest lucru a început

încă din iulie 1941, cînd tancurile germane s-au lovit de cuiburile de foc betonate din raionul fortificat al Kievului, care a fost apărat eroic de Armata a XXXVII-a a generalului-maior A.A. Vlasov, abia formată din desantişti, rezervişti şi unităţi în retragere.

După aceea lucrurile au mers tot aşa. Tancurile germane dădeau de apărare şi rămîneau pe loc: la Leningrad, la Moscova, la Tula, la Voronej, la Stalingrad şi Arcul Kurskului.

7

Generalul german cu funcţia de şef al Statului-Major General, în a doua zi de război împotriva Uniunii Sovietice, scria în jurnalul său de front, adică într-un document oficial, că ideea masării formaţiunilor mobile a fost avansată pentru prima dată de Armata Roşie.

Domnilor Rachy, Kosinski, Axelrod repetaţi aceste cuvinte de o sută de ori şi încercaţi să le reţineţi.

Jurnalul nu era destinat publicării, în asta constă valoarea lui.

Experimentatul hitlerist recunoaşte pentru el însuşi că „anume ruşii au avansat pentru prima dată ideea”... La aceasta mai trebuie adăugat: nu numai că au avansat ideea, dar au şi transpus-o în practică.

Şi iată că se găsesc oameni cărora nu le convine istoria războiului. Ei croiesc istoria după măsura lor, o fac harcea-parcea fără milă, cum vor ei. Scopul falsificatorilor: să reexamineze şi să rescrie istoria războiului. În folosul lui Hitler.

În devotamentul lor suspect l-au depăşit de mult pe Goebbels şi pe alţi propagandişti hitlerişti.

Făcînd un scurt bilanţ, afirm: Armata Roşie nu a copiat operaţiunile lui Guderian, Manstein şi alţii de teapa lor. Chiar dacă i-ar fi copiat, ar fi încheiat războiul cu acelaşi rezultat.

*

Acum o propunere practică.

De ce, atunci cînd sînt primiţi noi oameni în Academia Statului-Major General, nu i se pune fiecăruia întrebarea: ce cauţi tu în Academie? Să aperi Patria? Atunci de ce nu o aperi? Guri-sparte şi cozi de topor analfabete, neruşinate, fasciste, vîndute poartă un război ideologic cu un anumit scop împotriva Rusiei. Atunci apără! Unde este răspunsul tău dat defăimătorilor din aşa-numita „revistă rusă”? Nu ai cunoştinţe suficiente? Nu ai citit despre Triandafillov, despre Operaţiunea în adîncime şi tancurile de spargere a apărării? Atunci nu ai ce căuta în Academie. Nu te-ai copt. Sau nu ai destul curaj, ca să aperi cinstea Patriei tale? Atunci nu ai ce căuta în Academie.

Se poate obiecta cu îngrijorare: la o asemenea abordare a chestiunii se poate ca Acadamia să rămînă cu un număr insuficient de cursanţi. Ce-i de făcut atunci? Să se închidă Academia?

Răspund hotărît: atunci să se închidă.

Capitolul 9

De ce *komkor* Pavlov a fost adversarul marilor formaţiuni de tancuri?

Masele motomecanizate, care aveau capacităţi defensive limitate, trebuiau să acţioneze exclusiv ofensiv.

Pravda, 20 mai 1936

În toamna lui 1932, în Uniunea Sovietică, la propunerea şi la cererea lui M.N. Tuhacevski, locţiitor al comisarului poporului pentru probleme militare şi de marină, şef pentru înarmare a RKKA, au fost formate pentru ultima dată în practica mondială două corpuri de armată mecanizate. Unul în Regiunea militară Leningrad, celălalt în Regiunea militară ucraineană.

În 1934 au fost formate încă două astfel de corpuri de armată: în Regiunea militară Moscova şi în Regiunea militară Zabaikalie.

În 1938 s-a schimbat denumirea corpurilor de armată. Acestea au început să se numească „de tancuri”. Dar structura şi esenţa lor au rămas ca şi înainte – erau puternice formaţiuni de şoc, care aveau la bază subunităţi şi unităţi de tancuri. Aceste corpuri de armată au fost înfiinţate pentru atacuri nimicitoare prin surprindere, pentru desfăşurarea unor operaţiuni independente şi energice în adîncime, detaşate de masele de infanterie puţin mobile. Pe atunci nimeni în lume nu avea ceva similar sau apropiat. Sovieticii au fost primii în lume. Au cu ce se mîndri.

Însă…

La 21 noiembrie 1939 Consiliul militar principal al RKKA a luat hotărîrea de desfiinţare a corpurilor de tancuri. Hotărîrea s-a luat pe baza concluziilor unei comisii, care l-a avut drept preşedinte pe G.I. Kulik, *komandarm* de rangul 1. În componenţa comisiei au intrat mareşalul Uniunii Sovietice S.M. Budionnîi, *komandarm*-ii de rangul 1 B.M. Şapoşnikov şi S.K. Timoşenko, *komandarm*-ii de rangul 2 K.A. Mereţkov şi M.P. Kovalev, *komkor* D.G. Pavlov.

Ierarhic Pavlov era cel mai mic, dar el a fost instigatorul lichidării marilor formaţiuni de tancuri. Pe Pavlov l-a susţinut Kulik. Pavlov şi Kulik au reuşit să-şi demonstreze punctul de vedere, iar hotărîrea de reformare a corpurilor de tancuri a fost luată în unanimitate.

Propaganda oficială de la Kremlin a descris timp de decenii această hotărîre ca o victorie a cavalerişti lor neghiobi şi ignoranţi asupra tanchiştilor progresişti, ca o renunţare la opiniile înaintate privind rolul trupelor de

tancuri în război, ca una dintre greşelile şi calculele tragice care au dus la dezastrul Armatei Roşii din vara lui 1941.

Motivele acţiunilor lui Pavlov sînt lesne de înţeles: a luptat în Spania, iar acolo s-au folosit grupări mici. Experienţa luptelor în Spania a fost interpretată anapoda. Pavlov s-a manifestat în Spania ca un comandant priceput, curajos şi decis. A primit titlul de Erou al Uniunii Sovietice printre primii, încă de la 22 iunie 1937. În august 1939 s-a introdus un semn special de distincţie pentru Eroii Uniunii Sovietice – medalia Steaua de Aur. Pavlov a primit Steaua de Aur cu numărul 20 (Jukov a primit prima Stea de Aur cu numărul 435).

Aşadar, gloriosul comandant Pavlov, sprijinindu-se pe experienţa războiului din Spania, a propus să se desfiinţeze corpurile de tancuri. Dar războiul acela a fost local. S-a admis oare ca experienţa limitată a unui mic război să se folosească drept reţetă pentru folosirea în luptă a tancurilor în viitorul război mondial?!

După ce s-a întors din Spania, Pavlov a fost pus să comande toate trupele de tancuri ale Armatei Roşii. Stalin i-a dat titlul de *komkor*, trecînd peste titlul premergător de *komdiv*. Pentru conducerea cu pricepere a formaţiunilor de tancuri în timpul războiului de iarnă, în martie 1940 Pavlov a primit titlul de *komandarm* de rangul doi.

În 1940 în Armata Roşie s-au introdus gradele de general. Întregul corp superior de comandă a fost reatestat. Pavlov, *komandarm* de rangul doi, a devenit general-colonel al trupelor de tancuri. Peste o jumătate de an Stalin i-a conferit gradul de general de armată. Şi, uite aşa, nesocotitul Pavlov a stricat toată treaba.

În Armata Roşie erau multe tancuri, numai că erau împrăştiate în subunităţi mici. Însă tancurile trebuiau adunate ca într-un pumn puternic!

Uite, am avut mari formaţiuni de tancuri, dar Stalin l-a lichidat pe Tuhacevski, iar apoi a stricat măreaţa treabă începută de Geniul Stategiei.

Exact aşa descriu ideologii de la Kremlin destinul corpurilor de tancuri. Iată spre exemplificare un model de

arie pe această temă. Scriitorul Evgheni Nosov: „Mergeau înaintea armadelor de tancuri inamice cu tancuri prost dotate, neavînd întotdeauna cartuşe în cartuşiere şi proiectile în antetrenurile de artilerie. Mergeau fără corpuri de tancuri formate, pentru desfăşurarea cărora insistase mareşalul Tuhacevski, fără susţinerea cu foc de rachetă (propunere venită şi aceasta de la Tuhacevski, dar respinsă ca fiind idee provenită de la „duşmanul poporului”), fără mareşalul însuşi – inovator îndrăzneţ, comandant cult şi inteligent, un cunoscător al tacticii şi strategiei militarismului german” *(Literaturnaia gazeta*, nr.16, 1988).

De jumătate de secol se tot fac astfel de afirmaţii. Pe nimeni nu tulbură şi nu irită aceste „divulgări”, nimeni nu obiectează. N-aş vrea să-l numesc pe Tuhacevski „duşman al poporului”, urmîndu-i pe acuzatorii de la Lubianka, dar nici prieten nu-l poţi numi pe acela care şi-a otrăvit propriul popor cu gaze toxice, care a lichidat sate întregi, care a introdus în ţara lui regimul de ocupaţie şi care nu se ruşinează să folosească acest termen. Pe „inovatorul îndrăzneţ”, „comandantul cult şi inteligent”, „cunoscătorul tacticii şi strategiei militarismului german” trebuie să-l punem fără nici o îndoială între ghilimele. Iar dacă ocupantul Tuhacevski şi-a pus mîna murdară la înfiinţarea unor puternice formaţiuni de tancuri, oare n-ar trebui să manifestăm vigilenţă? De ce să nu aruncăm o privire mai iscoditoare asupra creaţiei „duşmanului poporului”?

2

S-au înfiinţat în total, după reţetele lui Tuhacevski, patru corpuri de armată mecanizate. El a cerut mai multe, dar s-au găsit nişte tipi căpoşi şi obraznici, care nu l-au lăsat pe „îndrăzneţul inovator”.

În fiecare corp de armată al lui Tuhacevski erau cîte trei brigăzi (două de tancuri şi una de infanterie cu mitraliere) şi unităţi de corp: batalioane de informaţii, de aruncătoare de flăcări şi genişti, un divizion de artilerie antiaeriană, o

companie de reglementare a circulaţiei, o bază tehnică, un detaşament de aviaţie.

Brigada de infanterie cu mitraliere a corpului de armată includea un batalion de maşini blindate, trei batalioane de infanterie cu mitraliere, două divizioane de artilerie, o companie antiaeriană de mitraliere.

În afară de aceasta, în corpul de armată şi în brigăzi erau subunităţi de transmisiuni, de apărare chimică, medicale, de gospodărire, de transport, reparaţii, administrative şi altele.

În fiecare corp de armată erau în total 560 de tancuri, 215 maşini blindate, 410 motociclete, 60 de tunuri, 12 avioane-spion, 207 maşini auto.

Încă din primul moment al apariţiei corpurilor mecanizate ofiţerii combatanţi s-au adresat la diverse instanţe cu obiecţii şi proteste: un asemenea corp de armată nu este capabil să lupte.

Orice cititor se poate convinge şi singur. Pentru aceasta trebuie să facă rost de o caschetă neagră de piele cu stea roşie, să şi-o tragă pe frunte şi să încerce să se pună în locul unui biet comandant care a avut nefericirea să comande un corp de armată înfiinţat după reţetele „cunoscătorului” şi „inovatorului îndrăzneţ”.

Prima problemă: cum poţi conduce această armată? În corpul de armată sînt 560 de tancuri, dar numărul batalioanelor de tancuri este de şase. Cît ajunge pentru un batalion? Un anume număr de tancuri nu se află la batalioane, ci la conducerea corpului şi brigăzilor. Dar cu aceasta tabloul nu se schimbă. Oricum, batalioanele sînt de dimensiuni colosale în ceea ce priveşte numărul de tancuri, de aceea sînt imposibil de condus.

Spre comparaţie: în memoriile sale Nikita Hruşciov informează că în timpul luptelor sîngeroase de la Stalingrad i-a pălit deodată norocul! Stalin a aruncat în luptă un ajutor neaşteptat – două corpuri de tancuri cu o putere de cîte 100 de tancuri fiecare!

Să aprofundăm. În corpul de armată sînt 100 de tancuri. Doar în frunte are un general! Are şi un stat-major

corespunzător. Şi o companie de conducere. În afară de aceasta, în efectivul corpului intră trei brigăzi. În fruntea brigăzilor, care intră în acest corp, sînt colonei. Şi aceştia cu state-majore, cu transmisiuni şi conduceri, cu toate subunităţile necesare pentru dotare. Dar Tuhacevski are în fiecare batalion aproape cîte 100 de tancuri. Cum se poate descurca un comandant de batalion cu o asemenea urdie?

Erau 215 automobile blindate în corpul de armată, dar erau adunate în două batalioane: batalionul de informaţii al corpului şi batalionul de automobile blindate al brigăzii de infanterie cu mitraliere. Problema este aceeaşi: cîte maşini îi trebuie unui batalion şi cum să conduci un astfel de batalion?

Comandanţilor de batalioane le este greu, dar nici comandanţilor de brigăzi nu le este mai lesne. Încă romanii antici au stabilit clar că în subordonarea oricărui comandant militar nu pot fi mai mult de cinci unităţi principale de luptă. În două milenii practica romană a fost confirmată de mii de ori în toate războaiele şi de toate armatele. Însă era limpede că Tuhacevski nu ştia ce trebuie să ştie orice majur de companie. La Tuhacevski erau în subordinea fiecărui comandant de brigadă cîte şase batalioane şi divizioane uriaşe, cu neputinţă de condus, fără să mai luăm în calcul companiile izolate.

> Aplicaţiile desfăşurate cu corpurile de armată mecanizate au arătat că acestea sînt greoaie şi prea puţin mobile. Din cauza mijloacelor de transmisie necorespunzătoare, îndeosebi radio, comandantul corpului de armată nu face faţă la conducerea unităţilor aflate în subordine. Corpurile de armată s-au deplasat greoi în marş şi la intrarea în breşă (*VIJ*, nr.8, 1968, p.108).

Formaţiunile puternice de tancuri sînt un instrument pentru desfăşurarea unor operaţiuni vijelioase. Dar formaţiunile mobile ale lui Tuhacevski şi-au pierdut principala calitate – mobilitatea.

3

Sarcina corpurilor mecanizate (de tancuri) la război: printr-o spărtură în apărarea inamicului să pătrundă în spaţiul larg operativ şi, deplasîndu-se vijelios înainte spre spatele frontului inamicului, să dezvolte un succes tactic atît operaţional, cît şi, uneori, strategic.

E frumos în teorie. În practică corpurile de armată ale lui Tuhacevski erau extrem de vulnerabile faţă de atacurile din aer.

În fiecare brigadă este o companie antiaeriană de mitraliere. În companie intră 12 dispozitive antiaeriene cu mitraliere M-4. „M” este mitraliera „Maxim”. Iar cifra desemnează numărul de ţevi. Patru „Maxim”-uri la un singur bloc. Blocul era pe o consolă. Consola era în cutia unui camion de o tonă şi jumătate. Ochitorul execută foc din cele patru ţevi deodată. Astfel se obţine o densitate considerabilă a focului. „Maxim”-ul e o arma bună, numai că trage cu cartuşe obişnuite de puşcă. Pentru a executa foc asupra unor ţinte aeriene calibrul este prea mic. Nişte tunuri automate de 20 mm s-ar fi potrivit de minune. Dar şeful dotării cu armament al RKKA, tovarăşul Tuhacevski, era un adversar înverşunat al acestor tunuri. Lui îi plăcea vechiul şi bunul „Maxim”. Şi dacă-i pe-aşa, hai să asigure armata cît începe măcar cu aceste „Maxim”-uri. Una din două: sau întăreşti apărarea antiaeriană a brigăzilor şi corpurilor în totalitate, sau micşorezi numărul de tancuri.

Cele 12 dispozitive antiaeriene cu mitraliere M-4 erau capabile să acopere punctul de observaţie şi comandă al comandantului brigăzii şi postul de comandă, în care se află efectivul de bază al statului-major al brigăzii, de asemenea subunităţile de transmisiuni, care asigură funcţionarea acestor organe de conducere. Dar cu ce acoperi dispozitivele de luptă ale trupelor şi spatele frontului?

Mi se aminteşte: pe tancuri sînt mitraliere antiaeriene.

Obiectez: numai pe unele. Pe foarte puţine. Mitralierele antiaeriene erau instalate pe toate tancurile T-28 şi T-35. Din a doua jumătate a anilor ’30 au fost instalate mitraliere

antiaeriene pe un anume număr de T-26. Însă corpurile de armată ale lui Tuhacevski erau destinate pentru acţiuni vijelioase, de aceea erau dotate cu tancuri BT. Mitraliera antiaeriană nu se poate instala pe BT-2 şi BT-5 din cauza construcţiei obloanelor turelei. Obloanele erau pătrate, iar pentru turela mitralierei antiaeriene trebuia să ai un inel, ca să poţi întoarce mitraliera în partea dorită. Nici BT-7 nu era potrivit pentru instalarea mitralierei antiaeriene. Avea obloanele de formă alungită cu unghiuri rotunjite. Ceva mediu între dreptunghi şi oval.

Pe „îndrăzneţul inovator”, şeful dotărilor cu armament al RKKA, nu l-a frămîntat problema cum să instaleze mitraliera antiaeriană pe capacul turelei tancului BT. Şi numai după ce Tuhacevski a părăsit postul de şef al dotării cu armament constructorii au primit ordin să facă un oblon rotund pe BT-7 şi să pună turela P-40 cu mitraliera DT. S-au produs 1 170 de tancuri BT-7, adică un sfert din totalul de BT-7, pe care a fost posibil să se instaleze un dispozitiv antiaerian. Dar asemenea tancuri nu erau numai în corpurile de tancuri, ci şi în brigăzile de tancuri separate, precum şi în regimentele de tancuri ale diviziilor de cavalerie.

Dispozitivul mitralierei antiaeriene putea asigura o mare densitate a focului: patru ţevi, alimentarea cu bandă, răcirea cu apă a ţevilor. Iar mitraliera DT de pe turela tancului nu avea nimic din toate acestea: nici patru ţevi, nici răcire cu apă, nici alimentare cu bandă. DT este o mitralieră bună, dar nu a fost proiectată pentru salve asupra avioanelor. Pe scurt, un oarecare număr de tancuri cu mitraliere antiaeriene nu rezolvau problemele.

Pe lîngă companiile de mitraliere antiaeriene în cele trei brigăzi, comandantul corpului avea propriul său divizion de artilerie antiaeriană de 12 tunuri antiaeriene de 76 mm. Divizionul era capabil să acopere posturile de comandă şi nodurile de transmisiuni ale corpului de armată. Dar nu mai mult de atît. Iar aceasta numai pe loc, căci tunurile antiaeriene nu sînt autopropulsate, ci remorcate. În marş şi în luptă creierul şi centrii nervoşi ai corpului de armată nu

erau apăraţi deloc de atacurile din aer. Însă corpul era făcut anume pentru mobilitate şi luptă. Dispozitivele de luptă ale subunităţilor şi uriaşul spate al corpului şi brigăzilor nu sînt acoperite nici pe loc, nici în mişcare, nici în luptă.

Tuhacevski îşi reprezenta începutul războiului numai sub forma unui atac viclean prin surprindere al Armatei Roşii asupra unui inamic care doarme, sub forma unui atac nimicitor al aviaţiei sovietice asupra aerodromurilor inamice şi a unui salt incisiv al armadelor de tancuri către ocean, în care tancurile merg într-un flux blindat, pe care nici nu mai trebuie să-l conduci. Şi numai în această situaţie se pot folosi corpurile de armată înfiinţate la recomandările şi după proiectele lui.

În oricare altă situaţie o asemenea organizare a corpului de armată se transforma în capcană. Închipuiţi-vă o uriaşă ciurdă de tancuri prost sau deloc conduse, neapărate de nimic. Dacă inamicul are superioritatea de partea lui, mai rău de atît – dominarea în aer, atunci corpul de armată nu mai are multe zile. Avioanele inamicului vor descoperi uşor ciurda de tancuri. Şi o vor lichida pe dată.

În corpurile lui Tuhacevski erau şi avioane-spion. Acestea nu sînt capabile să ducă singure lupte aeriene, nu au această destinaţie. Ele au nevoie doar de un aerodrom pe cîmp, cît de mic. În orice situaţie acesta rămîne neacoperit în faţa atacurilor aeriene.

Subunităţile mici de tancuri se pot ascunde uşor în crînguri şi pădurici. Cînd sînt multe subunităţi şi toate sînt mici şi mobile, încearcă numai să le cauţi! Dar cînd toate tancurile sînt adunate grămadă ca sardinele, atunci au ce se bucura cormoranii şi pescăruşii. De aceea haideţi să nu ne întristăm de soarta corpurilor de armată ale lui Tuhacevski. Pentru situaţia care a apărut la 22 iunie 1941, ele erau absolut neputincioase. Dacă în cursul unui război defensiv cineva s-ar gîndi să folosească corpurile lui Tuhacevski pentru desfăşurarea unor contraatacuri, atunci degeaba ar pierde oameni şi tehnică de luptă, căci aviaţia inamicului nu ar avea o ţintă mai bună decît nesfîrşitele coloane de tancuri în marş, lipsite de apărare. Aviaţia va

distruge aceste coloane încă înainte de intrarea lor în luptă.

4

Numărul dotărilor antiaeriene în trupele lui Tuhacevski era cel puţin ciudat. Nu mai puţin ciudat era şi efectivul de artilerie. În sprijinirea cu foc a celor 775 de tancuri şi maşini blindate erau 60 de tunuri. Sărac de-a binelea! La fiecare 13 tancuri şi maşini blindate – un tun. Însă şi aceasta numai la prima vedere. Să nu uităm că 12 tunuri sînt antiaeriene. Iar artileria de campanie pentru întreg corpul de armată era de 48 de guri foc. Însă jumătate erau în brigada de infanterie cu mitraliere. A doua jumătate dintre tunurile de campanie era împărţită între două brigăzi de tancuri. În fiecare erau cîte 12 tunuri pentru susţinerea a 280 de tancuri. Dar şi aceasta era o iluzie. Căci în brigăzile de tancuri erau batalioane de infanterie cu mitraliere, acestea trebuiau susţinute în primul rînd cu foc. Nu trebuie să-i uităm nici pe spioni, nici pe motociclişti; trebuia asigurată şi munca genieştilor. Pe scurt, în corpurile de armată ale lui Tuhacevski tancurile au rămas nesusţinute de artilerie.

În corpurile de armată ale lui Tuhacevski nu se aflau mijloace proprii de forţare a cursurilor de apă. Cel mai ciudat era numărul de automobile: 207.

Să încercăm să împărţim în locul comandantului corpului aceste automobile. Ce era mai important? Toate erau importante.

Mai întîi de toate, trebuie date 60 de maşini auto artileriştilor şi celor de la antiaeriană. Acestea erau maşini de tractat pentru tunuri, obuziere şi tunuri antiaeriene. Căci alte maşini de tractat nu sînt în corpul de armată. Încă 36 de maşini erau platformele pentru dispozitivele de mitraliere antiaeriene.

Dar artileria nu poate înainta numai cu tractoare de tractat. Artileria are nevoie de multe maşini. Trebuiau rezervate, de pildă, un număr de automobile la direcţiile şi la statele-majore ale celor trei brigăzi şi la subunităţile de

transmisiuni. În afară de acestea, corpul de armată mai avea peste o sută de companii şi baterii. Iar compania de reglementare a circulaţiei nu putea fi lăsată fără transport.

Aşadar, dacă cele 207 de automobile erau rezervate comandanţilor, statelor-majore, subunităţilor de conducere, transmisiunilor şi reglementării circulaţiei, atunci trebuiau lăsaţi pe loc geniştii, mecanicii de reparaţii, aruncătorii de flăcări…

Să nu uităm că în corpul de armată avem o brigadă de infanterie cu mitraliere, iar în afară de aceasta, în fiecare brigadă de tancuri era cîte un batalion de infanterie cu mitraliere. Aceste subunităţi şi unităţi sînt destinate întăririi reuşitei tancurilor. Fără subunităţile şi unităţile de infanterie cu mitraliere, tancurile nu au ce face în spatele inamicului. Tancurile nu pot menţine singure obiectivele şi zonele cucerite. Iar subunităţile de infanterie cu mitraliere valorează ceva atît timp cît nesăţioasele mitraliere au cartuşe. Cu infanteria este simplu: o poţi îmbarca pe tanc. Sau poate să alerge în urma tancurilor. Opt, zece maratoane cu tot cu echipament pe soldat. Dar unde îi pui pe mitraliori? Şi uriaşele rezerve de cartuşe fără de care nici nu se pot concepe subunităţile de mitraliere?

În corpul de armată sînt trei batalioane de genişti şi un batalion de aruncători de flăcări. Geniştii au întotdeauna fel de fel de lucruri cu ei. Ei trebuie să mineze, să demineze, să repare poduri, să sape puţuri, să desfacă baraje, să cureţe căile de acces. Iar aruncătorii de flăcări trebuie să aibă cu ei cantităţi mari de lichid inflamabil. Se pot lua maşinile de la brigada de infanterie cu mitraliere şi se pot da geniştilor şi aruncătorilor de flăcări, dar atunci vor rămîne fără maşini medicii şi bucătarii. Se pot închipui şi multe alte variante de împărţire a maşinilor, dar toate variantele nu vor fi decît caraghioase.

Dar mai caraghios e ceea ce vom relata mai jos.

Corpul de armată este destinat operaţiunilor de sine stătătoare; în adîncimea apărării inamicului este desprins de forţele principale. Cuvintele-cheie sînt „de sine stătătoare” şi „desprins”. Într-o astfel de situaţie, e nevoie de cel puţin 3 unităţi de alimentare cu GSM (materiale combustibile şi uleiuri) la 775 de tancuri şi maşini blindate.

Principalele tancuri din trupele lui Tuhacevski erau BT. O alimentare a lui BT-5 era de 500 l: 360 în rezervoarele principale, 140 în cele suplimentare. Mai este nevoie şi de ulei. Alimentarea pentru un BT-7 era de 790 l (650 + 140). Maşinile din acea vreme erau camioanele de o tonă şi jumătate şi cele de trei tone. Dacă toate cele 200 de maşini ale corpului se alimentează numai cu benzină, fără să mai luăm în calcul uleiul, chiar şi în acest caz nu vom putea să alimentăm de trei ori. Însă cele 200 de automobile trebuiau să transporte combustibil nu numai pentru tancuri şi maşini blindate: ele însele trebuie alimentate cu combustibil. În acest caz, nu te descurci cu trei alimentări. Calculele au arătat că fiecare maşină trebuia să alimenteze de cinci ori.

Dar mai sînt şi muniţiile.

Bine, nu mai luăm benzină; vom avansa vijelios fără benzină. Vom încărca cele 200 de maşini cu muniţie. Pătrunzînd în spaţiul larg de operaţiuni, corpul de armată ar trebui să aibă măcar două camioane încărcate cu muniţii de rezervă, în afară de ceea ce se încarcă în tancuri şi maşini blindate.

Un complet de muniţii BT-5 era compus din 115 proiectile şi 2 709 cartuşe. La BT-7 – 172 proiectile şi 2 394 cartuşe. Un singur complet la 560 de tancuri BT-5 era de 64 400 de proiectile şi un milion şi jumătate de cartuşe. Înmulţim cu doi. Iar dacă avem tancuri BT-7, atunci iese şi mai mult. La acestea adăugăm 215 maşini blindate. Nu uităm că pe majoritatea dintre acestea se află aceleaşi tunuri de tancuri şi mitraliere. Adăugăm la aceasta artileria de campanie şi antiaeriană. Aceasta e precară, însă calibrele sînt aici mari: tunuri de 76 mm şi obuziere de 122 mm. Mai adăugăm ceva la companiile de mitraliere antiaeriene, la brigada şi batalioanele de infanterie cu

mitraliere.

Socotim cît poate să cîntărească totul. Adăugăm greutatea ambalajului solid din lemn. În afară de aceasta, cartuşele sînt ambalate în cutii de zinc şi abia după aceea sînt puse în cutii de lemn. Oricum ai întoarce lucrurile, nici 200 de camioane de o tonă şi jumătate, nici 200 de camioane de trei tone nu vor putea încărca atîtea cartuşe şi proiectile.

În cursul operaţiunii poţi să nu-ţi hrăneşti oamenii, poţi să nu evacuezi răniţii şi să-i laşi de izbelişte, să se tîrîie cum ştiu în spatele frontului, dar tancurile au nevoie de reparaţii şi deservire tehnică. Iar dacă cele 207 de maşini sînt încărcate cu muniţii sau combustibil, atunci corpul de armată va merge să spargă linia frontului, iar subunităţile de reparaţii şi rezerva de piese de schimb vor rămîne în spate. Dar mai avem şi avioane. Şi acestea au nevoie de combustibil, piese de schimb şi multe alte.

În cursul aplicaţiilor s-au adunat toate maşinile corpului de armată pentru asigurarea unui singur batalion de tancuri. Şi a ieşit bine, chiar foarte bine. Dar ca să asiguri transportul pentru o întreagă brigadă, ca să nu mai vorbim de întreg corpul de armată…

Uneori, de ochii lumii, se scotea în cîmp un întreg corp de armată, iar acesta, cu salve bubuitoare, cu oţelurile strălucind în soare, pornea într-un marş furibund… Priveliştea era cuceritoare. Cînd a fost vorba de spoială, la noi întotdeauna lucrurile au mers perfect. Priveliştea era fascinantă pentru că observatorilor străini, uluiţi pînă la căpiere, şi inginerilor noştri nu li se relata un mic amănunt. Acesta consta în faptul că, înaintea demonstraţiei de forţă, tancurile şi maşinile blindate erau reparate şi puse la punct. De aceea, în scurtul timp al demonstraţiei de faţadă, acesteau se puteau descurca cu un minim de subunităţi de reparaţii sau chiar şi fără ele.

La demonstraţia de faţadă, tancurilor le ajungea, cu totul, o singură alimentare. Şi un singur complet de muniţii le ajungea pentru zgomotoasa reprezentaţie. Oamenii erau bine hrăniţi. Pe durata reprezentaţiei corpul de armată nu

avea nevoie de piese de schimb, de carburanţi, de alimente, de muniţii. Corpul aproape că nici nu trebuia condus. La pregătirea unor asemenea reprezentaţii se pierdeau cîteva luni de zile. În armată, demonstraţiile de forţă de felul acesta se numesc balet. Pentru că fiecare soldat îşi cunoaşte manevra, comandanţii nu trebuie să facă nici un efort ca să-şi dirijeze unităţile…

6

Inepţia organizării corpurilor de armată ale lui Tuhacevski era atît de evidentă, încît tanchiştii, care aveau neşansa de a sluji în aceste unităţi ciudate create de „îndrăzneţul inovator”, trimiteau cu duiumul rapoarte, cereri, adrese şi denunţuri la organele superioare, la comitetele de partid, la organele de control şi la diverse secţiuni ale NKVD: aici e sabotaj!

La toate acestea „îndrăzneţul inovator” răspundea netulburat: va începe războiul, vom da suficiente maşini auto la corpuri, vom întări artileria şi artileria antiaeriană, vom introduce în componenţa corpului un regiment de pontoane… Prin astfel de declaraţii, „inovatorul” recunoştea fără să vrea: în timp de pace corpurile nu sînt capabile de luptă.

Lui Tuhacevski i se replica: dacă nu sînt maşini în timp de pace, de unde le vom lua în timp de război? Mai ales că Tuhacevski însuşi insista ca toate automobilele şi tractoarele Uniunii Sovietice să se transforme în „tancuri”.

Dar dacă se dădeau corpurilor de armată maşini suficiente, tractoare, artilerie, tunuri antiaeriene şi mitraliere, mijloace de reparaţii, atunci care ar fi fost lungimea coloanelor unui asemenea corp de armată? Şi cu ce să acoperi aceste coloane, cu ce să le aperi? Şi cum putea face faţă comandantul corpului la o formaţiune de proporţii mai mari, dacă el nu era capabil să-şi controleze nici aşa trupele aflate în subordine?

La 28 decembrie 1935 s-au făcut schimbări în structura

de organizare a corpurilor de armată. Numărul maşinilor din fiecare corp de armată s-a mărit de la 207 la 1 444. Din componenţa corpului au fost scoase divizionul de artilerie antiaeriană, un batalion de genişti şi unul de aruncători de flăcări, baza tehnică şi detaşamentul de aviaţie. În fiecare corp au rămas cîte 12 710 de soldaţi şi comandanţi.

Însă nici aceste modificări nu au soluţionat problemele. Calculele au arătat că: în marile formaţiuni mobile trebuie să ai pentru fiecare maşină de luptă nu mai puţin de 4-5 maşini de transport. La 560 de tancuri, 215 maşini blindate, 10 baterii de artilerie cu numărul corespunzător de infanterie, de spioni, de genişti, de transmisionişti, de medici şi toţi ceilalţi, trebuie să ai nu mai puţin de 2 000 de maşini. Coloanele unui asemenea corp se întindeau pe 250 de kilometri. Şi asta numai dacă între subunităţi şi unităţi nu se păstrau intervalele stabilite de regulament.

Dacă se urma regulamentul şi bunul-simţ, coloanele corpului ar fi depăşit 300, ba şi 350 de kilometri. Un asemenea colos de maşini făcea corpul de armată prea puţin mobil şi extrem de vulnerabil. „Mijloacele de transmisiuni existente nu asigurau comandantului corpului o conducere permanentă şi sigură în mişcare şi în luptă” (*VIJ*, nr.8, 1968, p.108).

Formaţiunile puternice de tancuri sînt o idee bună. Dar cele foarte puternice sînt tocmai invers. Dacă pe un traseu merg 500 de tancuri, atunci drumul devine impracticabil pentru maşinile care le urmează. Tancurile distrug orice traseu.

Formaţiunile mobile ale lui Tuhacevski sufereau de un viciu din naştere: nu erau mobile.

7

Imposibilitatea folosirii în luptă a acestei armate de tancuri era neîndoielnică. De aceea, după înfiinţarea celor patru corpuri de tancuri, desfăşurarea lor ulterioară a fost sistată.

Acest fapt însă nu a contrazis deloc principiul masării tancurilor în luptă. Pe lîngă corpurile de armată, în Armata Roşie exista un număr considerabil de brigăzi de tancuri izolate. În funcţie de tipul de tancuri care existau în dotare, o brigadă putea să aibă între 148 şi 278 de tancuri. Iar aceasta era acea limită pe care nu trebuie să o depăşeşti.

Brigăzile de tancuri erau destul de puternice, dar această putere nu era excedentară, nu era în detrimentul mobilităţii, nu submina superioritatea formaţiunilor mobile.

Dar cum să faci dacă într-o anumită situaţie concretă nu este nevoie de 150, ci de 250 de tancuri sau chiar mai mult? În acest caz trebuie să foloseşti nu o brigadă de tancuri, ci două. Sau trei.

*

Leul este un prădător cumplit. Însă o haită de lupi este pe deplin capabilă să execute orice „muncă” de care este capabil un leu. Lupii sfîşie pe oricine. Diferenţa constă în faptul că leul, masiv, nu poate să fugă repede pe o distanţă lungă. Chiar şi leoaica, mai uşoară, poate face un salt vijelios, dar numai pe un segment scurt de parcurs.

Dar lupii, slăbănogi, sînt capabili să parcurgă distanţe incredibile. Brigăzile de tancuri erau capabile să rezolve orice sarcini: atît locale, cît şi ale războiului, în general. Numai că acestea trebuie folosite ca o haită de lupi: mulţi prădători slăbănogi împotriva unei singure fiare.

Sun-Tzu, Bonaparte sau Guderian ştiau că numai mişcarea aduce victoria. Iar noi ştim că pe lupi picioarele îi hrănesc.

Dmitri Grigorievici Pavlov, care s-a pronunţat ferm împotriva corpurilor de armată ale lui Tuhacevski, a înţeles şi el.

Capitolul 10

Ce este formaţiunea mare de tancuri?

În efectivul trupelor terestre au rămas suficiente formaţiuni puternice de tancuri şi motorizate (brigăzi şi divizii), care aveau în dotare 250-260 de maşini de luptă. Aceste formaţiuni, atît fiecare în parte, cît şi în diverse combinaţii între ele, puteau să rezolve toate sarcinile din cadrul operaţiunii ofensive în adîncime.

Forţele Armate Sovietice. Istoria edificării lor, Voenizdat, Moscova, 1978, p.239

1

Două corpuri, create după reţetele „îndrăzneţului inovator" Tuhacevski, au fost folosite pentru prima dată în Polonia, în septembrie 1939.

În Polonia au intrat două fronturi sovietice. În efectivul Frontului belarus acţiona Corpul 15 de tancuri al comandantului de divizie M.P. Petrov. În efectivul Frontului ucrainean era Corpul 25 de tancuri al colonelului I.O. Iarkin.

Ambele corpuri de armată au acţionat cît se poate de nesatisfacător. S-au deplasat încet, iar comandanţii corpurilor pierdeau mereu controlul asupra brigăzilor şi batalioanelor proprii. Corpurile de tancuri au barat drumurile, fără să mai dea posibilitate subunităţilor de sprijin să aprovizioneze tancurile cu cele necesare pentru marş şi luptă. Corpurile de tancuri au rămas pînă şi în urma diviziilor de cavalerie. Tancurile au distrus traseul. Maşinile cu combustibil şi muniţii nu au reuşit să urmeze tancurile.

La consfătuirea corpului superior de comandă din decembrie 1940, mareşalul Uniunii Sovietice S.M. Budionnîi relata despre acţiunile Corpului 15 de tancuri:

> Tovarăşul Pavlov a propus, pe bună dreptate, ca drumurile să fie curăţate, pentru că, dacă se lasă acest colos şi se blochează toate trupele, acestea vor rămîne curînd pe loc şi

nu vor avea unde să se deplaseze… A trebuit ca în Belarus (tovarăşul Kovalev ştie) să car combustibilul pentru Corpul 15 de tancuri pe calea aerului. Bine că acolo nu am avut cu cine ne bate. Pe drumurile de la Novogrudok pînă la Volkovîsk, 75% dintre tancuri stăteau pe loc din cauza lipsei combustibilului. (…) Tovarăşul Pavlov a ridicat problema necesităţii a 2-3 alimentări în eşalonul de dezvoltare a succesului. După mine, trebuie să ajungem pînă la patru alimentări… Două complete de luptă mi se pare puţin. Trebuie plecat de la trei complete de luptă. Cînd ieşiţi din breşă în spaţiul larg, nu trebuie să se alerge după toate obiectivele pierzînd vremea. Trebuie, pe cît posibil, să se pătrundă adînc în spatele frontului, pentru a avea spaţiu mare de manevră (*În ajunul războiului. Materialele consfătuirii corpului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940*, Terra, Moscova, 1993, p.273).

Semion Mihailovici a înţeles bine şi a gîndit cu mintea trează.

2

Armata Roşie a tras pe neaşteptate o lovitură de topor în ceafa Poloniei, care se pusese ca un zid în calea deplasării hitleriste spre Răsărit. A fost uşor pentru Armata Roşie în Polonia, deoarece principalele forţe ale Armatei Polone luptau împotriva Armatei Germane. În momentul intrării Armatei Roşii pe pămîntul polonez, Polonia suferise deja pierderi uriaşe. Pe lîngă aceasta, comandamentul Armatei Polone a dat ordin să nu se opună rezistenţă Armatei Roşii. Unele lupte şi ciocniri izolate nu sînt decît excepţii de la regulă.

Comandamentul polonez a sperat că fraţii slavi îi vor da o mînă de ajutor – de aceea nu a existat o rezistenţă organizată împotriva Armatei Roşii. Numai de aceea grandioasele corpuri de armată, create după reţetele „îndrăzneţului inventator”, suprasaturate de tancuri şi împotmolite pe drumuri, nu au fost zdrobite de cavaleria poloneză.

Corpurile lui Tuhacevski nu mai existau în 1941. Însă nu este greu de imaginat tristul lor destin în caz că s-ar fi întîlnit cu diviziile de tancuri germane, în caz că aviaţia inamică ar fi controlat drumurile înfundate cu tancuri sovietice rămase fără carburanţi.

Dar brigăzile de tancuri sovietice izolate au acţionat în Polonia repede, decis şi îndrăzneţ. Nu este întîmplător că hotărîrea de desfiinţare a corpurilor lui Tuhacevski a fost adoptată în toamna lui 1939: s-a încheiat „campania eliberatoare”, s-a făcut bilanţul, s-a tras singura concluzie corectă: corpurile de armată trebuiau să se reformeze!

Insist: concluziile au fost oportune şi corecte. Se puteau trage şi mai devreme aceste concluzii. Iar experienţa din Spania nu are nici o legătură aici. Experienţa Poloniei era mai evidentă, mai proaspătă.

Apropo, Dmitri Grigorievici Pavlov a interpretat chiar foarte corect experienţa din Spania. În Spania, tancurile sovietice T-26, dotate cu tun de 45 mm, au distrus fără milă tancurile germane Pz-I şi Pz-II. Pavlov şi-a dat seama că în viitorul război inamicul poate să ajungă la nivelul de dezvoltare al tancurilor sovietice şi să creeze ceva similar cu tunurile sovietice de pe tancuri. Drept urmare, Pavlov a insistat pentru proiectarea unor tancuri cu motoare Diesel, cu blindaj antiproiectil şi cu tunuri care ar putea să perforeze blindajul antiproiectil al tancurilor inamice, în caz că inamicul va reuşi să creeze şi el ceva similar.

Rezultatul previziunii şi insistenţei lui Pavlov: în decembrie 1939 au intrat în dotarea Armatei Roşii KV şi T-34. Însă pe germani experienţa Spaniei nu i-a învăţat nimic. Au rămas într-ale lor! Tot felul de guderieni şi mansteini au văzut cum tancurile lor ardeau ca nişte cutii de chibrituri la impactul cu cel mai învechit tanc sovietic T-26, dar nu le-a trecut prin cap că a venit timpul să se proiecteze tancuri cu blindaj antiproiectil şi că acestea trebuie dotate cu tunuri puternice.

În noiembrie 1939, împotriva existenţei corpurilor de tancuri s-au pronunţat, pe lîngă *komkor*-ul Pavlov, şeful direcţiei de blindaje de tancuri, şi:

– locţiitorul comisarului poporului pentru apărare, şeful Statului-Major General al RKKA, *komandarm* de rangul 1 B.M. Şapoşnikov; el a planificat „campania eliberatoare” din Polonia şi a văzut rezultatele;

– *komandarm* de rangul 1 S.K. Timoşenko, comandantul Frontului ucrainean; avea în subordine Corpul 25 de tancuri;

– *komandarm* de rangul 2 M.P. Kovalev, comandantul Frontului belarus; în subordinea lui se afla Corpul 15 de tancuri;

– locţiitorul comisarului poporului pentru apărare, *komandarm* de rangul 1 G.I. Kulik; el coordona acţiunile celor două fronturi.

Nu trebuie să ne mirăm că împotriva existenţei corpurilor de tancuri s-au pronunţat chiar şi comandanţii acestor corpuri: *komdiv* M.P. Petrov şi colonel I.O. Iarkin. Căci ei au înţeles: va începe un război adevărat, corpurile de armată vor fi distruse înainte de a aduce vreo pagubă inamicului, iar vinovaţii se vor găsi repede. Primii pe lista neagră vor fi ei, comandanţii corpurilor.

Corpurile de armată au fost desfiinţate. Dar nu s-a întîmplat nimic îngrozitor. Să comparăm ceea ce a fost cu ceea ce a urmat.

Înainte de reorganizare, în efectivul fiecărei divizii de cavalerie sovietice era cîte un regiment de tancuri. Aici nu s-au petrecut schimbări.

În fiecare divizie de infanterie era cîte un batalion de tancuri. Lucrurile au rămas la fel.

În Armata Roşie erau patru brigăzi izolate de tancuri grele. Nici aici nu s-a schimbat nimic.

În afară de aceasta, în Armata Roşie erau 32 de brigăzi de tancuri cu tancuri BT şi T-26: 8 brigăzi în componenţa celor 4 corpuri de tancuri şi 24 izolate. După reorganizare, au rămas tot atîtea brigăzi de tancuri T-26 şi BT: 32. Numai că acum ele au devenit izolate.

Ce s-a schimbat? Au fost lichidate *direcţiile* celor patru corpuri de tancuri. Pavlov a eliminat o verigă de conducere, una care stînjenea, care era oricum incapabilă să direcţioneze.

Să spunem că statele-majore şi organele de conducere ale corpurilor de tancuri nu au dispărut fără urmă. În august 1939, Stalin a început mobilizarea secretă a Armatei Roşii. Pe lîngă altele, numărul corpurilor de infanterie s-a mărit în mai puţin de doi ani de la 25 la 62. Iar numărul armatelor de la 2 la 28. Ofiţerii de stat-major şi comandanţii de rang superior (ca, de altfel, şi de celelalte ranguri) au fost puşi la treabă. Conducerile celor patru corpuri desfiinţate au fost implicate în formarea direcţiilor noilor armate.

4

Să ne înţelegem: eu şi dumneavoastră nu vom acorda atenţie denumirii, vom lua în seamă esenţa.

Esenţă stă în faptul că, în toamna lui 1939, Hitler s-a băgat disperat în al doilea război mondial, pentru care nu era deloc pregătit.

Acesta avea şase divizii de tancuri şi o singură formaţiune egală ca putere cu o divizie de tancuri. Fiecare divizie avea un număr standard de 324 de tancuri uşoare. În aceeaşi toamnă a anului 1939, Pavlov avea 32 de brigăzi de cîte 278 de tancuri BT sau T-26.

Sînt de acord: divizie e un cuvînt care te umple de mîndrie. Dar diferenţa în ceea ce priveşte numărul de tancuri dintre divizia germană şi brigada sovietică era neînsemnată. În aceste condiţii, la fiecare divizie germană erau cîte patru, cinci brigăzi sovietice.

Majoritatea covîrşitoare a tacurilor germane din toamna lui 1939 era formată din aceleaşi Pz-I şi Pz-II, care nici măcar nu se puteau compara cu T-26, nemaivorbind de BT. De aceea, la un număr mai mic de tancuri al brigăzii lui Pavlov, completată cu T-26, se depăşeau clar diviziile de tancuri germane în privinţa puterii de foc, iar brigăzile cu

BT le depăşeau pe cele germane şi ca putere de foc, şi ca mobilitate.

Aşadar, cine îndrăznea să-i reproşeze lui Pavlov faptul că a refuzat marile formaţiuni de tancuri?

Însă el, în afară de acestea, avea patru brigăzi de tancuri grele, în care erau, în funcţie de tipul maşinilor de luptă, între 148 şi 183 de tancuri, în vreme ce Hitler nu avea deocamdată, în 1939, nici un tanc care să ajungă la 20 de tone. Mai simplu spus, în acel moment nu avea nici tancuri grele, dar nici medii.

Şi încă ceva: infanteria şi cavaleria sovietice erau cît se poate de dotate cu propriile tancuri, iar în Germania acest lucru nu se întîmpla.

Să nu uităm nici faptul că imediat după războiul din Polonia numărul de tancuri din diviziile germane s-a micşorat. La început erau egale în privinţa numărului de tancuri cu brigăzile lui Pavlov; mai tîrziu însă au fost depăşiţi.

Acest proces nu a încetat niciodată pînă la sfîrşitul războiului. În cursul fiecărei noi reorganizări, numărul standard de tancuri din diviziile de tancuri germane scădea, pînă cînd în 1944, a ajuns la 70. Dar aceasta numai ca standard. În realitate, pe durata războiului nu ai cîte tancuri vrei: tancurile nu ajungeau niciodată la standard.

Iar propaganda noastră voia să ne convingă că în Germania se înţelese rolul marilor formaţiuni de tancuri, iar la noi Pavlov aplicase greşit experienţa războiului din Spania.

5

Viclenii academicieni ne relatează de decenii povestea „îndrăzneţului inovator” şi a cavaleriştilor proşti, care au deturnat o serie de proiecte măreţe. Însă ei „uită” să relateze despre ceea ce Pavlov a propus în locul corpurilor desfiinţate.

El a propus să se păstreze batalioane de tancuri izolate

(autonome) în toate diviziile de infanterie şi regimente de tancuri în diviziile de cavalerie. Să se păstreze toate brigăzile de tancuri izolate. Să se formeze suplimentar trei brigăzi de tancuri şi zece regimente de tancuri de instrucţie, care, în caz de război, ar fi urmat să se desfăşoare în brigăzi. Pe lîngă toate acestea, cele mai bune 15 divizii de infanterie ale Armatei Roşii, începînd cu Divizia 1 „Proletarskaia" din Moscova, urmau să se reformeze în divizii motorizate: opt dintre ele în 1940, încă şapte în prima jumătate a lui 1941.

Diviziile motorizate ale lui Pavlov erau puternice, mobile, compacte, uşor de direcţionat, uimitor de echilibrate, pînă la fineţe. În fiecare divizie erau patru regimente (de tancuri, de artilerie, două de infanterie motorizată), trei batalioane (de informaţii, de transmisiuni, de geniu) şi două divizioane (PTO şi antiaerian). În total, în divizie erau 257 de tancuri. În afară de acestea, erau 49 de maşini blindate la subunităţile direcţiei, ale informaţiilor şi transmisiunilor, 98 de tunuri şi aruncătoare de mine şi 980 de maşini auto.

Important a fost că întreaga reorganizare a fost corelată cu minime schimbări şi permutări de organizare şi de cadre. Diviziile motorizate nu trebuiau să fie formate. Acestea existau deja sub forma celor mai bune divizii de infanterie ale Armatei Roşii. A rămas ca batalionul de tancuri izolat al diviziei să se desfăşoare în regiment, să se ia din divizie un regiment de infanterie, iar cele două regimente de infanterie rămase să se instaleze pe maşini şi să fie dotate cu tancuri.

În afară de aceasta, trebuia ca din divizia de infanterie, transformată în divizie motorizată, să se scoată unul dintre cele două regimente de artilerie. Să se ia este întotdeauna mai lesne, decît să se înfiinţeze ceva nou. Însă nu întotdeauna a trebuit să se ia. Pînă la semnarea pactului Molotov-Ribbentrop, în diviziile de infanterie sovietice era cîte un regiment de artilerie. Numai din toamna lui 1939 a început să se introducă în efectivul lor un al doilea regiment de artilerie. În momentul începerii reorganizării lui Pavlov,

încă nu era introdus în toate diviziile de infanterie un al doilea regiment de artilerie. Iar dacă acesta exista, se afla în stadiul de formare.

36 de brigăzi de tancuri au rămas la fel ca şi înainte, doar că s-a micşorat cu douăzeci numărul de tancuri din fiecare dintre acestea. Trebuiau să se înfiinţeze trei noi brigăzi de tancuri, ceea ce nu a fost greu, avînd în vedere existenţa unui asemenea număr la brigăzile deja existente.

S-au înfiinţat zece regimente de instrucţie. Nici aici nu puteau apărea probleme deosebite, deoarece în efectivul fiecărei brigăzi de tancuri exista propriul batalion de tancuri de instrucţie. Pavlov a propus ca acestea să se scoată din efectivul brigăzii şi să se unifice în regimente de instrucţie. Asta-i tot.

În orice caz, regimentele de tancuri de instrucţie trebuiau să se afle departe de frontiere. În cazul în care ar fi izbucnit un război prin surprindere, acestea nu s-ar fi aflat în zona acţiunilor de luptă.

Grozav de deştepţii apărători ai lui Tuhacevski amintesc faptul că, la cererea lui Pavlov, au fost desfiinţate *direcţiile* celor patru corpuri de armată. Însă uită că în locul acestora s-au înfiinţat 15 divizii, care au întrecut corpurile desfiinţate şi ca număr de tancuri, şi în privinţa capacităţii de luptă, şi ca mobilitate, şi în privinţa capacităţii de a purta acţiuni de luptă.

Pe lîngă schimbările de organizare, Pavlov a pregătit o redotare calitativă a trupelor de tancuri. Încă de la 21 februarie 1938, cu trei ani înainte de catastrofa din 1941, *komkor* D. Pavlov, şeful Direcţiei de blindate şi tancuri a RKKA, a trimis comisarului poporului pentru apărare, mareşalul Uniunii Sovietice Voroşilov, un raport privind necesitatea revizuirii radicale a sistemului de dotare cu tancuri.

În acest document, Pavlov cerea ca tancurile T-26 de escortare a infanteriei să fie lăsate la infanterie şi să nu fie luate în nici un caz de la aceasta. Pavlov cerea să se redoteze tancurile T-28 şi T-37 cu tun de 76 mm cu traiectorie razantă şi viteză iniţială a proiectilului de minim

560 m/sec. În afară de aceasta, să se proiecteze în locul acestor două tipuri un nou tanc greu de spargere a frontului.

Aceste propuneri ale lui Pavlov au fost realizate. Pentru T-28 şi T-35 s-a realizat tunul de 76 mm cu viteza iniţială de 555 m/sec. În plus, pentru înlocuirea acestor tancuri a fost elaborat şi a intrat în producţia de serie tancul greu de spargere KV.

Dar nici aceasta nu-i totul. În acelaşi document din 21 februarie 1938 se află şi cererea de proiectare a unui tanc pentru înlocuirea BT-ului.

> Modelele experimentale trebuie elaborate în două variante: cu roţi şi şenile şi numai cu şenile. Aceasta pentru a se soluţiona definitiv problema alegerii tipului (cu şenile sau cu şenile şi roţi). În caz că se obţine o parte motorie (inclusiv şenila) a tancului cu şenilă care să funcţioneze nu mai puţin de 3 000 km, se poate renunţa la tipul de tanc cu roţi şi şenile (RGVA, fond 4, opis 19, dosar 55, f.1-2).

Toţi am fost educaţi în spiritul unei frumoase legende: militarii prostănaci se cramponau de ideea tancurilor cu roţi şi şenile, aşa că s-a ordonat să se proiecteze tancuri de acest tip. Dar proiectantul Koşkin, marele creator al modelui T-34, a proiectat, pe riscul său şi cu teamă, două variante în acelaşi timp: şi cu şenile, şi cu roţi şi şenile. Experimentele au arătat superioritatea variantei cu şenile: aşa s-a născut cel mai bun tanc al tuturor timpurilor şi popoarelor. S-a ajuns pînă la afirmaţii de genul că proiectantul Koşkin a creat tancul T-34 „din proprie iniţiativă, semilegal, în răstimpul rămas de la munca lui de bază” (*Krasnaia Zvezda*, 3-9 decembrie 2008).

De dragul adevărului, trebuie să remarcăm că destui comandanţi roşii s-au cramponat într-adevăr pe tancurile cu roţi şi şenile. Numai că nu trebuie să explicăm această cramponare prin prostie şi inerţie. Tancul cu roţi şi şenile pune o mulţime de probleme la proiectare, la fabricare, la exploatare, la reparare, la instruirea de conducere. Tancul cu şenile este mai fiabil şi mai simplu. Dar în faţa

comandanţilor sovietici stătea sarcina strategică a eliberării unor întregi continente. Avîntul lor se întindea din taiga pînă la mările britanicilor. Nu degeaba tovarăşul Stalin cultiva şi îi ţinea pe palme pe poeţii care compuneau poeme despre ultimul stîlp de frontieră, despre ultimul oraş fascist, despre cum „vom ajunge pînă la Gange”.

Armata Roşie era pregătită pentru desfăşurarea unor operaţiuni ofensive în adîncime, dar şenilele tancurilor, care cîntăreau peste 15 tone, nu rezistau la un parcurs lung, cu atît mai puţin la o viteză mare. Dacă ştiinţa şi tehnica acelui timp ar fi fost capabile să dea o şenilă care să reziste la cîteva mii de kilometri de parcurs, pe teren accidentat şi la viteze mari, atunci comandanţii roşii ar fi renunţat hotărît şi unanim la neplăcerile tancurilor cu roţi şi şenile.

Tocmai un asemenea tanc cerea Pavlov după ce s-a întors din Spania, în 1937. Cerea cînd încă se găsea în Spania. Cînd biroul de proiectant al lui Koşkin încă nu exista. Tancul T-34 s-a creat din sarcina şi la cererea şefului Direcţiei de blindate şi tancuri, *komkor* Pavlov, lucru confirmat şi de documente, dar şi, mai autoritar, de principalul metalurg al ţării, academicianul V.S. Emelianov, şi de mareşalul Uniunii Sovietice K.A. Mereţkov, care declara că „T-34 a fost visul lui Pavlov întruchipat în metal”.

Aşadar, cine şi pentru ce ticluieşte şi difuzează legendele potrivit cărora proiectantul Koşkin a creat T-34 semilegal, din proprie iniţiativă şi în pauzele de muncă? Cine şi de ce are nevoie să denatureze istoria?

Trebuie să facă acest lucru ca să se arunce cu noroi în Pavlov.

Căci dacă se recunoaşte că Pavlov nu a fost un idiot, că a propus lucruri pe deplin raţionale, dar în sens exact opus celor concepute de Tuhacevski şi apoi de Jukov, atunci aureolele „îndrăzneţului inovator” Tuhacevski şi a „mareşalului victoriei” Jukov vor păli.

În toamna lui 1939, tancurile KV şi T-34, care au fost elaborate din sarcina şi la cererea lui Pavlov, au fost realizate, s-a început experimentarea lor.

Cu tancurile KV, Pavlov plănuia să reînarmeze brigăzile

de tancuri grele pentru spargerea frontului.

Cu tancurile T-34, diviziile motorizate.

6

După planul lui Pavlov, brigăzile de tancuri uşoare trebuiau să aibă cîte 258 de tancuri, iar diviziile motorizate cîte 257.

Brigăzile de tancuri sînt formate aproape numai din tancuri, avînd un număr mic de mijloace de susţinere şi aprovizionare, iar diviziile motorizate sînt formaţiuni în care se îmbină organic unităţile de tancuri, infanteria motorizată, artileria, mijloacele PVO etc.

Iată pentru ce s-a făcut acest lucru.

În situaţia de luptă avem nevoie uneori de unităţi şi mari unităţi de tancuri în forma lor aproape pură, adică tancuri cu un minimum de subunităţi de aprovizionare. De exemplu, în corpul de infanterie standard al Armatei Roşii sînt trei divizii de infanterie. Numărul total al regimentelor: nouă de infanterie şi opt de artilerie (cîte două regimente de artilerie în fiecare divizie şi două la comandantul corpului de armată). Dacă în efectivul corpului de infanterie nu erau trei divizii, ci numai două, atunci numărul total al regimentelor era de şase de infanterie şi şase de artilerie. Pe scurt, era suficientă infanterie şi artilerie în corpul de armată. Dacă respectivul corp acţiona pe direcţia principală, atunci trebuia întărit cu tancuri. Pentru acest caz există brigăzile de tancuri.

La un nivel mai înalt, adică la nivelul armatei şi frontului, s-au înfiinţat pentru pregătirea operaţiunii ofensive grupări mobile, destinate înaintării vijelioase în adîncimea spatelui frontului inamicului. Aici era nevoie de mari unităţi, în care nu erau numai tancuri, ci şi infanterie motorizată, artilerie mobilă, spioni, cei de la antiaeriană ş.a. Pentru o asemenea structură există diviziile motorizate.

Organizarea trupelor de tancuri întreprinsă de Pavlov era simplă, clară, uşor de înţeles. Noile mari unităţi erau

puternice, mobile, uşor de condus. Brigăzile de tancuri şi diviziile motorizate se puteau include în componenţa corpurilor de infanterie, a întregilor armate şi fronturi; de asemenea, se puteau ţine în rezerva Comandamentului central.

Principiul lui Pavlov: să nu se încarce un traseu cu mii de maşini, ci să se repartizeze această putere în spaţiu, să se acţioneze pe diferite direcţii, însă cu un singur scop, după un singur plan şi o singură idee. În caz de necesitate, aceste mari unităţi se puteau folosi ca nişte cubuleţe în orice combinaţii.

Rolul locţiitorilor comandanţilor sovietici de fronturi şi armate în caz de război era să conducă eşaloanele de realizare a spărturii (ERP). Un posibil efectiv al unui ERP de front: locţiitorul comandantului frontului cu un mic stat-major, cu mijloace de transmisie şi direcţionare, între două şi patru brigăzi de tancuri şi cel mult trei divizii motorizate. Aceasta nu e nici mult, nici puţin: e forţa de şoc de 1 000-1 500 de tancuri cu infanterie, artilerie şi cu toate mijloacele de aprovizionare şi susţinere. Ce vreţi mai mult? Iar acest „pumn” ofensiv trebuia să fie unde, cînd şi cît era nevoie acolo, atunci şi atît cît trebuia, conform planului lui Pavlov, în funcţie de necesitatea apărută. Dacă nu există această necesitate, brigăzile de tancuri şi diviziile motorizate acţionează dispersat.

Pînă la apariţia diviziilor motorizate ale lui Pavlov, rolul lor era jucat de diviziile de cavalerie. *Komdiv* Jukov a fost locţiitor pe probleme de cavalerie al comandantului Regiunii militare belaruse. Iată relatarea lui:

> În timp de pace, funcţiile mele constau în conducerea pregătirii militare a unităţilor de cavalerie ale regiunii şi a brigăzilor de tancuri izolate, destinate planului operaţional laolaltă cu acţiunile cavaleriei. În caz de război, trebuia să mă aflu la comanda unei grupări de cavalerie mecanizată, formată din 4-5 divizii de cavalerie şi din 3-4 brigăzi de tancuri izolate.

Într-o astfel de grupare puteau fi 1 000-1 300 de

tancuri. Cine a spus că e puţin? Cine a declarat că comandanţii sovietici nu au înţeles rolul marilor formaţiuni de tancuri?

Pavlov a propus ca diviziile de cavalerie din asemenea grupări să fie înlocuite cu altele motorizate. El a înţeles că mijloacele de transmisie ale timpului nu asigurau conducerea a 500-600 de tancuri şi a cîtorva mii de maşini. De aceea, a propus nişte formaţiuni de tancuri de dimensiuni mai mici, dar mai mobile şi mai uşor de dirijat.

În cazul acţionării mai multor asemenea formaţiuni pe o singură direcţie, nu trebuiau să fie coordonate pe un sistem unic de transmisiuni, ceea ce era imposibil, ci mai degrabă aceste acţiuni trebuiau corelate printr-un singur plan.

Acestea nu erau judecăţi pur şi simplu teoretice. Pavlov avea la îndemînă rezultatul unui experiment strălucit. În august 1939, la Halhin-Gol, trupele sovietice au aplicat pentru prima dată în istorie tactica pe care nemţii au numit-o *blitzkrieg*. În efectivul trupelor sovietice nu erau corpuri de armată mecanizate. Dar exista o divizie de infanterie moto, două brigăzi de tancuri şi trei motoblindate. Acestea au acţionat la o distanţă considerabilă una de alta, dar după un plan unic. Rezultatul a fost unul strategic.

Aceasta, demonstra Pavlov, este ceea ce ne trebuie.

Dacă trebuie să se apere, divizia de infanterie moto şi brigăzile de tancuri în interacţiune cu infanteria, cu artileria, cu geniştii s-au descurcat foarte bine la Halhin-Gol, avînd această sarcină. Şi aceasta într-un război împotriva unui inamic foarte puternic, în condiţii climatice foarte grele, în situaţia unei distanţări uriaşe de bazele de aprovizionare.

Dacă e necesar un contraatac, şi aceasta se poate.

Trebuie create grupări mobile pentru aceasta. Nu sînt nici un fel de probleme. La Halhin-Gol s-au format două grupări mobile în deplină concordanţă cu sarcina care trebuia soluţionată. Şi au rezolvat-o cu succes.

Jukov a învins la Hahin-Gol şi pentru că, printre altele, a avut în mînă instrumentele de luptă potrivite, care nu au fost realizate de el.

Dar el nu a înţeles acest lucru. Nu l-a apreciat.

7

După moartea lui Stalin s-a dat ordin să fie ridicat în slăvi Tuhacevski. Tot ce a atins „îndrăzneţul inovator” a fost considerat genial. Ideologi guralivi, fără să pătrundă în esenţa chestiunii, strigau din răsputeri: „Gigantul gîndirii militare! Stea de prima mărime în pleiada celor de vază! Geniul neînţeles! Au nenorocit un geniu!”.

Flecarii nu ţin cont de esenţă. Pentru ei exprimarea e mai importantă. Odată ce Pavlov a propus brigăzi, înseamnă că erau ceva foarte mic. Dar iată nemţii: au divizii de tancuri. Dacă vorbim de divizii, înseamnă că acestea sînt mari formaţiuni, înseamnă că nemţii au înţeles rolul marilor formaţiuni de tancuri.

Dar rareori o divizie de tancuri germană din 1941 şi din toţi anii ulteriori s-a putut compara cantitativ (şi calitativ) cu brigăzile de tancuri şi cu diviziile motorizate ale lui Pavlov.

Iată informaţii despre numărul de tancuri din cîteva divizii de tancuri germane la 22 iunie 1941:

– divizia 1 – 154;
– divizia 3 – 198;
– divizia 4 – 169;
– divizia 9 – 157;
– divizia 13 – 147;
– divizia 14 – 163;
– divizia 16 – 158.

Comparaţi-le cu brigăzile de tancuri şi cu diviziile motorizate ale lui Pavlov!

Apropo, ni se spun poveşti, cum că diviziile şi corpurile de tancuri ale Armatei Roşii nu erau complete. Dar să observăm discordanţa germană. Care dintre aceste divizii era completă?

Se obiectează că diviziile de tancuri germane au fost adunate în patru grupări. Corect. Dar cine împiedica

brigăzile şi diviziile lui Pavlov să se adune în grupări? Tocmai aceasta a propus Pavlov să se facă. Tocmai pe asta insista.

Haideţi să nu ne mai uităm la denumire, ci la ceea ce se ascunde sub această denumire.

Iată cîteva exemple.

La 1 noiembrie 1942, comandantul armatei de tancuri germane „Africa” raporta la Berlin că în efectivul armatei de tancuri are 409 tancuri, dintre care 321 în stare bună de funcţionare.

Armatei de tancuri „Africa” i s-au dedicat rafturi întregi de cărţi, de articole, disertaţii şi filme. Însă dacă cercetăm puţin, aceasta e cît două brigăzi de tancuri ale lui Pavlov, nici măcar complete.

Încă un exemplu. Mareşalul Uniunii Sovietice A.I. Eremenko descria cea mai îngrozitoare zi a celui de-al doilea război mondial: 23 august 1942. Se înţelege că este vorba despre apărarea Stalingradului. Volga era principala aortă de petrol a Uniunii Sovietice. Petrolul din Bazinul Caspic urca în sus pe cursul Volgăi. Era o linie de la sud la nord. În fiecare mare port fluvial o parte din petrol era descărcat în cisterne de cale ferată, care erau duse la vest şi la est. Era suficient ca aorta să fie tăiată, era suficient ca nemţii să iasă la Volga, să pună pe malul înalt cîteva tunuri, şi Armata Roşie şi-ar fi dat sufletul, industria s-ar fi oprit, iar Uniunea Sovietică s-ar fi prăbuşit. Cel mai convenabil era să ieşi la Volga în dreptul Stalingradului.

Pe atunci Eremenko era comandant de front, avea gradul de general-colonel. Iată relatarea lui:

> Era clar că hitleriştii au trecut la ofensivă direct la Stalingrad. Faptul e atestat şi de raportul venit de la statul-major al Armatei a VIII-a de aviaţie. Aviatorii au văzut două coloane inamice de aproximativ 100 de tancuri fiecare. După ele urmau coloane compacte de maşini cu infanterie. Toate acestea se deplasau spre Stalingrad (*Krasnaia Zvezda*, 12 octombrie 2002).

Situaţia era critică. Destinul Uniunii Sovietice atîrna de

un fir de păr. Forţele germanilor erau uriaşe. Forţa consta în faptul că tancurile nu erau singure. După coloanele de tancuri urma duiumul de maşini: comandamentele, transmisiunile, geniştii, mecanicii, infanteria, artileria, antiaeriana, medicii, muniţiile, GSM şi toate celelalte. Dar importante erau tancurile...

Dacă examinăm mai atent, după numărul de tancuri forţele lor erau cît ale unei brigăzi a lui Pavlov. Şi iarăşi, nici aceea completă. Ba chiar coloana nemţilor era şi ruptă în două, iar toate tancurile erau uşoare şi medii.

Rezultă că formaţiunile de tipul brigăzilor lui Pavlov puteau soluţiona pe deplin atît sarcini operative, cît şi strategice. Dar exemplul dat arată că pot să îţi ajungă chiar şi formaţiuni mai mici: inamicul a introdus în breşă două grupări de luptă (numiţi-le regimente, brigăzi, divizii – nu în denumire stă chestiunea) a cîte 100 de tancuri fiecare. Căci ele oricum vor merge pe trasee diferite, dar sînt legate de un plan comun, de un scop comun. Important este că se află sub controlul unic al unui comandant şi sînt asigurate în totalitate cu toate cele necesare pentru viaţă şi luptă.

Şi iată ce ne trece prin cap: nemţii au înţeles că tancurile trebuie reunite în grupări puternice. Ei poftim, două grupări de tancuri a cîte 100 de tancuri fiecare, cu toate unităţile necesare pentru susţinere şi aprovizionare, erau cît pe ce să hotărască destinul întregului război mondial.

Şi dacă a venit vorba despre marile formaţiuni de tancuri, atunci nu vom putea înţelege cu nici un chip grandioasa bătălie de tancuri de la Arcul Kursk din vara lui 1943.

Unităţile şi formaţiunile SS erau cele mai complete dintre trupele germane: Divizia „Marea Germanie” avea la începutul luptei 163 de tancuri; Divizia 3 de tancuri SS, 139 de tancuri.

Diviziile de tancuri ale Wehrmacht-ului erau dotate mai slab:

– Divizia 3 de tancuri – 90 de tancuri;

– Divizia 9 – 84;

– Divizia 12 – 82;
– Divizia 18 – 72;
– Divizia 19 – 81 etc.

Sînt date oficiale din *Revista de istorie militară*.

La începutul luptei de la Arcul Kursk, fiecare divizie de tancuri germană dispunea, în medie, de 78 de tancuri. Cine va mai afirma după aceasta că Dmitri Grigorievici Pavlov, care propunea să aibă brigăzi de tancuri şi divizii motorizate cu cîte 257-258 de tancuri, nu a înţeles rolul şi însemnătatea marilor formaţiuni de tancuri?

Încă un exemplu pentru comparaţie. În decembrie 1944, Armata a VI-a de tancuri de gardă a atacat Budapesta prin încercuire. În efectivul acesteia erau 220 de tancuri, 9 instalaţii de artilerie autopropulsate, 16 instalaţii de proiectile reactive, 390 de tunuri şi aruncătoare de mine şi 1 956 de maşini auto (*VIJ*, nr.12, 1973, p.65).

O putere colosală. Iată o dovadă că în etapa finală a războiului comandanţii sovietici au ajuns la cel mai înalt nivel, au înţeles corect rolul trupelor de tancuri şi le-au folosit aşa cum trebuie.

Dar eu obiectez din nou: daţi un alt nume Armatei a VI-a de tancuri de gardă şi veţi obţine ceea ce a propus Pavlov.

*

100 de tancuri, 200 de tancuri constituie o forţă uriaşă. Dar numai în condiţiile în care sînt asigurate cu combustibil, cu muniţii, cu piese de schimb, numai dacă acţionează împreună cu artileria, cu infanteria, cu spionii, cu geniştii, cu medicii, cu mecanicii.

În corpurile de armată care au fost desfăşurate după reţetele lui Tuhacevski erau cîte 560 de tancuri şi 215 maşini blindate într-o singură grămadă. Dar nu erau asigurate nici cu combustibil, nici cu muniţii, nici cu mijloace de legătură şi transmisiuni, nici cu artilerie sau cu artilerie antiaeriană, nici cu spioni, nici cu infanterie. O

asemenea organizare e prostească şi smintită. Dacă privim din perspectiva judecătorului, asta înseamnă trădare de patrie şi diversiune.

Komkor Pavlov a înţeles acest lucru. El s-a ridicat împotriva acestei sminteli.

Capitolul 11

Îşi va sparge capul

Măsurile luate, îndeosebi formarea unor corpuri de armată mecanizate şi regimente de artilerie RGK, au fost subordonate numai intereselor ofensivei, fără a se lua în calcul că acestea vor trebui şi să se apere.

General-colonel L.M. Sandalov, *Primele zile ale războiului*, p.44

1

Ca să zdrobeşti pietre, îţi trebuie baros. Cu cît e mai greu, cu atît mai bine.

Însă există o limită.

Dacă nu poţi ridica barosul, atunci unul uşor e mai bun decît unul greu. Corpurile lui Tuhacevski erau imposibil de manevrat. Tocmai de aceea *komkor* Pavlov a cerut să se renunţe la aceste corpuri de armată.

Superioritatea structurii propuse de Pavlov constă în faptul că era flexibilă. Ea a fost creată pentru războiul ofensiv. Însă, în caz de necesitate, formaţiunile înfiinţate după reţetele lui Pavlov se pot folosi pentru apărare, pentru contraatacuri, pentru contraofensiva transformată în ofensivă generală.

În luptele defensive, diviziile şi brigăzile lui Pavlov se

puteau folosi în ambuscade pe căile de acces ale inamicului. În caz de retragere, brigăzile şi diviziile lui Pavlov puteau rămîne în ariergardă: principalele forţe se retrag şi se fortifică pe un nou aliniament, iar retragerea lor este acoperită de subunităţile de tancuri rapide, care reţin pentru un timp inamicul, după care se retrag energic către forţele principale.

Pavlov îşi impunea punctul său de vedere.

Dar nu i-a fost dat să se bucure mult timp. Corpurile armate mecanizate aveau adepţii lor îndîrjiţi. Lupta pentru refacerea corpurilor mecanizate a fost cruntă. Prin străduinţele strategilor excesiv de progresişti, la 7 iunie 1940, Pavlov a fost eliberat din funcţia de şef al Direcţiei de blindate şi tancuri a Armatei Roşii şi trimis să comande Regiunea militară specială belarusă, care, la cîteva zile după numirea lui Pavlov, a fost transformată în Regiunea specială vestică.

Pavlov a fost îndepărtat de la Direcţia de blindate şi tancuri, ca să nu-i deranjeze pe cei care se îndreptau spre o cale ce a dus la pieire.

La 9 iunie 1940, comisarul poporului pentru apărare a aprobat planul de formare a opt corpuri de armată mecanizate. S-a hotărît ca tancurile să gonească în formaţiuni greoaie, imposibil de condus. La 4 iulie 1940, SNK al URSS a adoptat hotărîrea nr.1193-464ss care fixa noua organizare a corpurilor de armată mecanizate. În fiecare corp erau două divizii de tancuri şi una motorizată, un regiment de motociclişti, cîteva batalioane izolate, o escadrilă de avioane.

Partizanii corpurilor de armată mecanizate au învins definitiv. Ideea lor principală: nu trebuie să fie patru corpuri de armată, ca la Tuhacevski, ci de două ori mai mult. Iar fiecare corp nu trebuie să conţină 560 de tancuri, ci de două ori mai mult!

Şi a început desfăşurarea a opt corpuri de armată, avînd o organizare monstuoasă. Apoi au adăugat la acestea şi al nouălea. În fiecare corp de armată dintre acestea erau 36 080 de comandanţi şi soldaţi, 1 031 de tancuri, 266 de

maşini blindate, 1 710 motociclete, 358 de tunuri şi aruncătoare de mine, 5 165 de automobile, 352 de tractoare, 12 avioane.

În acest corp de armată erau în total 13 regimente: cinci de tancuri, patru de infanterie motorizată, trei de artilerie, unul de motociclişti.

Era evident că nu erau suficiente 5 000 de maşini pentru deservirea celor 1 000 de tancuri. De aceea, corpurile de armată erau completate peste normă cu batalioane de automobile.

Aflat în mişcare în coloană, acest corp de armată avea o lungime de 400-450 de kilometri. Aceasta fără unităţile de întărire. Dar corpurile de armată se pregăteau să se întărească cu două regimente de corp de artilerie, pe lîngă altele trei, care erau deja în efectiv, cu regimente şi batalioane de geniu şi de poduri şi pontoane sau cu alte mijloace.

Iar acestea au început să se pună în aplicare. De exemplu, în efectivul Corpului 4 mecanizat au fost introduse suplimentar Regimentele de corp de artilerie 441 şi 445; în efectivul Corpului 5 mecanizat – Regimentele 467 şi 578 etc.

Comandanţii, care au avut nefericirea de a comanda aceste corpuri de armată au început să crîcnească. La consfătuirea din decembrie a corpului superior de comandă, comandantul Corpului 6 mecanizat, generalul-maior M.G. Haţkilevici, a declarat:

> Uneori sîntem obligaţi să mergem în breşă pe o fîşie de 5-6 kilometri. Cum poate o asemenea masă de tancuri să pătrundă în breşă? Noi am calculat la aplicaţiile noastre (chiar am eliminat 2 500 de maşini din efectivul de luptă, am luat strictul necesar pentru viaţă şi luptă) că în breşă pot intra 6 000 de maşini, aproape 7 000. Cum poţi îngrămădi o asemenea masă de maşini pe o asemenea îngustime a frontului? (*În ajunul războiului. Materialele consfătuirii corpului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940*, Terra, Moscova, 1993, p.275).

Ni se povesteşte despre cauzele victoriilor germane: toată chestiunea a stat în faptul că germanii au concentrat efectivul pe porţiuni înguste. Să fi fost ei la aplicaţiile Corpului 6 mecanizat, să fi învăţat să se concentreze pe porţiuni înguste!…

De fapt, nemţii au văzut aceasta şi fără să fie invitaţi. Corpul 6 mecanizat al lui Haţkilevici a fost chiar la vîrful cel mai ascuţit al intrîndului de la Belostoksk.

Generalul Haţkilevici a continuat: „Un singur complet de luptă înseamnă 100 de vagoane. Imaginaţi-vă ce fel de spate al frontului trebuie să ai ca să tragi toate acestea după tine, darămite să ai trei complete şi jumătate”.

Puterea unui asemenea corp de armată se poate reprezenta astfel. Să ne imaginăm că stăm pe margine şi că ne delectăm cu priveliştea corpului mecanizat, care trece pe lîngă noi. Un tanc sau o maşină pe minut. Acestea nu merg cap la cap, ca pe bulevard, ci păstrează distanţa stabilită de regulament. În afară de aceasta, deplasarea în coloană presupune o viteză redusă. Iar tancurile din coloana noastră nu sînt numai dintre cele rapide, ci de toate felurile. De-a valma cu tractoarele, care cară după ele tunuri grele, inclusiv tunuri-obuziere de pînă la 152 mm. Iar drumul e… sovietic.

Din punct de vedere teoretic, 60 de maşini pe oră.

1 440 în 24 de ore.

Însă distanţa trebuie păstrată nu numai între maşinile luate separat, ci şi între companii. Iar aceasta nu-i de 35-40 m, ci de 200-300 m. Şi între batalioane există o anumită distanţă. Puţin mai mare. Şi între regimente. Şi între divizii.

Mai sînt şi maşini defecte, care frînează deplasarea. Şi popasuri. Teoretic, corpul de armată mecanizat trebuie să avanseze vijelios timp de şapte zile. Fireşte, dacă efectivul va dormi mai puţin, va mînca mai puţin, va irosi mai puţin timp pentru alimentare şi repararea maşinilor. Să nu uităm că un tanc necesită reparaţii la 50 de ore de deplasare (*În ajunul războiului. Materialele consfătuirii corpului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940*, Terra, Mocova, 1993, p.298).

Şapte zile este norma fundamentată ştiinţific. Ce-i drept, nimeni nu a reuşit să o respecte.

În cursul consfătuirii din decembrie a Corpului superior de comandă al Armatei Roşii, generalul-locotenent P.L. Romanenko, comandantul Corpului 1 mecanizat, raporta cum intenţionează să acţioneze în război. A fost întrerupt de comisarul poporului pentru apărare, mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko: „După ce aţi pornit corpul de armată, aţi distrus drumul şi l-aţi baricadat pe o săptămînă” (*În ajunul războiului. Materialele consfătuirii corpului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940*, Terra, Moscova, 1993, p.155).

E limpede că, atunci cînd Dmitri Grigorievici Pavlov s-a pronunţat împotriva *acestor* corpuri mecanizate, a avut destule motive să o facă.

2

E imposibil să foloseşti în apărare *acest* corp de armată: tancurile le poţi băga repede în pămînt, dar ce faci cu miile de maşini? Acestea sînt o ţintă perfectă pentru aviaţia inamică. Iar fără maşini, adică fără combustibil, piese de schimb şi muniţii, tancurile nu folosesc la nimic.

Acest corp nu se poate folosi nici pentru contraatac. Dacă dai drumul corpului mecanizat de-a lungul frontului spre locul breşei inamicului, atunci cele 1 000 de tancuri, 1 500 de motociclete, 350 de tractoare, 5 000-7 000 de maşini vor ocupa toate drumurile şi nu vor permite celorlalte formaţiuni, care acţionează alături, nici să se aprovizioneze, nici să efectueze manevre cu rezervele, nici să se retragă.

Acest corp mecanizat a fost destinat numai pentru spargerea în teritoriul inamic. Numai acolo îşi putea extinde coloanele. Numai acolo îşi putea desfăşura colosala sa putere. Dar numai în condiţiile dominaţiei noastre totale în aer.

Cu alte cuvinte, înfiinţarea unor asemenea corpuri

presupunea automat atacul prin surprindere al aviaţiei sovietice asupra aerodromurilor inamice, pentru a asigura dominaţia în lupta aeriană din primul moment al războiului. Era imposibil să foloseşti corpul mecanizat în alte condiţii, deoarece era prea vulnerabil în faţa aviaţiei inamice.

Orice devieri neplanificate dinainte de la planurile iniţiale puteau să se încheie cu o înfrîngere, pentru că inerţia acestei mase era colosală, iar capacitatea de a o coordona era aproape nulă.

Atunci îţi vine în cap o idee salvatoare: de ce să nu direcţionăm acest corp pe trei sau pe patru trasee?

Splendidă idee. Dar este exact ceea ce propusese *komkor* Pavlov: să nu se adune tancurile în grupuri incontrolabile şi să fie direcţionte într-o coloană, ci să se constituie formaţiuni de tancuri de dimensiuni mai mici şi să fie conduse în luptă pe trasee diferite, dar cu un scop comun şi după un plan unic.

Mi se aminteşte că, în etapa finală a războiului, comandanţii sovietici conduceau armate de tancuri. Corect. Însă erau numai cinci armate de tancuri, la sfîrşitul războiului erau şase. Au intrat în luptă avînd în componenţă 500-600 de tancuri. Rar 800-900. Au fost chiar şi 200-300 într-o armată de tancuri. Tancurile erau sovietice, dar utilizarea armatelor de tancuri a devenit posibilă după primirea din America a sute de mii de automobile cu grad înalt de penetrabilitate şi a unui număr corespunzător de mijloace de transmisie. Acestea nu existau în 1941; de aceea, era imposibil să conduci astfel de corpuri în situaţii de luptă care se schimbau rapid. Nici asigurarea lor cu cele necesare pentru viaţă şi luptă nu era posibilă.

3

În ianuarie 1941, generalul de armată G.K. Jukov a fost numit şeful Statului-Major General, iar în această calitate a declarat că nouă corpuri mecanizate erau puţine. În Armata Roşie trebuie să avem *treizeci* de astfel de corpuri!

Jukov a insistat pentru formarea lor. Mai tîrziu, conducerea unui corp mecanizat a fost desfiinţată şi nu a mai fost reînfiinţată vreodată.

Însă chiar şi nouă corpuri mecanizate au fost atît de multe, încît, după război, în timpul lui Stalin şi chiar şi în timpul lui Hruşciov, era jenant să se vorbească despre aceasta. În istoria oficială se spunea că s-au înfiinţat *cîteva* corpuri mecanizate (*Istoria Marelui Război pentru Apărarea Uniunii Sovietice 1941-1945*, vol. I, Voenizdat, Moscova, 1961, p.457).

Aici merită să mai amintim o dată de „cea mai adevărată carte despre război". Jukov informa că nemţii aveau 3 712 tancuri. Adică de 5-6 ori mai mult decît Armata Roşie. Însă puţin mai înainte, în aceeaşi carte, spune că el, la începutul lui 1941, a insistat pentru înfiinţarea a 30 de corpuri mecanizate de cîte 1 000 de tancuri fiecare, dar că nepriceputul Stalin şovăise din cine ştie ce motiv…

Hotărîrea de desfăşurare a nouă corpuri mecanizate a fost, evident, greşită. Hotărîrea de a duce cifra pînă la 30 era o crimă împotriva Armatei Roşii. Nimeni nu va reuşi să arunce vina pe Stalin pentru această crimă. „Era clar că I.V. Stalin nu avea o opinie bine articulată în această problemă şi şovăia. Vremea trecea şi abia în martie 1941 s-a luat hotărîrea de formare a celor 20 de corpuri mecanizate cerute de noi" (G.K. Jukov, *Amintiri şi cugetări*, APN, Moscova, 1970, p.197).

Era imposibil să se completeze toate acestea. Conducerea fiecărui corp motorizat şi a unităţilor acestora (regimentul de motociclişti, escadrila aviatică, batalionul de transmisiuni şi celelalte) trebuia să aibă, în conformitate cu statul de personal 10/20, 346 de ofiţeri, după terminologia de astăzi. Pentru completarea conducerilor unităţilor de corp ale celor 29 de corpuri mecanizate era nevoie de 10 034 de ofiţeri.

Corpul de comandă inferior de la fiecare corp mecanizat şi de la unităţile acestora trebuia să aibă, în conformitate cu acelaşi stat, 434 de persoane. În total, 12 586 de persoane pentru 29 de corpuri…

Pentru fiecare nouă divizie de tancuri era nevoie de 1 334 de ofiţeri şi 2 437 de plutonieri şi sergenţi. La cererea lui Jukov s-au înfiinţat în total 61 de divizii de tancuri. Pentru completarea acestora a fost nevoie de 81 374 de ofiţeri, 148 657 de plutonieri şi sergenţi.

La acestea se mai adaugă 31 de divizii motorizate. Statul de personal 05/70. În divizia motorizată trebuie să fie 1 093 de ofiţeri, 2 276 de plutonieri şi sergenţi. Cele 31 de divizii au necesitat 33 883 de ofiţeri şi 70 556 de comandanţi inferiori.

În total, pentru completarea celor 29 de corpuri mecanizate şi a celor cinci divizii de tancuri şi motorizate izolate (autonome) era nevoie de 1 101 100 de soldaţi şi comandanţi. O cifră ca la programele de computer: unităţi şi zerouri.

Aceasta fără să se ia în calcul cele două divizii de infanterie moto, brigăzile motoblindate, regimentele de tancuri ale diviziilor de cavalerie, divizioanele de tancuri ale diviziilor de cavalerie, batalioanele de tancuri izolate ale corpurilor de desant aerian, ale unor divizii şi brigăzi de infanterie, unităţile de tancuri şi subunităţile NKVD.

Era cu neputinţă să conduci asemenea mase de trupe cu ajutorul vechiului aparat de conducere. Hotărîrea de desfăşurare a corpurilor mecanizate a atras după sine şi decizia de restructurare a aparatului de conducere.

La 26 iunie 1940, Direcţia de Autoblindate şi Tancuri a RKKA s-a transformat în Direcţia Principală Autoblindate-Tancuri a RKKA, care, la rîndul ei, avea patru direcţii. Aici era nevoie de tanchiştii cei mai experimentaţi şi mai instruiţi.

În afară de aceasta, în componenţa Direcţiei de pregătire de luptă a NKO intra Inspectoratul trupelor de autoblindate (inspector general era generalul-maior de trupe de tancuri B.G. Verşinin, iar locţiitor, generalul-maior de trupe de tancuri P.E. Şurov).

Pe lîngă aceasta, comisarului poporului pentru apărare se subordona nemijlocit şi Direcţia de aprovizionare cu combustibil (generalul-maior de trupe de tancuri P.V.

Kotov).

În fiecare regiune militară şi pe Frontul din Extremul Orient trupele de tancuri erau conduse de un şef al Direcţiei Autoblindate-Tancuri (ABTU). Erau în total 17 direcţii. Şeful ABTU şi locţiitorul său aveau funcţii de general.

În fiecare armată, trupele de tancuri erau conduse de şeful secţiei autoblindate-tancuri – ABTO. Acesta avea şi el funcţie de general. De exemplu, şeful ABTO al Armatei a XVII-a era generalul-maior al trupelor de tancuri M.I. Pavelkin, al Armatei a XVIII-a, generalul-maior al trupelor de tancuri N.D. Golţov, al Armatei a XXI-a, generalul-maior al trupelor de tancuri V.T. Volski, al Armatei a XXIII-a, generalul-maior al trupelor de tancuri V.B. Lavrinovici. La 21 iunie 1941, în efectivul Armatei Roşii erau în total 28 de armate şi trei în stadiul de pregătire pentru desfăşurare. Iar fiecare general avea aparatul de conducere corespunzător…

Din cauza deficitului de generali de tancuri în funcţiile de şefi la ABTU şi ABTO, au fost numiţi aici mai mulţi colonei, dar aceştia aveau privilegiiile şi puterea unor generali.

Pentru completarea tuturor acestor direcţii şi secţii era nevoie de generali, generali şi iar generali. Şi colonei, maiori şi căpitani.

Pentru sodomul acesta de tancuri trebuiau pregătite cadre. Acestea erau instruite la Academia militară „I.V. Stalin” şi în 21 de institute de tancuri. Fiecare institut militar însemna o funcţie de general. Şi mai erau multe funcţii de general la academie. În afară de generali, academia şi institutele militare necesitau o mulţime de colonei, locotenenţi-colonei, maiori şi mulţi alţii…

La Harkov erau două institute de tancuri. La Ulianovsk, tot două. Iar la Saratov, trei institute de tancuri!

La alte tipuri de arme se făcea acelaşi lucru. La Cikaloverau erau două institute VVS. La Kiev, două de artilerie, iar la Leningrad erau trei institute de artilerie. Se numeau: LAU 1, LAU 2, LAU 3.

Reciclarea ofiţerilor trupelor de tancuri se desfăşura la

Leningrad, la cursurile de blindate şi tancuri pentru perfecţionarea corpului de comandă. Şeful cursurilor era generalul-maior de trupe de tancuri N.A. Bolotnikov.

În prima jumătate a lui 1941, în Uniunea Sovietică a avut loc desfăşurarea trupelor de tancuri, în care au fost implicaţi peste un milion şi jumătate de oameni.

În acelaşi ritm furtunos s-a făcut desfăşurarea aviaţiei, a trupelor de desant aerian, a artileriei şi a tuturor celorlalte componente ale maşinii de război.

4

Stalin nu şovăia degeaba. Exista un risc. Un foarte mare risc. Dacă trimiţi astfel de corpuri de armată peste graniţă, nimeni nu le va putea opri. Chiar dacă nu le arunci în luptă pe toate, chiar dacă nu sînt completate, această masă blindată tot nu va putea fi oprită de nimeni.

Însă în cazul unui atac inamic, această masă de trupe nu putea fi capabilă să lupte. Pur şi simplu din cauza lungimii coloanelor. Din cauza prafului ridicat. Din cauza imposibilităţii de a ascunde aceste mase de spionajul aerian şi de atacurile aeriene.

Pentru înfiinţarea corpurilor mecanizate trebuiau luate toate tancurile de la infanteria sovietică. Jukov le-a luat, iar infanteria a rămas fără tancuri. În cazul unui război ofensiv nu era o problemă. Infanteria înaintează victorios în urma corpurilor mecanizate. Dar dacă duşmanul e cel care loveşte primul, fără tancuri infanteria poate să o ia la fugă…

Aşa s-a şi întîmplat.

Rezultatul acestui plan: aproape toate batalioanele de tancuri T-26 au fost scoase din diviziile de infanterie şi au fost concentrate pentru formarea corpurilor mecanizate ale lui Jukov. Astfel, capacitatea de luptă a tuturor diviziilor de infanterie sovietice a scăzut brusc. Iar tancurile au fost îngrămădite în nişte coloane colosale, imposibil de manevrat. Diviziile de infanterie sovietice nu erau

completetate în totalitate cu tunuri antitanc, dar aveau tancuri T-26. Acestea dispuneau de acelaşi tun, numai că autopropulsat. Acelaşi tun, dar blindat. Acelaşi tun, dar şi cu mitraliere.

Tancurile T-26 au fost luate de la divizii şi, prin aceasta, s-a micşorat mult capacitatea lor de luptă în caz de confruntare cu tancurile inamice.

Formarea corpurilor mecanizate a însemnat şi faptul că Armata Roşie a alunecat de la nivelul înalt al înţelegerii rolului tancurilor în război la un nivel mai scăzut: formaţiuni foarte puternice existau, dar tancuri pentru susţinerea infanteriei nu.

Pavlov a propus înfiinţarea unor brigăzi şi divizii relativ mici, dar mobile. Iar Jukov a adunat în mase gigantice de tancuri tot ce se afla în Armata Roşie. Şi iată: în aceeaşi coloana se deplasau KV-urile, foarte grele, cu o viteză de 34 km/h, cu o rezervă de mers de 240 km, şi tancuri BT-7M, cu o viteză pe şenile de 62 km/h, cu o rezervă de mers pe şenile de 600 km. Şi tot aici sînt tancurile T-26, cu viteza de 30 km/h şi tancurile T-34, cu viteza de 55 km/h.

În afară de aceasta, mai erau tractoarele „Stalineţ” şi „Voroşiloveţ”, cu tunuri grele şi cu o viteză de 10-15 km/h.

Jukov a trimis tancuri rapide în coloane încete, în care mai erau maşini cu grad mic de penetrabilitate şi sute de tractoare cu tunuri şi obuziere dintre cele mai grele. În acest fel, „marele strateg” a lipsit tancurile rapide de principalul lor avantaj. A retezat picioarele alergătorilor, transformîndu-i în masă de manevră greoaie şi înceată. În acest fel a anulat jertfele, eforturile şi suferinţele poporului din toţi anii de dinainte de război.

Poporul dăduse armatei un armament de primă clasă în cantităţi nemaivăzute nicăieri în lume. Trebuia doar ca aceste cantităţi şi calităţi să fie folosite inteligent.

Dar în fruntea Creierului Armatei ajunsese un soldăţoi fără minte.

În iunie 1941, în întreaga lume erau 40 de corpuri mecanizate. Printre care:

– în SUA – nici unul;

– în Marea Britanie – nici unul;

– în Japonia – nici unul;

– în Italia – nici unul;

– în acel moment Franţa nu exista ca stat independent;

– în Germania 11, dintre care nouă pe frontul sovieto-german, unul în Africa şi unul în rezervă;

– în Uniunea Sovietică – 29.

Trei pătrimi dintre corpurile mecanizate din întreaga lume erau sovietice. Dar aceasta numai la prima vedere. La o examinare mai atentă, descoperim că cel puţin opt corpuri mecanizate sovietice depăşeau fiecare în parte, după putere şi după cantitatea şi calitatea dotării, toate trupele de blindate şi tancuri ale Germaniei luate la un loc şi toate trupele de tancuri ale lumii luate la un loc. Aceste corpuri erau:

– Corpul 1 mecanizat al Frontului de Nord, condus de generalul-maior de trupe de tancuri M.L. Cerneavski;

– Corpul 2 mecanizat al Armatei a IX-a a Frontului de Sud, condus de generalul-locotenent I.V. Novoselski;

– Corpul 3 mecanizat al Armatei a XI-a a Frontului de Nord-Vest, condus de generalul-maior de trupe de tancuri A.V. Kurkin;

– Corpul 4 mecanizat al Armatei a VI-a a Frontului de Sud-Vest, condus de generalul-maior A.A. Vlasov;

– Corpul 6 mecanizat al Armatei a X-a a Frontului de Vest, condus de general-maior M.G. Haţkilevici;

– Corpul 8 mecanizat al Armatei a XXVI-a a Frontului de Sud-Vest, condus de generalul-locotenent D.I. Riabîşev;

– Corpul 15 mecanizat al Frontului de Sud-Vest, condus de generalul-maior I.I. Karpezo;

– Corpul 16 mecanizat al Armatei a XII-a a Frontului de Sud-Vest, condus de *komdiv* A.D. Sokolov.

La 22 iunie 1941, majoritatea covîrşitoare a trupelor de tancuri germane era concentrată împotriva Armatei Roşii: 3 712 tancuri învechite şi uzate. Iar în Armata Roşie erau 25

000, dintre care 3 000 de tancuri ultramoderne BT-7M, T-40, T-34, KV-1 şi KV-2, care nu aveau egal în lume în acel moment. Dar iată că scriitorul Nosov povesteşte despre armadele de tancuri germane şi despre lipsa totală a acestora în Uniunea Sovietică…

Da, domnule Nosov, au existat şi la noi corpuri mecanizate, chiar mai multe decît cele hitleriste…

Atunci care a fost problema? Care a fost cauza catastrofei?

Studierea problemei îl conduce pe orice cercetător la o concluzie paradoxală: îngrozitorul dezastru din 1941 nu s-ar fi datorat faptului că în Armata Roşie nu existau corpuri mecanizate. Însă dezastrul s-a petrecut tocmai pentru că existau corpuri mecanizate, pentru că erau prea puternice, pentru că erau prea multe.

Dmitri Grigorievici Pavlov avea absolută dreptate pronunţîndu-se împotriva înfiinţării lor, dar nu a fost crezut. În ciuda opiniei lui, corpurile mecanizate au fost desfăşurate şi s-a distrus astfel Armata Roşie activă.

La 21 februarie 1938, cu trei ani înainte de catastrofa din 1941, şeful ABTU al RKKA, Pavlov, a trimis un raport comisarului poporului de apărare, mareşalul Uniunii Sovietice Voroşilov, în care semnala necesitatea revizuirii radicale a sistemului de dotare cu tancuri. Pavlov avertiza: „Însă diferiţi indicatori tehnico-tactici (de viteză, de penetrabilitate, de blindare şi dotare cu armament) ai acestor maşini de luptă, care acţionează într-o singură mare unitate, conduc la utilizarea lor greşită în luptă” (RGVA, fond 4, opis 19, dosar 55, f.1-2).

Pavlov cerea să se constituie formaţiuni puternice, însă fără să se depăşească acele limite, dincolo de care ele devin greoaie şi imposibil de manevrat. Pe lîngă aceasta, el insista ca în fiecare formaţiune să se afle tancuri de un singur tip, maxim de două: de exemplu, masa de bază în formaţiune să fie tancurile grele de spargere, iar în afară de acestea să existe un anumit număr de tancuri uşoare mobile pentru cercetare şi siguranţă.

Însă ignorantul Jukov a amestecat în corpurile sale

mecanizate tot ce i-a căzut sub mînă. Uitaţi-vă la componenţa oricărui corp mecanizat din 1941 şi veţi vedea în fiecare corp întregul spectru al tehnicii de tancuri şi blindate, de la cele mai vechi pînă la ultimele prototipuri, de la tancurile de spargere pînă la tancurile de dezvoltare a succesului, de la cele uşoare şi supra-uşoare pînă la cele mai grele, de la cele de cercetare la cele de susţinere directă a infanteriei.

6

Un oarecare N. Iakovlev a scris cartea *Mareşalul Jukov* (Editura Izvestia, Moscova, 1995). Metoda de redactare e surprinzătoare. Tovarăşul Iakovlev retranscrie memoriile lui Jukov, adăugînd comentarii personale: uite, aici are dreptate! Şi aici are! Şi aici! Ah, cît de bine! Oh, ce hotărîre înţeleaptă. Şi ce curajoasă!

Iakovlev ajunge şi la corpurile mecanizate: „Nu a reuşit dintr-odată şi imediat să-l convingă pe Stalin de justeţea punctului său de vedere. Hotărîrea a urmat abia în martie 1941. Hotărîrea era justă, dar resursele! Pentru completarea acestor corpuri era nevoie de 16 600 de tancuri, modele noi, iar în total de 32 000 de tancuri! Industria noastră dădea… Dar cursul a pornit cum trebuie, formarea corpurilor începută atunci s-a resimţit vădit în cursul războiului” (p.60).

Aici se repetă istoria cu Tuhacevski. Mult iubita noastră propagandă scria că propunerile lui de fabricare a 50 000-100 000 de tancuri pe an erau pe deplin juste, numai că cifrele mai trebuiau corectate.

Dar dacă cifrele trebuiau corectate, dacă trebuiau corelate cu posibilităţile economiei ţării, atunci ce ar mai fi rămas din propunerile lui Tuhacevski?

Iată încă un „strateg genial”, care a pornit cursul cum trebuie: să se dea corpuri mecanizate! Numai că resursele… Nu există în ţară atîtea tancuri, maşini, mijloace de transmisie, iar industria nu este capabilă să producă

atîtea în anii următori. Şi nu sînt atîţia ofiţeri în ţară. Iar ţara nu este capabilă să întreţină atîţia ofiţeri, să le asigure haine, alimente, bani, locuinţă.

Iar aceasta nu din cauză că industria noastră era precară. Dacă în primăvara lui 1941 s-ar fi adunat toate tancurile din toate ţările lumii, nici măcar atunci corpurile mecanizate ale lui Jukov nu s-ar fi putut completa.

În apărarea înţelepciunii „strategului" sare *Krasnaia Zvezda* (25 martie 2006): „Prin urmare, Jukov avea dreptate, iar necompletarea unităţilor motorizate şi de tancuri la începutul războiului a atins valori de 50-60%".

Aceasta este logica Ministerului Apărării al Rusiei. Jukov a insistat pentru formarea unui număr incredibil de corpuri mecanizate, de divizii de tancuri şi motorizate, care nu se puteau completa sub nici o formă, nici cu tancuri, nici cu maşini, nici cu mijloace de transmisie, nici cu corp ofiţeresc. Stalin s-a împotrivit mult timp la aceasta, dar Jukov a insistat. Războiul bătea la uşă, iar Jukov avea dreptate: de ce nu sînt completate!?

Şi cine este vinovat? Fireşte, Stalin.

Formarea concomitentă a 20 de corpuri mecanizate, cînd încă nu se încheiase realizarea primelor nouă, a condus la faptul că mecanismele de luptă bine puse la punct şi colectivele militare bine aşezate ale batalioanelor şi brigăzilor de tancuri au fost distruse în totalitate. Conform proiectelor lui Jukov, în ţară se desfăşura simultan formarea a 92 de divizii de tancuri şi motorizate. Comandanţii de plutoane deveneau comandanţi de companie, apoi imediat ajungeau la funcţia de comandant de batalion. Şi nu pentru că Stalin a lichidat, în 1937, „40 000 de strategi", ci pentru că în ţară s-a înfiinţat un număr extraordinar de divizii şi corpuri de armată de toate armele.

Aţi primit vreodată o funcţie într-un nou loc? În primele zile toţi ofiţerii şi soldaţii sînt ca unul. E bine să ţii minte: cine-i comandantul primului batalion, dar a celui de-al treilea, cine-i şeful de la informaţii, cine-i locţiitorul şefului de stat-major al regimentului, cine-i soldatul tău, cine nu-i al tău...

E bine dacă în regiment sînt doar cîţiva ofiţeri noi, care încă nu s-au familiarizat cu noul mediu. Dar dacă întregul regiment este nou? Dacă toţi ofiţerii şi toţi soldaţii sînt noi? Dacă nimeni nu cunoaşte pe nimeni? Cele 20 de corpuri mecanizate, care au început să se formeze în martie 1941, însemnau 60 de noi divizii, 260 de noi regimente, mii de noi batalioane. Iar ca să le completezi trebuia să iei soldaţi şi comandanţi din formaţiuni şi unităţi înfiinţate mai înainte...

În primăvara lui 1941, reorganizînd radical Armata Roşie, Jukov i-a schimbat pe toţi comandanţii din toate trupele de tancuri. Toţi erau noi în post. Toţi se uitau unii la alţii cu ochii măriţi: tu cine eşti? Dar tu?

7

Jukov nu a studiat niciodată istoria artei militare, deşi sînt lecţii valabile de secole. Iată falanga macedoneană. Erau 8, 16, ba chiar şi 25 de şiruri de cîte 800-1 000 luptători în fiecare şir. Nimeni nu putea să reziste în faţa falangei. Avea un singur neajuns: era imposibil să o desfăşori.

Romanii au făcut un pas mare înainte. Ei au împărţit falanga monolitică în detaşamente separate: *manipuli*. Dezmembrarea în unităţi tactice a făcut armata mai mobilă, uşor de condus, capabilă să ducă lupta pe orice teren, să facă manevre în luptă şi să dezvolte atacul în adîncime.

Părea că monolitul înseamnă forţă, tărie impenetrabilă. Iar dezmembrarea, slăbiciune. Totul era exact invers. Dezmembrarea însemna întărire şi creştere considerabilă a capacităţilor de luptă.

Odată, un roman isteţ, pe nume Terenţius Varro, a decis să renunţe la dispozitivele de luptă dezmembrate şi să reunească armata romană într-un singur corp. Ca să devină mai puternică. Armata romană s-a transformat într-o falangă uriaşă care şi-a pierdut mobilitatea şi manevrabilitatea. În acest moment, Hannibal, avînd forţe mai puţine, i-a provocat pierderi dezastruoase. Numele

acelei bătălii a devenit un nume comun: Cannae. Şi o lecţie pentru toţi strategii din toate veacurile şi mileniile: o masă uriaşă pe care nu o poţi urni din loc este extrem de vulnerabilă.

Pavlov a înţeles acest lucru.

Ignorantul Jukov, nu. El a auzit undeva că marile formaţiuni de tancuri înseamnă progres. Şi s-a repezit să formeze mari formaţiuni de tancuri. Pune-l pe „marele strateg" să pregătească războiul, şi va eşua lamentabil. Şi nu numai el, ci şi întreaga armată şi întreaga ţară.

Afirmaţia potrivit căreia fusese adoptată strategia corectă nu corespunde realităţii. Cursul adoptat a fost unul nechibzuit şi criminal. „Trebuie să recunoaştem că toate corpurile noastre mecanizate erau cu adevărat greoaie" (mareşalul de trupe de tancuri Poluboiarov, în culegerea *Pe Frontul de Nord-Vest*, p.129).

Lăudătorii de la Kremlin nu s-au astîmpărat: „formarea corpurilor începută atunci s-a resimţit evident în cursul războiului". Exact aşa: formarea corpurilor începută atunci a condus la pierderea în foarte scurt timp a douăzeci de mii de tancuri şi a întregului personal activ al trupelor de tancuri. Urmarea acesteia a fost şi dezastrul restului Armatei Roşii, înfrîngerea în război şi pieirea Uniunii Sovietice după o agonie lungă şi chinuitoare.

Încă din 15 iulie 1941 s-a luat hotărîrea de a se desfiinţa corpurile mecanizate. Dar nu mai era ce să se desfiinţeze. Tancurile ori arseseră în urma atacurilor de aviaţie, ori fuseseră abandonate din cauza absenţei combustibilului şi a unor avarii cu totul minore.

În războiul defensiv trebuie să se reacţioneze la atacurile inamicului, iar pentru aceasta sînt necesare formaţiuni şi unităţi mici, mobile, uşor de manevrat. S-a început utilizarea unor astfel de formaţiuni.

Iar pe Pavlov l-au găsit vinovat de dezastru.

*

Începînd cu 1942, în Armata Roşie au renăscut corpurile de tancuri şi mecanizate. Conform statului, în corpul de tancuri trebuiau să fie:

– în 1942 – 168 de tancuri;

– în 1943 – 257;

– din 1944 şi pînă la încheierea războiului – 270.

În aceşti ani, corpurile mecanizate trebuiau să includă, conform statului – 175, 229 şi 246 de tancuri.

Războiul a arătat că formaţiunea de tancuri mobilă trebuia să fie puternică, dar şi flexibilă în acelaşi timp. Vizînd maxima ei întărire, nu trebuie să depăşeşti o limită, dincolo de care o asemenea formaţiune îşi pierde mobilitatea şi devine imposibil de condus. Numărul optim de tancuri pentru o asemenea formaţiune este cuprins între 230 şi 270.

Acest lucru este confirmat de experienţa tuturor războaielor. Tocmai acest lucru este şi ceea ce a propus Dimitri Grigorievici Pavlov încă din toamna lui 1939. Numai că el nu a numit aceste formaţiuni corpuri de armată, ci brigăzi de tancuri şi divizii motorizate.

Dacă unora nu le plăcea, nu trebuiau decît să schimbe denumirea.

Capitolul 12

Despre o sută şaptezeci de divizii şi două brigăzi

Noi calculam înainte de începerea războiului că în Armata Roşie sînt 200 de divizii. După şase săptămîni de la începerea războiului, am fost nevoiţi să acceptăm că erau 360.

General-colonel Alfred Jodl, Procesul-verbal al interogatoriului din 17 iunie 1945

Aşadar, planul lui Stalin era simplu şi genial: să opună între ele ţările Europei, iar în etapa finală să joace rolul de aducător de pace, de binefăcător şi eliberator.

Dar ne întrebăm: avea oare suficiente forţe pentru o asemenea acţiune?

În timpul lui Hruşciov s-a spus că, la 22 iunie 1941, în regiunile de frontieră vestice ale Uniunii Sovietice erau 170 de divizii şi două brigăzi.

În orice manual, în orice volum oficial despre război găsim obişnuitele 170 de divizii şi două brigăzi. *Istoria celui de-al doilea război mondial* (vol. III, p.425) zice la fel: 170 de divizii şi două brigăzi. La fel afirmă toţi cei care au fost implicaţi în redactarea istoriei oficiale: Institutul de Istorie Militară al Ministerului Apărării, Institutul de istorie generală al Academiei de Ştiinţe etc. etc.

În orice şcoală militară, în orice academie militară a Uniunii Sovietice se cerea cunoaşterea acestei cifre de către toţi cursanţii. Acela care reuşea să-şi amintească faptul că în regiunile militare vestice, la 22 iunie 1941, erau 170 de divizii şi două brigăzi era considerat cunoscător de istorie militară, putea să meargă liniştit la examene şi să fie sigur de succes.

Pentru cei care nu şi-au putut însuşi această cifră s-a făcut un curs special. În toate armatele lumii două brigăzi sînt comparate în mod tradiţional cu o singură divizie. Celor care nu erau în stare să-şi amintească cele două cifre li s-a inventat o singură cifră: 171 de divizii. Cei care îşi însuşeau această cifră erau socotiţi şi ei cunoscători ai istoriei militare. Li se dădea gradul de colonel şi erau promovaţi ca profesori la Academia Militară „Frunze”.

Poveştile despre cele 170 de divizii şi două brigăzi s-au repetat atît de des şi atît de mult, încît s-au transformat într-un adevăr valabil la toate nivelurile. Chiar înainte de căderea Uniunii Sovietice, a vorbit ministrul Apărării al URSS, mareşalul Uniunii Sovietice D.T. Iazov *(VIJ*, nr.5, 1991, p.7) şi a menţionat aceleaşi 170 de divizii şi două

brigăzi. Nimeni nu a rîs de el. Dimpotrivă, unele capete s-au clătinat în semn de aprobare: ia te uită ce ministru deştept avem, la ce profunzime a inteligenţei a ajuns!

După schimbarea lui Gorbaciov ne-am fi putut aştepta ca, în fine, în ţară să fie *glasnosti*, ca unii dintre generalii şi istoricii noştri oficiali să prindă curaj şi să înceapă să spună adevărul. Dar nici unul nu a prins curaj…

Rezultatul: *Rossiiskaia gazeta* din 22 iunie 1993 informa despre cele… 170 de divizii şi două brigăzi. Semna G. Ivaniţki, cercetător principal la Institutul de Istorie Militară al Ministerului Apărării. Se părea că, după ce s-a prăbuşit comunismul, acum se putea spune adevărul. Dar nu.

Ministrul Apărării trebuia să reacţioneze cumva la asemenea „studii”: să recomande cercetătorului principal să caute o nouă profesie, iar Institutului de Istorie să-l dea afară. Dar ministrul Apărării nu s-a sesizat. A rezultat că el însuşi era absolvent al Academiei Militare „Frunze”.

A trecut exact un an şi organul central al Ministerului Apărării, revista *Krasnaia Zvezda* din 22 iunie 1994 informa despre cele 170 de divizii şi două brigăzi.

Au trecut anii şi deceniile, iar în fiecare an la 22 iunie aflăm iarăşi şi iarăşi…

2

A fost o vreme cînd şi eu afirmam cu tărie: 170 de divizii şi două brigăzi…

Dar în 1969, Academia de Ştiinţe a URSS şi Institutul de Istorie Militară al Ministerului Apărării a editat culegerea *Pe Frontul de Nord-Vest*. Printre autori: mareşalul de trupe de tancuri P.P. Poluboiarov, generalul de armată P.A. Kurocikin, generalul-colonel F.P. Polînin, generalii-locotenenţi V.F. Zotov, F.I. Lisiţîn, R.S. Terski şi alţi tovarăşi nu mai puţin merituoşi. Volumul a fost redactat de istoricul militar principal al Forţelor Armate, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe al URSS, generalul-locotenent P.A. Jilin.

Culegerea este uimitoare. Iată, de pildă, ce se spune la pagina 112: „La începutul războiului, Regiunea militară specială Pribaltica avea două corpuri mecanizate şi trei brigăzi de tancuri izolate”.

Informaţia vine de la mareşalul trupelor de blindate şi tancuri P.P. Poluboiarov. Acesta descrie în amănunt cele două corpuri mecanizate.

Corpul 3 mecanizat era comandat de generalul-maior A.V. Kurkin. În efectivul corpului se afla Divizia 2 de tancuri a generalului-maior E.M. Soliankin, Divizia 5 de tancuri a colonelului F.F. Feodorov şi Divizia 84 motorizată a generalului-maior P.I. Fomenko.

Corpul 12 mecanizat era comandat de generalul-maior N.M. Şestopalov. În efectivul corpului era Divizia 23 de tancuri a colonelului T.S. Orlenko, Divizia 28 de tancuri a colonelului I.D. Cerniahovski şi Divizia 202 motorizată a colonelului V.K. Gorbaciov.

În afară de acestea, în efectivul trupelor de tancuri din regiunea Pribaltica erau trei brigăzi de tancuri izolate:

– Brigada 6 a colonelului A.I. Gorşkov;

– Brigada 22 a colonelului I.P. Ermakov;

– Brigada 27 a locotenent-colonelului F.M. Mihailin.

Ştiam despre cele două corpuri motorizate din Regiunea Pribaltica, dar informaţia despre cele trei brigăzi a fost pentru mine o lovitură buimăcitoare. Şi încă ceva: noi vorbim despre 170 de divizii şi două brigăzi în toate cele cinci regiuni de frontieră, dar aici se relatează că numai în Pribaltica erau *trei* brigăzi numai de tancuri.

E o eroare? Nu pare. Mareşalul trupelor de blindate şi tancuri Pavel Pavlovici Poluboiarov era, în 1941, colonel, dar ocupa postul foarte înalt de şef al Direcţiei de blindate şi tancuri a Regiunii militare speciale Pribaltica. Cele două corpuri mecanizate şi cele trei brigăzi de tancuri izolate erau în subordinea lui. Nu-şi putea „aminti” brigăzi de tancuri care să nu fi fost în subordinea lui şi nici comandanţi care să nu fi condus aceste brigăzi.

Cînd a fost publicată culegerea *Pe Frontul de Nord-Vest*, P. Poluboiarov nu mai era colonel, ci mareşal al trupelor de

blindate şi tancuri. Ocupa în trupele sovietice de tancuri cel mai înalt post: era şeful acestora. Mareşalul avea acces la toate documentele care priveau trupele de tancuri. Tot ce a scris a fost verificat de Academia de Ştiinţe a URSS, de Institutul de Istorie Militară al Ministerului Apărării; corectitudinea tuturor informaţiilor este atestată de semnătura principalului istoric militar, generalul-locotenent P.A. Jilin.

Unul dintre autorii cărţii, generalul de armată P.A. Kurocikin, era în vara lui 1941 general-locotenent, reprezentant al Marelui Cartier General pe Frontul de Nord-Vest. Deci cunoştea trupele pe care le conducea. Trupele de tancuri erau atuul lui. Erau lucrul său cel mai preţuit.

Dacă informaţia despre cele trei brigăzi de tancuri era greşeala cuiva, atunci Kurocikin trebuia să o corecteze. Dar Kurocikin nu a obiectat nimic. Prin urmare, cele trei brigăzi de tancuri din Pribaltica erau o realitate.

Alte surse confirmă existenţa, în 1941, în Pribaltica a trei brigăzi de tancuri (pe lîngă cele două corpuri motorizate). De exemplu: *Lupta pentru Pribaltica sovietică în Marele Război pentru Apărarea Patriei 1941-1945* (vol. I, Liesma, Riga, 1966, p.39, cu o trimitere la ŢAMO, fond 140, opis 197659, dosar 5).

Cea mai completă cercetare despre trupele din regiunea militară specială Pribaltica este a lui Ruslan Sergheevici Irinarhov *(Regiunea militară...*, Harvest, Minsk, 2004). La pagina 56 acesta confirmă existenţa celor trei brigăzi de tancuri în efectivul Regiunii militare Pribaltica la 21 iunie 1941. Această sursă nu poate fi contestată, nefiind altă lucrare mai completă şi mai obiectivă în descrierea Regiunii Pribaltica în ajunul invaziei germane.

După ieşirea de sub tipar a culegerii *Pe Frontul de Nord-Vest*, istoricii oficiali aveau două posibilităţi.

Prima: să recunoască faptul că informaţiile despre cele 170 de divizii şi două brigăzi nu corespund realităţii.

A doua: să respingă informaţiile tanchistului sovietic nr. 1, mareşalul trupelor de blindate şi tancuri Poluboiarov şi ale istoricului nr. 1 al Forţelor Armate ale URSS, generalul-

locotenent P.A. Jilin, dar în acelaşi timp să respingă şi documentele de arhivă germane.

Însă istoricii noştri oficiali au ales o a treia cale: să ignore documentele, faptele şi mărturiile. Deceniile trec, iar ei repetă în continuare: 170 de divizii şi două brigăzi.

3

Atunci, în 1969, fireşte că nu aveam acces la arhive. Însă am hotărît să scot cumva la lumină adevărul: cîte trupe avea Stalin pe frontierele vestice la 21 iunie 1941?

Am început cu căutarea unui îndrumar în care să fie notate toate aceste 170 de divizii şi două brigăzi. Am înţeles repede că un asemenea îndrumar nu există. Din cine ştie ce motiv, nimeni nu s-a învrednicit să-l alcătuiască.

Atunci am început să-l alcătuiesc eu însumi. Pentru mine. Să am o arhivă cu mine, nici nu se punea problema. Nu asta-i treaba unui ofiţer sovietic. Nu se punea problema ca un tînăr ofiţer să care prin garnizoane mape cu decupaje din ziare. Mi-a rămas un singur lucru: să ţin minte. De exemplu, am întîlnit în *Revista de istorie militară* informaţii despre Divizia 125 infanterie; le-am reţinut. Erau puţine, numai numerele regimentelor: trei de infanterie 466,657,749 şi două de artilerie – 414 de tunuri şi 459 de obuziere.

Apoi s-a ivit de undeva numele comandantului: generalul-maior Bogaiciuk Pavel Petrovici. După un an-doi, cu puţin noroc, iese la lumină şi sistemul de subordonare al acestei divizii: ea făcea parte din efectivul Corpului 11 infanterie al Armatei a VIII-a de pe Frontul de Nord-Vest.

În acest timp, am acumulat date despre multe alte divizii. Şi toate concordau între ele. Se completau unele pe altele. Vecinul din dreapta era Divizia 90 infanterie a Corpului 10 infanterie. La stînga era Divizia 48 infanterie a Corpului 11 infanterie. Iată, s-a descoperit şi ziua de naştere a Diviziei 125. Ordinul de formare: 19 august 1939.

Data e dureros de cunoscută. Îmi aminteşte de alte divizii, iar această zi se repetă ba ici, ba colo.

Dumneavoastră credeţi că a ţine minte numerele de regimente şi divizii, numele comandanţilor şi locurile de dislocare este acelaşi lucru cu a ţine minte cartea de telefon? Nu e deloc aşa. E ca şi cum amatorul de fotbal ar ţine minte componenţa echipei îndrăgite. Fanul de fotbal, ca şi cel de hochei, îşi aminteşte mii de date despre cine, cînd şi în ce minut, din pasa cui şi din ce poziţie a marcat. El ţine minte componenţa a zeci de echipe şi rezultatele a sute şi mii de jocuri. Şi ţine minte toate acestea fără nici un efort. Dacă este interesat, îşi aminteşte toate acestea de la sine…

Iar concluzia care se impune e următoarea: în Uniunea Sovietică, la nivel de stat, războiul nu a fost studiat de nimeni. Timp de lungi decenii nimeni nu a încercat să contureze tabloul celor întîmplate. Arătaţi-mi un general, un mareşal, un istoric militar, un grup de experţi, o instituţie care să fi desfăcut harta şi să fi înfipt în ea steguleţe care desemnează brigăzile şi diviziile sovietice. Istoricii oficiali nu numai că nu au încercat să aşeze pe hartă trupele sovietice, dar nici măcar nu s-au învrednicit să verifice informaţiile declarate despre numărul de brigăzi şi divizii.

Iată ce uimitor tablou se profilează.

4

Modul de grupare al trupelor sovietice (vorbind la figurat, poziţionarea figurilor pe tabla de şah) la 22 iunie merită o carte separată. Acum nu vorbim de dispunerea figurilor, ci numai de numărul lor la graniţa vestică.

Mi se poate obiecta: merită amintite oare nişte fleacuri, cum sînt brigăzile de tancuri? Cred că merită. În Africa, Hitler a avut două, apoi patru divizii. Despre acţiunile acelor divizii s-au scris rafturi de cărţi. În general, întreaga istoriografie militară britanică din cea de-a doua jumătate a secolului XX şi de la începutul secolului XXI se reduce la

studierea acţiunilor celor două divizii de tancuri germane din Africa şi la operaţiunea de desant care s-a desfăşurat în Normandia în vara lui 1944.

În 1941, Hitler avea pe Frontul sovieto-german doar 17 divizii de tancuri. Despre numărul de tancuri din aceste divizii la data de 22 iunie 1941 am discutat deja: în medie cîte 150.

Dacă brigăzile de tancuri sovietice sînt considerate un fleac şi nu se iau în calcul, atunci cum să fie diviziile de tancuri germane? Să le considerăm şi pe ele fleacuri şi să nu le luăm în seamă? Hitler avea pe Frontul de Răsărit numai două divizii de tancuri (6 şi 7), comparabile, după numărul de tancuri, cu brigăzile sovietice.

De ce diviziile de tancuri germane cu un număr egal sau mai mic de tancuri nu sînt declarate fleacuri şi nu sînt scoase din calcul?

5

În aceeaşi Pribaltica, la 22 iunie 1941 se găseau trei brigăzi PVO izolate:

– Brigada 10 a colonelului M.I. Udovicenko, din Riga;

– Brigada 12 a colonelului D.I. Drojinin, din Vilnius;

– Brigada 14 a colonelului P.M. Barski, din Kaunas.

Fiecare brigadă PVO includea un regiment de artilerie antiaeriană, cîteva divizioane izolate de artilerie antiaeriană şi batalioane de mitraliere. Brigăzile PVO erau dotate cu tunuri antiaeriene de 85 mm, cele mai bune din lume, cu grupuri de cîte patru mitraliere antiaeriene M-4 şi cu mitraliere de mare calibru DŞK. Brigăzile se putea utiliza împotriva inamicului aerian şi terestru. În 1941, pentru tragerea asupra tancurilor nu exista nimic mai bun în lume decît tunul antiaerian de 85 mm, iar mitralierele în grupuri de cîte patru şi de mare calibru erau bune pentru executarea focului asupra infanteriei. Dar istoricii oficiali nu doresc să ia în calcul aceste brigăzi. Nu vom comenta. Să mergem mai departe.

Tot în Pribaltica, la 22 iunie, se găseau două brigăzi antitanc izolate: Brigada 9 în efectivul Armatei a VIII-a, Brigada 10 în efectivul Armatei a XI-a. Se cunosc atît de multe lucruri despre Brigada 9 antitanc că se poate scrie o carte separată. Aceasta se afla la Şauleai, era comandată de colonelul Nikolai Ivanovici Poleanski. În componenţa brigăzii intrau regimentele 636 şi 670 de artilerie (cîte şase divizioane în fiecare regiment), un batalion de minare şi geniu, un batalion de automobile şi alte subunităţi. Cine este interesat, poate găsi suficiente materiale şi despre Brigada 10 antitanc.

În fiecare erau, după stat, 5 322 de persoane, 883 de automobile şi tractoare, 24 de tunuri de 107 mm şi 48 de 76 mm, 48 de tunuri antiaeriene de 85 mm şi 16 de 37 mm, 165 de mitraliere.

Numerele brigăzilor antitanc nu sînt luate aiurea. În regiunile militare de la frontiera de vest găsim tot şirul numerelor brigăzilor antitanc: 1, 2, 3, 5 la Kiev, 4 la Odessa, 6, 7, 8 în Regiunea de vest, 9 şi 10, cele două pomenite deja, în Regiunea Pribaltica. Mareşalul Uniunii Sovietice K.S. Moskalenko era pe atunci general-maior de artilerie, comanda Brigada 1 antitanc din Ucraina de Vest. Brigada nu era completată în totalitate, dar în ea erau şi 600 de persoane peste statul de personal. Mareşalul îşi descrie brigada astfel:

> Funcţiile din corpurile de comandă superior şi mediu erau completate cu ofiţeri bine pregătiţi, care aveau o mare experienţă de conducere. Într-un cuvînt, militarii, comandanţii, cadrele de partid, aproape şase mii de persoane în total, care formau brigada erau aleşi pe sprînceană... Iar în acest timp veneau mereu noi eşaloane cu oameni şi tehnică de luptă (*Pe Direcţia sud-vest*, p.19).

Ce fel de comandanţi se aflau în 1941 în fruntea brigăzilor antitanc se poate judeca după următorul fapt...

Comandantul Brigăzii 1 antitanc a devenit mai tîrziu mareşal al Uniunii Sovietice; comandantul Brigăzii 4 antitanc, colonelul M.I. Nedelin, a devenit mareşal de

artilerie, primul comandant principal al trupelor de rachete de importanţă strategică. Şi comandanţii din alte brigăzi au obţinut înalte funcţii.

Iar acum încercaţi să împăcaţi cele zece brigăzi antitanc sovietice cu formula clasică „şi două brigăzi…”. Să spunem cîte ceva şi despre faptul că toate celelalte ţări ale lumii nu dispuneau de vreo formaţiune antitanc atît de puternică; tot aşa, în nici o armată din lume nu erau tunuri antitanc cu calibrul mai mare de 50 mm. Însă istoricii noştri oficiali, în discursuri sforăitoare despre patriotism, şterg din istoria noastră această putere. Dar să trecem mai departe.

În aceeaşi Pribaltica se găseau brigăzile de desant aerian 9, 10 şi 201. Toate trei intrau în efectivul Corpului 5 desant aerian (VDK), comandat de generalul-maior I.S. Bezuglîi. Corpul era pregătit pentru operaţiuni de desantare în raionul Königsberg. Pregătirea de desantare a mers atît de departe, încît a fost imposibil să se mai schimbe ordinul dat. Pentru asigurarea unei lansări concomitente a celor trei brigăzi din VDK nr. 5 s-a desfăşurat o uzină de montaj provizorie, în care constructorul de avioane Oleg Konstantinovici Antonov conducea procesul de montare al planoarelor de desant. Toate acestea se petreceau chiar în apropierea graniţei, astfel că, în dimineaţa zilei de 22 iunie 1941, Antonov s-a trezit în bubuitul artileriei germane. „În cameră a zburat literalmente unul dintre inginerii uzinei: Război! Nemţii erau deja la marginea oraşului!” (*Urma pe cer*, p.220).

În zori de zi a fost atacul, iar la şase dimineaţa infanteria germană a intrat deja în secţiile uzinei de planoare pentru desant. La ce apropiere de graniţă trebuia să construieşti uzina de planoare pentru desant pentru ca în primele ore ale războiului să te afli în zona acţiunilor de luptă? Istoricii foarte serioşi recunosc că Stalin pregătea invadarea Europei…, dar nu în 1941, ci în 1942. Dacă este aşa, atunci de ce să concentrezi, în 1941, planoarele de desant chiar la graniţă? Unde să le fi păstrat pînă în 1942, cum să le fi ferit de vînturi, de ploi şi zăpezi? În apropierea graniţelor nu existau hangare pentru păstrarea planoarelor

unui întreg corp de desant. Dacă într-adevăr este aşa cum afirmă istoricii serioşi, adică dacă invazia se pregătea pentru 1942, asamblarea în masă a planoarelor trebuia să se facă în ultimul moment, nu cu un an înainte.

(Apropo, planorul lui Antonov aşa se şi numea, „de masă”, *Massovîi-4*, şi nu era destinat unei conservări îndelungate.) Dar să nu ne îndepărtăm de subiect. Să ne întoarcem la VDK 5. În războiul defensiv, acest corp de armată s-a dovedit absolut inutil, paraşutele şi planoarele de desant au trebuit să fie abandonate la graniţă, iar corpul nu a mai fost folosit pentru destinaţia sa iniţială (de „eliberare”). Iar dacă e aşa, istoricii foarte serioşi au omis în statistica lor şi corpul de armată, şi brigăzile care intrau în efectivul lui, şi corpurile similare din alte regiuni militare şi brigăzile componente.

Tot în Pribaltica se afla izolată Brigada 1 de infanterie marină, comandată de un încercat diversionist sovietic, colonelul Terenti Parafilo (din octombrie 1941, general-maior). La 22 iunie 1941, brigada se afla la Libava (Liepaja).

La 22 iunie, în Pribaltica se găseau două brigăzi de infanterie: Brigada 3 (condusă de colonelul P.M. Gavrilov) şi Brigada 8 (condusă de colonelul N.P. Simoniak).

Merită să amintim despre brigăzile de infanterie? Merită. În fiecare dintre aceste brigăzi erau un regiment de artilerie şi două de infanterie. În Brigada 3 era un divizion antitanc izolat, iar în Brigada 8 un batalion de tancuri izolat şi alte unităţi şi subunităţi (*Lupta pentru Pribaltica sovietică în Marele Război pentru Apărarea Patriei 1941-1945*, vol. I, Liesma, Riga, 1966, p.144).

Brigada 3 infanterie cu unităţile de întărire avea 15 000 de oameni.

Brigada 8 infanterie cu unităţile de întărire, cu aviaţie şi artilerie de coastă avea 27 000 de oameni. Aproximativ aceeaşi cifră este dată şi în *Istoria celui de-al doilea război mondial* (vol. IV, p.70): „Garnizoana bazei în frunte cu generalul S.I. Kabanov era compusă din Brigada 8 infanterie izolată (comandant, colonel N.P. Simoniak), din unităţi de apărare de coastă, dintr-un detaşament de frontieră, din

două escadrile de aviaţie şi forţe de pază ale zonei maritime. Cifra totală atingea 25 000 de oameni”.

După cantitatea şi calitatea artileriei, brigăzile de infanterie sovietice depăşeau diviziile germane. Numai că istoricii sovietici calculează toate diviziile germane, dar sar peste brigăzile sovietice.

Am încercat să calculez brigăzile sovietice numai din Pribaltica. Cer iertare dacă am omis una sau alta. Dar nu am pomenit multe altele: trupele de cale ferată sovietice, care se pregăteau pentru transformarea ecartamentului îngust occidental potrivit standardului lat sovietic, erau organizate în brigăzi. Pentru asistenţă în campania eliberatoare pe graniţele vestice se aflau zece brigăzi sovietice de cale ferată.

În afară de Pribaltica, pentru „campania eliberatoare” se pregăteau trupe sovietice în Karelia, în Belarus, în Moldova, în Crimeea, dar masa de bază se pregătea în Ucraina. Iar aici erau mai multe brigăzi decît în Pribaltica. De exemplu: în Pribaltica era o singură brigadă de cale ferată (Brigada 15, la Kaunas, comandantă de locotenent-colonelul P.A. Morozov), iar în Ucraina erau şase astfel de brigăzi. Sînt tentat să povestesc din nou despre Brigada 5 de cale ferată a colonelului P.A. Kabanov (ulterior general-colonel) care, la Peremîşl, se pregătea de forţarea rîului de frontieră; sînt tentat să povestesc despre cele 18 000 de vagoane cu ecartament îngust, care erau pregătite în staţiile de frontieră sovietice şi despre multe-multe altele. Dar acum calculăm brigăzile şi diviziile, de aceea nu ne vom îndepărta de subiect.

Cred că dacă vom socoti fie şi numai brigăzile din Pribaltica, atunci formula „170 de divizii şi două brigăzi” nu va mai suna ca un adevăr absolut.

6

Istoricii foarte serioşi spun „şi două brigăzi”, dar ele sînt deja 15 numai în Pribaltica. Fireşte, dacă nu luăm în calcul

brigăzile NKVD. Istoricii prea serioşi spun „170 de divizii”, dar noi putem calcula cu aproximaţie cîte erau în realitate. Ar fi nevoie de un tratat demascator de o mie de pagini, dar am să expun numai trei procedee dintre cele simple ale minciunii de la Kremlin.

Primul procedeu. În efectivul trupelor sovietice de desant aerian existau brigăzi (care sînt mai mici ca diviziile) şi corpuri (care sînt mai mari ca diviziile), dar nu existau divizii ca atare. Dacă e aşa, atunci nu se iau în calcul toate trupele de desant aerian.

În primul eşalon strategic al Armatei Roşii erau cinci corpuri de desant aerian (în fiecare erau cîte trei brigăzi, artilerie şi tancuri) şi o brigadă de desant aerian izolată. În afară de aceasta, se desfăşura pregătirea de înfiinţare a încă cinci corpuri de desant aerian. Se înţelege că toate acestea nu se înfiinţau pentru apărare: în războiul defensiv nu erau de folos. Dacă este aşa, spun preaserioşii istorici, înseamnă că nu observăm toate aceste trupe de desant aerian şi nu le luăm în seamă la statistică.

În componenţa trupelor PVO erau trei corpuri (1 Moscova, 2 Leningrad, 3 Baku), două divizii (3 Kiev, 4 Lvov), nouă brigăzi (toate în zonele vestice ale ţării). Dar nici corpurile, nici diviziile, nici brigăzile nu sînt luate în calcul în statistici. Or, în regimentele de artilerie antiaeriană, care intrau în efectivul acestor corpuri, divizii şi brigăzi erau de două tipuri: de 60 de tunuri (trei divizioane de cîte cinci baterii) şi de 100 de tunuri (cinci divizioane de cîte cinci baterii). Toate acestea au fost eliminate din statistica sovietică.

În afară de aceasta, în efectivul trupelor PVO se aflau formaţiuni care se numeau „raioane de brigadă” PVO. Aceste formaţiuni nu se numeau brigăzi, pentru că nu aveau o organizare standard. Structura lor de organizare se stabilea de la caz la caz, rezultînd din importanţa fiecărui obiectiv de apărare concret, dintr-o posibilă ameninţare şi din existenţa unor forţe şi mijloace. Cu toate acestea, de regulă, fiecare raion PVO includea în componenţa sa un regiment de artilerie antiaeriană şi cîteva divizioane izolate

de artilerie antiaeriană şi batalioane de mitraliere, de proiectoare antiaeriene şi alte subunităţi. În regiunile de frontieră vestice se găseau 20 de raioane de brigadă PVO. Dar toate acestea au fost eliminate din statistică.

Al doilea procedeu. În Germania erau divizii de armată şi divizii SS. La fel, în Uniunea Sovietică erau divizii de armată şi divizii NKVD. SS şi NKVD sînt fraţi gemeni: trupe de elită, formaţiuni alese, dîrze, verificate şi fanatice. Trupele SS şi NKVD erau dotate mai bine decît diviziile de armată obişnuite, erau mai bine completate, instruite şi înzestrate. Cînd calculăm diviziile germane, calculăm totul, inclusiv diviziile SS. Dar la partea sovietică sărim peste diviziile NKVD.

Or, avem ce pomeni aici. „Trupele NKVD erau formate din 14 divizii, 18 brigăzi şi 21 de regimente cu diverse destinaţii (...). Pe lîngă acestea, la graniţa vestică erau opt regiuni de frontieră, 49 detaşamente de frontieră şi alte unităţi" (V. Beşanov, *Pogromul de tancuri al anului 1941*, ACT, Moscova, 2000, p.159).

Diviziile NKVD se aflau destul de aproape de graniţă.

În cursul războiului, trupele Armatei active (spre deosebire de unităţile şi formaţiunile, care se aflau în spatele frontului sau în rezervă) au primit o serie de scutiri şi privilegii substanţiale, începînd cu o altă raţie de hrană şi terminînd cu calcularea după un alt sistem a soldei. S-a definit clar pentru fiecare unitate, prin ordin scris, momentul în care trebuia să intre în armata activă.

Aşadar, Diviziile 21, 22 şi 23 de infanterie motorizată ale NKVD au fost trecute în rîndul armatei active începînd cu 26 iunie 1941. Din aceeaşi zi au fost trecute în armata activă şi Diviziile 2, 3, 4, 5 şi 20 ale NKVD de pază a obiectivelor de cale ferată (*Istoria militară a Statului Rus în 30 de volume, Marele Război, Armata activă*, Kucikovo pole, Moscova, 2005, pp.518-519).

Nu trebuie să ne gîndim că, dacă divizia nu este inclusă în efectivul armatei active, ea nu există şi nu luptă. *Revista de istorie militară* a publicat în nr. 5/2001 un document sub titlul „Scurtă descriere a acţiunilor de luptă ale

Regimentului 5 infanterie motorizată şi ale Diviziei 22 infanterie motorizată ale trupelor NKVD în perioada de la 22 iunie pîna la 13 iulie 1941”. Din document rezultă că Divizia 22 infanterie motorizată a NKVD exista la 22 iunie, fusese completată, avea tancuri şi ducea acţiuni de luptă. Numai că în spatele frontului. Colonelul A. Golovko raporta că „la fiecare împuşcătură executată din fereastră, din turn sau din clopotniţă s-a răspuns cu foc de mitralieră şi de tun de tanc…”. În primele trei zile ale războiului „au fost împuşcate 120 de persoane prinse, considerate a fi nişte ticăloşi”. Poporul sovietic nu numai că nu dorea să lupte pentru puterea populară, dar mai şi trăgea de la ferestre şi din podurile caselor în reprezentanţii şi apărătorii acesteia. Iar la 26 iunie Diviziile 21, 22 şi 23 infanterie motorizată ale NKVD s-au întîlnit cu trupele germane…

Divizia 8 infanterie motorizată a NKVD a fost trecută în efectivul armatei active şi mai devreme, la 24 iunie.

Diviziile 9 şi 10 ale NKVD pentru paza obiectivelor de cale ferată şi Divizia 13 de escortă a NKVD au trecut în efectivul armatei active la 22 iunie 1941.

După cum am arătat mai înainte, diviziile de infanterie motorizată ale NKVD dispuneau de toate tipurile de arme ale trupelor terestre, inclusiv tancuri, tunuri, obuziere şi aruncătoare de mine.

Nici diviziile NKVD pentru paza obiectivelor de cale ferată nu erau nişte santinele cu puşcoace. „La începutul celui de-al doilea război mondial, în dotarea trupelor interne ale NKVD erau peste cincizeci de subunităţi de trenuri blindate. Numărul trenurilor blindate cekiste depăşea numărul celor de armată” (I.G. Drogovoz, *Fortăreţe pe roţi. Istoria trenurilor blindate*, Harvest, Minsk, 2002, pp.226-227).

Diviziile NKVD pentru paza obiectivelor de cale ferată nu aveau în dotare numai trenuri blindate, ci şi artilerie, aruncătoare de mine, maşini blindate cu tunuri. Şi nu erau completate nicidecum de locuitorii din Asia Centrală.

În această listă mă uimeşte numai divizia NKVD de escortă. Nu pot să-mi imaginez în nici un fel ce făceau la 22

iunie 1941, pe graniţa de vest a Uniunii Sovietice, cîteva mii de oameni de la escortă. Cine şi cu ce scop i-a deplasat aici?

Mi-a fost dat să găsesc şi mai înainte date despre batalioane, regimente şi brigăzi de escortă în apropierea graniţelor: de exemplu, Batalionul 132 de escortă al NKVD izolat la Brest, Regimentul 109 de escortă al NKVD la Lvov, Brigada 5 de escortă a NKVD la Minsk. Dar pentru mine este o adevărată descoperire că o întreagă divizie de „escortişti”, chiar pe 22 iunie, se afla în zonele acţiunilor de luptă.

Abia ce am făcut un pas în lateral, că am şi descoperit o duzină de noi divizii, pe care le adăugăm la cele 170 deja cunoscute.

A treia metodă. „170 de divizii şi două brigăzi reprezintă numai primul eşalon strategic al Armatei Roşii. Dar, sub acoperirea comunicatului TASS din 13 iunie 1941, se îmbarca, se deplasa şi se debarca în regiunile de frontieră al doilea eşalon strategic al Armatei Roşii – şapte armate, în efectivul cărora erau mai multe tancuri şi artilerie decît în tot Wermacht-ul.

În spate avea loc desfăşurarea celui de-al treilea eşalon strategic. Acesta era întregul front de rezervă.

Istoricii foarte serioşi compară primele eşaloane ale trupelor sovietice şi germane. Este legitimă comparaţia? Da. Însă numai la prima vedere. Trupele germane erau structurate într-un singur eşalon strategic, în spatele căruia se găsea o mică rezervă. Toate trupele germane erau desfăşurate de-a lungul graniţelor într-un şir subţire, în spatele căruia nu se afla practic nimic. Iar trupele sovietice erau structurate în trei eşaloane strategice, în spatele cărora erau dispuse rezerve puternice.

Cititorul îşi poate imagina că are un apartament, iar un oarecare istoric foarte serios are trei apartamente, ba încă şi o vilă. Este drept să compari un singur apartament cu unul dintre cele trei apartamente ale istoricului foarte serios şi să tragi concluzii?

Însă exact aşa procedează istoricii: nemţii au un singur

eşalon strategic, noi avem trei. Dar ei compară un eşalon de la nemţi şi unul de la noi.

Un exemplu: în 2005 a ieşit de sub tipar grandioasa *Istorie militară a Statului Rus în 30 de volume*. Aceste volume au fost pregătite de nenumărate colective de experţi sub comanda consilierului de stat al Federaţiei Ruse, doctorul în ştiinţe istorice clasa I V.A. Zolotarev, care, mai înainte, avînd gradul de general-maior, a ocupat funcţia de istoric militar principal al Forţelor Armate ale URSS. În volumul despre războiul sovieto-german se aduc informaţii (pp.536-537) despre cît de puţine forţe erau în cele cinci regiuni ale frontierei de vest. De pildă, în Regiunea militară specială Kiev, care la 21 iunie 1941 s-a transformat în Frontul de Sud-Vest, la 21 iunie, erau doar 907 046 de soldaţi şi comandanţi.

Puşti şi carabine pe front erau 1 035 420 (apropo de afirmaţia cu o puşcă la trei persoane).

Pistoale-mitralieră, 15 483.

Mitraliere manuale şi fixe, 35 267.

Tunuri şi aruncătoare de mine de campanie, 14 756.

Tunuri antiaeriene, 2 221.

Tancuri, 5 465. Dintre acestea, în stare bună de funcţionare, 4 788.

Avioane de luptă, 2059. Dintre acestea, în stare bună de funcţionare, 1 759.

Fireşte, sînt puţine forţe. Îndeosebi în comparaţie cu cele 631 de tancuri germane distribuite la toate trupele germane, care acţionau nu numai împotriva trupelor de pe Frontul de Sud-Vest, ci şi împotriva Frontului de Sud.

Un „strateg” a numit un asemenea raport de forţe marea superioritate numerică a trupelor germane.

Nu vom contesta. Să observăm doar faptul că luminatele colective ale experţilor noştri au calculat forţele Frontului de Sud-Vest fără a lua în seamă trupele NKVD şi armatele din al doilea eşalon strategic. Însă, în acest timp, în raionul Belaia Ţerkovi-Cerkassî debarca deja Armata a XIX-a, care venea din Caucazul de Nord. Aceasta avea 110 339 de soldaţi şi comandanţi, 1 614 tunuri şi aruncătoare

de mine şi 140 de tancuri (*Corpul de comandă şi de conducere al Armatei Roşii în 1940-1941. Structura şi cadrele aparatului central NKO al URSS, al regiunilor militare şi armatelor. Documente şi materiale*, Moscova, 2005, p.246).

Iar în raionul Şepetovka a debarcat Armata a XVI-a, care venea din Zabaikalie. În aceasta, pe lîngă altele, erau o mie de ţevi de artilerie şi aproape 1 500 de tancuri (1 059 în Corpul 5 mecanizat, 356 în Divizia 57 tancuri izolată, 32 în Diviziile 46 şi 152 infanterie). Toate tancurile erau în stare de funcţionare. Era interzis să se încarce în eşaloane cele care nu funcţionau.

Dacă luăm în considerare aceste armate, atunci forţele Frontului de Sud-Vest apar în altă lumină. Însă acesta este numai un exemplu de întărire doar a unei regiuni.

Legenda despre cele 170 de divizii şi două brigăzi este o ruşine naţională a Rusiei.

Această legendă circulă de peste şaizeci de ani. Această perioadă îndelungată ne prilejuieşte consideraţii amare. Reiese că Ministerul Apărării al Rusiei nu s-a ocupat deloc cu studierea războiului. Statul-Major General nu ştie nici el absolut nimic despre război. Numai la Moscova s-au scris atîtea cărţi şi monografii despre război, că s-ar putea ridica un baraj cît cel de la Hidrocentrala Bratsk. Dar totul este maculatură.

Are rost să se facă o disertaţie despre război, dacă autorul nu s-a învrednicit nici măcar să calculeze diviziile? Ce rost au memoriile nu ştiu cărui „mareşal al victoriei”, dacă acesta nu ştie nici măcar cîte divizii avea în 1941?

*

Generalul-colonel I. Gorkov a declarat că toate documentele sînt în mîinile generalilor. Eu nu am documente. De aceea numai generalii pot dezvălui adevărul istoric:

> Lămurirea adevărului… luînd în seamă deosebita complexitate a problemei, necesită multă grijă, limpezime a judecăţilor, sprijinirea strictă pe documente (…). Şi istoria trebuie studiată, vorbind la figurat, nu după copii contrafăcute, ci după originale (*Krasnaia Zvezda*, 21 octombrie 1995).

Corect. Aşa trebuie să fie.

Însă mii de generali ai Armatei Sovietice, iar acum ai Rusiei, avînd în mîini toate documentele Ministerului Apărării, ale Direcţiei operative şi ale celei de organizare a Statului-Major General şi ale tuturor celorlalte direcţii ale Statului-Major General, toate arhivele statului, inclusiv cele strict secrete, după şaizeci de ani de eforturi intense nu au reuşit să numere pînă la doi şi să stabilească faptul că nu erau două brigăzi, ci mai multe.

Fiind conştient de complexitatea situaţiei pe frontul istoriei militare, sînt obligat să scriu istoria, bazîndu-mă pe puţinele fragmente de informaţii care au fost publicate.

După cum vedeţi, chiar şi acestea au fost de ajuns ca să dau în vileag cumplita ignoranţă a „marilor strategi”.

Capitolul 13

Despre inteligenţa colectivului

> *Două armate jefuitoare au pornit pe calea tîlhăriei la scară internaţională. Dar acest drum mare e strîmt pentru două bande deodată, dacă fiecare dintre ele are un scop în perspectivă – dominaţia mondială. Şi a izbit-o una pe cealaltă. A izbit-o tare, prinzînd bine momentul, a trîntit-o şi a crezut că a murit. Dar s-a înşelat şi nu a înţeles imediat. Vîntul, semănat în septembrie 1939, s-a întors ca o furtună asupra oraşelor şi satelor noastre. „Nebiruita şi legendara”, condusă de un areopag de căpetenii semianalfabete, în frunte cu un actoraş*

mustăcios, înconjurat de lingăi-strategi tot atît de semianalfabeţi, a fost înfrîntă în cîteva zile. Nevoind să recunoască faptul că din vina lor s-a petrecut catastrofa, că armata este distrusă, strategii de la Moscova, fără să aibă alte planuri militare în afară de cele ofensive şi agresive, trimit către o armată inexistentă ordine de contraofensivă neadecvate situaţiei, agravînd astfel confuzia şi catastrofa.

Iosif Komarovski, *Vzgliad*, nr.535, 21-27 decembrie 2002

1

Colonelul Morozov, profesor la Academia Militară „Frunze”, îşi dă cu părerea în ziarul *Ziua* (foarte frumos nume – aproape Ziua-M). Ca să demonstreze cunoaşterea obiectului, colonelul Morozov ne informează pentru început că în regiunile de frontieră vestice se aflau 171 de divizii sovietice. (Nu oricine este capabil să reţină formula „170 de divizii şi două brigăzi”; de aceea, pentru anumiţi colonei s-a făcut o simplificare.)

Demonstrîndu-şi în faţa lumii propria erudiţie, colonelul face o dezvăluire: în spatele meu stau grupuri de experţi.

Dacă tot a venit vorba despre grupuri de experţi, e bine să amintim, domnule colonel, ce e cu grupurile de experţi din spatele domniei voastre. Numeroasele grupuri. Mai corect – nenumăratele grupuri. Gloatele de experţi.

Îţi vine rău cînd vezi, la sfîrşitul zilei de lucru, cum turma de colonei e slobozită pe poarta Academiei „Frunze”. Toţi aceştia sînt experţi. Toţi aceştia sînt puşi de pază la această versiune, pe care o apăraţi şi dumneavoastră, domnule colonel. Aţi primit cu toţii ordin să fiţi vigilenţi şi să o apăraţi cu dîrzenie… Toţi formaţi oştirea ştiinţei. Şi nu numai dumneavoastră. Numai în oraşul-erou Moscova erau mai multe academii militare decît în SUA, Marea Britanie, Germania, Japonia şi Franţa luate la un loc. Numai în oraşul-erou Moscova sînt mai mulţi generali decît în Forţele Armate ale SUA. Iar dacă vorbim de generalii cu trei sau mai multe stele, la Moscova sînt mai mulţi decît în tot restul

Europei.

În epoca de deplină înflorire a… stagnării, în Uniunea Sovietică erau 18 academii militare, o universitate militară, 74 de şcoli militare superioare, patru institute militare, patru şcoli militare medii, şase facultăţi militare, pe lîngă instituţiile superioare de învăţămînt.

În afară de acestea, erau 32 de instituţii superioare de învăţămînt, ale MVD.

Trecem sub tăcere KGB-ul, deşi şi acolo se studia cu încrîncenare istoria militară.

Aşa că, domnule colonel, nu aveţi de ce vă plînge. Aveţi o oştire aşa de numeroasă că îi speriaţi pe toţi inamicii.

Numai la Moscova sînt mai mulţi experţi decît elani în Ciukotka. Umblă tot aşa, în turme. Sau poate dumneavoastră, domnule colonel, credeţi că experţii serioşi din Occident sînt mai inteligenţi decît cei din Rusia? Să nu credeţi. Şi acolo sînt la fel ca şi pe la noi. Numai că mai serioşi.

Dar dacă dumneavoastră credeţi cu adevărat în inteligenţa colectivului, atunci formaţi un grup pentru a calcula odată şi odată diviziile Armatei Roşii în 1941. Însă vă previn dinainte: cu grupul n-o să iasă nimic.

2

Nu vi se pare ciudat, domnule colonel, că timp de 60 de ani s-au întreprins încercări de a scrie istoria războiului, dar nu a ieşit nimic din trebuşoara asta? Pentru scrierea istoriei războiului regimul a băgat în luptă hoarde de experţi, dar nu s-a făcut nimic. De ce?

Pentru că, domnule colonel, domniile voastre aţi fost învăţaţi să gîndiţi în cor. Şi iată rezultatul: în 60 de ani nici un absolvent, nici un profesor de la Academie Militară nu a catadixit să numere diviziile şi brigăzile Armatei Roşii din regiunile de frontieră la începutul războiului.

Dumneavoastră, domnule colonel, credeţi în inteligenţa colectivă a experţilor, dar eu vă recomand cartea pe care a

scris-o cu peste o sută de ani în urmă marele Gustave Le Bon. Cartea l-a făcut renumit în întreaga lume pentru multe veacuri de-acum încolo. Cartea se numeşte *Psihologia mulţimilor*. În Rusia a apărut în 1896, la editura lui Pavlenkov. Printre adepţii marelui Le Bon se află o cohortă de practicieni de seamă ai actului de conducere a gloatei: de la Lenin la Mussolini şi Hitler. Se înţelege, tovarăşul Stalin cunoştea amănunţit textul lucrării şi i-a utilizat cu măiestrie recomandările.

Gustave Le Bon a arătat pe baza multor exemple că intelectul unui grup nu este suma intelectelor indivizilor care îl compun. Dimpotrivă, omul în grup se prosteşte şi îşi pierde capacitatea de a vedea, auzi, înţelege şi gîndi independent: „Nu-i nevoie ca gloata să fie numeroasă… Imediat ce cîţiva indivizi se adună laolaltă, ei sînt deja o gloată, chiar dacă aceştia sînt savanţi eminenţi… Capacitatea critică şi de observare, care există la fiecare dintre aceşti savanţi luaţi în parte, dispare într-o clipită în gloată”.

Acum o sută de ani, colonelul O.F. Suvenirov a exprimat ideea centrală a *Psihologiei mulţimilor*, numai că nu referitor la vreo grupă de experţi în general, ci concret la ştiinţa noastră militară, la Institutul de istorie militară al Ministerului Apărării:

> Una dintre cauzele principale, care dă naştere unei anumite neputinţe a multor studii de istorie militară ale Institutului, este pasiunea aproape generală a conducerii Institutului pentru pregătirea unor lucrări colective (…). De regulă la pregătirea acestora se taie, se aruncă peste bord tot ceea ce este original, cu adevărat creator (…). Conform unei opinii răspîndite printre istorici, redacţiile lucrărilor colective sînt morminte comune pentru talente. E un sistem de colhoz-sovhoz pentru ştiinţă, care omoară orice stimuli ai interesului personal şi responsabilităţii omului de ştiinţă (*VIJ*, nr.11, 1996, p.90).

Gloata rămîne gloată fie că e la Moscova, la Paris sau la Londra. Iată un model de deşteptăciune colectivă a experţilor de peste Ocean.

În cursul celui de-al doilea război mondial şi imediat după el, în calculele şi concluziile lor, grupuri de specialişti occidentali trebuiau să presupună că nu tot ce spunea public „geniul tuturor timpurilor şi popoarelor” era purul adevăr. Nu era greu să-l prinzi cu vorba pe tovarăşul Stalin.

Încă de la 3 iulie 1941, în prima sa cuvîntare publică de după momentul invaziei germane, tovarăşul Stalin şi-a dat în petic.

Cuvîntarea a început cu celebrele cuvinte: „Tovarăşi! Cetăţeni! Fraţi şi surori! Luptători ai armatei şi flotei noastre! Mă adresez vouă, dragii mei!”.

Uite ce frăţior avea poporul nostru! Din acelaşi sînge şi din aceeaşi mamă ca şi fraţii şi surorile lui!

După formula de adresare a urmat prima propoziţie. Iar în aceasta – un adevăr: războiul continuă.

Însă din a doua propoziţie „cîrmaciul” a început să spună prostii: „În pofida rezistenţei eroice a Armatei Roşii, în pofida faptului că cele mai bune divizii ale duşmanului şi cele mai bune unităţi ale aviaţiei lui sînt deja distruse şi şi-au găsit mormîntul pe cîmpurile de luptă…”.

Dacă este să-l credem pe tovarăşul Stalin, nu trecuseră nici două săptămîni de război, dar cele mai bune divizii ale inamicului şi cele mai bune unităţi ale aviaţiei lui fuseseră deja zdrobite…

Mai departe, pe toată durata războiului, tovarăşul Stalin şi alţi tovarăşi au păstrat aceeaşi linie. Iar la încheierea războiului au făcut bilanţul: am luptat să cîştigăm în conformitate cu ştiinţa stalinistă, cea mai înaintată din lume; de aceea, pierderile Uniunii Sovietice sînt minime.

Şi iată că la Universitatea Americană de Aviaţie s-a înfiinţat un grup de cercetare ştiinţifică pentru strîngerea, prelucrarea şi verificarea informaţiilor despre pierderile umane din timpul războiului. Au lucrat zece ani. Grupul de experţi era condus de D.O. Smith, general de brigadă al Forţelor Aeriene ale SUA, care, în 1955, a publicat la New

York cartea *U.S. Military Doctrine*.

Cartea a fost tradusă rapid în limba rusă şi editată în Uniunea Sovietică, deoarece concluziile americanilor au plăcut foarte mult tovarăşilor noştri cu munci de răspundere. S-a făcut vechea scamatorie cu două oglinzi, cînd o oglindă, răsfrîngîndu-se în cealaltă, creează iluzia infinităţii. Inteligenţa vicleană a Aghitprop-ului de la Moscova s-a oglindit în căutările a numeroase grupuri de specialişti americani şi s-a întors pe pămînt rusesc sub forma concluziei experţilor independenţi: vedeţi, şi ei acolo, peste Ocean, au tras aceleaşi concluzii.

Adunînd informaţii din toate ţările, prelucrîndu-le şi verificîndu-le cu grijă, grupurile de oameni de ştiinţă americani au făcut bilanţul: „Analiza desfăşurată arată că în cursul celui de-al doilea război mondial au fost ucişi 9,5 milioane de soldaţi şi ofiţeri (D.O. Smith, *Doctrina militară a SUA. Cercetări şi evaluări*, Editura pentru Literatură străină, Moscova, 1956, p.217).

4

Luînd în consideraţie că cel de-al doilea război mondial a fost cel mai mare cataclism din istoria omenirii, că la acesta au luat parte direct şi indirect sute de milioane de oameni, iar informaţiile statistice de după război au fost fragmentare, controversate, confuze, ba chiar au şi lipsit cu totul, o asemenea precizie a calculului grupurilor de oameni de ştiinţă americani ne surprinde.

La pierderile de soldaţi şi ofiţeri, grupurile de superinteligenţi americani au adăugat pierderile din rîndul populaţiei paşnice şi au obţinut un rezultat bizar: „În al doilea război mondial, care a durat cu un an mai mult decît primul, a participat o parte mult mai mare din populaţia globului pămîntesc, dar numărul de victime a fost doar puţin mai mare” (p.216).

Ciudat.

Primul război mondial a durat de la 1 august 1914 pînă

la 11 noiembrie 1918, adică puţin mai mult de patru ani. Iar al doilea război mondial, de la 1 septembrie 1939 pînă la 3 septembrie 1945, adică şase ani încheiaţi. Iar dacă efectivul participanţilor, extinderea în spaţiu, intensitatea acţiunilor de luptă şi felul armamentului ar fi rămas ca înainte, chiar şi atunci pierderile din al doilea război mondial ar fi trebuit să fie cu 150% mai mari comparatv cu primul.

Dar nici durata totală a războiului nu spune totul. Rusia a ieşit din primul război, mai bine zis s-a prăbuşit, cu un an înainte de încheierea acestuia. Iar în al doilea război mondial Uniunea Sovietică a luptat oficial din 22 iunie 1941 şi pîna la încheierea acestuia. Dar dacă judecăm drept, a luptat chiar de la început şi pînă la sfîrşit.

Statele Unite au intrat în primul război mondial chiar la sfîrşit, iar în al doilea război mondial au luptat din decembrie 1941 şi pînă în septembrie 1945.

Atunci de ce pierderile din al doilea război mondial au fost numai cu puţin mai mari decît în primul război?

Extinderea în spaţiu a celui de-al doilea război mondial nici nu suportă comparaţie cu primul război. În al doilea război mondial, acţiunile de luptă s-au desfăşurat în întreaga Europă: din nordul Norvegiei pîna la Munţii Caucazului, din sudul Franţei şi insulele din Marea Mediterană şi pînă la zidurile Murmanskului, Piterului, Moscovei şi Stalingradului. Iar dincolo de limitele Europei, din Africa de Nord pînă în junglele Asiei de Sud şi în insulele sălbatice ale Oceanului Pacific. În zonele acţiunilor de luptă erau sute de milioane de civili. Fie şi numai ca rezultat al acestui fapt, trebuia să existe o diferenţă considerabilă în numărul de victime. Căci în primul război mondial nu s-au prea purtat acţiuni de luptă dincolo de fruntariile Europei, iar fronturile s-au stabilizat aproximativ în zonele graniţelor de stat ale marilor imperii. Populaţia civilă a migrat la sute de kilometri de linia frontului şi nici măcar nu auzea salvele de artilerie.

Nici mijloacele de luptă din al doilea război mondial nu se compară cu cele din primul război. Utilizarea masivă a tancurilor şi aviaţiei ar fi trebuit să atragă după sine un

număr impresionant de victime.

Prin caracterul său, al doilea război mondial s-a deosebit tranşant de primul.

În cursul celui de-al doilea război mondial a apărut o mişcare masivă de partizani, adică războiul nu s-a purtat numai pe linia fronturilor, ci pretutindeni. Să ne amintim revolta de la Varşovia. În primul război nu a existat ceva similar.

În cursul celui de-al doilea război au apărut mari spaţii în care toţi luptau împotriva tuturor: Iugoslavia, Ucraina de Vest, întregul Belarus.

În primul război mondial atitudinea faţă de prizonieri a fost în general în conformitate cu legile internaţionale privitoare la război, însă în al doilea război mondial prizonierii au fost lichidaţi cu milioanele.

În al doilea război mondial nimicirea populaţiei paşnice s-a înfăptuit cu mijloace industriale. Primul război mondial nu a cunoscut ceva asemănător cu lagărele de la Auschwitz, Buchenwald, Babii Iar, Raicihlag, cu uciderea în masă a deţinuţilor din închisori şi lagăre la retragerea Armatei Roşii.

În al doilea război mondial aviaţia strategică a măturat de pe faţa pământului oraşe întregi, cu tot cu populaţie, iar războiul s-a terminat cu folosirea armei atomice.

Atunci urmează întrebarea: cum s-a putut întîmpla că numărul de victime din al doilea război mondial a fost atît de neînsemnat?

În faţa grupurilor de experţi americani se deschideau două căi.

Prima: să pună la îndoială cifrele oficiale sovietice, caz în care numărul victimelor ar fi crescut considerabil.

A doua cale: să caute explicaţia unui rezultat atît de ciudat pentru un război atît de sinistru.

Grupului de experţi nici măcar nu i-a trecut prin cap (prin capete!) să se îndoiască de versiunea sovietică. Odată ce hîrtia oficială venea de la Moscova, însemna că lucrurile stăteau întocmai aşa…

A rămas numai a doua cale: să ofere o explicaţie pentru

numărul de victime suspect de mic. Pentru aceasta a fost nevoie să facă un *speech* teoretic, care a dat peste cap experienţa milenară a tuturor civilizaţiilor: „Prin urmare, din punct de vedere istoric, este lipsit de sens să tragi concluzia că mărirea puterii mijloacelor de distrugere este cauza măririi numărului de victime ale războiului” (D.O. Smith, *Doctrina militară a SUA. Cercetări şi evaluări*, Editura pentru Literatură străină, Moscova, 1956, p.217).

Mai simplu, dacă folosim sau nu aviaţia strategică pentru distrugerea oraşelor, dacă lansăm sau nu bombe atomice, dacă gazăm sau nu oameni în camere de gazare, numărul de victime rămîne relativ comparabil.

Au trecut cîţiva ani şi preşedintele John Kennedy, care nu a citit fundamentările teoretice ale grupurilor de „inteligenţi”, i-a pus o întrebare lui Nikita Hruşciov: cîţi oameni din poporul vostru au pierit, douăzeci de milioane?

Şi a primit un răspuns exhaustiv: da, douăzeci.

Din acest moment, grupurile de experţi, atît sovietici, cît şi străini, au început să justifice teoretic această cifră.

Dacă curiosul John ar fi spus „zece milioane”, ar fi primit acelaşi răspuns: „da, exact aşa”…

Iar grupurile de experţi ar fi edificat imediat baza teoretică pentru această cifră. Li-e indiferent experţilor: zece milioane, poate cincizeci…

Însă dacă curiosul John nu ar fi pus întrebarea, atunci grupurile de experţi ar fi afirmat în continuare că mărirea puterii mijloacelor de distrugere nu influenţează numărul de victime.

5

Dacă vreţi, iată un exemplu mai elocvent. Cum se ştie, economia Uniunii Sovietice era cu totul parazitară. Ţara extrăgea petrol şi îl trimitea peste hotare. Exportam petrol, gaze naturale şi armament pentru al treilea război mondial. Cantităţi colosale de armament umpleau pînă la refuz arsenalele Armatei Sovietice şi ale armatelor ţărilor frăţeşti

dependente. În afară de aceasta, conducătorii de la Kremlin trimiteau armament în cantităţi nelimitate în Indonezia şi Algeria, în Siria şi Libia, în Angola, Cuba şi Egipt. Totul la preţ redus. Totul pe credit, explicîndu-se clar că nimeni nu va înapoia niciodată datoriile de multe miliarde.

Încercaţi să vizionaţi ştiri pe orice canal rusesc, american, britanic, german, francez şi nu veţi găsi ştiri în care să nu apară automatul Kalaşnikov. Iar dacă se întîmplă să nu vedeţi Kalaşnikov, în locul lui veţi vedea DŞK, T-54, PKM sau RPG-7. Fără acestea, ştirile nu au sare şi piper. Noi chiar ne mîndrim că pe stemele a patru state diferite apare în toată splendoarea sa Kalaşnikov-ul.

Saturînd şi suprasaturînd lumea cu armament, Uniunea Sovietică a transformat planeta într-un cîmp de luptă şi Uniunea însăşi a intrat încetişor, tîrîş-grăbiş, în război. La început în provinciile mai îndepărtate, iar apoi pretutindeni aprovizionarea populaţiei a început să se facă pe cartelă. Ca în timpul războiului. Şi ţara, la fel de încet, dar implacabil, a intrat în faliment financiar. Tovarăşul Gorbaciov a tipărit o mulţime de bilete de bancă cu valoarea de 50 de ruble (pe vremea aceea erau bani nu glumă); cu acestea a plătit salariile întregii populaţii, apoi a declarat aceste hîrtii nule. Văzînd acestea, orice om normal a înţeles clar: nu avem unde merge mai departe. Acesta e sfîrşitul.

Între timp, un oarecare Ronald Reagan a decis să zdruncine un pic Uniunea Sovietică, să-i încerce rezistenţa, să o ia la bani mărunţi. Reagan a avut posibilitatea să influenţeze Arabia Saudită. Şi a influenţat-o. La 13 septembrie 1985, Reagan a rostit doar cîteva cuvinte: vom mări producţia de petrol. Ele au reprezentat condamnarea la moarte a Uniunii Sovietice.

Producţia de petrol în deşertul fierbinte al Arabiei a crescut brusc. Aceasta a crescut brusc şi în SUA. Preţurile din întreaga lume au scăzut. Toate celelalte ţări producătoare de petrol au suferit pierderi ca urmare a căderii preţurilor. Acoperirea pierderilor nu se putea face decît prin mărirea producţiei. Toţi s-au grăbit să mărească

producţia. Şi preţurile au căzut.

Rusia nu s-a îngrijorat de căderea preţurilor la petrol. În ţară s-a pus la cale o producţie masivă de matrioşte. Dacă se prăbuşesc preţurile la petrol, oricum vom avea produse pentru export. Dar Gorbaciov nu s-a ocupat deloc de dezvoltarea industriei. Producţia pe scară largă a matrioştelor nu a fost prevăzută în planul cincinal… De aceea, indestructibila Uniune Sovietică a început să scîrţîie.

Chiar la sfîrşitul lui 1990 a fost publicat şi la începutul lui 1991 a apărut în vitrinele librăriilor americane şi britanice un model de creaţie colectivă a unui grup de erudiţi: o lucrare capitală despre perspectivele de dezvoltare ale Uniunii Sovietice. Această măreaţă faptă intelectuală a fost realizată de un grup de fenomenali experţi britanici şi americani, cu o autoritate de nezdruncinat pe ambele maluri ale Atlanticului.

Nu discut despre conţinut. Este suficient titlul: *Soviet Union 2000*, St. Martins Press, New York, 1990.

Cei mai buni experţi ai Occidentului s-au reunit ca să dezbată problema perspectivelor „perestroikăi” şi să contureze tabloul înfloritoarei Uniuni pentru anul 2000.

Trebuia oare să fii expert, ca să înţelegi că preţurile la petrol lunecă asemenea unor săniuţe pe gheaţă, că, aşadar, nu va mai fi nici o Uniune Sovietică…

Trebuie spus că fiecare dintre aceşti experţi luat în parte e om inteligent, perspicace, un interlocutor interesant. Dar e destul să-i aduni într-un grup de specialişti supraserioşi, că se schimbă imediat. Toate cunoştinţele şi aptitudinile lor dispar într-o clipă.

Păcat că poporul Americii (şi nu numai al Americii) s-a obişnuit să creadă în grupurile de experţi. S-a dat chiar comanda pentru un al doilea tiraj… Dar în acest moment Uniunea Sovietică s-a prăbuşit.

Iar una dintre cauzele principale a fost că liderii de la Kremlin s-au bizuit prea mult pe înţelepciunea colectivă a partidului şi a Comitetului său Central leninist. Iar fiecare şef, de la cel de jos pînă la cel mai de sus, s-a sprijinit pe înţelepciunea colectivă a grupurilor de experţi. Mai simplu

spus, conducătorii s-au dezvăţat să gîndească independent...

6

Iar acum să ne întoarcem la oile noastre, adică la grupurile noastre de experţi.

Cineva care îşi ascunde numele sub pseudonimul *Viktor Suvorov* a produs o lucrare ştiinţifică. Şi-a ascuns numele, dar a dat publicităţii componenţa grupului de experţi care l-au direcţionat pe calea adevărului. Iată componenţa grupului: generalul de armată M.A. Gareev, generalul-colonel I. Gorkov, generalul-maior I. Solnîşkov, academicianul V. Anfilov, G. Baranovski şi alţi tovarăşi responsabili.

La pagina 105 sînt oferite informaţii despre covîrşitoarea superioritate numerică a aviaţiei germane faţă de forţele aeriene sovietice. Luftwaffe avea, la 22 iunie 1941, pe frontul sovieto-german, 4 950 de avioane de luptă, iar în Armata Roşie erau numai 1 540. Ce-i drept, la cifra sovietică este adăugat între ghilimele „prot. noi".

Atunci spuneţi-mi şi mie de ce lui Hitler i se numără toate avioanele, iar lui Stalin numai „prot. noi"? De unde atîta iubire pentru Hitler din partea unor Gareevi şi Baranovi?

Grupurile de experţi preaiscusiţi cunosc oare că avioanele lui Hitler nu erau toate numai „prot. noi"? Ştiu oare de existenţa bombardierului german Hs-123? Ştiu că viteza maximă a acestui avion era de 345 km/oră, iar sarcina de bombe era de 200 kg? Ştiu ei că la bordurile fuselajului acestei minuni a tehnicii atîrnau scări de funie ca la cavalerie?

Şi de unde a apărut cifra aceasta de 4 950? Şi cine i-a informat că în Armata Roşie erau numai 1 540 de avioane prototipuri noi, dacă numai MiG-3 erau 1 363? Domnilor, dar pe DB-3f l-aţi luat în calcul? Dintre acestea erau, dacă nu greşesc, 972. Dar aţi uitat Er-2 Ar-2. Mai adăugaţi aici

LaGG-3 şi Iak-1, Su-2, Il-2, Pe-2 şi TB-7.

Cu tancurile e şi mai interesant. Pe aceeaşi pagină, grupurile de experţi spun că Hitler avea, la 22 iunie 1941, pe frontul sovieto-german, 3 712 tancuri, iar Stalin 1 800. Iar această cifră nu are nici un comentariu, nici o precizare, nici o adăugare de genul „prot. noi”. Nu, pur şi simplu se informează că în Armata Roşie erau 1 800 de tancuri. Şi aceasta în secolul XXI! Şi aceasta o spun astrele ştiinţei noastre! Aceeaşi oameni declară că numai tancurile T-26 din Armata Roşie erau, la 22 iunie, cu 3 000 (trei mii) mai multe decît tancurile BT.

La pagina 177 a acestei capodopere, grupul celor mai firoscoşi experţi ruşi declară că „aveam cîteva tancuri amfibii, iar acestea doar sub formă de prototipuri, în timp ce germanii aveau un număr considerabil mai mare”.

Am dat în vileag această grozăvie cu mulţi ani în urmă în cartea *Sinuciderea*. Însă grupurile de experţi, în frunte cu şeful Academiei de Ştiinţe Militare, continuă să susţină această neghiobie. Puteţi deschide orice îndrumar! La 22 iunie, în Armata Roşie erau următoarele tancuri-amfibii: 2 331 de T-37A, 1 129 de T-38 şi 227 de T-40.

Aşadar, 3 700 de prototipuri de încercare?

Pe generalul de armată Gareev l-am făcut de ruşine o dată cu povestirea despre tancurile „de 38 de tone”. Nu i-a ajuns. S-a apucat să povestească despre tancurile-amfibii germane.

Aşadar: domnule general, în Germania nu au existat nici un fel de tancuri-amfibii. De unele se prindeau pontoane. Dar de aici nu rezultă nicidecum că tancurile erau amfibii. Pot să prind pontoane de o locomotivă şi să mă autodeclar creatorul locomotivei-amfibie. Pot să pun un topor într-un lighenaş de aramă şi să declar inventarea primului topor-amfibiu din lume. Sau fier de călcat.

Întreaga carte e plină de astfel de descoperiri stupide. Domnii Gareev, Gorkov, Baranovski ar trebui să protesteze şi să ceară scoaterea numelor lor din această făcătură stînjenitoare. Însă ei nu au obiectat; de aceea, ruşinea prostiei colective a căzut asupra fiecăruia dintre ei.

*

Să ne întoarcem la diviziile noastre.

Credinţa fanatică generală în înţelepciunea grupurilor de experţi, adică în înţelepciunea gloatei a pătruns în toate interstiţiile, în toate fantele maşinii de stat sovietice.

Ştiinţa militară, în general, şi istoria militară, în particular, au fost infectate de creaţia colectivă mai mult decît alte domenii ale ştiinţei.

Rezultatul se vede. Să ne înţelegem: nu fiecare colonel de la Academia „Frunze” ştie să numere pînă la 170, dar în 60 de ani mulţimile de istorici militari serioşi ar fi putut să numere pînă la doi şi să-şi dea seama că nu au fost două brigăzi, ci mai multe…

Ar fi putut? Nu. Nu puteau. Acest lucru s-a stabilit pe cale experimentală. Trei generaţii de experţi, lucrînd în grupuri, nu s-au învrednicit să numere pînă la doi.

Căci aceasta este gloata.

Gloata nu e capabilă să zidească.

Numai să năruie.

Capitolul 14

Despre diviziile-schelet

La ruşi, resursele umane sînt întotdeauna din belşug.
Şeful Statului-Major General al trupelor terestre ale Germaniei, general-colonel F. Halder, *Jurnal de front*, însemnare datată 23 iulie 1941

Diviziile de tancuri sînt principalul instrument în cazul unei agresiuni. În 1941, în Armata Roşie erau de trei ori mai multe divizii de tancuri decît în toate celelalte ţări ale lumii la un loc. Tovarăşul Stalin avea destule alte divizii. Este imposibil să ascunzi acest lucru. Dar dacă nu ascunzi acest lucru, va deveni clar pentru întreaga lume esenţa eliberatoare a pregătirii staliniste. Ce-i de făcut? Cum să ştergi impresia?

Şi s-a găsit o soluţie: să se recunoască faptul că au fost multe divizii, dar să se declare că nu erau formaţiuni de luptă integrale, ci doar carcase, doar comandanţi cu drapele, doar nişte numere în capetele înfierbîntate ale generalilor de la Statul-Major General. S-a decis să se declare că diviziile sovietice erau divizii-schelet, că nici o divizie sovietică nu era completată în totalitate.

Aşa au şi declarat: „La 1 iunie 1941, din cele 170 de divizii şi două brigăzi care se aflau în cele cinci regiuni de frontieră, nici o mare unitate nu a fost completată pe deplin după statul ei de funcţionare” (*50 de ani ai Forţelor Armate ale URSS,* p.235).

Şi aşa mai departe! Un grup de experţi ai Academiei Militare a Statului-Major General a întreprins o cercetare multilaterală a problemei şi a ajuns la aceeaşi concluzie: „La 1 iunie 1941, din cele 170 de divizii şi două brigăzi care se aflau în cele cinci regiuni de frontieră nici o mare unitate nu a fost completată pe deplin după statul ei de funcţionare” (*Perioada iniţială a războiului*, p.209). Colectivul de autori era condus de însuşi şeful Academiei, generalul de armată S.P. Ivanov. Grupul de experţi al Academiei Militare a Statului-Major General nu numai că a ajuns la aceeaşi concluzie ca şi autorii lucrării *50 de ani ai Forţelor Armate ale URSS*, dar şi-a exprimat ideea cu aceleaşi cuvinte, cu o exactitate căreia nu i-a scăpat nici virgula.

Mulţi mareşali, generali, academicieni, doctori în ştiinţe, profesori, docenţi şi candidaţi în ştiinţe au abordat această problemă şi au ajuns la aceeaşi concluzie. Şi toţi şi-au exprimat ideea cu aceeaşi frază. Cuvînt cu cuvînt: „nici o

mare unitate nu a fost completată…”.

Grupurile de experţi occidentali au susţinut şi ei: exact aşa a fost… Pe de o parte, ruşii recunosc ei înşişi că erau pregătiţi de război, pe de alta generalul de armată S.P. Ivanov spune că nici o divizie nu era completată în totalitate…

Şi publică tomuri luxoase: hîrtie de cea mai bună calitate, fotografii mari, nume răsunătoare ale unor autori cunoscuţi pe plan mondial. Şi în fiecare variantă: „… nici o divizie sovietică nu era completată în totalitate…”. Rescriu istoria, editează noi cărţi cu coperte şi mai frumoase, cu nume de autori şi mai răsunătoare, dar fraza se repetă.

Adevărul acesta este sacrosant şi indiscutabil: aşa se învaţă la Academia Militară a Statului-Major General, la toate celelalte academii şi la toate şcolile militare.

Citind a nu ştiu cîta oară indestructibila formulă în al nu ştiu cîtelea volum luxos, îmi adun dosarele, le îngrămădesc în maşină şi stabilesc o întîlnire cu al nu ştiu cîtelea autor, un renumit istoric occidental, care a repetat această frază. Cîntăresc greu: 443 de dosare pentru fiecare divizie de infanterie, 62 pentru corpurile de infanterie, 29 pentru corpurile mecanizate, 61 pentru diviziile de tancuri… Mai sînt pentru diviziile de infanterie motorizată, cele motorizate şi de cavalerie, pentru brigăzile şi corpurile de desant aerian, pentru brigăzile antitanc… Într-un cuvînt, mult. Îl întîlnesc pe renumitul autor, desfac cîteva dosare (nu le pot desface pe toate!) şi propun să verificăm informaţiile noastre: dumneavoastră afirmaţi că nici o divizie nu a fost completată, bine, scoateţi materialele dumneavoastră despre Divizia 1 „Proletarskaia” de la Moscova, despre Diviziile 2, 3…100… 200… Să comparăm informaţiile noastre. Arătaţi ce aveţi, iar eu voi arăta ce am izbutit să găsesc, să decupez şi să lipesc pe fişe.

Dar interlocutorul meu dă înapoi. Printre istoricii de renume mondial se acceptă să se enunţe judecăţi generale. Ei n-au fost învăţaţi să intre în amănunte. Caut, dar pînă acum nu am găsit un istoric profesionist care să aibă întocmite dosare pentru fiecare general sovietic, pentru

fiecare regiune militară, pentru fiecare armată, corp de armată, divizie, brigadă, pentru fiecare flotă, flotilă, escadrilă.

Cel mai important lucru în ştiinţă sînt diplomele, premiile, titlurile şi gradele. Cît de frumos sună: profesor al Colegiului „St. Antony” de la Universitatea Oxford, laureat... sau şeful Academiei Militare a Statului-Major General, general de armată, doctor în ştiinţe militare, profesor, cercetător emerit, cavaler, laureat...

Însă eu am ceva ce nu are profesorul de la Colegiul „St. Antony”, ce nu a avut nici generalul de armată S.P. Ivanov.

Eu am foarfece.

Şi dosare.

2

Dacă şeful Academiei Militare a Statului-Major General, generalul de armată, profesorul, laureatul, cavalerul, doctorul ar fi avut foarfece şi interes faţă de obiectul de studiu, atunci ar fi decupat tot ce s-a publicat în presă şi ar fi lipit pe cartonaşe. Atunci nu ar mai fi vorbit despre cele 170 de divizii şi două brigăzi. Atunci nu ar mai fi insistat că nici o divizie nu a fost completată.

Generalii nu au găsit foarfece, nu au manifestat interes faţă de obiectul de studiu, de război nu s-au interesat, dosare n-au întocmit. De aceea îi invit pe cititori să parcurgă colecţiile mele. Să începem cu prima divizie.

Generalul de armată I. Kreizer era, în 1941, general-maior, comandant al Diviziei 1 motorizate „Proletarskaia” de la Moscova. Iată cum o descrie acesta: „regimentul de tancuri era înzestrat în principal cu tancuri BT-7M. În divizie erau în total circa 225 de tancuri. Mai tîrziu, aflîndu-se în raionul Orşa, divizia a primit 30 de tancuri T-34 şi 10 tancuri KV. În dotarea regimentului de artilerie erau 54 de obuziere de calibru 122 mm. Divizionul antitanc avea 18 tunuri de calibru 45 mm. Efectivul diviziei era de circa 12 000 de oameni” (*VIJ*, nr.6,1966, p.58).

Amintesc cititorului că divizia motorizată trebuia să aibă, după statele militare ale timpului (stat 05/70) 11 534 de soldaţi şi comandanţi.

Să adîncim problema. În 1941, Hitler nu avea în toate diviziile motorizate luate la un loc nici un tanc; în toate diviziile de infanterie, nici un tanc; în toate diviziile SS, nici un tanc; în singura divizie de cavalerie, nici un tanc. Divizia 1 „Proletarskaia" este trecută la infanterie, dar are mai multe tancuri decît toate diviziile germane de infanterie, motorizate şi de protecţie luate la un loc, căci numărul de tancuri în acestea era nul.

În armata germană existau tancuri numai în diviziile de tancuri. Şi numai cu diviziile de tancuri germane se poate compara Divizia 1 motorizată sovietică. Iar comparaţia este în avantajul ei: fiecare dintre cele 17 divizii de tancuri germane de pe frontul sovieto-german era înzestrată la 22 iunie, în medie, cu mai puţin de 200 de tancuri. Divizia 1 motorizată avea mai multe tancuri decît aveau, în medie, diviziile de tancuri germane. Aceasta din punct de vedere numeric. Să vedem şi calitativ. În dotarea unui regiment de artilerie erau obuziere M-30 de 122 mm. Astfel de obuziere nu existau nici în Wehrmacht, nici în orice altă armată din lume. Pînă la sfîrşitul războiului nu au apărut nici în Germania, nici în altă ţară (pe de altă parte, trebuie să recunoaştem că astfel de obuziere au apărut totuşi în armata germană. Şi încă din 1941. Armata Roşie a abandonat o mulţime. Iar proiectile aveau din belşug. Nemţilor le-au plăcut obuzierele M-30 şi le-au utilizat intens).

Tancurile Diviziei 1 motorizate erau BT-7M. Erau dotate cu motoare Diesel de 500 c.p. Motorul e inima tancului. Infanteria sovietică avea motoare care nu existau în infanteria germană şi nici în trupele de tancuri germane. Nu a apărut ceva asemănător în armata germană, de fapt, în nici o armată, pînă la sfîrşitul războiului. Nici un stat din lume nu a dispus de astfel de motoare nici la începerea războiului, nici la sfîrşitul lui şi nici în primii ani postbelici.

Încă înainte de intrarea în prima luptă, Divizia 1

motorizată a primit întăriri: 30 de tancuri T-34 şi 10 KV. Acum erau în total în divizie 265 de tancuri. În toate diviziile de tancuri germane nu exista vreun tanc egal cu KV şi cu T-34. După numărul de tancuri această divizie era mai puternică decît orice divizie de tancuri germană.

Am luat în considerare numai o singură divizie, prima după număr. Acum să evaluăm afirmaţia că „nici o divizie nu era completată în totalitate”.

După ce fostul comandant al Diviziei 1 motorizate, generalul de armată Kreizer, a publicat articolul, ulterior şi o carte, istoricii de la Kremlin trebuiau să-l demaşte pe general ca mincinos şi să declare că materialele de arhivă erau lipsite de valabilitate. Sau să renunţe la formula „nici o divizie sovietică...”. Dar nu, laureaţii şi candidaţii în ştiinţe citesc liniştiţi (sau poate că nici nu citesc) memoriile generalului de armată Kreizer, nu protestează şi... repetă întruna: „nici o divizie sovietică...”.

3

Mergem mai departe.

Generalul-locotenent I.P. Roslîi a comandat la Parada Victoriei un regiment mixt al Frontului belarus. În 1941 era colonel, comandantul Diviziei 4 infanterie „Proletariatul german”.

Să ascultăm ce povesteşte generalul despre această divizie:

> În formaţie erau 14 500 de oameni. 65% din efectiv a luat parte la lupte în timpul războiului din Finlanda... În dotarea diviziei erau: 54 de tancuri T-26, tunuri – 72, aruncătoare de mine – 66, tunuri antitanc – 30, tunuri antiaeriene – 12, tractoare – 49, tancuri-amfibii T-38 – 10, maşini blindate – 10, autovehicule – 550 şi 3 000 de cai. E completată după stat cu armament de infanterie. La toate tipurile de arme există un complet (*Ultimul popas la Berlin*, p.32).

Iată ce este interesant în organizarea acestei divizii: în

fiecare divizie de infanterie sovietică exista propriul batalion de informaţii. În acest batalion erau, pe lîngă altele, 16 tancuri de spionaj. Numai în efectivul batalioanelor de informaţii din diviziile de infanterie sovietice erau mai multe tancuri decît în tot Wehrmacht-ul. În afară de aceasta, unele divizii de tancuri sovietice deţineau în efectivul lor cîte un batalion de tancuri izolat – 54 de tancuri în batalion. Vedem acest lucru din exemplul Diviziei 4 infanterie a colonelului Roslîi. Mîna lungă a reformelor lui Jukov nu a reuşit să ajungă pînă la această divizie. Şi nici pînă la altele. Orice amator de istorie poate găsi fără eforturi documente despre batalioanele de tancuri izolate din efectivul Diviziilor de infanterie 13, 24, 100, 104, 132, 140 şi din cîteva alte divizii. Recomand, de exemplu, *VIJ*, nr.2, 1987, p.51.

În diviziile de infanterie germane, cum ştim deja, nu erau tancuri deloc.

Divizia 4 infanterie a fost completată în totalitate şi avea tancuri. Dar chiar dacă ne imaginăm că Divizia 4 nu a fost completată în totalitate cu infanterie, dar avea tancuri, chiar şi atunci era mai puternică decît orice divizie de infanterie germană. Întrebaţi pe cei care au făcut frontul, cum e mai bine să lupte: cu efectivul de infanterie incomplet, dar cu tancuri, sau cu efectivul de infanterie complet, dar fără tancuri?

În Divizia 4 infanterie erau şi tancuri, iar divizia era completată în totalitate cu soldaţi, cu sergenţi şi ofiţeri. Majoritatea dintre ei aveau experienţa spargerii fortificaţiilor foarte puternice din Finlanda. Ce-i drept, în războiul defensiv această experienţă nu era necesară şi nu folosea la nimic…

4

Generalul de armată K.N. Galiţki era general-maior, comandant al Diviziei 24 infanterie a căii ferate Samara-Ulianovsk, decorat de trei ori cu „Drapelul Roşu”. Generalul

mărturiseşte:

> În aprilie, divizia noastră, ca şi alte mari unităţi, a fost trecută în regim de război şi a fost completată. Acum avea 12 000 de oameni, 78 tunuri de campanie, circa 50 antitanc şi 12 antiaeriene, 66 aruncătoare de mine de calibru 82-120 mm şi mult alt armament. Artileria de campanie era formată din două regimente de artilerie – cu tunuri şi cu obuziere. Acestea erau supradotate: primul cu tunuri de 76 mm, model 1939, al doilea cu obuziere de 122 mm, model 1938, şi cu tunuri-obuziere de 152 mm, model 1937, cu tracţiune de tractor (*Anii încercărilor aspre*, p.18).

În acest fragment să luăm aminte la următoarele cuvinte: „în aprilie (…) a fost trecută în regim de război”. Nu se aşteptau la atacul german; de ce au trecut divizia în regim de război? Sau se pregăteau să intre în război fără atacul german? Şi nu a trecut în regim de război numai Divizia 24. Să remarcăm cuvintele generalului Galiţki: „ca şi alte mari unităţi”.

Să luăm aminte şi la cele două regimente de artilerie din divizie. În vara lui 1941, toate diviziile de infanterie sovietice aveau cîte două regimente de artilerie. Hitler avea mai puţine divizii de infanterie decît Stalin, iar în fiecare divizie de infanterie germană exista numai un singur regiment de artilerie. Calibrul de bază al artileriei de campanie germane era de 105 mm, al celei sovietice, 122 mm. Artileria de campanie germană era formată din tunuri puţin modernizate, fabricate în cursul primului război mondial. Lozinca „Tunuri în loc de unt” e doar propagandă. Hitler nu a reuşit să completeze nici măcar un singur regiment de artilerie în fiecare divizie de infanterie germană. Nici măcar cu artilerie germană învechită. De aceea, diviziile de infanterie germane foloseau artileria cîştigată ca trofeu în Cehoslovacia, Polonia, Iugoslavia, Grecia, Belgia, Olanda, Franţa, Danemarca, Norvegia. Artileria de campanie a armatei germane în cel de-al doilea război mondial era numeroasă, dar numai în comparaţie cu alte armate. În comparaţie cu artileria sovietică, aceasta

era învechită, de tipuri diverse, puţină chiar şi cu tunurile uzate luate ca trofeu.

Să încercăm să ne imaginăm problemele serviciului german de aprovizionare care trebuia să livreze trupelor muniţii de douăzeci şi opt de calibre diferite. Nici una dintre puterile combatante nu a reuşit în domeniul artileriei de campanie să realizeze la sfîrşitul războiului ceea ce Stalin avea deja la începutul războiului. Armata Roşie a terminat războiul cu cea mai puternică şi mai modernă artilerie din lume.

Dar să ne întoarcem la Divizia 24 infanterie a generalului Galiţki. În afară de cele două regimente de artilerie şi cele trei de infanterie, în divizie erau batalioane izolate; de asemenea, un batalion de tancuri izolat. În februarie 1941 a început reorganizarea. În conformitate cu aceasta, batalioanele de tancuri izolate au fost scoase din efectivul diviziilor de infanterie. Însă această reformă nu s-a încheiat peste tot. Divizia 24 infanterie şi-a păstrat batalionul de tancuri izolat.

5

Generalul de armată A. Beloborodov era pe atunci colonel, comandant al Diviziei 78 infanterie. Pe lîngă trei regimente de infanterie, în efectivul ei erau două regimente de artilerie: 159, cu tunuri, şi 210, cu obuziere. Divizia se afla în Extremul Orient, dar în situaţia critică a apărut pe front, ca şi multe altele, cu zecile. Stalin a putut să arunce în luptă divizii proaspete pentru bătălia Moscovei, dar Hitler, din cine ştie ce motiv, nu a făcut acest lucru. Stalin a scos diviziile proaspete de pe frontiera din Extremul Orient şi le-a aruncat în luptă. Stalin avea de unde să ia, dar Hitler nu avea un asemenea bazin inepuizabil de rezerve. Aici e diferenţa.

Generalul Beloborodov descrie Divizia 78 infanterie:

> În divizie erau în total peste 14 000 de soldaţi şi ofiţeri, 23 de tancuri uşoare, 3 tunuri de 45 mm, 35 de tunuri de 76 mm

de artilerie, 18 obuziere de 122 mm, 4 obuziere de 152 mm, 59 de aruncătoare de mine de 50 şi 82 mm, 6 tunuri antiaeriene de 37 mm, 441 de autovehicule şi 3 400 de cai (*VIJ*, nr.2, 1962).

Să luăm în considerare cele 23 de tancuri uşoare. În batalionul de informaţii al fiecărei divizii de infanterie erau stabilite 16. Aici sînt mai multe decît era prescris. Generalul îşi confirmă spusele trimiţînd la arhiva Ministerului Apărării (Fond 208, opis 2511, dosar 1011, f.13) şi mai adaugă: „Divizia în totalitate reprezenta o serioasă putere de luptă. Totuşi nu aveam completul prevăzut de statul de funcţionare în privinţa artileriei antiaeriene şi antitanc”.

Iată unde-i problema, sau cel puţin o anumită parte a ei! Chiar înainte de război, la ordinul tovarăşului Stalin, s-a redus producţia de artilerie antiaeriană şi a încetat producţia de artilerie antitanc. Dacă Armata Roşie va ataca în România şi va tăia sursa de petrol către Germania, atunci avioanele germane vor rămîne pe aerodromuri şi tancurile vor amuţi pe loc. În acest caz, de ce diviziile sovietice ale eşalonului al patrulea mai au nevoie de artilerie antiaeriană şi antitanc? Şi mai înseamnă că tovarăşul Stalin nu se temea atît de tare de Hitler, dacă în ajunul războiului nu îşi cheltuia resursele pe tipuri de armament pur defensiv, ci îşi aloca resursele pentru producerea de obuziere şi proiectile antibeton pentru acestea.

Divizia 78 a colonelului Beloborodov era completată în totalitate pentru războiul ofensiv, dar în apărare o ducea mai greu. Încercaţi să rezistaţi împotriva tancurilor în ofensivă şi a bombardierelor în picaj fără artilerie antiaeriană şi antitanc.

Generalul-locotenent I.N. Russianov era colonel şi comanda Divizia 100 infanterie. Aceasta era una dintre cele mai bune divizii ale Armatei Roşii. Cu ea începea lista marilor unităţi de gardă. În septembrie 1941, aceasta a fost transformată în Divizia 1 infanterie de gardă. S-au scris multe despre ea. Recomand cartea *Întîia de gardă*. Divizia 100 era completată în totalitate. Mai mult decît atît: avea

oameni şi armament peste ceea ce era prevăzut. În efectivul ei intra Batalionul 317 tancuri izolat, care avea 54 de tancuri. În total, în această divizie erau 70 de tancuri.

Iar Divizia 2 infanterie de gardă a devenit Divizia 127 infanterie de gardă.

> La mijlocul lui august 1940, divizia a fost completată în totalitate cu efectiv şi tehnică de luptă. (...) La începutul lui mai 1941, conform ordinului statului-major al regiunii, unităţi ale Diviziei 127 au primit completare din rîndul rezerviştilor şi au ieşit din cazarmele lor pentru desfăşurarea concentrării în ordinea de marş lîngă Kiev, la taberele Rjişcevskie („*Tamanskaia*" *de gardă*, Voenizdat, Moscova, 1972, pp.9-10).

Mareşalul Uniunii Sovietice S.S. Biriuzov era, în 1941, general-maior şi comanda Divizia 132 infanterie: „Divizia număra în total circa 15 000 de oameni, peste 3 000 de cai, sute de autovehicule. În întregul ei, reprezenta o considerabilă forţă de luptă" (*Cînd bubuiau tunurile*, p.10).

Generalul-colonel V.M. Şatilov era pe atunci maior, şeful statului-major al Diviziei 196 infanterie... El informează că divizia a intrat în luptă avînd 17 000 de oameni (*Pe pămîntul Ucrainei*, p.179). Să amintim că fiecare divizie de infanterie sovietică trebuia să aibă 14 483 de oameni. Iar aici sînt mai mulţi soldaţi decît era prevăzut. Iar la pagina 10, generalul informează că cei 17 000 de oameni din Divizia 196 erau numai infanterie cu baionete; dar, în afară de soldaţii dotaţi cu puşti, în fiecare unitate erau sute şi mii de mitraliori, aruncători de mine, spioni, tanchişti, artilerişti, genişti, medici, corp ofiţeresc şi aşa mai departe. În treacăt, generalul informează şi despre vecini: „Divizia 116 era completată în totalitate" (p.96).

Putem să sărim de la diviziile de infanterie la cele de cavalerie. Generalul de armată A.S. Jadov era, în 1941, general-maior. Cu cîteva zile înainte de război el a predat Divizia 21 cavalerie de munte din Asia Centrală şi a primit Corpul 4 desant aerian din Belarus. Jadov mergea să ia în primire corpul de desant aerian (vom reveni la el), iar în

acest timp Divizia 21 cavalerie de munte era şi ea transferată la vest. Iată cum o evaluează fostul comandant: „Da, divizia era completată în totalitate cu un efectiv bine pregătit. Lucrurile stăteau perfect în privinţa cailor, a dotării cu mitraliere, cu artilerie, a muniţiilor” (*Patru ani de război*, p.25).

„Formaţiunile de cavalerie sovietice erau întreţinute în timp de pace după state de funcţionare, care aproape că nu se deosebeau de statele de funcţionare din timp de război, şi erau relativ bine completate” (A.G. Horkov, *Groaznicul iunie*, p.43).

Avînd în efectiv regimente de tancuri, diviziile de cavalerie sovietice depăşeau, ca putere de şoc, orice divizie germană de infanterie, de cavalerie sau motorizată.

Un pericol deosebit pentru Germania era reprezentat de diviziile sovietice de cavalerie de munte, care au fost transferate în secret la graniţa românească. Printr-o colaborare între diviziile şi corpurile de cavalerie de munte şi cele de desant aerian, acestea puteau să cucerească trecătorile neapărate din Carpaţi şi Apuseni, ceea ce ar fi însemnat pentru Stalin un final victorios al războiului.

Hitler a zădărnicit aceste planuri, iar Divizia 21 cavalerie de munte, ca şi altele ca ea, a fost aruncată în mlaştinile Belarus, unde nu se cereau cunoştinţe de cucerire a trecătorilor.

Trebuie să vorbim în mod special despre gradul de completare a unităţilor şi formaţiunilor NKVD. Căci acestea nu erau niciodată necompletate. Ne oferă un exemplu generalul-maior V.S. Antonov: „Regimentul de infanterie moto izolat NKVD era mai curînd o brigadă de infanterie pe timp de război. În regiment intrau patru batalioane de infanterie moto izolate, o companie de tancuri, un divizion de artilerie şi alte subunităţi” (*Drumul către Berlin*, Voenizdat, Moscova, 1975, p.4).

Între batalion şi batalion izolat diferenţa e destul de mare. În componenţa regimentelor de infanterie motorizată izolate NKVD nu intrau batalioanele simple de infanterie motorizată, ci izolate. Fie şi numai acest lucru, chiar dacă

nu luăm în seamă compania de tancuri şi divizionul de artilerie, transforma esenţial regimentul într-o adevărată brigadă.

6

Dacă ne plictisesc descrierile diviziilor de infanterie, de infanterie moto, motorizate şi de cavalerie, să ne referim la cele de tancuri. Putem să începem chiar cu prima.

Generalul-locotenent V.I. Baranov era general-maior, comandant al Diviziei 1 tancuri. Divizia a intrat în război nu numai cu un efectiv complet, ci cu unul experimentat, încercat în lupte. La 22 iunie, în divizie erau 24 de Eroi ai Uniunii Sovietice şi 400 de ofiţeri şi soldaţi decoraţi cu ordine. În acele timpuri, ordinele nu se confereau anapoda, ca în timpul nostru, iar steluţele de erou nu se dădeau oricui. În componenţa Diviziei 1 tancuri erau 370 de tancuri şi 53 de maşini blindate (*VIJ*, 1988, nr.9).

Să facem o evaluare: Corpul 46 motorizat german intra în efectivul Grupării 2 tancuri a lui Guderian. În corp erau Divizia 10 tancuri, Divizia motorizată SS „Das Reich” şi cel mai faimos regiment SS, „Măreaţa Germanie”. Numărul total al tancurilor din Corpul 46 era de 206. În cele mai bune corpuri de armată, Guderian avea cu o dată şi jumătate mai puţin decît în unele divizii sovietice. Iar divizii, precum Divizia 1 tancuri sovietică, nu au existat în Germania nici la începutul războiului, nici în cursul războiului, nici la sfîrşit.

În Divizia 7 tancuri sovietică (general-maior S.V. Borzilov) erau, la 22 iunie, 368 de tancuri (*VIJ*, nr.11, 1988, p.33). Nu are sens să comparăm o asemenea divizie cu diviziile germane. O putem compara numai cu corpurile de armată. De pildă, cu 56. Acesta era faimosul corp al lui E. Manstein. În momentul trecerii graniţei avea 223 de tancuri.

Cîteodată, în diviziile sovietice erau tancuri cu o dată şi jumătate mai multe decît în corpurile germane.

Dar calitatea?

Iată: în Divizia 7 tancuri sovietică erau, printre altele, 52 de tancuri KV şi 150 de T-34, iar în corpul lui Manstein, ca şi în toate celelalte corpuri, ca şi în toate celelalte armate ale lumii, nu exista nici un tanc care să amintească în privinţa caracteristicilor măcar pe departe de T-34 şi KV.

În Divizia 8 tancuri (colonel P.S. Fotcenko) erau 325 de tancuri, inclusiv 50 de KV şi 140 de T-34.

În Divizia 10 tancuri (colonel S.I. Ogurţov) erau 365 de tancuri, printre care 63 de KV, 38 de T-34 şi 61 de T-28.

7

Ca să nu ne împovărăm cu analiza diviziilor luate separat, ne putem îndrepta atenţia la concentrarea lor. Iată, de exemplu, ce se cunoaşte despre diviziile sovietice din regiunea militară Leningrad: „În Regiune intrau 21 de divizii, dintre care patru de tancuri şi două motorizate. Marile unităţi, care ocupau raioanele de frontieră, erau completate cu personal şi din punct de vedere material, conform cu statul de funcţionare pe timp de război” (Colonel B.N. Petrov, *VIJ*, nr.1, 1988, p.45).

Desfacem harta, aşezăm pe ea poziţia diviziilor Regiunii militare Leningrad şi descoperim că toate acestea se găseau în raioanele de frontieră, adică toate diviziile Regiunii militare Leningrad erau completate în totalitate cu oameni şi tehnică de luptă, dar erau şi trecute în regim de război.

Sau iată despre diviziile din Ural: „În cursul anilor 1939-1940, în zonele de frontieră au fost trimise din regiunea militară Ural cinci divizii de infanterie completate în totalitate. Înainte de aceasta, în Extremul Orient au plecat trei divizii de infanterie bine instruite şi Brigada 7 motoblindată (*Regiunea Ural. „Drapelul Roşu”*, p.95).

La aceasta mai adăugăm că, sub acoperirea adormitoarelor comunicate TASS, la 13 iunie a început deplasarea din aceeaşi regiune militară Ural înspre zonele

vestice ale ţării Armata a XXII-a, care avea o direcţie de armată şi două de corp de armată. În Armata a XXII-a erau şase divizii completate în totalitate. În celelalte regiuni se petrecea acelaşi proces.

*

Cum s-a întîmplat că la 22 iunie atîtea divizii completate în totalitate s-au transformat în *necompletate*?

Capitolul 15

Despre corpurile de armată necompletate

> *În primele opt luni de război au fost recrutaţi peste zece milioane de oameni.*
> General de armată M. Moiseev, Şeful Statului-Major General al FA ale URSS, *Pravda*, 19 iunie 1991

1

Am ajuns deja la nivel de brigadă. Putem merge şi mai jos: „Regimentul 747 infanterie al Diviziei 172 infanterie... a fost completat, ca şi celelalte unităţi ale diviziei, cu efectiv regulat. La începutul războiului doar o parte dintre soldaţi au venit din rezervă, iar mulţi dintre aceştia participaseră la războiul sovieto-finlandez” (*VIJ*, nr.12, 1963, p.88).

Este vorba despre un singur regiment, dar din descriere rezultă că întreaga Divizie 172 infanterie era completată.

Putem ca, de la nivelul regimentelor, brigăzilor şi

diviziilor, să trecem mai sus, la nivelul corpurilor de armată. Iată, de exemplu, Corpul 41 infanterie al generalului-maior I.S. Kosobuţki. Aşa cum era prevăzut, în corp erau două regimente de artilerie de corp şi trei divizii de infanterie: 111, 118 şi 235. Ca şi multe alte divizii ale Armatei Roşii, acestea au întîmpinat războiul în eşaloane. Despre aceste trei divizii se consemnează că, „în momentul expedierii, diviziile erau aproape completate în totalitate” (*VIJ*, nr.6, 1993, p.18).

Generalul-colonel Boldin relatează despre Corpul 6 mecanizat: „Efectivul corpului era perfect instruit, jumătate din parcul de tancuri era format din tancuri T-34 şi KV” (*Pagini de viaţă*, p.95). Să precizăm: Corpul 6 mecanizat avea 1 021 de tancuri, dintre care 114 KV şi 238 T-34, 229 de maşini blindate, dintre care 127 erau BA-10 grele pentru tunuri. În corp mai erau 335 de tunuri şi aruncătoare de mine (*VIJ*, nr.4, 1989, p.25).

Generalul-maior D. Riabişev era pe atunci general-locotenent şi comanda Corpul 8 mecanizat. În efectivul corpului intrau Diviziile 12 şi 34 tancuri şi Divizia 7 motorizată, un regiment de motociclete, o escadrilă de aviaţie şi alte unităţi. Generalul relatează: „Efectivul corpului era aproape în totalitate completat, avea 923 de tancuri” (*VIJ*, nr.6, 1978, p.67). Ce-i drept, generalul informează şi despre o slăbiciune: mijloacele de apărare antiaeriană ale corpului – patru tunuri antiaeriene de 37 mm şi 24 mitraliere antiaeriene.

În cazul unui atac masiv prin surprindere al aviaţiei sovietice asupra aerodromurilor germane nu era nevoie de multe mijloace antiaeriene la corpuri şi divizii. Însă în cazul unui atac prin surprindere al inamicului, un asemenea corp era sortit pieirii, în ciuda puterii sale.

Dacă se pregătea de respingerea invaziei germane, dar nu avea suficiente mijloace antiaeriene, trebuia ca masele de tancuri să fie retrase de la graniţe, să fie împărţite în mici subunităţi şi unităţi de tancuri, ascunse în păduri, dislocate în ambuscade, trebuiau să se facă şanţuri pentru ele, să fie mascate. Pe de o parte, era foarte greu să fie

distruse. Pe de alta, apărarea Armatei Roşii ar fi fost impenetrabilă.

Însă din ordinul „marelui strateg” tancurile au fost ţinute la graniţă în coloane, fără să se asigure acoperire antiaeriană.

Aşa a fost peste tot.

Lista poate continua: erau multe tancuri. Foarte multe.

Nu vom continua. Ne oprim. Comparăm.

Nu are sens să facem comparaţie cu corpurile motorizate germane. La sovietici, multe divizii de tancuri erau mai puternice decît corpurile de armată germane. Rămîne să le comparăm cu grupările de tancuri germane. Toate trupele de tancuri germane au fost unificate în patru grupări. Grupările erau formate din corpuri, corpurile din divizii.

Tabloul general arăta astfel:

– Gruparea 1 tancuri – 699 de tancuri, dintre care nici unul de tip nou;

– Gruparea 2 tancuri – 953 de tancuri, dintre care nici unul de tip nou;

– Gruparea 3 tancuri – 1 014 tancuri, dintre care nici unul de tip nou;

– Gruparea 4 tancuri – 631 de tancuri, dintre care nici unul de tip nou.

Asta-i tot.

Dar la sovietici!

2

La noi erau 29 de corpuri mecanizate. După cum am lămurit deja, a fost imposibil să fie completate în totalitate. Însă chiar şi necompletate pînă la capăt ele tot reprezentau o forţă indiscutabilă.

Fără să le repetăm pe cele deja numite, înşiruim următoarele:

– Corpul 2 mecanizat – 489 de tancuri, dintre care 60 foarte noi;

– Corpul 3 mecanizat – 669 de tancuri, dintre care 51 foarte noi;

– Corpul 4 mecanizat – 892 de tancuri, dintre care 414 foarte noi;

– Corpul 11 mecanizat – 241 de tancuri, dintre care 31 foarte noi;

– Corpul 15 mecanizat – 733 de tancuri, dintre care 131 foarte noi;

– Corpul 22 mecanizat – 647 de tancuri, dintre care 31 foarte noi.

Etc. etc.

Stalin avea şi corpuri mecanizate fără tancuri foarte noi:

– Corpul 1 mecanizat – 1 011 tancuri;

– Corpul 12 mecanizat – 806 de tancuri;

– Corpul 14 mecanizat – 534 de tancuri;

– Corpul 16 mecanizat – 680 de tancuri.

Iar Hitler avea toate corpurile fără tancuri noi.

În Armata Roşie existau şi corpuri mecanizate foarte slabe. În Corpul 17, bunăoară, erau 36 de tancuri. Însă din aceasta nu rezultă nicidecum că Armata Roşie era slabă. Existenţa acestor corpuri dovedeşte doar capacităţile intelectuale remarcabile ale unui „foarte mare conducător de oşti”, care a cerut să se înfiinţeze corpuri de armată mereu şi mereu, care a voit să aibă de trei ori mai multe corpuri mecanizate decît toate ţările lumii luate la un loc, ştiind dinainte că nu are pentru acestea nici oameni, nici tancuri, nici maşini, nici mijloace de transmisie.

Dacă însumăm, tabloul arăta astfel.

Hitler avea pe Frontul de Răsărit nouă corpuri motorizate şi unul în rezervă. Erau în medie 329 de tancuri pentru fiecare corp de armată. Nou nu era nici unul.

Stalin avea în regiunile vestice de frontieră douăzeci de corpuri mecanizate; în medie erau 519 tancuri pentru fiecare corp, dintre care 66 în medie pentru fiecare corp erau foarte noi.

În afară de aceasta, în eşaloane se deplasau spre vest încă şapte corpuri, în fiecare dintre acestea fiind în medie 537 de tancuri, iar cîte şapte tancuri foarte noi în fiecare

corp.

În afară de aceasta, Stalin putea să transfere tancuri de pe Frontul din Extremul Orient, din Zabaikalie, din Zakavkazie şi din alte cîteva regiuni militare. În Regiunea militară Zakavkazie erau 877 de tancuri. În Regiunea militară Zabaikalie au rămas încă 1 232 de tancuri, chiar şi după plecarea Corpului 5 mecanizat şi a Diviziei 57 tancuri. Frontul din Extremul Orient nu lupta, însă avea în dotarea sa 3 203 tancuri.

Hitler nu avea astfel de rezerve.

Am stabilit mai înainte că Stalin avea tancuri în diviziile de infanterie şi cavalerie. De exemplu, în corpurile mecanizate ale regiunii militare speciale Kiev erau 3 945 de tancuri, dar numărul total al tancurilor din regiune era de 5 465, căci acestea erau şi în alte formaţiuni, pe lîngă corpurile mecanizate.

Într-o singură regiune militară sovietică erau mai multe tancuri decît în Germania şi la toţi aliaţii ei, pe toate fronturile: din Norvegia pînă în Africa de Nord.

Dar nici aceasta nu-i tot. Stalin avea divizii NKVD. Numărul de tancuri din aceste divizii nu s-a publicat niciodată. Dar erau multe. În 1941, Hitler nu avea tancuri în trupele SS.

În afară de aceasta, Stalin avea corpuri de desant aerian. Cu tancuri.

În 1941, Hitler nu avea tancuri în trupele de desant aerian.

Apropo, trebuie să amintim şi despre corpurile de desant aerian.

Istoria oficială a VDV zice: „Completarea corpurilor cu personal s-a încheiat la 1 iunie 1941” (*Trupele de desant aerian sovietice*, Voenizdat, Moscova, 1986, p.51).

Iată şi despre PVO:

> Cele şase regimente de artilerie ale Corpului 2 PVO, care acoperea Leningradul, aveau în dotare circa 600 de tunuri de 85 mm noi, 59 de baterii de artilerie. În afară de acestea, corpul avea 16 tunuri de 37 mm, 76 de mitraliere de calibru mare, 175 de dispozitive cu patru mitraliere şi 246 de tunuri

de 76 mm, neprevăzute în statul de funcţionare. Corpul mai avea, de asemenea, 12 companii de observaţie aeriană, informare şi transmisie (VNOS), un batalion de radiolocaţie, trei regimente de aerostate de baraj, două regimente de proiectoare şi şase batalioane de proiectoare ale regimentelor de artilerie (*Istoria Regiunii militare Leningrad*, p.179).

Imaginaţi-vă şase regimente cu cîte 100 de tunuri antiaeriene de 85 mm în fiecare! Iar pe deasupra, peste normă, aproape încă 250 de tunuri antiaeriene de 76 mm.

Aproximativ aceeaşi putere avea şi Corpul 1 PVO, care acoperea Moscova. Însă odată cu începerea războiului a fost întărit: „Dotarea cu artilerie la 22 iulie 1941, la începutul atacurilor aeriene ale inamicului asupra Moscovei: tunuri antiaeriene de 85 mm – 564, de 76 mm – 232, de 37 mm – 248, mitraliere antiaeriene – 336” (*Trupele de apărare antiaeriană a ţării*, Voenizdat, Moscova, 1968, p.101). La acesta adăugaţi Corpul 6 aviaţie de vînătoare, care avea 11 regimente de aviaţie de vînătoare.

Despre aviaţie vom vorbi mai jos într-o discuţie separată. Cînd veţi răsfoi memorii, luaţi aminte la efectivul diviziilor de aviaţie şi la reclamaţiile comandanţilor că în acestea erau cîte două completuri de avioane.

3

Ne întoarcem pe pămîntul cel plin de păcate, dar ne ridicăm la un nivel mai înalt.

Mareşalul Uniunii Sovietice A.I. Eremenko: „La începutul războiului, cînd inamicul era în imediata apropiere, unităţile şi formaţiunile Armatei a XVI-a – Corpul 5 mecanizat (circa 1 300 de tancuri), brigada de tancuri izolată (300 de tancuri), Corpul 32 infanterie – au început să se concentreze în raioanele indicate mai sus” (*La începutul războiului*, p.215).

Generalul-colonel Sandalov: „În iunie 1941 formaţiunile şi unităţile care intrau în efectivul Armatei a IV-a erau

completate cu efectiv şi tehnică de luptă în limitele normelor" (*Primele zile ale războiului*, Voenizdat, Moscova, 1989, p.55).

„Diviziile de infanterie, care se aflau pe fîşia de frontieră, erau aproape în totalitate completate şi aveau armamentul prevăzut de norme." (R.S. Irinarhov, *Regiunea de vest specială*, Harvest, Minsk, 2002, p.30)

Generalul-locotenent de artilerie G.D. Plaskov (pe atunci colonel):

> Divizia 53, în care eu eram şeful artileriei, a fost dislocată pe Volga. Corpul de comandă superior a fost convocat la statul-major al Corpului 63 al nostru (...). Comandantul corpului A.G. Petrovski, de obicei liniştit, netulburat, era vădit frămîntat.
> — Tovarăşi, a spus, s-a ordonat să mobilizăm corpul. Trebuie să completăm unităţile după statul de funcţionare pe timp de război, în care scop trebuie să folosim rezerva intangibilă (...).
> Niciodată pînă atunci nu luasem un complet întreg de proiectile. Nu fuseseră recrutaţi oamenii din rezervă... (*Sub bubuitul canonadei*, p.125).

Corpul 63 infanterie, ca şi toată Armata a XXI-a, a fost completat în totalitate după statul valabil pe timp de război şi a fost transferat la graniţa vestică.

Generalul-locotenent V.F. Zotov (pe atunci general-maior, şef al trupelor de genişti SZF): „Batalioanele de genişti au fost mobilizate conform cu statul de funcţionare pe timp de război... zece batalioane, venite din Extremul Orient, au fost dotate pe deplin" (*Pe Frontul de Nord-Vest (1941-1943). Culegere de articole ale participanţilor la acţiunile de luptă,* p.172).

În afară de divizii şi brigăzi de luptă, Stalin avea brigăzi, regimente şi batalioane de rezervă şi de şcoală. Să nu neglijăm detaliile.

Mareşalul Uniunii Sovietice S. Biriuzov afirmă că în pragul războiului a întîlnit la Homel un regiment de rezervă „care număra peste zece mii de oameni" (*Cînd bubuiau*

tunurile, p.33).

Generalul-colonel Sandalov: „Din trei batalioane de artilerie cu mitraliere s-a făcut desfăşurarea a cinci batalioane de cîte 1 500 de oameni fiecare” (*VIJ,* nr.11, 1988, p.7).

E doar un mic amănunt, dar aşa s-a procedat peste tot.

4

Dar nici măcar acesta nu este lucrul cel mai important. Toate diviziile sovietice completate sau nu în totalitate puteau fi la datorie în orice moment. Ideea strategiei sovietice tocmai în aceasta consta: să nu sperie fiara, să dea prima lovitură cu ce avea şi imediat să se înceapă etapa mobilizării. Apoi să se completeze toate regimentele şi diviziile necompletate.

Orice divizie putea să sufere oricîte pierderi, însă acestea ar fi fost completate cu rezervişti, care erau gata să ia locul camarazilor căzuţi.

> Ca să ne reprezentăm clar cît de mare era concentrarea de rezervişti la punctul de adunare al diviziei, să dăm date din registrul operaţiilor militare ale Corpului 2 infanterie, în care intra divizia. În registru se arată că la punctul de adunare al Diviziei 100 au fost în cursul zilei de 25 iunie peste 1 500 de ofiţeri (*Prima de gardă*, p.67, cu trimitere la arhiva ŢAMO, fond 202, opis 2159, dosar 29, f.15).

Divizia 100 infanterie (ca şi toate cele învecinate) nu numai că a fost completată în totalitate, dar avea soldaţi şi comandanţi peste statul de funcţionare. Dar mai erau multe mii de rezervişti. Unde să-i bagi? Aceeaşi sursă informează că au trebuit să formeze încă trei regimente din soldaţi şi comandanţi, care nu aveau unde să fie „prinşi”. În divizie erau trei regimente de infanterie şi două de artilerie, iar în spate mai erau trei regimente de rezervişti. Erau atît de mulţi rezervişti, încît divizia, şi nu numai ea singură, putea fi transformată în corp de armată sau putea fi aruncată în

acţiuni de luptă, avînd convingerea că orice pierderi vor fi acoperite neîntîrziat de rezervişti.

Colonelul I.I. Isakov îşi aminteşte: „Bordurile erau tixite de trupe… Nu pot să mă apuc să spun cîte sute sau chiar mii de comandanţi erau, în principal comandanţi ai rezervei care aveau la bază cursurile de perfecţionare ale corpului de comandă al Frontului de Sud-Vest" (Com*andanţii se maturizează în lupte*, Voenizdat, Moscova, 1968, p.5).

În Armata Roşie completarea pierderilor se făcea prin metode şi ritmuri nemaivăzute nicăieri şi niciodată.

Iată numai două exemple.

> Numai în august 1941, Brigada 14 infanterie de rezervă a Regiunii militare Moscova a pregătit şi a trimis pe Frontul de Nord-Vest şi pe cel Central 19 batalioane de marş şi opt companii, cu un număr total de 19 112 oameni… În 15 luni, Divizia 14 infanterie de rezervă a pregătit pentru acţiunile de luptă 250 000 de soldaţi şi comandanţi (General-maior V. Iaţenko, *VIJ*, nr. 2, 1985, p.34).

La 23 august 1942, Batalionul 21 tancuri izolat de şcoală „număra circa 2 000 de oameni, dintre care 500 erau ofiţeri comandanţi de tancuri" (*VIJ*, nr.9, 1976). Deci 500 de ofiţeri într-un batalion!

5

Generalul-locotenent A.V. Vladimirski era pe atunci locotenent-colonel, locţiitor al şefului secţiei operative a statului-major al Armatei a V-a KOVO. El a scris o carte despre armata cu care a intrat în război la 22 iunie 1941. Multe decenii, cartea a fost secretă, dar a fost publicată chiar înainte de prăbuşirea URSS sub titlul *Pe direcţia Kiev* (Voenizdat, Moscova, 1989).

Spre deosebire de ceea ce se scrie în memoriile obişnuite, generalul nu scrie despre sine, despre acţiunile, gîndurile şi trăirile lui. Cartea este un raport detaliat al acţiunilor de luptă ale Armatei a V-a de la începutul

războiului şi pînă în septembrie 1941.

Cartea este plină de date statistice, care sînt adunate din arhive, dar sînt şi verificate de o comisie specială, avînd scopul de a oferi viitoarelor generaţii de ofiţeri şi generali tabloul secret al celor întîmplate, inaccesibil din afară, dar adevărat într-o oarecare măsură.

Armata a V-a KOVO era o unitate conformă cu standardul, care nu se remarca printr-o putere deosebită faţă de celelalte armate ale primului eşalon strategic. Aceasta nu se poate compara nici cu Armata a X-a, cu atît mai puţin cu Armata a IX-a, care o depăşeau ca putere.

La pagina 28 aflăm efectivul Armatei a V-a la 1 iunie 1941: 142 570 de soldaţi şi comandanţi. La pagina 24 se află şi o explicaţie: „Fără efectivul înregistrat de rezervă, recrutat la concentrări de instrucţie în mai 1941". Iar, după cum vom vedea mai jos, erau multe mii de astfel de înregistraţi.

La pagina 29 găsim numărul de tunuri şi aruncătoare de mine din Armata a V-a: 2 044. Dar fără tunurile antitanc de 45 mm. Tabelul este bine întocmit, avem notat clar unde, cîte şi ce fel de tunuri erau. De exemplu, erau 260 de obuziere de 122 mm, 235 de 152 mm.

Informaţii despre tunurile antitanc de 45 mm sînt date separat la pagina 25. Erau 338.

În Armata a V-a erau 1 503 tancuri. Fără luarea în calcul a maşinilor blindate grele de tun.

Cum mai putem crede după aceasta Academia de Ştiinţe Militare, care a colaborat la apariţia unei cărţulii în care se afirmă că, la 22 iunie 1941, în întreaga Armată Roşie erau doar 1 800 de tancuri?

Cum să-l credem pe Jukov, care a declarat că liderii Uniunii Sovietice „nu au văzut mai departe de nasul propriu, drept urmare conducerea noastră nu a reuşit să realizeze la timp trupe de tancuri şi blindate puternice, ci le-au realizat de-abia în cursul războiului".

1 500 de tancuri într-o singură armată! În cursul războiului nici o armată de *tancuri* sovietică nu a dispus nici o clipă de un asemenea număr de tancuri. Însă aici nu este

vorba de o armată de tancuri, ci de una obişnuită.

Nici o armată de *tancuri* germană nu a avut în cursul războiului un asemenea număr de tancuri.

La 22 iunie 1941 toate tancurile germane de pe frontul sovieto-german au fost concentrate în patru grupări de tancuri. În Gruparea 2 tancuri erau cu o dată şi jumătate mai puţin decît în Armata a V-a, cea mai obişnuită armată sovietică. Şi în Gruparea 3 tancuri era la fel.

Dacă luăm Grupările 1 şi 4 de tancuri, nici atunci ele nu ajung la numărul de tancuri al Armatei a V-a.

Dar chiar dacă în vara lui 1941 unităţile şi marile unităţi sovietice nu ar fi fost completate în totalitate, acest lucru le-ar fi împiedicat să lupte? Practic întotdeauna în război regimentele, diviziile, corpurile de armată şi armatele luptă avînd efectivul şi armamentul incomplete. Să fi fost acesta un obstacol în drumul spre Berlin?

*

Eu nu am titluri şi diplome. Nu sînt istoric. Dar am interes. Am pasiune de colecţionar, pasiune de cîine care adulmecă urma, dacă vreţi.

Nu trebuie să ai titluri şi diplome ca să aduni materialul care stă înghesuit pe rafturile oricărei biblioteci de regiment. Nu trebuie să fii nici istoric, nici expert, ci trebuie pur şi simplu să manifeşti interes şi să aduni informaţii despre divizii, aşa cum copiii colecţionează timbre.

Totul este accesibil.

Numai că trebuie să-ţi toceşti mai multe perechi de pantofi…

Capitolul 16

Cum a deschis Jukov drumul pentru Guderian

Armata care a învăţat să atace, dar nu este instruită în problema retragerii, va fi zdrobită.

I. Stalin, Recepţie la Marele Palat al Kremlinului, 20 ianuarie 1938

1

Jukov a explicat simplu cauza dezastrului: nu erau trupe suficiente pentru apărare, ba nici pentru acoperirea graniţei.

Să consultăm amintirile unui aviator german. Îl chema Hans-Ulrich Rudel. Zbura pe un Ju-87 şi a efectuat 2 530 de misiuni de luptă. Iată impresia sa despre începutul războiului împotriva Uniunii Sovietice.

> Către seara primei zile, am efectuat patru misiuni de luptă dincolo de linia frontului, în zona dintre Grodno şi Volkovîsk. Am descoperit mase uriaşe de tancuri ruseşti, aflate laolaltă cu convoaie foarte lungi de vehicule. În principal erau tancuri de tipurile KV-1, KV-2 şi T-34. Am bombardat tancurile şi bateriile de antiaeriană, am tras salve de mitralieră asupra maşinilor şi căruţelor de aprovizionare pentru tancuri şi infanterie. A doua zi am efectuat primul zbor la ora trei dimineaţa, iar ultimul la ora zece seara. A trebuit să uităm de odihna de noapte normală; foloseam fiecare minut liber ca să ne prăbuşim în iarba de sub avion şi să adormim imediat. (…)
>
> Lîngă şoseaua spre Vitebsk, pe care înaintau trupele noastre, am văzut unul dintre aerodromurile construite pe jumătate, distrus de bombardierele Martin. Zburînd deasupra numeroaselor aerodromuri, deasupra reţelei ramificate de fortificaţii, toţi ne gîndeam: „Ce bine că am lovit noi primii”… Se pare că Sovietele pregăteau febril o bază pentru a ne ataca. Ce altă ţară dintre cele occidentale putea fi atacată de Rusia? Dacă ruşii ar fi terminat pregătirile, n-am fi avut nici

cea mai mică şansă de a-i stăvili. (...)
Am efectuat o mulţime de misiuni de luptă pentru atacarea trupelor ruseşti de pe marea şosea care duce de la Smolensk la Moscova. Aceasta era literalmente înfundată cu nenumărate maşini ruseşti. Tancurile şi camioanele stăteau înghesuite unele în altele, practic compact, deseori pe trei coloane paralele. Să se fi abătut această tehnică de luptă asupra noastră! (...)
Atacarea acestei ţinte îmbietoare nu punea nici o problemă. După cîteva zile şoseaua era astupată cu grămezi de fiare contorsionate. (H.U. Rudel, „Pilot pe avion de picaj", în *Bombele au fost aruncate!* Editura ACT, Moscova, 2002, pp.30-35)

Că neamţul nu minte se poate convinge oricine vizionînd jurnalele de actualităţi ale acelor zile: cîmpuri şi drumuri astupate cu tehnică de luptă sovietică zdrobită şi arsă, iar pe şosele mulţimi imense de militari sovietici luaţi prizonieri.

Spusele aviatorului german se pot confirma şi de către statistica oficială a pierderilor Armatei Roşii. Nu voi strica starea de spirit a cititorilor cu o aritmetică plictisitoare. Fiecare poate găsi singur informaţii despre cîte milioane de soldaţi sovietici au căzut prizonieri în 1941, despre cîte tunuri, tancuri şi avioane s-au pierdut.

Cred că graniţa putea fi acoperită în condiţiile superiorităţii cantitative şi calitative a armamentului de care dispunea Jukov. Nu avea motiv să se plîngă de insuficienţa forţelor. Dezastrul anului 1941 a fost provocat de o altă cauză. Să amintim: viitorul mareşal al Uniunii Sovietice G.K. Jukov a primit primul său ordin la 31 august 1922. Pentru ce? Explicaţia oficială: „pentru războiul civil". Staţi puţin, domnilor. Ce război în 1922? În partea europeană a fostului Imperiu Rus războiul civil s-a încheiat în 1920. Iar în partea asiatică Jukov nu a luptat în acei ani.

E la mintea cocoşului. Jukov nu s-a distins prin vitejie pe fronturile războiului civil, nu a cîştigat ordine şi medalii. Dar s-a distins în operaţiunile bestiale de pedepsire a poporului rus în perioada de după războiul civil. Primul ordin a fost

primit pentru înăbuşirea răscoalei ţărăneşti din zona Tambovului.

Poporul rus s-a împotrivit din toate puterile ocupaţiei comuniste. De aceea, Jukov a trecut prin multe în lupte. Un luptător rus era cît pe ce să-l taie pe Jukov în două. Viitorul „mareşal al victoriei" descrie această luptă astfel: „Aveam deja sabia ridicată, dar el m-a tăiat mai înainte" (*VIJ*, nr.12, 1987, p.41).

Repet încă o dată că termenul „ocupaţie" nu este inventat de mine. Jukov a luptat împotriva ruşilor în gubernia Tambov. Dar toţi criminalii din trupele de pedeapsă erau conduşi de idolul lui Jukov, Tuhacevski, care nu se ruşina să numească în presă drept „ocupaţie" modul de guvernare al Rusiei.

În cazul descris, pe ocupantul Jukov l-au salvat două împrejurări.

În primul rînd, era iarnă. Jukov avea o scurtă îmblănită şi alte haine groase. În afară de aceasta, avea cîteva curele pe umărul drept. Acestea au atenuat lovitura. În al doilea rînd, în ajutorul lui Jukov a sărit un alt ocupant, care l-a spintecat pe luptătorul rus...

După părerea mea, cel mai potrivit fel de a descrie anul 1941 este tocmai acesta: cu o mişcare surprinzătoare Stalin a ridicat sabia deasupra Europei..., dar Hitler a lovit înainte.

După calculele mele, data loviturii sovietice trebuia să fie 6 iulie 1941.

Pe baza unei studieri amănunţite a documentelor de arhivă, istoricul independent Mark Solonin a ajuns la concluzia că lovitura lui Stalin era pregătită pentru 23 iunie 1941, că Hitler i-a luat-o înainte lui Stalin nu cu două săptămîni, ci cu 24 de ore.

Dovezile lui Solonin sînt convingătoare. E posibil să aibă dreptate.

Este cunoscută previziunea amiralului Richardson, fost comandant al Flotei SUA din Oceanul Indian. O redau nu după publicaţii de peste hotare, ci după textul din *Krasnaia Zvezda* (19-25 noiembrie 2008). În mai 1941, luînd cuvîntul la un seminar din San Diego, amiralul a declarat că nu este

nici o îndoială că, în scurt timp, va începe războiul între Stalin şi Hitler. Iar după aceasta a spus următoarele:

> Incontestabil, marele succes îl va obţine acela care va începe primul atacul, întrucît şi Wehrmacht-ul şi Armata Roşie sînt instruite pe ideea *blietzkrieg*-ului. (…) Dacă Stalin va trimite prin surprindere asupra lui Hitler 200 de divizii şi 10 000 de tancuri, atunci Wehrmacht-ul va fi zdrobit, iar după două luni armata stalinistă va ajunge la Gibraltar. Dacă însă va începe Hitler, unde va fi peste două luni ştie numai Cel de Sus, căci el se va împotmoli inevitabil în spaţiile imense ale Rusiei, iar Stalin va fi nevoit să piardă o grămadă de timp ca să-l scoată de acolo.

Amiralul a subestimat seriozitatea pregătirii lui Stalin. Acesta avea de două ori mai multe tancuri. În rest, totul este corect: dacă tovarăşul Stalin ar fi lovit primul, ar fi spintecat Europa pînă la Gibraltar.

Şi-a luat avînt, dar Hitler a lovit primul…

2

Unul dintre criticii mei a enunţat o idee rezonabilă: e mai uşor să te aperi decît să ataci.

Ideea a prins. Dintr-o idee sănătoasă unii au tras o concluzie care părea logică: dacă Armata Roşie nu era pregătită deloc pentru apărare, atunci nici nu putea fi vorba despre ofensivă.

Aşa e?

Nu, domnilor, nu-i aşa.

Să explic pe baza unui exemplu.

La 21 aprilie 1997, la ora 8 şi 12 minute, la Odessa a fost ucis Viktor Pavlovici Kulivar. I se zicea Karabas. S-a tras în el nu din cine ştie ce superarmă cu nu ştiu ce linie de ochire fantastică. A fost de ajuns un automat obişnuit, mai bine zis un pistol automat. Nu a fost împuşcat de la distanţă, ci de la cinci paşi. Nu l-a atacat o bandă de criminali. De după un colţ a ieşit liniştit un tînăr şi a tras o

salvă.

Karabas trăia aproape normal, fără reşedinţă inexpugnabilă, fără gardă de luptători, fără limuzine blindate. În ziua morţii nu era alături de el nimeni din garda personală.

Pe scurt, nu exista nici un fel de apărare. Atacul asupra lui Karabas s-a făcut cu minimum de forţe posibile. Nu m-aş mira să aflu că nu avea în acea zi asupra lui nici măcar un pistol.

Viktor Pavlovici nu era pregătit deloc pentru apărare. Şi nu era lipsit de mijloace. Prin urmare…

Karabas avea Odessa sub control. Repet: Odessa!!! Nu e Manhattan să-l iei sub aripa ocrotitoare. De părerea lui Karabas ţineau seama oameni foarte grei de dincolo de limitele Odessei: de la Habarovsk şi Nahodka pînă la Neapole şi Barcelona, de la Taşkent şi Omsk pînă la Chicago şi Vancouver. Puterea lui era atît de mare, că pur şi simplu nu s-a îngrijit de apărarea lui. Cine va cuteza să-l atace pe Karabas!?

Tocmai de aceea a pierit.

Tot aşa, Armata Roşie nu s-a pregătit de apărare, deoarece liderii Uniunii Sovietice nu aveau de cine se teme. De aceea, atacul lui Hitler cu un număr mic de aviaţie şi de tancuri a devenit pentru patria proletariatului mondial aproape mortal, ca şi salva de automat de la cinci paşi. Dacă privim în perspectivă istorică, vedem că bilanţul final al atacului lui Hitler a fost nimicitor pentru Uniunea Sovietică.

Dar dacă Armata Roşie nu a fost deloc pregătită pentru respingerea invaziei germane, aceasta nu înseamnă nimic.

Mai este un argument: Armata Roşie a încercat de trei ori, în 1939, 1941 şi 1944, să năvălească în Finlanda, dar nu a ajuns pînă la Helsinki. S-ar zice că, dacă tancurile sovietice nu au ajuns pînă la Helsinki, atunci de ce să mai încerce să ocupe Berlinul!

Dar în ciuda logicii, Armata Roşie, care nu a reuşit să ocupe capitala Finlandei, a cucerit capitalele Estoniei, Lituaniei, Letoniei, Poloniei, Ungariei, Cehoslovaciei,

Basarabiei, României, Bulgariei, Iugoslaviei şi Germaniei. Aici se poate include şi China.

De apărarea pămîntului strămoşesc nu erau gata, dar de a cuceri pămînt străin, de ce nu!

3

Într-adevăr, este mai uşor să te aperi decît să ataci. Dar numai cu condiţia de a hotărî ferm să te aperi şi de a-ţi dispune trupele în apărare.

Dacă Viktor Pavlovici Kulivar ar fi fost preocupat de problema propriei securităţi, atunci nu ar fi fost atît de uşor să-l întîlneşti într-o ulicioară lăturalnică.

Dar el nu a fost preocupat de această problemă. Ca şi tovarăşul Stalin.

Stalin ştia că, pentru Hitler, un război împotriva întregii lumi era sinucigaş. În vara lui 1941, Hitler se afla în situaţia în care războiul era deja pierdut. Avea atîţia duşmani încît nu-i putea învinge pe toţi în nici un fel de condiţii. Oare va mai porni şi împotriva Uniunii Sovietice, dacă nu era capabil să-şi apere nici măcar propria capitală de bombardierele britanice!

Înţelegînd acest lucru, Stalin nu şi-a pregătit apărarea, ci a distrus-o. Dar a pregătit ofensiva.

Însă cu cît se acordă o atenţie mai mare ofensivei, cu atît mai rău este pentru apărare.

Trupele, care se pregătesc de apărare, sînt concentrate pe front şi în adîncime. Ele se bagă în pămînt, sînt mascate. De dragul experimentului, puneţi ţinte pe cîmp şi trageţi în ele de la o sută de metri sau de la două sute. Iar acum săpaţi o tranşee, ascundeţi în tranşee inamicii de placaj şi repetaţi experimentul...

Dacă trupele stau în apărare, atunci bombardierele în picaj nu le primejduiesc. O singură bombă, un singur proiectil nu pot provoca mari stricăciuni. Căci trupele nu sînt adunate grămadă. Nu sînt ameninţătoare nici tancurile.

Dacă însă pregătim armata de ofensivă, atunci gradul

de vulnerabilitate a trupelor se ridică vertiginos şi permanent. Trupele trebuie adunate în grupări compacte, de preferinţă de-a lungul şoselelor. Exact un astfel de tablou a descris comandantul Corpului 6 mecanizat, generalul-maior Haţkilevici (căruia i se cerea să înghesuie şapte mii de maşini pe 5-6 kilometri de breşă în front) la consfătuirea corpului superior de comandă din decembrie 1940. Exact un astfel de tablou au găsit piloţii germani la 22 iunie: maşinile de luptă şi de transport bară la bară, practic în şir compact, deseori pe trei coloane paralele.

Cu cît era mai intensă pregătirea Armatei Roşii de atac, cu atît mai uşor era atacul asupra ei, cu atît mai periculos era dezastrul.

4

Amintirile locotenent-colonelului Alexandr Sergheevici Voronov. Asemenea povestiri sînt destule ca să fie adunate în cîteva volume. Oricine, dacă doreşte, le poate aduna şi singur.

La 22 iunie 1941, locotenentul Voronov din Batalionul 14 feroviar izolat al Brigăzii 17 feroviare se afla în gara Gorodei. Aceasta este între Minsk şi Baranovici. Dacă privim lucrurile mai larg, aceasta este principala magistrală de cale ferată a viitorului război: Moscova-Smolensk-Minsk-Baranovici-Brest-Varşovia-Poznan-Berlin. Se poate şi mai departe: Hanover-Köln-Liège-Paris.

La Brest, acolo unde magistrala taie frontiera de stat, era o îngrămădire imensă de trupe, care, după cum spune Jukov, nu ajungeau nici măcar pentru acoperirea graniţei. Iar în spatele acestei mase de trupe, Brigada 17 feroviară făcea lucrări de modernizare a magistralei strategice, care ducea direct la Varşovia, Berlin şi mai departe.

În seara primei zile de război a început retragerea. Iată povestirea lui Alexandr Sergheevici Voronov:

Am mers toată noaptea. La şase dimineaţa, era deja 23

iunie, am ajuns la vechea graniţă. Batalionul a fost oprit de un grup de generali şi colonei. Aceştia au discutat ceva cu comandantul nostru, iar noi am primit o porţiune de teren pentru apărare. Am primit ordin să săpăm tranşee... A doua zi au venit la noi opt persoane în civil şi au spus că sînt de la Sovietul raional din Kopîleansk, că vor rămîne aici pentru lupta de partizani. Dar acum au nevoie de oameni ca să deschidă punctele de foc din beton armat. Aşa că eu şi cu şase militari, însoţiţi de aceste persoane, am mers unde ne-au arătat ei. Spargem lacătele cu răngi, deschidem DOT-urile şi plecăm. Cei de la Soviet rămîn să le păzească.

În seara de 24 iunie a venit de la statul-major la noi la batalion inginerul militar de rangul I Orlov. El ne-a transmis ordinul comandantului: batalionul să fie luat pentru asigurarea circulaţiei trenurilor pe porţiunea Timkovici-Sluţk-Osipovici. Cînd treceam prin oraş i-am întîlnit pe cei cu care în ajun deschisesem punctele de foc... (*Pe magistralele de front*, Rîbinsk, 1995, pp.9-10).

Ce avem aici?

În a doua zi de război, militarii feroviari sînt trimişi să sape tranşee. Deşi ar fi fost mai inteligent să fie trimişi să distrugă această magistrală. Fără ea nu ar fi putut exista vreun atac asupra Moscovei.

Deodată cineva şi-a amintit de apărare. Dar mai înainte la ce s-au gîndit? De ce nu au săpat tranşeele înainte de invazia germană?

Ce-i drept, curînd planul se schimbă: nu trebuie săpate şanţuri, trebuie asigurat transportul rezervelor strategice din zona de frontieră. Bună hotărîre. Dar de ce aceste rezerve au fost duse şi trîntite grămadă la graniţă? Şi de ce grupul de generali şi colonei ordonă unor militari feroviari să sape tranşee, dacă alături sînt fortificaţii din beton armat neocupate de nimeni?

Şi care idiot a dat ordin să se desfiinţeze garnizoanele permanente de la raioanele fortificate, iar cazematele fortificate să fie închise cu lacăte, fără să se lase la nimeni cheile?

Activişti de partid mărunţi de la nivel raional, civili care nu au nici o treabă cu armata hotărăsc din proprie iniţiativă

să pună în funcţiune cazematele. Este clar că înăuntru nu sînt nici arme, nici muniţii, nici medicamente, nici alimente, nici apă. Dar, cu toate acestea, tot e mai bine decît să întîmpini avalanşele de tancuri atacatoare în nişte tranşee abia încropite sau în cîmp deschis. Iar alături se îngrămădesc generalii şi încearcă să realizeze apărarea lor, fără să bănuiască faptul că în apropiere este un raion fortificat, iar în acesta sînt cazemate din beton armat neocupate de nimeni.

De fapt, tovarăşii de la raion nu au stat mult în acele cazemate. Dîndu-şi seama cum merg lucrurile, nu au perseverat în dorinţa lor de a opri inamicul. Au luat-o frumuşel la picior…

5

Acum să amintim încă o dată balada „marelui strateg”, potrivit căreia în ianuarie 1941 a prevăzut genial direcţia loviturii principale a trupelor germane: „Printr-un joc tactic, comandamentul a încetinit în mod artificial ritmul de deplasare al «albaştrilor», l-a frînat. Însă «albaştrii» au înaintat în opt zile pînă în raionul Baranovici, dar, repet, în condiţiile unui ritm de înaintare încetinit în mod artificial”.

Jukov (dacă este să-l credem) ştia că inamicul va lovi în principal de-a lungul magistralei feroviare strategice centrale la Baranovici, prin urmare, mai departe la Minsk şi Smolensk. Se spune că Jukov ştia că inamicul va rupe frontul în raionul Baranovici nu peste opt zile, ci chiar mai devreme. Dar în raionul Baranovici, Jukov avea o întreagă brigadă feroviară formată dintr-un regiment, două batalioane izolate şi subunităţi de aprovizionare. În brigadă erau peste patru mii de militari-feroviari. Poftim, ordonă-le să demonteze linia! Lasă tancurile germane să avanseze, deoarece în acel moment şi în acea situaţie aprovizionarea trupelor la nivel strategic era posibilă numai pe calea ferată.

Însă Brigada 17 feroviară nu a demontat magistrala.

Bine. Atunci dă ordin brigăzii să nu facă nimic! Lasă-i pe soldaţi să bată mingea. Lasă-i să meargă la scăldat. Lasă-i să strîngă recolta în colhozuri. Serile să cînte în cor.

Dar cu forţele Brigăzii 17 feroviare Jukov a deschis calea pentru Guderian. Iar cu forţele celorlalte nouă brigăzi de acelaşi tip a deschis calea agresorilor de-a lungul întregii frontiere vestice în adîncul teritoriului sovietic.

Se obiectează că Regiunea militară specială de vest era comandată de generalul de armată Pavlov… Corect. Dar modernizarea şi dezvoltarea reţelei feroviare, mai ales pe direcţia strategică principală a războiului, nu intră în competenţa comandantului regiunii militare. Pentru aceasta este nevoie de hotărîre de guvern. Iar Statul-Major General îşi prezintă motivele privitoare la ce, unde şi cînd trebuie făcut.

În vara lui 1941, Stalin a dat vina pe Pavlov.

După război, şi Jukov a dat vina pe acelaşi Pavlov. Astăzi se găsesc destui care să îl învinuiască pe Dmitri Grigorievici Pavlov de trădare. Domnilor acuzatori, dar cele zece brigăzi de feroviari militari cu un număr total de 40 000 de oameni au făcut lucrări de reconstrucţie şi de construcţie nu numai în Belarus, ci şi de-a lungul întregii graniţe vestice a URSS, de la Marea Albă pînă la Marea Neagră. Aşadar, nu a fost o iniţiativă locală, ci o activitate febrilă, cu un scop bine determinat, condusă de la Moscova. De ce nu îl numiţi trădător şi pe Jukov?

6

La 22 iunie 2001, în ziua împlinirii a 60 de ani de la invazia germană, şeful Statului-Major General al Forţelor Armate ale Federaţiei Ruse, generalul de armată Kvaşin, a explicat clar cauzele dezastrului:

> Ca rezultat al unei evaluări total incorecte făcute de Statul-Major General şi de Comandamentul Superior asupra situaţiei de pe fronturi, nu s-a luat la timp hotărîrea de trecere la o apărare strategică, ceea ce a constituit una

dintre cauzele serioasei înfrîngeri a trupelor din regiunile militare de frontieră în perioada iniţială a războiului (*Krasnaia Zvezda*, 22 iunie 2001).

Minunat.

Reiese că strategii noştri au apreciat corect situaţia.

Dar nu pe deplin.

Au greşit puţin, puţin de tot. Nu mai trebuia mult pentru ca pomenita lor hotărîre să poată fi recunoscută ca fiind pe deplin corectă.

E o abordare de-a dreptul ticăloasă a chestiunii. Dezastrul se numea în Uniunea Sovietică „neajunsuri izolate", cucerirea de teritorii străine – „ajutor frăţesc", iar lichidarea a milioane de conaţionali – „excese ale unor activişti izolaţi de la nivel raional".

Liderii de la Kremlin pregăteau o acţiune criminală împotriva Europei, dar pregătirea „campaniei eliberatoare" s-a transformat într-o crimă împotriva propriului popor: pieirea cîtorva milioane de oameni şi distrugeri incalculabile.

Este timpul să spunem deschis totul.

*

Am explicat că Jukov a pregătit Armata Roşie pentru atacarea Germaniei. Ca răspuns am primit un uragan de proteste care, iată, nu se linişteşte nici după 20 de ani.

Bine. De acord. Dar în acest caz acţiunile lui Jukov se pot explica numai prin faptul că a fost un trădător al patriei şi un diversionist.

Ce explicaţii se mai pot născoci?

Capitolul 17

Din nou despre Divizia 186 infanterie

Din toamna lui 1939 a început desfăşurarea Forţelor Armate Sovietice.

Forţele Armate Sovietice. Istoria edificării lor, Voenizdat, Moscova, 1978, p.234

O desfăşurare intensă a tuturor felurilor de forţe militare şi tipurilor de arme a început în toamna lui 1939.

Partidul şi Armata, IPL, Moscova, 1980, p.161

1

La 19 august 1939, Stalin i-a întins mîna prieteniei lui Hitler: să mergem repede şi să împărţim Polonia. În aceeaşi zi, Stalin a început desfăşurarea secretă a Armatei Roşii şi mobilizarea întregului stat pentru război.

Mobilizarea era generală şi totală. În grandiosul proces au fost atrase industria, agricultura, transportul, ştiinţa, cultura, toate resursele şi toate categoriile de populaţie, incluzînd oamenii de ştiinţă şi colhoznicii, scriitorii şi ziariştii, mecanicii de locomotivă şi tăietorii de lemne, soldaţii şi comandanţii, cekiştii şi diplomaţii, puşcăriaşii din închisori şi lagăre, profesorii şi doctorii, adolescenţii, femeile, bătrînii… toţi, toţi, toţi.

Anvergura mobilizării Armatei Roşii a depăşit clar necesitatea împărţirii Poloniei.

După trei decenii de la terminarea războiului, conducerea sovietică a recunoscut oficial că desfăşurarea Forţelor Armate s-a petrecut într-adevăr. Ce-i drept, s-a dat ordin ca data începerii procesului de desfăşurare să fie 1 septembrie 1939, cînd a patra sesiune extraordinară a Sovietului Suprem al URSS a adoptat noua lege „Despre serviciul militar obligatoriu”. Un mic detaliu a scăpat din vedere în această problemă: sesiunea era *extraordinară*. Nu se ştia dinainte despre ea. Ordinul de adunare la Kremlin a cazacilor din Kuban, a minerilor din Doneţk, a

păstorilor de reni din Ciukotka pentru aprobarea noii legi a fost dat la 19 august 1939. Aici îşi are începutul mobilizarea.

În afară de asta, fără să mai aştepte să se strîngă toţi ciukoţii la Moscova, tovarăşul Stalin a dat dispoziţie în aceeaşi zi, 19 august, de formare a zeci de noi divizii şi corpuri de armată.

Mobilizarea este devastatoare. Ea nu se începe pur şi simplu. Ţelul mobilizării este clar: Stalin pregătea distrugerea Europei. Alte explicaţii ale acţiunilor lui Stalin nu au fost propuse pînă acum. Nici pregătirea de respingere a unei viitoare agresiuni nu e viabilă. În august 1939 nimeni nu ameninţa Uniunea Sovietică; în acel moment Hitler nu avea nici un plan de agresiune asupra lui Stalin. Însăşi propaganda comunistă oficială a fost silită să recunoască acest lucru: „În toamna lui 1939 forţele armate germane nu puteau încă să intre într-o confruntare decisivă în Occident” (*Marele Război de Apărare a Patriei al Uniunii Sovietice, 1941-1945. Scurtă istorie*, Voenizdat, Moscova, 1970, p.24).

Istoria oficială oferă şi motivul: Hitler nu avea în acel moment armamentul şi muniţiile necesare, industria nu era reciclată în regim de război, nu făcea faţă comenzilor de război.

Dacă în toamna lui 1939 Hitler nu era gata să zdrobească Danemarca, Norvegia, Belgia, Olanda, Franţa şi Luxemburg, atunci zdrobirea Uniunii Sovietice ar fi fost un obiectiv şi mai îndepărtat.

Şi cum să înţelegem afirmaţia propagandei oficiale, potrivit căreia Stalin năzuia să tragă de timp şi să amîne războiul? Năzuia să amîne un război pe care Hitler nici nu-l gîndea în acel moment? Sau încerca să amîne războiul pînă în momentul în care Hitler va pune industria pe şine de război şi va fi gata să producă nenumărate tunuri, tancuri, avioane, proiectile şi bombe?

În mai puţin de doi ani, în Armata Roşie numărul diviziilor de infanterie şi de infanterie de munte s-a mărit de la 96 la 198, iar al corpurilor de infanterie, de la 25 la 62. Am povestit despre toate acestea în cartea mea *Ziua M*. Am dat ca exemplu divizia 186 infanterie. Această divizie se află în lunga listă a gemenelor ei, care au avut ca dată de naştere nefasta zi de 19 august 1939. Numărul nu este ales întîmplător. Pînă în decembrie 1939, cel mai mare număr de divizie de infanterie a fost 100. Dar deodată, în timp de pace, începe formarea unui număr uriaş de divizii, pînă la 186 inclusiv…

Spărgătorul de gheaţă a fost bombardat fără cruţare, dar de *Ziua M* aproape că nu s-au atins: nu e deloc simplu să te baţi cu această carte. Totuşi, la 15 ani după apariţia ei, vechiul meu adversar Vladimir Novakovski a atacat prin surprindere şi nimicitor. A găsit memoriile generalului-locotenent N.I. Biriukov, care în 1939 era colonel, comandant al Diviziei 186 infanterie.

Cartea lui Biriukov a fost publicată în 1972 la Volgograd. Generalul relatează că a fost delegat la Congresul al XVIII-lea al VKP (b), care a avut loc în martie 1939. Se îndrepta spre Moscova şi a primit în tren înştiinţarea că a fost numit comandant al Diviziei 186 infanterie. A venit la divizie „în primăvara lui 1939”. Dacă este să-l credem pe generalul Biriukov, divizia era teritorială, adică nu avea soldaţi în efectiv. Aceştia se adunau numai vara la instrucţie.

Descoperirea adversarului meu este o lovitură cumplită. Nu drept la ţintă, ci sub centură.

Dacă totul este adevărat în cartea generalului Biriukov, atunci *Ziua M* este lipsită de veridicitate: nu s-a petrecut nici o desfăşurare a Armatei Roşii începînd cu toamna lui 1939, divizia, dată de mine ca exemplu, exista şi mai înainte.

Criticul meu se bazează pe o sursă concretă, iar eu am informat că data de naştere a Diviziei 186 infanterie trebuie plasată în august, dar nu am indicat sursa. Cu asta m-a prins. Rezultă că eu singur inventez istorii, că nu mă bizui pe mărturii şi documente, iar el mă toacă mărunt cu

memoriile generalului.

Relatînd despre 19 august 1939, eu puteam să fi ales ca exemplu oricare din mulţimea de divizii, ordinul lor de formare fiind semnat în acea zi. Eu am ales Divizia 186. Şi m-am păcălit. Dacă divizia adusă drept exemplu nu a început să se formeze în acea zi, ci exista dinainte, atunci ce să mai vorbesc despre celelalte divizii, pe care nu le-am dat ca exemplu?

Am ascultat acuzaţia. Încep să mă apăr.

3

Pentru oricine s-a interesat de istoria Armatei Roşii, este absolut clar că generalul N.I. Biriukov a greşit. Pînă în 1939, în Armata Roşie existau divizii de două tipuri – teritoriale şi regulate. Întreţinerea diviziilor teritoriale costa mult mai puţin: nu trebuia să hrăneşti mii de oameni tot timpul, nu trebuia să le asiguri cazare, nu trebuia să le asiguri căldură, nu trebuia să te ocupi de sănătatea soldaţilor şi comandanţilor. În principal, nu trebuia să-i scoţi pe oameni din procesul muncii. În divizie exista un mic nucleu de comandanţi. Pe ceilalţi puteai să îi laşi să creeze baza tehnico-materială a victoriei viitoare. Soldaţii din raioanele învecinate ale regiunii se adunau o dată pe an, luptau puţin împotriva inamicilor din placaj şi furnir şi plecau. Nici măcar nu trebuiau să schimbe pingelele la cizme.

Sistemul e bun. Însă la începutul lui 1939 Armata Roşie a renunţat în totalitate la principiul teritorial de completare a trupelor. Toate diviziile teritoriale au devenit regulate.

La 1 ianuarie 1938, în Armata Roşie erau 34 de divizii de infanterie teritoriale, la 1 ianuarie 1939 nu mai rămăsese nici una. Orice doritor poate afla aceste lucruri din tot felul de surse, începînd cu cele care sînt cît se poate de oficiale. De exemplu, *Istoria celui de-al doilea război mondial*, vol. 3, p.199.

Putea oare Nikolai Ivanovici Biriukov să comande în 1939 o divizie de infanterie teritorială, dacă pe atunci nu

mai exista nici una dintre acestea în Armata Roşie?

Sursa din care am extras informaţiile despre Divizia 186 infanterie este şi ea oficială: *Revista de istorie militară*, nr.12, 1980, pp 76-77. De ce nu am numit-o în carte? Pentru că în anii glorioşi ai comunismului biruitor existau numai două surse oficiale şi deschise, din care puteai să scoţi informaţii despre diviziile, corpurile şi armatele sovietice: *Revista de istorie militară* şi *Enciclopedia militară sovietică*. Şi nu se prevedea nimic altceva în perspectivă. Am judecat astfel: acela care studiază serios perioada iniţială a războiului este obligat pur şi simplu să se ducă la cartotecă, să răsfoiască toate teancurile de *VIJ* şi toate tomurile din *SVE*, să noteze în fişiere informaţii despre toate diviziile, corpurile de armată şi armate. Pe scurt, cel interesat are informaţiile despre Divizia 186 şi despre toate celelalte divizii în aceste tezaure. Iar pentru cel care nu manifestă acest interes, rigoarea mea nu este necesară.

Consider că sursa mea *VIJ* este mai de încredere decît memoriile generalului Biriukov.

În cartea sa, N.I. Biriukov nu dă date exacte. În loc de acestea avem: „cînd am mers la Moscova” şi „în primăvara lui 1939”.

Dar *VIJ* consemnează numerele tuturor regimentelor care au intrat la anumite date în efectivul Diviziei 186 infanterie de la Brest, decorată cu „Drapelul Roşu” şi cu ordinele „Suvorov” şi „Kutuzov”, din momentul formării ei şi pînă la sfîrşitul războiului. Mai oferă date exacte ale intrării în funcţie a tuturor comandanţilor acestei divizii tot de la momentul formării ei şi pînă la sfîrşitul războiului. La fiecare comandant se indică data exactă, cînd a primit divizia şi cînd a predat-o. Primul comandant al Diviziei 186 infanterie, N.I. Biriukov, a primit divizia la 19 august 1939 şi a predat-o la 12 septembrie 1941.

Pentru viitorii critici enumăr toţi comandanţii acestei divizii pînă la 9 mai 1945 inclusiv:

– colonel (din 4 iunie 1940, general-maior) N.I. Biriukov;
– colonel A.P. Pilipenko;
– general-maior A.I. Zîghin;

– maior (din 19 mai 1942, locotenent-colonel) M.I. Nikitin;

– general-maior V.K. Urbanovici;

– colonel N.P. Iaţkevici;

– colonel (din 1 septembrie 1943, general-maior) G.V. Revunenkov;

– colonel S.S. Veliciko.

Revista de istorie militară este organul de presă oficial al Ministerului Apărării al URSS. Informaţiile despre Divizia 186 infanterie nu constituie un articol al cuiva, ci sînt un răspuns oficial la o cerere oficială.

Iar cartea generalului N.I. Biriukov este publicată la o editură regională. Aceasta înseamnă că au editat-o nişte civili. Chiar şi în condiţiile sălbăticiei cenzurii sovietice, o editură regională nu era obligată să verifice dacă o divizie era teritorială sau regulată în 1939, dacă exista primăvara sau a fost înfiinţată în vara acestui an.

Sursa mea este mai nouă. La început a fost publicată cartea generalului Biriukov, apoi, după opt ani, organul oficial al Ministerului Apărării a publicat o cu totul altă informaţie.

Şi nimeni nu a obiectat.

În prezent, amatorii de istorie militară i-au depăşit pe istoricii oficiali în problemele de analiză a războiului. Cel mai bun îndrumar pentru Armata Roşie a fost alcătuit de K. Kalaşnikov, V. Feskov, A. Cimîhalo şi V. Golikov (*Armata Roşie în iunie 1941*, Sibirskii hronograf, Novosibirsk, 2003).

Academia de Ştiinţe a Rusiei, Ministerul Apărării, Statul-Major General, Academia de Ştiinţe Militare, Institutul de Istorie Militară şi alte instituţii la fel de autoritare nu sînt capabile nici în parte, nici unindu-şi forţele să facă nici măcar o sutime din ceea ce au făcut cei patru provinciali.

Îndrumarul *Armata Roşie în iunie 1941* este un reproş fără seamăn făcut tuturor trîndavilor de istorie militară înzorzonaţi cu titluri şi ordine. Generalii şi academicienii noştri reiau şi folosesc mereu puţine informaţii în multe volume. Însă aici este concentrată într-o singură carte, destul de mică, o informaţie colosală cantitativ şi calitativ,

care prin caracterul şi valoarea ei depăşeşte tot ceea ce i-a dus capul să realizeze pe istoricii oficiali sovietici şi ruşi în 60 de ani de muncă asiduă. Cel mai important lucru este că istoricii oficiali expun întotdeauna (şi absolut premeditat) nesistematic informaţiile statistice. Însă aici toate informaţiile sînt sistematizate. Aici totul este scurt, limpede, concis, exact, cazon.

În acest îndrumar s-a găsit loc şi pentru Divizia 186 infanterie. Aceasta a fost formată în august 1939.

4

În amintirile sale, generalul Biriukov a greşit. Dar haideţi să încercăm să depistăm cauza unei greşeli atît de evidente.

Pentru aceasta vom merge pe două căi.

La început vom merge la stînga şi ne vom imagina că tovarăşul Stalin era idiotul idioţilor.

Deci idiotul Stalin dă ordin la 19 august 1939 de formare a unei noi divizii. Imediat, Direcţia de cadre NKO începe să caute un colonel de perspectivă, care să poată fi numit în această funcţie. Acesta este găsit şi numit. După aceasta, urmează inevitabil o avalanşă de transferări ale corpului de comandă. Dacă în Armata Roşie este înfiinţată o nouă funcţie de comandant de divizie, atunci cîţi oameni vor fi înaintaţi? Corect: zece. Un colonel oarecare cu funcţia de locţiitor al comandantului de divizie va fi înaintat în funcţia nou creată de comandant de divizie, eliberîndu-şi locul. În acest loc avansează un oarecare comandant de regiment. Pe locul lui, locţiitorul. Şi mai departe avansează comandantul de batalion, şeful statului-major de batalion (care în acei ani se numea adjutant superior de batalion), comandantul de companie şi locţiitorul său. În final, un comandant de pluton oarecare devine locţiitor al comandantului de companie sau chiar comandant de companie, eliberînd locul său unui tînăr locotenent.

Dar noua Divizie 186 infanterie nu are nevoie numai de

comandant, ci şi de locţiitor al comandantului de divizie, de şef al statului-major, de şef al spatelui frontului, de şef al artileriei, de şef al informaţiilor etc. etc. Organele de la cadre trebuiau să găsească neîntîrziat candidaţii merituoşi dintre cei mai de perspectivă locotenent-colonei şi maiori şi să-i numească în funcţii.

Am spus toate acestea ca să arăt că, dacă Stalin ar fi fost idiot, atunci ar fi dat mai întîi ordinul de formare a diviziei, iar după aceea ar fi început să rezolve miile de probleme legate de înfiinţarea ei.

Acum să mergem la dreapta şi să ne imaginăm că tovarăşul Stalin nu era idiotul idioţilor. În acest caz, pregătirea de desfăşurare a Diviziei 186 infanterie, ca şi a întregii Armate Roşii, o începea din timp. Aşa a şi fost. Pregătirea de desfăşurare a Armatei Roşii a început încă din 1927, cînd ţara a trecut la îndeplinirea primului plan cincinal stalinist. Pregătirea de desfăşurare s-a întins pe durata a două cincinale. Iar pe parcursul celui de-al treilea a început desfăşurarea.

În primul cincinal, Stalin a constituit baza industrială: a construit uzine metalurgice, a deschis mine de cărbuni, de fier, centrale electrice. Fără acestea nu se putea dezvolta complexul militaro-industrial. Următorul pas: uzine pur militare – de artilerie, de tancuri, de aviaţie, de cartuşe, de vase de război. Şi numai după aceasta a urmat desfăşurarea Armatei Roşii, însă nici atunci imediat, ci, ca să zicem aşa, în ciclu nul.

Imaginaţi-vă construirea unui gigant industrial. Construcţia în sine încă nu există, dar e numit deja directorul, către locaţia construcţiei s-a construit deja o ramificaţie de cale ferată, s-au făcut barăcile şi au fost înconjurate cu sîrmă ghimpată, cîinii vagabonzi şi-au făcut apariţia, la fel ca şi paznicii, înjurînd. Şi să nu credeţi că directorul viitorului combinat va avea mai puţine griji înainte de începerea construcţiei. Dimpotrivă: va avea de trei ori mai multe griji, căci nu este încă nimic organizat.

La fel este şi în Armata Roşie. Ordinul de formare a unei întregi serii de divizii a fost dat pe 19 august 1939. Însă cu

mult timp înainte de aceasta, coloneii de perspectivă au fost ţinuţi sub observaţie pentru avansare, au fost eliberaţi de vechile obligaţii şi au primit noi sarcini. În martie, aprilie, mai 1939 ei ştiau deja că vor fi comandanţii unor divizii care nu existau încă. Ei au primit deja oamenii, au fixat statele-majore, au ridicat depozite şi magazii, le-au încărcat cu armament, muniţii, efecte, alimente, au făcut recrutări de probă ale efectivului şi instrucţie militară.

Ca să desfăşori o armată fără pregătire preliminară, fără ciclu nul, trebuia să fii idiotul idioţilor. Dar tovarăşul Stalin nu a înfiinţat o singură divizie. Inteligentul şi atît de seriosul istoric este liber să spună şi să scrie despre Stalin tot ce-i place, numai să nu-l considere pe Stalin mai prost decît el.

Ţinînd cont de aceasta, să fim de acord că a existat un ciclu nul de desfăşurare. Numindu-se pe sine comandant de divizie, Nikolai Ivanovici Biriukov a deviat puţin de la adevăr; totuşi, nu exista încă nici o divizie în martie. În primăvara şi vara lui 1939 nu şi-a mai văzut capul de griji. Acest ciclu de pregătire este foarte apropiat de noţiunea de divizie teritorială: parcă e divizie, parcă nu e. Se va da ordin şi divizia o să apară…

Ordinul a fost dat pe 19 august.

5

Practica numirii comandanţilor de mari unităţi şi de unităţi înainte ca acestea să fie constituite este general acceptată nu numai în armată, ci şi în flotă, nu numai la noi, ci şi în alte ţări.

Iată un exemplu. La 15 septembrie 1954, căpitanul-locotenent Lev Mihailovici Jilţov a fost numit în funcţia de comandant secund al primului submarin atomic sovietic K-3.

La 10 iunie 1955, căpitanul de rangul II Leonid Gavrilovici Osipenko a fost numit comandant al acestui submarin.

La 24 septembrie 1955 a avut loc ceremonia oficială de inaugurare a navei.

La 9 august 1957, submarinul atomic K-3 a fost lansat la apă.

La 3 iulie 1958 au început probele de funcţionare.

La 17 decembrie 1958 s-a semnat actul comisiei guvernamentale de recepţie a submarinului K-3 cu o listă de defecţiuni, care urmau să fie remediate.

La 10 aprilie 1959, după eliminarea tuturor neajunsurilor semnalate, K-3 a intrat în efectivul Flotei de Nord.

Concluzia: timp de aproape patru ani, căpitanul de rangul II Osipenko a comandat un submarin atomic care nu era în efectivul flotei. A obţinut funcţia de comandă cînd nici nu exista vreun submarin atomic. Aceasta înseamnă că nu era comandant?

Nu, nu înseamnă.

A fost comandant. Iar calea lui a fost spinoasă. Nu lapte şi miere. În acei ani grei, serviciul lui pentru patrie a fost apreciat în mod deosebit. Comandant al unui submarin atomic la început inexistent, iar apoi inactiv (se părea), el a primit gradul de căpitan de rang I. Pînă atunci, comandanţilor de submarine nu li se conferiseră un grad atît de înalt. La 23 iulie 1959, prin Decret al Prezidiului Sovietului Suprem al URSS, căpitanul de rangul I L.G. Osipenko a primit titlul de Erou al Uniunii Sovietice, înmînîndu-i-se ordinul *Lenin* şi medalia *Steaua de Aur* (nr.11083).

Iar căpitanul-locotenent Jilţov, mai tîrziu contraamiral, Erou al Uniunii Sovietice, a fost mai mult de un an comandantul secund al unui submarin care exista numai pe hîrtie, apoi s-a construit şi s-a probat timp de trei ani şi jumătate.

Reţinînd cele expuse mai sus, să concluzionăm că numirea colonelului Biriukov în funcţia de comandant al diviziei 186 infanterie nu însemna nicidecum că o asemenea divizie exista deja.

Menţionarea Congresului al XVIII-lea al VKP (b) în

legătură cu noua numire a colonelului Biriukov lămureşte multe lucruri. Trebuie citite materialele congresului. În aplauzele furtunoase şi ovaţiile entuziaste ale sălii, de la tribună se rosteau lozinci ca acestea: „Armata noastră va fi cea mai ofensivă dintre toate armatele ofensive care au existat vreodată!”, „Nu există astfel de forţe în întreaga lume, care să ne oprească!”, „Ca un uragan va năvăli Armata Roşie în teritoriul duşmanului!”.

Dacă ne pregătim de apărarea pământului propriu, atunci cine şi pentru ce ne va opri?

După ce a citit stenogramele congresului, istoricul Alexandr Gogun din Sankt-Petersburg a tras concluzia: „Prin cuvîntările şi atmosfera acestui congres, Stalin şi tovarăşii săi apropiaţi au dat de înţeles partidului şi ţării: Uniunea Sovietică pregăteşte marele război”.

Oamenii de la acest congres nu au fost aleşi la întîmplare.

Au fost aleşi cei care trebuiau să transpună în viaţă planurile partidului. Mai bine să transpună în moarte.

Precedentul Congres, al XVII-lea, a fost numit Congresul învingătorilor.

Există temeiuri să-l numim pe cel de-al XVIII-lea Congresul instigatorilor.

*

La 19 august 1939, Stalin a luat hotărîrea de începere a mobilizării secrete a Armatei Roşii şi a întregii economii sovietice. Această hotărîre însemna un război iminent în Europa. Această hotărîre însemna că Stalin a semnat condamnarea la moarte a tuturor ţărilor vecine.

Nimeni nu putea să ştie ce se petrece dincolo de zidurile Kremlinului. Dar în această zi, marea poetesă rusă Ana Ahmatova a scris una dintre cele mai cumplite poezii. Aceasta se numea: *La moarte*. Sub poezie a pus data: 19 august 1939.

Condamnarea la moarte a Europei a fost semnată de

către Stalin, care nu a reuşit să o aducă la îndeplinire. După 52 de ani, la 19 august 1991, liderii de la Kremlin, asemenea lui Hitler, au trimis tancurile să cucerească Moscova. Nereuşind să zdrobească întreaga lume cu tancurile, ei au fost nevoiţi să le întoarcă împotriva propriului popor, ca să-şi păstreze puterea.

Da nici de data aceasta nu au reuşit.

Capitolul 18

Unde sînt planurile?

A existat în planul nostru operativ din 1941 o variantă strict defensivă? Mă îndoiesc. Dacă judecăm după amintirile conducerii militare superioare, o asemenea variantă nu a existat. Iar cuvintele lui G. Jukov, potrivit cărora „s-a făcut tot ceea ce depindea de noi ca să întîmpinăm pregătiţi la maxim ameninţarea militară care se apropia", nu anulează îndoielile.

General-maior I. Solnîşkov, *Rossia*, nr.26, 1993

1

Dacă tot a fost vorba despre Divizia 186 infanterie, să urmărim şi istoria ei ulterioară. În destinul acestei divizii, ca în cioburile unei oglinzi sparte, se răsfrînge soarta tristă a celui de-al doilea eşalon strategic al Armatei Roşii în întregul său, adică a celor şapte armate pe care Stalin le-a deplasat spre graniţele vestice în secret în ajunul războiului din Zabaikalie, Siberia, Ural, Povoljie, din Caucazul de Nord şi din alte zone ale Uniunii Sovietice.

Dacă apelăm la memoriile comandanţilor glorioşi, decoraţi cu medalii strălucitoare, încununaţi cu lauri, care, fiind credincioşi regimului antipopular, au terminat războiul

în funcţii înalte de comandă, atunci cauzele dezastrului fiecărei divizii, fiecărui corp de armată, fiecărei armate şi al întregului eşalon strategic devin cît se poate de clare. Dar, de dragul variaţiei, să aruncăm o privire asupra începutului căii de luptă a Diviziei 186 infanterie, însă dintr-un punct de vedere diametral opus.

Cel puţin de data aceasta martorul nostru nu va fi un militar activ, ci un civil recrutat din rezervă.

Nu e general, ci sublocotenent.

Să lăsăm să relateze despre începutul războiului pe cineva care nu a încheiat războiul ca biruitor, ci ca deţinut la minele de nichel de la Norilsk.

Numele martorului este L.A. Samutin. Şi-a scris amintirile la sfîrşitul anilor ’70, fără nici o speranţă că vor fi publicate vreodată. De aceea nici nu a dat vreun titlu memoriilor sale. În 2002, la mulţi ani după moartea autorului, editura din Sankt-Petersburg „Negru şi alb” le-a publicat sub titlul *Am fost vlasoveţ**.

În Armata Rusă de Eliberare (ROA), sub steagul rus în trei culori, Samutin nu a nimerit întîmplător. El considera puterea ocupanţilor de la Kremlin o putere tîlhărească şi criminală. Alegerea lui a fost conştientă. Profund conştientă. Însă la început a fost în serviciu în Armata Roşie şi în prizonieratul german.

În amintirile sale, Samutin nu pune întrebări şi nu trage nici un fel de concluzii. El povesteşte pur şi simplu ceea ce a trăit.

Chiar la sfîrşitul cărţii există o autobiografie nescrisă pînă la capăt, istoria vieţii numai pînă în 1940. Cartea se întrerupe brusc astfel:

> Primele semne ale furtunii care se apropie: cursurile de trei luni continuă, după terminarea lor, pe termen nedeterminat.

---

* Vlasoveţ – de la Vlasov Andrei Adreevici (1900-1946), general de armată sovietic. Carismatic, cu merite deosebite în Armata Roşie, Vlasov a trecut de partea germanilor în 1942 şi a înfiinţat ROA, la care au aderat sute de mii de cetăţeni sovietici. Luat prizonier în 1945 de americani, Vlasov a fost capturat de sovietici, judecat sumar şi spînzurat (n. trad.).

Conferirea unui grad de comandant – sublocotenent. La adunarea de absolvire a cursanţilor, în cuvîntul de salut al comisarului cursurilor, un vechi comisar de regiment, o aluzie pe faţă la războiul care se apropie (p.316).

2

Aşadar, la începutul lui iulie 1940, L.A. Samutin (vîrsta – 25 ani; profesia – profesor) a fost recrutat la o serie de cursuri de reinstruire de trei luni. Trebuia să fie eliberat la sfîrşitul lui septembrie, dar aceasta s-a întîmplat la începutul lui decembrie, primind gradul de sublocotenent. Şi a fost avertizat aproape pe faţă: nu degeaba îţi dăm acest grad.

Hitler a semnat Directiva nr. 21 de atacare a Uniunii Sovietice la 18 decembrie 1940. Iar la începutul lui decembrie, cînd Hitler încă nu semnase directiva, un oarecare comisar de regiment, într-o provincie îndepărtată din Ural, ştia deja: va fi război. Unii mari şefi de la Moscova, care în septembrie 1940 au luat hotărîrea de prelungire a termenului de reinstruire la cursuri, cu acordarea ulterioară de grade ofiţereşti pentru toţi cursanţii, înţelegeau şi ei perfect totul.

La 22 iunie 1941, după ce trupele germane au declanşat un atac devastator, tovarăşul Stalin refuza să creadă acest lucru. Iar în decembrie 1940 pînă şi unui tînăr sublocotenent de rezervă i s-a explicat suficient de clar pentru ce trebuie să se pregătească în viitorul apropiat.

Şi nu trebuie să spunem că toate acestea le-a ticluit un afurisit de vlasoveţ. Citiţi memoriile generalilor şi mareşalilor sovietici. Toţi spun acelaşi lucru, toţi ştiau că lucrurile înclină spre un război grabnic şi inevitabil. Ştiau acest lucru încă din 1940. Ştiau şi în 1939. Şi nici unul nu se aştepta la invazia germană. Pentru toţi sovieticii invazia a fost ca un fulger din senin.

Iată ce spune nu un vlasoveţ, ci generalul de armată sovietic A.V. Gorbatov, Erou al Uniunii Sovietice:

> În aer plutea miros de război. Acesta era aşteptat de toţi, mai erau puţini militari care se încălzeau cu speranţa că războiul poate fi evitat. Cu toate acestea, cînd s-a comunicat despre atacul prin surprindere al aviaţiei inamicului la Jitomir, Kiev, Sevastopol, Kaunas, Minsk, asupra nodurilor de cale ferată şi aerodromurilor şi despre trecerea diviziilor inamicului peste frontiera noastră, acest comunicat i-a uimit pe toţi (*Ani şi războaie*, Voenizdat, Moscova, 1965, p.172).

Am strîns o cutie întreagă de citate standard de tipul: „În aer plutea ameninţarea”, iar peste vreo două pagini, în aceleaşi cărţi – „Ca tunetul din senin”.

Orice doritor poate găsi o mulţime de mărturii publicate din care aflăm că poporul ştia despre apropierea războiului. În acelaşi timp, atacul Germaniei i-a uluit pe toţi, începînd cu tovarăşul Stalin, ca o bubuitură neaşteptată.

La prima vedere e o oarecare contradicţie: toţi ştiau că va fi război, vorbeau deschis despre acest lucru, dar atacul german i-a uluit pe toţi, începînd cu Stalin.

Dar nu e nici o contradicţie: toţi ştiau că va fi război.

Însă fără atacul german.

3

Acum să ne întoarcem la începutul cărţii.

În 1940, profesorul Samutin a stat la concentrări nu trei luni, cît fusese stabilit, ci cinci. În decembrie a fost deconcentrat, dar după patru luni, la începutul lui aprilie 1941, oamenii au fost convocaţi din nou şi tot la concentrări de trei luni (aşa se spunea!). La sfîrşitul lui mai, sublocotenentul în rezervă Samutin este numit surprinzător comandant al unei companii de mitraliori şi aruncători de mine din Batalionul 1 al Regimentului 238 infanterie al Diviziei 186 infanterie.

A fost convocat să înveţe cîte ceva; după ce a învăţat, i s-a ordonat să primească o companie şi să o comande. Samutin a fost dat în subordinea unui starşina şi a trei locotenenţi. Locotenenţii au terminat şcoala înainte de

termen, fără examene, şi au fost trimişi la trupe fără concediu. Samutin trebuia să aibă în compania de mitraliori şi aruncători de mine 120 de soldaţi. Deocamdată nu erau. Au apărut după aceea.

> La mijlocul lui mai au început deodată să vină în grupuri mari oamenii noi, completarea. Erau cei din efectivul înregistrat de rezervă. De la ei am aflat că sînt recrutaţi rezervişti din 15 contingente. Tuturor li s-a comunicat că efectivul de soldaţi este recrutat pentru desfăşurarea unor concentrări de 45 de zile...
> La noi la regiment, cînd eram deja în taberele de la staţia Iumatovo, rezerviştii au venit cu duiumul... (p.16).

Mijlocul lui mai a fost ales nu fără intenţie. Într-o lună, de la mijlocul lui mai pînă la mijlocul lui iunie, s-a făcut pregătirea intensă a rezerviştilor, formarea subunităţilor. După aceasta, s-a auzit în întreaga ţară şi în lume Comunicatul TASS, potrivit căruia în Uniunea Sovietică nu se desfăşoară şi nu este prevăzut nici un fel transfer al trupelor spre graniţa vestică. Iar imediat este dat Diviziei 186 infanterie ordinul de a se îmbarca şi de a porni la drum.

> S-a primit ordin de la Regiune ca divizia noastră să fie scoasă imediat din tabără şi să fie trimisă la mari manevre de corp de armată, posibil de armată... Astăzi e data de paisprezece, ne vom îmbarca în dimineaţa de şaisprezece... Căpitanul Nikitin, comandantul batalionului al doilea, a întrebat unde o să mergem, dar şi-a muşcat limba repede. Maiorul nu s-a supărat, ci numai a fluturat din mînă – şi în divizie nu ştie nimeni. (...)
> Locomotiva nu este cuplată. Această situaţie este extrem de enigmatică, intrigă. De unde, din ce parte vor cupla locomotiva, cine şi împotriva cui ne va duce. Dacă locomotiva va fi cuplată la acea parte a trenului care este înspre Ufa, înseamnă că vom merge spre Răsărit, ne vom socoti cu Japonia. Noi asta aşteptăm.
> Pe de altă parte, acest al doilea an de război în Europa, aceste dezminţiri ciudate, unele după altele, ale TASS ne obligau să presupunem şi altceva. (...)

De-a lungul trenului merge comandantul de divizie, generalul-maior N.I. Biriukov. E însoţit de cîţiva comandanţi… Generalul şi suita lui se uită în acea parte a trenului, unde este staţia Cişma.

Ajunge repede pînă la noi sensul acestor priviri… La capătul de vest al eşalonului se apropie alene o locomotivă. Totul s-a lămurit Deci mergem spre vest. Altă direcţie nu există… (pp.18-20).

Trenul nostru merge în afara orarului… (p.23).

4

Să ne oprim, să ne tragem sufletul, să judecăm puţin.

Aşadar, pe tînărul sublocotenent în rezervă l-au chemat la o concentrare de trei luni la începutul lui aprilie 1941. Prin urmare, pe la începutul lui iulie trebuia să fie liberat.

Comandanţii de plutoane au venit direct din şcoli. Promoţia trebuia să iasă în iulie, dar, cu două luni înainte de termen, în mai 1941, prin ordinul Comisarului pentru apărare al URSS, au fost promovaţi, fără examene, 70 000 de ofiţeri din şcolile militare. Toţi aceştia au fost trimişi direct în armată, fără concediu.

Tovarăşul Stalin (cum ni se explică) nu intenţiona să atace pe nimeni.

Tovarăşul Stalin (cum ştim cu toţii) nu se aştepta la atacul german şi nu credea într-un asemenea atac.

Cum să explici absolvirea şcolii înainte de termen?

Dar aici nu este vorba numai de absolvirea prematură, ci şi de recrutarea concomitent a 15 contingente de rezervişti. În mai au fost convocaţi la concentrări 807 000 de soldaţi şi sergenţi din rezervă cu vîrste între 22 şi 37 de ani inclusiv.

Înainte de strîngerea recoltei.

Spunem iarăşi: nu aşteptau atacul. Şi nu intenţionau să atace pe nimeni.

Dacă cele 15 contingente au fost chemate la mijlocul lui mai pentru 45 de zile, urmează că trebuiau liberate la

începutul lui iulie...

Dar, după cum vedem, nu intenţionau să-i libereze. I-au trimis la instrucţii. Iar deasupra eşaloanelor răsunau ciudatele comunicate TASS. Istoricii de la Kremlin, nu se ştie de ce, pomenesc numai Comunicatul TASS din 13 iunie 1941, numindu-l, din ignoranţă, Declaraţia TASS din 14 iunie. Însă în acele zile, săptămîni şi luni au fost cîteva comunicate de acest fel. Iar cetăţenii Uniunii Sovietice, obişnuiţi să citească printre rînduri şi să asculte printre fraze, au înţeles limpede: se ascunde ceva dincolo de toate acestea.

Martorul nostru Samutin a văzut numai expedierea unui eşalon din efectivul Diviziei 186 infanterie. Dar trebuiau multe eşaloane pentru divizie. Iar divizia nu era una singură. Erau multe. A plecat din Ural „la aplicaţie" o întreagă armată. Armata a XXII-a. Şi nu numai din Ural. Din regiunile militare interioare Armata a XVIII-a a trecut în primul eşalon strategic. Şapte alte armate din Zabaikalie, din Siberia, Ural, Povoljie, din Caucazul de Nord, din alte zone au format al doilea eşalon strategic.

Sute de mii de oameni au fost informaţi că vor fi duşi la aplicaţii. Dar de ce să muţi armatele din Zabaikalie, Ural şi Siberia la graniţa vestică a Uniunii Sovietice pentru aplicaţii? În stepele sălbatice din Zabaikalie nu este loc pentru aplicaţii? N-ai unde să te desfăşori în Povoljie? Dar în sudul Uralului! Este capabil vreun străin să-şi imagineze întinderea stepelor din jurul Orenburgului?

Comandanţii şi soldaţii de la nivelul cel mai de jos au înţeles clar că nu sînt duşi nicidecum la aplicaţii, ci la război.

Numai că, la început, era un lucru neclar: împotriva Japoniei sau împotriva Germaniei.

Dar curînd totul s-a lămurit.

5

Să ne întoarcem la relatarea martorului.

Toate staţiile din Velikie Luki erau ticsite cu trenuri militare. Eşaloane cu oameni, cu tehnică militară: cu tunuri, cu tancuri, cu maşini. Erau trenuri de marfă plumbuite, garnituri foarte lungi de cisterne cu combustibil: unele veneau, altele plecau la intervale foarte scurte. Noi ne aşteptam rîndul.
Aici, la Velikie Luki, s-a terminat cu starea noastră de spirit lipsită de griji. Acum nu numai că presimţeam, ci vedeam cu ochii noştri că se pregăteşte ceva serios, iar noi va trebui să luăm parte la acel ceva.
Era în dimineaţa de 20 iunie. Ne mai trebuia o zi şi jumătate ca să ajungem pînă la vechea graniţă vestică, deşi nu mai era aşa de mult pînă la ea…
Pe 21 seara am ajuns la nu ştiu ce staţie… În vagoane s-a transmis comanda:
— Pregătiţi-vă de debarcare!
În depărtare se vedea clădirea staţiei, pe care era scris *Idriţa*…
Era aproximativ zece seara, cînd s-a comandat alinierea şi am fost informaţi că mergem la magazii pentru reechipare şi înarmare suplimentară. Nu a trebuit să mergem departe şi, uimitor de repede, pe plutoane, ni s-au dat completuri absolut noi de echipament pînă la rufăria de corp. Ceea ce era mai important, bocancii rupţi, înfăşuraţi cu cîrpe au fost înlocuiţi cu cizme…
Ne-au schimbat şi armamentul uşor de infanterie. În locul vechilor arme decalibrate, pe care le-am adus cu noi, ne-au dat arme noi şi mitraliere de mînă…
Însă ceea ce ne-a uimit mai mult ca orice a fost dotarea cu muniţii. Şi nu a fost numai uimire, ci şi nemulţumire, fiindcă peste un ceas am pornit în marş, iar muniţiile au mărit considerabil greutatea pe care trebuia să o suportăm. S-a dat ordin să se informeze efectivul că muniţiile se dau pentru că manevrele vor avea loc în raionul frontierei de stat, iar fiecare unitate militară care se află în raionul frontierei trebuie să fie dotată cu muniţii.
În noaptea palidă de iunie, pe la 1, am pornit în coloană în direcţia nord faţă de Idriţa… (pp.28-30).

Şi iată dimineaţa.

Pe drum am auzit un cuvînt de la nişte comandanţi care treceau în fugă pe lîngă noi: *război*!

6

Să ne mai tragem sufletul.

La începutul lui iulie trebuiau lăsaţi la vatră atît soldaţii, cît şi ofiţerii rezervişti. De ce li s-au dat cizme noi? De ce le-au schimbat tot echipamentul cu altul nou-nouţ?

Dacă după două săptămîni sau chiar după o lună urmau să fie trimişi la casele lor, atunci n-aveau decît să stea cu încălţămintea proastă pînă la sfîrşitul termenului. Iar statul ar fi făcut economie. Cu armele e cam la fel.

De ce li s-au dat muniţii? Aplicaţii în raionul de graniţă? Dar de la Idriţa pînă la graniţă sînt 407 kilometri în linie dreaptă. Iar în acele divizii, care erau într-adevăr pe graniţă, chiar în această perioadă le-au fost luate muniţiile şi date la magazii, ca să nu-l sperie pe Hitler cu vreo salvă întîmplătoare.

Nu au fost reîmbrăcate, reîncălţate şi reînarmate o singură divizie, un singur corp de armată sau *o* singură armată, ci milioane de rezervişti. Munţii de cizme clădiţi pe pămînt amintesc de soldaţii din primul şi al doilea eşalon strategic. Şi toate acestea înainte de invazia germană. Fără să o aştepte.

Şi pentru ce?

Două zile am trîndăvit într-o poiană, pe malul rîului Velikaia. Am aflat de la ţăranii localnici că acest rîu este într-adevăr Velikaia. Şi abia în a treia zi de la începutul războiului a venit ordin să ne deplasăm spre vest, în partea vechii graniţe de stat...

După cum am aflat după aceea, noi am stat în pădurile de la Idriţa pentru că în acele zile divizia nu a primit o misiune proprie. Şi ne-am deplasat doar atunci cînd, în faţa nemţilor care se apropiau, a fost nevoie să ne organizăm apărarea pe linia Sebej-Drissa-Vitebsk...

Încă două zile am umblat brambura înainte şi înapoi în zona dintre Sebej şi vechea graniţă de stat. Sarcinile regimentului se schimbau înainte ca noi să trecem la executarea precedentei. În final a urmat ordinul de întoarcere la Sebej şi de îmbarcare din nou în eşaloane…
Gînduri deloc vesele ne treceau prin cap la vederea tabloului dezordinii, al zăpăcelii, al proastei organizări şi incoerenţei vechilor comandanţi.
În a doua zi de zăpăceală în raionul vechii graniţe, am primit ordinul să debarcăm şi să ocupăm o parte a fortificaţiilor din raionul fortificat Sebej. S-a dovedit că odată cu mutarea frontierei de stat în 1940 fortificaţiile au fost demontate. Iar cînd au reuşit acest lucru, le-au distrus cu totul! Nu existau comunicaţii între cuiburile de foc, nu exista deloc inventar în DOT-uri. Pînă şi pentru vasele de păstrare a apei a trebuit să mergem ca să cerem la colhoznicii din apropiere… Oamenii ne-au înţeles şi ne-au ajutat cu plăcere, care cu ce a putut.
Nu am izbutit să reutilăm noile noastre poziţii, că a şi urmat un nou ordin. Toţi erau atît de exasperaţi de harababura acestor prime zile ale războiului, că înjurau pe şleau. A reieşit că poziţia noastră trebuia apărată de Divizia 170, fostul nostru vecin din tabăra de la Iumatovo…
Către seară eram deja la Sebej. Asfinţea. Era o seară tihnită, dar printre oameni nu era linişte deloc. În staţie era o îmbulzeală inimaginabilă, astfel că eşaloanele au fost trase între staţii, în partea dinspre graniţă, unde trenurile nu mai circulau, ca să putem încărca. A trebuit să mergem iarăşi pe jos cîţiva kilometri înapoi, pe drumul pe care tocmai trecusem.
Încărcarea a fost greoaie. Fără platformă, cu ajutorul unor podine am tras tunurile, am încărcat lăzile cu muniţii, cu alimente. Cel mai mult ne-am chinuit cu afurisiţii de cai, care nu voiau nicidecum să urce în vagoane. Abia noaptea tîrziu am încheiat de încărcat şi apoi am căzut morţi de oboseală.
Cînd ne-am trezit dimineaţa, vedem că eram tot acolo unde încărcasem! Nu ne-am urnit din loc toată noaptea! Asta e! Ăsta-i războiul! (pp.32-33).

Nu ne-a fost dat să aşteptăm venirea nemţilor la raionul fortificat de la Sebej. Ne-au luat de acolo şi ne-au mutat lîngă Vitebsk. Pe drum, abia ce ne urnisem din loc, am nimerit sub bombardamentul unui singur avion german. Acesta a

aruncat trei bombe. Una a explodat pe liniile staţiei Idriţa, unde noi ne oprisem între eşalonul nostru şi un altul, care se afla peste zece linii libere. De la această singură bombă, care a căzut pe linii, la început a luat foc un singur vagon de la mijlocul acelei garnituri de peste zece linii, iar pe urmă, după cîteva minute, a dispărut toată garnitura, în locul acesteia formîndu-se un fel de lac de foc. Focul nu s-a dus în sus, cum sînt desenate exploziile în tablouri, ci s-a prelins pe pămînt de-a lungul întregului eşalon, la 20-30 de metri în stînga şi-n dreapta lui, cuprinzînd liniile din apropiere şi plutonul nostru de comandă, care fugise în frunte cu căpitanul, comandantul de eşalon, cu lopeţi, ca să arunce nisip peste vagonul care ardea. Nici n-am auzit sunetul exploziei, numai ceva a suflat cu o putere înspăimîntătoare asupra noastră, iar noi ne-am aruncat la pămînt unul peste altul, fără să înţelegem ce se întîmplă. Asurzit, am sărit în picioare de pe podeaua vagonului nostru şi am văzut cum soarele se ascunde într-un nor de praf şi fum, nor care se ridica de la pămînt în sus. Uşile şi acoperişurile vagoanelor, smulse de suflul exploziei, ardeau în vînt ca nişte cartoane şi apoi se prăbuşeau... Eşalonul acela era plin cu muniţie. Pe pămînt erau împrăştiate schije şi proiectile neexplodate. Unele explodau şi la sol. Peste tot alergau oameni, îşi deschideau mereu gurile, iar în acest moment mi-am dat seama că asurzisem: nu auzeam. Şi am început să fug împreună cu ei. Uneori cei care fugeau alături începeau să fugă şi mai repede, în salturi, uitîndu-se înapoi. M-am uitat şi eu. Acolo, în staţie, izbucneau unele după altele nişte gheizere de foc. Pînă la urmă am reuşit să sesizez ce se întîmpla – au explodat cisternele cu combustibil, iar explozia lor asurzitoare a mai adăugat ceva jar la panica noastră. Iar sătucul de lîngă staţie, format numai din căsuţe de lemn, ardea tot cu nişte vîlvătăi sinistre (p.37).

Pe 9 iulie, nemţii n-au efectuat zboruri asupra staţiei de cale ferată din Vitebsk. Tot teritoriul staţiei, toate căile au fost blocate de eşaloane militare cu oameni, tehnică de luptă, muniţii. Ar fi fost atunci victime în proporţii înspăimîntătoare. Dar destinul ne-a cruţat de data aceasta – am trecut de Vitebsk cu bine.
Noaptea era cît pe ce să cădem în gura... nemţilor. Mulţumim feroviarului necunoscut, cantonierului, care a oprit

cu petarde trenul la 2-3 kilometri de staţia deja cucerită de nemţi.
Abia peste un sfert de veac am aflat din amintirile generalului Biriukov cîteva amănunte ale situaţiei de luptă din acele zile. Atunci la 10-15 kilometri nord-vest de locul unde ne-am oprit noi şi am coborît din tren, forţele principale ale diviziei noastre au fost încercuite şi se pregăteau să spargă prima încercuire. Pe noi însă ne-au obligat să săpăm tranşee la marginea unei păduri, dar nimeni nu ştia cu adevărat de unde poate să apară inamicul.
Însă nici această poziţie nu am reuşit să o dotăm cu cele de trebuinţă pînă la capăt, căci seara am primit ordinul să ne deplasăm în coloană spre est, în partea unde se înălţa la orizont o vîlvătaie uriaşă: bombardat şi incendiat, oraşul Vitebsk ardea la 25 de kilometri în spatele nostru. Nimeni nu îşi cunoştea misiunea – unde mergem, ce ne aşteaptă, ce să facă fiecare la întîlnirea cu nemţii…
Ne deplasam pe şosea încet, cu opriri şi reţineri fără sens. Coloana s-a întins neînchipuit de mult, capul dispăruse undeva în faţă în albăstrimea nopţii cu lună. Am trimis cîţiva băieţi înainte, unul după altul, ca să obţinem cîteva informaţii clare: nimeni nu s-a întors. În final, din faţă s-a transmis companiei din om în om să se întoarcă în pădure, să ducă echipamentul în adîncul pădurii şi să organizeze apărarea la marginea pădurii. (…)
Pe la amiază am terminat de înconjurat păduricea, în care ne oprisem noaptea. Aceasta era foarte mică şi nu am întîlnit pe nimeni dintr-ai noştri. Am dat peste o mulţime de oameni complet demoralizaţi, din unităţi pe care nu le cunoşteam. Nimeni nu cunoştea situaţia, toţi aveau ochii măriţi de spaime adevărate sau închipuite, nu pot să ştiu.
M-am grăbit să mă întorc la ai mei. Cuprins de nelinişte şi de presimţiri rele, am alergat la amplasamentul nostru. Da, presimţirea nu m-a înşelat – rămăseseră şi mai puţini oameni, vreo treizeci, nu mai mult. Caii neadăpaţi legaţi la căruţele cu marfă s-au zbătut şi au tras de căruţe. O mare parte din încărcătură era desfăcută. Căruţaşii nu erau nicăieri. Nu mai rămînea decît să iau o hotărîre fără să mă consult cu nimeni. Am ordonat să se dezlege caii şi să fie lăsaţi să-şi caute apă şi hrană. Îi vor prinde după aceea colhoznicii. Am văzut nu departe de pădure un sătuc. În pădure au rămas căruţele pline cu alimente – pesmeţi, zahăr,

cutiile cu unt, care se şi topiseră în arşiţa de iulie...

Sublocotenentul Samutin cu rămăşiţele companiei sale a umblat aiurea prin păduri cîteva zile. Oamenii erau frînţi de oboseală. Au găsit un adăpost. Şi toţi au adormit.

> Răsplata nu a întîrziat să vină. Cît am dormit? Nu mai mult de două, trei ore. Somnul nostru dulce în refugiul cald, pe fîn proaspăt, a fost întrerupt în modul cel mai neplăcut cu putinţă: eram bătuţi cu beţe peste picioare... Ne loveau cu beţe şi cu ţevile carabinelor în coaste şi în spate, ţipînd ascuţit nişte comenzi pe care nu le pricepeam, fără să ne dea posibilitatea să ne venim în fire. Nemţii ne-au separat imediat de groapa unde se aflau armele noastre şi ne-au scos în fugă pe uliţa satului. Acolo mai erau strînşi grămadă peste o sută de prizonieri nenorociţi ca şi noi. Douăzeci, treizeci de motociclete cu ataş germane au intrat în sat. Nemţii n-au fost întîmpinaţi cu vreun foc de armă; nici ei nu au tras şi au început imediat să-i prindă şi să-i mîne în grămadă ca pe o turmă de oi pe oamenii noştri. Acesta era gradul de demoralizare şi de neînţelegere totală a situaţiei reale... Nu numai eu eram astfel, mulţi astfel de blegi am căzut în mîinile nemţilor... (p.41)

Prizonierii se adunau în grupuri din ce în ce mai mari. Mulţimile de militari ale Armatei Roşii erau mînate de nemţi peste graniţă.

> Rămîi cu bine, Patrie! Toţi ne uităm în urmă. Nu sînt nici un fel de semne de frontieră pe şosele, nemţii le-au distrus, dar în dreapta şi în stînga se văd puternicele DOT-uri neterminate, coloşi din beton armat cu gurile întunecate ale ambrazurilor, încă neacoperite de pămînt. Nu se văd urme de lupte (p.53).

Mai departe urmează întunericul sinistru al lagărelor hitleriste.

Aşadar, la 21 iunie 1941 Divizia 186 infanterie a ajuns la Idriţa şi a trecut la debarcare şi redotare. Pînă în acest moment, totul a mers bine. Chiar foarte bine. Trupe sînt destule, armamentul e nou, iar comandanţii ştiu ce au de făcut.

Dar deodată începe războiul şi totul se duce de-a berbeleacul.

Din 21 iunie şi pînă pe 7 iulie, adică mai mult de două săptămîni, Divizia 186 infanterie (acest lucru este confirmat şi de memoriile de generali) a mers în cerc. Debarca şi iar se îmbarca. Iar debarca şi iar se îmbarca. Idriţa-Sebej-Idriţa-Sebej. Divizia a ocupat un raion fortificat. Apoi l-a abandonat. A săpat tranşee. Le-a abandonat şi s-a deplasat mai departe. Încărcată cu muniţii, cu alimente şi cu tot felul de alte bunuri.

Memoriile lui Samutin trebuie citite. Nu am citat aici ceea ce este mai interesant. Trebuie citit cum soldaţii, conştientizînd inutilitatea şi prostia mutărilor de ici-colo, au aruncat şi armamentul, şi muniţiile. Cum divizia era descurajată de oboseală şi de confuzie. Cum, la prima ocazie, soldaţii o luau aiurea prin păduri şi prin sate.

Sublocotenentul Samutin nu se gîndea să se lase luat prizonier, nu voia să se predea. Însă, extenuat fiind, a adormit împreună cu cei care mai rămăseseră din companie. A adormit într-un şopron cu fîn, fără să lase santinele de pază: oamenii erau epuizaţi în urma marşurilor nebuneşti. Iar alături era un raion fortificat, neocupat de nimeni!

Poţi să-l învinuieşti de această dezordine pe sublocotenent. Dar pot să-l învinuiesc şi pe „genialul conducător de oşti”, care a alcătuit la Statul-Major General genialele sale planuri. Căci nu numai Divizia 186 a hălăduit aiurea, pierzîndu-şi catastrofal puterile înainte de a da piept cu inamicul. Şi întregul Corp 62 infanterie, din care făcea parte divizia, a umblat buimac. Şi întreaga Armată a XXII-a, în care intra Corpul 62 infanterie, a umblat în cerc, ba ocupînd raioanele fortificate, ba abandonîndu-le, ba săpînd tranşee, ba îmbarcîndu-se din nou în eşaloane şi apoi

debarcînd.

Şi toate cele şapte armate ale celui de-al doilea eşalon strategic au făcut piruiete similare.

Am văzut mai înainte că şi în primul eşalon strategic s-au produs astfel de lucruri uluitoare: giganticele corpuri de armată mecanizate s-au învîrtit pe şosele pînă ce au consumat tot combustibilul.

Astfel, sîntem în drept să punem întrebarea: dar unde erau planurile de război?

*

Comandantul unei grupe de infanterie care pregăteşte şase, şapte, nouă luptători din subordine pentru respingerea atacului inamicului alcătuieşte un grafic, o fişă a focului. Pe o bucată de hîrtie pune o săgeată „Nord-Sud”, reperele şi distanţele pînă la ele, poziţia grupei şi fîşia de foc, poziţia mitralierei, sectoarele de bază şi de rezervă ale tragerii, poziţia vecinilor şi orientarea focului lor faţă de frontul grupei, sectorul de foc concentrat al plutonului, barajele genistice în faţa frontului şi pe flancuri.

Orice plan militar, îndeosebi un plan de apărare, are o expresie grafică. Astfel de planuri se pregătesc la toate nivelurile: de la grupă, la pluton, companie şi mai sus.

Arătaţi-mi, arătaţi-ne, arătaţi ţării, poporului şi lumii harta cu planul genial al lui Jukov de respingere a invaziei germane.

A pregătit Jukov o apărare impenetrabilă? Cu ce forţe? Pe ce aliniamente? Unde-i documentul? Unde-i harta?

A pregătit Jukov contraatacuri? Din ce zone, cu ce forţe, în ce direcţie? Unde este reflectat acest plan? Iar dacă acesta a existat, de ce diviziile, corpurile de armată şi întregile armate au făcut piruete în spaţiu ca patinatorii pe gheaţă?

Pînă ce marii comandanţi şi urmaşii lor nu prezintă exprimarea grafică a planului de respingere a invaziei germane, toate spusele lor trebuie considerate vorbărie

goală, iar Jukov trebuie considerat un lăudăros şi un nemernic.

Capitolul 19

Cu tovarăşul Stalin şi cu alţi tovarăşi

A venit directiva să se conserve urgent toate vechile UR-uri, să se scoată din drepturi unităţile militare, iar paza obiectivelor să fie asigurată de paznici înarmaţi angajaţi.

Colonel R.G. Umanski, *Pe aliniamentele de luptă*, Voenizdat, Moscova, 1960, p.35

1

„Linia Stalin" a avut la început 13, iar apoi încă opt raioane fortificate de-a lungul graniţei vestice a Uniunii Sovietice. Numerotarea lor începea cu cifra 1.

Dar au fost întărite nu numai raioanele fortificate de pe graniţa de vest, ci şi de pe graniţa de răsărit a ţării. De la Blagoveşcensk la Vladivostok se aşternea o fîşie formată din 13 UR-uri. Numerotarea lor începea cu cifra 101.

Toate raioanele fortificate au fost realizate după proiecte-tip, structura lor organizatorică era realizată în funcţie de necesităţi comune, după o metodică comună, erau dotate cu acelaşi fel de armament. Numai destinul lor este diferit.

Am un sentiment deosebit faţă de raioanele fortificate.

Întîmplător m-am născut în cătunul Barabaş, raionul Hasansk, ţinutul Primorie. Barabaş este centrul UR-ului cu numărul 107. În clasa întîia am mers în satul Slavianka. Iar acesta este centrul UR-ului 110. Toate jocurile copilăriei mele au avut loc în jurul zidurilor din beton armat. Am

urmat şcoli în diferite locuri, printre care şi la Kiev. Am făcut exerciţii de tactică în taberele Rjişcevsk şi pe cîmpurile din jurul Kievului. Acolo pe unde erau blocurile de apărare ale UR-ului Kiev. Şi serviciu am făcut în diferite locuri, printre care şi la Cernăuţi. În jurul oraşului este UR 11.

Aşadar, nu-mi sînt necunoscute UR-urile.

2

În fiecare caz concret, structura organizatorică a UR-ului era determinată în funcţie de importanţa direcţiei sale, de condiţiile locale, de existenţa forţelor şi mijloacelor. Înainte de al doilea război mondial, în efectivul unui UR intrau de obicei o direcţie de conducere şi un stat-major, trei, patru batalioane de mitraliori izolate, cîteva companii de mitraliori izolate şi plutoane de artilerie cu tunuri, un batalion de genişti, un batalion de transmisiuni, o companie auto de transport. În perioada în care UR-ul era ameninţat, numărul batalioanelor de artilerie putea ajunge pînă la opt. Într-o serie de cazuri, UR-ul putea găzdui chiar şi divizioane de artilerie sau chiar un regiment de artilerie. Existau şi excepţii de la organizarea-tip. De exemplu, în efectivul de luptă a patru UR-uri din Extremul Orient nu intrau numai batalioane de artilerie cu mitraliori, ci şi regimente speciale pentru UR.

Garnizoana UR-ului era capabilă să se apere îndelung şi perseverent numai cu forţele proprii.

Însă puterea raionului fortificat creştea consistent, dacă, pe lîngă garnizoana permanentă, era întărit cu aşa-numita completare de campanie. Mai simplu spus, UR-ul trebuie să servească drept bază de sprijin a unei formaţiuni. Fiecare UR, pe lîngă garnizoana permanentă, este de dorit să aibă şi o divizie de infanterie, dar şi mai bine un corp de infanterie.

În condiţiile unei asemenea interacţiuni, cazematele şi garnizoanele permanente ale raioanelor fortificate servesc

asemenea unei carcase de oţel pentru apărarea de campanie a trupelor. Regimentele şi diviziile de infanterie sapă cîteva rînduri de şanţuri şi tranşee, acoperind accesul spre cazematele permanente, neadmiţînd accesul infanteriei şi geniştilor inamici spre acestea. Iar cazematele permanente sînt rezistente şi asigură un puternic sprijin de foc în susţinerea batalioanelor, regimentelor şi diviziilor de infanterie.

În cazul în care divizia sau corpul de infanterie primesc un raion fortificat în calitate de bază de sprijin, apare posibilitatea de a fi amplasate practic în totală siguranţă puncte de comandă şi noduri de transmisiuni ale regimentelor, diviziilor, ba şi ale unor instanţe de comandă mai înalte. Capacitatea lor de a realiza permanent şi ferm actul conducerii trupelor din subordine creşte considerabil. În interiorul raionului fortificat se situează magazinele şi depozitele de regiment, de divizie, de corp de armată, spitalele, bazele de reparaţii. Acestea nu vor mai fi ameninţate să ajungă subit sub şenilele tancurilor inamice.

Avînd organele sale cele mai vulnerabile, de conducere şi spatele frontului, în raionul fortificat, divizia şi corpul de armată sînt capabile să dea lovituri puternice inamicului, ieşind departe de arealul UR-ului. Acestea nu au nevoie de transport pe distanţe mari, iar aprovizionarea se face uşor, căci în raionul fortificat poţi să-ţi faci din timp resurse practic inepuizabile de muniţii, de alimente, de combustibil şi toate celelalte. Formaţiunile de luptă acţionează mai uşor, fără să aibă greutăţi din cauza părţii sedentare şi a convoaielor. Aceste formaţiuni nu trebuie să care după ele întregul calabalîc şi toate rezervele. Evacuarea răniţilor, a tehnicii defecte, a armamentului defect se face în spitale şi baze de reparaţii staţionare, bine acoperite şi apărate. În caz de insucces, regimentele şi diviziile se pot retrage rapid pe poziţii dinainte pregătite.

Exact aşa era organizat totul.

În Extremul Orient, în fiecare UR se găsea o garnizoană permanentă, dar şi o divizie de infanterie. În aceeaşi Slavianka, spre exemplu, înainte de război exista Divizia 32

infanterie a colonelului V.I. Polosuhin, care, în situaţia critică a toamnei lui 1941, a fost transferată lîngă Moscova, exact pe Cîmpia de la Borodino.

În conştiinţa a milioane de oameni s-a implementat greşit ideea că Moscova a fost salvată de diviziile siberiene. Nu este aşa. Moscova a fost salvată de diviziile extrem-orientale. În Siberia existau puţine trupe, deoarece aceasta nu era serios ameninţată. Dar dincolo de Amur şi în Primorie s-a desfăşurat Frontul Extrem-Oriental. Pe acesta l-au golit cînd nevoia a cerut-o. Însă în locul diviziilor care plecau se formau altele noi.

Fiecare UR nu reprezintă numai nişte garnizoane, care vegetează în cazemate, ci şi o bază fortificată de sprijin pentru operaţiunile unei mari formaţiuni departe de limitele centrelor de apărare ale raionului fortificat.

Această situaţie s-a păstrat în Extremul Orient pînă în august 1945, cînd Armata Roşie a trecut la ofensivă.

Generalul-locotenent I.P. Potapov a slujit tot războiul ca politruc în acele ţinuturi. Iată mărturia lui: „Fiecare UR mare trebuia să fie întărit obligatoriu cu o divizie de manevră. Adîncimea apărării era de 50-60 de kilometri” (*Krasnaia Zvezda*, 11 februarie 2006).

La fel stăteau lucrurile şi la graniţa vestică. La UR-ul din Poloţk, de pildă, se găsea, pe lîngă unităţile şi subunităţile de UR, şi Corpul 4 infanterie. UR-ul a fost separat în două părţi. În partea de nord era Divizia 50 infanterie. În partea de sud – Divizia 5.

La UR-ul din Minsk, pe lîngă unităţile de UR, se găsea Corpul 16 infanterie. În sectorul de nord era Divizia 100 infanterie, în cel de sud – Divizia 13 (*Sovietul militar central al RKKA, 13 martie 1938-20 iulie 1941. Documente şi materiale*, ROSSPEN, Moscova, 2004, p.383).

Toate acestea au fost pînă în 1939. Pînă la semnarea pactului.

După stabilirea alianţei frăţeşti cu Hitler şi a graniţei comune cu Germania, au fost scoase din raioanele fortificate de pe vechea frontieră de stat nu numai garnizoanele permanente, ci şi trupele de campanie.

La 15 noiembrie 1939, comisarul poporului pentru apărare, mareşalul Uniunii Sovietice K.E. Voroşilov, a prezentat tovarăşului Stalin la Biroul Politic al CC al VKP (b) şi tovarăşului Molotov la SNK un raport despre bazele de dezvoltare ale Armatei Roşii.

Punctul 6 al acestui document se referă la trupele raioanelor fortificate. Comisarul poporului propunea: „Direcţiile speciale ale raioanelor fortificate şi unităţile militare să rămînă numai pentru Extremul Orient, pentru raionul fortificat din Karelia al LVO şi pentru raioanele fortificate de pe Nistru, iar celelalte să se reducă” (*Sovietul militar central al RKKA, 13 martie 1938- 20 iulie 1941, Documente şi materiale*, ROSSPEN, Moscova, 2004, p.446).

Acesta este documentul pe baza căruia Linia Stalin şi-a încetat existenţa pentru totdeauna. În conformitate cu propunerea comisarului poporului efectivul pe timp de pace al garnizoanelor de UR s-a micşorat de la 75 000 de luptători la 48 000. S-au păstrat numai 14 direcţii de UR: una în Karelia şi 13 în Extremul Orient.

Pe Nistru, la graniţa cu România, s-au păstrat raioanele fortificate, dar s-au desfiinţat direcţiile lor, o parte dintre ele intrînd în unităţile de UR.

Pe teritoriile care puteau să devină arena invaziei germane, raioanele fortificate au fost lichidate în totalitate.

Uimitor: unii spun că Stalin se temea de război, că încerca să îl amîne, ca să se folosească de răgaz şi să-şi întărească apărarea. Dar iată ilustrarea unei astfel de afirmaţii. La graniţa cu Coreea şi Manciuria, raioanele fortificate au fost păstrate şi întărite. La graniţa cu Finlanda, la fel. La graniţa cu România s-au păstrat, deşi într-o formă amputată.

Dar în regiunile care se învecinează cu Germania, raioanele fortificate au fost lichidate!

În toamna lui 1939, comisarul poporului pentru apărare

nici măcar nu a făcut vreo propunere de utilare a viitoarelor amplasamente de apărare ale graniţei vestice. Tot ce exista trebuia să se abandoneze! Punct.

Tovarăşul Stalin, tovarăşul Molotov şi alţi tovarăşi nu au obiectat nimic. Însă, dacă se temeau de Hitler, ar fi trebuit să-l lege fedeleş pe tovarăşul Voroşilov pentru asemenea propuneri, să-l trimită la casa de nebuni sau la camera de tortură.

Dar nu l-au trimis. L-au ascultat cu bunăvoinţă şi au aprobat planul. Nici măcar nu i-au luat titlul lui Voroşilov. Deşi era clar că aveam de-a face cu o neconcordanţă crasă: ce fel de comisar al poporului *pentru apărare* este acela care nu se îngrijeşte de apărare, care nu-şi construieşte apărarea şi lichidează ceea ce era deja construit?

4

Unul dintre participanţii la construcţia Liniei Stalin, colonelul R.G. Umanski, afirma:

> Mi se pare că este o absurditate. Cîte forţe şi cîtă energie n-au fost folosite ca să se ridice DOT-urile din beton armat, ca să se doteze cu armament şi să se utileze. Iar apoi au fost abandonate şi acoperite cu pămînt aceste minunate construcţii inginereşti subterane, pe kilometri întregi? (*Pe amplasamentele de luptă*, Moscova, I960, p.35).

În memoriile colonelului se pune o întrebare. Dar unde e răspunsul: au fost acoperite DOT-urile cu pămînt sau nu? Răspunsul este la pagina 51. Aici se povesteşte despre refacerea UR-ului Kiev, în iulie 1941: „Brigăzi de lăcătuşi montează în DOT-urile curăţate de pămînt mitraliere şi apoi le pun la dispoziţie imediat subunităţilor de UR, care vin”.

Sînt suficiente confirmări ale unor surse independente că DOT-urile au fost aruncate în aer sau că au fost acoperite cu pămînt. Mărturiile cele mai autoritare pe această temă sînt ale mareşalului Uniunii Sovietice K.K. Rokossovski. Le-am prezentat deja. Există mărturii ale

soldaţilor şi ale generalilor. Iată relatarea generalului-locotenent A.V. Vladimirovski:

> Din primele zile ale războiului s-au luat măsuri de aducere a UR-ului Novograd-Volînsk în starea de „gata de luptă”: au fost dezgropate DOT-urile acoperite cu pământ. (...) Din cauza lipsei armamentului din fişa de dotare şi a subunităţilor de UR prevăzute de stat, blocul înaintat de apărare a fost ocupat de batalioanele de infanterie ale Diviziei 26 infanterie... Acest bloc, ocupat din dimineaţa de 5 iulie de unităţile în retragere ale Corpului 19 mecanizat şi de batalioanele de infanterie ale Diviziei 206, a fost spart în aceeaşi zi de unităţi ale Diviziei 14 tancuri a inamicului (*Pe direcţia Kiev*, p.140).

În toamna lui 1939, Linia Stalin a fost lichidată. Iar chiar la începutul lui iunie 1940, generalul de armată G.K. Jukov, sosit din Mongolia, a fost numit comandant al trupelor regiunii militare speciale Kiev. A venit la Kiev şi s-a pomenit în faţa acestui tablou.

Pe noua graniţă sovieto-germană nu erau nici un fel de fortificaţii.

Însă la 170-300 km de graniţă, practic de-a latul întregului teritoriu al regiunii militare speciale Kiev, se întinde un lanţ de patru UR-uri: Şepetovka, Starokonstantinov, Iziaslav şi Kameneţ-Podolsk.

La 20-80 de kilometri în spatele acestei linii se întinde a doua linie, mai puternică, de raioane fortificate: Korosteni, Novograd-Volîndk, Ostropolsk, Leticevsk şi Moghilev-Podolsk.

A doua linie de UR-uri se întinde de la mlaştinile din Polesie pînă în zona subcarpatică, de la graniţele Belarusului pînă la graniţele Moldovei, adică întreaga regiune militară specială Kiev este încercuită de două benzi de apărare inaccesibile.

Iar în spate, la 500 km de graniţe, se află cel mai puternic UR al Uniunii Sovietice. UR-ul nr.1 (el e numit şi KiUR) cuprinde într-o potcoavă gigantică Kievul, sprijinindu-se cu ambele flancuri pe Nipru. Este imposibil de ocolit. În

spate, oraşul şi UR-ul sînt acoperite de Nipru. Pe Nipru se afla cea mai puternică flotilă fluvială din lume.

Linia întîi a UR-urilor Kameneţ-Podolsk şi Moghilev-Podolsk este acoperită de un curs de apă: Niprul. Linia întîi a UR-urilor Novograd-Volînsk şi Ostropolsk se întinde pe rîul Sluci. În faţa unei mari părţi din blocurile de apărare ale UR Kiev se află rîul Irpeni.

Din 21 de UR-uri de pe aliniamentele de vest ale ţării, zece, inclusiv cele mai puternice, sînt în regiunea Kiev. Numai aici ele sînt ridicate pe două linii, iar în spatele celor două linii mai este un UR. Numai aici, în spatele tuturor acestor fortificaţii, se află puternicul curs de apă al Niprului.

Sînt toate condiţiile pentru apărare. Comandantul regiunii n-are decît să stea şi să se veselească.

Cu toate acestea…

Cu toate acestea toate cele zece UR-uri ale KOVO au fost abandonate, distruse, punctele de foc au fost umplute cu pămînt şi acoperite. Nici garnizoane, nici trupe de campanie nu mai erau în ele. Flotila de pe Nipru a fost desfiinţată.

Nefiind necesară.

5

Permiteţi-mi să mai citez o dată relatarea lui Jukov despre cum a plecat de la Moscova la Kiev pentru a lua în primire Regiunea. Am mai expus-o o dată, dar o repet în folosul demonstraţiei:

> Am fost numit într-un post de răspundere: să comand una dintre cele mai importante regiuni de graniţă. În discuţiile cu Stalin, Kalinin şi alţi membri ai Biroului Politic mi-am întărit definitiv convingerea că războiul este aproape şi inevitabil… Dar ce fel de război va fi acesta? Sîntem gata de el? Vom reuşi oare să facem totul? Şi, cu sentimentul unei tragedii apăsătoare, mă uitam la cei dragi şi la tovarăşii care mă însoţeau fără griji la Moscova, la feţele vesele ale moscoviţilor şi mă gîndeam: ce va fi cu noi? Mulţi nu

înţelegeau aceste lucruri. Nu mă simţeam în apele mele şi nu aveam stare. Eram de părere că pentru mine războiul începuse deja. Dar, după ce m-am urcat în tren, am alungat imediat aceste gînduri sentimentale. Din acel moment viaţa mea personală s-a subordonat războiului care ne stătea în faţă, deşi în ţara noastră era încă pace…

Şi Jukov, cu sentimentul tragediei apăsătoare, vine la Kiev şi găseşte un dezastru total şi intenţionat (!) al apărării. În regiunea militară specială Kiev era concentrată cea mai puternică grupare de trupe a Armatei Roşii. Era totodată şi cea mai puternică grupare de trupe din lume. De ce sînt atîtea aici? Jukov a explicat: el însuşi şi Stalin aşteptau exact aici principala lovitură a inamicului.

Să confruntăm relatările „marelui ticluitor” cu ceea ce cunoaştem.

După spusele lui Jukov:

a) Stalin se temea îngrozitor de război;

b) Stalin a încercat prin toate puterile şi cu toate mijloacele să amîne războiul, ca să cîştige timp să se pregătească de respingerea invaziei;

c) Stalin aştepta principalul atac al armatei germane prin teritoriul Ucrainei, adică prin teritoriul KOVO;

d) însuşi Jukov a înţeles clar că războiul era aproape şi inevitabil, că ne păştea o tragedie, că Forţele Armatei Roşii nu erau suficiente nici măcar pentru acoperirea graniţei.

Şi iată că tovarăşul Stalin îl trimite pe Jukov să comande tocmai această regiune militară specială Kiev.

Şi Jukov nu face nimic!

Colonelul R.G. Umanski era căpitan înainte de război. În anii ’30 a luat parte la construirea a patru raioane fortificate din KOVO. În primăvara lui 1941, după ce Jukov a plecat la noul serviciu la Moscova, Umanski a verificat starea UR-ului Kiev.

Puţine lucruri sînt bune. Dependinţele sînt pline cu apă; aceasta a pătruns şi în cazemată. Carcasele de mascare s-au prăbuşit cu totul şi necesită înlocuirea urgentă, mesele pentru mitraliere au ruginit, pompele „Krasnîi fakel” nu

funcţionează, la fel şi ventilatoarele. N-am întîlnit nicăieri toată ziua patrule de cercetare. Dar unde să-i întîlneşti, cînd pe întregul UR sînt 20 de persoane, majoritatea bătrîni şi invalizi (*Pe aliniamentele de luptă*, p.36).

Timp de şapte luni şi şapte zile, regiunea militară specială Kiev a fost comandată de marele Nacealnik, care şi-a subordonat viaţa personală războiului care ne stătea în faţă. Un raion fortificat de prima clasă cu douăzeci de invalizi şi bătrîni – asta-i tot ce a lăsat după el. Cu ce s-a ocupat „conducătorul de oşti" în toate aceste luni şi zile?

Era chinuit de îndoieli: ce fel de război va fi? Sîntem gata oare de el? Vom reuşi să facem totul? Ce va fi cu noi?

6

În ultimele zile ale lui decembrie 1940, la Moscova a avut loc consfătuirea corpului superior de comandă al Armatei Roşii. A luat cuvîntul comandantul Armatei I a Frontului Extrem-Oriental, generalul-locotenent (şi viitor general de armată) Markian Mihailovici Popov:

> Pe parcursul acestei veri, unităţile Armatei I au îndeplinit aproape 100% planul lucrărilor de apărare, au transformat literalmente vechile raioane fortificate şi, acolo unde s-a putut, s-au făcut zone fortificate solide de dinainte de fîşia principală, s-au înfiinţat cîteva noi raioane fortificate şi s-a transformat în mare măsură graniţa de litoral. Luînd-o puţin înainte, vreau să vă rog să ni se dea voie să lucrăm pe viitor, respectiv pe anul 1941, pentru îmbunătăţirea teatrului de operaţiuni în zona litorală, pentru îmbunătăţirea fortificării graniţelor, şoselelor. Această lucrare se poate face de către armată fără a se influenţa pregătirea de luptă (*În ajunul războiului. Materialele consfătuirii corpului superior de comandă al RKKA din 23-31 decembrie 1940*, Terra, Moscova, 1993, p.87).

Generalul are absolută dreptate. Pregătirea apărării nu aduce scăderi în pregătirea de luptă. Dimpotrivă, ajută

acesteia. Să mă explic. Imaginaţi-vă un poligon uriaş de divizie. Un comandant de pluton a scos plutonul şi îl instruieşte cum să atace. Aici nu apar nici un fel de probleme. Apoi îl instruieşte cum trebuie să pregătească apărarea. Treizeci de soldăţei sapă în pămînt şapte zile cîte 10-12 ore pe zi. Închipuiţi-vă cîte şanţuri, tranşee şi căi de comunicaţii au săpat.

Alături, un alt comandant de pluton face acelaşi lucru. Şi al treilea la fel. Iar într-o divizie sînt mulţi, foarte mulţi comandanţi de pluton. Şi aşa ani la rînd.

Rezultatul. Nu ai ce arăta soldaţilor. Tot cîmpul pînă la orizont e plin cu movile de pămînt. E săpat tot, ca la punerea temeliei unui nou oraş Komsomolska. Iar în jurul poligonului sînt cîmpiile necuprinse ale colhozurilor. Dar aici comandantul nostru nu are acces. Trebuie iar şi iar să sape şanţuri şi tranşee în poligonul său şi să le astupe la loc. Nu înţelege unde, ale cui sînt găurile, cine şi pentru ce le-a săpat.

Însă dacă se prevede un război, atunci cîmpurile nu sînt o piedică. Vom construi fîşii defensive! Comandantul regiunii şi şeful de stat-major trebuie să stabilească unde urmează să fie întîmpinat inamicul, să pună de acord planurile cu Moscova, să împartă benzi pentru comandanţii de armate, aceştia să taie sectoare pentru corpuri şi divizii. Ţelurile sînt clare, misiunile exacte – la treabă, tovarăşi.

Acolo unde se întinde zona de raioane fortificate, totul este hotărît dinainte şi aprobat. Trebuie să scoţi în front unităţile şi subunităţile şi să le dai sarcină: uitaţi cum stau lucrurile, trebuie să-l întîmpinăm pe inamic, punctul de sprijin al plutonului trebuie construit astfel… Pe de o parte, o pregătire de luptă adevărată. Pe de alta, o utilare genistică a locaţiei în zonele viitoarelor lupte. S-au săpat şanţuri şi tranşee. Bine. Următoarea temă: consolidarea şi acoperirea tranşeelor trebuie făcute aşa… Uite aşa trebuie mascate. Iar şanţul antitanc trebuie să aibă coturi, astfel ca drumurile de acces către el să se afle sub foc din flanc…

Exact aşa s-a făcut în Armata I din Frontul Extrem-Oriental. Şi nu numai în ea, ci şi în celelalte armate ale

acestui front.

Dar în aceleaşi săptămîni şi luni Jukov nu a făcut nimic pentru apărare în regiunea militară specială Kiev, unde el, după cum relatează, se aştepta la atacul principal al trupelor germane.

7

A doua zi după cuvîntarea generalului-locotenent Popov, la consfătuirea corpului superior de comandă al Armatei Roşii, comandantul KOVO, generalul de armată G.K. Jukov a prezentat raportul principal.

N-a scos un cuvînt despre cum pregătea el apărarea Ucrainei.

După război, Jukov a povestit istoricilor militari că nu s-a încumetat să-l contrazică pe Stalin. S-a temut ca Stalin să nu-i facă cu ochiul lui Beria, iar acesta să nu-l ia pe „strateg” la el în subsol.

Să-l credem. Dar în decembrie 1940 Jukov a avut ocazia. Trebuia ca imediat după Popov să ceară sfios: nu se poate oare ca şi eu, la KOVO, să îmbin pregătirea de luptă a trupelor cu procesul de dotare genistică a teatrului posibilelor acţiuni de luptă? Dacă Popov poate în Extremul Orient, de ce să nu pot şi eu în Ucraina?

Jukov trebuia să se orienteze: parcă ce, l-a dus Beria la subsol pe comandantul Armatei I după cuvîntarea acestuia? La retrogradat Stalin pe Popov la gradul de colonel, de căpitan sau de simplu soldat? Nici într-un caz. Imediat după consfătuire, comandantul Armatei I „Drapelul Roşu”, generalul-locotenent Popov, a fost numit comandant al Regiunii militare Leningrad. Nu orice regiune, ci una importantă. Nu e Regiunea Ural, siberiană sau nord-caucaziană.

Jukov trebuia să fi înţeles că Stalin nu-şi bate comandanţii, iar Beria nu-i duce la subsol pentru că pregătiseră trupele pentru o apărare asiduă. Trebuia să se intereseze: dar ce se va petrece? Nu aşteptăm un nou atac

al Finlandei, dar pe graniţa ei ţinem un UR cu o Direcţie şi cu unităţi de UR. De România nu trebuie să ne temem prea mult. Dar şi pe graniţa românească se păstrează raioane fortificate. Nici în Extremul Orient nu aşteptăm atacuri. Trupele din Extremul Orient le transferăm în KOVO. Dar acolo se desfăşoară o muncă intensă pentru dotări defensive.

Aşteptăm ca principalul atac să aibă loc împotriva trupelor din KOVO. Atunci de ce distrugem aici tot ce s-a construit înainte? De ce nu cruţăm şi nu îmbunătăţim ceea ce este gata?

Mi se aduce aminte că în 1940 a început construcţia unor noi raioane fortificate de-a lungul noii graniţe cu Germania. Nu trebuie să mi se aducă aminte. Ţin minte. Vom vorbi mai jos despre noile raioane fortificate. Acum voi spune că acestea se construiau prea aproape de graniţă. Poziţionarea lor era extrem de defectuoasă.

Porţiunea Liniei Stalin din zona KOVO era de 500 km de la nord la sud. Acest sector al Liniei Stalin acoperea în totalitate toate căile inamicului spre răsărit.

Dar noua graniţă s-a umflat ca un balon, ca o pînză-spinnaker deasupra unui iaht în plină cursă. Lungimea noii graniţe din zona KOVO era acum de 860 km. Dacă nu ai forţe, dacă inamicul este mai puternic, atunci cel mai bine este să te retragi puţin şi să păstrezi un front fortificat de 500 km, decît să avansezi forţele principale la bornele de frontieră şi să ai un front nefortificat de 860 km. Însă s-au ridicat puţine fortificaţii noi în regiunea Kiev. Fortificaţiile de pe noua graniţă nu s-au ridicat pe toţi cei 860 de kilometri, ci numai pe 170. Iar ceilalţi 690 km erau pur şi simplu pentru ofensivă.

*

Iunie 1940: este momentul înfrîngerii Franţei de către Germania.

La 15 iunie 1940, încă înainte de încheierea acţiunilor

de luptă în Franţa, Hitler a dat ordin să se micşoreze numărul diviziilor germane de la 156 la 120. În acel moment, Hitler nu avea vreun plan de atacare a Uniunii Sovietice. În prezent, acest lucru este dovedit din punct de vedere documentar. Este indiscutabil.

Cu săptămîni înainte, la 8 iunie 1940, Jukov a plecat de la Moscova la Kiev. De unde putea şti „marele comandant de oşti" că „războiul e aproape, e inevitabil", dacă în acel moment Hitler a hotărît să dea la o parte războiul şi să-şi micşoreze armata? De ce Jukov şi-a subordonat viaţa personală războiului viitor, dacă în acel timp Hitler nu avea nici planuri, nici proiecte să atace Uniunea Sovietică? Cum putea să simtă Jukov ca inevitabilă apropierea războiului, dacă toate trupele germane luptau în acel moment în Franţa? Dacă pe graniţa sovietică se găseau în total *zece* divizii germane fără artilerie grea şi fără nici un tanc?

Ne întoarcem la Jukov. El singur, după cum rezultă din amintiri, şi-a închipuit că războiul este aproape şi inevitabil. Iar discutînd la Kremlin cu tovarăşul Stalin şi cu alţi tovarăşi, şi-a întărit definitiv această idee...

Capitolul 20

Prea aproape de graniţă...

Nu este un secret că primul eşalon strategic era format în principal din grupări ofensive, care au trebuit imediat să se apere. Practic, de-abia la 27-30 iunie fronturile au primit sarcina să treacă la apărarea strategică.

General-colonel D. Volkogonov, *Triumf şi tragedie*, APN, Moscova, 1989, cartea 2, partea 1, p.180

1

În ianuarie 1941, în cursul examinării unui joc strategic pe hărţi, comandantul trupelor Regiunii militare speciale Kiev, generalul de armată Jukov, în prezenţa lui Stalin şi a întregului corp superior de comandă al Armatei Roşii, a informat că în Belarus raioanele fortificate se construiau prea aproape de graniţă şi aveau o configuraţie operativă extrem de defectuoasă. Jukov a înţeles precis că inamicul putea ataca din raioanele Suvalki şi Brest în spatele trupelor din Frontul de Vest şi putea încercui trei armate deodată. Cu o jumătate de an înainte de atac, Jukov a ghicit intenţiile întregului plan al *blitzkrieg*-ului german. El le-a prezentat clar lui Stalin şi întregului corp superior de comandă al ţării acest plan.

Generalul-colonel de trupe de tancuri Pavlov, comandantul trupelor Regiunii militare speciale de vest, fiind probabil jignit că Jukov critica situaţia din regiunea lui, a replicat: dar la tine în Regiunea Kiev acestea se construiesc departe de graniţă?

Jukov a răspuns cu demnitate că şi în Regiunea militară specială Kiev acestea se construiau aproape de graniţă, că acest lucru este incorect, dar că nu el a ales locaţiile de construcţie.

Cînd citim acest fragment din memoriile „marelui conducător de oşti”, ne dăm seama imediat şi profund de cauza dezastrului Armatei Roşii din vara lui 1941. Colonelul de miliţie David Markovici Goţman, şeful secţiei de luptă cu banditismul de la Odessa, spunea în astfel de ocazii: „tablou în ulei”. Altfel zis, totu-i clar.

Din fragmentul respectiv rezultă limpede că Jukov nu este vinovat de dezastrul din 1941. Raioanele fortificate nu au fost construite acolo unde trebuie, dar Jukov nu a avut nici o treabă cu această idioţenie. Hotărîrea de construire a raioanelor fortificate de-a lungul graniţei de stat a fost adoptată înainte ca el să fi fost numit în funcţia de comandant KOVO.

E o bucăţică de text de jumătate de pagină. Dar ce sens

adînc, cîtă densitate de conţinut! Şi cît de bine e adusă din condei această mică scenă: Jukov a exprimat o idee justă, iar nepriceputul de Pavlov a replicat, dar Jukov i-a închis gura imediat: nu este hotărîrea mea, nu eu am ales locaţiile!

În Regiunea militară de vest, Pavlov avea noile raioane fortificate prea aproape de graniţă.

Dar şi Jukov le avea în KOVO prea aproape de graniţă.

Numai că Jukov nu era vinovat de aceasta. El i-a aruncat în faţă lui Pavlov acest lucru. Ce să riposteze Pavlov? Nimic.

1-0: Jukov e deştept, Pavlov nu.

Iar pentru noi totul e clar: dezastrul s-a petrecut din cauza prostiei. Şi se înţelege clar din a cui prostie. În condiţiile tăcerii şi toleranţei lui Stalin.

Totul e bine şi frumos, numai că de ce autorii memoriilor lui Jukov au răscolit memoria lui Dmitri Grigorievici Pavlov, care a primit moarte de mucenic în camerele de tortură ale izolatorului de la Suhanovsk fără să se declare vinovat.

Iar comportamentul lui Jukov în situaţia respectivă nu e nici pe departe o ripostă hotărîtă dată unui neştiutor, ci un vicleşug ticălos al unui lingău laş.

Raioanele fortificate s-au făcut acolo unde nu trebuie. Nici un avantaj nu puteau oferi. În ajunul războiului, cînd e scump orice om cu lopată, orice metru cub de beton şi fiecare tonă de oţel, sute de mii de oameni au fost repartizaţi să execute aiurea lucrări care nu erau necesare nimănui.

Şi nimeni nu a înţeles acest lucru!

Numai Jukov a înţeles!

Dar dacă este aşa, el trebuia să strige în gura mare, în orice situaţie, potrivită sau nepotrivită, că raioanele fortificate trebuie construite în alte locaţii. Jukov era obligat să aducă la cunoştinţă lui Stalin, întregii conduceri politice şi militare a ţării cum înţelegea el lucrurile. Trebuia să lupte ca vînzoleala de la graniţe să înceteze, iar oamenii, tehnica şi materialele să fie repartizate pentru pregătirea unor

aliniamente de apărare acolo unde trebuiau să fie.

Iar în memorii Jukov trebuia să ne povestească altceva despre lupta sa. Căci, în definitiv, ce a obţinut? Jukov a făcut o observaţie, a urmat o ceartă de trei fraze cu Pavlov fără nici un rezultat, apoi totul s-a stins.

3

Dacă Jukov a înţeles totul atît de bine, atunci trebuia ca încă din vara lui 1940, cînd a luat sub comandă Regiunea militară specială Kiev, să-i scrie o dată pe săptămînă rapoarte lui Stalin: chestiunea construcţiei raioanelor fortificate e o prostie crasă, dacă nu cumva un sabotaj! Lucrările de construcţie de lîngă graniţă trebuie să înceteze imediat, să se retragă echipele şi subunităţile de constructori, fîşiile defensive să se ridice în cu totul alte locuri, la sute de kilometri faţă de graniţă.

După moartea lui Stalin, acele rapoarte trebuiau căutate în arhive şi prezentate urmaşilor recunoscători. De dorit, chiar cu rezoluţiile lui Stalin. Aceste rapoarte ar fi devenit mîndria, podoaba memoriilor.

Dar Jukov nu a scris rapoarte. Nu ai ce să cauţi în arhive. De aceea nici memoriile lui Jukov nu au putut fi împodobite decît cu minciuni neputincioase, neconfirmate niciodată de nimeni şi de nimic.

În decembrie 1940, în cursul consfătuirii corpului superior de comandă al Armatei Roşii, Jukov a prezentat raportul principal „Caracterul operaţiunii ofensive moderne”. Iată încă o posibilitate de a-şi exprima durerea pentru soarta ţării şi a poporului. Trebuia să arunce cu putere o singură frază în turma de generali. Ca un pietroi într-o vitrină. Ceva de genul: noi tot vorbim aici de operaţiunile strategice ofensive, dar nu sîntem deloc pregătiţi pentru apărare, nu construim raioanele fortificate acolo unde trebuie.

Atunci, după zeci de ani, ştergînd praful din arhive şi găsind stenograma consfătuirii, urmaşii ar fi vărsat lacrimi

de recunoştinţă. Recunosc: în urma unei asemenea fericite descoperiri m-aş fi muiat. Păcat că „marele comandant de oşti” nu a oferit motive pentru asemenea sentimente.

După efectuarea jocurilor strategice, Jukov a fost numit şef al Statului-Major General. Iată momentul! Acum să-i fi declarat lui Stalin că raioanele fortificate nu trebuiau ridicate acolo! Ori opreşti tărăboiul acesta fără rost şi cheltuirea inutilă de forţe şi mijloace, ori accepţi funcţia de şef al Statului-Major General.

Dar Jukov a primit supus funcţia, nu a protestat, nu a enunţat idei îndrăzneţe.

Acum mergea des la Stalin. Am calculat o dată împreună cîte ore şedea „marele strateg” în biroul lui Stalin. Dar vorbea şi la telefon cu Stalin. Şi, cum declară însuşi Jukov, a fost şi la vilele lui Stalin, ba a şi chefuit acolo. Atunci să-l fi întrebat calm pe tovarăşul Stalin cine a luat hotărîrea dementă şi prin ce a motivat-o. După un sfert de veac ar fi notat în memorii răspunsul lui Stalin. Atunci n-ar mai fi trebuit să-l facă nepriceput pe vecinul său din dreapta, generalul Pavlov.

Ar fi putut să dea de înţeles în memoriile sale: n-am trimis memorii şi rapoarte lui Stalin, dar i-am spus într-un moment propice ce mă durea. Stalin se temea de război, iar eu, folosindu-mă de teama lui, l-am sfătuit ce şi unde trebuia să construiască.

Dar nici aceste lucruri nu sînt de găsit în memoriile comandantului.

Ce a făcut înţeleptul şi tot mai perspicacele Jukov?

Credeţi că nu a făcut nimic? Greşiţi. El trimitea ordine comandanţilor de toate gradele: lucraţi, lucraţi! El cerea îndeplinirea planurilor de construcţie la termen.

Înţelegînd totuşi că aceste construcţii sînt inutile şi periculoase.

4

Raioanele fortificate de pe noua graniţă sovieto-

germană au fost ridicate nefiresc de aproape de bornele de frontieră. Acest lucru era absolut corect dacă se pregătea invazia în Europa. Dar era complet absurd dacă liderii şi strategii intenţionau să respingă invazia inamică.

Fortificaţiile se plasează la graniţă pentru ca în cursul desfăşurării operaţiunilor strategice ofensive să se imobilizeze inamicul pe direcţiile secundare, iar din cazematele de apărare permanentă să se elibereze un număr maxim de trupe în sectoarele pasive, pentru a acţiona acolo unde se dă atacul principal.

După război şi după Stalin, direcţia ofensivă „eliberatoare" a construcţiilor de pe noua graniţă nu trebuia să fie divulgată viitoarelor generaţii. Pentru aceasta, trebuia să se dea o explicaţie: cine şi cu ce scop a luat decizia să se construiască raioanele fortificate acolo unde nu aduceau nici un folos în războiul defensiv.

Jukov a găsit o explicaţie standard pentru toate cazurile: totul s-a făcut din cauza nepriceperii. Imediat, „strategul" l-a arătat cu degetul pe Pavlov.

De dragul adevărului, trebuie să spunem că Pavlov nu este numit în mod direct vinovat în memoriile lui Jukov. Este expusă înţelepciunea lui Jukov care a explicat limpede că raioanele fortificate nu au fost construite unde trebuia şi este numit Pavlov care nu a avut ce replica la observaţia înţeleaptă a lui Jukov.

Întrucît nu sînt numiţi în carte alţi vinovaţi ai situaţiei atît de idioate, orice cititor rămîne în memorie cu trei aspecte: înţeleptul Jukov, construcţia prostească şi nepriceputul înfumurat Pavlov, care nu a voit să recepţioneze o critică dreaptă şi s-a apucat să conteste observaţiile simple şi corecte ale „vestitului comandant".

5

Jukov a declarat că nu el a ales locaţiile pentru construirea raioanelor fortificate. Dacă nu ne băgăm în detalii, putem crede uşor această declaraţie, căci Jukov a

comandat Regiunea militară specială Kiev doar şapte luni…

Dar să ne ocupăm şi de detalii.

Cînd a început construirea UR-urilor pe noua graniţă?

Ca să nu fiu suspectat de diletantism, mă voi baza pe o lucrare a academicianului V.A. Anfilov, unul dintre cei mai zeloşi apărători ai genialităţii lui Jukov.

> Directivele de construire a UR-urilor către sovietele militare ale Regiunilor militare speciale belaruse (mai tîrziu de vest) şi kieveană au fost date de comisarul poporului pentru apărare la 26 iunie 1940. Aceste regiuni au primit ordin în 1940 să înceapă construirea unei serii de raioane fortificate (*Fapta eroică nemuritoare*, Nauka, Moscova, 1971, p.162).

Dar cînd a fost numit Jukov comandant KOVO? La 7 iunie 1940. Prin Ordinul NKO nr. 02469.

Probabil la 26 iunie s-a dat ordinul de construire a unor noi raioane fortificate, începînd ciclul de la zero, adică cu determinarea locaţiilor de construire.

Este posibil ca locaţiile să fi fost alese mai înainte, dar la 26 iunie a venit ordinul să se treacă la treabă.

În orice caz, înainte de 26 iunie nu au existat lucrări de construcţie a unor noi raioane fortificate în Ucraina şi Belarus. Directiva de a construi noi raioane fortificate a venit la Kiev atunci cînd Jukov primise deja postul de comandant.

Directiva a venit de la Moscova. Era semnată de comisarul poporului pentru apărare, mareşalul Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko. Timoşenko era un vechi tovarăş de luptă de-al lui Jukov. Acesta a slujit sub comanda lui Timoşenko încă de la sfîrşitul războiului civil: comandant de regiment şi de brigadă în divizia lui Timoşenko, comandant de divizie în corpul de armată a lui Timoşenko, comandant de corp de cavalerie la locţiitorul pentru cavalerie Timoşenko al comandantului regiunii.

Jukov i-a călcat direct pe urme. Timoşenko a comandat Divizia 4 cavalerie, apoi Corpul 3 cavalerie, a slujit la Moscova la Inspectoratul de Cavalerie, a fost locţiitor al comandantului Regiunii militare belaruse. Exact pe aceste

trepte, numai că într-o ordine puţin schimbată, l-a urmat Jukov: Inspectoratul de Cavalerie, Divizia 4 cavalerie, Corpul 3 cavalerie, locţiitor pentru cavalerie al comandantului Regiunii belaruse.

La fel s-a mers şi mai departe. Timoşenko predă Regiunea militară specială Kiev, Jukov o primeşte. Fiicele lui Jukov îşi aduc aminte că au locuit în aceeaşi casă pe care tocmai o eliberase Timoşenko.

Primind la 26 iunie 1940 de la vechiul tovarăş de luptă şi comandant directiva de a construi UR-uri acolo unde nu trebuie, Jukov trebuia să pună mîna pe telefonul secret şi să răcnească: „Semion! Te-ai scrîntit la cap? Ce fel de directive sînt astea? Am făcut serviciu cincisprezece ani împreună în Belarus, am bătut-o în lung şi-n lat la aplicaţii şi manevre. Tu ai cîntărit bine unde trebuie şi unde nu trebuie să ridicăm raioane fortificate? De-abia ai predat Regiunea Kiev, trebuie să înţelegi unde se poate şi trebuie să se construiască şi unde nu trebuie şi nu e necesar!”.

Dacă nu putea să-l convingă la telefon, trebuia să se ducă în audienţă la comisarul poporului. Lucrările de construcţie încă nu începuseră. Se mai putea opri totul, amîna, schimba!

În toate timpurile nici un comandant, nici un mare conducător de oşti nu s-a încununat cu executarea unui ordin smintit. Marii comandanţi au devenit mari tocmai în momentele cînd au refuzat să execute ordinele superiorilor.

Aşa trebuia să-i declare Jukov comisarului poporului pentru apărare, mareşalului Uniunii Sovietice S.K. Timoşenko: locaţiile nu sînt bine alese. Dacă se vor face construcţii în aceste locuri, ele nu vor fi de folos pentru apărarea statului. De aceea, directiva de construire a lor este prostească şi criminală. Nu voi executa ordine prosteşti şi criminale. Rupe-mi lampasurile, scoate-mi gradele, judecă-mă, bagă-mă în arest, împuşcă-mă! Eu nu sînt răspunzător pentru crimele altora!

Dacă nici aceasta nu era de ajuns, atunci trebuia să meargă la Stalin: Timoşenko îi este prieten, dar patria e mai scumpă.

6

Dacă Stalin, comisarul poporului pentru apărare Timoşenko, conducătorii ţării şi ai armatei, comisarii poporului, mareşalii şi generalii nu au înţeles unde trebuiau ridicate raioanele fortificate, aceştia pot fi iertaţi. Nu au înţeles!

Însă Jukov a înţeles totul, dar a tăcut. Doar o singură dată i-a dat un bobîrnac peste nas lui Pavlov: să nu construieşti acolo! Însă el însuşi a continuat să construiască perseverent tot „acolo”. Păi, cine-s eu? Eu sînt un soldăţoi. Eu sînt un butuc nesimţitor! Mi s-a ordonat, execut. Voi construi unde îmi vor ordona. Şi la Polul Nord. Şi pe fundul Mării Azov.

S-a observat demult că a o face pe prostul e mai folositor, mai benefic; a o face pe deşteptul e periculos.

Jukov a facut-o toată viaţa pe inteligentul, s-a silit să pară strateg, mare comandant şi înţelept. Şi a căzut în capcană. Dacă nimeni nu a văzut pericolul, iar el l-a văzut limpede, dacă el a înţeles totul, dar nu a bătut toate clopotele ca să anunţe acest pericol, înseamnă că şi-a trădat jurămîntul, înseamnă că milioanele de morţi şi distrugerea ţării le are pe conştiinţă. Înseamnă că e un ticălos, un laş şi un trădător.

„Strategul” a venit la Kiev; după două săptămîni a venit şi directiva: să se construiască raioane fortificate, dar din acelea care nu sînt necesare deloc într-un război defensiv. Iar cele necesare să nu se construiască. Iar „marele comandant”, cu sentimentul tragediei apăsătoare, a dus mîna la cozoroc şi s-a apucat să construiască acolo unde i s-a ordonat.

Şi abia în ianuarie 1941 i-a spus vecinului său de regiune: ce-i cu tine, Pavlov, te ţii de prostii? Ai amplasat raioanele fortificate chiar la stîlpii de frontieră!

7

Cu toate acestea, la Jukov în KOVO situaţia era chiar şi mai rea decît la Pavlov în Regiunea militară de vest. Generalul-locotenent A.V. Vladimirski era pe atunci locotenent-colonel, locţiitor al şefului secţiei operative a statului-major al Armatei a V-a KOVO: „Banda principală (permanentă) de apărare a UR-urilor Vladimir-Volînsk şi Strumilovsk s-a realizat la o distanţă de 1-3 kilometri de graniţă, iar pe porţiuni izolate chiar atingea graniţa” (*Pe direcţia Kiev*, Voenizdat, Moscova, 1989, p.40).

Jukov relata că principalele forţe ale Armatei Roşii erau concentrate în regiunea militară specială Kiev, pentru că exact aici se aştepta atacul principal al nemţilor. Să ne uităm pe hartă şi să vedem: dacă feldmareşalii hitlerişti nu pregăteau principala lovitură împotriva Bielorusiei, ci împotriva Ucrainei, înseamnă că aceasta s-ar fi întîmplat între Kovel şi Peremîşl. Mai la nord se află Polesie, mai la sud, Carpaţii.

Prin urmare, lovitura principală, cea mai puternică, se va da asupra Armatelor a V-a şi a VI-a din KOVO.

Armata a V-a era pe direcţia cea mai periculoasă. Printr-un salt energic al tancurilor germane peste raioanele fortificate neterminate şi dispozitivele de luptă ale diviziilor şi corpurilor Armatei a V-a se deschidea un întreg evantai de posibilităţi.

Aceasta era calea cea mai dreaptă şi mai scurtă către Kiev.

Dar se putea ca în zona Jitomir să se întoarcă spre sud şi să atace spatele fronturilor tuturor celor patru armate KOVO.

Se putea înainta rapid de-a lungul Nistrului spre Dnepropetrovsk şi Zaporojie, iar aici era cea mai puternică oţelărie a Uniunii Sovietice şi tot aici se producea tot aluminiul sovietic, fără de care nu pot exista nici avioane, nici motoare de tancuri.

Fără nici un fel de oprelişti, se putea merge de la Jitomir la Odessa sau în Crimeea, unde sînt bazele Flotei Mării Negre, slab apărată pe uscat.

Sau, forţînd Niprul, se putea pătrunde în Donbas şi, mai

departe, la Rostov, Groznîi şi Stalingrad.

Dacă Jukov aştepta principalul atac în Ucraina, atunci trebuia să oprească imediat construcţia matahalelor din beton armat, aflate la 2-3 kilometri, ba şi la un kilometru de graniţă! Căci inamicul vede orice secţiune a construcţiei, orice cuib de foc izolat, ştie direcţia de tragere din fiecare ambrazură. Pe timp de pace, inamicul îşi face cele mai exacte calcule, iar din prima zi de război va acoperi cu foc DOT-urile fără tragere de reglaj. Nici măcar nu e nevoie să le distrugă. Prin foc de aruncătoare de mine poţi să-i goneşti pe toţi cei care încearcă să ocupe puncte de sprijin în conformitate cu schema de luptă.

În unele locuri nu era nici un kilometru între graniţă şi fîşia de cazemate. După cum mărturiseşte generalul-locotenent Vladimirski şi se poate convinge oricine mergînd în aceste locuri, fîşia chiar atingea graniţa. Aici nici nu-ţi trebuie aruncătoare de mine. Te poţi descurca şi cu nişte puşcoace model 1898.

Dacă comandantul trupelor KOVO, generalul de armată Jukov, considera că tocmai aici se va da lovitura principală, atunci trebuia să-şi pună în primul rînd problema cum să se pregătească de apărare pe direcţia care a fost stabilită ca fiind cea mai periculoasă.

Însă, în loc de aceasta, „inteligentul” comandant KOVO îi reproşa vecinului: nu acolo trebuie să ai raioanele fortificate! Deşi considera că direcţia lui Pavlov era secundară. Şi numai în răspunsul la replica lui Pavlov Jukov a amintit că nici la el nu era totul în regulă. Însă, cu toate că a fost de acord că nu erau toate în regulă, nu a întreprins nimic. Pentru Jukov, important era faptul că nu el era vinovat.

Imaginaţi-vă că vi s-a dat o casă neterminată în care locatarul precedent a montat lustrele în duşumea, iar covoarele le-a bătut în cuie pe tavan.

Oare nu veţi schimba nimic? Oare veţi lăsa lustrele tot în podea, justificîndu-vă ritos: doar nu eu am ales locul ăsta…

8

Acum daţi-mi voie să înţep cu un ac acest buboi infect.

Schimbul de replici cu Pavlov, care este notat în „cea mai adevărată carte despre război”, nu a existat. Se poate demonstra uşor acest lucru.

La 7 iunie 1940, generalul-colonel al trupelor de tancuri D.G. Pavlov a fost numit comandant al trupelor Regiunii militare speciale belaruse, ordinul NKO 02469 (la 11 iulie 1940, regiunea şi-a schimbat denumirea în Regiunea militară specială de vest).

Dacă în ianuarie 1941 Jukov i-ar fi aruncat mîndru în faţă lui Pavlov că nu el a ales locurile pentru construirea raioanelor fortificate în KOVO, atunci Pavlov i-ar fi putut închide gura: nici el nu a ales locurile în Belarus, fiindcă a fost numit la Minsk în aceeaşi zi ca şi Jukov la Kiev.

Un asemenea răspuns al lui Pavlov nu se găseşte în cartea lui Jukov. Din aceasta rezultă că schimbul de replici cu Pavlov sau este denaturat radical, sau este născocit.

De ce ticluitorii „celei mai adevărate cărţi” l-au prezentat pe Pavlov ca nepriceput, dacă ştiau că Pavlov s-a aflat exact în aceeaşi situaţie ca şi Jukov?

Ca să se justifice cît mai bine. Ca să reliefeze inteligenţa lui Jukov pe fondul nepriceperii lui Pavlov.

Există o cauză şi mai serioasă a apariţiei lui Pavlov în acest moment al relatării.

Dacă se scrie în memorii că Jukov personal l-a informat pe Stalin că raioanele fortificate se ridicau unde nu trebuia, atunci ar fi fost necesar să se informeze şi ce a răspuns Stalin la aceasta. Trebuia să se pună în gura lui Stalin vreo neghiobie. Ar fi trebuit să se spună că Stalin nu a înţeles nici o iotă, că s-a temut de război, dar a construit fortificaţii inutile acolo unde nu erau de folos.

Poţi să scrii tot ce-ţi place despre Stalin, dar nepriceput nu a fost. Şi dacă avea ceva în gînd, înţelegea prea bine despre ce era vorba. Dacă ticluitorii memoriilor l-ar fi prezentat pe Stalin ca un debil mintal care a dat dispoziţie să se irosească eforturi, resurse şi mijloace titanice pentru

construcţiile de la graniţă, fără să înţeleagă la ce trebuie acestea şi de ce este ameninţat, atunci cititorii n-ar fi crezut într-o asemenea descriere.

De aceea, trebuiau să inventeze o scenă în care Jukov îşi susţinea opinia şi în care Stalin să nu spună vreo prostie ca răspuns. Pentru aceasta, procedeul cel mai comod şi, probabil, singurul posibil era să se prezinte un schimb de replici a lui Jukov cu un prostănac oarecare, dar în prezenţa lui Stalin.

Să împace astfel şi capra, şi varza.

De aceea s-a ales dialogul cu Pavlov.

Asta-i tot. Jukov nu are nici o vină, iar Pavlov e compromis încă o dată.

*

Fiind comandant al celei mai puternice regiuni militare din Uniunea Sovietică, Jukov era obligat nu să se certe cu Pavlov, ci să ceară o soluţionare radicală a problemei din partea conducerii superioare a ţării.

Promovat în ianuarie 1941 în funcţia ameţitoare de şef al Statului-Major General, el era obligat mai întîi să obţină anularea unor hotărîri stupide luate de alţii, înainte de a impune conducerii ţării hotărîrile juste.

La limită, dacă nu-şi atingea scopul propus, el era obligat să-şi decline răspunderea pentru pierderea de forţe şi mijloace, dîndu-şi demisia din înaltul post. Dar Jukov a tăcut ca un laş.

Dar după război şi după moartea lui Stalin, Jukov s-a deşteptat dintr-odată şi a prins curaj. A pus toată laşitatea sa, toată inactivitatea sa criminală, trădarea patriei pe seama unui om care nu mai putea să răspundă.

Astfel de fapte s-au numit întotdeauna ticăloşie.

Capitolul 21

O cauză mai serioasă

Întreg sistemul fortificaţiilor de frontieră, inclusiv fîşia de securitate utilată 80-90% şi fîşia principală neterminată de UR-uri, în pofida tuturor neajunsurilor, reprezenta o bază genistică suficient de dezvoltată pentru defensiva trupelor din diviziile primului eşalon al armatei, însă în condiţiile ocupării de către acestea a cazematelor pregătite.

General-locotenent A.V. Vladimirski, *Pe direcţia Kiev*, Voenizdat, Moscova, 1989, p.41

1

Jukov a fost numit comandant al KOVO la 7 iunie 1940, iar directiva de a se construi noile raioane fortificate a primit-o la *26* iunie. Confruntînd aceste date, orice cercetător are dreptul să presupună că Jukov a participat totuşi la alegerea locurilor de construcţie.

Dar chiar dacă locurile de construcţie au fost stabilite de o comisie în frunte cu predecesorul lui Jukov în postul de comandant al KOVO, comandantul de armată de rangul I Timoşenko, atunci cînd a primit directiva, Jukov avea dreptul moral şi datoria de serviciu de a se împotrivi la orice nivel: predecesorul meu a ales locaţii nepotrivite pentru apărare. Dacă mîine va fi război, eu voi fi primul răspunzător pentru apărarea Ucrainei. De aceea, vă rog să-mi acordaţi posibilitatea să numesc o nouă comisie care să stabilească locaţiile şi să trimită decizia ei spre aprobare comisarului poporului pentru apărare şi guvernului. În caz contrar, eu nu pot garanta respingerea agresiunii.

Aceasta era tot. Fără isterie, fără scandal. O propunere practică, un om practic, pentru care onoarea personală este scumpă, viaţa milioanelor de conaţionali şi destinul patriei sînt la fel de scumpe.

Cine ar fi putut obiecta la acest fel de comportament?

Dar chiar dacă Stalin ar fi obiectat, atunci Jukov ar fi avut cu ce se justifica în faţa urmaşilor.

Ridicat la rangul de şef al Statului-Major General, Jukov trebuia să repete cererea sa: pe seama mea stau toate planurile de război. Situaţia raioanelor fortificate pe noua graniţă nu corespunde intereselor apărării ţării. Rog ca lucrările să înceteze imediat şi să înceapă în alte locaţii, în conformitate cu schemele, hărţile şi planurile anexate.

O propunere practică a unui general cu judecată.

Totul se putea pune la punct fără fraze sonore, fără injurii.

2

Declaraţia că raioanele fortificate s-au construit prea aproape de graniţă reprezintă o încercare stupidă a lui Jukov de a scăpa de răspundere pentru înfrîngerea Uniunii Sovietice în al doilea război mondial.

Într-adevăr, raioanele fortificate au fost amplasate prea aproape de graniţă. Însă principala cauză a cedării lor fără a se opune rezistenţă nu a constat deloc în faptul că acestea erau departe sau aproape de graniţă, ci în faptul că nu erau ocupate cu trupe ale Armatei Roşii. Jukov a uitat să relateze despre aceasta. Despre aceasta nu şi-a amintit, la aceasta nu s-a gîndit. Fiindcă el răspundea personal. Iar în această problemă n-a izbutit să arunce vina pe altcineva.

Însuşi Jukov a vorbit despre UR-urile din Belarus. Haideţi, pe baza exemplului acestora, să facem o analiză a amplorii lor.

Mai întîi au fost amplasate în vest UR-ul 64 Zambrovsk şi UR-ul 66 Osoveţk. În raionul Belostok teritoriul sovietic intra într-un clin ascuţit în teritoriul stăpînit de Hitler. În acest intrînd se găsea una dintre cele mai puternice armate sovietice – a X-a. În componenţa ei intrau aceste raioane fortificate.

UR-ul 64 avea 70 km în lungime, 5-6 kilometri în adîncime. În acest raion fortificat erau zece blocuri de

apărare. Numărul total de cazemate permanente (DOS) construite era de 53; în stadiu de construcţie erau încă 550.

Nu sînt puţine cele 53 de DOS-uri. La fiecare un kilometru şi jumătate se afla un monolit din beton armat. Să fi avut trupele sovietice în 1943, la Arcul Kursk, în completare la tranşee, acoperită de coceni de porumb şi de paie sau neacoperită, cel puţin o cazemată adevărată la zece kilometri! Dar acolo nu a existat nici una. Pe sute de kilometri de front.

Dar în 1941, în UR-ul 64 existau 53 de cazemate pe o lungime de 70 de kilometri.

Iar 550 de cazemate neterminate nu e deloc puţin. Şi e beton. Nu e un gard de nuiele. Se putea organiza apărarea şi în DOS-urile neterminate. În afară de aceasta, puterea UR-urilor neterminate nu o reprezintă numai numărul de DOS-uri. În fiecare UR erau construite, pe lîngă DOS-uri, baraje genistice, galerii subterane din beton între cazemate, depozite şi magazii, erau trase cabluri pentru transmisiuni, existau puncte de aprovizionare cu apă. Acolo unde s-au făcut lucrările de construcţii ale UR-urilor erau ingineri şi muncitori, erau rezerve de materiale de construcţii şi tehnică de lucru, care puteau să fie folosite în ultimul moment, chiar şi în cursul luptelor, pentru consolidarea apărării.

Însă…

Însă la 22 iunie 1941, în UR-ul 64 numărul total al trupelor era de *două* batalioane.

La 70 (*şaptezeci!*) de kilometri de front.

3

UR-ul 66 Osoveţk avea 60 km în lungime, 5-6 km în adîncime, opt blocuri de rezistenţă, 59 de DOS-uri gata, 594 în construcţie.

Pe fiecare kilometru de front era o cazemată construită şi zece în construcţie. Dar asta nu e totul. UR-ul 66 avea în completare cetatea Osoveţk, construită în secolul al XlX-

lea.

La începutul secolului XX, cetatea Osoveţk era cea mai modernă cetate din Europa şi din lume şi a reprezentat o etapă de trecere de la cetate la raionul fortificat: 60 km în lungime, 15 km în adîncime (în partea centrală). În septembrie 1914, cetatea Osoveţk a rezistat unui asalt al forţelor unei divizii germane, avînd susţinerea a opt baterii de asediu (cu 60 de tunuri de 150 mm şi 210 mm). Asaltul a fost respins. Apoi, cetatea Osoveţk a rezistat unui asediu de jumătate de an, din 30 ianuarie pînă pe 8 august 1915. Cetatea a fost asediată de un corp de armată special format în acest scop. În efectivul acestuia intrau 40 de batalioane de infanterie şi 17 baterii de asediu (68 de tunuri, dintre care patru de 420 mm, 16 de 350 mm, 16 de 210 mm, 20 de 150 mm, 12 de 107 mm).

Pe 6 august 1915, trupele germane au lansat un atac cu gaze cu 30 de baterii de baloane de gaz. Deplasîndu-se 10 km, norul de gaz a atins o lăţime de 8 km, iar înălţimea era de 10-15 metri.

Cetatea Osoveţk a putut să continue rezistenţa chiar şi după aceasta. A fost părăsită de trupe numai la ordinul comandamentului superior, avînd în vedere retragerea generală a Armatei Ruse.

Dar la 22 iunie 1941 nemţii nu aveau în această zonă nici tunuri de asediu, nici baterii de gaz. Nu erau nici tunuri aici. În cetatea Osoveţk şi în UR-ul 66 Osoveţk se afla doar *un singur* batalion.

Pe 60 (*şaizeci!*) km de front.

Rezistenţa a încetat la 23 iunie.

4

Aceasta din cauză că Jukov nu avea forţe!

Nu mai vorbim că n-avea forţe pentru atac! N-avea forţe nici pentru apărare! Dar ce vorbesc de apărare! N-avea forţe nici măcar să acopere graniţa, să dea ajutor grănicerilor.

Aşa găsim scris în memoriile „marelui strateg”!

Am văzut mai înainte forţele regiunii militare speciale Kiev la 21 iunie 1941: 907 046 de soldaţi şi comandanţi. Tunuri şi aruncătoare de mine – 14 756. Tunuri de antiaeriană – 2 221. Tancuri – 5 465. Avioane – 2 059.

Dacă trebuie să apărăm graniţa pe o distanţă de 860 km, atunci avem o mie de soldaţi la fiecare kilometru, multă artilerie şi multe tancuri.

Dacă nu se rămînea chiar pe malurile rîurilor de la frontieră, dacă trupele se retrăgeau pe linia vechii graniţe, atunci apărarea se putea face nu pe un arc de 860 km, ci pe un front drept de 500 km. Iar aici sînt şi două linii compacte de raioane fortificate! La fiecare kilometru sînt aproape cîte două mii de soldaţi şi comandanţi în fortificaţii betonate, cu transmisie asigurată, cu muniţii, cu alimente şi cu tot ce trebuie. Şi cîte zece tancuri pe kilometru! Şi cîte 30 de tunuri şi aruncătoare de mine!

Aceasta fără să luăm în calcul Armatele a XVI-a şi a XIX-a, dintre care una era deja debarcată pe teritoriul KOVO, iar cealaltă urma să debarce. Dacă le socotim şi pe acestea, atunci vor fi cu 160 000 de soldaţi mai mult. Atunci numărul de tunuri şi aruncătoare de mine va creşte cu 2 639 de ţevi, iar tancurile cu 1 580.

Fără să mai punem la socoteală trupele NKVD.

Şi toate acestea *înainte* de începerea mobilizării!

Dar de ce această sumedenie de trupe s-a adunat în Regiunea militară specială Kiev?

Am explicat deja acest lucru. Şi repet mereu: înţelepţii strategi de la Kremlin nu aşteptau în Belarus principalul atac al armatei germane. „L-au aşteptat pe direcţia Kiev; de aceea, cea mai puternică grupare a trupelor sovietice a fost concentrată în Ucraina. (…) Stalin era convins şi el că Germania intenţiona să pună stăpînire în primul rînd pe Ucraina şi pe bazinul Doneţk” (*Krasnaia Zvezda*, 3-9 decembrie 2008).

Totul e clar. Limpede. Au scos lucrurile la mal. Au lămurit cauza concentrării unei puteri atît de teribile în regiunea Kiev.

Dar ceva nu merge.

Dacă „marele strateg” Jukov şi însuşi Stalin aşteptau principala lovitură a armatelor germane la Kiev, atunci ce a făcut din iunie 1940 şi pînă în februarie 1941, chiar la Kiev, „marele strateg”, dacă a văzut că raionul fortificat Kiev era acoperit cu pămînt şi umplut cu apă de ploaie, armamentul demontat, iar utilările din cazemate erau mîncate de rugină? La ce s-a gîndit vestitul „conducător de oşti”, dacă ştia că din raionul fortificat Kiev erau scoase trupele de campanie şi garnizoanele permanente? Cum planifica războiul, dacă în faţa raionului fortificat Kiev se aflau încă nouă UR-uri pe două fîşii, dar toate în aceeaşi stare?

Şi la ce se gîndea cînd a devenit şef al Statului-Major General?

Şi apropo: ce fel de atac aştepta la Kiev, dacă, după relatările lui, la jocurile strategice a anticipat principalul atac german la Baranovici, adică nu la Kiev, ci în împrejurimile Minskului?

Rezolvarea acestei şarade a fost sugerată de *Krasnaia Zvezda* (3-9 decembrie 2008): „Este posibil ca un anume rol subiectiv să-l fi avut faptul că, în 1941, în Comisariatul Poporului pentru Apărare dominau «kievenii» – originari din Regiunea militară Kiev (comisarul poporului pentru apărare S.K. Timoşenko, şeful Statului-Major General G.K. Jukov, primul locţiitor al acestuia N.F. Vatunin, şeful direcţiei operative a Statului-Major General G.K. Malandin)”.

După asemenea afirmaţie a revistei *Krasnaia Zvezda*, va îndrăzni cineva să demonstreze că în loc de minte Jukov avea rumeguş sau cu altceva?

Dar cîtă înţelepciune strategică avem aici! A venit „strategul” la Statul-Major General din Kiev şi de aceea s-a considerat că Hitler va da atacul principal la Kiev. Iar dacă ar fi venit la Statul-Major direct din Mongolia, atunci probabil că s-ar fi declarat că Hitler pregătea atacul împotriva Uniunii Sovietice prin Mongolia…

Domnilor apărători ai lui Jukov, acesta a fost în serviciu la Kiev şapte luni, iar în Belarus, cincisprezece ani cu întreruperi. De ce să fi uitat de Belarus? De ce nu a

presupus că aici se poate da principala lovitură?

Şi dacă a aşteptat principala lovitură la Kiev, iar în Belarus nu a aşteptat-o, atunci de ce l-a acuzat pe Pavlov, în prezenţa lui Stalin, că la acesta raioanele fortificate se construiau prea aproape de graniţă?

5

Ca rezultat al „campaniilor eliberatoare”, graniţa din Belarus s-a curbat în partea Germaniei şi s-a umflat ca o beşică. Lungimea ei atinsese 470 km.

Dacă din ordinul şefului Statului-Major General G.K. Jukov pe această graniţă erau lăsate numai trupe de acoperire mobilă, iar forţele principale erau retrase pe linia raioanelor fortificate, atunci fîşia de apărare s-ar fi redus de două ori, pînă la 220-250 km. Iar densitatea trupelor ar fi crescut corespunzător, adică de două ori.

Existau forţe şi în Belarus. Şi pentru acoperirea graniţei. Şi pentru apărare. Şi pentru atac.

La 21 iunie 1941, în efectivul Regiunii militare speciale de vest erau 599 450 de soldaţi şi comandanţi, la care se mai adăugau 71 715 recruţi din rezervă. În total, 671 165 de soldaţi şi comandanţi.

Puşti şi carabine – 773 445.

Pistoale-mitralieră – 24 237.

Mitraliere – 27 672.

Tunuri şi aruncătoare de mine – 14 170.

Avioane de luptă – 1 771, dintre care 1 539 în stare de funcţionare.

Tancuri – 2 900, dintre care 2 192 în stare de funcţionare (*Efectivul de comandă şi conducere al Armatei Roşii în 1940-1941. Structura şi cadrele aparatului central al NKO al URSS, ale regiunilor militare şi armatelor. Documente şi materiale*, Moscova, 2005, p.243).

Împărţiţi această putere la 470 km. Mai bine la 220 sau 250 km.

Aceasta fără a lua în considerare trupele NKVD,

avioanele, tancurile, tunurile, mitralierele şi trenurile blindate ale acestora.

Şi fără luarea în calcul a Armatelor a XX-a, a XXI-a, a XXII-a, a XXIV-a, iar în perspectivă apropiată a Armatei a XXVIII-a, care ori erau deja debarcate pe teritoriul Belarusului, ori se deplasau în garnituri de tren, ori se îmbarcau în provinciile îndepărtate.

În Armata a XX-a erau 113 193 de soldaţi şi comandanţi, 2 076 de tunuri şi aruncătoare de mine, 959 de tancuri.

Celelalte armate erau comparabile cu aceasta. Nu am să vă mai obosesc cu cifrele. Toate acestea sînt acum publicate în materiale oficiale. Aşa că 250 km de front se puteau acoperi cu astfel de forţe.

Şi toate acestea, repet, înainte de începerea mobilizării.

Dacă şeful Statului-Major General Jukov i-ar fi dat ordin lui Pavlov să pună cele 700 de tancuri nereparate ale Regiunii militare de vest în ambuscadă la poduri, în păduri, lîngă terasamentul căii ferate, dacă ar fi dat dispoziţie ca tancurile să se bage în pămînt pînă la turelă, să se mascheze, să se asigure cu echipaje, cu muniţii, cu hrană, iar alături de fiecare tanc băgat în pămînt să fie cel mult şapte infanterişti, atunci orice *blitzkrieg* s-ar fi poticnit înainte să ajungă la Smolensk.

Dacă toată puterea Regiunii militare speciale de vest ar fi fost orientată înspre apărare, dacă trupele ar fi acoperit Belarus de-a curmezişul cu tranşee, iar această apărare ar fi fost conectată cu raioanele fortificate construite dinainte…

Însă ce s-a întîmplat?

S-a întîmplat că nimeni n-a aşezat trupele în apărare şi nu s-au dat nici un fel de ordine pentru apărare, nici înainte de invazia germană, nici în primele zile ale atacului german.

În intrîndul de la Belostok a fost concentrată Armata a X-a, una dintre cele mai puternice armate sovietice. Trebuie spus că nici Hitler, nici altcineva în lume nu avea, în 1941, o armată atît de puternică.

La 21 iunie 1941, în efectivul Armatei a X-a erau două corpuri mecanizate (6 şi 13), unul de cavalerie (6) şi două de infanterie (1 şi 5), o divizie de infanterie izolată (155) şi una de aviaţie mixtă.

În afară de acestea, mai erau Brigada 6 artilerie antitanc, Regimentele 124 şi 375 de obuziere ale RGK, Regimentul 311 tunuri al RGK, Regimentul 10 genistică şi, dacă nu s-a uitat, două raioane fortificate.

În Armata a X-a erau în total 15 divizii, dintre care patru de tancuri, două motorizate, două de cavalerie, una de aviaţie, şase de infanterie.

Corpul 6 mecanizat al Armatei a X-a era unul dintre cele mai puternice din Armata Roşie. Avea 1 021 de tancuri, dintre care 114 KV şi 238 T-34. Acesta este acel corp al cărui comandant a raportat că, la aplicaţii, sînt obligaţi să pătrundă cu 6 800 de maşini de luptă într-o spărtură a frontului de 5-6 km lăţime.

Corpul 13 mecanizat nu era completat. Acesta avea numai 282 de tancuri. Însă era suficientă existenţa Corpului 6 mecanizat ca să ridice Armata a X-a la un nivel cu care nimeni din lume nu se putea compara.

În efectivul Diviziei 9 aviaţie mixtă erau patru regimente de aviaţie de vînătoare şi unul de bombardiere. Numărul total de avioane – 409, dintre care 233 erau MiG-3 şi 41 erau Pe-2. În toate armatele germane de cîmp şi în toate grupările de tancuri nu exista nici un avion de luptă. Însă aerodromurile Diviziei 9 aviaţie mixtă a Armatei a X-a erau dispuse „nefericit”, cum se obişnuieşte să se spună la noi. Iar avioanele erau înţepenite aici.

Pe aerodromul Tarnovo erau peste 100 de avioane, dintre care 52 erau MiG-3, la 12 km de graniţă.

Dolubovo – 77 de avioane, dintre care 56 erau MiG-3, la 22 km de graniţă.

Vîsokoe-Mazoveţk – 99 de avioane, dintre care 70 erau MiG-3, la 39 km de graniţă.

Ş.a.m.d.

Unele aerodromuri ale Armatei a X-a, de fapt ca şi ale altor armate, puteau fi ţinute sub foc de artileria germană

fără trecerea graniţei.

În cazul unui atac prin surprindere era cu neputinţă să decoleze un asemenea număr de avioane de pe fiecare aerodrom.

În Armata a X-a erau în total 27 de regimente de artilerie. Merită amintite regimentele RGK de obuziere, care aveau fiecare cîte 24 de obuziere de 203 mm, şi regimentul RGK de tunuri, care avea 24 de tunuri de 152 mm.

Obuzierul B-4 de 203 mm cîntăreşte 17,7 tone şi trage cu proiectile de 100 kg la o distanţă de 18 km. În războiul defensiv, astfel de arme nu sînt necesare. La un atac prin surprindere e puţin probabil să poţi salva astfel de obuziere. Este imposibil să cari din pădurile de frontieră proiectilele şi încărcăturile lor.

Tunul Br-2 de 152 mm cîntăreşte 18,2 tone, efectuează trageri cu proiectile cu greutatea de 48,8 kg la o distanţă de 25,7 km. Nici acestea nu sînt de folos în războiul defensiv şi sînt extrem de vulnerabile.

Dar sînt indispensabile în războiul ofensiv.

Se mai pot povesti multe lucruri interesante despre Armata a X-a. Însă...

Însă principalele forţe ale Armatei a X-a au fost dispuse la 4-15 km *spre vest* de prima linie a noilor raioane fortificate, care, după cum a observat corect un oarecare „comandant de oşti", erau şi aşa amplasate la maxim faţă de graniţă. Cum şi cu cine trebuiau să fie ocupate raioanele fortificate nu se spunea nimic în directivele comandamentului superior (*VIJ*, nr.3, 1989, p.69).

Forţele uriaşe ale unei armate supraputemice, inclusiv statele-majore, nodurile de transmisiuni, depozitele şi rezervoarele, aerodromurile, principalele forţe ale diviziilor de tancuri, de motorizate, de cavalerie şi de infanterie erau în faţa raioanelor fortificate, iar în spatele acestei puteri imense erau raioanele fortificate, fără trupe.

Cea mai cunoscută divizie a Armatei Roşii era Divizia 6 cavalerie „S.M. Budionnîi", decorată cu multe ordine şi medalii. Nici o altă divizie a Armatei Roşii, şi erau pe atunci 303, nu se putea lăuda în acel moment cu o istorie atît de

glorioasă şi cu un trecut atît de magnific. Ce s-a întîmplat cu această divizie perfect pregătită? A pierit în intrîndul de la Belostok. Foarte aproape de graniţă. Ce căuta acolo? Se pregătea de apărare? Dar ce să caute cavaleria în apărare? Plus că se găsea în faţa raioanelor fortificate.

6

Aceasta a fost o decizie foarte inteligentă – să amplasezi o armată foarte puternică în intrîndul care stătea aplecat asupra întregii grupări germane din zona Tilzit şi Königsberg. Din zona Belostok se putea ataca în orice moment Gdanskul în flanc şi spatele trupelor germane, tăind întreaga Prusie Orientală de teritoriul de bază al Germaniei. Pînă la litoralul baltic erau 200 km.

Însă din punctul de vedere al apărării, poziţia Armatei a X-a sovietice în intrîndul Belostok era catastrofală.

Generalul-maior P.I. Liapin era, în 1941, şeful statului-major al Armatei a X-a de pe Frontul de Vest. Lui i s-a dat ordin să ţină principalele forţe ale armatei în faţa raioanelor fortificate, care se aflau în construcţie, dar nu i s-a explicat cine va ocupa raioanele fortificate în cursul războiului. În faţa unor acuzatori extrem de aspri, generalul Liapin a mărturisit după război: „Raioanele fortificate aveau cîte unul, două batalioane, iar acestea nu aveau forţe suficiente nici măcar să păzească fortificaţiile construite, nicidecum să mai lupte în apărare. Tentativele noastre insistente de a afla explicaţii în această chestiune la statul-major al regiunii nu au avut succes” (*VIJ*, nr.3, 1989, p.69).

Să admitem că în statul-major al Regiunii militare speciale de vest se aflau numai idioţi. Să admitem că generalul de armată D.G. Pavlov, comandantul regiunii, era un incapabil. Dar ce făcea genialul şef al Statului-Major General? Dacă este să-l credem, el ştia că în intrîndul Belostok raioanele fortificate erau amplasate prea aproape de graniţă. Iar despre corpurile de armată şi armate era obligat să ştie unde îşi dispun diviziile. Asta era funcţia lui.

Aşadar, ce făcea „geniul strategiei”, dacă ştia că raioanele fortificate erau amplasate inadmisibil de aproape de graniţă şi, mai mult, nu erau ocupate de trupe? Şi unde-i stătea capul „marelui comandant de oşti”, dacă vedea că armata nepriceputului de Pavlov era aşezată în faţa liniei de raioane fortificate? Căci în raioanele fortificate, fie ele şi neterminate, armata era în stare să lupte. Însă chiar pe graniţă, unde nu sînt fortificaţii, soldaţii nu vor reuşi nici măcar să-şi tragă cizmele în caz de atac. Iar aviatorii nu vor reuşi să alerge pînă la avioanele lor, ajungînd mai degrabă sub şenilele tancurilor germane.

Apropo, aici nici nu erau tancuri germane. Aerodromurile Armatei a X-a au fost cucerite de infanteria germană.

7

Ni se explică faptul că Jukov se temea să-i provoace pe nemţi; de aceea, cazematele raioanelor fortificate nu au fost ocupate de garnizoane.

Eclatantă explicaţie!

Cînd a deplasat masele de avioane pe aerodromurile de frontieră Jukov nu s-a temut că-l provoacă pe Hitler. Cînd a concentrat la graniţă mase enorme de tancuri, de artilerie, de cavalerie, de infanterie, nici atunci nu s-a temut de provocare. Aşezînd toate acestea în faţa liniei întîi a raioanelor fortificate, el nu s-a temut să provoace, dar ca să ocupe cazematele din spatele tuturor acestor grupări s-a temut să nu fie provocator.

Eu şi alţi cercetători am adus o sumedenie de dovezi că multe cazemate, chiar şi neterminate, au fost ocupate în prima jumătate a lui iunie 1941. Pînă la 13 iunie, Jukov nu s-a temut să-l provoace pe Hitler, dar după aceea l-a apucat frica şi a ordonat ca garnizoanele să fie scoase din fortificaţii.

Aşadar: dacă trupele ar fi realizat o apărare impenetrabilă cu zeci de rînduri de tranşee, cu cîmpuri de

mine de nepătruns şi cu o reţea de sîrmă ghimpată, dar şi cu DOT-uri ocupate de trupe, atunci Hitler s-ar fi ferit să atace.

Însă DOT-urile fără trupe şi trupele fără fortificaţii reprezintă o provocare, o invitaţie la atac adresată agresorului.

După 22 iunie a trebuit să se caute urgent vinovaţi. Au fost căutaţi şi au fost găsiţi foarte repede: „Prin sentinţa Tribunalului Militar, astăzi a fost executat fostul comandant al raionului fortificat Novograd-Volînsk. Pentru laşitate” (R.G. Umanski, *Pe aliniamentul de luptă*, p.53).

UR-ul Novograd-Volînsk al KOVO, ca şi toate celelalte de pe vechea graniţă, a fost abandonat în 1939. Nu erau în el nici trupe de campanie, nici unităţi de UR, nici conducere, nici comandant. Comandantul a fost numit după atacul german.

Am văzut mai înainte relatarea general-locotenentului Vladimirski tocmai despre UR-ul Novograd-Volînsk, la care, după începerea războiului, au început să se scoată la suprafaţă DOT-urile îngropate în pămînt. Aceasta înseamnă că, în momentul apariţiei nemţilor, în jurul cazematelor erau movile de pămînt proaspăt care indicau artileriştilor germani unde anume trebuie să tragă. Însă DOT-ul nu trebuia numai să fie dezgropat şi mascat, trebuia şi dotat. Fără tunuri şi mitraliere, eficacitatea cazematelor se micşora vizibil. Cazematele trebuiau încărcate cu muniţii şi alimente pentru mai multe zile de luptă. Trebuiau restabilite sistemele de transmisie. În jurul fiecărei cazemate trebuiau săpate şanţuri şi tranşee ca să se acopere cazemata din acele direcţii care nu se observă din ambrazuri şi nu se ţin sub foc. Mai trebuiau făcute multe lucruri pentru ca monoliţii de beton să poată servi cu deplin randament la potenţialul maxim.

Şi lucrul cel mai important: cazematele trebuiau ocupate cu garnizoane permanente care să fie instruite cu tactica specifică de luptă într-un raion fortificat.

Nu erau suficiente garnizoane. Raioanele fortificate au fost ocupate în grabă cu infanterie obişnuită, secătuită de

puteri de la retragere, care nu a reuşit să se adapteze şi să organizeze apărarea. Ansamblul înaintat de rezistenţă al UR-ului Novograd-Volînsk nu a opus rezistenţă nici măcar o singură zi.

Cine este vinovat? Fireşte, comandantul abia numit. Nu a avut curaj. De aceea a fost împuşcat.

Dar nu a fost vinovat deloc „strategul”, care a comandat şapte luni trupele KOVO, dar nu a avut grijă să se facă cît de cît ceva pentru pregătirea respingerii unui atac.

*

Zi de zi şi ceas de ceas ni se inoculează ideea că ticluitorii plini de ordine şi medalii ai cărţilor de istorie se ocupă cu spălarea creierelor a milioane de cititori.

Nu aceasta-i problema, domnilor. Să nu ne hrănim cu iluzii. Nu este vorba de spălare! Cu un avînt tot mai mare se desfăşoară un proces invers, care se poate numi de îmbîcsire a creierelor. Sau, cum s-a exprimat Mark Solonin, se desfăşoară un proces de acaparare a creierelor.

Toate explicaţiile destinului trist al raioanelor fortificate, formulate în memoriile lui Jukov, sînt un model perfect în acest sens.

Capitolul 22

Nu prea aproape de graniţă…

Nu dispuneam de benzi şi fîşii defensive pregătite dinainte nici în apropierea graniţei pe aliniamente naturale, nici în adîncimea teritoriului regiunilor vestice de frontieră. Nu era pregătită de apărare nici fîşia de raioane fortificate, care exista pe vechea graniţă de stat.

Istoria Marelui Război pentru Apărarea Patriei al Uniunii Sovietice, 1941-1945, vol. II, Voenizdat, Moscova, 1961, p.49

1

Jukov a declarat că dezastrul s-a petrecut pentru că raioanele fortificate se aflau prea aproape de graniţă.

Nu vom protesta. Să acceptăm.

Dar nu vom uita că în spatele liniei raioanelor fortificate, care din iunie 1940 s-a ridicat de-a lungul noii graniţe de stat, se mai găsea încă una, ba şi două, chiar trei linii de raioane fortificate construite demult. Acestea se aflau la 200-300 km, dar şi la 400 km de noua graniţă.

Cîteva exemple:

UR-ul 61 Poloţk era la 370 km de graniţă. Avea 55 km în lungime şi 202 cazemate construite. Dar în acest raion fortificat se găsea *un* batalion.

UR-ul 63 Minsk era la 250 km de graniţă. Avea 160 km în lungime şi 206 cazemate construite. „În UR-ul Minsk se găsea la începutul războiului doar un batalion de mitraliori, care păzea fortificaţiile şi depozitele” (*Krasnaia Zvezda*, 25 noiembrie 2005). Aţi încercat să ţineţi un front cu lungimea de 160 km cu un singur batalion?

UR-ul 65 Mozîri era la 380 km de graniţă. Avea 128 km în lungime şi 155 de cazemate construite. Un batalion.

UR-ul 25 Pskov-Ostrovsk era la 500 km de la graniţă. Avea 85 km în lungime şi 147 de cazemate terminate. Printre altele, avea caponiere de cel mai nou tip, fabricate în 1939. Cum se explică destinul lor nefericit? Aici nu mai este vorba de apropierea de graniţă. Tragedia se explică prin aceea că, în acest raion fortificat, nu au existat deloc trupe.

2

Vom analiza situaţia care s-a creat în UR-ul Pskov-

Ostrovsk.

Acest raion fortificat era de o importanţă excepţională. Era străbătut de magistrala feroviară strategică Varşovia-Vilnius-Daugavpils-Ostrov-Pskov-Leningrad. Germanii au atacat de la graniţă tocmai de-a lungul acestei magistrale. Prin lupte au ieşit înspre Leningrad şi l-au blocat.

Pentru aceasta le-au trebuit 18 zile.

A durat atît de mult pentru că forţele principale ale grupării de armate *Nord* erau divizii de infanterie cu căruţe. E greu să străbaţi 700 km pe jos, în cizme, cu arma în spate şi cu tot echipamentul. Căci trupele nu merg în linie dreaptă. Ele poartă lupte, fac manevre. Se adună în total 1 000 de kilometri. Iată de ce nemţii au ajuns atît de greu în oraşul lui Lenin. Însă n-au observat în drumul lor raioanele fortificate.

Dar nu aveau suficiente forţe pentru asaltul Leningradului. Au fost siliţi să se oprească, să sape tranşee, să se întărească. Linia frontului se aşternea de la Marea Baltică prin ţinuturile Novgorod şi Pskov către Kalinin şi Moscova, apoi mai departe spre sud.

În regiunea Pskov, sub focul Armatei Roşii, nemţii au ridicat linia de apărare *Pantera*. Regimentele şi diviziile sovietice au atacat neîntrerupt, nemţii au respins atacurile şi au continuat să construiască. Au făcut din bîrne nişte construcţii asemănătoare cu izba rusească, numai că în locul ferestrelor au făcut fante pentru executarea focului. În jurul acestei construcţii din bîrne, lăsînd un spaţiu de un metru, un metru şi jumătate, se ridica o alta. Spaţiul dintre două rînduri de bîrne era umplut cu pămînt şi pietre. Deasupra avea pînă la cinci nivele de bîrne şi un strat de un metru de pietre. Toate acestea erau acoperite cu pămînt. Rezulta un deal cu ambrazuri. Între aceste dealuri erau tranşee…

Iată cum privesc lucrurile nişte entuziaşti din secolul XXI: „Am parcurs distanţa de la Velikie Luki la Idriţa cu maşina în aproximativ două ore. Cînd a distrus linia hitleristă de apărare *Pantera*, Armata Roşie a desfăşurat lupte crunte aici vreme de un an şi jumătate” (*Krasnaia*

Zvezda, 23 mai 2008).

Nemţii au parcurs 700 de kilometri de la graniţă pînă la Petersburg în 18 zile.

Sovieticii, 100 de kilometri într-un an şi jumătate.

De ce?

Pentru că nemţii au stat în apărare, iar în vara lui 1941 nimeni nu a dat Armatei Roşii misiuni de apărare şi nimeni nu a pregătit-o pentru aşa ceva. Ea avea alte sarcini în faţă.

Cînd au spart linia de apărare *Pantera*, diviziile Armatei Roşii au suferit pierderi însemnate.

Ce fel de pierderi?

Răspunsul se află în acelaşi articol: „Luptele dintr-o serie de raioane din zona Pskovului au fost grele. Nimeni nu ştie exact cîţi soldaţi au pierit. S-a considerat oficial că aici au murit peste jumătate de milion de oameni, însă acum, cînd avem acces la arhive, reiese că au fost cu mult mai mulţi”.

Linia germană de apărare *Pantera* era formată din tranşee obişnuite şi din puncte de foc şi fortificaţii făcute din lemn şi pămînt.

Iar în vara lui 1941, Armata Germană a trecut prin aceleaşi raioane peste liniile defensive sovietice. Fără să întîmpine rezistenţă şi fără să sufere pierderi.

Generalul-locotenent de trupe de geniu B.V. Bîcevski relatează despre unul dintre punctele de sprijin ale UR-ului Pskov-Ostrovsk:

> La 5 iulie, unităţile Frontului de Nord-Vest au cedat oraşul Ostrov. Cînd am aflat despre aceasta, m-a cuprins mai întîi nedumerirea – nici nu-mi venea să cred. Dar raionul fortificat? A fost oare cedat fără luptă? Cu cîte eforturi am realizat acolo în vara şi toamna lui 1939 puternice puncte de sprijin care acopereau principalele şosele şi căi de acces spre acest oraş. Pe un front de 15 km de la graniţă au fost construite 20 de cazemate cu etaj din beton armat cu 40 de tunuri antitanc de 76 mm şi 17 cazemate cu 30-40 de mitraliere. Dar montajul nerealizat al armamentului în aceste DOT-uri, iar apoi desfiinţat în 1940, se putea completa cu armament de campanie! Dacă această fîşie a fost cucerită

atît de repede, înseamnă că nu a fost ocupată de trupele noastre. Sau poate a fost încercuită? La mult timp după aceea am aflat doar cîteva cauze ale penetrării atît de rapide a raioanelor fortificate de pe vechea frontieră de stat. Apropo de asta, despre acest lucru s-a scris foarte puţin. Amintesc doar un amănunt caracteristic. A fost trimisă urgent în oraşul Ostrov Divizia 111 infanterie, dar nereuşind să ocupe fîşia defensivă, a fost silită sub presiunea inamicului superior numeric să se retragă pe aliniamentul nostru de la Luga. (*VIJ,* nr.1, 1963, p.65)

Dar cauza era aceeaşi. Prea multe trupe se aflau la vest de linia raioanelor fortificate. Cînd evenimentele s-au precipitat, Divizia 41 a corpului de infanterie nu a reuşit să ocupe UR-ul Pskov-Ostrovsk şi să se pregătească de apărare.

3

Germanii au fost opriţi la nord-est de aceste locuri. Au săpat. Folosind pămîntul, buturugile şi pietrele, au putut să construiască, sub focul Armatei Roşii, o linie de apărare pe care au menţinut-o un an şi jumătate, secerînd sute de mii de soldaţi sovietici.

Nemţii nu aveau DOT-uri cu etaj şi cu tunuri, legate între ele prin galerii subterane din beton armat.

Armata Roşie a avut la dispoziţie 20 de ani pentru pregătirea apărării ţării. Dacă acele caponiere cu etaj din beton armat ar fi fost ocupate cu garnizoane permanente, iar între ele s-ar fi ridicat apărarea de campanie a trupelor, atunci diviziile Armatei Roşii ar fi putut să reziste nu un an şi jumătate, ci mult mai mult. Şi i-ar fi secerat pe nemţi cu sutele de mii. Dar nu au secerat. Şi nu au rezistat. Pur şi simplu nu au fost aici.

În ianuarie 1941 „marele strateg” i-ar fi declarat lui Stalin în faţa corpului superior de comandă că raioanele fortificate din Belarus se ridicau prea aproape de graniţă. Dar „strategul” a uitat să-i amintească lui Stalin că în

spatele acestor raioane fortificate se aflau liniile a doua şi a treia de UR-uri, care erau deja gata, dar nu erau ocupate de trupe.

Dacă înainte de război Jukov ar fi scos din capcana de şoareci din raionul Belostok un singur corp de infanterie sau, mai bine, întreaga Armată a X-a şi ar fi amplasat diviziile acestei armate în fortificaţiile de pe graniţa nouă şi de pe cea veche, atunci cursul războiului ar fi fost cu totul altul.

4

Generalul-colonel I. Gorkov a declarat că planurile de război, planurile de apărare a statului constau în a acoperi graniţa, adică în a pune la dispoziţie din efectivul diviziilor, corpurilor şi armatelor primului eşalon strategic batalioanele înaintate în ajutorul grănicerilor.

Dacă generalul Gorkov consideră într-adevăr că planul de apărare al unui stat se reduce la un plan de repartiţie a batalioanelor înaintate pentru întărirea trupelor de grăniceri, înseamnă că nu are de ce purta pantalonii cu vipuşcă.

Chiar dacă am fi de acord cu „preaînţeleptul” strateg Gorkov, tot vom pune o întrebare: dar unde sînt planurile de folosire a celor şapte armate ale celui de-al doilea eşalon strategic?

De-a lungul vechii graniţe se afla un lanţ de raioane fortificate neocupate şi tot pe această linie se găseau cele şapte armate fără nici un fel de planuri.

Nu trebuia să fii mare strateg ca să dai ordine simple şi clare încă înainte de război. Aceste ordine trebuiau să privească apărarea în raioanele fortificate. Atît.

5

Primind astfel de ordine, comandantul de armată, comandanţii de corpuri de armată şi de divizii ar fi ştiut ce

să facă. Ar fi ocupat raioanele fortificate şi le-ar fi menţinut. În două săptămîni puteau să realizeze o apărare impenetrabilă.

Iată un exemplu.

> Fiecare sat a fost transformat în cetate. Casă cu casă erau legate prin tranşee. Pe direcţiile mai mult sau mai puţin accesibile pentru tancuri s-au făcut şanţuri antitanc. Adîncimea şanţurilor atingea cîţiva metri, iar multe dintre ele erau umplute cu apă. Toate acestea erau completate cu cîmpuri de mine aproape compacte şi îngrădituri de sîrmă ghimpată.

Astfel descrie mareşalul Uniunii Sovietice S.S. Biriuzov apărarea germană din raionul Melitopol în vara lui 1943 (*Cînd bubuiau tunurile*, Voenizdat, Moscova, 1962, p.204).

Pe acest aliniament s-au retras rămăşiţele Armatei a VI-a germane zdrobite la Stalingrad. Mareşalul Biriuzov continuă: „Fireşte, trupele acestea erau zdrobite rău, dar, în condiţiile unor bune poziţii defensive, au opus o dîrză rezistenţă”.

Să comparăm două exemple. Resturile şi rămăşiţele Armatei a VI-a germane distruse se apără în largul stepei. Totul e ca în palmă. Aici nu sînt păduri. Aici e puţină apă. Aproape că nu există obstacole naturale. Poziţiile defensive sînt greu de mascat, nu ai cu ce întări şi acoperi tranşeele, nu există bîrne pentru construirea fortificaţilor şi bordeielor. Însă nemţii transformă orice sat în cetate. Fiecare casă într-un punct de sprijin.

Dar iată cum, în vara lui 1941, odihnita Armată a XXII-a sovietică a debarcat în zona unde erau construite două raioane fortificate. Aici existau cazemate defensive din beton armat. Nu o bojdeucă din paiantă cu acoperiş de paie, adaptată pentru apărare. UR-ul Sebej era în stadiu de construcţie, dar UR-ul Poloţk se întindea pe un front de 55 km şi avea 202 cazemate finalizate. Aici erau o mulţime de obstacole naturale: lacuri, mlaştini, rîuşoare şi rîuri. Drumul inamicului este barat de cursuri mari de apă: Dvina de Vest şi Velikaia. Acestea curg pe o direcţie perfectă – de-a

curmezişul principalelor căi de atac ale inamicului. Pe lîngă acestea, aici sînt multe păduri. Acestea sînt folositoare atît pentru mascarea trupelor, a statelor-majore şi a trupelor din spatele frontului, cît şi pentru procurarea materialului de construcţie pentru apărarea de campanie. Important este că orice pădure e o zonă antitanc. Infanteria nu este ameninţată de tancuri în pădure. Nici de aviaţie.

Numai să se fi dat trupelor ordin de apărare…

Însă noi ştim acum, după spusele generalului de armată Kvaşnin, că predecesorul lui îndepărtat în postul de şef al Statului-Major General, generalul de armată Jukov, a evaluat situaţia corect. Dar nu cu totul… De aceea, nu a dat ordin de apărare, însă a dat în loc milioane de soldaţi sovietici în prizonierat german, a dat zeci şi sute de oraşe, mii de sate, a dat sute de mii şi milioane de kilometri pătraţi din pămîntul strămoşesc.

6

Acele raioane fortificate pe care hitleriştii n-au reuşit să pună mîna au trebuit să fie ocupate în cursul războiului de trupe care nu erau deloc pregătite pentru a acţiona în ele, nu cunoşteau părţile bune şi rele ale fortificaţiilor defensive, nu erau instruiţi în privinţa tacticii. În apărarea raioanelor fortificate au fost trimişi oameni la nimereală.

Generalul-colonel P.A. Belov mărturiseşte că raionul fortificat de la Tiraspol, care a fost abandonat, a trebuit să fie ţinut cu forţele Diviziei 5 cavalerie… „Probabil că este unicul caz în istorie cînd cavaleria a fost folosită în calitate de completare de campanie între cazematele raionului fortificat” (*VIJ*, nr.1, 1959, p.61).

UR-ul Şepetovka a fost ţinut de soldaţi şi comandanţi rămaşi în urmă din diferite unităţi şi subunităţi ale Armatei a XVI-a; UR-ul Moghilev-Podolsk, de batalioane de constructori şi de unităţi NKVD. UR-ul Kiev, de desantiştii din Corpul 2 desant aerian, de Regimentul 4 infanterie moto izolat al NKVD, de voluntari, de elevi de la şcoli de

artilerie şi infanterie şi chiar de un detaşament de elevi de la cursurile de intendenţă ale regiunii militare.

Dar chiar şi această apărare organizată la repezeală a dat rezultate.

Epuizată de lupte şi de marşuri, Armata a V-a a generalului-maior al trupelor de tancuri Potapov, după ce a pierdut mai mult de trei pătrimi din efectiv, aproape toate tancurile şi artileria, resimţind o lipsă acută de muniţie, combustibili şi alimente, s-a retras în UR-ul Korostensk şi a rezistat de la 12 iulie pînă la 21 august. Ar fi putut rezista şi pe mai departe, dar a căzut Frontul de Vest învecinat, iar inamicul a prins ca într-un cleşte uriaş Frontul de Sud-Vest. Din această cauză, s-a dat ordin Armatei a V-a să părăsească UR-ul şi să se retragă dincolo de Nipru.

Puţin mai la sud, UR-ul Kiev se afla în aceeaşi situaţie, adică a fost abandonat. Acesta a fost apărat de Armata a XXXVII-a, formată în grabă din ce s-a găsit, avîndu-l în frunte pe generalul-maior A.A. Vlasov. Spre căile de acces către Kiev au ieşit diviziile Grupului 1 tancuri şi ale Armatei a VI-a, adică ale celei mai importante grupări de şoc a trupelor germane, care acţionau la sud de Polesie.

Armata a XXXVII-a a apărat Kievul de pe 11 iulie pînă pe 18 septembrie 1941. În acele zile, sintagma „armata generalului Vlasov” şi titlul de „vlasoveţ” însemna altceva decît înseamnă astăzi.

UR-ul Kiev nu a putut fi răzbit de germani. Armata lui Vlasov putea să-l apere şi mai departe, dar nemţii au rupt frontul Armatei Roşii mult mai la nord şi mult mai la sud de Kiev şi au încercuit Frontul de Sud-Vest.

Dacă toate UR-urile sovietice de pe vechea graniţă ar fi fost ocupate înainte de război de unităţi de UR şi de trupe de campanie, atunci armata germană nu ar fi ajuns pînă la Moscova, Leningrad şi Stalingrad; nici măcar pînă la Smolensk şi Kiev.

Sublocotenentul Samutin, mai tîrziu luptător în ROA, a relatat despre mulţimea de cazemate abandonate şi despre faptul că nu se vedeau urme de lupte în zona lor. Dar şi generalul-locotenent comunist al trupelor de genistică B.V. Bîcevski a relatat acelaşi lucru.

Relatarea sublocotenentului Samutin, care, la sfîrşitul războiului, s-a înrolat voluntar şi absolut conştient în ROA (Armata Rusă de Eliberare) şi care a luptat eroic împotriva puterii antipopulare, nu se deosebeşte prin nimic de relatarea generalului de armată Kvaşnin care la 60 de ani după acele evenimente conducea Statul-Major General al Forţelor Aeriene ale Rusiei.

Tabloul coincide. În primele zile şi săptămîni, trupele Armatei Roşii au luptat fără nici un fel de planuri. Nimeni nu a dat ordine de apărare. Jukov nu a găsit de cuviinţă să dea sarcini defensive.

Diferenţa constă doar în faptul că în relatarea sublocotenentului sînt mai multe amănunte şi se spune lucrurilor pe nume.

Iar generalul de armată e mai ambiguu.

Unii obiectează că sublocotenentul şi-a trădat jurămîntul… Atunci putem oare să mai avem încredere în el? La această întrebare nu am răspuns. Procedaţi cum vă convine. Dar aveţi în vedere că generalul de armată Kvaşnin, ca, de altfel, toţi generalii ruşi, şi-a trădat şi el jurămîntul. A jurat să fie credincios pînă la ultima suflare poporului sovietic şi guvernului sovietic, dar şi-a încălcat jurămîntul: şi-a trădat patria sovietică, a trecut de partea celor care au lichidat Uniunea Sovietică.

Diferenţa stă în faptul că sublocotenentul, conştientizînd că regimul era antipopular, a luat arma în mînă şi a pornit să lupte împotriva acestui regim. Iar generalul de armată Kvaşnin nu a luptat nici pentru puterea comunistă, nici împotriva ei.

A aşteptat să vadă cine va cîştiga şi a trecut apoi de partea învingătorului.

*

Un oarecare „Antisuvorov” a declarat că Jukov poate fi considerat mare pentru faptul că a salvat Moscova şi Leningradul.

Dar Jukov nu a salvat nici Moscova, nici Leningradul.

Înainte de război, Jukov a scos trupele la graniţele vestice dincolo de cîteva linii de raioane fortificate, lăsînd trupele fără fortificaţii, iar fortificaţiile fără trupe. În acest fel, a deschis calea lui Gotha, Guderian, Kleist sau Manstein către Minsk, Kiev, Odessa, Vilnius, Riga, Tallin, Sevastopol, Harkov, Leningrad, Smolensk, Oriol, Kursk, Moscova, iar în final spre Stalingrad.

Capitolul 23

De ce să amîne?

La fel de neaşteptat şi rapid cum a fost încheiat pactul de neagresiune între Germania şi Uniunea Sovietică, a izbucnit în urma acestuia războiul în Europa.

Amiralul Flotei Uniunii Sovietice N.G. Kuzneţov, *În ajun*, Voenizdat, Moscova, 1966, p.237

1

Versiunea general acceptată: Stalin a vrut să amîne războiul…

Afirmaţia privind amînarea poate fi uşor demontată cu o singură întrebare.

Întrebarea este: *de ce*?

Dacă vreţi, această întrebare se poate formula într-o mulţime de feluri. Dintre care:

Prin ce anume, concret, se manifesta nepregătirea Uniunii Sovietice pentru război în vara lui 1939, adică

pentru ce trebuia să se amîne războiul?

Ce anume trebuia să se facă pentru ameliorarea pregătirii de război?

Cît timp necesita această pregătire?

Cum a fost folosit timpul din august 1939 pînă în iunie 1941, pe care Stalin l-a cîştigat, după cum a declarat?

Ce s-a reuşit să se facă în acest timp? Ce mai rămăsese de făcut?

De cît timp mai era nevoie în iunie 1941 pentru încheierea pregătirii ţării şi armatei de respingere a invaziei inamicului?

Încercările de a răspunde la aceste întrebări ajung în impas, deoarece acţiunile liderilor de la Kremlin nu seamănă deloc cu tergiversarea pentru pregătirea respingerii unei posibile agresiuni.

Să amintim: pînă în septembrie 1939, distanţa dintre graniţa Uniunii Sovietice şi a Prusiei Orientale era de circa 300 km. Iar între Uniunea Sovietică şi teritoriul de bază al Germaniei erau 600-800 km. Pactul Ribbentrop-Molotov a anulat aceste distanţe. Eu sînt un tip mai nepriceput. Greu de cap, ca să spunem pe şleau. Chiar prima mea învăţătoare a observat asta. Aşadar, unul mai greu de cap cere o lămurire: cum să pui de acord apropierea frontierelor unor posibili inamici şi stabilirea unei graniţe comune cu năzuinţa de a amîna războiul dintre ei? Cînd sînteţi mai liniştit: cînd crocodilul este la o sută de metri de dumneavoastră şi dincolo de o barieră sau cînd sînteţi în aceeaşi cuşcă cu el, cînd nu vă desparte nimic?

Amînarea nu se realiza prin stabilirea unei graniţe comune cu Germania pe teritoriul Poloniei sfîşiate. În ultima zi a lui noiembrie 1939, Armata Roşie a pornit o „campanie eliberatoare” în Finlanda. Finlandezii „grei de cap” nu au înţeles că sovieticii încearcă să-i elibereze din lanţuri; de aceea, au respins fericirea sovietică. Destul de furios. Campania eliberatoare a luat înfăţişarea războiului de iarnă. După încheierea acestuia s-a declarat că Armata Roşie nu a mers acolo ca să-i scape pe finlandezi de jugul burghez, ci numai ca să asigure securitatea oraşului lui Lenin.

S-a uitat că a început o campanie eliberatoare, că a fost proclamată Republica Democrată Finlandeză şi că s-a semnat cu aceasta, la 2 decembrie 1939, un tratat de prietenie şi ajutor reciproc. Guvernul RDF s-a înfiinţat la Moscova. A fost completat cu anchetatori de la Lubianka, de origine finlandeză. La rugămintea guvernului RDF şi în conformitate cu tratatul semnat, Armata Roşie a întins o mînă de ajutor poporului Finlandei.

După prăbuşirea comunismului, tratatul dintre Uniunea Sovietică şi Republica Democrată Finlandeză a devenit accesibil pentru cercetători. Documentul e îngrozitor de caraghios. De exemplu, orice tratat între două ţări este alcătuit în două limbi, însă ambele texte sînt echivalente. Dar tratatul cu RDF a fost redactat numai în limba rusă. Aşa era mai comod pentru ambele părţi: finlandezii moscoviţi erau de mult rusificaţi.

În document sînt multe ciudăţenii, însă nimeni nu a observat pînă acum un mic amănunt. Documentul este semnat de tovarăşul Molotov ca şef al guvernului sovietic şi de tovarăşul Kuusinen, preşedintele RDF.

Tovarăşul Kuusinen era un funcţionar de la Moscova de rang foarte înalt. Vă daţi seama: avea apartament într-o casă pe strada Granovski! Pe atunci, Kuusinen zburase deja destul de sus, însă după al doilea război mondial, în timpul lui Hruşciov, a fost ridicat foarte sus – printre primii zece conducători comunişti ai Uniunii Sovietice.

Deci, sub tratatul cu RDF tovarăşul Molotov şi-a aşternut numele (mai degrabă pseudonimul) cu litere ruseşti, ceea ce e de înţeles; doar nu era să se semneze cu ideograme chinezeşti. Iar tovarăşul Kuusinen… tot cu litere ruseşti. Preşedintele Finlandei independente şi democrate se dezvăţase de mult, pe coridoarele de la Kremlin, să vorbească şi să scrie în limba maternă.

2

Prin Pactul Ribbentrop-Molotov Stalin a stabilit o graniţă

comună cu Germania pe o distanţă puţin mai mare de 500 km. Dacă Armata Roşie nu era gata să lupte împotriva Germaniei, dacă toate grijile lui Stalin erau îndreptate spre o ripostă viitoare, atunci să-şi pună armata în apărare acolo unde s-a stabilit graniţa comună cu Germania. Pregăteşte ţara şi armata pentru respingerea agresiunii! De ce să-ţi abaţi trupele spre chestiuni colaterale? De ce să-ţi faci un duşman din Finlanda neutră? De ce să extinzi frontul unui posibil conflict cu încă 1 670 km?

Mi se spune că, dacă noi nu am fi atacat Finlanda, ar fi atacat-o Hitler, ar fi cucerit-o şi ar fi transformat-o într-un cap de pod pentru atacarea Uniunii Sovietice.

Să dăm replica cetăţenilor neliniştiţi: Finlanda nu se poate cuceri atît de uşor. Armata Roşie s-a convins de acest lucru de trei ori. Germaniei i-ar fi fost şi mai greu să cucerească Finlanda, fiindcă nu avea graniţă comună cu aceasta.

Putem aprecia consecinţele cuceririi Finlandei de către Hitler din exemplul Norvegiei. Germania a atacat Norvegia. Norvegia s-a apărat. Şi s-a apărat eroic. Exemplu: după începerea celui de-al doilea război mondial, la 20 septembrie 1939, crucişătorul greu *Blücher* a intrat în efectivul flotei germane. La 9 aprilie 1940, unităţi ale artileriei de coastă norvegiene l-au scufundat. Pentru comparaţie: flota militară sovietică nu a scufundat în al doilea război mondial nici un crucişător, nici german, nici japonez, nici greu, nici uşor. În întreaga ei istorie, flota sovietică nu a realizat ceva similar cu scufundarea crucişătorului *Blücher*.

3

Hitler a reuşit să cucerească Norvegia şi a plătit pentru aceasta un preţ scump. Armata, flota, aviaţia Norvegiei au fost desfiinţate. S-au găsit puţini care să-i slujească lui Hitler. Poporul dispreţuia pe aceşti renegaţi. În Norvegia a apărut o mişcare de rezistenţă. Pentru a controla Norvegia,

Hitler a avut nevoie de zece divizii, adică de o întreagă armată activă. Nu a putut folosi această armată nici împotriva Marii Britanii, nici împotriva Uniunii Sovietice.

Dacă Hitler ar fi reuşit să cucerească Finlanda cu acelaşi preţ, acest lucru ar fi însemnat pentru Germania o dispersie a forţelor, căci atacarea Uniunii Sovietice din Finlanda nu este la îndemînă. Chiar dacă Hitler ar fi luat cu forţa Finlanda, atunci poporul şi armata Finlandei ar fi devenit duşmanii Germaniei. Ar fi urmat o mişcare de rezistenţă ca şi în Norvegia.

Însă Finlanda a fost atacată de Uniunea Sovietică; de aceea, Armata Roşie a devenit duşmanul poporului şi armatei Finlandei, iar Hitler s-a transformat într-un apărător.

În Finlanda, totul s-a petrecut invers. Uniunea Sovietică a trebuit să plătească scump campania eliberatoare din 1939. Finlanda s-a îndreptat voluntar spre o alianţă cu Hitler. Guvernul Finlandei a invitat trupele germane în Finlanda. Dar chiar şi în acest caz, în iunie 1941, Finlanda, uitînd toate supărările, nu a declarat război Uniunii Sovietice şi nu a aprobat ca trupele germane să ducă acţiuni de luptă pe teritoriul ei. Armata Roşie a agresat a doua oară Finlanda, iar Finlanda a trebuit să răspundă... Printre altele şi cu blocada Leningradului.

În Norvegia, de partea lui Hitler au trecut renegaţii. Dintre aceştia s-au alcătuit subunităţi SS de infanterie puţin numeroase. Dar majoritatea covîrşitoare a populaţiei era împotriva lui Hitler. În Finlanda, întregul popor era împotriva Armatei Roşii. Întregul popor, în afară de tovarăşul Kuusinen, era de partea Germaniei. Întreaga armată a Finlandei a luptat împotriva Armatei Roşii. Apropo, piloţii de vînătoare finlandezi erau, ca eficacitate, pe locul trei în lume după germani şi japonezi.

În războiul împotriva Finlandei Stalin a trebuit să aloce forţe uriaşe. Printre acestea, flota karelianã, în efectivul căreia intrau, la începutul războiului, două Armate: a VII-a şi a XIV-a. Însă după aceea s-au adăugat Armatele a XIX-a, a XXVI-a, a XXXII-a şi Armata a VII-a aeriană.

În afară de acestea, pe toată durata războiului împotriva Finlandei a luptat Armata a XXIII-a de pe frontul Leningrad, flotilele de pe Onega şi Ladoga, forţele flotei baltice.

Stalin a declarat că, prin Pactul Ribbentrop-Molotov el a cîştigat un an şi jumătate. Trebuia să folosească acest timp ca să-şi îmbunătăţească relaţia cu statele vecine, ca să şi le facă aliate în lupta împotriva lui Hitler, cel puţin să depună maximum de eforturi pentru a asigura neutralitatea lor în viitorul război.

Dar pe tovarăşii de la Kremlin acestea nu i-au interesat deloc.

4

Dar din 1939 tovarăşul Stalin a amînat războiul tot mai mult. De dragul acestui lucru şi-a introdus garnizoanele în Estonia, Lituania şi Letonia. Suveranitatea acestor ţări a fost încălcată. Iată doar un amănunt: comandantul de brigadă G.P. Kravcenko (unul dintre primii care au primit de două ori titlul de Erou al Uniunii Sovietice) a fost trimis în 1939 în Estonia în calitate de comandant al unei grupări aviatice speciale, care avea în efectiv şase regimente de avioane de vînătoare şi bombardament. În cursul războiului de iarnă, această grupare aviatică a acţionat din decembrie împotriva Finlandei de pe teritoriul Estoniei, care atunci era încă un stat suveran.

În aprilie 1940, la Comitetul Central a avut loc o consfătuire la care s-a făcut bilanţul războiului de iarnă. În cursul acestei consfătuiri, la 15 aprilie, Kravcenko i-a raportat lui Stalin despre acţiunile grupării sale aviatice, printre altele despre bombardarea oraşelor Finlandei. El şi-a exprimat părerea că, ţinînd seama că relaţiile diplomatice cu Finlanda se restabilesc, n-ar fi rău să se folosească de această posibilitate, ca să privească rezultatul muncii piloţilor de pe bombardierele cu stea roşie…

Armata Roşie şi-a amplasat garnizoane în Estonia,

Lituania şi Letonia, chipurile pentru apărarea acestor ţări de agresiunea germană, dar a folosit teritoriul acestor ţări în calitate de cap de pod împotriva Finlandei neutre.

Aviatorii sovietici au bombardat oraşele Finlandei în urma temerii ca Finlanda să nu devină un cap de pod pentru atacarea Uniunii Sovietice. Însă tocmai din cauza acestor bombardamente barbare Finlanda a devenit un astfel de cap de pod.

Curînd după aceasta Estonia, Lituania şi Letonia au cerut de bunăvoie să intre în componenţa Uniunii Sovietice. Toate deodată. Aproape în aceeaşi zi.

Ni se spune că trupele sovietice erau prezente în aceste trei ţări ca să asigure securitatea Uniunii Sovietice. Nu obiectăm. Dar de ce au fost incluse aceste state în componenţa Uniunii Sovietice? De ce a fost nevoie de represiuni în masă împotriva populaţiei? De ce au trebuit introduse colhozurile şi celelalte minunăţii ale socialismului?

Alipirea statelor suverane de la Marea Baltică la Uniunea Sovietică a lichidat încă un tampon între URSS şi Germania, a extins frontul posibilei invazii, a transformat locuitorii acestor ţări neutre în inamici ai Uniunii Sovietice. Stalin a devenit pentru ei un înrobitor; Hitler, un potenţial eliberator.

Era puţin pentru Stalin; astfel, în vara lui 1940 a rupt o bucată din România, transformînd-o astfel în inamicul său şi în aliata lui Hitler. Acum, frontul posibilei invazii s-a extins din preajma zonei polare pînă la Marea Neagră. În caz de război, Armata Roşie trebuia acum să apere un front uriaş, împrăştiindu-şi forţele pe teritorii imense, dînd posibilitatea comandamentului german să atace acolo unde densitatea apărării era mai scăzută.

5

În 1920, Rusia Sovietică nu a fost capabilă să ducă un război împotriva Japoniei. Nu a avut forţe să lupte pe atîtea

fronturi şi pentru atîţia ani. Foametea. Tifosul. Ruina ţării.

Ce era de făcut?

Să se tergiverseze războiul cu Japonia.

Dar cum?

Foarte simplu. S-a rupt din Rusia o bucată uriaşă: Zabaikalie, regiunea Amurului, Primorie. Pe aceste teritorii s-a înfiinţat chipurile un stat independent: Republica Extrem-Orientală (DVR). Între Rusia şi Japonia s-a pus un tampon puternic. Nu au mai rămas puncte de contact, de aceea a dispărut însăşi baza de conflict. Între cele două ţări nu mai erau acum teritorii de disputat. Japonia pretinde ceva? Nici o problemă: puneţi-vă de acord cu DVR. Iar guvernul DVR (la instrucţiunile Moscovei) a făcut orice concesii, semnînd orice acord.

Apoi Rusia Sovietică a prins puteri şi a inclus DVR în componenţa ei. Ce a semnat Japonia cu DVR? Noi nu ştim asta şi nici nu vrem să ştim. Nu există un asemenea stat. Noi, de fapt, nici nu l-am recunoscut. Iar dumneavoastră, domnilor japonezi, nu aţi semnat nimic cu Moscova. Moscova nu v-a promis nimic şi nu este obligată cu nimic faţă de dumneavoastră.

Uite aşa se cîştiga timp. Prin înfiinţarea unui stat-tampon artificial nu numai că s-a reuşit amînarea războiului cu Japonia, ci şi evitarea acestuia.

Aici totul e clar: rupem (chipurile) din teritoriul propriu, astfel eliminăm contactul cu posibilul inamic, astfel cîştigăm timp sau ocolim de-a dreptul războiul.

Însă din 1939 pînă în 1941 Stalin a acţionat exact invers. Uniunea Sovietică era separată de Germania printr-un lanţ de state-tampon. Ca să cîştige timp şi să îndepărteze invazia germană, nu trebuia nicidecum să înfiinţeze artificial state-tampon în calea lui Hitler. Acestea existau deja. Ele trebuiau susţinute. Apărarea lor trebuia întărită. În toate aceste state trebuiau găsite forţele antigermane şi susţinute. Pe teritoriul sovietic trebuiau înfiinţate încă din timp de pace detaşamente de partizani formate din oameni care erau gata să apere Polonia, Estonia, Lituania, Letonia, Finlanda, România de cotropirea

germană.

Dar Stalin a acţionat invers.

Şi iată întrebarea: pentru ce a cîştigat timp, dacă a pierdut tot acest timp nu ca să se izoleze de Hitler, ci dimpotrivă, ca să vină cît mai aproape de Germania?

6

Înainte de toamna lui 1939, în zonele vestice ale Uniunii Sovietice toate podurile pînă la Nipru inclusiv erau pregătite pentru a fi aruncate în aer. Dar nu numai podurile, ci şi tunelurile, nodurile de cale ferată, sistemele feroviare, de aprovizionare cu apă, depourile, macazurile etc.

Tancurile germane puteau merge înainte, dar fără transportul pe calea ferată a celor necesare n-ar fi ajuns departe. Chiar dacă ar fi ajuns, ar fi trebuit să fie abandonate pe undeva prin raioanele Smolensk şi Konotop din lipsa combustibilului şi muniţiilor. Pentru repararea sutelor de poduri, tunele şi noduri de transport sînt necesari ani. Numai aruncarea în aer a dotărilor de pe calea ferată putea să oprească *blitzkrieg*-ul.

Conform spuselor lui, Stalin a cîştigat prin Pactul Ribbentrop-Molotov un an şi jumătate. Cum a fost folosit acest timp pentru întărirea sistemului de autoapărare a statului?

Acest sistem a fost lichidat.

Acum lămuriţi-mă: de ce a trebuit Stalin să cîştige timp şi să amîne războiul?

Fără acest cîştig de timp, ţara ar fi fost capabilă să se apere.

Dar, iată, s-a cîştigat timp, dar nu s-a folosit acest timp ca să se extindă şi să se întărească sistemele de apărare, ci pentru a le distruge.

Pînă în toamna lui 1939, în Uniunea Sovietică a existat o reţea de baze secrete de partizani, înfiinţate în timp de pace. Detaşamentele de partizani şi grupurile diversioniste erau gata să intre în războiul cu agresorul încă din primele

clipe ale războiului.

Stalin a amînat războiul, a cîştigat un an şi jumătate, iar în acest timp a desfiinţat formaţiunile de partizani şi a distrus bazele.

Graniţa de vest a Uniunii Sovietice era acoperită de un lanţ de raioane fortificate. Dacă ai cîştigat timp, îţi consolidezi raioanele fortificate. Pui garnizoane permanente, depozitezi în adăposturi de beton muniţii, mijloace de transmisiuni, alimente şi tot ce este necesar pentru o apărare îndelungată şi eficientă. Dar Stalin a ordonat ca în raioanele fortificate să se demonteze armamentul, acestea să fie părăsite şi acoperite cu pămînt.

Pe Nipru se afla o flotilă fluvială puternică, care putea să împiedice sau cel puţin să îngreuneze forţarea Niprului. Stalin a cîştigat un an şi jumătate, a amînat războiul şi, în acest timp, a lichidat flotila de pe Nipru.

Am vorbit despre toate acestea în cărţile precedente. Sînt obligat să le repet numai ca să arăt încă o dată monstruoasa neruşinare şi prostie a propagandei de la Kremlin, care tot repetă legendele potrivit cărora Stalin a tergiversat lucrurile pentru întărirea apărării ţării. A tergiversat, distrugînd o mulţime de sisteme defensive de primă clasă care, luate chiar şi separat, puteau să stăvilească orice invazie.

Stalin a cîştigat un an şi jumătate şi a folosit acest timp ca să distrugă tot ceea ce era destinat apărării. În locul sistemelor şi structurilor defensive s-au format corpuri de desant aerian, divizii de infanterie de munte care erau absolut inutile într-un război defensiv, s-au construit aerodromuri la graniţe, s-au cărat la graniţă milioane de tone de materiale strategice: de la mii de tone de piese de schimb pentru tancuri pînă la poduri demontabile, de la munţi de cărbune în staţiile de cale ferată, mii de tone de şine şi traverse pînă la milioane de completuri de hărţi topografice ale teritoriilor limitrofe şi ghiduri de conversaţie ruso-germane.

Să ne uităm la cadrele din jurnalele de film: cîţiva sodaţi germani mînă turme întregi de soldaţi sovietici luaţi

prizonieri. În principal, aceştia făceau parte din infanteria sovietică. Aşadar, pînă în septembrie 1939, în efectivul fiecărei divizii de infanterie sovietice exista propriul batalion de tancuri. În infanteria germană nu existau tancuri, infanteria sovietică avea propriile tancuri. Fiecare comandant al unei divizii de infanterie sovietice putea să folosească propriul batalion de tancuri ca un pumn împlătoşat cu ajutorul căruia putea să se eschiveze din faţa oricărui atac. Sau avea posibilitatea să-l folosească asemenea unei carcase de oţel, în jurul căreia divizia putea organiza imediat, în orice situaţie critică, un raion defensiv care să oprească orice atac.

Stalin a cîştigat un an şi jumătate şi în acest timp a lichidat batalioanele de tancuri ale diviziilor de infanterie, lăsînd infanteria sovietică fără susţinere. Aici trebuie căutată explicaţia şirurilor de oameni care mergeau în prizonieratul german.

*

Discuţia privind amînarea este una dintre ideile de bază ale propagandei oficiale de la Kremlin. Înţelepţii noştri mareşali, generali, academicieni şi doctori în tot felul de ştiinţe au explicat simplu şi pe înţelesul tuturor activitatea liderilor sovietici de la începutul lui 1939 şi pînă la 22 iunie 1941: Stalin a dorit să amîne războiul ca să cîştige timp, să-şi întărească apărarea, să se pregătească de respingerea năvălirii duşmanilor.

Aceste explicaţii se află la limita ştiinţei. Există o mulţime de fapte care infirmă această interpretare. Aceste fapte sînt cunoscute de toţi, dar onoraţii noştri lideri, strategi, conducători de oşti şi somităţi ale ştiinţei le ocolesc cu iscusinţă de aproape 70 de ani.

Iar cînd răsfoieşte operele lor groase şi grele, cînd examinează demonstraţiile lor, analizîndu-le în profunzime, orice om normal descoperă deodată un lucru uimitor. Problema este că jonglerii ştiinţei aleg numai acele fapte

care se potrivesc cu teoria lor, iar pe acelea care nu se potrivesc le ignoră şi le elimină pur şi simplu. Însă în ştiinţa istorică rusă lucrurile sînt cu mult mai grave. Faptele care să confirme tratarea oficială a evenimentelor nu există deloc! Dimpotrivă, toate faptele contrazic explicaţiile şi teoriile „ştiinţifice" oficiale. Stalin, ca şi marii lui strategi, nu s-a pregătit de respingerea unei viitoare invazii, nu a consolidat sistemele defensive ale statului, ci le-a distrus. Atunci de ce a amînat?

Din această întrebare neplăcută, care pînă acum a rămas fără răspuns, reiese fără putinţă de tăgadă faptul că semeţele amintiri şi cugetări despre victoriile nemaivăzute ale diferiţilor mareşali reprezintă doar vorbe goale destinate gloatei incapabile să cugete ea însăşi.

Capitolul 24

Consecinţele amînării

Stalin nu avea încredere în oameni, iar în aceste condiţii se încredea necondiţionat în logică.

Mark Solonin, *23 iunie: Ziua M*, Iauza, Eksmo, Moscova, 2007, p.301

Brusc ei se vor orienta şi se vor împăca, ceea ce nu este exclus.

I. Stalin, *Cuvîntare la consfătuirea corpului superior de comandă al RKKA*, 17 aprilie 1940

1

Acum să examinăm situaţia sub alt aspect. Să admitem că Hitler nu ataca la 22 iunie. Şi hotăra să nu atace în general. Cît timp îi mai trebuia lui Stalin? Şi ce putea ieşi

din această amînare?

Sînt nenumărate variantele unor posibile evoluţii ale evenimentelor. Trei dintre acestea mi se par mai interesante.

Prima variantă. Stalin amînă războiul; America este ocupată cu problemele ei; între Marea Britanie şi Germania continuă acelaşi conflict leneş. Pe Frontul de Vest nimic nou. Însă în acest timp…

În primăvara lui 1941 avionul cu reacţie Me-163 a efectuat un zbor planat cu motorul oprit. În toamna lui 1941 acesta a început zborurile cu motorul pornit.

La 18 aprilie 1941 căpitanul Fritz Wendel a efectuat un zbor cu Me-262. Ce-i drept, avionul era cu motor cu piston, întrucît fabricarea motoarelor cu turboreacţie întîrzia. La 13 martie 1942, Me-262 a efectuat primul zbor cu turboreactoare. Motorul a satisfăcut toate cerinţele. Însă a apărut posibilitatea să se monteze motoare mai puternice (Jumo-004). Era de unde să se aleagă. La 18 iulie 1942 a avut loc primul zbor al avionului Me-262 cu aceste motoare. Apoi Me-262 a şi intrat în producţie de serie.

În primăvara lui 1941 Germania a început să lucreze la realizarea unui tanc greu.

Germania a depăşit simţitor Uniunea Sovietică într-o serie de domenii ale tehnicii militare. De exemplu, în domeniul motoarelor de aviaţie cu piston, fără să vorbim de cele cu reacţie. Şi în domeniul torpilelor. Germania era lider mondial în cercetările nucleare şi în tehnica rachetelor. În a doua jumătate a războiului, Germania a fost prima din lume care a realizat rachete cu aripi, apoi balistice. Germania a fost prima din lume care a realizat rachete antiaeriene. Rămînea numai să le producă în serie. În Germania s-au elaborat aparate optice pentru tragerile nocturne ale tancurilor. O serie de descoperiri germane de tehnică militară depăşesc în general reprezentările noastre despre armamentul secolului XX. Inginerii germani nu au reuşit pur şi simplu să le pună în aplicare. Istoria le-a lăsat prea puţin timp la dispoziţie.

Dacă tovarăşul Stalin ar fi aşteptat pe mai departe şi ar

fi amînat atunci, în anul următor, 1942, şi în 1943, ar fi întîlnit o cu totul altă armată germană.

2

Lista noutăţilor germane este nelimitată. Şi în domeniul radarelor. Şi în domeniul mijloacelor de comunicaţii. Şi în domeniul tehnicii de cifrare, al opticii, al armamentului uşor antitanc, al tunurilor de artilerie cu ţevi conice, al echipamentelor de dirijare a focului, al tehnicii de calcul etc. etc. De cîte ori am auzit oftaturi amare: ah, dacă Stalin ar fi cîştigat timp, şi-ar fi reînarmat armata…

Este cu neputinţă să reînarmezi armata. Procesul de reînarmare este permanent şi nesfîrşit. Pînă înlocuieşti 10 000 de tancuri T-26 cu T-50, se va realiza un nou tanc şi reînarmarea va continua. Pînă dotezi toate regimentele de asalt cu Il-2, se va realiza Il-10. Pînă cînd le dotezi cu Il-10, vor apărea avioane mai performante…

Dar suspinele nu încetează: ah, dacă s-ar fi reuşit cîştigarea unui an! Sau, mai bine, doi! Sau trei.

Cei care vorbesc astfel îşi reprezintă un tablou mirific: Uniunea Sovietică îşi înarmează armata pînă în dinţi cu armament nou, iar Germania aşteaptă răbdătoare pînă ce Armata Roşie va trece în frunte.

Pe ce se bazează aceste iluzii?

Tratatul de la Versailles a încetinit dezvoltarea economică şi militară a Germaniei. Hitler a scos Germania din lanţurile acestui tratat, după care Germania a recuperat timpul pierdut. Progresul tehnic în Germania a avut un ritm considerabil mai mare faţă de Uniunea Sovietică. Dacă Stalin ar fi amînat războiul pe mai departe, prin aceasta putea să se împotmolească mai mult ca sigur. După un an, doi sau trei, armata Uniunii Sovietice şi cea a Germaniei puteau să ajungă la nivele diferite de progres tehnologic.

Un exemplu: în 1945 principalii actori ai războiului – Germania, Marea Britanie, SUA şi Japonia – aveau propriile avioane şi motoare cu reacţie. Mă corectez imediat: cu

diferite grade de performanţă şi fiabilitate. Dar toate aceste ţări erau pe o linie dreaptă de dezvoltare. În cursul războiului în Germania s-au produs în serie trei tipuri de avioane de vînătoare cu reacţie şi bombardierul cu reacţie Ar-234. Numărul de avioane cu reacţie experimentale era mare, iar proiecte erau nenumărate (Ju-287 în cinci variante, Me-264 în două variante, E-470, E-555 în unsprezece variante, E-560 în zece variante, Ho-VIII în două variante, Ho-XVIII în trei variante, Ta-400, He-343 în şapte variante, Me P-1108 în cinci variante, EF-116, EF-130, EF-132 etc.).

Singura excepţie între principalii actori ai războiului era Uniunea Sovietică. Aceasta nu avea la sfîrşitul războiului nici avioane cu reacţie, nici motoare, nici proiecte pentru viitor. Bi-1 s-a dovedit a fi mort încă de la naştere. În perspectivă nu se prevedea nimic altceva. Această situaţie jalnică nu a apărut din nimic. Pentru ajungerea la această situaţie trebuie pomenit aportul personal în „dezvoltarea” aviaţiei al „regelui şobolan”, referentul lui Stalin în probleme de aviaţie, Alexandr Sergheevici Iakovlev, general-colonel, de două ori Erou al Muncii Socialiste, cavaler a opt Ordine Lenin, membru permanent al Academiei de Ştiinţe a URSS, laureat al premiilor Lenin, de stat şi a şase premii Stalin etc. etc.

3

A doua consecinţă a amînării războiului putea să fie şi mai tristă.

Pe Roosevelt îl mîncau de mult palmele să strîngă de gît Germania. În spatele lui Roosevelt stăteau interesele bancherilor şi industriaşilor americani. Germania trebuia sugrumată: era un concurent periculos. Trebuia doar găsit un motiv. Dacă s-ar fi găsit un motiv!

Văzînd că Marea Britanie se vlăguieşte şi îşi pierde interesul pentru război, iar Uniunea Sovietică aşteaptă prea mult şi amînă, Statele Unite puteau să facă pasul hotărîtor –

să intervină de partea Marii Britanii. Acest lucru putea să schimbe radical situaţia favorabilă pentru „campania eliberatoare” a Armatei Roşii asupra Berlinului şi Parisului. Într-un asemenea context, al doilea război mondial îşi pierdea orice sens pentru Stalin. Pentru ce să-l mai declanşeze, dacă oricum nu va reuşi să includă întreaga Europă în indestructibila uniune de republici?

4

Dar la începutul lui 1940, America putea să nu intre în războiul european, ci să-şi îndrepte privirile spre Oceanul Pacific. Şi atunci apărea a treia variantă a evoluţiei evenimentelor: cea mai probabilă şi foarte neplăcută pentru tovarăşul Stalin.

Guvernul Marii Britanii a văzut clar impasul strategic în războiul cu Germania. Marea Britanie nu avea armata necesară ca să desanteze pe continent şi să zdrobească Germania. Germania nu avea aviaţia şi flota necesare ca să desanteze pe insulele britanice şi să zdrobească Marea Britanie. Continuarea războiului era nefolositoare şi lipsită de noimă pentru ambele părţi. Războiul ruina şi slăbea atît Marea Britanie, cît şi Germania. Marea Britanie a depus serioase eforturi pentru a ademeni Uniunea Sovietică în războiul împotriva Germaniei. Dar tovarăşul Stalin amîna, încredinţînd întreaga lume de năzuinţa lui spre pace. Unii chiar îl credeau…

În această situaţie, la vîrful Marii Britanii se vehicula opinia că era timpul să se termine cu războiul. Marea Britanie a fost prima care a declarat război; tot ea putea să întindă şi ramura de măslin. Iar Hitler a propus Marii Britanii pacea atît după zdrobirea Poloniei, cît şi după zdrobirea Franţei. De mai multe ori. Iar zborul ciudat al lui Hess pe un avion de vînătoare în bîrlogul leului britanic îi stîrnea tovarăşului Stalin gînduri extrem de neplăcute.

Dacă Marea Britanie, evaluînd consecinţele dezastruoase ale crizei militare îndelungate şi lipsa de

perspectivă a situaţiei create, ar fi ieşit deodată din război, atunci Stalin ar fi ajuns brusc într-o situaţie deloc de invidiat. Singur. Fără aliaţi, avînd sub călcîi milioane de oameni îndîrjiţi atît în teritoriile recent „eliberate”, în lagărele sovietice proprii, cît şi zeci de milioane în colhozurile sovietice. În anumite circumstanţe, aceste milioane de oameni puteau să înceapă să exprime în fapte unele gînduri neduse la capăt pînă atunci.

Ieşirea Marii Britanii din război îl ameninţa pe Stalin şi cu unele neplăceri strict militare.

Pe toată durata războiului, flota Germaniei nu a luptat mai deloc împotriva Uniunii Sovietice. A luptat împotriva Marii Britanii, apoi şi împotriva flotei SUA. În cazul ieşirii Marii Britanii din război, toată puterea flotei germane s-ar fi întors împotriva Uniunii Sovietice. Hitler ar fi micşorat brusc producţia de submarine (cea mai mare din lume) şi ar fi mărit pe seama acesteia producţia de tancuri, de artilerie, de muniţii.

Pe tot parcursul războiului, o mare parte a aviaţiei germane a luptat în Europa Occidentală, respingînd atacurile aeriene ale aviaţiei britanice, apoi şi pe cele ale aviaţiei americane. În cazul ieşirii Marii Britanii din război (iar America încă nu intrase în război), toată puterea aviaţiei germane s-ar fi întors împotriva Uniunii Sovietice.

În cursul războiului, aviaţia aliaţilor occidentali a transformat industria germană în mormane de fier vechi, iar oraşele germane în ruine. Se spune că prin bombardamente nu s-a reuşit scoaterea Germaniei din război. Corect. Dar să ne imaginăm că aceste bombardamente încetau în 1941, fără să ia amploare, iar industria germană lucrează fără restricţii. Iar toată producţia ei se îndreaptă împotriva Uniunii Sovietice. Cum s-ar fi simţit atunci tovarăşul Stalin?

5

Atît timp cît al doilea război mondial se desfăşura pe

continent, interesul lui Stalin era să aştepte epuizarea statelor europene în război. Stalin voia ca toţi participanţii la război „să se încaiere cît mai bine”. Exact cu aceste cuvinte şi-a exprimat gîndul într-un cerc de tovarăşi apropiaţi.

Însă în vara lui 1940, Hitler a zdrobit pe neaşteptate Franţa şi a alungat trupele britanice din Europa Occidentală. Nimeni nu a prevăzut un succes atît de răsunător. Nici măcar Hitler.

Dar exact în acest moment a apărut situaţia de „pat” în războiul dintre Marea Britanie şi Germania. Acest lucru a fost înţeles şi la Berlin, şi la Londra. Şi la Moscova s-a înţeles. Exact din acest moment a apărut posibilitatea şi probabilitatea încheierii păcii între Germania şi Marea Britanie. Victoria nu se întrezărea nici de o parte, nici de alta. De aceea, în orice moment părţile puteau să cadă de acord asupra remizei. Stalin era foarte îngrijorat de acest lucru.

Varianta optimă pentru Stalin era să atace Germania în iunie 1940, în momentul zdrobirii Franţei de către Germania. Toată aviaţia germană era în Franţa. Tancurile erau tot acolo. Toată artileria grea. Generalii cei mai talentaţi. Toate trupele de elită. La sfîrşitul operaţiunii, spatele frontului german era dispersat pe distanţe mari, tehnica de luptă necesita reparaţii, rezervele de combustibili şi muniţii erau aproape epuizate... Iar la graniţa sovietică erau numai zece divizii de infanterie germane. Fără nici un tanc. Iar petrolul românesc nu era apărat de nimeni.

Însă nici Stalin nu a prevăzut o cădere atît de rapidă a Franţei. Momentul atacării Germaniei era perfect. Dar trebuiau să se mobilizeze şi să se deplaseze la graniţă diviziile, corpurile de armată şi armatele primului eşalon strategic, să se realizeze în zona graniţei 250 de noi aerodromuri, puncte de comandă, noduri de comunicaţii, baza spitalicească, trebuiau transportate şi depozitate sute de mii de tone de muniţii, de piese de schimb, de materiale genistice, trebuiau transportate la graniţă bazele de

combustibili, trebuia rebazată aviaţia, trebuiau asigurate trupele cu hărţi topografice, cu planurile primelor operaţiuni, trebuia ca industria şi căile ferate să fie trecute în regim de război, trebuia mobilizat din interiorul teritoriului ţării şi deplasat la graniţă al doilea eşalon strategic, trebuiau tipărite din timp lozinci cu patria-mamă care cheamă la luptă, trebuia comandată lui Şostakovici melodia „Măreaţa zi a venit” şi lui Alexandrov „Războiul sacru”, trebuiau rezolvate o mulţime de alte probleme. E ca lansarea unei rachete pe Marte. Dacă nu iei în seamă un lucru mărunt, totul explodează la start.

Nu te descurci într-o asemenea întreprindere grandioasă într-o singură zi. Nici în două luni. A urmat apoi toamna şi iarna. Şi Stalin a hotărît: nu acum, ci în primul moment potrivit.

Dar nu mai înainte de mai 1941.

6

În 1938, liderii Marii Britanii, Franţei, Italiei şi Germaniei s-au întîlnit la München şi au soluţionat repede problemele apărute.

În 1940, cercul jucătorilor s-a micşorat la minim, iar continuarea jocului nu prevestea nimic bun pentru ambii jucători. Cine putea garanta că în noua situaţie liderii Germaniei şi Marii Britanii nu se vor întîlni din nou şi nu vor soluţiona problemele apărute? Care Molotov, Beria, Dekanozov, Fitin, Proskurov sau Golikov se poate pune chezaş în faţa tovarăşului Stalin, că acum, în iulie 1940, în Madridul neutru de pildă, nu se aşază în jurul mesei nişte generali britanici şi germani în civil şi nu trasează pe hărţi separarea intereselor celor două ţări? Cine poate să jure că în vreo vilă luxoasă din afara oraşului, în vreo Genevă neutră, nu s-au întîlnit doi domni plăcuţi la înfăţişare şi nu au discutat condiţiile armistiţiului? Cine poate jura că Churchill nu a purtat convorbiri secrete cu Hitler?

Dacă în august 1939 lideri ai Uniunii Sovietice şi

Germaniei au putut să cadă de acord în cîteva ceasuri, facînd o pauză ca să vadă primul act din *Lacul lebedelor* la Balşoi Teatr, de ce în iulie 1940 lideri ai Marii Britanii şi Germaniei nu puteau să ajungă, tot atît de simplu, la o înţelegere? Iată ce nu-i dădea pace lui Stalin.

*

În orice moment, ca un tunet din senin, putea să bubuie grozava veste: războiul dintre Marea Britanie şi Germania s-a încheiat cu o pace onorabilă! În lumina unei asemenea perspective, tergiversarea războiului era, pentru Stalin, periculoasă, aproape fatală. După zdrobirea Franţei, amînarea războiului putea să ducă Uniunea Sovietică spre catastrofă şi pieire.

Stalin înţelegea acest lucru mai bine decît toţi ceilalţi.

Capitolul 25

„De la pionier pînă la pensionar”

Categoric, în Suvorov există o logică elementară şi bun-simţ. Suvorov e pur şi simplu, nu ştiu cum să spun, un anume etalon pentru cineva. Se vede că sînt nişte chestiuni evidente, categoric, chiar dacă era Suvorov sau nu era Suvorov.

D. Zaharov, *Ecoul Moscovei*, 6 februarie 2006

1

Mulţi au vrut să răstoarne *Spărgătorul de gheaţă*.

Fără succes.

Dar un argument nimicitor a fost totuşi găsit: nu

Suvorov este descoperitorul! Noi cunoşteam toate acestea şi fără el! Iar dacă este aşa, nu avem de ce să citim cărţile lui. Şi nici nu avem de ce să polemizăm.

Unul dintre primii mei defăimători, consilierul preşedintelui Rusiei, generalul-colonel D.A. Volkogonov, a declarat sarcastic că tot ce se află în *Spărgătorul de gheaţă* în ţara noastră era „cunoscut de fiecare, de la pionier pînă la pensionar”.

Acest argument e ca un aisberg în ocean. Iar aisbergul, cum se ştie, nu-l distrugi cu un spărgător de gheaţă. Lovindu-mă de un asemenea argument, trebuie să las urgent şalupele de salvare la apă. Şi să nu mai polemizez. De ce să polemizez, dacă totul a fost cunoscut şi înţeles demult şi fără mine?

Dacă e să judec cu mintea limpede, nu am ce obiecta. Corect! Aşa şi este. Toate faptele au fost la suprafaţă, erau cunoscute de mult de către toţi. Iar eu însumi nu m-am declarat niciodată descoperitor. Tot ceea ce scriu se află sub picioarele noastre. Tot ceea ce scriu era cunoscut de milioane de oameni. Eu doar am spus lucrurilor pe nume. Am făcut ceea ce putea face oricine. Mareşalii, generalii şi amiralii, premierii, preşedinţii şi bravii lor consilieri, academicienii şi doctorii docenţi, pionierii şi pensionarii nu s-au încumetat să vorbească. Dar eu am avut curajul.

În aceasta constă meritul.

În aceasta constă descoperirea.

Dar criticii nu se astîmpără. Iată unul dintre primele cazuri de folosire a acestui argument:

> Cartea săptămînii este *Spărgătorul de gheaţă* de Viktor Suvorov… Voi vorbi despre principala impresie: nu e nimic senzaţional. Cartea a întîrziat! Să demonstrezi oamenilor inteligenţi din Rusia că comunismul este „mai vinovat” decît fascismul e caraghios. Da, Stalin nu s-a pregătit de un război defensiv, ci de unul de cucerire. Din această cauză au curs rîuri de sînge naţional. Da, istoria sovietică oficială minte. Acest lucru e „senzaţional”, dar nu este o nouă idee. În mare, ideile cu adevărat noi în modul de a percepe secolul XX sînt astăzi suferinţă (*Ogoniok*, nr.9, 1993).

Chiar aşa. Cartea mea a ajuns să fie caraghioasă. Pentru oamenii inteligenţi era totul clar de mult şi fără *Spărgătorul de gheaţă*. Oamenii inteligenţi ai secolului XX ar dori să regîndească lucrurile, să extragă noi idei. Problema e că nu au de unde. Totul e gri şi plicticos. Nu e nimic nou pentru minţile înflăcărate şi inimile fierbinţi.

Aşa informa *Ogoniok*.

Şi ideea a prins aripi.

2

Lazar Lazarev scrie:

> Poftele imperiale ale lui Stalin erau insaţiabile. Pentru el nu existau mijloace interzise, limitări etice şi politice. Era gata să ţină din scurt totul. Doctrina militară stalinistă a fost, în esenţa ei lăuntrică, una ofensivă, agresivă. Toate acestea sînt cunoscute azi de către toţi. (...) Nici unul dintre argumentele lui V. Suvorov, vreau să subliniez – nici unul –, nu este confirmat de fapte, ci este respins (*Novaia gazeta*, 29 octombrie 1993).

Acesta este un model de logică a unui istoric serios. Dacă Lazar Lazarev afirmă că doctrina militară a lui Stalin era agresivă, acesta e un fapt cunoscut de toţi. Dar dacă eu spun acelaşi lucru, e o falsificare josnică.

Dar iată articolul de fond din *Krasnaia Zvezda*, 20 martie 1996:

> Ascunzîndu-se pe meleagurile Tamisei de judecata poporului, Rezun a adunat şi completat o bogată colecţie de dovezi că Armata Roşie se pregătea de un război ofensiv, de un război pe teritoriul inamicului. Însă acest lucru nu a fost negat de nimeni şi niciodată. „Secretul" acesta era dezvăluit chiar şi de cîntecele de dinainte de război.

Ciudat. Dar dacă tot ce scriu eu este un adevăr deja cunoscut, atunci de ce vor să mă trimită în puşcărie?

În fiecare articol demolator e o idee de căpătîi: noi

ştiam asta şi fără tine! Şi imediat: toate acestea le-a inventat Goebbels! Şi spionajul britanic!

Colonelul Vitali Ivanovici Moroz scrie:

> Faptul că Uniunea Sovietică, armata noastră se pregăteau de un război ofensiv e o axiomă. Pe aceasta face speculaţii Rezun-Suvorov în cărţile sale. (...) Noi intenţionam să atacăm, să îl lovim pe agresor pe teritoriul său, însă fără multă vărsare de sînge. În conformitate cu această viziune am edificat întregul proces instructiv-educativ al trupelor, dar s-a configurat o cu totul altă realitate (*Krasnaia Zvezda*, 28 martie 2000).

Armata Roşie s-a pregătit de atac, dar realitatea s-a configurat cu totul altfel. Armata Roşie a trebuit să se apere, dar ea nici măcar nu s-a gîndit la apărare. Dacă astfel de dezvăluiri sînt cuprinse în istoria oficială, în memoriile mareşalilor sau în cartea pentru tineret editată de Ministerul Apărării, aceasta este o axiomă şi un fapt cunoscut de mult de toţi. Dar cînd eu repet aceleaşi lucruri, imediat mi se spune că sînt nişte speculaţii mîrşave, demne de James Bond, şi nişte invenţii ticăloase ale lui Goebbels.

Primul care a pomenit despre Goebbels este acelaşi consilier al preşedintelui Rusiei, generalul-colonel D. Volkogonov. A afirmat imediat, ferm, că *Spărgătorul de gheaţă* nu conţine nimic nou:

> Nu este nici secret, nici o descoperire a lui V. Suvorov faptul că sistemul, care a apărut după octombrie 1917, şi-a propus drept ţel strategic înfăptuirea revoluţiei proletare mondiale... CC al PCUS a trimis în lume cu ajutorul Cominternului sume uriaşe pentru crearea unor partide comuniste şi iniţierea unor acţiuni revoluţionare. Acum, acest lucru este confirmat din punct de vedere documentar... Gîndirea liderilor sovietici a rămas pînă de curînd cominternistă... Stalin, sînt convins de asta, s-a gîndit mereu nu numai la ameninţarea dinspre Occident, ci calcula şi variantele sale ofensive (*Izvestia*, 16 ianuarie 1993).

Mai simplu spus, tot ce scriu nu este ceva nou, ci sînt

adevăruri bătătorite, cunoscute atît de Volkogonov, cît şi de toţi oamenii inteligenţi. Şi generalul, mînat de o cutezanţă tardivă, enunţă simplu şi clar planurile staliniste de cucerire a Europei.

Bravo, generale!

Dar din declaraţia generalului urmează, fără putinţă de tăgadă, că nici Goebbels nu a minţit şi nu a descoperit nimic nou. Goebbels a afirmat un fapt evident, care se înţelegea de la sine. El a spus ceea ce în ţara noastră ştiau toţi, inclusiv generalii şi academicienii, preşedinţii şi înţelepţii lor consilieri, pionerii şi pensionarii. Rezultă că Goebbels nu a minţit, ci doar a făcut cunoscut lumii ceea ce ştiau deja toţi.

Nu pot nicidecum să găsesc un acord între cele două:

– fie recunoaştem că nu există nici un fel de fapte cunoscute tuturor, dar există diversiuni ideologice ale serviciilor de spionaj inamice şi minciunile lui Goebbels;

– fie recunoaştem că există fapte incontestabile cunoscute de toţi, iar în acest caz nu are rost să-i mai amestecăm pe Goebbels şi pe James Bond în nişte chestiuni indubitabile.

3

Generalul-maior I. Solnîşkov l-a susţinut ferm pe generalul-colonel Volkogonov: „Adresîndu-mă lui Viktor Suvorov, vreau să remarc faptul că noi cunoaştem multe din ceea ce scrie el” (*Nezavisimaia gazeta*, 31 decembrie 1993).

Puţin mai înainte, generalul Solnîşkov se dezlănţuise într-un întreg tratat. Îmi cer iertare pentru că citez copios. Sînt doar crîmpeie dintr-un articol mare:

> Comisarul poporului pentru apărare, mareşalul S. Timoşenko, nu a vorbit în cuvîntul de încheiere, cînd a dat sarcini tuturor tipurilor de arme, despre necesitatea pregătirii respingerii unui atac prin surprindere al inamicului. Însă a rostit cuvinte de înaintare impetuoasă „cu scopul de a executa cu orice

preţ misiunile primite”. (…) În condiţiile jocurilor operative, primii atacau „occidentalii”. Însă nu s-au prevăzut variante de respingere a acestui atac. De ce participanţii nu au fost preveniţi să acţioneze în situaţia care putea apărea în perioada iniţială a războiului? Concluzia este una singură: Stalin nu avea nevoie de aceasta. Pesemne că el nu intenţiona să pregătească armata şi ţara pentru un atac prin surprindere al fasciştilor…

În directiva comisarului poporului din 5 mai 1941, conducerea Regiunii militare speciale Kiev era avertizată „să fie gata ca la indicaţia Comandamentului Central să atace incisiv pentru zdrobirea inamicului, pentru mutarea acţiunilor de luptă pe teritoriul său şi cucerirea aliniamentelor favorabile”. (…) Da, de la est la vest au fost redislocate patru armate, iar din rezervă s-au recrutat circa 800 000 de oameni. Dar aceştia se pregăteau de atac, nu de apărare. Iată care este marele necaz. (…) În ceea ce priveşte pregătirea noastră de ofensivă, aceasta nici nu mai trebuie demonstrată… (*Rossia*, 23-29 iunie 1993).

Domnule general, acestea sînt fapte cunoscute de toţi sau l-aţi ascultat pe furiş, noaptea, pe Goebbels? Sau poate că băieţii iscusiţi de la Ambasada Britanică v-au năimit, v-au plătit treizeci de arginţi, iar acum, sub pavăza numelui dumneavoastră, strecoară născocirile lor ticăloase în minţile cetăţenilor Rusiei insuficient conştienţi şi informaţi?

Dar generalul nu s-a oprit nici aici. A declarat chiar că „comandamentul germano-fascist a izbutit exact în ultimele două săptămîni anterioare războiului să o ia înaintea trupelor noastre în ceea ce priveşte încheierea desfăşurării. În acest fel, s-au creat condiţiile favorabile pentru luarea iniţiativei strategice la începutul războiului” (*Rossia*, 23-29 iunie 1993).

Minunat! Splendid!

Citesc cu entuziasm operele generalului. Simt în acestea un suflet geamăn. Recunosc o abordare cunoscută, scriitura, stilul. Parcă îmi răsfoiesc propriile cărţi. Eu şi cu domnul general gîndim parcă la fel. Ei, domnule general, să fi publicat dumneavoastră acest tratat înaintea mea! Ar fi fost nepreţuit.

Iată o întrebare, care nu mă lasă să dorm: dacă Hitler nu l-ar fi depăşit pe Stalin cu două săptămîni, dacă Armata Roşie ar fi reuşit să încheie concentrarea şi desfăşurarea strategică mai devreme decît Armata Germană, atunci ce s-ar fi întîmplat mai departe?

4

Ce reprezintă concentrarea şi desfăşurarea armatei la frontiera de stat şi ce urmează inevitabil după aceasta?

După încheierea concentrării şi desfăşurării strategice, Armata Roşie avea, din punct de vedere teoretic, numai două variante de acţiune. Repet: teoretic.

Prima variantă: să se folosească de „condiţiile favorabile pentru luarea iniţiativei strategice la începutul războiului". Apropo, aşa prevedea doctrina militară oficială a RKKA şi directiva comisarului poporului pentru apărare din 5 mai 1941.

A doua variantă: să stea pe loc la graniţă, într-o aşteptare smerită, pînă ce hitleriştii vor fi încheiat toate pregătirile şi vor fi izbit Armata Roşie.

De curînd, conducerea supremă a Rusiei a recomandat oficial liderilor regiunilor Rusiei, pentru citire şi clarificare, o „minunată" lucrare semnată de doi gînditori de peste hotare, lucrare în care se susţine ideea că tovarăşul Stalin era un incapabil. Se spune că el se pregătea să pună repede pe roate o variantă absolut uimitoare de intrare în război, variantă care se poate rezuma astfel: lasă-i să-mi sfîrtece ficatul, atunci vor vedea toţi cît sînt de bun; lasă-i să mă înjunghie ca într-o încăierare de la cîrciumă, şi abia atunci toţi îşi vor da seama că eu sînt victima, atunci voi începe să-i resping; lasă-l pe Hitler să mă spintece cu ascuţişul… tancurilor, poate că prin asta n-o să mă sfîrtece.

De dragul acestei variante tovarăşul Stalin şi-ar fi aşezat special trupele sub tirul inamicului, pentru aceasta şi-ar fi înghesuit avioanele pe aerodromurile de la frontieră, iar pădurile de frontieră le-a umplut cu sute de mii de tone

de proiectile, pentru aceasta ai noştri au bobinat sîrma ghimpată de la frontieră, pentru aceasta au deminat podurile. Lasă armata activă să piară dracului, lasă să rămînă pe teritoriile ocupate opt zecimi din toată industria de război şi zeci de milioane de cetăţeni. Ne vom descurca noi cumva.

Reiese că tovarăşul Stalin a abandonat intenţionat 20 000 de tancuri şi a cedat patru milioane de prizonieri, militari dintre cei mai buni ai armatei active, inclusiv pe propriul fiu, ca să convingă America de dorinţa lui de pace şi să primească ajutoare.

Se vede treaba că strategia lui Stalin este o tipică şiretenie caucaziană: îmi abandonez acum tancurile, tunurile, avioanele, rezervele strategice de milioane de tone şi poate că, după aceea, americanii îmi vor trimite altele noi.

În ziua de azi unii tovarăşi de la Kremlin doresc cu ardoare să-l prezinte pe tovarăşul Stalin drept un cretin, ca să strălucească ei de inteligenţă pe fondul prostiei lui strategice.

Dar să lăsăm propaganda oficială de la Kremlin să-l creioneze pe Stalin ca pe un laş nepriceput. Prin aceasta, ideologii oficiali de la Kremlin nu fac decît să-şi submineze singuri gradul de încredere. Iar cele două variante ale evoluţiei situaţiei strategice după concentrarea trupelor în raioanele de graniţă le-am numit numai ca să arăt un singur lucru: nu au existat cele două variante.

Mobilizarea, concentrarea şi desfăşurarea armatei la frontiera de stat nu se pot face fără motiv. Cînd ai adunat deja uriaşele mase de oameni, trebuie ori să ataci, ori să te opui atacului inamicului, care a anticipat totul cu o clipă mai înainte, distrugînd ceea ce are mai bun ţara pentru a putea desfăşura războiul.

5

Nici generalul de armată M.A. Gareev nu l-a ocolit pe

Goebbels:

> Rezun şi istoricii aplaudaci care îl urmează orbeşte încearcă să demonstreze că au făcut o descoperire ştiinţifică. Însă această versiune menită să justifice agresiunea hitleristă a fost născocită la vremea ei de Goebbels. Rezun şi discipolii lui doar cîntă în struna acestei născociri. Deşi aceasta este contrazisă de întreg mersul istoriei (*Krasnaia Zvezda*, 2 februarie 2000).

Vă voi răspunde, Mahmut Ahmetovici, cu un citat:

> Principalul atac pe direcţia Cracovia în flancul grupării de bază a inamicului permitea chiar la începutul războiului să se separe Germania de ţările balcanice, să fie lăsată fără petrolul românesc şi să fie izolată de aliaţi.
> Însă principalul atac pe flancurile conexe ale Fronturilor de Vest şi de Nord-Vest ducea la o ofensivă frontală în condiţiile complicate ale terenului împotriva unor poziţii defensive puternic fortificate în Prusia Orientală, unde Armata Germană putea opune o rezistenţă înverşunată.
> Cu totul alte condiţii puteau să apară (şi, prin urmare, şi alte raţiuni) dacă planurile strategice ar fi prevăzut la începutul războiului operaţiuni defensive de respingere a agresiunii. În acest caz, fără nici o îndoială, era mai convenabil să ai forţele principale în zona Frontului de Vest. Dar atunci nu s-a prevăzut un asemenea mod de desfăşurare a acţiunilor strategice.

Credeţi că eu am scris aceste lucruri? Sau le-am şterpelit de la Goebbels? Sau au fost inventate de grupuri de experţi ai serviciului de spionaj britanic? Nicidecum! Mahmut Ahmetovici Gareev, aceste rînduri sînt propria dumneavoastră creaţie. Le-aţi publicat sub semnătura dumneavoastră în culegerea *Curajul*, nr.5 pe 1991 (p.253).

Ştiţi proverbul „Dacă tăceai, filosof rămîneai”.

Odată ce m-aţi acuzat de repetarea născocirilor lui Goebbels, o elementară onestitate ştiinţifică vă cere să găsiţi citatul din Goebbels şi să-l puneţi alături de al meu, ca să se poată convinge toţi: iată asemănările!

Dar nici unui Goebbels nu îi este hărăzit să se înalţe deasupra înţelepciunii dumneavoastră. Într-un scurt fragment aţi explicat esenţa dezastrului din 1941:

– tovarăşul Stalin nu s-a gîndit că ţara trebuie să se apere de cineva, nu s-a pregătit de respingerea agresiunii, nici măcar nu i-a trecut prin cap una ca asta;

– a concentrat principalele forţe ale Armatei Roşii la sud de Polesie, ca să separe Germania de România.

Domnule comandant, unde sînt divergenţele între mine şi dumneavoastră?

Să admitem că eu trăncănesc pentru că m-am vîndut serviciilor de spionaj imperialiste. Dar pe Gareev cine l-a instigat?

Am publicat prima dată aceste idei în 1985, iar Gareev le-a repetat după şase ani. Aşadar, de ce Statul Rus l-a răsplătit pe Gareev pentru aceste descoperiri cu titluri, grade, funcţii, ordine şi premii? Dar unde sînt ordinele şi premiile mele? Unde sînt vipuştile pe pantalonii mei?

Şi cînd, în sfîrşit, istoricii serioşi vor scrie tratatul demascator *Neadevărul lui Mahmut Gareev*? Şi de ce să nu-l demaşte printr-o serie de articole furioase sub titlul general de *Sfîrşitul minciunii globale*?

6

Nu degeaba Stalin a interzis orice scrieri despre perioada de început a războiului. S-a dat voie doar să se povestească cum soldatul Ivanov dintr-o divizie necunoscută, aflîndu-se într-o localitate (nu se indică numele acesteia), s-a aruncat cu un mănunchi de grenade sub un tanc german, cum locotenentul Petrov, pilot pe un avion de vînătoare, a intrat cu avionul său direct într-un bombardier inamic, cum locotenentul grănicer Sidorov a tras trei zile la rînd în inamicii care veneau puhoi, iar eroii comsomolişti au ridicat steagul roşu într-un sătuc ocupat de inamici. Se punea accentul pe fapte eroice individuale. Era de dorit să se glorifice faptele celor care au murit. Căci nu

povesteau participanţii înşişi la lupte şi bătălii, ci trimişii speciali, membri ai Uniunii Scriitorilor din URSS relatau în numele celor căzuţi. Iar eroii căzuţi nu puteau nici să confirme, nici să obiecteze, nici să completeze sau să corecteze lucrurile.

Stalin a înţeles că amintirile soldaţilor care supravieţuiseră, ale ofiţerilor, generalilor şi mareşalilor, ilegaliştilor şi partizanilor, ale cekiştilor şi inventatorilor erau ca un revelator. Povestirile martorilor oculari şi ale participanţilor la evenimente reprezintă un mozaic împrăştiat, care, fiind adunat la un loc, va oferi un tablou de o luminozitate orbitoare.

De aceea, din ordinul lui Stalin s-a secretizat tot ce ţinea de război, îndeosebi de perioada de început a acestuia: de la numărul de trupe pînă la structura organizatorică a unităţilor şi subunităţilor, de la efectivul de luptă al regiunilor militare pînă la numărul de tancuri, de la existenţa rezervelor strategice pînă la pierderile în corpul de comandă. Şi nu era recomandat să se precizeze amănunte.

După moartea lui Stalin însă, interdicţiile asupra amintirilor şi cugetărilor despre război au slăbit treptat. Cu fiecare an, comandanţii noştri s-au simţit tot mai liberi. Apoteoza a devenit recunoaşterea locţiitorului şefului Statului-Major General al Forţelor Armate ale URSS, generalul de armată M.A. Gareev, în Organul central al Ministerului Apărării al URSS cu trei săptămîni înainte de prăbuşirea Uniunii Sovietice:

> Direcţia de concentrare a principalelor eforturi nu a fost aleasă de către comandamentul sovietic în interesele apărării strategice (o asemenea operaţiune nu era pur şi simplu prevăzută şi nici planificată…), ci conform cu alte modalităţi de acţiune. (…) Atacul principal la sud-vest se dădea pe o zonă mai convenabilă, separa Germania de principalii aliaţi, de petrol, deplasa trupele noastre în flancul şi în spatele principalei grupări a inamicului… (*Krasnaia Zvezda*, 27 iulie 1991).

Atunci a reuşit să apară şi *Spărgătorul de gheaţă* în limba rusă. Domnii generali, istoricii serioşi şi curatorii lor şi-au amintit subit. Pentru flecăreala lor au aruncat toată vina pe serviciul de spionaj britanic. Şi-au amintit şi de Goebbels: nu noi am vorbit de planurile staliniste. Goebbels a născocit totul.

*

Iar ideea că Hitler, prin atacul său, l-a anticipat cu foarte puţin pe Stalin nu a fost enunţată de mine în cazul dat (*Rossia*, 23-29 iunie 1993), reluîndu-l pe Goebbels, ci de generalul-maior I. Solnîşkov, reluîndu-l pe generalul de armată S.P. Ivanov.

Capitolul 26

Despre descoperitori

Cine, mergînd pe urmele mele, va face efortul de a citi uluitoarele istorii ale veacului nostru, denaturate, mutilate, murdărite de escrocii plătiţi?

Theodore-Agrippa d'Aubigne, 1552-1630

1

Anii se prefac în decenii, dar peste ţară şi lume răsună aceleaşi şlagăre.

Pe de o parte, se afirmă: *Spărgătorul de gheaţă* e doar un şir de fapte cunoscute de toţi, Suvorov nu ne-a dezvăluit nimic nou, noi sîntem oameni inteligenţi, culţi, cunoaştem toate acestea şi fără el. Căci există logică elementară şi

bun-simţ. Există lucruri evidente, indiferent dacă a fost sau nu cîndva un anume Suvorov.

Pe de altă parte, se răspunde: nu există şi nu au existat nici un fel de fapte, nu există lucruri evidente, tot ceea ce conţine *Spărgătorul de gheaţă* este o născocire a lui Goebbels.

De mulţi ani, cîţiva inşi veseli de la postul de radio „Ecoul Moscovei" trăiesc în voie pe seama ideilor din *Spărgătorul de gheaţă*, declarînd în gura mare, insistent şi permanent, că Stalin a pregătit atacul asupra Germaniei.

Dmitri Zaharov şi Elena Sianova au ajuns independent la această concluzie, pe baza unei analize minuţioase a unei cantităţi uriaşe de fapte istorice, extrase din memoriile generalilor, amiralilor şi mareşalilor sovietici, din cuvîntările liderilor sovietici, din descrierile oficiale ale războiului, prezentate în mai multe volume, din publicaţiile sovietice de dinainte de război.

Are cuvîntul D. Zaharov (emisiunea „Războiul Ciudat al URSS", din 6 februarie 2006):

> Se poate cita un volum mare de surse de-ale noastre, şi afirmaţiile mareşalilor, şi declaraţiile din presa sovietică a acelei perioade. Să începem de la un lucru elementar: dacă te pregăteşti de apărare, atunci „plantezi" în faţa trupelor tale cîmpuri de mine. În Uniunea Sovietică, la Comisariatul Poporului pentru Muniţii practic nu se fabricau mine în această perioadă, iar pe linia de demarcaţie dintre trupele sovietice şi cele germane (de vreme ce se tot foloseşte teza privind doctrina de apărare a Uniunii Sovietice) nu existau cîmpuri de mine sovietice, deoarece cîmpurile de mine se pun ca să oprească inamicul aflat în atac. Dacă intenţionezi să ataci tu însuţi, fireşte că nu vei pune cîmpuri de mine în faţa trupelor tale. Ei, apoi mai există o serie întreagă de alţi factori. De exemplu, unde au fost dispuse depozitele de materiale combustibile, de muniţii, de alimente pentru trupe. Dacă trupele intenţionează să atace, aceste depozite se amplasează la distanţă relativ mică de grupările de trupe. Dacă intenţionezi să te aperi, aceste depozite, cele mai importante dintre ele, se amplasează, fireşte, adînc în spatele teritoriului propriu. Depozitele se aflau chiar în

spatele dispozitivelor de luptă ale trupelor.

Sianova salută cu exclamaţii aprobatoare aceste afirmaţii ale lui Zaharov, adăugînd cu generozitate fapte noi care dovedesc incontestabil că Stalin a pregătit atacul!

Dar de fiecare dată se găseşte cîte un revoltat de ascultător care întreabă pe undele radio cu oarecare nedumerire: nu cumva aţi copiat aceste lucruri de la Suvorov?

Urmează asigurări ferme: noi n-am citit nici un Suvorov! Acestea sînt fapte cunoscute de toţi!

În acelaşi timp, în aceleaşi emisiuni, aceeaşi descoperitori afirmă furibund: Stalin nu a pregătit nici un atac împotriva Germaniei! Nu există nici un fel de fapte, nu există dovezi! Toate acestea sînt născociri ale lui Goebbels şi Rosenberg. Credulul Rezun repetă născocirile propagandei naziste.

D. Zaharov începe acelaşi refren (emisiunea „Primăvara lui 1941”, din 27 februarie 2006):

> Recunosc un lucru îngrozitor: nu l-am citit pe Rezun. Am început, am citit cincizeci de pagini, dar sufletul meu şi-a epuizat resursele…
> *E. Sianova*: Iar eu vă răspund. În general nu l-am citit pe domnul Suvorov, vreţi sau nu să mă credeţi. Mai degrabă este aşa: am început să-l citesc, m-a uluit neruşinarea autorului, care nici măcar nu s-a străduit să schimbe stilul lui Rosenberg şi Goebbels. Se recunoaşte în mod deosebit stilul lui Goebbels.
> Nu, acolo sînt pur şi simplu formulări directe, prin care se afirmă că Uniunea Sovietică pregătea un atac asupra Reich-ului. Totuşi, mi se pare că el ar trebui să urmeze mai rafinat comandamentele timpului nostru. Mi se pare că aceasta este pură pseudoistorie…

2

Nu am putut publica volumele mele despre al doilea

război mondial pînă la sfîrşitul anilor ’80. În nici o limbă. Numai în Marea Britanie am fost refuzat de 26 de edituri, de la cele mai mărunte pînă la cele mai mari. În Occident erau o mulţime de edituri ruseşti care publicau cărţi fără să aibă grijă de recomandările Secţiei ideologice a CC al PCUS. Dar nimeni nu s-a decis să publice *Spărgătorul de gheaţă* în limba rusă.

Nu am cedat. Dacă nu se poate publica întregul text, îl voi publica pe bucăţi. În mai 1985 au apărut primele capitole în publicaţia pariziană *Russkaia mîsl'*. Încă de atunci, în acele capitole era inclus tot ceea ce, după două decenii, marii cercetători de la „Ecoul Moscovei” împărtăşesc unui public uimit. Se pomenea acolo şi despre cîmpurile de mine care lipseau cînd trupele sovietice au fost comasate la frontiera de stat, despre stivele de muniţie aşezate pe pămînt, despre sîrma ghimpată pe care au bobinat-o grănicerii. Nu m-am bazat pe Goebbels şi pe Rosenberg, ci pe Jukov şi Konev, pe Golikov, Rokossovski şi Mereţkov, pe Kulik, Kulikov şi Mehlis, pe Voroşilov şi Vasilevski, pe Batov şi Gorbatov, pe Kolţov, Golţov şi Agalţov.

3

Bunii mei cititori, ascultători şi telespectatori, vă mulţumesc tuturor pentru sprijinul vostru. În orice emisiune împotriva mea apare în eter cîte un „încurcă-lume” care le aminteşte diverşilor Sianovi-Zaharovi din ce surse s-au inspirat.

Emisiunea „Complotul munchenez”, din 28 noiembrie 2005:

> *Un ascultător*: Bună seara. Vitali sînt, din Moscova. Vreau să vă aduc aminte că există opinia lui Suvorov despre poziţia Uniunii Sovietice, despre poziţia lui Stalin în ajunul celui de-al doilea război mondial, ce a vrut el cu bună-ştiinţă: ca Hitler să înceapă cucerirea Europei, pentru ca apoi să vină eliberatorul.

D. Zaharov: Mă rog, această concepţie există independent de Suvorov; nu o dată s-a declarat că ar fi fost bine dacă războiul s-ar fi îndreptat spre vest.

Descoperirile lui Zaharov sînt întrerupte de afirmaţiile că întreg sistemul de argumentare al lui Suvorov este destul de fragil.

„D. Zaharov: E fragil, se poate spune tendenţios. Adică se amestecă acolo foarte dibaci adevărul şi născocirile”.

Mai departe se vorbeşte despre faptul că „există un asemenea tip de istorici, care alcătuiesc ei înşişi schema, iar apoi încep să adune acolo fapte. Faptele care se potrivesc sînt acceptate, iar cele care nu se potrivesc sînt respinse”.

4

Toate „descoperirile” celor de la „Ecoul Moscovei” pot fi găsite de oricine în *Spărgătorul de gheaţă*, *Ziua M*, în *Ultima republică*, în alte cărţi ale mele, care au fost publicate într-o mulţime de limbi cu 10, 15, ba şi 20 de ani înainte ca cinstitele lucrări ale Zaharov-Sianovilor să apară pe lume. Cînd relatează despre pregătirea lui Stalin de a-l ataca pe Hitler, aceştia nu aduc în demonstraţie nici un singur fapt de-al lor. Nici unul.

Zaharov-Sianovi de toate culorile declară că toate cărţile mele sînt un amestec de adevăr şi minciună, că argumentaţia mea este fragilă şi tendenţioasă, dar nimeni şi niciodată nu s-a învrednicit să-şi întărească acuzaţiile cu vreun exemplu.

Şi aici tovarăşi paraziţi (nu e o jignire, e pur şi simplu un termen din medicină) sînt silit să vă pun o întrebare: dar de unde cunoaşteţi că toate cărţile mele sînt un amestec de adevăr şi invenţie, de unde aveţi cunoştinţă că argumentaţia mea este debilă şi tendenţioasă? Cine v-a spus că ignor faptele, care nu se cuplează cu versiunea mea despre istorie? Doar dumneavoastră nu aţi citit cărţile

mele. În emisiunile lui, D. Zaharov a declarat nu o dată că sufletul lui e cutremurat, că nu poate suporta citirea cărţilor mele. Îl urmează în aceste declaraţii Sianova.

Postul de radio „Ecoul Moscovei” a fost odată foarte respectat şi iubit de oameni. Întrebare: oameni buni, nu vă pare rău să lăsaţi postul de radio la nivelul Aghitprop-ului? Căci acesta este stilul agitatorilor GB: n-am citit cartea, dar vă spun că…

Aroganţii mei demolatori de la „Ecoul Moscovei” nu au citit cărţile mele, fapt pe care aceştia îl mărturisesc fălos, dar imediat emit judecăţi categorice despre ele. Direct în eter. Trufaş. Dar apare o întrebare: de unde sînt luate aceste judecăţi?

Două variante:

– din bîrfe;

– cineva omniprezent şi competent le şopteşte care cărţi trebuie aruncate la gunoi fără să le citeşti.

Prima variantă nu o exclude pe a doua; nici a doua pe prima.

5

Cîndva, demult, unul dintre demascatorii mei, dîndu-şi seama că în cărţile mele totul se potrivea ca cioburile dintr-un urcior spart, a afirmat: da, totul se potriveşte, totul coincide, însă acest viclean Suvorov foloseşte numai acele fapte care se înscriu în teoria lui, iar cele care nu se înscriu sînt ignorate.

Aceste lucruri au fost repetate de o mulţime de critici. Se înţelege că nici indivizii de la „Ecoul Moscovei” nu au putut trece pe lîngă acest argument. Şi nu au trecut. Zaharov şi Sianova l-au repetat în bună înţelegere.

Iar eu afirm: nu există fapte care să contrazică teoria mea!

Stalin a pregătit atacul împotriva Germaniei. Găsiţi fapte care nu s-ar putea înscrie în această presupunere.

Am dat o mulţime de exemple cum că ţara nu s-a

pregătit de apărare. Am adus, de asemenea, argumente suficiente că aşa-numitele contralovituri şi contraofensive au fost în primele zile ale războiului nişte improvizaţii, că acestea nu s-au pregătit dinainte şi nu au fost planificate. Dar unde sînt exemplele care să demonstreze că Stalin nu a pregătit ţara şi armata de un asalt împotriva Europei?

Găsiţi acele aspecte care contrazic principala idee a *Spărgătorului de gheaţă*, iar eu voi încerca să o explic sau voi renunţa la teoriile mele.

Aşadar, unde se află mulţimea de fapte care contravin tezei expuse în *Spărgătorul de gheaţă*?

Să ne imaginăm că aceste fapte există. Să admitem că eu le ignor. În acest caz, demascatorii de la „Ecoul Moscovei” se află într-o situaţie foarte neplăcută.

Problema este că teoria pe care au enunţat-o independent şi eroic Zaharov şi Sianova, fără să citească lucrările mele, în ciuda opiniilor statornicite în întreaga lume, este exact ca şi a mea: Stalin a pregătit atacarea Germaniei. Dar dacă există fapte care contrazic concluziile mele, aceste fapte trebuie să contrazică şi concluziile lor. Demascatorilor de la „Ecoul Moscovei” li se pare că m-au făcut arşice. Nu, iubiţilor, voi v-aţi făcut singuri arşice.

Sianovo-Zaharovii nu au găsit şi nu au inventat nimic nou, nu au adăugat nimic la ceea ce a pătruns deja în conştiinţa unor mase largi.

În ştiinţă şi în artă, asemenea fapte se numesc plagiat. Cuvîntul e latinesc. În traducere – „hoţie”. Dar şi hoţia are mai multe nuanţe. Ai furat, ţi-ai însuşit un bun care nu e al tău, măcar taci. Dar nu. Ei vor să fure, să-şi însuşească ce nu le aparţine, dar şi să murdărească cele furate.

Pentru cîteva clipe să fim de acord cu hoţia istorică: eu am născocit o schemă, iar apoi îngrămădesc în ea numai faptele convenabile pentru mine, ignorînd cele neconvenabile. Dar oare descoperitorii de la „Ecoul Moscovei” acţionează altfel? Oare isteţii demascatori folosesc în emisiuni atît fapte care se înscriu în teoria lor, cît şi fapte care nu se potrivesc la concepţia lor revoluţionară?

Cărţile mele sînt un ghiveci în care sînt amestecate iscusit adevărul şi minciuna. Nu obiectez. Dar nu cumva, demonstrînd aceeaşi teorie, fără să se abată de la reţetele mele, Sianovo-Zaharovii gătesc acelaşi ghiveci?

6

Atîta timp cît Sianova şi Zaharov se ţin de *Spărgătorul de gheaţă* cum se ţine orbul de zid, totul iese bine pentru ei: au alcătuit cu propriile forţe o teorie originală care răstoarnă imaginea despre război statornicită în întreaga lume! Pentru asemenea realizări eu n-aş pregeta să le dau Premiul Nobel!

Dar e destul ca descoperitorii să calce alături…

La 26 septembrie 2005, Dmitri Zaharov a emis la radio, nu pentru prima dată, ideea că volumele mele nu merită citite. Şi-a susţinut afirmaţia printr-un exemplu nimicitor: „Cînd am citit la domnul Suvorov că avionul U-2 este un avion-ucigaş, am rîs cîteva minute, apoi am pus cartea în raft”.

A urmat o explozie de rîs molipsitor. Zaharov a tras concluzia cu un citat pe care propaganda sovietică l-a pus pe seama lui Goebbels: cu cît minciuna e mai enormă, cu atît e mai convingătoare.

Nu am citit toate lucrările lui Goebbels şi nu am întîlnit un asemenea citat. Dar nu cred că Goebbels era atît de prost ca să demaşte prin asemenea declaraţii munca de la departamentul său şi propriul său aport.

Eu răspund pentru cărţile mele. Aşadar, nu am folosit niciodată expresia „avion-ucigaş”. Despre avionul U-2 am materiale extrem de interesante. Poate că îmi voi găsi cîndva timp să scriu un capitol şi despre U-2. Deocamdată, în toate cărţile mele am pomenit o singură dată de U-2, în *Ultima republică*. Se spune acolo: „În afară de acestea, în Uniunea Sovietică existau avioanele R-5 şi U-2”. Asta-i tot. Nici un fel de aprecieri. Nici un fel de comentarii. Nici un fel de descrieri şi epitete.

Unde au citit slăviţii mei demolatori despre „avionul-ucigaş”? De ce au numit avionul U-2 prin această expresie? Nu ştiu. Dar bănuiesc.

În cărţile mele am scris despre Su-2. Cei de la „Ecoul Moscovei” s-au plictisit să citească *Ultima republică* înainte de capitolele „Despre Ivanov” şi „Genghis-Han înaripat”*.

De acord, indicii U-2 şi Su-2 seamănă. Însă pentru oricine s-a străduit să citească volumul este absolut clar că vorbesc despre bombardierul uşor al renumitului constructor de avioane Pavel Osipovici Suhoi, nicidecum despre avionul constructorului la fel de renumit Nikolai Nikolaevici Polikarpov.

Încurcătura putea apărea numai în cazul în care incompetenţii demolatori ai *Spărgătorului de gheaţă* au recepţionat informaţia din auzite, mai precis din spusele prezentatorului la fel de ignorant.

I-am arătat lui Zaharov prostia evidentă, dar şi-a găsit apărători. Se pare că Zaharov a avut în vedere Su-2, aşa a spus la radio. Dar colegele care tipăresc textul după emisiune şi îl transmit spre cunoaşterea tuturor, neatente, au greşit şi au scris U-2.

Aceşti apărători mai bine tăceau. Dacă a fost aşa, atunci situaţia devine şi mai caraghioasă. În capitolul despre Su-2 nu e nimic caraghios. Reiese că cetăţeanul Zaharov a rîs cîteva minute bune fără pricină!

E un simptom destul de periculos.

7

25 august 2008. La radio apare din nou echipa demolatorilor… Trec la atac. Sianova relatează despre un lucru petrecut de curînd: „Un ascultător solicită: numiţi-mi un fapt, care să poată fi considerat incontestabil; un alt ascultător îi răspunde: există un asemenea fapt – Germania a declarat război URSS. Înţeleg, asta-i o gafa – mă refer la

* Aici Viktor Suvorov comite o eroare. Capitolele pomenite nu fac parte din *Ultima republică*, ci din altă carte a lui *Ziua M* (n. trad.).

declararea războiului…”

Zaharov nu a replicat.

Iată situaţia: un ascultător a numit un fapt de istorie cu adevărat incontestabil – Germania a declarat război Uniunii Sovietice. Faptul este cunoscut, într-adevăr, la noi de toţi, de la pionier pînă la pensionar.

La aceasta postul de radio „Ecoul Moscovei” declară întregii lumi prin glasul celui mai bun istoric al celui de-al Treilea Reich, Elena Sianova: ascultătorul a greşit, a făcut o gafă fără să se gîndească, a spus prostii, căci Germania nu a declarat război Uniunii Sovietice…

Nu trebuie să fim istorici ca să ştim fapte cunoscute de toţi.

La 22 iunie 1941, la orele 4 dimineaţa, ministrul de Externe al Reich-ului I. von Ribbentrop l-a chemat pe adjunctul comisarului poporului pentru afaceri externe al URSS, ambasadorul URSS în Germania V.G. Dekanozov, şi i-a înmînat un memorandum în care erau enunţate cauzele atacării URSS-ului de către Germania.

Pe lîngă „Nota Ministerului Afacerilor Externe al Germaniei către guvernul sovietic” au fost înmînate trei anexe la această notă:

„Raportul ministrului Afacerilor Externe al Germaniei, al reichsführer-ului SS şi al şefului poliţiei germane către guvernul sovietic privind activitatea diversionistă a URSS îndreptată împotriva Germaniei şi naţional-socialismului”;

„Raportul Ministerului Afacerilor Externe al Germaniei privind propaganda şi agitaţia politică a guvernului sovietic”;

„Raportul comandamentului suprem al Armatei Germane către guvernul german privind concentrarea trupelor sovietice împotriva Germaniei”.

Înmînarea acestui set de documente a fost actul declaraţiei de război.

Exact în acelaşi timp, la Moscova, ambasadorul Germaniei în URSS, contele F. von der Schulenburg, a cerut o întîlnire urgentă cu comisarul poporului pentru Afaceri Externe V.M. Molotov şi i-a înmînat acestuia acelaşi

memorandum şi documentele însoţitoare.

Cu alte cuvinte, războiul împotriva Uniunii Sovietice a fost declarat pe două canale simultan.

Dar dacă demascatorii de la „Ecoul Moscovei” nu ştiu acest lucru, le recomand să citească operele unui cunoscut specialist sovietic în istoria celui de-al doilea război mondial: „Schulenburg a informat guvernul sovietic că Germania declară război Uniunii Sovietice în legătură cu concentrarea Armatei Roşii la graniţa germană de est” (G.A. Deborin, *Al doilea război mondial*, Voenizdat, Moscova, 1958, p.124).

Aceste lucruri au fost făcute publice cu 50 de ani în urmă. Ca să se aprecieze această propoziţie, trebuie să ne amintim cine a fost Deborin şi ce posturi înalte a ocupat în ştiinţa sovietică. Propoziţia conţine nu numai recunoaşterea faptului că războiul a fost declarat, dar este numită şi cauza. Pentru asemenea descoperiri, academicianul Deborin nu numai că nu a fost retrogradat, dar a fost numit şef al colectivului de autori ai primului volum oficial din *Istoria Marelui Război pentru Apărarea Patriei al Uniunii Sovietice, 1941-1945*.

Dacă e puţin, recomand memoriile lui G.K. Jukov.

În timpul războiului, Stalin a fost comandant suprem, iar Jukov era unicul său locţiitor. Stalin nu a scris memorii. De aceea, Jukov este martorul cel mai sus-pus al celor întîmplate în timpul războiului în conducerea superioară militară a ţării.

Memoriile lui Jukov au fost editate de mai multe ori, au fost traduse în zeci de limbi. Tirajele au fost de milioane de exemplare. În memorii sînt descoperiri cutremurătoare. De exemplu acestea:

„În birou intră repede V.M. Molotov:

— Guvernul german ne-a declarat război.

I.V. Stalin s-a lăsat pe scaun şi a căzut adînc pe gînduri” (Jukov G.K., *Amintiri şi cugetări*, APN, Moscova, 1969, p.248).

Acestea s-au publicat acum 40 de ani. După aceea, memoriile au fost publicate iarăşi şi iarăşi.

De atunci, ideea că războiul a fost declarat se repetă regulat în paginile presei oficiale. La cel mai înalt nivel oficial se repetă de 50 de ani o idee simplă: războiul a fost declarat.

E interesant că furioşii mei demascatori s-au învrednicit să cunoască memoriile lui Jukov, lucrările pilonilor gîndirii militare sovietice. Oare citesc revistele de specialitate? Sau şi în acest caz acţionează acelaşi principiu al propagandei deşănţate: nu am citit, dar vă spun că...

*

Ce este un şarlatan?

E un nespecialist care se dă drept specialist. Iată un exemplu: istorici proeminenţi ai celui de-al doilea război mondial nu cunosc că la 22 iunie 1941 Ribbentrop a înmînat documentele de declarare a războiului lui Dekanozov, iar Schulenburg, lui Molotov. Aceşti istorici nu i-au citit pe istoricii sovietici oficiali de rang înalt, nici memoriile lui Jukov; nu citesc nici *VIJ*, nici *Krasnaia Zvezda*, nu au habar de marele constructor de avioane P.O. Suhoi şi de avioanele lui cu indexul Su. Aceştia emit judecăţi categorice despre cărţi pe care nu le-au citit, ba se şi mîndresc cu aceasta.

Să trăncăneşti despre război în direct la radio, avînd un asemenea nivel de cunoştinţe... E posibil aşa ceva numai în măreaţa noastră ţară.

Nu cunosc o altă ţară la fel.

Capitolul 27

Unde sînt specialiştii?

Cum se poate ignora că „Planul Barbarossa”, planul atacării Uniunii Sovietice, a fost alcătuit încă din ianuarie 1940, cu alte cuvinte, cu un an şi jumătate înainte de începerea războiului. În acest plan, cum am arătat deja, Hitler a notat personal că scopul războiului va fi lichidarea fizică a aproape întregii populaţii a Rusiei.

M. Krol, *Nezavisimaia gazeta*, 5 august 1994

1

Aceşti demolatori mai scot un as din mînecă: toate teoriile acestui Rezun-Suvorov au efect numai asupra unor oameni ignoranţi. Rezun e valoros atît timp cît nu întîlneşte în calea sa un istoric serios, autentic. Chiar şi un specialist de mîna a doua îl va demola cu uşurinţă pe acest fochist de pe *Spărgătorul de gheaţă*, cu toate teoriile lui. Dar probabil că nici nu trebuie demolat. E clar, fricosul Suvorov va încerca să se eschiveze de la confruntarea cu un adevărat expert. Aceasta va însemna victoria asupra cercetărilor lui pseudoistorice.

Această idee salvatoare a fost enunţată pentru prima dată la 18 februarie 1993 de ziarul cu sfînt nume – *Pravda (Adevărul)*: „Rezun-Suvorov înţelege prea bine că nu rezistă unei polemici serioase cu specialiştii”.

Morala: să nu dăm importanţă scrierilor lui. Va apărea la orizont un specialist pe o vedetă-torpiloare albă şi va scufunda *Spărgătorul de gheaţă* cu primul proiectil.

Şi a bubuit ştirea în întreaga ţară: cînd va apărea un specialist…

Dar specialistul nu a apărut.

Şi în rîndurile cetăţenilor îngrijoraţi unii au început să murmure: dar unde-s specialiştii? De ce tac?

Au început să se pună întrebări multor lideri de opinie, printre care şi renumitului scriitor V.V. Karpov, Erou al Uniunii Sovietice:

— Au şocat şi mai mult publicul cititor cărţile lui V. Rezun

(Suvorov), care s-au difuzat în tiraje impresionante în Rusia în ajunul jubileului Victoriei. Este uluitor că nici un scriitor sau istoric nu au dat o ripostă cum se cuvine scrierilor transfugului GRU.

— Dar nimeni nu vrea să aibă de-a face cu un asemenea rebut, – a răspuns din adîncul inimii scriitorul: Suvorov nu este istoric. Şi nici scriitor. E un politicastru de cea mai joasă speţă. Era un simplu spion al GRU. Cînd a fugit în Occident, nu a putut nici măcar să vîndă secretele noastre; pur şi simplu nu cunoştea secrete. Şi a început să inventeze tot felul de lucruri pentru trebuinţa „defăimătorilor Rusiei" (*Knijnoe obozrenie*, 9 mai 1995).

Demascatorii mei evită lupta printr-o manevră în două etape.

Prima etapă: să insufle poporului ideea că *Spărgătorul de gheaţă* este scris numai pentru incompetenţi şi neinstruiţi, dar în duelul cu istoricii serioşi nu are cum rezista. Istoricii serioşi îl vor face de rîs.

Iar la întrebarea de ce istoricii serioşi nu au făcut acest lucru pînă acum, urmează răspunsul: nu vor să-şi mînjească mîinile cu această mizerie.

2

Cetăţeanul Karpov se pare că nici nu şi-a dat seama că întrebarea jurnaliştilor este o pietricică aruncată în grădina lui. La un moment dat, puterea l-a numit pe tovarăşul Karpov în funcţia de scriitor sovietic, i-a parcelat o fîşie din frontul ideologic: să glorifice măreţia lui Jukov, să-i zdrobească pe falsificatorii eroicei noastre istorii. Pentru merite deosebite, cetăţeanul Karpov a fost ridicat în postul de băgător de seamă peste toţi scriitorii din URSS. A intrat în nomenclatura Biroului Politic, a ocupat posturi-cheie în sistemul de îndobitocire a poporului, a direcţionat consistentele fluxuri financiare defalcate de putere pentru desfăşurarea operaţiunilor ofensive ale războiului ideologic. Karpov a avut acces la toate arhivele, a tras nu puţine

profituri de pe urma serviciilor sale.

Întrebarea ziariştilor, dincolo de camuflajul diplomatic, suna aşa: unde sînt, tovarăşe scriitor, rezultatele muncii dumneavoastră? De ce nu-i zdrobiţi pe aceşti Rezuni?

Dar „stăpînul conştiinţelor" Karpov a evitat cu iscusinţă răspunsul: nimeni nu vrea să-şi murdărească mîinile. El vorbeşte despre alţii. Dar de ce nu ar vorbi despre sine? Dacă crezi că vreun ticălos a atentat la ceea ce este mai luminos şi mai sfînt, de ce nu te ridici în apărarea onoarei pîngărite? Şi nu ai voie să spui că nu vrei să-ţi murdăreşti mîinile. Duşmanul este întotdeauna respingător şi murdar. Datoria ta de luptător este să distrugi capiştile păgîne, să le arzi în focul sacru, să le faci scrum. Şi cu cît capiştea e mai mîrşavă, cu atît mai sus va fi cinstea ta, cu atît mai mari vor fi meritele tale.

Nu vreau să-mi mînjesc mîinile, de aceea evit lupta: aceasta este filosofia laşului.

Dar iată ce spune colonelul Viktor Baraneţ („Radio Libertatea", emisiunea „Diferenţa de timp", 20 iunie 2009):

> Am avut şansa să discut, nu mă tem să spun, cu istorici renumiţi, de seamă, legendari ai ţării noastre, care cunosc istoria noastră militară cel puţin la fel ca şi Suvorov. Şi acolo, şezînd în birourile îmbîcsite de fum de ţigară şi citind rînd cu rînd pe Suvorov, profesorii mei istorici, care nu vorbesc aşa… bla-bla-bla, au adus contraargumente. Calm, bazîndu-se pe anumite motive, fapte, dovezi, ei mi-au propus să privesc argumentele lui Suvorov pe baza documentelor istorice cu vizele lui Stalin, Molotov, Jukov, Rokossovski, Konev. Şi astfel, fireşte că am început cîte puţin să pun în funcţiune registrul unei raportări critice la Suvorov.

Aşadar, iată situaţia: istoricii renumiţi, de seamă, legendari ai ţării noastre ştiu cum să-l doboare pe trădătorul Suvorov, ştiu cum să-i dea replica netrebnicului, fugarului şi vînzătorului de ţară. Au documente doveditoare cu rezoluţiile lui Stalin, Molotov, Jukov… Numai că ei îl informează pe colonelul Baraneţ despre aceste documente în secret, în spatele uşilor închise ale cabinetelor îmbîcsite

de fum. Dar nici istoricii de seamă, renumiţi şi legendari, nici colonelul Baraneţ însuşi nu au destul curaj să iasă în public cu aceste dovezi, contraargumente şi demascări. Nici renumiţii, legendarii istorici, nici colonelul nu sînt capabili să scrie o carte despre război pe înţelesul lumii, una pe care să o citească milioane de oameni în zeci de ţări.

Colonele Baraneţ, comparînd cunoştinţele renumiţilor istorici cu acelea ale unui spion transfug, ale unui netrebnic trădător şi vînzător de ţară, dumneavoastră faceţi de ruşine ştiinţa naţională.

În aceeaşi emisiune, istoricul de seamă Vladimir Nevejin a afirmat că motivele popularităţii acestui Suvorov nu trebuie căutate în domeniul ştiinţei, ci în domeniul comerţului. Apoi a adăugat: „Comerţul nostru de carte poate învîrti totul aşa cum îi place”.

Este mai mult decît adevărat.

Dar în orice afirmaţie există şi excepţii. Comerţul nostru de carte poate învîrti totul cum îi place, în afară de lucrările renumiţilor, redutabililor şi legendarilor istorici. Între aceştia este şi istoricul de seamă Vladimir Nevejin. Atît timp cît a scris cărţi adevărate, acestea au fost citite, dezbătute, discutate. Acum, cînd a intrat în cercul renumiţilor oficiali, operele lui sînt analizate numai în birourile îmbîcsite de fum, în cercul aceloraşi măreţi şi legendari.

3

Dar s-au întreprins şi încercări de a mă ademeni şi „scufunda”. La sfîrşitul lui 1997, s-a organizat din iniţiativa Serviciului de Informaţii Externe (în tinereţe se numea Direcţia întîia principală a KGB al URSS) o teleconferinţă Moscova-Londra. Eu eram la Londra, iar la Moscova erau grupuri de experţi şi istorici serioşi. Aceştia erau comandaţi de generalul-maior GB Iuri Kaboladze. La dispoziţia serioşilor erau toate resursele Rusiei: financiare, intelectuale, de agentură, de arhivă etc.

În afară de aceasta, mai era un lucru important. În

mîinile lor era telecentrul cu toată conducerea acestuia, cu personalul, cu detaşamentul secret de turnători, de denunţători şi „ajutoare voluntare”. Emisiunea a fost înregistrată. Totul era sub controlul lor. Iar ei s-au folosit de această posibilitate. Au tăiat aproape tot. Au lăsat întrebările lor, atacurile, afirmaţiile cele mai viclene, cele mai răutăcioase şi răspunsurile mele cele mai neutre şi mai inofensive.

Şi totuşi…

„Dintr-o serie de motive, teleconferinţă nu a însemnat o respingere convingătoare a concepţiei false a scriitorului transfug” (*Krasnaia Zvezda*, 16 decembrie 1997).

Alexei Simonov, unul dintre luptătorii taberei atacatoare, a recunoscut la trei ani după luptă:

> În timpul teleconferinţei Moscova-Londra, au participat, pe de o parte, istorici militari, scriitori, generali ai armatei şi ai serviciilor de informaţii, iar pe de alta, autorul *Spărgătorului de gheaţă*, spionul-transfug Rezun, *alias* Suvorov. (…) Noi am ţipat mai tare ca el, dar nu l-am învins. Iar aceasta nu a fost numai senzaţia mea. Mulţi au văzut emisiunea şi această apreciere a fost covîrşitoare (*Krasnaia Zvezda*, 28 noiembrie 2000).

Publicaţia de curte kieveană *Faktî* (nr.10, 1998) şi-a exprimat mirarea că oponenţii mei nu au reuşit să mă domine. La acestea, colonelul KGB Igor Prelin a răspuns: „Aşa s-au nimerit oponenţii”.

Colonelul KGB a procedat aşa cum se lucrează la biroul său: a îndreptat lucrurile în direcţia care-i convenea. Dacă este să-l credem, chestiunea stă în felul următor: oponenţii mei din această luptă erau o ceată de inşi adunaţi de pe stradă. Au nimerit acolo nişte nătîngi. Dar dacă ar fi fost adevăraţi experţi…

Domnule colonel, oponenţii mei nu au nimerit întîmplător acolo. Echipa adusă împotriva mea a fost aleasă de însăşi conducerea GB. Era acolo un grup de generali şi colonei GB, însoţit de slujitorimea lor „ştiinţifică” aleasă pe sprînceană, încununată cu titluri de doctori în ştiinţe şi

academicieni. Grupul era condus de cel mai locvace general GB, iar la dreapta lui şedea preşedintele asociaţiei istoricilor celui de-al doilea război mondial, directorul secţiei de istorie a războaielor şi de geopolitică a Insitutului de Istorie Generală al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, doctor în ştiinţe istorice, profesor etc. etc. Ceilalţi din cîrd erau şi ei şefi. Iar dacă aceştia nu erau chiar floarea GB şi a Academiei de Ştiinţe, nu trebuie să se spună că nişte neştiutori au nimerit acolo, ci trebuie întrebaţi cei din conducerea superioară: de ce ţin în posturi de răspundere nişte incapabili?

Vadim Sopriakov, fost comandant al detaşamentului diversionist „Cascada” al KGB, şi-a împărtăşit impresiile despre cele văzute:

> La începutul lui 1998, în una dintre emisiunile televiziunii ruse a fost prezentat un ciudat show-teleconferinţă Londra-Moscova. La un capăt se afla un grup de oameni de-ai noştri întruniţi în programul Interesul Naţional. La celălalt capăt, la Londra, era vînzătorul de ţară Rezun. (...) Dar acest trădător a fost bine pregătit pentru discuţie. Nu degeaba stăpînii lui englezi hrănesc pe aceste iude cu ce este mai bun. Însă partea noastră, cu mare părere de rău, pur şi simplu nu era pregătită pentru o discuţie deschisă şi sinceră cu vînzătorul de patrie (Sopriakov, *Răsărit – o afacere delicată*, Sovremmenik, Moscova, 1999, pp.200-201).

Diversionistul Sopriakov are gradul de căpitan de rangul I. La marină.

Vicleanul marinar de la Lubianka denaturează şi el realitatea. „Un grup de oameni de-ai noaştri” erau de fapt generali de la Lubianka şi academicieni de elită ai Rusiei. Lipsea doar generalul de armată Gareev. L-am învăţat minte mai înainte să polemizeze cu mine în faţa camerelor de televiziune. Acum refuză să participe la astfel de dueluri. Iar eu am fost invitat în ultimul moment. Nu mi-au dat timp să mă pregătesc.

Dar m-am pregătit de această emisiune întreaga viaţă.

După ce au cenzurat-o fără milă, emisiunea a fost

prezentată la sfîrşitul lui 1997. După ce a izbucnit scandalul, au cenzurat-o din nou fără ruşine şi au prezentat-o din nou la începutul lui 1998. Astfel că marinarul Sopriakov a văzut numai mici fragmente.

Dacă ar fi fost în direct...

4

Scandalul trebuia cumva stins. Şi s-a găsit vechea şi potrivita justificare: „De ce, se pune întrebarea, participanţii la teleconferinţă, istoricii noştri, nu l-au demascat? Cred că un om de ştiinţă serios nu vrea pur şi simplu să se coboare la nivelul cărţilor şi raţionamentelor lui; e prea multă superficialitate în ele şi inconsistenţă vădită" (*Krasnaia Zvezda*, 3 decembrie 1997).

Vedeţi cît de simplu este totul. Conducerea GB a pus la cale o dispută. În fruntea echipei lor a fost pus şeful serviciului de presă al Serviciului de Informaţii Externe, generalul-maior GB I. Kaboladze. Tovarăşii săi erau înalte autorităţi ale Rusiei în domeniul istoriei militare, era prezent chiar şi Rjeşevski, preşedintele Asociaţiei Istoricilor din cel de-al doilea război mondial. Dar nu au reuşit să mă bumbăcească.

Ca să nu se coboare la nivelul...

Ideea marinarului Sopriakov despre „stăpînii englezi ai iudei", care m-ar fi pregătit, este minunată. Dacă analizezi atent afirmaţiile lui Sopriakov, iese la iveală în toată splendoarea bătrînul Freud. Toţi care l-au cunoscut pe Sopriakov au aceeaşi părere: nu este capabil nici să vorbească, nici să gîndească autonom. Întotdeauna îi pregătea cineva cuvîntările şi ordinele, iar el doar le citea. De aceea lui i se pare că toţi ceilalţi oameni nu pot trăi şi acţiona fără sugestii din afară.

Păcat că cetăţeanul Sopriakov nu a reuşit să tragă concluziile logice din nişte fapte evidente. Iar dacă cei de la Lubianka cred că am fost „potcovit" din punct de vedere teoretic de spionajul britanic, iar pe academicienii de la

Academia de Ştiinţe şi generalii GB nu are cine-i pregăti pentru apărarea onoarei patriei, atunci de ce n-ar atrage pe profesioniştii britanici la pensie în procesul de ridicare a nivelului intelectual al conducerii superioare a Serviciului de Informaţii Externe, a Serviciului Federal de Securitate, a Ministerului Apărării, a Academiei de Ştiinţe, ba şi a unor instanţe mai înalte ale Federaţiei Ruse?

Se vede treaba că, nefiind cine să le şoptească, comandanţii noştri au comis o asemenea galimaţie încît poporul a început să se neliniştească. S-a ajuns pînă la a se afirma că „Planul Barbarossa" a fost alcătuit în ianuarie 1940 şi că Hitler a notat în acest plan pur militar ceva ce nu-i aparţine în nici un caz.

Am scris o întreagă carte despre prostia lui Hitler şi a anturajului său. Totuşi, Hitler nu a fost atît de îngust la minte cum îl reprezintă unii tovarăşi în civil.

5

Generalul-maior GB Kaboladze şi alţii ca el, după ce nu au reuşit să obiecteze nimic esenţial cărţilor mele, s-au repezit într-un smîrc, încercînd să demonstreze că în spatele meu se află specialişti britanici. Acest pas s-a dovedit sinucigaş pentru ei. Păcat că tovarăşii mei de teleconferinţă au cenzurat răspunsul meu.

Nu-ţi trebuie prea multă minte ca, din afirmaţiile generalilor, să tragi concluzia că şi-au dat singuri cu stîngul în dreptul. Dacă specialiştii britanici, neavînd acces la arhivele sovietice închise, sînt capabili să lămurească momente inexplicabile din istoria războiului, iar generalii GB şi academicienii, avînd în mîini toate arhivele, nu pot nici să dea replici, nici să avanseze propriile explicaţii, atunci nu cumva este timpul ca aceşti generali şi academicieni să fie izgoniţi din confortabilele lor cabinete? Nu este timpul oare ca în locul unor profani ignoranţi să se pună profesionişti bine pregătiţi, capabili să dea răspuns oricăror plăsmuiri?

Şi atunci hoarda GB-istă a avansat în lupta televizată ultima rezervă: tu eşti trădătorul! Ţi-ai trădat jurămîntul de credinţă!

Cinstit vorbind, nu mă aşteptam la asta. De la nişte oameni inteligenţi. La prima vedere. Ei înşişi au depus un jurămînt de credinţă. Ei înşişi au jurat să păstreze, pînă la ultima suflare, credinţă guvernului şi poporului sovietic. Toţi au fost membri ai Partidului Comunist, dar şi ai nomenclaturii CC al PCUS. Toţi au îndrugat prostii cum că va veni viitorul luminos, în care fiecare va trăi după necesităţi.

Dar parcă poţi satisface necesităţile materiale fie şi ale unui singur turnător GB? Oricîte miliarde îi dai, tot nu-i ajung. Oricîte iahturi şi palate îi pui la dispoziţie, el tot vrea altele noi.

Tovarăşii cu munci de răspundere, care şedeau la Moscova de cealaltă parte a camerelor de luat vederi, în perioada sovietică nu credeau ei înşişi în aiureala că fiecăruia i se va da cîndva după necesităţi, dar vreme de decenii i-au lăsat să putrezească în puşcării şi i-au împuşcat în subsolurile de la Lubianka pe cei care au avut curajul să-şi exprime făţiş îndoiala.

Dar cînd a venit timpul să apere cu arma în mîini această ticăloşie, toţi aceşti Kaboladze şi Prelini, Anfilovi, Gorkovi şi Gareevi, încălcîndu-şi jurămîntul, au ajuns trădători şi dezertori. Toţi au trădat poporul şi guvernul sovietic.

Păcat că aceste răspunsuri ale mele au fost cenzurate. Ar fi trebuit să le asculte şi marinarul Sopriakov. Poate că atunci nu s-ar mai fi repezit să mă acuze de trădare. Căci şi Sopriakov e un laş jalnic şi un dezertor.

Dar acuzaţia de trădare sună şi mai dezgustător din gura trădătorului Vladimir Karpov. Stăpînul conştiinţelor s-a dovedit laş nu numai pe frontul ideologic. El s-a eschivat şi de la lupta adevărată. S-a prăbuşit Uniunea Sovietică, căreia Karpov i-a jurat credinţă, iar el nu a considerat necesar să o apere. S-a dat la o parte. A dezertat de pe front.

Acum declară aproape serios că, într-un anume sens, poate fi considerat „erou” al Uniunii Sovietice. Nu, dragă tovarăşe, Erou al Uniunii Sovietice este acela care nu s-a temut să se ridice în apărarea acestei Uniuni. Dar unde a fost eroismul dumneavoastră în 1991?

Printre adversarii mei sînt destui aşa-numiţi „eroi”. Dar eu îi întreb: toţi vă treceţi în rîndul „eroilor” Uniunii Sovietice, dar unde este Uniunea Sovietică a voastră? Aţi băut-o pentru vaucher?

După părerea mea, mareşali şi eroi ai Uniunii Sovietice se pot considera numai aceia care au murit pînă în 1991. Ceilalţi sînt foşti eroi ai fostei Uniuni pe care nu au avut curajul să o apere.

Şi nu trebuie să mă faceţi trădător. Voi înşivă sînteţi. Diferenţa constă în faptul că eu am ieşit primul din componenţa Uniunii Sovietice, fiind conştient de ceea ce fac, iar dumneavoastră, strategi de la Lubianka şi marinari, v-aţi repezit după fără să fiţi măcar conştienţi că trădaţi acele idealuri pe care aţi jurat să le slujiţi pînă la ultima suflare.

Eu sînt pentru voi un spărgător de gheaţă. Am deschis calea pe care voi toţi aţi înaintat. Şi dacă alegerea mea este o crimă, atunci de ce, domnilor Karpovi-Sopriakovi, v-aţi repezit după mine ca o turmă de berbeci?

6

Anii trec, iar ideea de a-mi opune un specialist bine pregătit apare iar şi iar.

Au pomenit despre aceasta şi demolatorii mei de la „Ecoul Moscovei”. La 21 iulie 2008, E. Sianova a repetat ideea, veche de cinsprezece ani, enunţată de cea mai adevărată revistă din lume: „În ceea ce îl priveşte pe Suvorov, trebuie chemat în direct şi trebuie să i se opună un bun adversar, în persoana unui solid istoric militar, cunoscător al chestiunii. Aceasta va fi singura discuţie productivă”.

Chestiunea a rămas la acest nivel: să se caute acest solid cunoscător.

Iar pînă ce îl caută, să punem o întrebare cetăţenilor Zaharov şi Sianova: dar dumneavoastră cine sînteţi? Sînt cîţiva ani buni de cînd ciripiţi pe undele radio despre război, despre cele mai diverse aspecte ale acestuia. Ca un cocoşel şi o găinuşă vă elogiaţi meritele unul altuia. După afirmaţiile dumneavoastră, sînteţi specialişti în istoria militară şi v-aţi apucat să analizaţi războiul. Independent, fără să fi citit cărţile mele, pe baza unui studiu profund al surselor sovietice date la iveală, aţi ajuns la concluzia că Stalin a pregătit atacul asupra Germaniei. Atunci de ce aveţi nevoie de acel solid cunoscător? Dumneavoastră nu sînteţi capabili?

Lămuriţi-mă şi pe mine: dacă sînteţi atît de inteligenţi, iar eu atît de prost, atunci de ce mai aveţi nevoie de cineva din afară ca să vă ajute? Nu cumva sînteţi incapabili să vă descurcaţi? Nu cumva şi dumneavoastră vă trebuie în spate un grup de experţi?

7

Hazardul jocului te năuceşte, îţi întunecă minţile. Uneori te poate face nesăbuit.

„Ecoul Moscovei”, 21 iulie 2008.

E. Sianova anunţă că, dacă mă vor chema la emisiune, fireşte că am să mă tem şi că nu voi veni.

Dar nu este aşa. Scopul meu este să mă eliberez de epigoni. E o trebuşoară neplăcută. Nu aş scăpa nici o ocazie pentru aceasta. Şi ce poate fi mai potrivit decît o emisiune în direct. Din cele expuse mai sus, sper că rezultă destul de clar că am cu ce mă debarasa de istoricii după ureche de la „Ecoul Moscovei”. Cu atît mai mult cu cît ei înşişi nu se prea bagă în această luptă. Ei intenţionează să intre în luptă pitiţi în spatele unui foarte bun cunoscător.

Am vorbit în direct de zeci şi chiar de sute de ori la o mulţime de posturi de radio: ruseşti, ucrainene, britanice,

americane, poloneze, bulgare, italiene, israeliene, cehe, germane, iar BBC este ca şi casa mea. Nu am refuzat pe nimeni niciodată. La emisiunile lui Zaharov şi Sianovei nu am participat. Singurul lucru pentru care nu am facut-o este că nu am fost chemat.

*

Iată ce nu înţeleg eu. Descoperitorii de la „Ecoul Moscovei" au ajuns independent la concluzia că Stalin a pregătit atacul asupra Germaniei. Au adus şi dovezi. Şi eu am ajuns la aceeaşi concluzie. Ce-i drept, cu patruzeci de ani înainte. Aproape cu un sfert de veac în urmă am început să public dovezile mele. Atunci de ce vreţi să mă distrugeţi? De ce vreţi să îmi opuneţi un foarte bun cunoscător?

Care este scopul vostru? Dacă foarte bunul cunoscător mă va distruge, locul meu de descoperitor se va elibera pentru voi. Şi de ce vreţi să mă călcaţi în picioare?

Oare nu cumva gestul vostru e cauzat numai de invidia epigonilor?

Capitolul 28

Unde e istoria oficială?

Amînarea pentru „după aceea" a analizei cauzelor şi rezultatelor reale ale celui de-al doilea război mondial a permis guvernului nostru să participe, pe mijloacele celor care muncesc la zeci de conflicte, la operaţiuni militare şi comploturi împotriva guvernelor legale dintr-o serie de zone ale lumii în perioada 1946-1990, printre care în China, în Coreea, Laos, Cuba, Vietnam, Cambodgia, Somalia, Angola, Mozambic, Etiopia, Yemenul de Sud, *Nicaragua, Afghanistan. În interiorul ţării au fost înăbuşite mişcările de la*

Novocerkassk, Baku, Tbilisi, Vilnius. Au fost strămutate popoare „neloiale” din Caucaz, nemţii din Povoljie, calmucii, tătarii, au fost înăbuşite în sînge mişcările populare din Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, RDG. Şi totul în *numele internaţionalismului.*

A.V. Baraboşin, *Biruinţa ajunsă înfrîngere. URSS în al doilea război mondial*, Vologda, 2004, p.5

1

Cît timp a trăit Stalin, istoria războiului se schimba în funcţie de cuvîntările lui publice.

La 3 iulie 1941, Stalin s-a adresat poporului la radio cu chemarea de a-l nimici pe duşman. Cuvîntarea a fost publicată în aceeaşi zi în milioane de exemplare.

La 6 noiembrie 1941, Stalin a luat cuvîntul la adunarea solemnă din staţia de metrou Maiakovskaia. Aceste două mici cuvîntări au fost reunite într-o cărţulie şi au fost din nou publicate într-un tiraj uriaş şi în mai multe ediţii. În 1942, aceste două cuvîntări au fost reeditate de 13 ori în limba rusă şi de 28 de ori în alte limbi.

Stalin lua cuvîntul în public foarte rar, vorbea puţin şi despre cele mai simple chestiuni. După fiecare nouă cuvîntare, cartea se completa şi se reedita. A fost numită *Despre Marele Război pentru Apărarea Patriei al Uniunii Sovietice*.

Conţinutul cărţii este extrem de simplu: „În patru luni de război am pierdut 350 000 ucişi şi 378 000 dispăruţi fără urmă, iar răniţi avem 1 020 000 de oameni. În aceeaşi perioadă, inamicul a pierdut patru milioane şi jumătate de ucişi, pierduţi şi prizonieri…”.

Fragmentul face parte din cuvîntarea lui Stalin din 6 noiembrie 1941.

Mai departe se merge în acelaşi spirit: trebuie să fim curajoşi! Trebuie să-l zdrobim pe duşman! Trebuie să luăm exemplu de la marii noştri înaintaşi! Trebuie să muncim bine în uzinele de armament! Trebuie să învăţăm să luptăm

bine! Trebuie să batem inamicul pe uscat, pe mare şi în aer!

Şi în încheiere: Ura! Vom învinge!

Această carte s-a studiat în toate academiile şi şcolile militare, în toate şcolile, institutele şi universităţile. Conţinutul acestei cărţi era expus în paginile ziarelor, revistelor şi lucrărilor ştiinţifice.

Dar a murit Stalin. Sau a fost ajutat să moară. Şi moştenitorii „marelui cîrmaci" au descoperit cu uimire că acesta a fost cel mai mare criminal al tuturor timpurilor. Mai înainte n-au ştiut acest lucru. Mii de monumente şi milioane de portrete ale lui Stalin au fost scoase şi distruse. Creaţiile geniale ale „cîrmaciului" au fost retrase din biblioteci şi arse.

În acest moment a reieşit că a trecut un război cumplit, care a dus cu sine vieţile a milioane de oameni din popoarele Uniunii Sovietice, a adus distrugeri şi suferinţe nemaiauzite, dar despre acest război nu s-a publicat decît o singură carte, ba şi aceea a trebuit urgent scoasă şi distrusă. Război a fost, dar istoria războiului nu era.

A început repede să se lucreze la această istorie în timpul puterii duale a lui Hruşciov-Jukov. După răsturnarea lui Jukov au răsturnat şi istoria.

Apoi au alcătuit o istorie oficială la ordinul lui Hruşciov. Dar după schimbarea lui Hruşciov, liderilor de la Kremlin le-a fost ruşine să o arate străinilor, dar şi propriului popor.

S-a alcătuit încă o istorie oficială la ordinul lui Brejnev. Însă aceasta a putut fi considerată corespunzătoare doar atît timp cît a trăit Brejnev.

O încercare de a se scrie o nouă istorie oficială s-a făcut în timpul lui Gorbaciov. Acesta a declarat:

> Aceasta trebuie să fie o carte cinstită, curajoasă, captivantă, care să dezvăluie calea eroică a ţării şi a partidului în toată măreţia ei, calea pionierilor. O carte care să nu ocolească dramatismul evenimentelor şi al destinelor umane, în care să nu fie pagini albe, preferinţe şi antipatii subiective, iar valoarea ei să nu depindă de contexte conjuncture (*Krasnaia Zvezda*, 1 decembrie 1987).

În fruntea comisiei centrale de redactare a fost numit generalul de armată D.T. Iazov, candidat la Biroul Politic, ministrul Apărării al URSS, care, curînd după aceea, a primit titlul de mareşal al Uniunii Sovietice. La redactarea lucrării au fost cooptate Institutul de Marxism-Leninism de pe lîngă CC al PCUS, Institutul de Istorie Militară al Ministerului Apărării al URSS, Institutul de Istorie Generală al Academiei de Ştiinţe a URSS. Pe lîngă acestea, mai erau comandanţi militari, istorici de seamă, reprezentanţi ai Consiliului unional al veteranilor de război şi ai muncii etc. etc.

La cererea lui Gorbaciov, pentru realizarea istoriei oficiale a războiului au fost alocate surse financiare nelimitate după principiul: cît trebuie, atît dăm. Căci e ruşinos: marea noastră ţară a cîştigat războiul, care, la ordin, a fost numit „mare”, dar această ţară nu este capabilă să alcătuiască istoria războiului.

Se înţelege că şi de această dată uriaşele surse financiare naţionale au fost cheltuite, dar nu s-a obţinut nici un rezultat. Zero absolut.

2

În 1991 s-a împlinit exact jumătate de secol din momentul invaziei germane, iar revista *Rodina* (nr.6-7, 1991, p.90) a pus o întrebare unui istoric militar de frunte al Uniunii Sovietice, generalul-locotenent N.G. Pavlenko: „La iniţiativa Ministerului Apărării se realizează o ediţie în mai multe volume a istoriei *Marelui război pentru apărarea Patriei*. Cum vă raportaţi la această întreprindere?”.

Generalul a răspuns fără să stea pe gînduri: „O tentativă complet nerealistă”.

Acest răspuns m-a bulversat. Cîteva zile nu mi-am putut veni în fire. La Moscova există cîrduri nenumărate de istorici militari îmbrăcaţi elegant în uniforme de general, împodobiţi cu decoraţii guvernamentale, onoraţi cu titluri şi grade. Nu sînt grupuri de experţi, ci hoarde întregi. Au în subordine grandioase institute ştiinţifice şi numeroase

materiale de arhivă. Au la dispoziţie bugete nelimitate. Niciodată nu au fost cruţate resursele financiare pentru ideologie şi pentru educarea maselor populare.

De peste jumătate de secol, savanţii refac fără succes istoria războiului. La realizarea acestei istorii au fost antrenaţi de la conducătorii Uniunii Sovietice pînă la membri ai Biroului Politic inclusiv. Pe ogorul istoriei războiului au trudit mii de generali şi amirali, un număr incredibil de istorici, dar toţi aceştia nu au putut face nimic, iar acum au ajuns la concluzia că este imposibil să se scrie istoria *Marelui Război pentru Apărarea Patriei*! Fără nici un termen. Tentativa este complet nerealistă.

Ce rezultă de aici?

Lucruri fără importanţă.

A fost un război, au fost sute de milioane de victime, participanţi şi martori, pierderi şi distrugeri nemaipomenite, mii de tone de documente, buget nelimitat, timp de lucru – 10, 20, 25, 50, 60... de ani. Dar istoria acestui război nu se poate scrie. În principiu.

Ce urmează de aici?

Dacă greşesc, să mi se obiecteze.

Dar, după părerea mea, din aceasta rezultă că războiul pe care tovarăşii savanţi încearcă fără succes să-l zugrăvească, pur şi simplu nu a existat.

Fireşte că războiul a existat. Dar ei ticluiesc o cu totul altă istorie, care nu se leagă nicicum de războiul adevărat. De aceea istoricilor serioşi nu le iese nimic. Şi nici nu le poate ieşi.

3

Dar încearcă.

După căderea Uniunii Sovietice s-a mai făcut o încercare de a formula un punct de vedere oficial asupra istoriei războiului. A apărut lucrarea în patru volume *Marele Război pentru Apărarea Patriei 1941-1945. Eseuri de istorie militară* (Nauka, Moscova, 1998-1999).

La cele patru volume a lucrat un colectiv uriaş: Institutul de Istorie Militară al Ministerului Apărării, secţia de istorie a Academiei de Ştiinţe, diverşi şefi, printre care şeful Statului-Major General al Forţelor Armate ale Federaţiei Ruse, generalul de armată A.V. Kvaşnin…

Marii şi foarte serioşii şefi de la Academia de Ştiinţe şi-au numit opera „eseuri”. Căci au înţeles de la început că această lucrare nu are cuprinsă într-o structură unitară vreo concepţie. Sînt doar fragmente, crîmpeie, resturi, căpeţele, cioburi, aşchii…

În locul scheletului restaurat al unui dinozaur ne-au prezentat patru cutii cu oase ale unei fiare necunoscute, fără să găsească de cuviinţă să cureţe cele găsite de humă, de mizerii şi de excremente pietrificate. Toată „cercetarea” poartă pecetea grabei, a superficialităţii, a provizoratului, a neglijenţei şi a temerii de a nu zdruncina vreunul dintre multele mituri ale istoriografiei comuniste.

Această „cercetare” a fost totuşi o încercare de a scrie ceva după eşecul tentativei scrierii istoriei în zece volume, lucrare care trebuia să se încheie în 1995, la 50 de ani de la înfrîngerea Germaniei. Nu s-a reuşit. Atunci s-a scris, la cererea oamenilor muncii, o lucrare în patru volume, iar aceasta la 55 de ani de la căderea Germaniei. Însă din teamă, din cauza cenzurii ideologice de stat şi a autocenzurii lăuntrice, din cauza prejudecăţilor comuniste şi a termenelor urgente de predare ale lucrării, multe probleme istorice, care provocau disensiuni în marele colectiv de autori, au fost pur şi simplu trecute cu vederea.

Cauza eşecului este aceeaşi: absenţa totală a unei abordări ştiinţifice. Istoricii noştri „serioşi” nu stăpînesc pur şi simplu metodica cercetării ştiinţifice. Mai întîi trebuie studiat fenomenul şi abia după aceea îi dai denumirea. Dar în toate încercările ei repetă aceeaşi greşeală: la început declară, în titlul lucrării, că războiul a fost „mare”, că a fost „al Patriei”, că a început în 1941.

Declarînd toate acestea în titlu, tovarăşii savanţi sînt obligaţi apoi să potrivească faptele, pentru ca acestea să încapă în concepţia enunţată. Aşa procedează repetentul: a

copiat de la cineva soluţia problemei, iar apoi construieşte rezolvarea avînd răspunsul gata făcut.

Iată de ce nu se obţine şi nu se poate obţine nimic din aceste strădanii.

De ce se poartă atît de ciudat istoricii serioşi?

Pentru că, în cazul în care arhivele vor fi deschise, vor fi studiate şi analizate de specialişti adevăraţi, poate să reiasă că războiul a fost gîndit de liderii de la Kremlin nu pentru apărarea patriei, ci pentru supremaţia mondială, pentru extinderea puterii lor asupra întregului glob pămîntesc, aşa cum este el reprezentat pe stema de stat a URSS. La o examinare atentă, se poate descoperi că acest război, nicidecum în 1941…

4

Analizînd această vînzoleală, şeful statului a ordonat în 2003 să se pună capăt acestei ruşini şi să se alcătuiască istoria oficială a războiului.

Au trecut cinci ani…

Şi a rezultat că tovarăşii istorici serioşi nu s-au apropiat de final…

Generalul de armată M.A. Gareev, preşedintele Academiei de Ştiinţe Militare relatează:

> Cu cinci ani în urmă, Vladimir Vladimirovici Putin a aprobat această lucrare, însărcinînd guvernul, Ministerul de Finanţe, departamentul nostru. În general, am făcut totul în stilul propriu. Spre ruşinea noastră, am trecut pe urmă la tot felul de tărăgăneli şi dezbinări (*Krasnaia Zvezda*, 23-29 iulie 2008).

Să verificăm: încă de acum zece ani, doar în secţia regională Moscova a Academiei de Ştiinţe erau 257 de doctori şi 436 de candidaţi în ştiinţe (*Krasnaia Zvezda*, 10 ianuarie 1998). Aceasta însă este numai una dintre secţiile regionale ale Academiei. În ultimii ani s-au înfiinţat şi mai multe.

În opinia mea, un membru autentic al Academiei este Serghei Pavlovici Korolev, constructorul principal al rachetei care a transportat pe orbită în jurul pămîntului primul satelit artificial. Academicianul Korolev este constructorul principal al rachetei cu care s-a realizat primul zbor al omului în spaţiul cosmic.

În opinia mea, un membru autentic al Academiei este Igor Vasilievici Kurceatov, sub conducerea căruia s-a construit în 1944 ciclotronul, iar în 1946, primul reactor atomic din Europa. Sub conducerea lui s-a realizat în 1949 bomba atomică, în 1953, prima bombă termonucleară din lume. În 1954 s-a construit sub conducerea lui prima centrală electrică atomică. Sub conducerea academicianului Kurceatov au început lucrările la cea mai puternică bombă din toate timpurile. Aceasta a fost celebra *Kuzkina mat' (Mama lui Kuzkin)*, care a intrat în toate cărţile de recorduri.

Iar astăzi numai în Academia de Ştiinţe militare sînt 665 de membri activi! Iarăşi am luat-o înaintea planetei! În anii cînd activau Tupolev şi Suhoi, Korolev şi Kurceatov, Duhov şi Gruşin, academicienii se numărau pe degete, iar acum numai în Academia de Ştiinţe Militare sînt suficienţi membri activi ca să completeze două batalioane de infanterie motorizată şi o companie de tancuri. Dintre membrii-corespondenţi se poate alcătui un batalion de infanterie motorizată. Membrii de onoare formează două plutoane de tancuri cu întăriri. Iar profesorii sînt un întreg regiment de infanterie motorizată.

Aceasta este numai o singură academie.

Dar oare a calculat cineva cîte academii sînt pe căprării numai la Moscova? Pentru întreţinerea lor se cheltuie sume nelimitate de nimeni şi de nimic.

Este interesant că şeful tuturor oamenilor de ştiinţă militari nu se plînge de lipsa banilor. El subliniază, dimpotrivă, că şeful statului a dat indicaţiile corespunzătoare atît guvernului, cît şi Ministerului de Finanţe...

Au trecut cinci ani. Dar în cinci ani lucrarea a rămas pe

loc. În general nu s-a făcut nimic. Şi iată că academicianul A.O. Ciubarian a venit cu o ştire uimitoare: „În acest an, preşedintele a semnat un decret referitor la pregătirea unei noi lucrări în zece volume de istorie a Războiului pentru Apărarea Patriei (*Krasnaia Zvezda*, 24-30 septembrie 2008).

Ah, da, acum e clar! Lucrarea s-a urnit!

Nu e clar însă ce se va întîmpla cu precedenta dispoziţie din 2003? De ce nu a fost îndeplinită? Cine e vinovat? Unde au dispărut banii poporului? Cine a fost pedepsit pentru risipă şi cum anume?

Strîmtorat, şeful tuturor istoricilor serioşi, generalul de armată Gareev, declară: uite că a început iureşul muncii. Pauza de fumat de cinci ani a savanţilor este întreruptă şi Gareev raportează: „Lucrarea a pornit cu avînt. Dar presupun că ea va fi obstaculată de cei cărora nu le place adevărul despre război” (*Krasnaia Zvezda*, 23-29 iulie 2008).

*

Iată, sînt deja 60 de ani de cînd istoricii noştri serioşi sînt mereu împiedicaţi de cineva.

Capitolul 29

Să păstrăm pe veci!

Noi nu am trăit niciodată altfel. Sau am luptat, sau ne-am pregătit de război. Pur şi simplu nu avem alt tip de experienţă.

Svetlana Alexievici, *Moskovskie novosti*, 30 aprilie-7 mai 1995

1

Iată încă o cauză pentru care *Spărgătorul de gheaţă* nu s-a scufundat pînă acum.

Profesorul Oleg Alexandrovici Rjeşevski, preşedintele Asociaţiei istoricilor celui de-al doilea război mondial, directorul secţiei de istorie a războaielor şi de geopolitică la Institutul de Istorie Generală al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, a explicat clar şi pe înţeles: „Respinsă ca nefundamentată de majoritatea istoricilor ruşi şi occidentali, această versiune a încolţit totuşi pe solul naţional, în primul rînd pe motivul că în mass-media nu se dă celor care au documente şi fapte credibile posibilitatea reală de a o respinge” (*Krasnaia Zvezda*, 10 aprilie 2001).

Iată vinovaţii! Reiese că istoricii serioşi au documente şi fapte, numai că presa, radioul, televiziunea Rusiei se află în mîinile duşmanului. Pesemne că spionajul britanic a cumpărat ziarele, posturile de radio, canalele de televiziune şi nu dă istoricilor serioşi posibilitatea de a prezenta opiniei publice versiunea corectă. Dacă li s-ar fi dat posibilitatea, istoricii serioşi ar fi pus demult lucrurile la punct.

Au trecut şapte ani de la această declaraţie, a curs multă apă pe fluvii şi multe s-au schimbat. Presa, radioul, televiziunea Rusiei sînt acum în mîinile „în care trebuie să fie”. Şi iarăşi pun întrebarea lui Rjeşevski: unde este răspunsul dat defăimătorilor, falşilor istorici şi falsificatorilor? Unde sînt faptele şi documentele promise?

Dar Rjeşevski nu umblă în sacul cu documente: vai, sînt secrete!

La 22 aprilie 2008, în Centrul de Cultură al FSB s-a desfăşurat o masă rotundă pe tema „Problemele publicării izvoarelor despre Marele Război pentru Apărarea Patriei. Critica încercărilor de falsificare a istoriei”. S-a dat cuvîntul lui Rjeşevski, iar acesta a declarat: „Unele documente rămîn inaccesibile pe veci, dacă acestea privesc secretul de stat sau personal”.

Iată ce a declarat un om care se consideră, în nemernicia lui, ca făcînd parte din rîndul istoricilor glorioşi.

În toate ţările normale, munca istoricilor este aceea de a dezvălui secretele. Însă în ţara noastră munca istoricilor de la FSB este să nu admită pe nimeni la secretele istoriei.

Năzuinţa oricărui om de ştiinţă este să facă descoperiri, altfel zis să deschidă oamenilor ochii asupra unui eveniment sau fenomen.

Năzuinţa savanţilor de la Lubianka conduşi de Rjeşevski este să închidă ochii oamenilor. Pe veci.

Războiul a fost măreţ, sfînt, naţional.

Aceste lucruri trebuie crezute pe cuvînt.

Dar dovezile documentare ale acestor adevăruri simple nu trebuie arătate deocamdată nimănui. Secret de stat. Peste 300, 500 sau 700 de ani, după cum declară preşedintele Asociaţiei istoricilor celui de-al doilea război mondial, unele secrete probabil că vor fi dezvăluite. Dar se poate şi să nu fie dezvăluite.

În toate timpurile, titlul înalt şi mîndru de istoric trebuia să-l meriţi printr-o muncă de ocnaş. Pentru mine, un cercetător istoric este un truditor care s-a zăvorît ani de zile într-o cămăruţă, a descifrat ieroglifele egiptene şi a murit la masa de scris în urma sforţării peste puteri, a epuizării fizice şi nervoase.

La noi, rangul de istoric se vinde celor care îi sufocă pe cei dornici de cunoaştere. Cu acest rang sînt răsplătiţi cîinii în lesă, care ascund poporului propria lui istorie.

Este interesantă poziţia academicianului A.O. Ciubarian, director al Institutului de Istorie Generală al Academiei de Ştiinţe şi şef direct al lui Rjeşevski: „Nu trebuie să luăm în calcul descoperirea unor documente care să răstoarne imaginea noastră despre război” (*Krasnaia Zvezda*, 24-30 septembrie 2008).

Aceste cuvinte trebuie înţelese în felul următor: nu face să răscolim arhivele, oricum nu vom găsi nimic nou şi interesant.

Domnii Ciubarian şi Rjeşevski declară: ca să se răstoarne imaginea lor despre război, nu se poate decît

prezentînd documentele de arhivă… La acestea ei intenţionează să nu permită accesul nimănui timp de veacuri de-acum încolo.

Însă pentru orice om normal este clar că în acest mod se ascund numai urmele unei crime. Criminal nu este numai cel care a săvîrşit fărădelegea, ci şi acela care l-a ajutat pe răufăcător să evite judecata.

Dar chiar dacă în arhive nu există nimic interesant, păstrarea pe veci a unor secrete de arhivă constituie o încălcare a legilor Rusiei. Caz în care Ciubarian şi Rjeşevski sînt nişte infractori.

3

Iar acum să încercăm să înţelegem ce sînt acele secrete militare care nu trebuie dezvăluite nimănui în veci? Pur şi simplu nu-mi pot imagina deloc astfel de secrete. Nu este voba de o sută de ani, ci de mai multe sute.

Nu-mi este dat să văd nici măcar o oră din viitor. Nici măcar nu încerc să ghicesc ce va fi peste un an. E întuneric înainte.

Ca să putem evalua segmentele de timp despre care vorbeşte preşedintele Asociaţiei istoricilor celui de-al doilea război mondial, să nu privim înainte – oricum nu cîştigăm nimic –, ci să dăm timpul cu două sute de ani în urmă.

Unde ajungem? Corect. Exact în epoca lui Napoleon. Iar Rusia era cîrmuită pe atunci de Alexandru I. Spuneţi-mi, vă rog, trebuie ca acum, în secolul XXI, să păstrăm la nivel de stat anumite secrete ale împăratului Alexandru? Ce-a făcut, ce-a dres? Cine mai are ceva acum cu treaba asta? Sau poate trebuie să păstrăm secretele lui militare? Care anume? Unde s-au ascuns în ambuscadă garda de cavalerie, husarii şi grenadierii? Cîte gloanţe aveau pregătite? Cum trebuie să încarci puşca cu cremene? Sau cît praf de puşcă era în rezerva arsenalelor?

Dacă ne întoarcem cu patru sute de ani în urmă, nu aflăm decît umbră şi întuneric. Poate că Boriska Godunov l-

a omorît pe ţareviciul Dmitri. Poate că nu l-a omorît. Este interesant pentru istorici. Poate apărea un interes din partea studiourilor Mosfîlm sau Hollywood (dacă vor găsi finanţări). Dar de ce să se păstreze aceste secrete dacă sînt totuşi cunoscute de cineva? Ba încă să mai şi ridici păstrarea lor la rang de politică de stat!

Însă în statul rus s-a conturat această tendinţă: vom păstra secretul în veci!

Ah, cît de murdare şi ticăloase trebuie să fie aceste secrete dacă Rusia adoptă asemenea măsuri (nemaiauzite nicăieri şi niciodată) pentru apărarea lor!

4

Istoria Uniunii Sovietice este un reactor atomic explodat. Este plină de atrocităţi. A dus la pieirea a tot ce este în jur. De la ploşniţe şi gîndaci pînă la copii nevinovaţi. Nu este voie să se scormonească în această mizerie. Niciodată. Nici să te apropii măcar. De dragul liniştii publice, în jurul istoriei noastre s-au pus santinele care nu dorm niciodată: Ciubarian, Rjeşevski, Kviţinski. Şi o oaste nesfîrşită în spatele lor.

Să zicem că asta se poate face în privinţa secretelor militare şi diplomatice; dar de ce statul nostru vrea să păstreze în veci secretele personale ale cuiva?

De ce atîta mister? Ce interes au ele?

Şi ce este dincolo de secretul personal?

De exemplu, Lenin a fost un trădător şi un spion german. Acest lucru trebuie să rămînă secret o sută de ani. Dar de ce să păstrezi acest secret două sute de ani? Sau trei sute? Plus că acest secret nu este unul personal. Dacă în timpul unui război îngrozitor în fruntea unui stat mare a ajuns un spion al statului inamic, atunci acest lucru ne priveşte pe toţi. Şi nu numai pe cetăţenii acelei generaţii, ci şi pe cei care urmează. Păstrarea unui asemenea secret nu înseamnă păstrarea intereselor ţării, ci trădare naţională, complicitate la trădare.

Ni se spune că Lenin nu a fost spion german. Noi credem pe cuvînt. Dar atunci nici secretele nu trebuie să mai rămînă… secrete. Atunci ce trebuie să mai păstreze secret tovarăşul Rjeşevski?

Spun unii că Lenin era sifilitic. Dacă este aşa, nici acesta nu e un secret personal. Acest lucru trebuie să fie cunoscut de toţi, deoarece în mîinile lui erau vieţile a zeci şi sute de milioane de cetăţeni şi viitorul ţării. Cetăţenii au dreptul deplin să ştie dacă acest individ e suficient de sănătos ca să conducă un imperiu.

Dacă Lenin nu era sifilitic, atunci nu putem vorbi de secrete. Atunci ale cui şi ce fel de secrete personale intenţionează să păstreze pe veci Statul Rus? Ce gunoi ascund sub covor academicienii noştri prin aceste măsuri?

La 16 decembrie 1997, un grup de istorici serioşi, în frunte cu Rjeşevski, a publicat în *Krasnaia Zvezda* articolul plin de patos „Oare toţi au nevoie de adevăr?”.

Răspunsul l-a dat după zece ani chiar Rjeşevski: cît va trăi el, va ascunde adevărul faţă de popor. Nici poporul, nici statul nu are nevoie de acesta. Iar continuatorii noştri vor păstra adevărul veşnic.

5

> Societatea rusă are nevoie astăzi de o istorie ştiinţifică autentică a Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Fără cunoaşterea deplină a adevărului istoric, oricît de amar, nu este cu putinţă reuşita prefacerilor din ţara noastră.

Aceasta este declaraţia primului locţiitor al Ministrului Apărării al FR, generalul de armată A. Belousov (*Krasnaia Zvezda*, 20 octombrie 2005).

Această idee e repetată de către toţi şi la toate nivelurile:

> Însă noi trebuie, avem dreptul să ştim cum s-a petrecut în realitate tragedia de la 22 iunie, de ce şi cine este vinovat de

aceasta. Fie cît de amar, cît de imparţial, noi avem dreptul să ştim tot adevărul! Curînd se împlinesc 70 de ani de la tragedia din 22 iunie, iar aceasta supurează ca o rană purulentă în memoria istorică a societăţii (*Krasnaia Zvezda*, 25 mai-1 iunie 2008).

Impresia este că generalii şi academicienii noştri nu au o direcţie, o orientare generală, nimeni nu le coordonează planurile şi acţiunile.

Unul afirmă că trebuie scrisă o istorie adevărată, altminteri ţara noastră nu se va preschimba în nici un fel şi nu va avea un viitor luminos.

Altul afirmă că avem dreptul să cunoaştem adevărul despre război.

Iar al treilea răspunde că în arhive se păstrează îngrozitoarele secrete ale războiului, dar aceste secrete nu vor fi date în vileag nimănui şi niciodată (sau cel puţin nu în următoarele cîteva sute de ani).

E interesant că primul locţiitor al ministrului Apărării nu vine în contradicţie cu preşedintele Asociaţiei istoricilor celui de-al doilea război mondial. Generalul cu multe stele la epoleţi consideră că trebuie să realizăm o istorie ştiinţifică autentică a marelui război, să oglindim în aceasta întregul adevăr istoric, oricît de amar ar fi acesta. Dar pe el nu-l tulbură afirmaţiile că secretele războiului vor rămîne secrete în veci.

Tovarăşii savanţi compun o istorie, dar ei ştiu şi nu ascund de nimeni că în depozite inaccesibile se păstrează ceva ce nu intră în istoria oficială, fiindcă o poate contrazice. Dacă istoria oficială pe care Ciubarian şi Rjeşevski ne-o vor servi, aşa cum ne ameninţă ei, ar fi confirmată de documentele de arhivă, atunci de ce ei intenţionează să ascundă aceste documente?

Regimul a comis crime pe care nimeni şi niciodată nu le-a comis în altă parte. Secretele acestor oameni sînt atît de înfricoşătoare, încît cel mai bine pentru ei este să ascundă pentru totdeauna aceste secrete de întreaga lume.

Iată un exemplu cu privire la ceea ce ascund ei.

Ne-am obişnuit să auzim: tratativele din 1938 dintre Germania, Italia, Franţa şi Marea Britanie sînt numite *cîrdăşia de la München* sau *trădarea de la München*. Democraţiile occidentale au dat Cehoslovacia voracelui Hitler; numai Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste s-a pronunţat ferm şi consecvent împotriva acestei afaceri murdare. Guvernul sovietic a fost gata să acorde orice ajutor, chiar şi militar, guvernului şi poporului Cehoslovaciei.

Totul e minunat. Dar unde sînt documentele?

Istoricul independent Mark Solonin a decis să confirme toată această istorie eroică şi frumoasă cu trimiteri la documentele de arhivă.

Directorul Editurii Iauza, care editează cărţile lui Solonin, s-a adresat Ministerului de Externe al FR cu o cerere. Şi a primit, ca să ne exprimăm aşa, un răspuns mai mult decît negativ.

Uniunea Sovietică nu mai există. Cehoslovacia nu mai există. De la acele evenimente au trecut şaptezeci de ani. Ce taină de stat, care priveşte cele două state defuncte, poate păstra Rusia? Şi nu este vorba despre război, ci despre încercările eroice ale Uniunii Sovietice de a păzi libertatea Cehoslovaciei, pacea în Europa şi de a preveni cel de-al doilea război mondial.

Dacă totul este cinstit şi curat, de ce să ascunzi documentele? În răspunsul oficial cu stema Statului Rus se justifică refuzul: „Documentele, care pot prezenta interes pentru autor, sînt publicate într-o serie de culegeri de documente”. Şi se dă o listă de şase cărţi, dintre care una a apărut după prăbuşirea Uniunii Sovietice, iar cinci între 1971 şi 1981, adică în timpul conducerii tovarăşului Brejnev, în epoca numită a „stagnării”.

Printre capodoperele gîndirii ştiinţifice recomandate istoricului Solonin se află *Istoria celui de-al doilea război mondial, 1939-1945*, în care evenimentul principal al

confruntării globale îl reprezintă aportul personal al şarlatanului politic Brejnev în cursul şi în finalul luptelor şi bătăliilor.

Prostirea şi nimicirea pînă la urmă a popoarelor Rusiei se face pe mai multe direcţii. Una dintre ele: să îi furi poporului propria istorie. În această afacere Ministerul Afacerilor Externe al FR a întins o mînă de ajutor.

7

Pe frontul istoriei militare a Statului Rus a apărut o situaţie de urgenţă. De un sfert de veac, puterea e isterizată: să-i suprime pe cei care nu sînt de acord cu istoria oficială a războiului!

Pentru soluţionarea oricăror probleme, pentru situaţii extraordinare de tot felul există ministerele corespunzătoare. Unul aşa se şi numeşte: Ministerul pentru Situaţii de Urgenţă. Aici puterea a aruncat în luptă toate forţele pentru adevărul istoriei. La începutul lui 2009, ministrul acestui minister, avînd gradul de general de armată (deşi nu a servit în armată niciodată), a propus o soluţie radicală: cei care nu sînt de acord cu versiunea oficială să fie pedepsiţi conform Codului Penal şi să fie închişi. Mai pe scurt: o deviaţie de la linia istorică generală e considerată ca o dezertare. Santinela te împuşcă fără avertisment!

Păcat că ministrul în cauză nu a luat în considerare un mic amănunt: nu există nici o versiune oficială a războiului în Rusia. Statul nu a fost capabil să alcătuiască o istorie a războiului, care a fost declarat măreţ, sfînt, eliberator, naţional, cel mai drept război din istoria umanităţii. Studierea războiului în Rusia este interzisă. În secolele care urmează poporul nu va avea acces la secretele războiului. Acest lucru a fost declarat oficial, făţiş.

*

O fată frumoasă nu îşi ascunde frumuseţea. Dimpotrivă, îşi va pune frumuseţea în valoare. Însă bubele unui sifilis se acoperă cu pudră.

Tovarăşi savanţi, generali, mareşali, politicieni, diplomaţi, miniştri, nu cumva e cam gros stratul de pudră cu care acoperiţi istoria noastră?

Capitolul 30

Portret de academician

Dificultatea constă în faptul că, la noi, procesul de desecretizare se desfăşoară încet. Nu se poate spune că nu funcţionează, dar e atît de încet şi tărăgănat, încît mi se pare că s-a transformat într-o serioasă problemă de stat, care necesită o rapidă soluţionare guvernamentală. Şi apropo, acest lucru duce la o slăbire a încrederii în munca noastră de cercetare.

A.O. Ciubarian, academician al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, director al Institutului de Istorie Generală, *Krasnaia Zvezda*, 24-30 septembrie 2008

1

Istoricii oficiali de la Kremlin nu au autoritate. În ultimii 70 de ani nu au dezvăluit nimic. Nimeni nu le contrazice opiniile. Dar nici nu le susţine nimeni. Lucrările lor nu provoacă dispute. Nimeni nu îi citează. Pentru că nimeni nu a citit lucrările lor. Nimeni nu îi consideră specialişti. Părerile lor nu frămîntă şi nu interesează pe nimeni.

Iar acest lucru începe să-i neliniştească pe istoricii serioşi. Acest lucru nu le cade bine. Obligaţia lor principală este să ascundă crimele regimului. Pe de altă parte, nici ei nu vor să se prezinte în faţa mulţimii sub înfăţişarea unor

paznici cu puşcoace la depozitul cu maculatură, ci vor să apară în faţa contemporanilor în lumina gloriei ştiinţifice. Aşa că bolborosesc cu sfioşenie că este timpul ca arhivele să se deschidă. Dar şoptesc atît de sfios şi în aşa fel încît să nu jignească puterea, iar aceasta să nu audă.

Arhivele trebuie deschise urgent, pentru că fără cunoaşterea propriei istorii poporul se transformă ireversibil într-o turmă.

Dar istoricii serioşi au alt argument: arhivele trebuie deschise, mai precis întredeschise, altminteri nimeni nu-i va crede.

Oricum, pe Ciubarianii de la Kremlin nimeni nu-i crede niciodată. Pentru că orice om normal înţelege că aceşti oameni nu sînt capabili de o cercetare independentă. Ei depind în totalitate de putere. Puterea le va da o porţie de dosare, iar pe aceste dosare prăfuite îşi vor clădi gloria. Deşi este clar pentru oricine că puterea le va permite accesul numai la acele documente care nu vor dăuna regimului, nu vor arunca vreo umbră asupra generaţiilor de cîrmuitori precedenţi.

Altfel zis, istoricii oficiali acţionează în cadrul pe care îl trasează puterea actuală. Noua putere conturează un anume cerc, pune anumite bariere, iar Ciubarienii vor dansa supus în acest cerc. Nu e în firea lor să treacă peste bariere.

Dar un istoric adevărat şi cinstit este obligat să declare puterii că cercetătorului îi ajunge un singur os pentru a reconstitui scheletul unui dinozaur: mă descurc şi fără depozitele voastre. În arhivele inaccesibile sînt doar vorbe. Dar eu văd afacerile voastre, faptele, fărădelegile. Şi rezultatele acestor fărădelegi. Sînt suficiente date pentru interpretare. Mă descurc cu acestea.

2

Să încercăm să conturăm portretul psihologic al unui Ciubarian, membru al Academiei de Ştiinţe a Rusiei,

director al Institutului de Istorie Generală al acestei academii. El este unul dintre cei căruia puterea i-a dat sarcină să alcătuiască noua variantă a istoriei celui de-al doilea război mondial. El este unul dintre adjuncţii preşedintelui comisiei redacţionale a noii istorii în zece sau douăsprezece volume.

Sarcina constă în a se născoci o versiune care să nu dea în vileag secretele. Gaşca găştilor lui Ciubarian este silită să inventeze o asemenea variantă, astfel încît nimeni să nu ştie ce s-a întîmplat cu adevărat.

În 1967 a avut loc aniversarea a 50 de ani de la revoluţia de stat şi s-a declarat o amnistie. Armata a luat avînt ca urmare a consolidării prieteniei cu China. Dar sintagme precum „China frăţească" se schimbă. Sînt convins că acum sînt la modă cu totul alte sintagme. Iar mai tîrziu vor fi înlocuite cu altele.

Dar principiul este indestructibil.

Tocmai în conformitate cu acest principiu i se fură poporului propria istorie, iar grupul de academicieni ciubariano-rjeşevkian distrage atenţia poporului cu operele lor.

Puterea ascunde ceea ce a fost, dar tot apar spărturi în istorie. Ciubarienii sînt obligaţi prin multele lor volume să astupe aceste spărturi şi breşe.

Dacă operele trecute şi viitoare ale lui Ciubarian şi ale altora ca el sînt confirmate de date arhivistice, atunci de ce să nu se deschidă arhivele? Aici însă stă toată chestiunea. Conţinutul arhivelor şi conţinutul invenţiilor lui Ciubarian se desprind, dar se desprind radical. Puterea este gata să acorde sume uriaşe de bani pentru ca nimeni să nu cunoască conţinutul arhivelor. Şi aceeaşi putere este gata să acorde sume uriaşe pentru ca lumea să cunoască scrierile lui Ciubarian.

Acum spuneţi-mi ce relaţie este între ştiinţă şi aceste compuneri de balade eroice, care contrazic ceea ce se păstrează în arhive, ceea ce a fost în realitate, ceea ce puterea intenţionează să păstreze în secret?

3

După un oarecare efort mintal, să încercăm să vedem dacă există o diferenţă între Ciubarian şi un martor care minte la comanda mafiei, acoperindu-i pe ucigaşi, sadici, escroci, siluitori şi mituitori?

Există o diferenţă.

Aceasta constă în diferenţa dintre răul făcut de primul şi cel făcut de celălalt.

Ca urmare a declaraţiei martorului mincinos, criminalii vor rămîne în libertate, vor continua să comită fărădelegi, vor pieri în continuare zeci, sute, ba chiar mii de oameni.

Iar ca rezultat al minciunii lui Ciubarian popoarele Rusiei şi ale celorlalte foste republici ale Uniunii Sovietice nu vor afla niciodată adevărul despre război. Ca rezultat al activităţii martorului mincinos Ciubarian, al numeroşilor Rjeşevski şi Kviţinski, popoarele fostei Uniuni Sovietice sînt sortite să repete greşelile şi crimele trecutului.

Calea pe care Rusia a adoptat-o în 1917 duce la prăpastie. Rusia a alunecat de mult în Lumea a Treia, poporul ei moare. Iar Ciubarian a fost cumpărat de criminali. El a primit sarcina să nu permită popoarelor să se întoarcă de pe calea prostiei sinucigaşe.

Prostind popoarele, furîndu-le istoria, denaturînd-o, nedînd voie milioanelor de oameni să-şi corecteze greşelile şi rătăcirile trecutului, Ciubarian nimiceşte naţiuni întregi.

4

Cînd se comite o crimă, poliţia delimitează şi nu mai permite accesul în locul respectiv.

La mine însă ţara întreagă este sigilată. Şi întreaga ei istorie.

Ţara în care m-am născut şi am crescut s-a numit Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Această ţară este locul unei crime îngrozitoare. Toată ţara este plină de pete de sînge, istoria acestei ţări, cum a definit-o un clasic, este

istoria unei boli. Dar, după mine, istoria acestei ţări nu este numai istoria unei boli, ci un lanţ de crime sinistre nedezvăluite.

Poate că trebuie vorbit nu de un lanţ nesfîrşit de crime, ci de o singură şi mare fărădelege. Locul crimei săvîrşite este izolat. Cineva a pus o pază de multe mii de năimiţi de genul lui Rjaşevski şi Karpov, Isaev şi Kviţinski, Martirosian şi Ciubarian, Prelin, Peresleghin şi Sopriakov. Ei cercetează crimele; pe alţii nu-i lasă la locul crimelor.

În filmele holywoodiene poliţia nu este capabilă să descopere crima şi să-i descopere pe vinovaţi. Trebuie să apară un detectiv care să afle adevărul. Pînă ce nu apare el, locul crimei este pus sub pază. Paza se pune pentru ca nimeni să nu distrugă urmele crimei, întîmplător sau intenţionat.

Dar la noi paza s-a pus cu premeditare în jurul locului crimei, ca să nu se permită accesul şi să nu se poată restabili tabloul veridic al celor întîmplate.

*

Pentru ca păzitorii să nu fie făcuţi complici şi martori mincinoşi la judecata istoriei, ei se maschează sub titluri de docenţi şi candidaţi în ştiinţe, de generali şi miniştri, doctori docenţi şi academicieni.

Capitolul 31

Va urma o luptă serioasă

Istoricii noştri nu ne spun nimic important. Pe ei doar îi ia gura pe dinainte. Iar atunci apare inevitabil o absurditate logică, aşa cum întîlnim în toate cercetările noastre

istorice.

I. Solonevici, *Monarhia populară*, Luci Sofii, Minsk, 1998, p.253

1

Colonelul Alexandr Iulievici Bondarenko, membru în colegiul redacţional al Organului central al Ministerului Apărării, descrie starea de fapt a ştiinţei istorico-militare naţionale:

> Persoanele noastre oficiale, acelea care trebuie să ducă în mod real nu numai munca contrapropagandistică (să ne amintim vechiul termen), ci şi una ideologică activ ofensivă, stau într-o stare de inactivitate absolută. De mulţi ani, preşedintele Rusiei a luat hotărîrea de realizare a unei istorii în zece volume a marelui război pentru apărarea patriei, dar unde este istoria victoriei noastre? Şi avem nevoie de ea ca de aer! Între alţii, japonezii, reprezentanţii părţii învinse, au găsit demult calea realizării unei cărţi de aproape o sută de volume, în care este descris fiecare pluton. Iar mulţi istorici de-ai noştri nu merg mai departe de „a demasca" pe mult trîmbiţatul Rezun-Suvorov. Însă numărul Rezunilor, care îşi găsesc recolta pe un „cîmp istoric" nesemănat, creşte mereu (*Krasnaia Zvezda*, 19-25 martie 2008).

Aşa cum se procedează la noi, colonelul Bondarenko înfrumuseţează lucrurile. Istoricii serioşi s-ar ocupa numai cu demascarea a tot felul de Rezuni. Dar istoricii serioşi nu sînt capabili să alcătuiască istoria oficială, darămite să îl contrazică pe Rezun! Pe frontul spărgătorului de gheaţă nu s-a schimbat nimic. Istoricii serioşi nu au trecut mai departe de calomnii şi defăimări.

Însuşi colonelul Bondarenko e ocupat cu ceea ce dă în vileag la persoanele oficiale: îl arată cu degetul pe mult discutatul Rezun-Suvorov. Iată un exemplu: „Această versiune aparţine specialiştilor de la departamentul Serviciului britanic de operaţiuni speciale Mi-6, iar Rezun doar o «sonorizează»" (*Krasnaia Zvezda*, 10 aprilie 2001).

Totodată, în căutarea adevărului istoric, bravul colonel porneşte pe o cale comodă şi bătătorită. Iată, discută cu fostul prim-locţiitor al ministrului Afacerilor Externe al URSS, iar astăzi prim-locţiitor al preşedintelui Comitetului Dumei de Stat a FR pentru afaceri internaţionale Iulie Alexandrovici Kviţinski. Ambii interlocutori sînt de acord unul cu altul: „Stalin a reuşit prin intermediul încheierii pactului să facă în aşa fel încît Hitler să înceapă războiul nu împotriva noastră, ci împotriva Occidentului" (*Krasnaia Zvezda*, 30 iulie-5 august 2008).

Iată ce conducător înţelept era tovarăşul Stalin: a încheiat un pact în urma căruia a izbucnit al doilea război mondial, Hitler s-a repezit să nimicească Occidentul, iar Uniunea Sovietică a rămas deoparte.

Totul este corect. Sînt pe deplin de acord. În această propoziţie stă esenţa *Spărgătorului de gheaţă*.

Dar nu e totul. Următoarea frază e şi mai tăioasă: „Încheind pactul, de bună seamă că a calculat că Germania se va angrena într-un război îndelungat cu blocul anglo-francez, după exemplul din primul război, şi că acest lucru ne va asigura un răgaz de pace pe un timp destul de îndelungat. Iar apoi se va putea uita la rezultate şi va acţiona aşa cum ne convine nouă. Nu a ieşit aşa".

Aici este exprimată nu numai esenţa *Spărgătorului de gheaţă*, ci şi a *Ultimei republici*: prin pactul Ribbentrop-Molotov, Stalin l-a împins pe Hitler în războiul împotriva Marii Britanii şi Franţei, rămînînd pe margine şi aşteptînd momentul favorabil… Dar tovarăşului Stalin nu i-a ieşit.

Alexandr Iulievici şi Iulie Alexandrovici, cărţile mele nu reprezintă altceva decît „o mare minciună a unui om mărunt". Aşa sînt apreciate de persoanele oficiale de la Kremlin. Dar dumneavoastră nu sînteţi nişte oameni mărunţi. Dumneavoastră sînteţi mari şi cinstiţi. Spuneţi numai adevărul. Înalt şi cinstit.

Am o întrebare: cît v-a plătit serviciul de spionaj britanic pentru aceste descoperiri?

Şi nu trebuie să vă plîngeţi că numărul Rezunilor creşte îngrijorător de mult. Dumneavoastră înşivă sînteţi Rezuni

autentici! Vă invit pe puntea noastră!

2

Colonelul Bondarenko găseşte întotdeauna interlocutori inteligenţi, care lămuresc lumii cele mai complicate şi greu de înţeles aspecte ale războiului care a fost. Dacă întrebarea este pusă inteligent, atunci şi răspunsul primit va fi tot inteligent. Bondarenko îi pune o întrebare lui Arsen Martirosian, care a fost prezentat cititorilor ca „istoric-cercetător" şi care a slujit toată viaţa KGB-ul. La întrebarea despre cauzele dezastrului Armatei Roşii din vara lui 1941, Martirosian dă un răspuns care uimeşte prin noutate şi curaj: „Respingerea agresiunii Germaniei hitleriste a început să se pregătească, exprimîndu-ne în limbaj militar, prin efectuarea unor operaţiuni ofensive strategice" (*Krasnaia Zvezda*, 25 mai-1 iunie 2008).

Mai simplu spus, nu s-au pregătit de apărare. S-au pregătit pentru desfăşurarea unor grandioase operaţiuni ofensive.

Colonelul Bondarenko nu obiectează. E cu totul de acord. Şi eu la fel. Pentru dovedirea acestui fapt atît de evident (acum) mi-am irosit toată viaţa.

Totul coincide. Însă...

Însă pe aceeaşi pagină istoricul cercetător de la Lubianka mă loveşte în plin: „Deţin toată baza documentară ca să afirm că cele scrise de Rezun sînt o minciună ticăloasă. Întreaga lui concepţie este respinsă uşor de date strict documentare. (...) Nu a fost vorba, nici pomeneală, de planuri de atac ale URSS. (...) Ce dovezi îţi mai trebuie ca să arunci la coşul cu gunoi născocirile unui trădător fugar, plătit de Serviciul de spionaj britanic?!"

Colonelul Bondarenko e de acord şi aici: „Da, Rezun a umblat cu viclenii".

3

Martirosian e cekist. După cum se ştie, foşti cekişti nu există.

În discuţia dintre cei doi s-a ajuns la înţelegerea clară că „încheind pactul, el (Stalin) de bună seamă că a calculat că Germania se va angrena într-un război îndelungat cu blocul anglo-francez”; adică Stalin, prin intermediul încheierii pactului a reuşit să dezlănţuie războiul în Europa între cele mai puternice state din Europa Centrală şi de Vest – Marea Britanie, Franţa şi Germania. Dar marele război din Europa nu poate să nu se transforme în război mondial. Şi s-a transformat imediat. Mai simplu, prin intermediul încheierii pactului, Stalin a reuşit să dezlănţuie al doilea război mondial.

Bondarenko, Kviţinski şi Martirosian sînt de acord că Stalin a luat în calcul un război îndelungat al Germaniei împotriva Marii Britanii şi Franţei şi că a planificat să se folosească de rezitatele acestui război.

Totodată, *Krasnaia Zvezda* şi toată presa oficială, radioul şi televiziunea, dar şi persoane oficiale de cel mai înalt rang, demonstrează de un sfert de secol că toate aceste idei sînt o minciună, o defăimare, o denaturare a adevărului istoric, o diversiune ideologică împotriva Uniunii Sovietice şi a Federaţiei Ruse.

Din aceste fapte nu poate rezulta decît o singură concluzie: organele puterii de stat din Rusia – Duma de Stat, Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Externe, FSB – au fost contaminate de agentura britanică de o aşa manieră, încît unii spioni britanici precum Kviţinski, Martirosian, Bondarenko, Zaharov, Sianova şi alţii din grupul lor nici nu mai consideră necesar să se deghizeze. Aceşti trădători propagă făţiş născocirile inamicilor ideologici. Pentru aceasta, folosesc presa guvernamentală, inclusiv cea militară. Mai simplu, folosesc mijloace de la bugetul militar al Rusiei pentru a zdruncina puterea ţării.

Domnilor foşti şefi, oameni de ştiinţă, ideologi, aveţi de ales.

Sau recunoaşteţi că sînteţi spioni englezi.

Sau sînteţi de acord că eu am dreptate.

Este uimitoare afirmaţia istoricului cercetător Martirosian că „nu a fost vorba, nici pomeneală, de planuri de atac ale URSS”.

La fel de uimitor este acceptul colonelului Bondarenko la o asemenea afirmaţie curajoasă.

Această convingere fermă a adevărului lor se sprijină pe întristătorul fapt că nici Martirosian, nici Bondarenko nu stăpînesc materialul şi nu se interesează deloc de război.

De exemplu, textul integral de atacare a Finlandei nu numai că a existat, dar a şi fost publicat în culegerea *Anul 1941* (vol. I, Democraţia, Moscova, 1998, pp.418-432).

În acest plan nu există vreo sugestie că acţiunile de luptă trebuiau să înceapă ca răspuns la atacul inamicului. Se spune simplu: în orice moment poate veni un mesaj cifrat de la Moscova la statul-major al Regiunii militare Leningrad, iar trupele sovietice vor trebui să avanseze în Golful Botnik, spre graniţa Suediei, spre insulele Aland.

Dar istoricii serioşi nu au timp şi nici nu şi-au manifestat dorinţa de a citi ceea ce este cunoscut de mult de cercuri largi de cititori.

Dar asta nu-i totul.

Demult ni s-a băgat în cap că Hitler şi ai lui au atacat paşnica Uniune Sovietică. Printre aceştia se număra şi Finlanda. Iată un model:

> La 22 iunie 1941, Germania fascistă a atacat perfid URSS. O sută nouăzeci de divizii inamice mobilizate, înarmate cu tehnică modernă de luptă, au pătruns dincolo de graniţa Uniunii Sovietice, dorind să o nimicească şi să subjuge poporul sovietic. Împreună cu Germania hitleristă, în războiul împotriva Uniunii Sovietice au intrat, în ciuda voinţei popoarelor, Italia, România, Ungaria şi Finlanda (B.S. Telpuhovski, *Marele Război pentru Apărarea Patriei al Uniunii Sovietice, 1941-1945*, Editura de Stat pentru Literatură Politică, Moscova, 1959, p.33).

Mark Solonin a arătat că, la 22 iunie 1941, Finlanda nu

a atacat Uniunea Sovietică şi nu i-a declarat război. Finlanda a fost atacată de Uniunea Sovietică la trei zile după începerea invaziei germane. Solonin şi-a întărit convingerile într-o carte întreagă cu dovezi incontestabile.

Aşadar, tovarăşul Stalin nu numai că avea planuri de atac, dar chiar începuse să le aplice. Stalin nu a reuşit să subjuge Finlanda în 1941. Dar de aici nu rezultă că nu a plănuit atacul.

Dacă cineva încearcă să scrie o istorie adevărată a războiului, nu va putea să evite faptul atacării Finlandei de către Uniunea Sovietică în 1941.

În 1939, Armata Roşie a mers în Finlanda în ajutorarea muncitorilor şi ţăranilor răsculaţi ca răspuns la rugămintea formulată la Moscova de guvernul noii Finlande libere.

În 1940, s-a ordonat să se uite de răscoala muncitorilor şi ţăranilor finlandezi şi de rugămintea noului guvern. Să se uite chiar şi de guvern. S-a declarat că Armata Roşie a mers în Finlanda ca să asigure securitatea oraşului lui Lenin.

Misiunea a fost îndeplinită. S-a asigurat securitatea.

Atunci de ce au atacat Finlanda încă o dată în 1941?

Orice răspuns la această întrebare nu poate fi digerat de ştiinţa istorică oficială.

5

Generalul de armată Gareev, preşedintele Academiei de Ştiinţe Militare, raportează:

> Ne aşteaptă o luptă îndîrjită. Ne aşteaptă cercetări suplimentare la o serie întreagă de probleme, ca să se răspundă falsificărilor aşa cum trebuie. De exemplu, la faptul că URSS şi Anglia ar fi intenţionat în secret să atace Germania. Oare nu este timpul să punem lucrurile la punct? (*Krasnaia Zvezda*, 23-29 iulie 2008).

Încă de la 3 septembrie 1939, Marea Britanie a declarat deschis război Germaniei. Şi a purtat acest război. În vara lui 1941, Marea Britanie a respins toate încercările aviaţiei

germane de a obţine dominaţia aeriană asupra insulelor şi strîmtorilor. Aviaţia britanică a întors cursul războiului în favoarea ei. În 1940, aviaţia germană a bombardat fără cruţare oraşele britanice, centrele industriale şi porturile.

În vara lui 1941, s-a schimbat situaţia strategică şi pe mare. În mai 1941, flota britanică a scufundat cel mai mare vas de linie german – Bismarck. În întreaga ei istorie, flota sovietică nu a scufundat nici o navă de linie.

Dar trupele terestre ale Marii Britanii erau slabe. Ele duceau în acel moment lupte împotriva diviziilor de tancuri germane din Africa. Despre debarcarea diviziilor britanice pe continentul european nici nu putea fi vorba în acel moment: la 1 iunie 1941 s-a încheiat evacuarea trupelor britanice din insula Creta.

Şi iată că acum, savanţii noştri, sub conducerea academicianului şi a doctorului în tot felul de ştiinţe, au hotărît să cerceteze şi să demonstreze că Marea Britanie nu a pregătit un atac prin surprindere în vara lui 1941 împotriva Germaniei.

Dar cine are nevoie de aceste cercetări suplimentare, de vreme ce vorbim despre un fapt clar ca lumina zilei?

*

Istoricii noştri serioşi încurcă cu bună ştiinţă probleme dintre cele mai simple. Ei falsifică istoria cu scopul de a demasca cu succes propriile născociri.

De ce le trebuie aceasta?

Pentru că nu sînt capabili de altceva.

Încheiere

Ce-i de făcut cu trădătorii?

Neavînd capacitatea nici să alcătuiască o istorie adevărată a războiului, nici să respingă concluziile cercetătorilor independenţi, nici să lămurească mulţimea în legătură cu neconcordanţe şi ciudăţeniile izbucnirii acestuia, ale desfăşurării şi sfîrşitului său, istoricii serioşi sînt tot mai înclinaţi spre rezolvarea radicală a problemei. Tot mai des se aude chemarea: oare nu este timpul să-i înecăm în haznale pe aceia care nu merg în pas cu colectivul, care deviază de la cursul de bază?

În redacţia celei mai autoritare reviste militare, colonelul A.I. Bondarenko discută cu ultimul preşedinte al KGB-ului, V.A. Kriucikov. Ambii, în august 1991, au dat dovadă de o laşitate nemaiauzită: au trădat patria Sovietelor, guvernul sovietic, poporul sovietic şi jurămîntul militar.

Ce-i drept, Kriucikov a încercat să facă ceva, dar lui, ca şi tuturor colegilor lui, le-au tremurat mîinile. Şi nu numai mîinile. Fără a face nici măcar o singură încercare de a se opune, el şi complicii săi s-au predat învingătorului. Foarte repede, aceşti ultimi iubitori ai comunismului au trecut de partea noii puteri şi primesc de la aceasta pensii, sporuri şi privilegii uriaşe, nemaivăzute nicăieri în lume.

Dar Bondarenko nici măcar n-a încercat să păstreze credinţă jurămîntului militar. În acele măreţe zile ale anului 1991, s-a ascuns de poporul său şi nu s-a grăbit să-şi verse sîngele pentru iubita lui putere.

După 13 ani, ambii şi-au venit niţel în fire, au prins curaj; şi-au amintit de dragul lor regim comunist sub care au dus-o atît de bine. Ambii şi-au adus aminte că ar trebui să-l apere, dar s-au găsit unii, înţelegi dumneata, care s-au temut să apere patria Sovietelor. Şi colonelul Bondarenko îi pune o întrebare vechiului său tovarăş: „Dar ce consideraţi că trebuie să facem cu trădătorii?” (*Krasnaia Zvezda*, 28 februarie 2004).

La aceasta, fostul preşedinte al KGB-ului, care şi-a abandonat postul la primul semn de pericol, a răspuns: „Cred că trebuie să se facă ceea ce se făcea şi în timpul puterii sovietice… Mulţi dintre trădători erau trimişi în

judecată, majoritatea erau condamnaţi la moarte”.

Vorbe de aur.

Tovarăşi trădători, Bondarenko şi Kriucikov, trebuie să începem cu voi. Acolo, în redacţie, trebuia să vă semnaţi condamnările şi să cereţi cuiva dintre cei prezenţi să le execute.

Dar vă puteţi pune în ştreang şi fără ajutorul cuiva.

Dacă puterea gărzii leniniste a fost acceptabilă pentru poporul nostru (ceea ce nu exclude neajunsurile), trebuia să i se păstreze credinţa, să fie susţinută prin luptă.

Iar dacă nu a fost acceptabilă, trebuia să se lupte împotriva ei.

Sînt de acord cu tovarăşul Kriucikov: trădătorii trebuie împuşcaţi. Sau spînzuraţi.

Dar fiecare dintre cei care au trădat puterea sovietică să înceapă cu sine.

13 iunie 2009

Cuprins

Lista abrevierilor 5
În loc de prefaţă 7
Capitolul 1
Despre experienţa canonizată 11

Capitolul 2
Despre şanţuri şi tranşee 30
Capitolul 3
Cine se raporta strict la experienţa
din primul război? 49
Capitolul 4
Despre şovăială 64
Capitolul 5
Despre răspunderea personală 80
Capitolul 6
Socialism într-o singură ţară? 89
Capitolul 7
Operaţiunea în adîncime: începuturile 105
Capitolul 8
Cine a inventat *blitzkrieg*-ul? 114
Capitolul 9
De ce *komkor* Pavlov a fost adversarul
marilor formaţiuni de tancuri? 129
Capitolul 10
Ce este formaţiunea mare de tancuri? 145
Capitolul 11
Îşi va sparge capul 162
Capitolul 12
Despre o sută şaptezeci de divizii şi două brigăzi .....
179
Capitolul 13
Despre inteligenţa colectivului .....
197
Capitolul 14
Despre diviziile-schelet .....
211
Capitolul 15
Despre corpurile de armată necompletate .....
225
Capitolul 16
Cum a deschis Jukov drumul pentru Guderian 236
Capitolul 17
Din nou despre Divizia 186 infanterie .....

247
Capitolul 18
Unde sînt planurile? 258
Capitolul 19
Cu tovarăşul Stalin şi cu alţi tovarăşi 273
Capitolul 20
Prea aproape de graniţă .....
287
Capitolul 21
O cauză mai serioasă 300
Capitolul 22
Nu prea aproape de graniţă .....
314
Capitolul 23
De ce să amîne? 324
Capitolul 24
Consecinţele amînării 335
Capitolul 25
„De la pionier pînă la pensionar” 343
Capitolul 26
Despre descoperitori 354
Capitolul 27
Unde sînt specialiştii? 365
Capitolul 28
Unde e istoria oficială? 377
Capitolul 29
Să păstrăm pe veci! 385
Capitolul 30
Portret de academician 394
Capitolul 31
Va urma o luptă serioasă 399
Încheiere
Ce-i de făcut cu trădătorii? 407

Al treilea volum al *Ultimei republici* continuă să argumenteze teza conform căreia Hitler a atacat Uniunea Sovietică exact în momentul în care Stalin se pregătea să invadeze Europa pentru a extinde comunismul în ţările occidentale. Analiza se concentrează asupra Armatei Roşii şi a conducerii acesteia: efectivele şi gradul de instruire a trupelor, armamentul din dotare, (ne)utilizarea fortificaţiilor defensive, strategia adoptată de ofiţerii superiori etc. Victor Suvorov dovedeşte că superioritatea Armatei Roşii a fost compromisă de atitudinea ambiguă a unor ofiţeri din Statul-Major General şi că un rol important în dezastrul de la începutul celui de-al doilea război mondial l-a avut mareşalul Jukov, pe care autorul îl acuză de trădarea intereselor Uniunii Sovietice.

Despre şanţuri şi tranşee • Socialism într-o singură ţară? • De ce *komkor* Pavlov a fost adversarul marilor formaţiuni de tancuri? • Despre o sută şaptezeci de divizii şi două brigăzi • Unde sînt planurile? • Prea aproape de graniţă • Consecinţele amînării • Portret de academician • Ce-i de făcut cu trădătorii?

Foto copertă: *Revolta din Varşovia, lupte de stradă*, septembrie 1944, Deutsches Bundesarchiv, Bild 183-J27793, Schremmer, CC-BY-SA

HEXAGON

EDITURA POLIROM
ISBN 978-973-46-1849-1 (vol. I-III)
ISBN 978-973-46-1955-9
9 789734 619559
www.polirom.ro